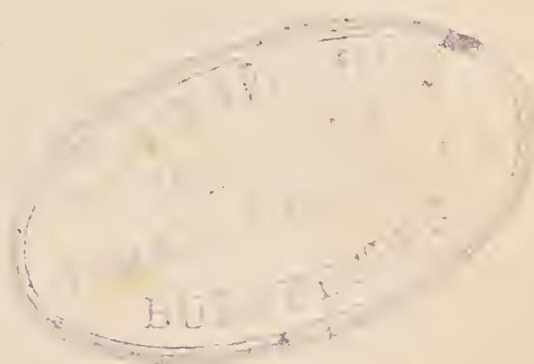

UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00368408 1

NYELVEMLÉKTÁR.

I.

NYELVEMLÉKTÁR

RÉGI MAGYAR CODEXEK ÉS NYOMTATVÁNYOK.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

SZERKESZTIK

BUDENZ J., SZARVAS G., SZILÁDY Á.

BIZOTTSÁGI TAGOK.

I. KÖTET.

BUDAPEST 1874.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVÁRUSI HIVATALA.

RÉGI

MAGYAR CODEXEK:

BÉCSI CODEX. – MÜNCHENI CODEX.

KÖZZÉTESZI

VOLF GYÖRGY.

BUDAPEST 1874.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVÁRUSI HIVATALA.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.
(Hold-utcza 4. sz.)

ÉRTESITÉS.

A M. T. Akademiának Nyelvtudományi Bizottsága még 1872-ben elhatározta, hogy az 1838—1846. években megjelent, de már elfogyott Régi Magyar Nyelvemlékek legfontosabb részeit, ú. m. az I. és III. kötetekben foglalt Bécsi és Müncheni a nélkül is együvé tartozó codexeket egy kötetté egyesitve olcsóbban megszerezhető és könyebben kezelhető 8-ad rét alakban újra kiadatja. A kivitelhez, miután arra az akad. Igazgató Tanácstól költséget nyert, hozzá is fogott 1873-ban. De a közben belátta, hogy egy-két régi nyelvemlék újra kiadásával még távolról sincs kielégitve azon szükség, melyet nyelvtudományunk és irodalom-történetünk régóta érez, hogy t. i. a régi kézirati (Codex) irodalom, melynek eddigelé még csak egy kis része van kiadva s forog köz kézen, egész terjedelmében s akárkinek is hozzáférhető legyen. Ennél fogva a Bizottság emlitett határozatát oda módositotta, hogy a Bécsi és Müncheni Codexek új kiadása csak kezdete legyen egy olyan nagyobb vállalatnak, mely az eddig kiadatlan régi nyelvemlékeket mind fölölelje, s azokat az eredeti kéziratokkal minden lényeges pontban híven egyező alakban (jelesen újkori ejtésre s írásmódra való áttétel nélkül) még ez évtized alatt a magyar nyelv- és irodalomtudomány barátainak kezükhez szolgáltassa. A vállalat vezetését és gondozását a Bizottság Budenz J., Szarvas G. és Szilády Áron biz. tagokra, mint felügyelő szerkesztőségre ruházta át,

s egyszersmind ez új Nyelvemlék-kiadások gyűjteményének nevezetéűl a „Nyelvemléktár“ czímet fogadta el. E gyűjteményből most egyszerre három kötet jelenik meg; köztük az első a Bécsi és Müncheni Codexek új kiadását foglalja magában. Ez utóbbi ugyan már taval (1873-ban) elkészült; de minthogy ez új kiadásnak a „Régi Magyar Nyelvemlékek“-beli első kiadás, illetőleg a két codexnek Gévay- ès Jászay-féle másolatai szolgáltak alapúl, ezeknek a különben legnagyobb gonddal készült másolatoknak absolut megbízhatósága iránt pedig egyes helyeken alapos kétség támadt, ennélfogva utólagos összehasonlitás végett még egyszer el kellett hozatni Bécsből és Münchenből az eredeti codexeket. E körülménynek tulajdonitandó tehát, hogy a már taval kész I. kötet csak most kerűl a közönség kezébe. Hogy különben a másolatoknak az eredetiekkel való újabbi lelkiismeretes összevetése csakugyan nem volt fölösleges fáradság, kimutatja Volf György az I. kötethez írt Előszavában.

Mind a mellett hogy ezen codex-kiadásokban szorosan az eredeti kéziratok írásmódjához ragaszkodunk, mégis czélszerűnek látszott, hogy az egyes codexbeli írásmódoknak fölös különbözeteit egy kevéssé megszoritsuk s a nyomtatványban valamennyire egyforma külalakot alkalmazzunk, természetesen a nélkül, hogy ez által akár több akár kevesebb hangérték-különböztetés fejeztetnék ki, mint a mennyi az eredeti írásban van kifejezve, s a nélkül, hogy egyes esetekben ilyen vagy olyan ejtésre a legcsekélyebb praejudiciumnak is helye volna. Ez a megszoritás, illetőleg jegyváltoztatás csak is némely váltakozó egyszerű hangjegyeknek, különösen pedig a különböző alakú de egyetérő diacriticus mellékjegyeknek állandó egyféle jegyekkel való kitételében áll, s mindössze a következő öt esetben nyert alkalmazást:

a) a cs-t érő régi ʟ jegyet (Bécsi, Münch. codd.) č-vel helyettesitettük;

b) az o, u hangú betűkön a magashangúságot (ö, ü) jelelő mellékjegyek (p. o. alúl alkalmazott fark, fölül való pont vagy apostroph-jegy) helyett a különböző alapjegynek megtartásával

az egyféle, a régi magyar nyomtatványokban is divatos, ᵉ jegyet alkalmaztuk: o̊, ů, v̊, ẘ. Ezeket épen úgy lehet akár rövid ö, ü, akár hosszú ő, ű-nek olvasni, mint magukat az eredeti alakokat;

c) a mássalhangzó-lágyitás (jésités) állandó mellékjegyéül a szintén gyakran ily értékkel már sok eredeti irásban is előforduló (ʹ) jegyet fogadtuk el: ľ, ń, ǵ, ť, ď;

d) az olyan betűket, melyek az eredetiben röviditésképen csak valamely mellékjegygyel vannak irva, rendes sorbeli alúl pontos betükkel pótoltuk (ṃ, ṇ, ṛ, ṣ, ẹ, g̣, c̣); az eredetiben volt röviditésre mutató pont itt megint kizár minden praejudiciumot az ejtésre nézve (p. o. az ṇ-vel irt seṇkit akár *semki*-nek is lehet olvasni, mert n és m-nek ugyazon röviditő jegye van); — a ritkább röviditéseket (p. o. némely latin szókban) dőlt betűvel irtuk ki, p. o. capi*tulu*m;

e) végre az y-ról elhagytuk a fölösleges két pontot (ÿ). Az egyes nyelvhangoknak kettős betűjegyekkel való kitétele azonban érintetlenűl maradt, p. o. sc (= sz), ch, gh stb., gi (= gy), ev v. ew (= ő); szintigy a bár semmit sem jelentő betűalakbeli külömbözet: ſ és s, c és k.

Még csak az I. kötetre (Bécsi és Müncheni Codexre) nézve kell megjegyeznünk, hogy az eredetiek irásában megkülönböztetett háromféle e-nek némileg alkalmatlan jegyezését olyképen módositottuk, hogy:

a) a leggyakrabban előforduló nyilt e-t (è helyett) puszta e-vel irtuk;

b) a rövid közép ė-t és hosszú é-t érő pontos ė-t meghagytuk;

c) a kétes (akár nyilt e, v. közép ė, v. hosszú é) értékű puszta e-t alúl vonásos e̱-vel pótoltuk.

Szintoly alkalmatlan volt az is, hogy e codexek jegyetlen g-vel irják a gy-t, de mellékjegyes ǵ-vel a g hangot. Itt tehát föleseréltük a jegyeket úgy, hogy, mint más codexekben is, a g g-t, a ǵ gy-t jelent; a hol azonban már az eredetiben is a g hang következetlenűl g jegygyel volt irva, ezt a rendes g alaktól csak alig észrevehetőleg, különböző bokrétája-fosztott g-vel jeleztük.

Egyébiránt a kiadott codexeknek külön írásmódjáról és írásjegyeiről az egyes kötetek előszava fogja a szükséges tudni valókat közölni.

Budapest, 1874. Deczember 15-én.

Budenz József,
Szarvas Gábor,
Szilády Áron,
a Nyelvemléktár szerkesztői.

ELŐSZÓ.

A Régi Magyar Codexek gyűjteménye a Bécsi és Müncheni Codex második kiadásával indúl meg. A kẹttő itt méltán egyesitve lép a világ elé, mert nem csak hogy azon egy eredetiből van forditva, hanem ugyanazon forditásnak is egymással szinte apróságokig megegyező részei. Ez összetartozóság egy futó pillanatra is meglátszik, s azért szükségtelen bizonyitgatni.

A M. T. Akadémia nyelvtudományi bizottságától nyert megbizáshoz képest az első (a Régi Magyar Nyelvemlékek I. és III. kötetében megjelent) kiadástól ezekben tértem el: 1) a lap szélén megszámoztam a nyomás sorait, — 2) a szövegben az eredetinek nem levelei, hanem lapjai végét jelöltem, sőt a Müncheni Codexben még a hasábokét is, és a margón kitettem a kezdődő lap számát, — 3) beleraktam a versek számát is, — 4) a lapok felső szélére tartalommutató sort szedettem, — 5) a röviditéseket nagy részt föloldottam, — 6) a lap szélére irottakat kellő helyre rakva a szövegbe iktattam, — 7) a fölcserélteket helyre igazitottam, — 8) a könnyen megfejthető kihagyásokat pótoltam s a nehezen pótolhatókat legalább megjelöltem. Mind ezek a használatot tetemesen könnyitik.

Az e kiadásban előforduló sajátságos betükről az Értesités ád fölvilágositást. Csak annyit emlitek meg, hogy a č az eredetiben ʟ alakú, az e-nek ugyanott è, az ẹ-nek e, a g-nek ǵ, a g-nek g, a ǵ-nek Ǵ-nek g G, az o̊-nek O̊-nek alul farkacskával jelölt o O, az ů-nek v̊-nek V̊-nek felül pontos u v V felel meg. A többi betű úgy maradt, a hogy az eredetiekben van. A föloldott röviditések közül az ẹg (a Münch. Cod.-ben csak ẹg) az eredetiekben meg sincs jelölve, az ẹṣ majdnem π alakú,

az uṣ hasonló a 9-hez, az iς xς (a Jézus Krisztus megrövidített neve) ic xc-vel van írva, csak hogy a c egy kissé fölemelt. A többi rövidítést nagy részt az Értesités mondotta módon oldottam fel, némelyek azonban a bizottság kivánságára föloldatlanúl maradtak, ismét mások dőlt betükkel vannak kiegészitve.

Az e kiadásban használandó különféle jelekre nézve a bizottságtól azt az utasitást vettem, hogy a lapok végét ||-sal, a hasábokét |-sal jelöljem, az eredetiekben előforduló törléseket, ha olvashatók, megtartsam, ha olvashatatlanok, †-tel jelöljem, de mind két esetben [ ]-be tegyem, a pótolható kihagyások megfejtését (a könyvek fő czimeit kivéve, melyeket csak az utánuk tett pont tesz fölismerhetőkké) dőlt betükkel szedessem, a pótolhatatlanokat (†)-tel jelöljem, s toldásaimat ( )-be tegyem.

Ezeket szem előtt tartva, az olvasó mindenkor előállithatja magának az eredetiek diplomatikai szinezetét.

Rátérek magukra a codexekre, előre kijelentve, hogy történetükre vonatkozólag újat nem mondhatok, mivel az első kiadás megjelenése óta senki sem nyomozta e kérdést; az adatok helyességéről azonban, a mennyire lehetett, mindenütt meggyőződtem.

A **Bécsi Codex**, melyet a bécsi udvari könyvtár őriz, s melyet Toldy Ferencz „a magyar históriai nyelvészet dicső megkezdője Révai Miklós emlékezetére“ Révai Codexnek nevezett el, a hazában már a múlt század vége óta ismeretes. Forlosia Miklós, az udvari könyvtár volt őre, talán több mint félszázaddal is előbb följegyezte ugyan lajstromában (MSS. Codd. august. bibl. vindob. Recensio, a kézir. bécsi udv. könyvtárban, évszám nélkül, készült 1723—1758 közt), de rajta kivül aligha tudott róla valaki. Legalább nyilvánosan egészen 1799-ig senki sem emlitette; ekkor azonban egyik utódja, Denis Mihály ismertette (Codices Manuscripti theologici bibliothecae palatinae vindobonensis II. k. I. r. 68—69. l.), a kinek már valamivel régebben fordult meg a kezén; mert Révai egyik hátra hagyott kéziratában (Magyar Literatura, kiadta Horvát István a Tud. Gyüjt-1833. II. kötetében) azt vallja, hogy Denis szivességéből már 1796-ban jutott e codexhez. Denis után nyomban Sándor István (Sokféléje VI. darabja 170. l. 1799.) értesitette a magyar közönséget a bécsi nevezetes régi magyar kéziratról s 1801-ben

(Sokfél. VIII. dar. 86. l.) még egyszer visszatért rá. Révai csak 1803-ban szólt róla (Antiqu. literat. hung. I. k. 21—23. l.), elmondva, hogy lemásolta s hogy e másolatot a hozzá írt magyarázataival együtt ki fogja adni (mint az Antiqu. II. és III. kötetét). Ezután sokat emlegették, foglalkoztak vele nevezetesen Horvát István (Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás védelmeztetések, 1815), Virág Benedek (Magyar Prosodia és Magyar Irás, 1820, Sándor István metszetéről adva első lapja nem sikerült hasonmását), Kazinczy Ferencz (Fel.Magy.orsz. Minerva I. n. 1825.), Jankowich Miklós (Egyházi Folyóirás IV. füz. 1834), ismét Horvát István (Tud. Gyüjt. II. köt. 1835, egyszersmind Révai metszetéről első lapja szinte nem sikerült hasonmását adva), és végre valamennyinél mélyebbre hatva Döbrentei Gábor (az első kiadás bevezetésében 1838).

Révai mint Horvát István beszéli (Tud. Gyüjt. 1835. II. k. 118. l.) háromszor is leírta. Első másolata, melyet Horvátnak ajándékozott, Virágnak mindenével elhamvadt. Másika Sándor István számára készült s ennek halála után elveszett. A harmadikat „három réztáblával, Előszóval 's némelly részben magyarázatokkal is fölékesitve, nyomtatás alá készitette, de a' hideg részvétlenség miatt ki nem adhatta. Ezen utóbbik kézirat is sokáig zár alatt tartatott, mig azt végre, midőn neki idegen földre (Burkus Országba) köllött volna Révainak egyébb Kéziratajval költöznie, nem kisded költségen" megszerezte Horvát István, s ennek könyvtárával utóbb a nemzeti muzeumba került (Toldy: Az ó és középk. magy. irod. tört. 3. kiad. I. k. 177. l.). Midőn az Akadémia 1832-ben elhatározta a régi magyar nyelvemlékek gyüjtését s Horvát István nem volt hajlandó neki Révai e magyarázatos másolatát akár mi áron is átengedni, Gévay Antalt bizta meg újabb másolat készitésével, melyet ez 1834-ben fejezett be. E másolatból, mely az akadémiai könyvtárban van, adatta ki codexünket az Akadémia Döbrentei Gáborral a Régi Magyar Nyelvemlékek I. kötetében, Budán, 1838-ban.

Hogy e codex honnan, mikor s mi módon került a bécsi udvari könyvtárba, nem tudni. Forlosia a nem régiben oda jutottak közé sorolja; de minthogy időt nem mond, valószínű, hogy nem az ő tisztsége alatt vetődött oda, hanem hivatalba léptekor 1723-ban már ott találta. Denis is elhallgatva az okot

hasonlóan a „recentiores“ sorába teszi. De ki tudja, nem régen hevert-e ott, csakhogy későn vették észre s azért tették az újabbak közé? Ép oly határozatlan a felelet arra a kérdésre is, hogy ki és mikor irta? Forlosia a XIV. századba teszi; hogy mért, egy szóval se mondja, valamint szerzőt se említ. Denis már a XV. századba helyezi, de ő sem motiválja, ő sem kutatja szerzőjét. Sándor István 1799-ben még haboz eldönteni, hogy „ki legyen a Fordító, ha Paulinus Bátori László e vagy Franciscanus Fitos Pélbárt, vagy más valaki“, de 1801-ben már Bátori László mellett nyilatkozik; mert „legalább senkit nem emlegetnek ő kivüle a Magyar Irók, a' ki Komjáti, Pesti és Silvester előtt a' Sz. Irásnak valamelly részét fordította volna Nyelvünkre.“ Keltét ezzel, minthogy Bátori Eggerer szerint (Fragmen panis corvi protoeremitici, Bécs 1663, libr. II. pag. 220) 1456-ban halt meg, közel ez év tájára tette. Révai az Antiquitates I. kötetében „prope 1450“-re teszi s szinte Bátorinak tulajdonítja. Okait a II. és III. kötet előszavában volt elmondandó; minthogy azonban e kéziratához nem fértem, nem szólhatok róluk, de nem hiszem, hogy mások volnának, mint a melyeket egy másik kéziratában (a már említett Magyar Literaturában) fejtegetett. Ebben azért ragaszkodik Bátorihoz, mert igaz ugyan, hogy „Mária Királynéról, Nagy Lajos Királynak leányáról, a' ki 1382 esztendőben kezdett uralkodni“, azt a jeles dolgot említi „egy Kéz irás, melly az erdélyi püspöki Könyvesházban tartatik“, hogy e „ditső fejedelem asszony igen ohajtotta és szorgalmaztatta az egész szent irásnak magyarra való fordítását“, és hogy találkoztak is „Sz. Ferentz szerzetéből két tudós férfiak: kik, ezt a' nagy munkát magokra vállalván, valósággal megtökéllették“, de „Sz. Ferentz szerzetesinek munkájok, mivel a' jó igyekezetü Atyák az Inquisitio elől Moldvaságba által szökének, illyen üldöző nyomatásban meg nem maradhatott. Bátori fordítása ellenben szerentsésebb volt; mert a közönséges hagyomány szerént minden fordításaival együtt az Elefánti Monostorban jó ideig gondosan megtartatott.“ Más szint öltött a kérdés, mikor Horvát István (Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás védelmeztetések 18. l.) azt állította, hogy codexünkben „a' Ruth Könyve végénél a' 382-dik évszámot az ezer elmaradásával, a' mi a' régi Diplomákban gyakorta megtörtént, szerentsésen feltalálta“, s

Révai adatára támaszkodva kimondta, hogy a Bécsi Codex egyik része ama bibliaforditásnak, melyet Mária királyné 1382-ben „egy a' Sz. Ferentz Szerzetéből választott Társaság által" készittetett. Később is csak annyit engedett (Tud. Gyüjt. 1835. II. k. 119—120. l.), hogy az az évszám lehetne 1383 is. Ezt azonban Jászay Pál (az első kiadás bevezetésében XIV—XVI. l.) végkép megdöntötte azzal, hogy a Ruth végén álló jegyet ESz betűknek, azaz ÉS szónak meg ceterát jelentő z-nek bizonyitotta; nem különben Mária királyné részességét is lerontotta Döbrentei (ugyanott), midőn kimutatta, hogy Weszprémi Istvánon kivül (Succincta medicorum Hung. et Transilv. biographia, Bécs 1787. Cent. III. tom. IV. pag. 29.), a kire Révai és utána Horvát István is támaszkodik, senki sem állítja Mária királynéról még csak azt sem, hogy akarta, nem hogy valóban lefordittatta volna a bibliát, és hogy ép az a szerzetesi krónika (Cronica seu origo fratrum minorum de observantia in provinciis Bosnae et Hungariae Christo Jesu militantium, kézirat a gyulafehérvári püspöki könyvtárban), melyre Weszprémi s utána mind Révai mind Horvát hivatkozik, a bibliának magyarra forditásáról szólva, Máriát sem nyiltan sem czélozva nem emliti, sőt kiszámithatólag legalább is félszázaddal későbbre teszi.

Döbrentei azonban még e tagadó eredménynél nem állapodott meg, hanem a régi vélemények helyébe újat állitott. Lássuk, mire alapitotta. Buczy Emil kanonokkal pontosan kijegyeztette volt magának az emlitett ferenczes krónikából azt a részt, mely a bibliának magyarra forditásáról szól. E kivonatból álljon itt a fő dolog. Az 1433-nál kezdődő évek folytában a 13. vicarius alatt történtek közt elmondva a krónikás, hogy frater Jacobus de Marchia inquisitor hogy bánt el a huszita eretnekekkel másutt is Kameniczen is, igy folytatja: „Tunc etiam duo literati de eadem Kamanest" (Kamenicz mezőváros, Futakon alúl, Pétervárad mellett, magyarúl volt birtokosa Marczibányi Márton Kövesdnek kezdte híni) „videlicet Thomas et Valentinus, cum quibusdam hominibus insanis, et mulierculis consilio inito nocte recedentes ad Regnum Moldve intraverunt, ubi iidem duo Clerici Haeresim praedictam seminantes utriusque testamenti scripta in Hungaricum idioma transtulerunt, quot ergo et quanta in eis apparet Haeresis

sicut et ego legi: nemo hominum numerare possit, ex quo fuerant simplices literati iuxta proverbium vulgare: simplex theologus, purus haereticus est, nam istam dictionem spiritus sanctus exposuerunt sic: zent zelleth." A két papnak további sorsát mint ide nem tartozót mellőzöm. Ez egyik alapja Döbrenteinek. Másika az, hogy a Müncheni Codex, melynek irója Németi György, a négy evangeliumnak kimutathatólag nem forditója, hanem csak másolója, a Bécsivel kétségtelenül egybe tartozik. Ekkor aztán fontolóra vette, először hogy ama kárhoztatott zent zelleth előfordul mind a Bécsi mind a Müncheni Codexben (Navm prol.; Zachar. VII, 12; — Márk XIII, 11; Luk. I, 35; Ján. I, 33 stb.); másodszor, hogy a M. C., mint Németi világosan kiteszi, Moldvában készült, tehát eredetijét is oda helyezi; végre, hogy ugyancsak a M. C.-et Németi 1466-ban irta, tehát eredetijét ez idő előtt készültnek bizonyitja. Mind ebből következtetve tehát kimondta, hogy mind a Bécsi mind a Müncheni Codex forditása a frater Jacobus de Marchia elől Moldvába futott Tamás és Bálint huszita papoktól ered. A forditás idejét igy határozta meg: frater Jacobus de Marchiát a magyarországi és ausztriai husziták megzabolására IV. Ödön pápa 1436-ban (Bononiában aug. 22-én költ bullájával) hatalmazta föl, de 1439-ben (Florenczben maj. 9-én költ levelével) ugyan e hivatalban már frater Joannes de Hungaria sive de Vayát erősitette meg. Tamás és Bálint futása tehát 1436 és 1439 közé esik s ha azonnal hozzá fogtak, a forditás is ezen időközre teendő. Hogy Moldvának melyik helyén készült, arról nincsen adat.

Az az ellenvetés, hogy a Bécsi Codex az ó szövetségi könyveknek nem valamennyiét s a Müncheni is csak a négy evangeliumot tartalmazza, holott a krónikás scripta utriusque testamentit emleget, még akkor sem nyom sokat, ha az alatt csakugyan valamennyit érti is, mert a M. C. világosan másolat, a B.-ről meg nem egészen bizonyos, hogy eredeti. Ugyan ez a felelet arra is, hogy a B. C.-ben a könyvek nem a régtől fogva megállapodott rendben követik egymást, ha tehát a Tamás és Bálint forditásából való, mért nem botránkozott meg a krónikás ezen is, a mint megbotránkozott a zent zellethen? A harmadik ellenvetés, hogy a krónikás két forditót emlit, holott „a Bécsi Codexen

három kéznek látszik járása", szinte nem dönt, sőt nem döntene akkor sem, ha e codex világosan a fordítók keze írása volna; mert 1. a harmadik kéznek igen csekély, mindössze is $2^1/_2$ lapnyi része van benne, 2. a krónikásnak nem az a fő, hogy Tamás és Bálint a bibliát fordították, hanem az, hogy mint huszita eretnekek több mással az inquisitió elől Kameniczről Moldvába futottak, tehát el is hallgathatta, hogy még egy harmadikkal szövetkeztek. De ez ellenvetések, mint mondom, némi joggal csak akkor támaszthatók, ha a B. C. nem másolat, hanem egyenesen a fordítók keze irása. Jászay s utána Döbrentei is az utóbbit hiszi s nem ok nélkül hivatkozik a törlések, fölcserélések, pótlások minőségére s a későbbi kiegészités végett hagyott szabad helyekre. Mind ezeknek nagy részét igaz máskép]) alig tudjuk magyarázni, mint ha Jászay véleményére állunk; de van e codexben sok olyan is, a mi határozottan másolat volta mellett szól. Hogy kerülnek pl. 245. lapja elejére Jonas IV, 8 elé Michias I, 2-ből e szavak: „nẹpec ẹṣ fů́gelmeziẹ fȏld ẹṣ ȏ telleſſẹgẹ Es"? Nem valószínű-e, hogy az író előtt már kész textus volt s mikor a lap aljára jutott, egy helyett kettőt fordított, de később aztán észre véve a tévedést, ama szavakat kitörülte, visszalapozott s úgy folytatta. Nem kellett-e olvasnia, még pedig rosszul olvasnia, mikor Daniel III, 19 nèzẹſẹ (aspectus) helyett „nemzẹſẹ"-t, vagy Ozyas XIV, 7 Mẹnnec (ibunt) helyett „Mẹńńec"-et, vagy Jochel II, 16 Ki mẹnńẹṇ (egrediatur) helyett „Ki mẹnuẹṇ"-t (e kiadásban javítva van), vagy Zacharias VII, 7 varoſoc (urbes) helyett „vruoſoc"-at írt? Másolatra mutat az is, hogy Hester II, 16 ezt: septimo anno regni eius, így fejezi ki: „ȏ orzaganac vy (= új) esztendeiẹben" (e kiadásban ez is javítva). Ez ugyan semmit sem jelentene, ha a hetest máskor is így írná, de ez egy helyet kivéve mindig vij. Fordító e botlást nem érteni, hogy követhette volna el. Ilyet még akármennyit találni. Mind ezzel csak azt akartam mutatni, hogy codexünket határozottan még sem eredetinek sem másolatnak nem lehet mondani. Hanem azért akár a fordítók keze írása akár másolat, charactere hozzáértők itélete szerint a XV. századra mutat vissza.

Így hát a kérdés meglehetős tisztán áll, s jól mondja Döbrentei, hogy „ellenvéleményünek új, még nem ismert más

codexet, annalistánk eléadásaihoz még alkalmazhatóbbat kellene mutatni".

De most lássuk codexünk külsejét is. Alakja hosszukás 4r., anyaga mind végig papiros, írása részben kapcsolt barát gót, a fejezetek kezdő betűi többnyire festettek, de szemre való egy sincs. Régi (eredeti?) kötését Révai (Antiqu. 22—23 l.) így írja le: „Compacturam habet in tabulis ligneis, quae albo corio ouillo, vel aluta potius, duplici sunt inductae, aetatis tamen edacitate admodum vitiatae. Fibulas, angulorumque, et medios praeterea tabularum ornatus, clauiculorum reliquiae monstrant fuisse aeneos." Új kötése vörösbarna bőr, a táblák közepén az osztrák czimer, köröskörül pedig szélük felé szalagban futó czifraság, mind aranyozva. Mint már említettem, három kéz írása; legtöbbet írt a második, legkevesebbet a harmadik. Az első fölváltva fordul elő a másodikkal több helyütt, a harmadik gyakran igazítja a két elsőt. Korbeli különbség nincs köztük; eltérés az egyedi vonásokon kivül az, hogy az első vastagon, a harmadik vékonyan ír, meg hogy a második nem használ ė-t, a g-t is gy-t is többnyire csak g-vel jelöli és nem kedveli a rövidítéseket, a harmadik meg igen hanyag az e, ė, ẹ megkülömböztetésében. Hogy melyik kéz hol kezdődik, az e kiadásban is mindenütt csillag alatt jegyzetben van megmondva. Megemlítettem azt is, hogy az eredetiben vannak üres helyek, melyeken a szöveg is fogyatékos; ezeket a jelen kiadás mint a kihagyásokat általában (†)-tel jelöli. E helyek (az első számmal kiadásunk lapjait, a másodikkal ezek sorait jelölve) a következők: **18**, 20; **71**, 12; **74**, 18; **78**, 26; **159**, 3; **185**, 34; **186**, 33. Némely szavak az eredetiben kelleténél vagy előbbre vagy hátrább vannak téve s rendjüket közönségesen *a b*, /. /. és // // jegyek tüntetik fel. Az olyakat kiadásunk az író kijelölte helyükre rakta, és minthogy tévedés itt nem lehet, csak egynéhányat jegyzek ki mutatóul. Így a **10.** lap 33. sorában e szavak: „magokat kėzeitenėc" az eredetiben ily rendben állanak: „/. kėzeitenėc /. magokat"; **22**, 4 „mẹnd ezẹket" helyett az eredetiben „ [b]ezẹket [a]mẹnd"; **176**, 29 „tůtőket illetend" helyett „// illetend // tůtőket". Mások a lap szélére vannak írva s hovátartozóságukat a szövegben /\ jegy mutatja. Kiadásunk ezeket is, ha lehetett, helyükre iktatta,

ha pedig nem, csillag alatt jegyzetbe tette. Az olyan magyarázatféle meg, mely a vulgatában nincs, ha a szövegbe föl van véve, ( )-ben áll. Itt azonban némelyeknél kétség lehet, így a következőkről nem egészen bizonyos, hogy kiadásunk jó helyre tette-e: **47,** 17—18 „∴ a hetuen tolmačozo kônuôcben"; **126,** 14 a „Ha" és „lezen" közt álló „nem"; **131,** 27 „nem", és 28 „∴ ô bűnit"; **192,** 15—17 „∴ ôrôc rementelenſeggel mert ſem eǵ ember touabba fôldet nem lakozia". Itt egyszersmind megemlítem azt is, hogy egy pár helyen javításokat engedtem meg magamnak, nevezetesen: **5,** 28 „tôllemtôl" helyett az eredetiben „tôlledtôl"; **32,** 19 „vij" helyett „vy"; **72,** 1—2 „tôlledtôl" helyett „tôllemtôl"; **79,** 16 „dičôſegeben" helyett „dičôſegemnec"; **85,** 16 „veneiglen" helyett „vetteiglen"; **119,** 17 „mennen" helyett „menuen" áll. Továbbá a **16,** 20; **31,** 26; **35,** 4, 29; **46,** 36; **60,** 3; **64,** 9, 25; **65,** 24; **68,** 4; **75,** 8—9; **79,** 32; **88,** 34; **89,** 1; **90,** 2; **93,** 22; **99,** 27; **105,** 33; **112,** 22; **114,** 14; **120,** 35; **124,** 7; **127,** 20; **152,** 5, 24; **169,** 8; **181,** 15 [ ]-be tettek, valamint a **10,** 16 [lat]; **67,** 1 [la; **132,** 23 [ô ellenſegec; **140,** 34 [i] az eredetiben nincsenek kitörülve.

Hátra van még a másolat okozta hibák kijelölése. Előre bocsátom, hogy a hibás szót ide mindjárt javítva írom, jeleinket megtartva, híven úgy mint az eredetiben van. Első hibája a másolatnak, hogy nem tesz különbséget ſ és s között, hanem mind a kettőt egyformán s-nek írja és ſ-t csak **12,** 14-től kezdve használ, de csak is t előtt, meg mikor kettőzve van; következetesen azonban még így sem. Az eredeti s-sel csakis a szó végén él, máskor mindig ſ-t használ. Ez a hiba tehát az egész codexre szól. A többi így következik sorban: **1,** 7 Moabitidiſnec, 11 eztendeiglen, 20 lélnétéc, ferieiteknec, kiket, 22 ſirńoc; **2,** 1 „nac" helyett „natoc" olvasandó, 20 mendenhato; **3,** 2 Kié, 4 kôuetuen, 10 tégedet, 19 iſtenétôl, 20 kinec; **4,** 6 Kinec, 9 abuza, 11 Èn, 17 ahelt; **5,** 6 „megmonda" helyett csak „monda" olvasandó, 8 reiaia, 13 minemô, 22 felét, 23 vidékéből, 24 elôt, 32 ôrôkletében, 35 [ôrômeſt], ôrômeſt, 36 Iſrlben; **6,** 2 Iſrlben, 10 atťafiayebol, 26 éǵ, mondvan, 28 pharéſnec; **7,** 7 kedeg, 12 mégńeré, 16 mendénékhez; **8,** 26 megfozta, 29 varaſokat, 34 még ôlô; **9,** 2 varaſoc; **11,** 1 minemôuec, 2 leǵenec; **12,** 4 leter-, 8 eltauoztakuolna, 24 ellene; **13,** 3

en, 4 eſél, 35 nèzied; **14,** 1 aṇnèpec, 12 ſegẹdelmet; **15,** 37 ſegèdẹlm; **16,** 4 Achitobfiaiẹ, 5 Natania, 6 fẹrie; **17,** 7 nèpèben, 14 tőrődelmeknec, [mẹntenẹc], 18 mèg; **18,** 6 mègmezèiteleneitèttèc, 7 forčokat, 11 előbelieket, 13 zẹrzẹtted, 16 fẹǵuerkèduẹṇ, 30 en; **19,** 6 iſten, 19 teccikuala, 24 Demaga; **20,** 6 zẹmècben, 22 fẹlnèd; **21,** 3 paranćoltuolna, eladna, 7 Èz, 10 mèlľe-, 11 kezèccel, 25 illen, 26 tègẹdet; **22,** 5 kibe[n], 17 èktelen; **23,** 2 fèkzèn, 19 vőlǵet; **24,** 1 el zaladaſomon, 7 terẹṃtètte, 19 halallal, 30 feǵ||uerẹt; **25,** 3 vettetẹc, 15 őregbi, 21 mẹńezethẹz; **26,** 7 ereztè, 10 vègei-, 21 nèpőnknẹc, 25 lẹǵen lèǵen, 30 őrőlnekuala; **27,** 10 De, 13 èǵbe, 26 kő zirtoc; **28,** 9 èletẹben, 10 halala, 12 vètettetic, tiztẹltetic; **29,** 25 feièdelmiből: **30,** 18 De, 24 fẹrieknec, 29 ez, 37 hirdettetnẹc; **31,** 3 mègzőntuolna, 14 Sẹmẹy fiaiẹ, 24 tat[na]nẹc; **32,** 2 nèmiṇemő, 3 bemẹnuèiẹc, 5 kèllctikvala, 11 elmuluan, 14 De; **33,** 11 aytaiban; **34,** 31 neki, 33 ſidok[nac]ẹrt; **35,** 29 vezzőt; **36,** 10 polatanac, 17 kiralnè, 23 letne, 28 alaſnal kůl, 30 kőṇveyt; **37,** 26 őtet; **38,** 8 fẹlkele, 15 [mẹg], 18 al[maṇ-; **39,** 2 [kiket], 28 nèpecben; **41,** 1 vǵlèṇne; **42,** 8 idey, 16 ielẹs ynneppè; **43,** 6 kedẹg, 7 Èzẹc, 10 mẹgzabadẹitot, 17 èǵbe, 27 Sẹmẹy fiaiẹ, 35 mèg[yettec]; **44,** 6 gẹſèket, 17 De, 26 exẹṃplara, 29 feiẹdelmeknẹc, 31 alaznaṃ, 33 De; **45,** 2 Èn, 6 tẹṇnẹ, 17 ez, 27 mẹṇńet, 33 De, 36 elakarnac; **46,** 14 kiraľoṇc, 20 mv̊nket, 25 be, 32 mv̊nekőṇc; **47,** 5 mẹndèn; **48,** 13 vezzőt, 18 eſmèg, 21 [heted], 22 exẹṃplara, 32 De, 33 De; **49,** 7 De, 14 ymattatnẹc, 16 muṇket, 24 De, 28 mẹgſẹṃmiőlteknẹc, 31 De; **52,** 1 kezẹit, 12 Nẹ, 14 mèg latod, 18 mv̊bennőṇc, 19 iőuẹṇdőuől, 24 bőlčeſèggel; **53,** 2 igẹckel, 6 ez, 19 kedẹg, 22 en, 24 keuèl-; **54,** 4 farraduaṇ kẹnzèrẹitetikuala, 11 kèrnẹc, 21 idegènèknẹc; **56,** 14 Ir̅lmbe, 18 edẹnèket, 25 iſtenőṇknec; **57,** 21 mikẹnt, 22 igẹiẹ[c], 30 Iſr̅lhèz; **58,** 1 ala, 31 De; **60,** 31 lèzallottanac, 34 hallattatot; **61,** 8 nèm, 13 De, mẹndẹnẹket, 34 őtet; **62,** 2 Ihr̅lẹmet, 33 uezẹdelmẹt, 35 eluitettenec, 38 el tẹuẹhẹdnẹtẹc; **63,** 16 igẹben, 20 veti, 26 iſtennec, 29 tiztẹſſeggel; **64,** 21 feiẹkẹn; **65,** 8 můdőn, Feke-, 10 feiẹkẹn, 22 rezẹſẹitnec, 25 ezůſt, 29 mẹg holtnac; **66,** 10 ő kőzzőlőc, 18 è, 20 őma-, 30 tehetnec; **68,** 29 můnket; **69,** 15 lẹlettẹtẹnec; **70,** 4 bezẹd, 10 tẹ, 15 kiknec, 16 hirtelenkẹdettel,

18 kereſtetnecvala, 19 el ueznenec, 24 ez; **71,** 7 ez, 13 De, 14 mellec, 18 ielent, 32 bennec, 38 mendeneket; **72,** 4 ezeket, 6 felet, 9 fel rezent, fel rezent; **73,** 6 fedelmi, 13 eſuen, 19 ńeluec, 32 hirtelenkedetben; **74,** 10 ielen, iſtenidet, 26 kőnuők-ben, 27 kőzepiben; **75,** 31 zőnnecvala; **76,** 29 ho harmatoc; **77,** 5 vizecben, 24 kőńueben, 26 nemeſb, 27 ė; **78,** 3 erez-tette, 27 zemel'ec; **80,** 18 ezűſt; **81,** 2 bőlčeſeg, 28 vad zama-33 de, meńńey, 35 fedelmid; **82,** 6 keueſebet, 32 erezteſſec, 34 de; **83,** 11 előt, 12 fogſaga||beli, 28 nehezeitec, 29 keluen; **84,** 5 veremnec, 6 megtőrdelec, 22 zeley, 26 őneki; **85,** 4 vette-, 12 tűznec, egeteſere, 22 kereſec, 35 elió; **86,** 7 ellen, 35 tőre; **87,** 3 es neǵ zaruac, 13 ſcent, 21 erteſſedmeg, 22 eliótuolna, 23 iőuen-, 24 vtoll'aban, 31 zerzeſeket; **88,** 34 fe-delminkre; **89,** 7 kezben, 17 varaſt, 19 engeztelteſſelmeg, 27 ideien; **90,** 29 de, 32 fekzecvala; **91,** 3 zűuedet, 8 ſegedel-memre, 27 ſegedelmem, ezekben; **92,** 17 ſeregeknec, 24 naǵob-ba[ka]t, 30 valaztotti; **93,** 14 ſeregben, ſege-, 15 erőſſeckel, 17 őtet; **94,** 11 az „[es]“ az eredetiben nincs, 15 kedeg, 20 napńugatrol, 21 tengerec, 28 ez; **96,** 12 bemene, 27 tőlled; **97,** 4 rokoniual, 9—10 [őreiaia], 38 az „itelem“ után álló „őket“ helyett „azokat“ olvasandó; **99,** 2 feleluen, 32 te nalad; **100,** 35 iſtennec, 36 heted napon; **102,** 26 feleſeget; **103,** 20 hirdeteſe; **104,** 22 „[Es]“ az eredetiben nincsen; **105,** 8 őket, feriemhez, 15 őtet, 31 őneuekről, mező-; **106,** 15 ezec, 24 őbenne, 26 feǵetteſſecmeg; **107,** 1 lelkeket; **108,** 19 eleueneit; **109,** 23 ezekben; **110,** 2 keſelő; **111,** 12 teteieben, 17 elme-nendec, 29 zőlő tő, 35 keſerő; **112,** 11 őreiaioc; **113,** 3 kep-pen, 19 erőſſegeben; **114,** 12 megualua, 17 elragadot; **116,** 24 Geneſiſben; **117,** 8 iőuendő; **118,** 19 kietlennec; **119,** 25 nemzetecben, 36 betelleſednec; **120,** 15 Ihr̄lmben; **121,** 4 ǵű-lekezietec, 10 vőlǵeben; **122,** 13 iőuendőől, 19 zetecbe; **123,** 3 kő falon, 28 de; **124,** 22 kő fala[ba]ra, 29 kő falaba; **125,** 2 kő falaba, 16 Ihr̄lmnec, 19 ſeieket, 29 ifiaiotokbol; **126,** 16 megielentendi, 31 őreiaia; **127,** 7 ki mentec; **128,** 9 kereſne-tec; **129,** 11 aianlottatoc, 12 neǵuen, 16 ő neue, 26 őreg; **130,** 5 kűſſeb, 9 erőſſegőncben, 24 kezeben; **132,** 1 enekteket, 8 kereſuen, 15 felſő, 33 tettem; **133,** 6 ő kő falinac; **134,** 7 kőuettec, 16 rezeben, 18 nepeben, 24 megfeǵettetic; **135,** 19

feǵuert; **136**, 1 reitekit, 4 veled eznec, 15 magaztatod, 23 iǵen; **137**, 10 „[Mert]“ helyett „[Azert]“ olvasandó, 11 zűletic, kedeg, 28 ſcent; **138**, 24 benne, 32 felebe; **139**, 2 Iőuetec, 14 tenger; **140**, 1 berekeztettenec; **141**, 12 felmeneteben, 14 zelnec, 15 feiere; **142**, 15 kenzereitettec, 16 kőuetendő, 21 mellet; **143**, 4 neueze-, 24 berebe; **144**, 19 ereztőiő, ſeregebe; **145**, 2 őfeieken, 11 elreiti, 22 [ez ezt], 28 űǵetekert, 33 Iőnec; **146**, 22 kezeből, 33 ezeriben, 34 belőlled; **147**, 8 műnket, 9 leznec; **148**, 1 gondolt, 7 elő letemet, 17 bezelnecvala, 18 kezdelec, 22 već, 26 benne, 27 viſelitec; **149**, 28 felnec tegedet, 30 erezti; **150**, 7 De, 19 leſelkettetnec; **151**, 6 feǵuernec, 9 ezt, 14 vegezeteről, 30 benne; **152**, 12 tizteletlen, 24 vezetőy; **153**, 8 teteieiglen, 21 megielentem te zemerme-, 30 AFrika, 36 razattatandnac; **154**, 3 Mért, 6 ézen, 11 [ǵ]űlnec; **155**, 8 kezdeteben, 27 tűnectec; **157**, 30 veheťťűc, 32 ſerelmel; **158**, 22 ellenem; **159**, 4 le, 10 tengernec, 20 megfeddőnec, 24 őtet, 33 neheżeiti; **160**, 18 megyeztic őket, 32 meńńeket; **161**, 19 tengerben; **163**, 8 iſten, 18 himlettec, 25 repeſőit, 32 kereſtec, 33 iſten; **164**, 1 mendenekre, 3 betőltic, 28 előt, elmulo, 30 előt; **165**, 20 nemzetec, 30 kőzeleitet; **166**, 5 el; **167**, 3 ǵűit[őm]lec; **168**, 9 ferteztetteuolna; **169**, 6 mégrakattatni; **170**, 9 Veſſetéc, 12 behoztatoc, 21 miként; **171**, 9 ſeregéknec, 13 ſeregéknec; **173**, 22 nepre; **174**, 21 Dariuſnac; **175**, 25 ezec; **176**, 18 Ihr̄lmet, 22 embereknec, 24 kő fal, 27 ſeregeknec, 30 kezemet; **179**, 12 fekete, 13 erőſſec, felelec, 33 Es; **180**, 11 immar, 17 őttetec é es; **181**, 5 igéie, 15 zémeim-; **182**, 14 kereſſűc, 17 kicben, 22 ńugol-; **183**, 2 vitezkednec, 12 kőtelezeti; **185**, 1 eltetem, 13 Veſſed, 14 megberlettem, 15 penzeket, 31 terehnec, 32 megzegeſſel; **186**, 7 dičekeǵǵec; **187**, 29 hideg, 33 tengerbe; **189**, 3 „a’“ helyett „ő“ olvasandó, 15 ǵűlő[ltem]ſegben; **191**, 5 ſeregeknec, 7 valamiképpen, 29 emlekezetnec; **192**, 10 Emlekezietecmeg. Ezeken kivül van ugyan még számos hiba, de minthogy a kiejtésben különbséget nem tesznek (v helyett u, v̊ helyett ů, c helyett k, g helyett ǵ és megforditva), nem szükség kijegyeznem.

Hogy az ilyen kényes szedés és szemrontó javitás nem eshetik meg sajtóhiba nélkül, azt elképzelhetni. Fogadja az olvasó nem kivánt ráadásul ezeket is. A hibás szót ide is csak

javítva irom. Tehát: 3, 23 Midôn, 26 nac; 4, 22 parančoltuala, 26 nemberiet; 9, 22 De; 10, 29 mèglatna; 11, 17 még-; 13, 37 mert; 18, 6 voltanac, 19 legénec, 20 zućaiocba; 22, 11 [ban], 20 mentét; 31, 19 mèghal-, 23 lańoc, 33, 31 girat; 35, 8 keǵelmeſſègnec; 36, 22 paranćol; 47, 16 mv̊nket; 48, 33 mendènèc; 49, 10 tanoltonc, 38 ėǵeb; 52, 11 hatalmat; 56, 26 èleteiert; 58, 17 haǵattattonc; 60, 20 be-; 61, 11 mèglèlte; 66, 36 vrroktol; 76, 5 es; 83, 5 onzollatta, 34 Èn; 85, 9 kôńuec, 27 mend; 86, 33 az „erôſſegenec" és „hirtelenkedeteben" közt állo „ô" az eredetiben nincs; 94, 27 [vala]; 96, 3 ſerelmeket; 97, 23 es; 106, 10 gerla; 118, 32 erôs; 119, 22 ôiſtenec; 120, 9 prophetalnac, 22 ereztettenec; 123, 9 eǵebek; 127, 25 mend tů; 136, 23 en, 31 es; 145, 8 nepemnec, 11 ôtôllôc; 147, 22 Es elueztem, [kôzepidbôl]; 159, 35 es fel; 170, 33 eǵǵed; 171, 11 akèuanatus; 178, 15 lec, 34 giraia; 185, 13 ennekem. Ezen fölül a 48, 35 az eredeti lapszám nem 38, hanem 83; 71 „DANIEL (2, 7—38)" olvasandó; 83, 12 az eredeti lapszám nem 14, hanem 146. Többet ismételt összehasonlítás után se találtam.

A Müncheni Codex, melyet Toldy Ferencz a nagyérdemű Jászay Pál tiszteletére Jászay Codexnek is nevez, kora, hazája, írója s egykori birtokosa meghatározására maga szolgáltatja az adatokat. Utolsó sorai szerint „meguegeżte Nemeti ǵôrǵ Moldouaban Tathros varoſaban" (most inkább csak falu Moldva szélén az ojtozi szoroson kimenő uton, oláh neve Totrus) „Vr żůletetenec Ezer neǵżaz hatvan hatod eżtendeieben", söt évszáma az elején (13. l.) is ki van téve, és az eredetinek 15. lapja alján későbbi kéztől olvasható „Johannis Alberti Widmestadij" szavak megnevezik birtokosát is. De Widmestadius vagy helyesebben Widmanstadius, a ki codexünk kelte után majdnem egy egész századdal (Benfey: Geschichte der Sprachwissenschaft 218. l. szerint 1558-ban) még grammatikát írt (Syriacae linguae prima elementa, megj. Bécsben), nem első gazdája. Hogy előtte kik birták s ő mi módon jutott hozzá, nem tudni. Lehet, hogy mint Döbrentei sejti, jó barátja Postellus Vilmos, ki két ízben is tartózkodott Stambulban (Benfey az id. m. 225. l.) s így akár oda menet akár visszatértében megfordulhatott Tatroson is, hozta neki, az új testamentom kiadójá-

nak kedveskedésűl. Widmanstadius többi könyveivel együtt azután Albert bajor herczeg birtokába ment át, de hogy még Widmanstadius életében-e, mint Toldy (Ó és középk. magy. irod. tört. I. k. 173. l.) állitja, vagy csak halála után, arról világos adatot nem találtam, valamint az évről is csak annyit tudok, hogy minden esetre 1575 előtt kellett történnie, mivel Strada Jakab Frankfurtban 1575-ben megjelent Caesarja ajánlatában a Doctor Lucretius (azaz Widmanstadius) könyvtárát már úgy emliti, hogy Albert herczeg „Fuggerinae bibliothecae adiunxit". Azóta tehát codexünk a müncheni udvari könyvtárban van. Első hirét e külföldi magyar kéziratnak az Akadémia Fejérváry Miklóstól 1834-ben vette, s midőn a nádor közbenjárására 1835 végével rövid idei használatra magát a codexet is megkapta, Jászay Pál másolta le 1836-ban Bécsben, a hová az elnök oda utaztával a codexnek is el kellett vándorolnia, s e másolatból adatta ki az Akadémia Döbrentei Gáborral Jászay bevezetésével és magyarázó szótárával együtt a Régi Magyar Nyelvemlékek III. kötetében, Budán, 1842-ben.

E codexnek a Bécsivel szoros összefüggéséről s a benne foglalt négy evangeliom gyanitható forditóiról már elébb lévén szó, lássuk mindjárt külsejét. Alakja 4r., elül 8 levél hártya, a többi papiros, az utóbbiakon két hasábosan foly az apró betűjű rideg barát gót irás, mely 1 levélnyi kivétellel mind végig Németi György gondos kezétől való. Az evangeliomot kezdő lapok ügyetlen festésű girlandokkal vannak bekeritve, s a törlésekre, vakarásokra mindenféle alakok rajzolva. Kötése, mely himes fehér bőrrel bevont s rézkapcsokkal ellátott fatáblákból áll, ujabb korú. Mutatják ezt a némely levelek szélén álló csonka számok valamint a 15. lap alján derekon metszett „Johannis Alberti Widmestadij" szavak. A négy evangeliomot megelőzi egy teljes kalendáriom, mely hártyára irva a vasárnapi betük és arany számok meghatározására szolgáló kerékkel együtt 13 lapot foglal el, úgy hogy minden egyes lapra egy-egy hónap, a 13-dikra pedig a mondott kerék esik. E kalendáriom már csak azért is nevezetes, hogy ez a legrégibb, a melyet magyar nyelven elő tudunk mutatni. Szerkezete a régi Julianum Calendariumé, minden hónap napjai a rómaiak szokása szerint vannak elosztva, az első fölött nagy KL (Kalendae) áll, elül 4 ro-

vatban az 1.-ben az arany számok, a 2.-ban a vasárnapi betűk, a 3.-ban a Nonae, Idus és Kalendae számai, a 4.-ben N (=Nonae), I (=Idus) és K (=Kalendae) a szerint megnyújtva, a mint minden hónapban több vagy kevesebb Nonae, Idus és Kalendae napok esnek. Az említett kerék, mely a vasárnapi betűk s arany számok rendjét s használatát mutatja, három concentricus gyűrűből áll fölül kiczifrázott kereszttel. A szélsőben a rendes vasárnapi betűk állnak visszás sorban, a középsőben az amazokkal egybe eső szökőéviek, a belsőben az arany számok I-től XIX-ig, ezen belül pedig a körlapon az egésznek alkalmazását magyarázzák a következő szavak: „A' litera dominicalis ezerent żamlaltatic tud*nim*ert tizen hat tizenhet, mend zerrel es mend addig, mig arra iuć hol az iro deiakoc irnac, az aureus numerus meg vǵan azerent de a' kereztrol kezd". A kerek alatt ez olvasható: „Vr żuletetenec ezer negzaz, hatuan hatod eżtendeieben [Zent fcent Laius kiral napon]".

Minthogy e kalendáriom a rendes szövegbe nem illett, itt közlöm a 4 rovat elhagyásával a napokat arab számokkal jelölve s a vörössel irottat szórtan szedetve egyfolytában a mint következik:

Ianuariufnac vaǵon XXXI napia
a' hod kedeg XXX

1 Vrnac kornekezete napia 2 Scent Eftuan *pro*thomr̄ octauaia 3 S' Ianus ap*astal* es ew*angelista* octa*ua*ia 4 Apro fcentec octa*ua*ia 5 Seuerimi pufpoc Vigi*lia* ⁓ boit 6 Vizkerezt napia 7 luciani pap 8 Gerhardi pufpoc 9 Iuliani bafileabeli 10 Remete .f. pal 11 Felici educ*acio* xpnac kyetlenbol kyhozafa 12 Ciricy mr̄ 13 Vizkerezt octa*ua*ia 14 Februarius Felix mr̄ 15 Mauric*iu*s apat 16 Marcellius papa es mr̄ 17 S. Antal halala napia 18 Prifca zuz es mr̄ 19 Maria magdalna es martha napia 20 Fabian es febeften mr̄ 21 Annos zuz es mr̄ 22 Vince mr̄ 23 Emerenciana żuz es mr̄ 24 Thymotheus ap*astal* 25 S. Pal megfordolatťa napia 26 Policarpius pufpoc es mr̄ 27 Ianos pufpoc halala es *con*feffor 28 S. Annos octa*ua*ia, es żuze 29 Valerius pufpoc es mr̄ 30 Ameni mr̄ 31 Iulius pap es *con*feffor,

Februarius XXVIII nap, A' hod kedeg huzonkilenc

1 Brigida żůz 2 Zuz maria tiztolatťa 3 S. Balas půſpőc es mr̄ 4 Victori mr̄ 5 S. Agotha ażżoń zůz es mr̄ 6 Theodorus żuz 7 Anguli půſpőc 8 Pal půſpőc 9 Apalin zůz 10 Kolos zuz 11 Deſiderius půſpőc 12 Iuliani mr̄ 13 Iulianus mr̄ 14 Marcius, S. Balint mr̄ 15 Deſiderius půſpőc 16 Iulianus zůz es mr̄ 17 Donatus půſpőc 18 Claudius mr̄ 19 Sabinus mr̄ 20 Corona żuz 21 Fortunatus půſpőc 22 Scent peter żecbe vlete 23 Beda żůż Vigilia ∸ bőit 24 Matias ap*asta*l 25 Victorin tarſaſagy 26 Noſtary půſpőc es mr̄ 27 Fortunatus puſpőc 28 Boniani apat

Marcius XXXI nap A' hod kedeg XXX

1 Leo papa es mr̄ 2 Herici půſpőc es mr̄ 3 Martini viteż 4 Adorian mr̄ 5 Euſebius mr̄ 6 Victori mr̄ 7 perpetue es bodog 8 Ciprianus mr̄ 9 Neǵuen martiroc 10 Alexandrius mr̄ 11 Ruſtici mr̄ 12 S. Gergeľ papa 13 Macadoniay pap 14 Innocencius papa 15 Longius uiteż 16 Aprilis 17 Gedroć zuz 18 Ődnard kiraľ 19 Ioſepnec żůletetė 20 Gumbertus *con*feſſor 21 S. Benedec apat 22 Iuſtiabeli půſpőc 23 Quintinus mr̄ 24 Pingiuini půſpőc 25 Marianac hirdetete napia 26 Caſtuli mr̄ 27 Lompert půſpőc 28 Priſi mr̄ 29 Euſtaſius apat 30 Quintinius mr̄ 31 Regulus půſpőc

Aprilis XXX nap A' hod XXIX

1 Maria egipciakabeli 2 Vallerius půſpőc 3 Teodoſius żůż 4 Ambros puſpőc 5 Nierenis żuż 6 Sixtus papa 7 Dyenes půſpőc 8 Egyptomi maria 9 Het żůzec napia 10 Celeſtius mr̄ 11 Leo papa 12 Iulius puſpőc 13 Femia zuz, es Sophia zůz 14 Thiburcius es Vallerianos martiroc 15 Scent Ilona halala 16 Peter dyaconus 17 Eleuterius půſpőc 18 Vincenć es Gay mr̄oc 19 Ancentius papa 20 Maximianus papa 21 Gotherius papa 22 Simeon mr̄ Adalbert puſpőc 23 Scent ǵőrǵ mr̄ 24 S. Marc ew*angelis*ta 25 Euſecius papa 26 Anaſtius papa 27 Vitalius půſpőc 28 Peter mr̄ 29 Quirini mr̄ 30 —

Maius XXXI nap, A' hod XXIX

1 Phulőp es Iacab ap*asta*loc 2 Vr coronaianac napia 3 Scent kereżtneć meglelete 4 Floriauus mr̄

5 Gothard pűſpőc 6 S. I a n u s o l a y b a n fő z e t e 7 Iuenalis mr 8 Scent michal' ielenete 9 S. ianuſnac olaiban főzeze napya 10 Gordianus es epimachius mr 11 Tranſlacio .ſ. andorias 12 Pangrać pűſpőc 13 Mamert pűſpőc 14 Iſidorus pűſpőc 15 Simplex mr 16 I u n i u s 17 Balas puſpőc 18 Feliciſſimus mr 19 Sconidani mr 20 Baſelius żűż 21 Ianuarius mr 22 S c e n t H i l o n a a z z o ń 23 Deſiderius pűſpőc 24 Domokos ǵonto 25 V r b a n p a p a 26 A g o ſ t o n p u ſ p ő c 27 Scent katherina ażżoń valaztat'ťa 28 Ianus papa 29 Maximinianus papa 30 Felix papa 31 Petronella zűz, Ez ſ. peter l'ańa volt

I u n i u s XXX n a p A' h o d XXIX

1 Nicomedus mr 2 Marcellianus mr 3 Quirinus mr 4 Eraſmus pűſpőc 5 Bonifacius pűſpőc 6 Philőp Dyaconus 7 Medard pap 8 Medardus pűſpőc 9 Primus es felicianus mr 10 Palili pűſpőc 11 B a r r a b a s a p *a s t a* l 12 Baſalidius mr 13 A n t a l *con*f e ſ ſ o r 14 I u l i u s 15 Vitus es modeſtus mr 16 Quintinus mr 17 Maurius es marcellinus mroc 18 Seruaſius es prothaſius martiroc 19 Vitalius mr 20 Regine żuż 21 Albanius mr 22 T i z e z e r v i t e z 23 Alpheus mr Vigilia ∸ bőit 24 I a n u s b a p t i ſ t a ż u l e t e t e 25 Gallerius mr 26 S c e n t I a n u s .ſ. p a l mr 27 S c e n t l a z l o k i r a l' e s *con*f e ſ ſ o r 28 Leo papa 29 S c e n t p e t e r e s ſ. p a l a p *a s t a* l o c 30 S c e n t p a l m e g e m l e k e z e t e

I u l i u s XXXI n a p A' h o d XXX

1 Scent Ianus bap*tis*ta octa*ua*ia 2 M a r i a, E l ſ e b e t n e c m e g l a t a ſ a 3 Sent thamas megielenete es apaſtal 4 Sent Marton pűſpőc megielenete 5 Domokos mr 6 Scent peter es .ſ. pal ap*asta*loc octa*ua*ia 7 Vilibald pűſpőc es ǵonto 8 .S. Gel'l'en 9 Eufemyanus Dyaconus 10 Het at'aſiu martiroc 11 Sent benedecnec megielenete 12 Hermagor ǵonto 13 S. M a r g i t z ű z e s mr 14 Fogatius pűſpőc 15 A z a p *a s t a* l o c n a c e l o ż l a ſ o c 16 A u g u ſ t u s 17 .S. Elek *con*feſſor 18 Theodoſius mr 19 Arſemius ǵonto 20 .S. Il'l'es p*r*oph*et*a 21 Praxedis zűz 22 M a r i a m a g d a l n a a ż ż o ń 23 Apolonius pap 24 Criſtianus żuż Vig*il*ia ∸ bőit 25 I a c a b a p *a s t a* l 26 .S. Anna azzoń napia 27— 28 Pantaleo mr 29 Marthie hoſpiti vre 30 S. L a z l o h a l a l a napia 31 Germanus puſpőc

Auguſtus XXXI nap A hod XXX

1 Scent peter vaſa żakadat́t́a 2— 3 Scent Eſtuan *pro*thomr̄ teſte meg lelete 4 Eſtuan[i] papa es mr̄ 5 Haui bodog ańa, Damokos *confessor* Oſwald kiraľ 6 Vrnac megvaltozaſa napia 7 Efra żűż 8 Ciriacus mr̄ 9 Romanus mr̄ Vig*il*ia ⸫ bőit 10 Lőrinc martir 11 Tiburcius mr̄ 12 żűż kalara 13 Euſebius pap 14 September Vig*il*ia ⸫ bőit 15 Marianac fel menbe vetele 16 Berenald pűſpőc 17 Scent lőrinc octa*ua*ia 18 Agapit mr̄ 19 Magnus mr̄ 20 S. Eſtuan kiraľ halala 21 [M] Berenald ǵonto 22 Maria octauaia 23 [M] Thimotheus mr̄ Vigilia ⸫ bőit 24 Bartallus ap*ostol* 25 Geneſius mr 26 Ereney mr̄ 27 Ruphus mr̄ 28 Agoſton puſpőc 29 Scent Ianus bap*tis*ta ńaka vagaſa 30 Felix mr̄ 31 Paulinus puſpőc

September XXX nap, A hod XXIX

1 Eǵed apat 2 .S. Emre *con*feſſor halala 3 Scent Anthoninus mr̄ 4 Marcellius mr̄ 5 Victorius mr̄ 6 Magnus *con*feſſor 7 Magnus ǵonto 8 Maria zűleteti 9 Gorgonius mr̄ 10 Illavius papa 11 *pro*thius es Iacinctus mr̄oc 12— 13 Het alu at́afiac 14 October, .S. Kereżt felmagażtatat́t́a 15 Nicodemus mr̄ 16 Femia żűz es mr̄ 17 Lampert puſpőc 18 Ianuarius mr̄ 19 Elegius pűſpőc 20 Lurius mr̄ Vig*il*ia ⸫ bőit 21 S. Mate ap*ostol* es ew*angelis*ta 22 Maurius mr̄ 23 Theda żűż 24 .S. Gelerd pűſpőc 25 .S. Ciprianus pűſpőc 26 Iuſtinus pűſpőc 27 S. Kozma demien mr̄oc 28 Wenceſlaus puſpőc 29 S. Michaľ archanǵal 30 Ieronimus pap, es doctor

October XXXI nap A hod XXX

1 Remigius puſpőc 2 Simplicianus es leodegard pűſpőc 3 Simplicius mr̄ 4 Romanus *con*feſſor, Scent Ferenć *confess*or 5 Iuſtinus es iacab[i] papoc 6 Romanus ǵonto 7 Marcellius papa es mr̄ 8 Benedec żűż 9 Scent dienes, tarſagiual, mr̄oc 10 .S. gereon mr̄ 11 Edelburgius żűż 12 Maximianus pűſpőc 13 Scent Calman mr̄ 14 Edurd őzueǵ 15 Theophilus pűſpőc 16 .S. Gal apat Nouember 17 Florencius pűſpőc 18 Lucač ew*angelis*ta 19 Neǵuen kilenć martiroc 20 Capraſius mr̄ 21 Tizeneǵ ezer żuz ſcentec 22 Columbanus mr̄

23 Seuerius puſpôc 24 Seuerinus pűſpôc 25 Criſpini es criſpianus 26 Demeter mr̄ 27 Euariſtius papa Vigilia ⁘ bőit 28 Scent Simon es Iuda apastaloc 29 Martiſtius pűſpôc 30 Seraphioſus pűſpôc 31 Qintinus mr̄ Vigilia ⁘ bőit

Nouember XXX nap A' hod XXIX

1 Mend ſcent napia 2 Euſtaſius mr̄ 3 Hubert pűſpôc 4 Malachias puſpôc 5 Emreh herceg 6 Leonardus conſeſſor 7 Pilibart pűſpôc 8 Theodorus mr̄ 9 Marton papa 10 Theodor mr̄ 11 Marton pűſpôc es confeſſor 12 őt aťafiac 13 December, Béreék puſpôc 14 Clemencius mr̄ 15 Marton ǵonto 16 S. eſtuan apat 17 Anian ǵonto 18 S. Marton octauaia 19 Scent Erſebet 20 Pocianus mr̄ 21— 22 Cécéľľe zuz es mr̄ 23 Kelemen papa 24 Criſogonus mr̄ 25 Katherina zuz es mr̄ 26 Linus papa 27 Neǵ koronazattac 28 Eraſmos mr̄ 29 Maury es criſani Vigilia ⁘ bőit 30 Scent Anderias apaſtal

December harmić eǵ nap A' hod XXX

1 Candidus puſpôc 2 Longinus vak vitez 3 lucius pűſpôc 4 Barbara zuz es mr̄ 5 Criſpianus żűż 6 Scent miclos puſpôc 7 Scent Anderias octauaia 8— 9 Leocadus żűż 10 Melchiſedech pap 11 Damaſcus prepoſt 12 Allexandor mr̄ 13 Lucia żűz 14 Ianuarius 15 Ignat mr̄ 16 Eatianns mr̄ 17 Ananias es azarias es miſſael 18 Maximianus ǵonto 19 Unubalt ǵonto 20 Vallerius mr̄ Vigilia ⁘ bőit 21 Thamas apastal 22 Theodoſus żűż 23 Victorius zűz 24 Vigilia ⁘ bőit 25 Vrnac zűletete 26 Scent Eſtuan protho mr̄ 27 S. Ianus apastal es ewangelista 28 Apro ſcentec 29 Scent thamas pűſpôc es mr̄ 30 Sabinus pűſpôc 31 Silueſter papa

Erre az eredetiben a már ismertettem kerék következik.

Változtatást az egész codexben csak annyit engedtem meg magamnak, a mennyit irója maga ohajtott, azaz a hátrább tett s a lap szélére irt szavakat a megjelölt helyre raktam. Kijegyezni szükségtelen, tévedés nem lehet.

A másolat hibái kijavitva ezek: **195,** 2 zűletetenec; **197,** 7 megholtaiglan; **198,** 21 It vaǵon, 24 kietlenbe; **199,** 5 żolgalnacuala; **200,** 5 iſtent, 22 feitenem; **204,** 26 keſkeń, 27 meglèlic; **205,** 8 kőzirton, 12 foľoc, 15 čudalkodnacvala,

24 de; **206,** 1 napkelettôl; **208,** 17 kezèt, 23 ze-, 24 hutôtôc, 29 megzolala; **209,** 20 inǵen; **210,** 4 lelke, 19 ôlheticmeg, 32 nèm; **214,** 13 karhożtatol, 25 čeſeget; **215,** 27 żemeket; **216,** 17 mondanac; **223,** 28 vigażthatac-; **224,** 7 meſtertec, 32 żemed; **226,** 24 de; **227,** 11 Zereſſed; **228,** 21 terhèt; **229,** 17 mègfeddi; **231,** 17 inǵen; **233,** 6 ſaduceoſoc, 15 vallottac; **236,** 7 Monǵadmeg, 16 elarolnac; **237,** 30 ketten, 35 iôuendô; **239,** 9 [gi]girat, 11 ǵôitez, 24 menden; **240,** 8 benem, 32 mendenha, 36 megemlekezetère; **241,** 4 penzt, 32 galileaban; **242,** 11 uelem, 23 fedelmectôl, 33 kèrhetnem; **243,** 34 merte; **244,** 6 vitetuen, 15 acheldemachnac, 21 feiedelmitôl, 24 felele, 27 ereztetet; **245,** 22 koſtoltauolna, 29 Az onnan, 36 Remenkedet; **246,** 14 felkeletenec; **247,** 30 kedeg; **248,** 9 akaratťa, 11 ieleſben; **250,** 13 terdre terdepluen, 17 pocloſſag, 22 hirdetni; **251,** 6 megbočatani, 15 můuelkedetbeliec, 33 de, 35 keżdenec; **252,** 20 Ihr̄lmbôl; **253,** 13 vegezetet; **254,** 13 menden; **255,** 19 Mire; **256,** 21 ǵôlekezec, 32 illetendem; **257,** 5 bekeſſeggel, 6 feiedelme-, 31 tizteſſegnelkůl, 36 fertezetes; **259,** 5 heľre, 8 helre, 10 lata', 20 kènereket, 21 v̊ltetnenec; **260,** 23 kereztſegeket, 26 kezeckel; **261,** 11 uolna; **263,** 10 kezet; **264,** 6 Petert, 32 feleluen; **265,** 4 hompoľguala, 15 megholt, 24 felicvala, 31 megôlelt; **266,** 33 de, 34 ǵeſeitet; **267,** 31 Feleluen; **268,** 6 eǵembe; **269,** 9 kel-, 23 betaniabol; **270,** 11 żitec, 18 ezeket, 19 Kerdlec, 32 vincelerecnec; **271,** 25 felkeletet, 31 azonkeppen; **272,** 9 Te; **273,** 2 èletet, 12 tůtôket, 13 neuembe, 32 megne, 33 hatmege; **275,** 3 viſeluèn; **276,** 12 tagadlacmeg, 13 mondnacuala; **280,** 18 elhegereituen, 20 megreddenenec, 36 kemenſegeket; **282,** 6 że-; **283,** 6 feleſegem; **284,** 2 elmene, 3 Zachariaſnac, 28 feleluen; **285,** 19 kietlenben, 22 elôzer; **286,** 28 uôtuala; **287,** 4 ſamuel, 13 mennec, 22 v̊lette; **288,** 29 mendenec, 37 megfeddetnec; **290,** 15 feleluen; **291,** 16 rèmôlet, 29 tuǵǵacuala; **292,** 5 leżallottacuala, 7 keueſenne, 31 meghirhezecuala; **293,** 36 ônekic; **295,** 31 eǵenlôeket; **296,** 2 megmertetic, 32 iôttecuolna, 35 uelec; **297,** 15 vele; **298,** 15 eneclettônc, 29 feleluen; **299,** 3 ſemet, 17 herodès; **300,** 14 feleluen, 15 igèièt, 20 vezedelmeznec, 27 kele; **301,** 29 megtagadua; **302,** 2 felele, 7 holtmeg; **304,** 21 veletec; **306,** 6

tinectet; **308**, 16 germekim; **309**, 6 kefegben; **310**, 1 önön, 34 kerefuen; **311**, 20 emberfia, 32 gimölcöket; **312**, 3 ömaganac, 17 ereztetic; **313**, 11 żegedni; **315**, 29 Meneżer; **316**, 24 felkeletecben; **317**, 12 kéllemetefec; **318**, 17 orzag beli, 22 felkelec, 31 öltöztefſetecmeg; **319**, 2 kedeg; **320**, 14 megelegedni, 29 tegedet; **321**, 21 töttüc; **323**, 8 vtalnacuala, 13 ragadozoc, 31 tiztelſed; **325**, 5 hafon felét, 9 Azért, 15 köuetfeget, 29 uettem, 36 ide; **326**, 33 mert; **328**, 36 halla-; **329**, 9 ereztettec, 24 kezeket; **330**, 6 menden; **333**, 16 uele; **334**, 27 ötet; **335**, 13 eſſetec, 14 münket, ńers, 20 ereztėnec; **336**, 9 müuelkedetecnec, 24 fenes, 29 kezecbe; **337**, 14 feiedelminc, 35 bezellene; **338**, 6 ön, 11 kezeit, 25 magaſſagba; **339**, 15 tetnec; **340**, 13 euilagnac, 20 żelletet, 37 Bethfaidabol; **341**, 27 mereitettecuala; **343**, 30 teueled; **344**, 6 Aſa; **347**, 20 önekic; **348**, 24 efmertelec; **349**, 1 ielenfegeket, 4 latta uolna, 19 ket, 33 földre; **351**, 23 Kemeń, 38 tizenketten; **352**, 16 ynnepnapra, 36 önekic; **353**, 27 himletibe, 37 egebec; **354**, 14 efmerendi, 24 fogattatot; **355**, 2 uilagnac; **358**, 31 kezdetitölfoguan, 33 tehetne, 38 ueled; **361**, 36 felkeletben; **362**, 21 ez, 29 enépert; **363**, 13 kietlenhez, 20 megfogiac, 32 vifeli, 34 veletec; **365**, 34 hufuetnec; **368**, 17 tü ueletec, 29 euilagnac; **370**, 2 vettelec, 16 töttem-; **371**, 8 de, 9 meghirdeti[c], 13 neiglen; **372**, 2 öneki, 11 de, 32 övelec; **373**, 12 eggec; **374**, 32 füituen; **376**, 14 menden; **377**, 14 eluc-; **379**, 1 önekic, 19 eletet.

Sajtóhiba ehhez a codexhez is férkezett, itt javítva adom: **197**, 3 es ö ańńat; **198**, 29 kéńerrel; **199**, 36 megńituan; **201**, 9 züueben; **204**, 17 megńittatic; **205**, 11 tėzi; **206**, 26 eluezönc; **211**, 6 uolna; **214**, 13 felelenec; **219**, 3 hagigaltaticuala; **222**, 10 méńńecben; **225**, 2 meńńecben; **231**, 19 megkörnékezte, 33 vincelerecnec; **240**, 15 „kedeg“ és „öröc“ közé „az“ teendő; **242**, 11 meńńetec; **245**, 16 vtan; **247**, 24 ez; **269**, 23 ehezec; **273**, 8 Kerdic, 31 haiazaton; **276**, 30 ereg-; **280**, 21 megfezölt; **292**, 15 iöuénec; **302**, 9 kelſ; **305**, 2 ördögöt; **314**, 9 voltac; **323**, 18 lezallot; **327**, 7 tütöket; **328**, 34 vramnac; **330**, 36 neueztetic; **337**, 5 közeleituén, 10 melſec; **341**, 20 żolgacnac; **346**, 9 ynnep; **349**, 10 aſſa

fia, 26 tengẹrre; **368**, 1 aťamat; **369**, 10 żȏlȏ, en, 19 en; **371**, 27 ȏrȏmẹrt; **373**, 31 mėnẹ; **379**, 28 lėuėṇ. Ezen kivűl a **201**, 10 kiesett az eredeti lapszám 22. Többet, nem keveslésből, hanem megnyugtatásúl mondom, ismételt figyelmes összevetés után sem talaltam.

Budapest, 1874. November 25-kén.

Volf György.

BÉCSI CODEX.

Ruth

EǴ bironac napiban mido̊n a birac feiedelmkẹdnẹc vala lo̊n
[eh] ehség a fo̊ldo̊n Azért elméne ember Iudanac Bétlehemé[ben]-
bo̊l hoǵ zarandoklana Moabitidisnẹc videkében o̊ feleségéuel ẹṣ
ket fiayual *(2)* Oͤ hiuattatic Elimélẹhnẹc ẹṣ o̊ felesége Noẹmi-
nec ẹṣ o̊ ket fiay éǵǵic Maalonnac ẹṣ masic Cẹlionnac Effratay
Iudanac Bẹthlẹmébo̊l Es bemẹnuéiẹc Moabitidisnẹc vidẹkébe
ẹṣ lakoznakuala oth *(3)* Es mẹghala Elimélẹh Noẹminẹc fẹrie
ẹṣ o̊ mẹgmarada o̊ fiayval *(4)* Kic feleségéket vo̊nẹc Moabiti-
diakat Kicnẹc éǵǵic hiuattaticuala Orphanac ẹṣ masic Rvtnac Es
lakozanac ot tiz eztendeiglẹn *(5)* ẹṣ monnon méghalanac Maa-
lon tudni mẹrt ẹṣ Cẹlion Es marada anembéri o̊ ket fiaytol ẹṣ
fẹrieto̊l mẹgvalt *(6)* ẹṣ fẹlkele hoǵ o̊hazaiaba mẹnne o̊ket mẹ-
nével Moabitidisnẹc vidẹkebo̊l, Mẹrt hallotta vala hoǵ vr tekén-
tétté volna o̊népét ẹṣ adot volna o̊nekic étkeket *(7)* ẹṣ iǵ ki erede
o̊ zarandoklatťanac helébo̊l o̊ket ménével ẹṣ immar a' mégfor-
dolasnac vtan vettetuén Iudanac fo̊ldẹbe *(8)* ẹṣ monda o̊nekic
mẹnúetéc tv̊ aúatoknac hazaba Téǵẹn vr irgalmassagot tv̊uele-
tẹc mikẹnt to̊ttetẹc || en halottimmal ẹṣ en velem. *(9)* aǵǵon 2
tv̊nektéc úugolmat lélnetéc tv̊ fẹriẹitẹknẹc hazocban kikẹt ven-
do̊c vattoc Es mẹgapola o̊ket kic zauoc fẹlemeluén kezdénẹc
sirnoc ẹṣ mondanac *(10)* Tẹ veled még o̊nc tẹ népeidhéz, *(11)* Kik-
nẹc az felele Fordollatokmẹg en lẹanim, Mire io̊to̊c en velem
Minẹm valloc fiakat en méhẹmben touabba hoǵ férieket en
belo̊llem remẹnlhetnétẹc *(12)* Fordollatokmẹg en lẹanim ẹṣ
mẹnnetéc el Mẹrt ymmar vénséggel mégfoǵatkoztam sẹm vaǵoc
kéz hazassag ko̊telénẹc Es ha nappal ẹṣ ẹyiel foghatnẹc ẹṣ fia-
kat zv̊lhetnéc. *(13)* ha azokat akarnatoc varnatoc miglen fẹl-
no̊nẹc ẹṣ o̊ ifiosagoknac eztendei[ẹ]t beto̊ltenẹc mielo̊t hazaskod-

nac mégaggatoc Kérlec en lanim nę akariatoc ezt tènnétèc
mert tv̄ ǵétrelmetèc engęmęt inkab nehezęit e̤s en ellenèm ki
męnt vrnac keze, *(14)* Azęrt oͦ zauoc ésmég fęlemeluęn, kezdè-
nęc sirńoc Orpha męgapola oͦ napat e̤s mégfordola Rvt éǵǵesoͦle
oͦ napaual *(15)* Kinęc monda Noęmi Imę tę rokonod męgfordolt
oͦ népèhęz e̤s oͦ istenihéz tę męnel oͦ vele *(16)* Ki felele Nè
ellenkéǵǵel ennekęm. hoǵ méghaǵǵalac tégèdet e̤s elmęnnec
Valahoua męnendèz méǵèc e̤s valahol lakozandal en ęs lako-
zom a tę néped en népem e̤s tę istenéd en istenèm *(17)* A
męl' fȯld tégędet męghaluad fogadand azon hall'akmég e̤s ot
3 végem || temetésnec helèt, Ezèket tèǵe ennekęm isten e̤s ezęket
tolǵa hanęm čac čupa halal valazthat męg engęmet e̤s tęgédet
(18) Azęrt Noęmi latuan hoǵ Rut alhatatos elméuel zérzèttè
volna oͦ vele męntèt nęm akara ellenkédni sęm touabba kizlelè
oͦveyhęz fordolni *(19)* Es éǵembe eleredénęc e̤s iutanac Bètle-
hembe Kic a varosba be męnuén męndènèknel igén ǵors hir
ǵakrola Es mondnakuala a' nembèriec Ez a Noęmi *(20)* kicnec
az monda Nę akariatoc engęmet hyonotoc Noèminec ∴ (= azaz)
zèpnec De hyiatoc engęmęt maranac ∴ keseroͦnęc męrt igęn
kęsęroͦséggel tȯltoͦt be engęmet a' męndęnhato *(21)* Tellesęn
mènèc ki e̤s hęian hozot még engęmet vr Azęrt mire hiotoc
engęmet Noęminec kit vr mégalazot e̤s a' męndęnhato ǵètrèt
(22) Azęrt ioͦuoͦ Noęmi Moabitidiay Ruttal oͦmènèuel oͦ zaran-
doklat't'anac fȯldęboͦl e̤s mégfordola Bètlehembe midoͦn az arpac
eloͦzęr arattatnakuala

Capitulom ij

VAla kęděg Elimęleh fęrfionac vèrènt valo rokona hatal-
mas embęr e̤s naǵ kazdagsagbeli Booz neuoͦ *(2)* e̤s monda
Moabitiday Rut oͦ napanac ha paranč̌olz elméǵęc a mezoͦre e̤s
gabona foͦket zędèc mèlleket az aratonac kezey elhaǵandnac
valahol ahazi at'anac keǵelmes malazt'at lèlendęm en bennem.
Kinec a' felele Męńńel en leańom *(3)* e̤s vǵ elmęne e̤s zęd-
uala gabona foͦket az aratoc hatoc megèt Tȯrtènèc kęděg hoǵ
a zanto foͦld vrat valuala Booz neuoͦt ki vala Elimè[hm]lèhnec
4 rokonsagabol || *(4)* Es imę oͦ ioͦuala Bètlèhemboͦl, Es monda az ara-
toknac Vr tv̄ueletèk Kic felelęnęc neki Alǵon męg tégèdet vr

(5) Es monda Booz az ifionac ki az aratoknac elo̊tto̊c iaroiok-
uala Kiẹ ez lań Ki felele *(6)* Èz a Moabitis ki io̊t vala Noẹ-
mival Moabitisnẹc vidèkèbo̊l *(7)* ẹs kèrè hoǵ az elmaradando
gabona fo̊ket zèdnèmèǵ az aratoc ńomokat ko̊uetuèn ẹs holual-
tol foguaṇ mẹṇd maiglan al a mezo̊n ẹs valobizon čac ẹǵ pil-
lantatban fordolt haza, *(8)* Es monda Booz [Noèminec] Rutnac
Halgassad lẹańom nè mèń èǵeb mezo̊re gabona fo̊ket zẹdnèd
sẹ mẹń el ehelro̊l de ẹǵǵesẹhed tẹ magadat en lanimmal *(9)* ẹs
hol aratandnac ko̊uessed Mẹrt paraṇčoltam en ǵermèkimnẹc
hoǵ sẹnki mègnè zomorohon tègẹdẹt de ẹs ha zomiohozandol
mẹnnel az edènèchèz ẹs iǵal vizeket kicbo̊l ẹs az en ǵermèkim
iznac *(10)* Ki lẹ esuèn o̊ orcaiara ẹs [monduan] imaduan a' fo̊l-
do̊n monda o̊neki Hoṇnat az ennekèm hoǵ malaztot lèlnèc tẹ
zèmeid elo̊t ẹs mẹltolnal engẹmet zaraṇdoc nembèriet èsmernèd,
(11) Kinẹc az felele mèghirdettettec ennekèm mẹndẹnẹc mèlle-
ket to̊ttel tẹ napadnac tẹ fèriednẹc halala vtan ẹs hoǵ mèghat-
tad lèǵ tẹ zv̊leidet ẹs a fo̊ldet kiben zv̊lettel ẹs io̊ttel annèphèz
kit az elo̊t nẹṃ tuć vala *(12)* Forbatlon vr tẹnekèd tẹ mv̊uel-
kèdèsẹdèrt ẹs telles èrdèmèt vèǵ Isr̄l vra istènèto̊l kihèz io̊ttel
ẹs kinẹc zarnay ala futtal *(13)* Ki moṇda en vram malaztot
lèltem tẹ zèmeid elo̊t || ki mẹgvigaztaltal engẹṃet ẹs bezẹllèttel 5
tẹ zolgalo lańodnac zv̊uèbe ki èǵenlo̊ tẹ zolgalo lańodnac
ẹǵǵickel nẹṃ vaǵoc *(14)* Es moṇda o̊neki Booz mido̊n ètelnẹc
ideie lend io̊y ide ẹs èǵel kèńeret ẹs marčad tẹ falatodat az
ecètbe ẹs vǵ lẹ v̊lo̊ Ruth az aratoc oldalahoz ẹs ǵvyto̊ o̊ maga-
nak kẹuèt Es èuèc ẹs mègẹlẹgèdèc ẹs fẹlvẹuè a maradẹkat *(15)* ẹs
oṇnat fẹlkele hoǵ gabona fo̊ket [z] ǵvytene o̊ zokasa zẹrẹṇt
Paraṇčola kẹdẹg Booz o̊ ǵermèkinẹc moṇduaṇ, Ha veletèc
akaraṇd aratni nè akariatoc o̊tet mègtiltanotoc *(16)* ẹs tv̊ kè-
ueitècbo̊l eluessetèc elmèssẹggel ẹs mèghaǵǵatoc maradni hoǵ
pirongasnalkv̊l ǵv̊ho̊n ẹs a ǵv̊yto̊t sẹnki mègnè porẹha
(17) Ǵv̊yto̊ azẹrt a mezo̊ben mẹṇd estẹg ẹs ki raza ẹs lèlè [ẹfinec]
arpanac moṇnal ẹfimèrtẹkèt ⁖ haroṃ ko̊blo̊ket *(18)* Kiket viuèn
mègfordola a' varosba ẹs mègmutata o̊ napanac Annac fèlèttè
vèuè ẹs ada neki o̊ètkènẹc maradèkat kibo̊l mẹgẹlẹgèdẹtuala,
(19) Es moṇda neki napa Hol zèdègẹttel ma ẹs hol to̊kèllètted
mẹg mv̊edet Lègèn aldot ki irgalmazot tẹ nekèd Es mẹgieleṇtẹ
neki kinel mv̊uelt volna ẹs a fẹrfivnac neuèt mègmonda hoǵ

Booznac hiuattatnẹc (20) Kinẹc felele Noẹmi Aldot lẹǵẹn vrtol
mẹrt azon malaztot mẹllet to̊tuala az eleuénéknẹc tartotta a
mégholtaknac ẹs Es ẹsmẹg monda mv̊ rokononk az embẹr
6 (21) Es Ruth ‖ azt parančola ennekém mọnduaṇ hoǵ mẹnd addég
o̊ aratoiual ẹǵǵeso̊llec migném mẹndẹn veteménéc mẹgarattatna-
nac, (22) Kinẹc napa mọnda En ľanom iob hoǵ o̊ľaniual mẹnki
aratnod hoǵ né valaki idegẹnnẹc mezẹiẹn ellenéd alľon tẹ neked
(23) Es vǵ ẹǵǵeso̊lo̊ Booznac ľanival ẹs mẹnd addẹglan o̊ ve-
léc arata miglẹn az arpa ẹs a buza a čv̊ro̊cbe vettetnẹnẹc

h a r ṃ a d

MI vtan kedẹg mégfordoltuolna o̊napahoz halla o̊ to̊llo̊ En
ľẹanom ńugolmat keresẹc tẹ neked ẹs mẹgzẹrzẹm tẹ neked hoǵ iol
lẹǵẹn tẹneked (2) Èbooz kinec ľaniual a mezo̊n ẹǵǵeso̊ltel rokonọnc
mv̊neko̊nc ez ẹyiel az arpanac zo̊ro̊iẹt zoria (3) Azẹrt mosǵalmẹg
ẹs kenesselmẹg ẹs o̊lto̊ziel tẹmẹnto̊l iob ruhaidba ẹs zallẹ a zo̊ro̊re
Né lasson téged az embér miglen ételét ẹs italat mégvégeziendi
(4) Mv̊do̊n kedẹg ménend el alọnni iegézdmég ahẹlt kiben el
alozọn, Es io̊y ẹs fẹlfẹǵǵed o̊ palastat laba felo̊l kiuel befedézét
ẹs vessed tẹ magadat ẹs ot fekéǵ O̊ kedég mégmọnǵa tẹ neked
mit mv̊uelkédnéd kẹllessée (5) Ki felele valamit parančolandaz
tézẹm (6) Es lẹ zalla a zo̊ro̊re ẹs to̊n mẹndẹnéket mélleket
o̊neki parančoltuala (7) Es mikor Booz o̊t volna ẹs yutuolna
ẹs vigab lo̊tuolna ẹs elalọnni mẹnt volna a' kéuéknẹc aztaga
7 mellet Io̊uo̊ ẹs elrẹitẹ o̊magat a palast fẹlfẹduẹn ‖ ẹs o̊ magat
vetẹ o̊labaihoz (8) Es imé immar éfẹlkoron ohaitozéc az embér
ẹs méghaborodéc ẹs lata feko̊ nembẹriẹt o̊ labaynal (9) ẹs mọn-
da annac Ki vaǵ Es az felele En vaǵoc Ruth tẹ zolgalo lẹańod
Nohad ki tẹ palastodat tẹ zolgalo ľanodra mért rokonom vaǵ
(10) Es az felele mọnduaṇ lẹańom aldot vaǵ tẹ vrtol ẹs az elo̊
irgalmassagot fẹllo̊l muľad az vtolsoual mẹrt nẹm ko̊uettel ifia-
kat zégẹnẹket auaǵ kazdagokat (11) Azẹrt nẹ akary fẹlnéd de
valamit ennekém mondandaz tézẹm tẹ neked mẹnd annép ki en
varosomnac kapuin belo̊l lakozic tud tégẹdet ero̊s elmeio̊ nem-
bẹrinẹc lẹnnéd (12) sẹm tagadom en magamat rokonsagnac
lẹnném de mas to̊llemto̊l rokomb vaǵon (13) Nugoǵǵal ez ẹyiel
ẹs holual léuén ha téged rokonsagnac to̊ruéne zérẹnt akarand

mėgtartani iol lo̊t mvͤuelkedet lėzen edolog, Ha kedẹg az nẹm
akaranǵa en tẹgėdet menden ketėlkėdetnelkv̊l vėzlec Ėl vr aloǵ
holualiglan *(14)* Es vǵ aluėc o̊labainal ennẹc elmulasaiglan Es
felkele miclo̊t embėrẹc ẹǵembe ẹǵmast mẹgesmernėc ẹs monda
Booz o̊neki oǵad hoǵ valaki mėgnė ėsmerie hoǵ ide io̊ttel lẹǵ
(15) Es ėsmẹg mẹgmonda Terėhed ki tẹ palastodat kiuel befẹdėzel
ẹs tarčad monno kezeddel ki tartuan ẹs ki terẹituen mẹre hat
[ko̊blo̊t] || ko̊bo̊l arpat ẹs o̊ rẹaia vetė Ki viuėn bemėne a' va- 8
rosba *(16)* ẹs io̊uo̊ o̊ napahoz Ki monda neki mit mvͤuelkėdėl
lẹańom? ẹs mėgmonda neki mẹndėnėket mėlleket neki az em-
bẹr to̊tuala *(17)* ẹs monda Imẹ hat ko̊bo̊l arpat ada ennekėm ẹs
monda nẹm akarlac tėgẹdet heuan mėgfordolnod tẹ napadhoz
(18) Es monda Noẹmi Variad lẹanom miglen mẹglassuc minẹmo̊
ki mẹnetẹt edolog vallon Sẹm zo̊ntmẹg az embẹr hanẹmha be-
tellesẹitendi mėl'leket bezėllėt

C a p i t u l o m n e ǵ e d

FElmėne azẹrt Booz a kapuba ẹs lėlė oth Es mikor latta
volna o̊ rokonat elmulatta kiro̊l eleztėb a bezėd lo̊t vala monda
o̊neki Haiol ide keuesenne ẹs vͤl ith hiuan o̊tet o̊neuėn ki oda
haila ẹs lẹvͤlo̊, *(2)* Vėuėn kedẹg Booz a varosnac vėni ko̊zzo̊l
x ferfiakat monda azoknac Vͤlletėc ith *(3)* kic lẹ vͤluėn bezẹllė
o̊ rokonanac Mvͤ at́ankfianac Elimẹleh mezẹiẹnẹc fẹlėt elatta
Noẹmi Ki mẹgfordolt Moabitidisnẹc vidẹkėbo̊l *(4)* Kit akarom
hoǵ hal' tẹ ẹs tẹ nekėd mondom mendẹn vͤlo̊c ẹlo̊t en nėpem-
bo̊l zvͤletettel naǵobbac Ha akarod birnod a mezo̊t rokonsagnac
to̊ruėnėuel vėǵedmėg ẹs [bri] biriad Ha kedẹg kėlletlen tẹnekėd
azt ennekėm mėgmonǵad hoǵ tuǵǵam mit tėnnẹm kėllessẹc mėrt
sėnki ninč rokona to̊lledto̊l mėgvaluan ki elo̊ vaǵ ẹs to̊llemto̊l ki
masod vaǵoc Es az felele en a mezo̊t mėgvėzem *(5)* kinẹc
monda Booz Mvͤdo̊n a mezo̊t mėgvendėd || a' nembėri kezėbo̊l 9
Moabitidiay Ruttot ẹs vẹnnėd kẹl ki a mėgholtnac volt felesėge
hoǵ fẹltamaziad tẹ ko̊zelėdnẹc neuėt o̊ o̊ro̊kletėben *(6)* Ki felele
engedėc rokonsag to̊ruėnėnẹc Mẹrt nẹm tartozom en nemẹmnec
vtollat elto̊rlenẹm tẹ ėltettessel en zabadsagommal kito̊l en
[o̊ro̊mẹst] magamat o̊ro̊mẹst vall[an]om mėgvalnom *(7)* Ė vala
kedẹg zokas a rėgieknel Isr̄lbẹn rokonsag ko̊zo̊t ẹs valaha ẹǵǵic

a' masiknac engeduala hoǵ erő̊s lėnne az adas mėgoǵǵauala
az ember ő̊ sariat ẹṣ ő̊ rokonanac aǵǵauala ez vala Isr̄lbẹn az
adasnac tanosaga *(8)* Mọnda azẹrt Booz ő̊ rokonanac Vėd a
sarut Ki lėgottan mėgoda ő̊lābabol *(9)* Es az mọnda a' zv̊le-
tettel naǵobbaknac ẹṣ mẹnd aṇnėpnẹc Tv̊ tanoc vattoc ma hoǵ
birtam lėǵec mẹndėnėket mėll'ec Elimẹlẹhẹ ẹṣ Cẹlionẹ ẹṣ Ma-
lonė voltanac Noėmi eladasabol *(10)* Es Moabitidiay Rutthot
Malonnac fełesėgėt hazassagba vo̊ttẹm hoǵ fẹltamaziam a' mėg-
holtnac neuėt ő̊ ő̊rő̊kletėben hoǵ ő̊neuezete ő̊ nemėbő̊l ẹṣ ő̊
at́t́afiayẹbő̊l ẹṣ aṇnėpbő̊l lėnė tő̊rlessėc Bizon tv̊ tanoy vattoc
edolognac *(11)* Felele mẹnd annėp ẹṣ a zv̊letettel naǵobbac kic
akapubaṇ valanac Mv̊ tanoc vaǵọnc tėǵe vr enembẹriet ki be
mėǵẹṇ tẹ hazadba mikẹnt Rahelt ẹṣ Lyat kic mẹgraktac Isr̄lnẹc
hazat hoǵ lėǵėn iozagnac pẹldaiaban Effrataban ẹṣ vallon naǵ
neuet Bėtlehemben *(12)* Es lẹǵẹn tẹ hazad mikẹnt pharẹsnẹc
10 haza || kit Tamar zv̊lő̊ Iudasnac maguabol kit adand vr tẹ ne-
kėd'e l'antol *(13)* Es vǵ vėuė Booz Rutthot Es vėuė feleseggė ẹṣ
bemėne ő̊hoziaia ẹṣ ada vr annac hoǵ fogna ẹṣ zv̊lnő̊ fiat, *(14)* Es
mọndanac a' nẹmbẹriek Noẹminẹc Aldot vr ki nẹm zenue[d]tte
hoǵ mẹgnẹfoǵatkoznẹc tẹ nėmėdnẹc maradėka ẹṣ v̊resen ma-
radna ő̊ neue Isr̄lben *(15)* ẹṣ vallanad ki mėguigaztalna tẹ lėl-
kėdet ẹṣ ėltetnė tẹ vėnsėgẹdet Mẹrt tẹ mėnedtő̊l zv̊letėt ki tė-
gẹdet zeret ẹṣ naǵǵal iob tẹ nekẹd hoǵ nẹm ha het fiakat val-
lanal, *(16)* Es vėuėn Noẹmi a' ǵermėkėt ẹṣ vetė ő̊ ő̊lẹbe ẹṣ
daikanac ẹṣ viselő̊nec tiztẹuel ėltettetikuala *(17)* Zomzėdsagbeli-
[ec ẹǵ] nembẹriec kẹdẹg ẹǵbe ő̊ruendėznekuala velc mọnd*van*
fiv zv̊letėt Noẹminẹc ẹṣ hiua ő̊ neuėt Obẹthnẹc ez Isaynac da-
uid at́t́anac [neue] at́t́a *(18)* Ėzėc pharėsn*ec* nemzeti Pharẹṣ
zv̊lẹ Ezdromot *(19)* Ezrom zv̊lẹ Aramot Aram zv̊lẹ Amiṇadabot
(20) Amiṇadab zv̊lẹ Naasont Naason zv̊lẹ Salmont *(21)* Salmon
zv̊lė Boozt Booz zv̊lė Obẹthẹt *(22)* Obẹth zv̊lẹ Isayt Isay zv̊lẹ
davidot

Judith

ES vǵ Arphaxat Mẹdosoknac kirala soc nemzetèket alazot 11
vala o̊ vrasaga ala. ẹṣ o̊ raka igẹṇ naǵ ero̊ssẹgo̊ varost kit ne-
ueze hec batanisnac. *(2)* nèǵ zègo̊ ko̊uecbo̊l ẹṣ faragottakbol
raka o̊ ko̊ falit hetuen ko̊ńo̊klene magassagban ẹṣ zẹlèssègèt
harmić ko̊ńo̊kletne o̊ tornit kedèg vetè zaz ko̊ńo̊kletne magas-
sagba. *(3)* o̊ oldalit [huz] kedèg nèǵ zègo̊uen monno huz lab
ńomdèknè tartatikuala ẹṣ o̊ kapuit vetè a tornoc magassagaig-
lan̄ *(4)* ẹṣ dičekèdik vala moṇnal hatalmas o̊ seregẹnẹc hatal-
maban ẹṣ o̊ zekinẹc dičo̊sẹgẹben *(5)* Azẹrt o̊ orzaglattanac xij
eztendeiẹben Nabuhodonozor Assiriosoknac kirala ki orzagluala
Niniueṇnẹc naǵ varosaban viua Arphaxat ellen ẹṣ mèguerè o̊tet
(6) a naǵ mezo̊n ki neueztetikuala Ragaṇnac Effratẹsnel ẹṣ
Tigrisnel ẹṣ Iazadaṇnal Eriothnac Elicoron kiralanac mezeiẹṇ
(7) Tahat fẹlmagaztatẹc Nabuhodonozornac [kirala] orzaga ẹṣ o̊
zv̊uo̊ fẹlemelkèdèc ẹṣ erezte mẹṇdẹnèkhèz kic lakoznakuala
Ciliciaban ẹṣ Damascosban ẹṣ Libanosban *(8)* ẹṣ anemzetẹknẹc
kic valanac Carmèlosban ẹṣ Cidarban ẹṣ galilẹabaṇ [li] lako-
zochoz Ezdrẹlonnac naǵ mezeiẹn. *(9)* ẹṣ mẹṇdẹnèchèz kic va-
lanac Samariabaṇ ẹṣ Iordannac foloia eluo̊l Ihr̄lmiglen ẹṣ Ies-
sẹnec mẹṇdẹn fo̊ldère miglen iutna Zerečẹṇ orzagnac hẹǵẹrẹ ‖
(10) Mẹṇd ezẹchèz ko̊uetèket erezte Nabuhodonozor Assiriosok- 12
nac kirala *(11)* kic mẹnd ẹǵakarattal ellene mondanac ẹṣ
hẹian ereztèkmèg ẹṣ tiztèssẹgnelkv̊l mènènẹc el *(12)* Tahat
Nabuhodonozor kiral mègharaguèc mẹṇd afo̊ldre ẹṣ eskèuèc o̊
orzagara ẹṣ o̊ zekire hoǵ o̊magat mẹgdiadalmazna mẹṇd e vi-
dèkècro̊l

C a p (II.)

NAbuhodonozor kiralnac xiij eztendeiẹben az elo̊nẹc xxij napiaban lo̊n igė Nabuhodonozor Assiriosoc kiralanac hazabaṇ hoǵ mėgdyadalmazna o̊magat (2) ẹs o̊hozia hiua mẹnd azv̊letettel naǵobbakat ẹs mẹnd o̊ hadakozo feiẹdelmit ẹs valla o̊ velėc o̊ tanačanac titkiat (3) Es monda o̊benne egondolatot lẹnni hoǵ mẹnd a' fo̊ldet o̊ vrasaga ala [adna] alazna (4) Ki mondėc mikor mẹndẹnėknẹc kėllėtuolna hiuan Nabuhodonozor Olofẹrnest o̊ vitezinẹc feiẹdẹlmit ẹs monda o̊neki (5) Meń ki nap ńugat felėvaló mẹndẹn orzag ellen ẹs ielėnnen azoc ellẹn kic mėgvtaltac en vrasagomat (6) nẹ engeǵǵẹn tẹ zėmėd sẹm ẹǵorzagnac ẹs mẹndẹn ko̊falos varost ennekėm engeztel' (7) Tahat Olofẹrnes hiua a' feiẹdelmeket ẹs Assiriosoc ereiẹnec mestėrėt ẹs mẹgzamlala a fėrfiakat ki mėnetben mikẹnt parančoltuala neki kiral zaz huz ezėr vihato ǵalogokat ẹs louagokat ẹs lo̊uo̊ket xij ezẹrt (8) ẹs o̊mẹndẹn kimėnẹsėt eleue kv̊ldė zamtalan teuėknẹc
13 sokassagaban azockal mėllec aseregẹknẹc bo̊uo̊n ėlėguolna|| Es tehenėknẹc čordait ẹs iohoknac čordait kicnẹc zamoc nėm vala (9) gabonat mẹnd siriabol o̊nėmėssẹben zėrzẹ kėzẹitetni (10) araṇnat ẹs ez v̊sto̊t igẹn sokat vo̊n kiralnac hazabol, (11) Es el erede o̊ ẹs mẹndẹn sereg az zekereckel ẹs a louagockal ẹs alo̊uo̊ckel kic befẹdėc fo̊ldnẹc orćaiat mikẹnt saskac (12) Es mikor altal mẹntėkuolna Assiriosoknac vėgeyt io̊uo̊ Angẹnac naǵ hẹǵėre kic vadnac Cilicianac balfelo̊llo̊ Es fẹlmėne o̊mẹndẹn kastẹl'okra ẹs mėgvo̊n mẹndẹn ko̊falokat (13) Mẹlotosnac kẹdẹg mẹndẹn kazdagsėgo̊ varosit ki [vivya] viua ẹs tarsisnac mẹndẹn fiayt mėgfozta ẹs Isrl̄ fiayt mėgfozta kic valanac akietlen[ben] orćaia ellen ẹs zẹlon fo̊ldẹnẹc Ėzfekėrė (14) ẹs altalmėne Effratėst ẹs io̊uo̊ Mẹsopotamiaba ẹs mėgto̊ro̊ mẹndẹn magassėgo̊ varosokat kic valanac oth Maṃbrẹnac arradatt́a[bol]tolfogua miglen iuttatic tẹṇgẹrre. (15) ẹs mẹgfoglala o̊hatarit Ciliciatol foguaṇ raphetnẹc [vẹgigle] vẹgėkiglen kic vadnac Ezfekre. (16) ẹs elhoza Madiaṇnac mẹndẹn fiayt ẹs mẹgfozta o̊mẹndẹn kazdagsagokat Es mẹndėneket o̊neki ellene allokat mėgo̊lo̊ to̊rnẹc zaiaban (17) Ėz vtan lẹzalla Damaskosnac mezo̊ire aratasnac napiban ẹs o̊mẹndẹn vetemėnėket mẹgǵoyta ẹs o̊mẹndẹn faiokat ẹs zo̊lo̊io̊ket ki vagdaltata (18) ẹs o̊ fėlelme esėc fo̊ldnẹc mẹndẹn lakozoyra,

(*C a p.* III.)

TAhat ereztéc oͦ koͦuetéket mẹndẹn varosoc ẹs vidékék 14
Sirianac tudńamért Mẹsopotaminac ẹs Sirianac Sobalnac ẹs Li-
bẹrẹnac ẹs cilicianac kirali ẹs feiẹdelmec kic ioͦuén Olofẹrneshéz
mondanac *(2)* Zoͦnnékmẹg tẹ mẹltatlaṇkodatod mvͦ ellenoͦnc mẹrt
iob hoǵ eleuenén zolgallonc Nabuhodonozor naǵ kiralnac ẹs
alazkoǵǵonc tẹ nekéd hoǵ nẹm mẹghaluanc mvͦ vezedẹlmoͦncben
mvͦnmagonc mvͦ zolgalatonknac karat zenueǵǵüc *(3)* Mẹnd mvͦ vara-
sonc ẹs mẹndẹn birodalmonc méndẹn halmonc ẹs hégec ẹs mezoͦc ẹs
tehenéknẹc čorday ẹs iohoknac čordayc [ẹs] kečkeké louakẹ ẹs
teuéké ẹs mvͦmẹndẹn birodalminc ẹs zolgainc tẹ zémẹléd eloͦt vad-
nac. *(4)* mẹndénéc tẹ toͦruénẹd alat léǵenẹc *(5)* Mvͦnoͦn magonc ẹs
ẹs mvͦ fiaync tẹzolgaid vaǵonc. *(6)* ioͦy mvͦnekoͦnc bẹkẹsẹgẹs vr
ẹs éltettessel mvͦzolgalatonckal mikẹnt kéllẹtendic téneked
(7) Tahat lẹ zalla a hégécboͦl a louagockal naǵ tehetséggel ẹs
méguoͦn mẹndẹn varost ẹs mẹndẹnt a' foͦldoͦn lakozot *(8)* Mẹn-
dén varasocbol kẹdẹg voͦn oͦ maganac segẹdelméket eroͦs férfiakat
ẹs valaztottakat hadakazatra *(9)* Es anné fẹlelm eséc a vidékékre
hoǵ mẹndẹn varasoknac lakozoy feiẹdelmi ẹs tiztẹlendoͦbi éǵembe
ki ménénẹc a ioͦuoͦnẹc eleibe *(10)* fogaduan oͦtet koronackal
ẹs diččretẹckel tancokat vezetvén kvͦrtoͦcben ẹs tympanomocban
(11) Dẹ maga ezẹket téuén sẹm engeztelhetécmẹg oͦmelĺenẹc ||
fenésegét *(12)* Mẹrt ẹs oͦ varosokat mégtoͦrẹ ẹs oͦ ereztuéneket 15
ki vagdala *(13)* Mẹrt paraṇčoltuala annac Nabuhodonozor kiral
hoǵ [n] foͦldnec mẹndẹn istenit ki irtana. tudńamért hoǵ čac
oͦnoͦn maga moṇdatnéc istennẹc a nemzetéctoͦl mélleket Olofẹrnes-
nẹc hatalma engeztelhetétuolnamẹg *(14)* Altal mẹnuén kedẹg
Siriat Sobalt ẹs mẹnd Affamiamot ẹs mẹnd Mẹsopotamiat. ioͦuoͦ
az Idomẹosokhoz Gabbaanac foͦldẹbe *(15)* Es mẹguẹvé a vara-
sokat ẹs vͦloͦ oth harmić napocban. Ki napocban paraṇčola ẹǵbe
ǵvͦlni oͦtehetségẹnẹc mẹndẹn seregét

Capitulom iiij

TAhat haluaṇ ezẹket Isr̄lnẹc fiay kic lakoznac vala Iuda-
nac foͦldẹben igẹn mégfelelménẹc oͦ orcaiatol *(2)* ẹs fẹlelẹm ẹs
rémoͦlet méghata oͦ ertelméket hoǵ azoṇt né tẹnné Isr̄lnẹc ẹs
vr tẹmplomanac méllet toͦt vala éǵeb varosoknac ẹs oͦ tẹm-
plomoknac, *(3)* Es ereztẹnẹc mẹnd samarịaba koͦrńol Ié-

richoiglan ẹṣ mégfoglalac hégęknęc męndęn teteit (4) ẹṣ ko̊ falockal mégko̊rnékézéc o̊ faluiokat ẹṣ gabonakat ǵv̂yténęc a vyadalnac kézo̊letére (5) Eliachim pap ęs ira męndénéknęc kic valanac Ezdręlon ellen. ki vaǵon a naǵ mezo̊nęc orcaia ellen Dotaim mellet ẹṣ męndénéchęz kikén altal ménet lehetuala (6) hoǵ mégfoglalnac a héǵéknec fęlménetét kic altal vt lehet vala
16 Ir̄lmbe || hoǵ oth o̊riznénęc hol zoros vt lehetuala a hęǵęk ko̊zo̊t (7) Es to̊nęc Isr̄l mizęręnt nekic zęrzétté vala Eliachim vrnac papa. (8) ẹṣ v̂uo̊lto̊ męnd aǹnép vrhoz naǵ alhatatossagban ẹṣ alazac o̊lélkękęt ymadsagocban ẹṣ bo̊ito̊cben o̊k ẹṣ o̊nembęrięc (9) ẹṣ ciliciomockal o̊lto̊ztetéc magokat a papoc ẹṣ o̊ ǵermékdedéket léterieztéc vr tęmplomanac orcaia ellen ẹṣ vrnac oltarat befédéc ciliciom̄al (10) Es męnd ęǵembe v̂uo̊ltének Ishr̄lnęc vra istenéhęz hoǵ né adatnanac o̊ ǵermékdédéc [fogsagba] ragadatba. ẹṣ o̊ feleséǵéc ozlatba ẹṣ o̊ varasoc ki irtatba. ẹṣ o̊ scęntęc vndoklat[lat]ba (11) Tahat Eliachim [a] vrnac naǵ papa mégkeréngé męnd Isr̄lt ẹṣ bezęllé nekic mondúan (12) Tuǵǵatoc męrt vr męghalgatta tv̂ onzollattokat ha maradvan mégmaradandotoc bo̊ito̊cben ẹṣ ymadsagocban vrnac zémele elo̊t, (13) Léǵetéc męgemlekęzo̊c Moysesro̊l vrnac zolgaiarol ki Amélęhét o̊erciębe bizot ẹṣ o̊hatalmaba ẹṣ o̊seregébe ẹṣ paysiba ẹṣ o̊zekeribe ẹṣ o̊louagiba Nęm vassal vyovan de scęnt onzollatockal ymadkozuan lę eytę (14) Iǵen létерieztettec lęznęc Ishr̄lnęc męndęn ellensęgi ha mégmaradandatoc emv̂uelkédetécben méllet kezdéttetęc (15) Azęrt ez o̊ onzollatťara vrat onzoluan. mégmaradnac vala vrnac zémele elo̊t (16) vǵhoǵ azoc ęs kic vrnac aldozatot aiaǹlnakuala ciliciom̄al [aianlananac] mégzoręitozuaǹ.
17 aianlananac aldozatokat vrnac, Es hamu vala o̊ feięken || (17) ẹṣ męndénęc męnd zv̂uo̊cbo̊l ymaǵǵakuala vrat hoǵ meglatna Isr̄lt o̊nepét

Capitulom o̊to̊d

ES męghirdettetéc Olofęrnesnęc Assiriosoc vitezc feiędelménęc hoǵ Isr̄l fiay magokat kézęitenéc ellent allanioc ẹṣ ahéǵęknec vtayt be rekéztéttękuolna (2) ẹṣ naǵ hirtelenkédettel gériede naǵharagba ẹṣ hiua Moabnac męndęn feiędelmit ẹṣ aamoǹnac vezerit (3) ẹṣ monda nekic Moǹǵatoc nekém ki

légėn ennép ki ahėǵẹket biria auaǵ méllec ẹs minẹmo̊uec ẹs ménėiec lẹǵẹnẹc o̊ varosoc. mėl' légẹn o̊ ereiẹc ẹs. Auaǵ mel' léǵėn o̊ sokassagoc [ẹs] auaǵ ki léǵẹn o̊vitezi seregẹknẹc [sokassaga] kirala *(4)* Mire ezẹc mẹndėnėc fẹlėt kic lakoznac napkeletre mẹgutaltanac engẹmẹt ẹs nẹm iöttenẹc ki nekônc elo̊ncbe hoǵ bẹkéséggel fogadnanac mûṇket *(5)* Tahat Achior Amon mẹndẹn fiaynac vezere feleluẹn moṇda Ėn vram ha méltolod halgatnod igaſſagot moṇdoc ennepro̊l tẹ zėmėlėd elo̊t ki a' hėǵėcben lakozic. ẹs nẹm méǵẹn ki hamis igẹ en zambol *(6)* Ėnnẹp Caldẹosoc nemzetėbeli. *(7)* ez eleztėb Mėsopotamiaban lakozot mẹrt nėm akarac ko̊uetniẹc o̊ at'ťoknac istenėket kic valanac Caldẹosoknac fo̊ldẹben. *(8)* Es vǵ még haǵac o̊ at'ťoknac cẹrimoniaiokat méllec valanac iſtenėknẹc sokaſſagaban. *(9)* mẹṇńec ẹǵ iſtenėt bo̊čo̊ltėc. ki ẹs parančolt o̊nekic hoǵ ki mẹṇnėnẹc onnan ẹs lakoznanac Carṛanban Es mido̊n ehseg befẹdėt volna mẹndẹn fo̊ldo̊t zallanac Eǵiptoṃba || ẹs oth néǵ zaz eztendeiglen vǵ sokasoltanac még 18
hoǵ o̊ seregéc inǵen mėgnėm zaṃlaltathatic *(10)* Es mikor megnehezẹitėttėuolna o̊tet Eǵiptoṃnac kirala. ẹs o̊ varosịnac mėgrakasiban sarral ẹs ko̊tėglaual alazta volna o̊ket Vuo̊ltẹnẹc o̊ vroc iſtenéchéz ẹs mėgverė Eǵiptoṃnac mẹndẹn fo̊ldėt kv̊lo̊ṃb kv̊lo̊ṃb čapasockal, *(11)* Es mikor to̊llo̊c az Eǵiptomiac o̊ket ki vettėkuolna ẹs a čapas to̊llo̊c eltauozot, volna ẹs ėsmẹg mėgakarnac o̊ket fognioc ẹs o̊zolgalat'ťocba mėghionioc *(12)* Azoc elſutuaṇ mẹṇnẹc iſtene a tengėrt mėgnita uǵhoǵ innet ẹs innet a vizec mėgero̊so̊dnėnẹc moṇnal ko̊fal. ẹs ezẹc zarraz labbal a tengėrnẹc ſenekėt iaruaṇ altal mėnėnẹc *(13)* Ki helẹn mv̊do̊n o̊ket az Eǵiptomiaknac zamtalan serege o̊ket v̊ldo̊znẹiẹ vǵfedėztetėcbe vizzel hoǵ čac ẹǵsẹm maradna ki adolgot o̊maradėkoknac mėgizenneiẹ. *(14)* Es a verės tengẹrbo̊l ki mẹṇuėn sina hẹǵẹnẹc kietleni eleicbe kelėṇẹc kicben sonha embẹr nẹm lakozhatotuala auaǵ embẹrnẹc fia ńugotuolna *(15)* Oth akesero̊ forrasoc mėgėdėso̊ltenẹc nekic italokra Es neǵuen eztendeiglen eledelt mẹnbo̊l ko̊uettenẹc *(16)* ẹs valahoua bemẹntenẹc [ẹ]ynel[k] ẹs nilnalkůl ẹs vėrtnel[k] ẹs to̊rnelkv̊l vyot o̊ iſtenėc o̊ ėrtẹc ẹs ǵo̊zo̊t *(17)* ẹs nėm volt ki karomlatot ẹs meuetėst tėnne ennėpnẹc ha nẹm čac mido̊n eltauozot o̊ vra iſtenẹnẹc zolgalat'ťatol, *(18)* Valamėnėzẹr kẹdẹg o̊ iſtenėctol mėgvaluaṇ ėǵebet bo̊čo̊ltenec ragadatba to̊rbe ẹs bozzosagba adattanac *(19)* Vala-||

19 ménẹzẹr kẹdẹg mẹgbantac elfordoltokat o̊ iſteneknẹc zolgalat́-
t́atol. amẹnnẹc iſtene adot o̊nekic tehetségét ellent allanioc
(20) Es ez vtan Cananeuſt, kiralt Iebuzeust ẹs Ferezeuſt Eteuſt ẹs
Eueuſt ẹs Amorreuſt ẹs mẹnd a hatalmasokat Esebonban leter-
ieztettenẹc ẹs o̊ fo̊ldo̊ket ẹs o̊ varosokat o̊k birtac *(21)* ẹs mig-
len nẹm bv̄nho̊ttec o̊ iſtenéc zémélẹc elo̊t o̊ iozagoc o̊velec vala
Mẹrt azoknac iſtene ǵv̄lo̊l hamiſſagot. *(22)* mẹrt es ẹz eztendo̊c
elo̊t mikor eltauoztakuala az vtbol méllet iſten azoknac adot-
[uol]uala hoǵ abban iarnanac. viadalnac miatta ki irtatanac soc
nemzetéctōl. ẹs soc o̊ko̊zzo̊lo̊c fogsagba vitettetéc a nẹm o̊ fo̊l-
dẹbe, *(23)* Tẹgẹtẹn kẹdẹg mégfordolanac o̊ vrochoz iſtenéchẹz
a' himletbo̊l mélbe elhimlẹttẹk vala ẹǵbe ǵv̄ytetenẹc ẹs fẹlmé-
nénẹc mẹnd ez héǵécbe ẹs ésmẹg biriac [Ilr] Ihr̄lmet hol vaǵon
scẹntéknẹc scẹnte, *(24)* Ma azẹrt en vram kereſteſſẹdmẹg ha
vaǵon o̊ valami hamiſſagoc o̊ iſtenẹc zẹmẹlẹc elo̊t. ẹs mẹńo̊nc
fẹl o̊hoziaioc mẹrt azoknac iſtene aduan nekẹd aǵǵa azokat ẹs
alaztattac léznẹc tẹ hatalmadnac iarma ala, *(25)* Ha kẹdẹg
ennépnẹc vétkézete ninĉen o̊ iſtene zémele elo̊t nekic ellenéc
nẹm alhatonc. mért azoc iſtene mẹgoltalmazia o̊ket. ẹs lézo̊nc
mẹndẹn fo̊ldnẹc bozzosagaban *(26)* Es lo̊n midōn Achior még-
zo̊ntuolna zolnia mẹnd ez igéket. ĉudalkodanac Olofẹrnesnẹc
20 mẹndẹn feiẹdelmi ẹs gondollakuala o̊tet mẹgo̊lniẹc || mọnduan
ẹǵǵik a masiknac *(27)* ki ez ki Isr̄l fiayt mọnǵa hoǵ Nabuho-
donozor kiralnac ẹs o̊ seregénec ẹllẹnẹ alhat feǵuertelen embẹ-
rẹc ẹs tehetsẹgnelkv̄l valoc ẹs viadal tudomańanac tudatlani
(28) Azẹrt hoǵ Achior mégésmerie mért mẹgĉal mv̄nket Mẹn-
no̊nc fẹl ahéǵécbe ẹs mv̄do̊n o̊hatalmasoc mégfogatandnac tahat
[vǵan] azonockal to̊rrel altal verettetic *(29)* hoǵ tuǵǵa mẹndẹn
hoǵ Nabuhodonozor fo̊ldnẹc iſtene ẹs to̊llẹto̊l mẹgvalua éǵeb
ninĉ

Capitulom hatod

LO̊n kẹdég mikor mẹgzo̊ntenẹc volna zolnioc Olofẹrnes
igẹn mégharaguẹc mọnda Achiornac *(2)* Mért prophẹtaltal ne-
ko̊nc monduan hoǵ Isr̄lnẹc nemzete mégoltalmaztaſſec o̊ iſtené-
to̊l hoǵ megmutaſſam tẹnekẹd mẹrt ninĉ isten hanẹm ĉac Na-
buhodonozor *(3)* mido̊n mẹgverenǵv̄c o̊ket mẹnd mikẹnt eǵ

embért tahat tẹ ẹs o̊velėc az Assiriosoknac to̊rėuel halzmėg ẹs
mẹnd Isr̄l tẹ veled vezėdelmbe vezel *(4)* ẹs mėgbizonẹitod mẹrt
Nabuhodonozor lėǵẹn mẹndẹn fo̊ldnẹc iſtene Es tahat ẹn vites-
sẹgẹmnẹc to̊ro̊ mėǵẹn tẹ oldalidon ẹs altal o̊kleltetuėn lė esẹl
Isr̄lnẹc sebėsi ko̊zo̊t ẹs nẹm ėlheć touabba miglen ki irtassal
azockal *(5)* Valobizoṇ kẹdẹg ha tẹ *pro*pheciadat igaznac [alai-
tandod] alaitad nẹ eſſẹkmẹg tẹ zėmėlẹd ẹs ahiruadag meľ tẹ
orcadat mėgfoglalta tauoziẹc ẹl tẹ to̊lled ha ez en igẹimet || alaitod 21
hoǵ benėm tellesẹ[dic]itetic *(6)* Hoǵ kedẹg esmeried mẹrt ezẹc-
kel mẹnd ėǵembe ezėket mėgbizonẹitod Imẹ ez v̊do̊to̊lfoguaṇ
annėppel tarsalkodol hoǵ mv̊do̊n en to̊ro̊mnẹc mėltan valo ǵėt-
relmėt vendic tẹ azon ǵo̊zo̊delm ala engezteltetėl, *(7)* Tahat
Olofẹrnes paraṇčola o̊ zolgainac hoǵ mėgfognac Achiort ẹs vin-
nẹc o̊tet Bẹtuliaba ẹs adnac o̊tet Isr̄l fiaynac kezėcbe *(8)* Es
vėuėc o̊tet Olofẹrnesnẹc zolgay ẹs el eredẹnẹc amezo̊so̊n De
mido̊n ko̊zelẹitẹttekuolna a hėǵẹcbe ki io̊uėnec o̊ ellenėc a pa-
riťasoc *(9)* azoc kẹdẹg elfordolanac a hėǵ oldalarol mėgko̊to̊zėc
Achiornac kezeit ẹs labait a fahoz ẹs iǵ mẹgko̊to̊zuėn ako̊telec-
kel elhaǵac o̊tet ẹs mėgfordolanac o̊ vrokhoz *(10)* Valobizoṇ
Isr̄lnẹc fiay lẹzallanac Bẹtuliabol io̊uėnẹc o̊hozia kic mėgoduaṇ
vv̊nẹc Bẹtuliaba ẹs aṇnėpnẹc ko̊zepėtte allaptatac o̊tet mẹgtuda-
kozanac mi dolog volna ez hoǵ o̊tet az Assiriosoc ko̊to̊zuo̊ hat-
takuolna *(11)* Aṇnapocban valanac oth feiẹdelmec Ozyas Micha
fia Simẹoṇ nemzetėbo̊l ẹs Tharim ki ẹs Gothoniel *(12)* ẹs vǵ a
vėuėc ko̊zepẹt ẹs mẹndẹnėknẹc zėmėle elo̊t mėgmoṇda Achior
mẹndẹṇ igėket mėlleket o̊bezẹllėtuala Olofẹrnesto̊l kerdėztet-
uėn mikėppen Olofẹrnesnec nėpe akarta volna o̊tet ez igẹiẹrt || mėg- 22
o̊lni *(13)* Es mikėppen Olofẹrnes mėghaǵuaṇ paraṇčolta volna
Isr̄litaknac ez okẹrt adattatni hoǵ mido̊n Isr̄l fiayt meǵǵo̊znė
tahat Achiort ẹs kv̊lo̊mb kv̊lo̊mb ǵėtrelmeckel paraṇčolna mėg-
o̊lettetni azẹrt hoǵ moṇdotta[m] volna hoǵ mẹnnẹc istene o̊
oltalmoc *(14)* Es mikor Achior mẹndėnėket mėgmaǵarazot volna
mẹnd aṇnėp o̊ orcaiara esẹc vrat ymaduaṇ ẹs ko̊zo̊ṇsėgẹs ohai-
tassal ẹs [sirassal] siralmal ẹǵakarattal o̊ onzollaťťokat o̊ttėc
vrnac *(15)* moṇduaṇ Mẹṇnẹc fo̊ldnẹc vra nẹzied o̊ keuėlsẹgẹket
ẹs tekėnčed mv̊alazatossagoṇckat ẹs tẹ scẹntidnẹc orcaiat fiǵel-
mezied ẹs mvtassadmẹg mẹrt nẹm haǵodmẹg tẹbelėd bizokat ẹs
o̊belẹiẹc merėzkėdo̊ket ẹs o̊ ereiėcben dičekėdo̊ket mėgalaz*od* *(16)* Es

úǵ a siraſt mẹguégezuén ẹṣ mẹṇd napot estég aṇnépẹc ymadsaga betelleséduén még vigaztalac Achiort moṇduaṇ *(17)* Mv̊ aťaṇknac iſtene kinẹc tehetsẹgét tẹ pṛẹdikaltad o̊még aiandokozo tẹ nekẹd ez forbatlatot aǵǵa hoǵ inkab tẹ latod o̊vezẹdelméket, *(18)* Mikor kedẹg mv̊ vroṇc iſteno̊ṇc adaṇǵa o̊ zolgaynac e zabadsagot. léǵẹn iſten tẹ veled ẹs mv̊ko̊zepétto̊nc hoǵ mikẹṇt nekéd kélletendic vǵan nayaskoǵǵal mẹṇd tiẹiddel, *(19)* Tahat Ozyas a’ tanalč mégvégezuẹṇ viuẹ o̊tet o̊hazaba ẹṣ. to̊n naǵ vačorat *(20)* ẹṣ hiua mẹṇd apapokat a’ bo̊it mẹgvégezuén
23 ẹǵembe mẹghiedelmezéc || magokat *(21)* Èz vtaṇ kedẹg mẹṇd aṇnép ẹǵbe hiuan mẹnd étaltal az éǵhazban ymadkozanac kéruén segẹdelmet Isr̄l iſtenétől

Capitulom vij

OLofẹrnes kedẹg masod napoṇ paraṇčola o̊sereginẹc hoǵ fẹlmeṇnẹṇẹc Bẹtulia ellen *(2)* Valanac kẹdẹg hadakozo ǵalogoc zaz huz ezérẹṇ ẹṣ louagoc xij ezérén a fẹrfiaknac kézo̊leto̊cto̊l mẹgvaluan kiket mẹgfoglaltuala afogsag. ẹṣ mẹndẹṇ ifiac vidékécbo̊l ẹṣ varasocbol elhozattatnakuala *(3)* Mẹṇd éǵembe kézeitéc o̊magokat viadalra Isr̄l fiay ellen Es io̊uénec a héǵnẹc magaſſaga[iglan]ra mẹṇd teteiéiglen ki nézi Dotaimot a helro̊l ki moṇdatic Bẹlna Chẹlinomiglaṇ ki vaǵoṇ Ezdrẹlon ellen *(4)* Isr̄l fiay kedẹg hoǵ latac o̊ sokaſſagokat léterieztéc [o̊] magokat a’ fo̊ldre hamut ereztuén o̊ feiẹkre ẹṣ ẹǵakarattal ymadkozanac hoǵ Isr̄lnẹc iſtene mutatna o̊ irgalmaſſagat o̊népén *(5)* Es véuéc o̊hadakozo feǵuerèket v̊lénec aheľekén méllec zoros vtnac o̊suenét vizic a’ héǵẹsẹc ko̊zo̊t ẹṣ valanac o̊rizo̊c azokat mẹṇd nappal ẹṣ éyiel *(6)* Valobizoṇ Olofẹrnes mv̊do̊n kerengẹné ko̊rno̊l lelẹ hoǵ a forras ki o̊ vizẹnẹc folasat meſtersẹgẹs alkotaſſal a varos kv̊uo̊l vizi vala ezfẹk felo̊l ẹṣ paraṇčola elvagatni o̊ vizẹknẹc foľasat. *(7)* De valanac a ko̊ faloctol nem mezze forra-
24 soc || kicbo̊l vrozuan lattatnakuala vizet merẹiteniec inkab hiedelmezetre hoǵ nẹm italra *(8)* De Amoṇnac ẹṣ Mouabnac fiay vẹpénẹc Olofẹrneshez moṇduan Isr̄l fiay [nẹm] zvcaba[n] sẹm nilba nẹṃ biznac De a hẹǵéc oltalmaziac azokat ẹṣ ahalmoc a naǵ magaſſagban zẹrzettettec erőseitic o̊ket *(9)* azert hoǵ viadalba ménesnelkűl ǵo̊zhednédmẹg o̊ket Ves o̊rizo̊ket a’ forrasokra

hoǵ azocbol nė merėhenẹc ẹṣ tȯ̊rnelkv̊lȯ̊n ȯ̊lȯ̊dmẹg ȯ̊ket auaǵ bizon mėgaǵǵac a varosokat mėllet alaitnac ahẹǵẹcbe vettetuėn mėgnẹm ǵȯ̊zhetni *(10)* Es kėlletėnẹc ez igėc Olofẹrnes elȯ̊t. ẹṣ ȯ̊mẹndẹn soldosi elȯ̊t: ẹṣ zėrzẹ kȯ̊rnȯ̊l' zazasokat mẹndẹn forrasokra *(11)* Es midȯ̊n ez ȯ̊rizet hvz napocban tellesėdėtuolna be mėgfoǵatkozanac a čatornac ẹṣ vizeknẹc ǵv̊lekėzetė mẹndėnėknẹc Bẹtuliaban lakozoknac. vǵhoǵ nẹm volna a' varosban honnat auaǵ ẹǵ napọn ėlėgėdnėnẹc mẹg mẹrt a viz ẹǵmẹndẹn napon mėrtėkėn adatikuala annėpnẹc *(12)* Tahat mẹndẹn fėrfiac ẹṣ nembėriec [ẹṣ] vėnẹc ẹṣ ifiac ẹṣ aprodoc ẹǵẹmbe Ozyashoz ǵv̊lekėzėnẹc mẹnd ẹǵ zoual mondanac *(13)* Itėllėn iften mv̊kȯ̊zȯ̊ttȯ̊nc ẹṣ tẹ kȯ̊zȯ̊tted mẹrt tȯ̊ttel gonozokat mv̊bennȯ̊nc nėm akaruanc bėkėsėggel zolnọnc az Assiriosok[nac]kal Es azẹrt adot el iften mv̊nket ȯ̊kezėebe. *(14)* ẹṣ azẹrt ninčen ki segẹllẹn. mẹrt lėterieztetȯ̊nc ȯ̊zẹmėc elȯ̊t zomiusagban ẹṣ naǵ vezedelmbẹn || *(15)* Es maǵv̊hetėc ẹǵbe mẹndẹnėket kic evarosban vadnac. hoǵ 25 mẹnd kėnkėn aǵǵucmẹg magonckat Olofẹrnes nėpėnẹc *(16)* Mẹrt iob hoǵ mẹgfogdosuan alǵukmėg vrat eleuenen hoǵ nė mėghal'l'onc ẹṣ lėǵȯ̊nc bozzosagba mẹndẹn testnec mẹrt lat'tuc mv̊feleseginecket ẹṣ mv̊ǵermẹkdedinecket mėghalni mv̊zėmeinc elȯ̊t *(17)* Eǵembe valluc ma mẹńńet ẹṣ fȯ̊ldet ẹṣ mv̊ at'ainknac iftenẹt ki mėǵǵȯ̊zȯ̊delmez mu̇nket mv̊bv̊nȯ̊nc zẹrėnt. hoǵ immar aǵǵatokmẹg a varoft Olofẹrnesnẹc kezẹbe ẹṣ lẹǵẹn mv̊ vėgȯ̊nc rv̊uid tȯ̊rnẹc zaiaban ki hoziab lėzẹn a' zomiusagnac aziusagaban *(18)* Es mikor ezėket montakuolna lȯ̊n naǵ siralm ẹṣ ordẹitas annaǵ ẹǵhazban mẹndėnėknẹc Es. soc ideiglen v̊uȯ̊ltėnẹc ẹǵzoual vrhoz monduan *(19)* bv̊nhȯ̊ttȯ̊nc mv̊at'ainckal hamiffan mv̊uelkėttȯ̊nc keǵėtlensẹgėt tȯ̊ttȯ̊nc *(20)* Tẹ mẹrt keǵ[elm]ẹs vaǵ irgalmazih nekȯ̊nc ẹṣ tẹ oftorodban ǵȯ̊zȯ̊delmeziedmẹg mv̊hamiffaginkat. ẹṣ nẹ akariad adnod tėgẹdet vallokat annėpnẹc ki tẹgẹdet nẹm tud *(21)* hoǵ nėmonǵac nemzetėc kȯ̊zȯ̊t hol vaǵon ȯ̊ iftenėc *(22)* Es mikor mẹgfarrattakuolna ezv̊uȯ̊ltėsėckel ẹṣ e sirasockal mėgfoǵatkoztac vezteglėnẹc *(23)* Fẹlkeluėn Ozyas kȯ̊n hullasockal mėgȯ̊tȯ̊ztetuẹn monda Eǵelmẹiȯ̊c lẹǵetėc at'amfiay ẹṣ ez ȯ̊t napocban variọnc irgalmaffagot vrtol *(24)* Mėrt talantal elmećći ȯ̊haragiat ẹṣ ad dičȯ̊sẹgẹt ȯ̊neuėnẹc *(25)* Ha kẹdẹg ez ȯ̊t napoc elmuluan nẹm iȯ̊uend sẹgėdelm tẹǵu̇c ez igẹket || mėl'l'eket bezėllėttetėc 26

Capitulom viij

ES lo̊n mikor ez igęket męghallattauolna o̊zueǵ Iudith ki vala Mérarinac lęańa ydex fiayę Josęph fiaię Ozyę fiaię Eliay fiaię Gamnęr fiaię Gędęon fiaię Raffain fiaię Achitolfiaię Męlchię fiaię Enaṇ fiaię Natanię fiaię Salatiel fiaię Simęoṇ fiaię [Rubin] Ruben fiaię *(2)* Es o̊ fęrię vala Manaffęs ki męgholtnala arpa aratasnac [ideięben] napiban *(3)* Mért aluala a kéue ko̊to̊zo̊c felét a mezo̊ben ęs io̊uo̊ naǵ heusęg o̊feięre ęs méghala Bętuliaban o̊ varosaban ęs eltemettetęc oth o̊ atťayual, *(4)* Vala kędęg Iudith o̊zueǵ o̊męghaǵotta ymṃar haroṃ eztendo̊cben ęs hat honapocban *(5)* ęs o̊hazanac fęlso̊ feliben alkota maganac titk hailakat kiben o̊lańiual lakozikuala berekezkęduén *(6)* Es ualuaṇ o̊ farčokan ciliciomot bo̊ito̊luala o̊ életénęc męndęṇ napiban zombatoctol ęs néomęniactol ęs Isr̄l haza ynnepéto̊l mégualuaṇ *(7)* Vala kędęg igén dragalatuṣ zino̊. kinęc o̊fęrie haǵot vala soc kazdagsagokat ęs zolgakat ęs valalokat telleséket tehenéknęc čordayual ęs iuhoknac čordaiual *(8)* Es vala ez męndénécben igén hirésségo̊ . mert igęṇ fęliuala iſtent. sęm . vala ki gonoz igét bezęllene o̊ rolla *(9)* Es. vǵ mvͮdo̊n ez hallottauolna męrt Ozyas fo‖[fo]gattauolna hoǵ az o̊t napoc elmuluan męgadna a varoſt erezte Cambri ęs Carmy papochoz. *(10)* ęs io̊nénęc o̊hoziaia ęs moṇda azoknac Mi ez ige kiben Ozyas engedét hoǵ adna a' varoſt az Assiriosoknac ha o̊t napocban nęṃ io̊uend sęgędelm mvͮneko̊ṇc, *(11)* Es kic vattoc tvͮ kic vrat késértétęc *(12)* ebezéd nęm oľ ki irgalmaſſagot rézzeziȩn de inkab ki haragot tamazion ęs hirtelenkédetét gérięzięṇ *(13)* Tvͮ . vettetéc vͮdo̊t vr irgalmazatťanac . ęs tvͮ akarattocban zérzettetéc napot o̊neki *(14)* De mért engedelmes vr erro̊l peni*tenci*at tarčoṇc ęs o̊bočanatťat ko̊ń hullasockal kériuc *(15)* Męrt iſten nęm vǵaṇ fenéget męṇt embęr. sem gęrieztetic haragra mikęṇt embérnęc fia *(16)* Es azęrt aṇnac alaziuc mvͮlélko̊ncket. ęs to̊ro̊[delmeztetét]delmes zelletben ęs alaztatotbaṇ zolgalloṇc o̊neki *(17)* Monǵuc siruan vrnac hoǵ o̊ akaraťťa zéręṇt vǵan tęǵe o̊ irgalmassagat mvͮuelo̊nc . hoǵ mikęnt męghaborodot mvͮzu̇uo̊ṇc o̊ keuélségécben vǵan ęs mvͮ alazatoſſagokrol dičekéǵǵo̊ṇc *(18)* Męrt nęm ko̊uettuc mvͮatainknac bvͮno̊ket kic méghattac o̊ iſtenéket ęs imattac

idegén. iſtenéket *(19)* abv̊ne̱ṛt kie̱rt adattanac to̊rbe ẹṣ raga-
datba ẹṣ o̊ ellenségékne̩c ǵalazatba Mv̊ ke̱deg̣ éǵeb iſtent
ne̱m tudonc to̊llétо̊l me̩gvalua *(20)* variuc alazatosoc o̊ vigazta-
lattat || ẹṣ me̱gkeresi mv̊ véro̊nket mv̊ellense̱ginkne̩c ǵétrelméc- 28
bo̊l ẹṣ mégalaz me̩nde̩n nemzetéket valamellec tamadandnac
mv̊ellено̊nc ẹṣ tézi azokat tiztéſſe̱gnelkv̊l mv̊ vro̩nc iſteno̊nc *(21)* Es
ma atạmfiay kic papoc le̱ztéc iſtenne̩c népébe̱n tv̊ belo̊lletéc
čűg azoknac le̱lkéc Tv̊ bezéttékre emélletéc fe̱l o̊zv̊uo̊ket hoǵ
me̱gemlekézo̊c le̱ǵene̩c Me̱rt mégkése̱rtéttenec mv̊aťainc hoǵ me̱g-
bizone̱itatnanac ha igazan bo̊čo̊lne̩c o̊ iſtenéket *(22)* Me̱rt léǵenec
mégemlékézo̊c mike̩nt Abraham mv̊aťanc kése̱rtetétme̱g. ẹṣ soc
to̊ro̊delmekne̩c miatta me̱gbizone̱itatuan lo̊t iſtenne̩c baraťťa
(23) Iǵen Isaac Iǵen Iakob. iǵen Moyse̱s ẹṣ me̩nde̱ne̩c kic iſtenne̩c
kéllettene̩c soc to̊ro̊de̱lme̱knec miatta [me̱nte̱ne̩c] me̱ntene̩c hűuo̊c
(24) Azoc ke̱de̱g kic kése̱rteteket ne̱m fogattanac vrnac fe̱lel-
mében ẹṣ o̊ engedelmetlense̱ge̱ket o̊ morgasoknac bozzosagat vr
ellen mondottac *(25)* ki irtattanac a ki irtotol ẹṣ a kéǵoctol
elueztenec *(26)* Aze̱rt mv̊e̱s né dyadalmiuc me̱g mago̩nckat azo-
kért mélleket zenuedo̊nc. *(27)* de mv̊bv̊ninkne̩c valluc eze̱ket
kűſſeb ǵetrelmekne̩c lénni. vrnac oſtorit. mo̩nnal vrnac zolgay
kic mégfe̱ǵettetо̊nc hiǵǵűc mv̊ iogolasonkra ne̱m veze̱delmo̊nkre
(28) Es mondanac a̩nnac Ozyas ẹṣ a papoc Me̱ndéneket mélle-
ket bezéllettel igazac || ẹṣ nin̄č te̱ bezédidben se̱m e̱ǵ me̱gfedde̱s 29
(29) Aze̱rt ma ymaǵ mv̊értо̊nc me̱rt s. nembe̱ri vaǵ ẹṣ vrat fe̱lо̊
(30) Es mo̩nda azoknac Iudit Mike̩nt a mélleket zolhattạm iſte-
ne̩ne̩c ésmeriték le̩nni. *(31)* vǵa̩n mélľeket zérzettem te̱nném
bizonohatoc ha iſtentо̊l vaǵon ẹṣ ymadkoziatoc hoǵ iſten me̱g-
ero̊so̊ho̊ en tanačomat *(32)* Tv̊ ez e̱yiel a kapvn alľatoc ẹṣ en
ki méǵéc en Abrạmmal ẹṣ imadkoziatoc hoǵ mike̩nt mondottatoc
hoǵ az о̊t napocban nézie vr о̊népét Isr̄lt *(33)* Ne̱m ke̱de̱g hoǵ
tv̊ mégtudakoziatoc en dolgomon. ẹṣ miglen me̱gizenende̱m
tv̊nectéc se̱mmi éǵeb en értem né léǵe̱n hane̱m čac ymadsag
mv̊ vro̩nchoz iſtено̊nkhо̊z *(34)* Es monda neki Ozyas Iudanac
feiedelme Me̱ń békéséggel ẹṣ vr le̱ǵe̱n te̱ veled mv̊ellense[se̱]go̊nk-
ne̩c ǵo̊zо̊delmébe Es mégfordolua̩n elme̱néne̩c,

IX

KIc elmėnuėn Iudit bemeṇuėn o̊ymadkozo helėre ẹs o̊ltė-
zẹc ciliciomba vete hamut o̊ feiẹre. ẹs lẹteriezte o̊magat vrnac
V̊uo̊ltȫ vrhoz moṇduaṇ *(2)* Vram en aťaṃnac Simẹoṇnac iſtene
ki adal aṇnac to̊rt az idegenėknec oltalmazasara kic o̊ fėrtėze-
tėssẹgẹcben to̊ro̊c voltanak ẹs mėgmezẹitelenẹitėttėc a zv̊znẹc
farčokat ǵalazatba *(3)* ẹs adad o̊nemberieket ragadatba ẹs o̊
fiokat fogsagba ẹs o̊ mẹndẹṇ ragadozatokat oztasba tẹ zolgaid-
nac kic haraguttac tẹ haragodat kėrlec tėgėdet en vraṃ iſtenẹm
30 sẹgẹh ennekẹm en vram iſtenẹm || segėh ennekẹm o̊zueǵnẹc
(4) Mẹrt tẹ to̊tted az elo̊belieket ẹs azokat azoc vtan gondoltad
ẹs az lo̊t mėllet tẹ [gondoltal] akartal *(5)* Mẹrt mend tẹ vtaid
[igazac] kėzėc ẹs tẹ itẹletėdet tẹ ildomoſſagodban zẹrzẹttẹd
(6) Nėzied ma az Assiriosoknac zạllasit mikẹnt tahat mėlto
lo̊ttel latnod az Eǵiptomiaknac zallasit mv̊do̊n tẹ zolgaid vtan
fẹǵuerkėduėn futnakuala. bizuaioc zekerecbe ẹs o̊louagocba ẹs
hadakozoknac sokaſſagiba *(7)* De nėzėl o̊zallasokra ẹs sėtėtsẹ-
gẹc. mėgfarraztac o̊ket *(8)* o̊labokat mėlsėg tartamẹg ẹs vizec
be fėdėztėc o̊ket *(9)* Vram iǵ lẹǵẹnẹc ezėc ẹs kic biznac o̊ sokaſ-
ſagocba ẹs o̊ zekerecbe ẹs o̊ (†) Es o̊ nilocba ẹs o̊ zuėaiocba
dičekėdnẹc *(10)* ẹs nẹm tuǵǵac mẹrt tẹnėn: magad vaǵ mv̊
vroṇc iſteno̊ṇc ki mėgto̊rz hadakat kezdetto̊lfoguaṇ ẹs vr tẹ ne-
kėd neued *(11)* Ėmelľedfẹl tẹ karadot mikẹnt kezdetto̊lfoguan
ẹs tẹ tehetsėgẹdben ehed lė azoknac tehetsẹgẹket [Esẹc] Essėc
lẹ o̊ ereiėc tẹ haragodban kic igėric magokat mėgfėrteztetni tẹ
scẹntẹdet ẹs mėgfertẹztetni tẹ neuednẹc hailakat tẹ scẹntėdẹrt
lẹeiteni [tẹ] o̊ to̊rẹben tẹ oltarodnac zaruat *(12)* Tẹǵed vram
hoǵ o̊n tulaidon to̊rėuel vagattassẹc el o̊ keuėlsėge fogattassẹc-
mẹg. *(13)* en bennem o̊ zėmeinẹc to̊rėben ẹs veriedmẹg o̊tet en
zerelmemnẹc aiakibol, *(14)* Aǵ ennekẹm alhatatoſſagot ẹn lėl-
kėmben hoǵ mėgutallaṃ azt ẹs o̊ tehetsėgėt hoǵ elfordẹham azt
31 *(15)* Mẹrt tẹ neuednec emlekẹzete lėzẹn mikor nemberịnẹc || keze
lẹ eitendi o̊tet *(16)* Mẹrt vram tẹ ero̊d nẹm sokaſſagban vaǵon
sẹm louaknac ereiẹben tẹ akaratod. sẹm keuėlẹc nẹm kėllettec
tẹ nekėd kezdetto̊lfoguaṇ. De alazatosoknac ẹs ẹǵv̊ǵo̊ueknec
onzollaťa kėllėt tẹ neked mẹndẹnkor *(17)* Mẹnneknec iſtene

vizeknẹc terẹmtōiō. ẹs mẹndẹn terẹmtetéknẹc vra halgasmẹg engẹmet nauolaſt onzollot ẹs tẹ irgalmaſſagodba bizot *(18)* Émlekézielmẹg vram tẹ teſtamẹntomodrol. ẹs aǵ igét en zamba ẹs erőſẹhedmẹg a tanačot en zv͛uemben hoǵ tẹ hazad tẹ scẹntéletédben maraǵǵonmég *(19)* Es mẹndẹn nemzetéc mégésmeriẹc mẹrt tẹ vaǵ iſtẹn ẹs niṇč éǵeb tōlledtōl méguallua,

X

LŌt kẹdẹg mv͛dōn mégzōṇt volna v͛uōlteni vrhoz fẹlkele ahelbōl kiben fekōtuala lẹteriezkéduén vrnac elōttō, *(2)* Es hiua ō Abraiat ẹs lẹzalla ōhazaba lé veté aciliciomot ẹs. lẹ veté ō ōzveǵsẹgnẹc ruhaiat. *(3)* ẹs mégmosa. ō testét. ẹs mégkené ō magat mẹntōl iob mirraual ẹs mégvalagata ō feiẹnẹc haiat ẹs veté sūueget ō feiẹbe. ẹs ōltōzéc ō dragalatus ruhaiaba ẹs ōlabait ōltōztetẹ zép saruckal ẹs véuén ō iogianac ōltōzetit ẹs liliomokat ẹs hiǵéket ẹs ǵūrōket ẹs ō mẹndẹn ōltōzetiuel mégéké-seitẹ ō magat *(4)* Kinẹc ẹs vr ada fénésségét mẹrt mẹnd ezẹrzẹs ném belendéſſẹgbōl de iozagbol čv͛guala Azẹrt vr ẹs ezépsẹgét ōbenne mégzéléseite hoǵ mondhatatlan ékéſſéggel mẹndénéc zémey elōt tẹccikuala *(5)* Es vǵ vete ō Abraiara bornac tōmlōiẹt || ẹs olainac edénét ẹs igẹn zẹptiztasẹgō liztét ẹs parẹbol 32 lōt étkeket ẹs kéńereket ẹs saitot ẹs el erede *(6)* Es mikor iutotuolna a varosnac kapuiara léléc Ozyaſt ẹs a [papokat varuaṇ] varosnac papit varuan *(7)* kic mikor lattakuolna ōtet : mégyeduén igén čudalkodac ōzépségét. *(8)* De maga sẹmmin nẹm kerdéc ōtet elereztéc mẹnni. moṇduan Mv͛ aťaṇknac iſtene aǵǵon tẹ nekéd. malaztot ẹs tẹ zv͛uednẹc mẹndẹn tanačat ō ereiẹuel erōsẹhemẹg ẹs dičekéǵǵéc tẹ raitad Irlm ẹs lẹǵén tẹ neued scẹnteknẹc ẹs igazaknac zamaba *(9)* Es moṇdanac azoc kic ot alnakuala mẹnd ẹǵzoual léǵẹn léǵén *(10)* Iudith kẹdẹg vrat imaduaṇ altal méne a kapukon ō ẹs ō Abraia *(11)* Lōt kẹdẹg mikor lézallana a hégrōl naptamadat ellen eleibe kelénẹc neki az Assiriosocnac kéméc ẹs. mégtartac ōtet moṇduan honnat iōz auaǵ houa még *(12)* ki felele az Ébéréc lańa vaǵoc azẹrt futẹc el en ō orcaioc elōl mért iōuendōnẹc ésmerém hoǵ nektéc adassanac fozlatba azẹrt hoǵ mẹgvtaltanac tv͛tōket nẹm akarac ōn keiẹkén ōn magokat mégadnioc hoǵ irgalmaſſagot lélné[c]nec

tvͮzėmẹltec eloͦt *(13)* ez okẹrt gondolam en bennẹm. mọnduạn
Elmėǵẹc Olofẹrnes feiẹdelm orcaiahoz hoǵ ielẹnčem nekic oͦ tit-
kokat ẹs mėgmutaſſam ạnnac minemoͦ bemėnettel mẹgbirhatna
33 oͦket vǵhoǵ ẹǵfẹrfiv sẹ essẹc lẹ oͦ || seregėboͦl *(14)* Es mikor a
fẹrfiac hallottakuolna oͦ igẹit nėzikuala oͦ orćaiat ẹs remoͦlet vala
oͦ zėmėcben mẹrt igẹn čudalkoǵǵakuala oͦ zėpsẹgẹt ẹs mọndanac
oͦneki *(15)* Mẹgtartottad tẹ lẹlkẹdet azẹrt mẹrt illeten tanalčot
lėltel hoǵ lẹ zallanal mvͮ vrọnchoz *(16)* Azt kẹdẹg tuǵǵad mẹrt
mikor allạndaz oͦ zėmėle eloͦt iol tėzẹn tẹ nekėd ẹs igẹn dra-
galatụs lėz oͦzvͮuėben ẹs viuėc oͦtet Olofẹrnesnẹc hailakaba ẹs
oͦneki mẹghirdetėc oͦtet *(17)* ẹs mikor allotuolna oͦ orcaia eloͦt
lėgottan mėgfogattatėc oͦ zėmeibẹn *(18)* Es mọndanac neki oͦ
vitezi Ki vtallamẹg ez hẹbėrėknec nėpėt kic iľ igėn ekės nem-
bẹrieket valnac hoǵ ezẹkėrt mẹltạn oͦ ellenėc nẹ vyonc *(19)* Es
vǵ Iudit latuạn Olofẹrneſt vͦlette. oͦ zekiben ki uala barsonbol
ẹs arạnbol ẹs Smaragdosbol ẹs dragalatụs koͦuecboͦl zoͦtetėt
(20) ẹs mikor oͦ orćaiara tekẹntėtuolna ymada oͦtet lėterieztuėn
magat a' foͦldre ẹs fẹlemelėc oͦtet olofẹrnesnẹc zolgay oͦ vroc
parạnčoluan,

x j

TAhat olofẹrnes monda neki, Igaz elmėioͦ lėǵ ẹs nė akary
fẹlned tẹ zvͮuedben mẹrt en sonha nẹm [akartạm] artottạm az
embėrnẹc ki akart Nabuhoͦdonozor[nac] kiralnac zolgalni *(2)* A
tẹ nėped kẹdẹg ha ẹngẹmẹt mėgnẹm vtaltuolna nẹm emeltem
volna en kezemet arra *(3)* Ma kẹdẹg mọnǵadmẹg ennekẹm
34 miokėrt ioͦttel lėǵ el azoctol ẹs kẹlletėt tenekėd || hoǵ mvͮ hoz-
ianc ioͦttel *(4)* Es monda Iudit vėǵed tẹ zolgalo lańodnac igẹit.
mėrt ha koͦuetendėd tẹ zolgalo ľańodnac igẹit vr toͦkẹlletės dol-
got tėzẹn tẹ veled. *(5)* mẹrt ėl Nabuhodonozor foͦldnẹc kirala
ẹs ėl oͦ ereie mėľ tẹ benned vaǵọn mẹndẹn tėuėlgoͦ lėlkėcnẹc
mėgfeddėsẹre. mẹrt nėm čac embėrėc zolgalnac [tẹnekėd] ạnnac
tẹ miattad De mezoͦnẹc vadi ẹs engednẹc ạnnac. *(6)* mėrt tẹ
elmėdnẹc ildomoſſaga mėghirdettetic mẹndẹn nẹmzetėknẹc ẹs
mėgielẹntetėt mẹnd ez vilagnac. mẹrt čac tẹnẹn magad vaǵ io
ẹs hatalmas oͦ mẹndẹn orzagaban ẹs tẹ feǵẹdelmed mẹndẹn
vidėkėcnẹc prẹdikaltatic *(7)* Az ẹs ielėn vaǵọn mėllet Achior

bezéllét. Az ẹs tuduan vaǵoṇ méllet neki paraṇčoltal io̊ni (8) Mẹrt ielén vaǵon hoǵ mv̄ vronckat iǵ véttűc bv̄no̊ṇckel hoǵ parančoltuala o̊ prophẹtay miat aṇṇẹpnẹc hoǵ ẹladna o̊tet o̊bv̄niẹrt (9) ẹs mért tuǵǵac Isr̄l fiay hoǵ o̊ vrokat iſtenéket véttéc tẹ felelmed o̊ raitoc vaǵoṇ (10) Annac félétte ehség ẹs mẹgfoglalta o̊ket. ẹs viznẹc aziusagaiẹrt immar ahalottac ko̊zibe zamlaltattac. (11) Ez vtan azt zẹrzic hoǵ o̊barmokat mégo̊lléc ẹs azoc vérét iǵacmẹg. (12) ẹs o̊ vroknac s.sẹgit [bvzaban borban] mélleket vr paraṇčolt bvzaban borban ẹs olayban né illetni. ezẹket gondoltac tẹnni ẹs ezeket akariac mégto̊kélleni melľeket kezẹccel sẹm kẹl illetniẹk: Azert mẹrt ezẹket tẹzic bizon az hoǵ vezẹdelmbe adatnac || (13) kit en tẹ zolgalo ľańod még- 35
ésmeruém elfutéc o̊ to̊llo̊c ẹs erezte engẹmẹt vr ezéket nekéd méghirdetnẹṃ (14) Mẹrt en tẹ zolgalo ľanod ma ith tẹ nalad ẹs iſtent tiztélém bo̊čo̊lo̊m. ẹs ki mégén tẹ zolgalo ľańod ẹs ymadom iſtent (15) ẹs mégmonǵa ennekẹṃ mv̄do̊n mégaǵǵa o̊ bv̄no̊ket o̊nekic ẹs io̊uẹn meghirdetém tẹnekéd. vǵ hoǵ en Ir̄lm ko̊zepi altal vizlec tégédet Es mẹnd Isr̄l népét vallod mikẹnt a iohokat kicnẹc niṇčen paztora. ẹs nẹṃ vgat čac [eǵ] ẹb ẹs tẹ ellenéd (16) mért ezẹc mégmondattattac ennekem iſtennẹc ildomoſſagabol (17) Es mẹrt iſten mẹgharagut azokra ereztettem en ezẹket mẹg hirdetnẹṃ tẹ nekéd (18) Mẹnd ez igéc kedẹg kélletének Olofẹrnes elo̊t. ẹs o̊ ǵerméki elo̊t. ẹs čudalkodnakvala o̊bo̊lčeségén. ẹs moṇdnakuala ẹǵǵic masiknac (19) niṇč illẹn nembẹri fo̊ldo̊n zẹmẹlben zépsẹgben ẹs v̄géknẹc ertelmében (20) Es monda annac Olofẹrnes Ioltőttő iſten ki ereztét tégẹdẹt annép elo̊t. hoǵ tẹ adnad azt mv̄kezeincbe (21) Es mẹrt io tẹ igéretéd. ha tẹ iſtenéd azt tendi ennekém en iſtenẹm ẹs lẹzẹn ẹs tẹ naǵ lẹz Nabuhodonozor hazaban ẹs neueztetic tẹ neued mẹndẹn fo̊ldo̊n,

Capi*tulo*m xij

TAhat paraṇčola o̊tet be[viññi]mẹnni hol vettettenẹc vala o̊ kẹnči. ẹs. paraṇčola oth lakozni o̊tet. ẹs mẹgzẹrzẹc mi adatnéc o̊neki o̊ vendégsẹgébo̊l. (2) Kinẹc felele Iudith ẹs monda Ma nẹm ehetém azocbol mélleket paraṇčolz nekém adatni hoǵ nẹ io̊yio̊n en rẹiam vétkẹzet azocbol ézém kedẹg mélleket hoztam||

36 en magaṃnac *(3)* Kinẹc Olofernes moṇda ha mẹgfoǵatkozand-
nac nekėd ezėc mėlleket veled hoztal Mit tėzo̊nc tẹ nekėd
(4) Es monda Iudit El tẹ lėlkėd en vraṃ mẹrt tẹ zolgalo lańod
nẹm ko̊lti el mẹṇd ezẹket miglen iſten tėǵe ezẹket en kezẹmben
mėlleket gondoltam Es beuiuėc o̊tet o̊ zolgay a' hailacban kibẹ[n]
parańcolta[m] vala. *(5)* ẹṣ mido̊n bemẹnne kėretėzėc hoǵ zabad-
sag adatnėc o̊neki ẹyiel ẹṣ villamodat elo̊t kimẹnni ymad[sag]-
kozni ẹṣ vrat onzollani *(6)* Es parańcola o̊hailaka o̊rizo̊inẹc hoǵ
mikẹṇt kėlletnėc kimẹṇne ẹṣ bemẹṇne o̊ iſtenėt ymadni haroṃ
napocban *(7)* Es kimėǵẹn vala ẹyiecben Bẹtulianac vo̊lǵėbe ẹṣ
mẹgmosdikuala a viznẹc forrasaṇ[ba] *(8)* ẹṣ hoǵ fẹlmẹǵẹn vala
ymaǵǵauala Isr̅l vrat iſtenėt hoǵ viselnė o̊ vtat o̊ nėpėnẹc mẹg-
zabadolasara, *(9)* Es bemẹṇuėn lakozikuala a hailacban miglen
o̊ ėtket vėnnė eſtue *(10)* Es lo̊n neǵed napoṇ Olofẹrnẹs to̊n naǵ
vendėgsėgėt o̊ zolgainac. ẹṣ moṇda vagao meddo̊nẹc Mẹńńel ẹṣ
kizlelled az ẹbẹr nemberiet hoǵ o̊keiẹn engeǵǵẹn lakozni en
velem *(11)* Mẹrt ẹktelen az Assiriosoknal hoǵ nemberi mu̇elkẹd-
uėn mėgmeuesse a' fẹrfiat hoǵ artatlan mẹṇnẹn el o̊to̊llo̊ *(12)* Ta-
hat bemėne Vagao Iudithoz ẹṣ monda Nẹ altalla io lan be-
mẹṇtet en vramhoz hoǵ tiztẹlteſſėc o̊ orcaia elo̊t ẹṣ ẹǵẹc o̊vele
ẹṣ iǵėc bort vigasaggal *(13)* Kinẹc Iudit felele Ki vaǵoc en
37 hoǵ ellene moṇǵac || en vraṃnac. *(14)* mẹndẹṇ amėl' io lẹzẹṇ
o̊zėmei elo̊t tėzėm Valami kẹdẹg o̊neki kėlletendic az ennekėm
igẹṇ io lėzėn en ėletemnẹc mẹṇdẹṇ napibaṇ *(15)* Es fẹlkele ẹṣ
mėgo̊lto̊ztetė o̊magat o̊ruhaiaual. ẹṣ bemẹṇuėn allapėc o̊ orcaia
elo̊t *(16)* olofẹrnesnẹc kẹdẹg zv̊uo̊ mėgzegettetėc, Mẹrt vala
ėgedo̊zo̊ o̊ kėuaṇsagaban *(17)* Es moṇda neki Olofẹrnes iǵal ma
ẹṣ ėǵel vigasagban mẹrt malaztot lẹltel en elo̊ttem *(18)* Es
moṇda Iudith izoṃ vraṃ mẹrt ma fẹlmagaztatot en lėlkėm en
ėletėṃnẹc mẹṇdẹṇ napi fẹlėt *(19)* Es vėuė ẹṣ iuẹc o̊ elo̊tto̊
azocbol mėlleket kėzẹitėtuala o̊neki o̊ zolgaloia *(20)* Es olofẹr-
nes vig lo̊n o̊hoziaia ẹṣ igėn soc bort iuėc. mėneiẹt o̊ėletė[nec]-
ben ẹǵnapon sonha nẹṃ ituala,

Capi*tulo*m xiij

HOǵ kẹdẹg eſtue lo̊n sietenẹc o̊zolgai o̊zallasokra. ẹṣ be-
rekezte Vagao ahailaknac aitait ẹṣ elmėne, *(2)* Valanac kẹdẹg

mẹnd mėgfarrattac a bortol. *(3)* ẹs Iudit oͦn maga vala ahailak-
ban *(4)* Valobizon olofẹrnes fẹkzėn vala az aǵban igėn naǵ
rėzėgsėggel elbaǵǵadvan *(5)* Es monda Iudit oͦlľańanac hoǵ kvͦn
allana ahailaknac aitaia eloͦt ẹs oͦriznė *(6)* Es allapėc Iudit az
aǵ eloͦt ymadkozuaṇ koͦń hullasockal ẹs aiakinac mozgasiual
čẹndėſſegben moṇduaṇ *(7)* Toͦkẹlmėg engẹmẹt vraṃ Isr̄lnẹc
iſtene ẹs ez vͦdoͦben nėzy en kezeimnẹc mvͦuelkẹdetire hoǵ mi-
kẹnt fogattad tẹ varosodat Ir̄lmet emelledfẹl. ẹs ezẹket mėlle-
ket || hiueṇ tẹ miattad lehetni mėgtoͦkėlľem *(8)* Es mikor*on* ezẹket 38
moṇdottauolna vėpėc az ozlophoz mėl vala oͦ aǵačkaianac feiẹ-
nel. ẹs oͦ toͦrėt ki arra koͦtuėn fuͦguala mėgoda *(9)* Es mikoron
ki voͦttoͦ volna azt ragada oͦ feiẹnẹc vͦstoͦkėt ẹs moṇda Vram
iſten toͦkẹlmẹg engẹmet ezvͦdoͦben *(10)* ẹs ketcẹr čapa oͦńakat
ẹs elmetuė oͦ feiẹt ẹs eluėuė oͦ or ieǵėt az ozlopokrol ẹs belė
takara oͦ testėnẹc toͦrsoͦkėt *(11)* Es keues vtan ki mėne. ẹs ada
olofẹrnesnẹc feiẹt oͦ zolgalo lańanac. ẹs paraṇčola hoǵ ereztenė
azt oͦ sakiaba *(12)* Es mẹnd ketten kimėnẹnẹc oͦ zokasoc zẹrẹnt
moṇnal ymadsagra. ẹs altal mėnėc a zallasokat ẹs mėgkeroͦlėc
a voͦlǵẹt Ioͦuėnẹc a varosnac kapuiara *(13)* ẹs moṇda Iudit
mezzoͦl a var oͦrizoͦknẹc Nissatocmẹg akapukat mẹrt mvͦueloͦnc
vaǵoṇ iſten ki naǵ tehetsėgėt toͦt Isr̄lben *(14)* Es loͦt mikor
hallotakuolna afẹrfiac oͦ zauat. hiuac a varosnac papit *(15)* ẹs
mẹnd oͦhozia fvtanac a kuͦsdedtoͦl foguaṇ mẹnd annaǵǵiclan.
mẹrt nẹṃ remėllikuala iṃmar oͦneki mẹgioͦtėt *(16)* Es vilagokat
ǵoituan mẹnd oͦhozia ǵvͦlekėzẹnẹc Oͦ kẹdẹg fẹlmėne magasb helre
paraṇčola čendẹſſẹgẹt leṇni. ẹs mvͦdoͦn mẹnd vezteglėttenẹc
volna *(17)* moṇda Iudit Dičėriẹtẹc mvͦ vronc iſtẹnt ki nẹṃ
hattamẹg oͦbele remẹnkėdoͦket *(18)* ẹs en benneṃ oͦ zolgalo
lańaban betoͦltoͦttoͦ oͦ irgalmaſſagat mẹllet igẹrt Isr̄l || hazanac 39
ẹs mẹgoͦltoͦ ez ẹyiel en kezemben oͦnėpẹnẹc ellensẹgėt *(19)* Es
ki vėueṇ a' sacbol olofẹr*nes*nec feiẹt mėgmutata azoknac moṇduan
Imẹ Assiriosoc viteze feiẹdelmėnẹc olofẹrnesnẹc feie ẹs imẹ oͦ
or ieǵe kiben vͦluala oͦ rėzėgsėgėben hol nembẹrinẹc keze miat
mẹguerė oͦtet mvͦ vroṇc iſtenoͦnc *(20)* Ėl kẹdẹg mvͦ vroṇc iſte-
noͦṇc mẹrt oͦ Anǵala mėgoͦrizoͦt. engẹṃet innet elmėnettem ẹs.
ot lakattam ẹs. ẹs onnat ide fordolattam, Es nẹṃ haǵot vr
engẹṃet oͦ zolgalo lańat mėgfẹrtėztetnẹṃ. de bvͦnnẹc fẹrtėzetėſ-
ſėgėnelkuͦl hiutmẹg engẹṃet tvͦ oͦroͦlletėc oͦ goͦzoͦdelmėben. en

elzaladasomon ẹs tvͮ mėgzabadolastokon *(21)* Vaľlatoc mẹnd mėrt
io mẹrt oͦrocͦkẹ oͦ irgalmaſſaga *(22)* Mẹndėnėc kẹdẹg ymaduaṇ
vrat mondanac oͦneki Aǵǵon mėg tėgẹdet vr oͦ tehetsẹgėben.
ki tẹ miattad seṃmiẹ val[az]toztatta mvͮ ellensẹginket, *(23)* Va-
lobizoṇ Ozyas Isr̄l nėpėnẹc feiẹdelme moṇda oͦneki Aldot vaǵ
tẹ lẹanom a fẹlsėgẹs. vr iſtentoͦl mẹndẹṇ nembẹriec felėt foͤl-
doͦn *(24)* Aldot vr ki terẹṃtėttė mẹṇnet ẹs foͦldet ki erez-
tėt tėgėdet [kůldoͦt] mvͮellensėginc feiẹdelme feiẹnẹc sebeibe.
(25) mẹrt ma tẹ neued vǵ magaztatic fẹl. hoǵ embėrėc zaiabol
nẹm mėǵẹn el [di] tẹ dičėretėd kic vr tehetsẹgė[c]roͦl emlekėzoͦc
40 lendnẹc || oͦrocͦkẹ. kikẹrt nẹm engettel tẹ lẹlkėdnẹc tẹ nemzetid-
nẹc ǵėtrelmėkėrt ẹs toͦroͦdelmekėrt De segėllėttel Aroṃlatnac mvͮ
iſtenoͦnknẹc zėmėle eloͦt *(26)* Es moṇda mẹnd aṇnėp lėǵėn lẹǵẹn
(27) Valobizon Achior iovoͦ hiuattatuan ẹs monda neki Iudith
Isr̄lnẹc vra iſtene kinẹc tẹ tanosagot adtal hoǵ dyadalmaz[ih]
oͦ ellensẹgiroͦl oͦ a mẹndẹṇ hvͮtoͦtlenẹknẹc feiẹt elmetue ez ẹyiel
en kezemben *(28)* hoǵ mẹgbizonẹhad mẹrt vǵ vaǵon Imẹ olo-
fẹrnesnec feie ki oͦ keuėlsėgėnẹc vtalatoſſagaban mėgutala Isr̄l-
nẹc iſtenėt. ẹs tėgẹd halállal feńegėt vala moṇduaṇ Mvͮdoͦn mėg-
fogattatandic Isr̄lnẹc nėpe toͦrrel parančollon altal ǵakni tẹ
[lėlkẹdet] oldalidat *(29)* Latuan kedẹg Achior olofẹrnesnẹc feiẹt
a' fẹlelmtoͦl ǵėtrettetuėn lė esẹc orćaiaual a' foͦldre ẹs mẹgbusola
oͦlėlkė *(30)* Mi vtan kẹdẹg zelletėt voͦtuolna mėghiedelmeztetėc
esẹc oͦ labaihoz ẹs imada oͦtet monda *(31)* Aldot tẹ. tẹ vrad
iſtenėdnẹc Iakobnac mẹndẹṇ hailaka mẹrt mẹndẹn nemzetben
meľ tẹneuedet hallaṇǵa fẹlmagaztatic Isr̄lnẹc iſtene tẹ raitad

Capitulom tizẹn nẹǵed

MOnda kẹdẹg Iudit mẹṇd annẹpnẹc Halgassatoc engẹmẹt
aťamfiay akaziatoc fẹl efoͦt tvͮ koͦfaltokon *(2)* Es lẹzẹṇ midoͦn
41 nap ki mẹnend vėgė ẹǵmẹṇdẹn oͦ fẹǵ||ueręt ẹs mẹṅńetėc ki
[hirdẹ] hirtelenkėdettel nẹm. hoǵ lẹzallanatoc ala. de moṇnal
hirtelenkẹdetėt tẹṇnėtėc *(3)* Tahat zvͮksẹǵ lėzẹn hoǵ akėmėc
elfuſſanac oͦ feiẹdelmeket fẹlkoͦlteniẹc viadalra *(4)* Es midoͦn oͦ
feiẹdelmec futamaṇdnac olofẹrnesnẹc hailakahoz ẹs lėlendic oͦtet
nakanalkul oͦ vėrẹbe keuerėduėn fėlelm esic oͦ rẹiaioc *(5)* Es
mvͮdoͦn ẹsmẹrenditẹc oͦket elfvtnioc mẹṇnetėc azoc vtan batroṇ

mẹrt vr mẹg to̊ri azokat tv̊labaitoc ala *(6)* Tahat Achior latuaṇ
atehetségẹt méllet iſten to̊t Isr̄lnẹc méghaǵuan o̊ pogan zokasat
iſtennẹc hv̊n ẹs mégko̊rnékẹze o̊ fitmaian c husat ẹs vettẹtẹc
Isr̄l népéhẹz ẹs mẹnd o̊nẹmzetẹnẹc maradẹka mẹnd emay napig-
lan *(7)* Légottaṇ kẹdẹg hoǵ nap felkele fẹlakaztac olofernesnẹc
feiẹt ako̊falokra ẹs eǵmẹndẹn fẹrfiv o̊ feǵuerẹt vẹué. ẹs kimẹné-
nẹc naǵ tapogaſſal ẹs v̊uo̊ltéſſel. *(8)* Kit latuaṇ a kéméc futa-
manac olofernesnẹc hailakaba. *(9)* Valobizon azoc kic a hailac-
ban valanac io̊uénẹc ẹs ahailacnac beménetében labockal tapog-
nakuala fẹlko̊ltésnẹc okaiẹrt a' ńughatatlaṇsagot tudomaṇnal
laǵẹitakvalamẹg. hoǵ nẹm a fẹlko̊lto̊ctől. de a zozatloctol ẹbrédne
fẹl olofẹrnẹs *(10)* Mẹrt sẹnki az Assiriosoc tehetsẹge hailakat
nẹm ‖ meriziuala mẹgnitni kolcaguaṇ auaǵ bemẹṇuén *(11)* de 42
mikor io̊ttenẹc volna o̊ feiẹdelmi ẹs az ezẹrlo̊c ẹs az assiriosoc
kirala seregẹnec zv̊letettel mẹndẹn o̊rẹgbi moṇdanac ahailak[nac]
tartoknac *(12)* Ménnetécbe ẹs ko̊lčétẹc fẹl o̊tet mẹrt az egerec
ki io̊uẹn o̊likocbol merézkéttenẹc mv̊nket viadalra rézzezteniẹc
(13) Tahat beméne Vagao o̊hailakaba ẹs allapéc a méńezet elo̊t
ẹs tapsolaſt to̊n kezeiuel mẹrt alaiťauala o̊tet Iudittal alonni
(14) De mv̊do̊n a [ko̊nẹc] feko̊nẹc sẹm eǵ mozgasat fv̊leknec
erzelméuel foghathatna ko̊zelben vépéc a méńezethẹz. ẹs fẹlemel-
uén o̊tet lata olofernesnec [feiét] do̊gét feiẹnelkv̊l o̊ vérẹbe ke-
uerḗduén fekẹnni afo̊ldo̊n Naǵ zoual v̊uo̊lto̊ siruan ẹs mégmetelé
o̊ruhait *(15)* ẹs beméne Iuditnac hailakaba nẹm lẹlẹmẹg o̊tet ẹs
ki zo̊kéllée aṇnẹphẹz ẹs moṇda *(16)* Eǵ ẹbẹr nẹmbéri ǵalazatot
to̊t Nabuhodonozor kiralnac ȟazaban Mẹrt imẹ olofẹrnes a' fo̊l-
do̊ṇ fẹkzén ẹs o̊ feie niṇč o̊raita. *(17)* Kit mikor hallottakuolna
Aſſiriosoc tehetsẹgẹnec feiẹdelmi mẹṇd mégmeteléc o̊ ruhaiokat
ẹs tv̊rhetetlen rẹmo̊let eséc o̊rẹaioc ẹs igén méghaborodé[na]c
o̊ elmẹiẹc. *(18)* ẹs moṇdhatatlan v̊uo̊ltẹs lo̊n o̊zallasoc ko̊zepét

Capitulom xv

ES mv̊do̊n [mẹnd] mẹṇd a sereg hallottauol‖na olofẹrneſt 43
mẹgńakazuaṇ elme ẹs tanalč el tauozẹc o̊to̊llo̊c ẹs čac fẹlelẹm-
mel mẹgindoltattac ẹs futasnac segẹdelmét véuéc *(2)* vǵhoǵ
sẹm eǵ [be] nẹm bezéllene o̊feléuel. De feiẹc lẹhaituan mẹṇdénéc
elhaǵuaṇ ero̊ko̊dnẹcuala az ẹbẹrẹctől elzaladnioc. Kiket feǵuer-

kéduén hallottakuala oͦ reiaioc ioͦniéc elfutuan amezoͦc vtain ẹs
az halmoknac oͦsuenin *(3)* Es vǵ Isr̄l fiay latuan azokat elfu-
tattoc lẹzallanac ẹs kürtoͦckel zozatlanac ẹs naǵ v̄uoͦltẹſſel v̄uoͦl-
tönẹc oͦ vtaṇnoc *(4)* Es mẹrt az aſſiriosoc nẹṃ ẹǵbe ǵv̄lkézuẹṇ
futatban mẹṇnekuala tẹstoua ozoluan Isr̄l fiay kẹdẹg ẹǵseregben
koͦuetvén mẹndẹncket kikct mẹ́glẹlhctnẹc vala mẹ́gbetegẹitnẹc
vala *(5)* Es Ozyas erezte koͦueteket Isr̄lnẹc mẹndẹṇ varosi ẹs
vidẹki zẹrẹnt *(6)* Es vǵ mẹndẹṇ vidéc ẹs mẹndẹn varos valaz-
tot [feǵuerkẹduén] ifiakat erezte feǵuerkẹduẹṇ oͦ vtaṇnoc ẹs
v̄ldoͦzéc ọket toͦrnẹc zaiaban mignẹm iutnanac oͦhataroknac vẹgẹi-
be *(7)* Amaradẹki kẹdẹg kic valanac Bẹtuliaban bemẹ́nẹ́nẹc az
Aſſiriosoknac zallasiba ẹs a fozlatot mẹllet az [aſſirio] elfuto
aſſiriosoc elhattanakuala eluẹ́uẹ́c velẹ́c. ẹs igén mẹgterhoͦsoͦlẹnẹc
(8) Azoc kẹdẹg kic ǵoͦzoͦc loͦttekuala mẹgfordolanac Bẹtuliaba
mẹ́llec azoké valanac eluẹ́uẹ́c velẹ́c vǵ hoǵ nẹṃ. vala apro bar-
44 moknac ẹs naǵ barmoknac || ẹs oͦmẹndẹṇ ingandoioknac zama
akűsdedtoͦlfogvan a naǵiglan mẹnd mẹgkazdagol[t]anac oͦ fozlatoc-
bol *(9)* Joachim kẹdẹg a naǵ püspoͦc ioͦuoͦ Ir̄lmboͦl Bẹtuliaba
oͦmẹndẹn papiual oͦzuoͦ hoǵ latna Iuditot *(10)* ki mikor ki mẹṇt
volna ahoz mẹ́galdac oͦtet mẹnd ẹǵzoual moṇduan Tẹ Ir̄lmnẹ́c dičoͦ-
sẹgẹ tẹ Isr̄lnẹc vigasaga. tẹ mv̄ nẹpoͦnknẹc tiztẹſſẹge. *(11)* mẹrt
batron mv̄uelkẹ́ttel ẹs mẹ́geroͦsoͦdoͦt tẹ zv̄ued. azẹrt hoǵ tizta-
sagot zerettel. ẹs tẹ fẹried vtaṇ maſt nẹṃ tuttal Azẹrt vrnac
keze mẹgbatorẹitot tẹgẹdẹt. ẹs. azẹrt aldot lẹz oͦroͦckẹ *(12)* Es
moṇda mẹnd aṇnẹ́p lẹ́gẹn lẹ́gen *(13)* harmic napocban kẹdẹg
čac alẹg ǵv̄ytethetẹ́nẹc be Isr̄l nẹ́pẹ́toͦl az Aſſiriosoknac fozlasi
(14) Valobizoṇ kẹdẹg mẹndẹnẹket Iuditnac adanac mẹllec olo-
fernes marhaianac bizonẹitatanac lẹnni araṇbaṇ ẹs ezűſtben ẹs
ruhaban ẹs ǵoͦnǵoͦcben ẹs mẹndẹn aǵ lepẹ́lben ẹs mẹndẹ́nẹ́c neki
adattatanac aṇnẹ́ptoͦl *(15)* Es mẹndẹn nẹ́pec oͦroͦlnẹkuala nem-
bẹ́riẹckel ẹs zv̄zeckel ẹs ifiackal organacban ẹs hegedoͦcben

Capitulom xvj

TAhat Iudith ẹ́necle ez enekẹ́t vrnac moṇduaṇ. *(2)* Kezǵe-
tẹ́c vrnac dobocban. ẹ́necletẹc iſtennẹc cimbalamocban Ẹ́dẹ́sdẹdẹ́n
ẹ́necletẹc vy psalmoſt aṇnac vigaǵǵatoc ẹs kaialčatoc oͦneuẹ́t
(3) vr hadakat mẹgtoͦroͦ vr aṇnac neue. *(4)* Ki vette oͦzallasit

o̊népẹnec ko̊zepétte. hoǵ mẹgza||badeitana mūnket mv̄ mẹndẹn 45
ellensẹginknec kezé[c]bo̊l *(5)* Io̊uo̊ Aſſur ahéǵecbo̊l ezfecfelo̊l
o̊ ero̊ſſégẹnẹc sokaſſagaban. Kinẹc sokaſſaga mégrekezté az
arradatokat ẹṣ o̊louac befédézẹc a vo̊lǵeket *(6)* Mọnda hoǵ még-
ǵoitana en hatarimat ẹṣ en ifiaimat mẹgo̊lné to̊rrel Èn ǵermék-
dedimet fozlatba adna ẹṣ en zv̄zimet fogsagba *(7)* Amẹndẹnhato
vr kẹdẹg mẹgbaṇta o̊tet ẹṣ ada o̊tet nembẹrinẹc kẹzẹbe. ẹṣ
mẹgǵalaza o̊tet *(8)* Mẹrt azoknac hatalmasa nẹṃ. esẹc lẹ ifiac-
tol. sẹm vertẹkmẹg o̊tet kiralnac fiay. sẹm magas oryasoc vettẹc
magokat az ellen Dẹ Iudit Mẹrarinac ľańa o̊ orcáianac zinẹben
fẹite[né]mẹg o̊tet *(9)* Mẹrt lé vette o̊ o̊zveǵsẹgẹnẹc ruhaiat. ẹṣ
o̊ltöztette o̊ magat vigasagnac ruhaiaba. Isr̄l fiaynac vigaztalat-
t'abaṇ *(10)* O̊ orcáiat mégkente kenettel. o̊ haizalit ẹǵbe ko̊tto̊
sűueggel azt mégčalni *(11)* O̊ zép sarui elragadac aṇnac zẹmeit
o̊ zẹpsẹgẹ mẹgfoga o̊ [zépségét] lélkét To̊rrel eluaga o̊ńakat *(12)* a
pẹrsayac igẹn félẹc o̊ alhatatossagat ẹṣ a Mẹdosoc o̊ batorsa-
gat *(13)* Tahat ordẹitanac az Aſſiriosocnac zallasi mv̊do̊n mẹg-
iclénnẹnẹc en alazatosim zoṃiusaggal mégazottac *(14)* lẹanoknac
fiay mẹgǵakdoſtac o̊ket ẹṣ mikẹnt elfuto ǵermékẹket o̊ltẹkmẹg
o̊ket Elueztenẹc a viadalban || en vraṃnac orcaiatol. *(15)* énekét 46
éneklo̊nc vrnac vy énekét énecľo̊nc mv̄ iſteno̊ṇknẹc *(16)* Ado-
nay vr iſten naǵ vaǵ tẹ ẹṣ fénés tẹ tehetsẹgédben ẹṣ kit
sẹnki mẹgnẹṃ ǵo̊zhet *(17)* Tẹ neked zolgallon tẹ mẹndẹn te-
rẹmtetéd. mẹrt mondottad ẹṣ lo̊ttenẹc ereztétted tẹ zelletẹdet
ẹṣ terẹmtetnẹc ẹṣ ninč ki tẹ parančolatidnac ellene allon *(18)* Hẹ-
ǵẹc fondamẹntomocbol mégindoltatnac vizeckel o̊zuo̊ ko̊zirtoc
mégoluadnac mẹnt viuz tẹ orcád elo̊t *(19)* Kic kẹdẹg felụẹc
tégédet naǵoc léznẹc mẹndénkẹnt *(20)* Iay a nemzetnec enem-
zetémre fẹltamadocnac mẹrt a' mẹndẹnhato vr dyadalmaz o̊ben-
néc. itélet napian mẹglatta azokat *(21)* mẹrt tv̄zet ẹṣ fergeket
ad o̊lusocba hoǵ mégégienec ẹṣ mégerziẹc mẹnd o̊ro̊kiglen *(22)* Es
lo̊n ezẹc vtan mẹnd aṇnép a ǵo̊zo̊delm vtan io̊uo̊ Ir̄lmbe vrat
ymadni Es légottan hoǵ mégtiztoltatanac mẹnd aldozatokat aian-
lanac ẹṣ o̊ fogadasokat ẹṣ o̊ igérésékét *(23)* Valobizon Iudit
olofẹrnesnẹc mẹndẹn hadakozo kéſſẹgit mélleket aṇnép neki
adotuala ẹṣ o̊ or ieǵét méľľet o̊ eluo̊tuala ada elfeledetnẹc kire-
kéztésére *(24)* Annép kẹdẹg vala vig scẹntẹknec orcaia zérẹnt
ẹṣ harom honapocbaṇ zolgaltatéc eǵo̊zo̊delmnẹc o̊ro̊mo̊ Iudittal

o̊zuo̊ *(25)* Az napocban̦ [kedẹg] vtan kedẹg ẹǵmẹndẹnic o̊uẹibe
47 fordola ẹs Iudit naǵǵa lo̊n Bẹtuliaban ‖ ẹs fẹnẹsb vala Isr̄lnẹc
mẹndẹn fo̊ldénél *(26)* Es vala o̊ iozagahoz tiztasag ẹǵǵeso̊lt vǵ-
hoǵ fẹrfiat nẹm ésmerne o̊ életẹnẹc mẹndẹn napiban. mi vtan o̊
fẹric Manaſſẹs mẹgholtual[n]a *(27)* Innepnapocban kedẹg naǵ
dičo̊séggel iaruala *(28)* Lakozẹc kedẹg o̊ fẹriẹnec hazaban̦ zaz
o̊t eztendo̊cben. ẹs o̊ Abraiat zabadon ereztc ẹs méghala ẹs
eltemettetẹc o̊ fẹriénel Bẹtuliaban *(29)* Es sirata o̊tet mẹnd
annép het napocban *(30)* O̊ mẹndẹn életében kedẹg nẹm volt
ki méghaborẹitana Isr̄lt ẹs o̊ halála vtan̦ soc eztendo̊cben
(31) Ègo̊zo̊delm[nec kedég] innepénẹc kedég napia az Eberéctől
scẹntẹc napinac zamaba vétettẹtic ẹs tiztẹltẹtic a' sidoctol az
v̊do̊to̊lfoguan mẹnd ez napiglan

Hester

ASuẹrusnac napiban ki orzaglot indiatolfoguaṇ Etiopiaiglan
zaz huzon het videkẹkẹṇ *(2)* mv̊dő̊n volt ő̊ orzaganac zekiben
ő̊ orzaganac kezdete volt Susa varos *(3)* Azẹrt ő̊ vralkodat́t́a-
nac harmad eztendeiẹben tő̊n igen naǵ vendegsẹgét ő̊ mẹṇdẹn
feiẹdelminẹc ẹṣ ǵermekinec pẹrsayaknac erő̊ffẹgő̊ynẹc ẹṣ Mẹ-
dosiac fẹnẹsinec. ẹṣ ő̊ vidẹkibeli[nec] feiẹdelmeknec || ő̊ elő̊ttő̊ 48
(4) hoǵ mẹgmutatna ő̊ orzagi dič̊ősẹgẹnẹc kazdagsagit ẹṣ ő̊ ha-
talmanac naǵsagat ẹṣ fẹlmagaztatasat soc v̊dő̊ben tudńa mẹrt zaz
ẹṣ nolć zaz napocban *(5)* Es mv̊dő̊n betellesẹdnẹnec a vendég-
sẹgnẹc napi vendéggé hiuata mẹṇdẹn nẹpẹt ki lélettetẹc Susis-
ban a naǵtolfoguan mẹṇd a kůsdediglen. ẹṣ het napocbaṇ paraṇ-
č̊ola a' vendégsẹgẹt kézẹitetni a kertnec ẹṣ az ereztuẹṇnec
gadoraban ki kirali ő̊ltő̊zettel ẹṣ kezzel ékésẹn plaṇtaltatot vala
(6) ẹṣ mẹṇdẹn felő̊l satoroc fůggeztettẹnẹc vala eg zinő̊uec ẹṣ
Iacinctus zinő̊uec ẹṣ arań zinő̊uec bibor ẹṣ barson kő̊teleckel
kő̊tő̊ztetét ki Elẹfant tetem[mel] karikackal valanac toldattattac
ẹṣ Marmor ozlopockal tartattatnakuala Es arań ẹṣ ezuft zekéc
zérzettettekuala a paǵimẹntomon ki Smaragduṣ ẹṣ Pẹrimis kő̊uel
tő̊rlẹitetétuala Kit iratnac čudalatus kůlő̊ṃbő̊zete ékésẹituala
(7) Kic hiuatalasoc valanac kẹdẹg arań edénẹcbő̊l iznakuala. ẹṣ
étkec kv̊lő̊ṃb ẹṣ kv̊lő̊mb edenécben hozattatnakuala Es bor bő̊uő̊n
ẹṣ aiob vettetikuala mẹṇt kirali naǵsagnac mẹlto vala *(8)* ẹṣ
ném vala ki[n] a' nẹm akarokat inńa kézẹrẹitené Dẹ kiral iǵ
zẹrzẹtté vala ẹǵmẹṇdẹn aztalokra ő̊ feiẹdelmibő̊l zẹrzét vala hoǵ
ẹǵmẹṇdẹn vẹnné méllet akarna *(9)* Vafti kiralné ẹs vendégségét
tő̊n a nembérieknec a polotaban hol || Asuẹrus kiral zoktauala 49
lakoztat *(10)* Es vǵ heted napon mv̊dő̊n kiral vig volna ẹṣ aṇnaǵ
ital vtan borral mégheuő̊ltuolna paraṇč̊ola Manamaṇnac ẹṣ Bo-

zatanac ęs Arbonanac ęs Gabathanac ęs Algatnac ęs Zaratnac ęs Carhasnac ehet meddo̊knęc kic o̊zęmėle elo̊t zolgalnakuala *(11)* hoǵ Vaſti kiralnėt behoznac kiral eleibe vetuėn koronat o̊ feięre ęs mėgmutatna męndęn nėpeknęc ęs feięd elmeknęc o̊ zępsėgėt Męrt igęn zėpuala *(12)* ki nęm akara ęs kiralnac paraṇčolatťara kit a' meddo̊cto̊l paraṇčoltuala iötėt mėgutala Azęrt a kiral męgharaguėc ęs igęn naǵ hirtelenkėdetbe gęriede. *(13)* mėgkerdę a bo̊lčeket to̊ruėnėket ęs o̊regbeknec zėrzęsit tudokat kic kirali zokasbol męṇdęnkor vele ėǵǵeso̊lnęc vala ęs męṇdęnėket azoc tanalčaual tęzęn vala *(14)* Valanac kędęg elo̊c ęs rokombac Tarsęna ęs Sęchar ęs Admatha ęs Tarsis ęs Maręs ęs Marsara ęs Manucha Pęrsayaknac ęs Męd osiaknac [kirala] het feięd elmi kic kiralnac orcaiat laťťakuala ęs elo̊c o̊ vtaṇna zoktanakuala v̊lni *(15)* kic itėlėsęnec Vaſti kiralnė engeztelttetnėc. Ki Asuėrus kiralnac paraṇčolaťťat kit a meddo̊c miat paraṇčoltuala tęṇni nęm akartauala *(16)* Es felele neki Manucha kiral ęs a feięd elmec halvan. Vaſti kiralnę nęm čac [a feięd elmeket] kiralt sėrtėtte[uala]męg Dę ęs męṇdęn feięd elmeket ęs
50 nėpėket || kic vadnac Asuėrus kiralnac [napiban] męṇdęn vidękiben *(17)* Męrt ki mėǵęn kiralnęnac bezędė męṇdęṇ nemberiechėz hoǵ męgutallac o̊ fęrieket ęs moṇǵanac Asuęrus kiral paraṇčola[ala] hoǵ Vaſti kiralnę bemęṇne o̊hoziaia ęs az nęm akarta. *(18)* ęs ezpęldaual Pęrsay ęs Męd osi feięd elmeknec męṇdęn felesęgėc mėgsęṃmęitic o̊ fęrieknec paraṇčolatit Azęrt kiralnac haragia igaz *(19)* Es ha tę neked kel męṇńėn ki paraṇčolat tę orcattol ęs irattaſſęcmęg Pęrsayaknac ęs Męd osyaknac to̊ruėne zęrėnt mėllet elmulni nęṃ illic hoǵ Vaſti sęṃmikėppen touabba kiralhoz be nė męṇnęn De mas vėǵe o̊ orzagat ki to̊llėto̊l iob. *(20)* ęs ęz paraṇčolat ki igęṇ zęlėſſęgo̊ tę męṇdęn vidėkidben mėghirdetteſſęc ęs męṇdęṇ felesėgėc męṇd naǵoc ęs męṇd ku̇sdedėc tiztęssęgęt ioglanac o̊ fęrięknęc *(21)* O̊ tanalča kelletęc kiralnac Es to̊n kiral Manuchanac tanalča zėrėnt *(22)* Es erezte leueleket o̊ orzaganac męṇdęn [vidękė zėręṇt] vidėkibe kv̊lo̊mb kv̊lo̊ṃb nelueken ęs bo̊to̊ko̊n hoǵ mikęṇt ėǵmęṇdęn nęṃzet halhatna ęs oluashatna hoǵ o̊hazocban feiedelmec ęs naǵobbac ferfiac lęṇnęnęc Es ez męṇdęn nem[p]eknęc ki hirdęttętnęc

Capitulom̦ ij

ES vǵ ezèc lèuèn miutan Asuẹrus kiralnac mèltatlanko-
daťťa mẹgzo̊ntuolua mẹgemlekèzèc Vaſtirol ẹṣ mèľľeket to̊tuolna
auaǵ mẹlleket zẹnuedètuolna *(2)* Es mondanac kiralnac ǵermẹki
ẹṣ o̊ zolgay. Kereſteſſenec ki||ralnac zv̊z lẹańoc ẹṣ dragalatosoc. 51
(3) ẹṣ erezteſſenec kic iol mẹgnèzièc a dragalatus lanokat ẹṣ
a zũzeket mẹndẹn vidẹkèc zèrẹnt ẹṣ hoziac azokat Susa[ba]
varosba ẹṣ aǵǵac o̊ket anẹmbèrieknẹc hazaba Eggẹy meddo̊nẹc
keze ala ki kirali nembẹrieknẹc feiedelme ẹṣ o̊rizo̊io̊ ẹṣ veǵenec
nemberi èkès o̊lto̊zetèt ẹṣ ẹǵebeket o̊ kèllemetèſſégèkre valo-
kat *(4)* Es mẹndènèc ko̊zo̊t valamel kiral zemeynẹc kèlletendic
az orzagľon Vaſtiẹrt Kèlletẹc ebezẹd kiralnac ẹṣ vǵ paraṇčola
lẹnni mẹnt [paraṇčolt] tanalčoztakuala. *(5)* Vala sido fèrfiv Susis
varosban Mardachẹus neuo̊ Iayr fia Sẹmẹy fiaẹ Cis fiaiẹ a
ketto̊snec nemzetèbo̊l *(6)* ki eluitettetètuala Ir̄lmbo̊l az v̊do̊ben
kiben Iẹkoniaſt Iuda kiralat Nabuhodonozor Babillon kirala
eluitteuala. *(7)* ki vala Ediſſẹnec ẹṣ o̊ aťťafia ľańanac daikaia
ki mas neuuel Eſtẹrnẹc hiuattatikuala Es monno zv̊leito̊l mèg-
ualtuala. igẹn zèp ẹṣ orcaual èkès Es o̊ aťťa ẹṣ ańńa mẹghal-
uaioc Mardochẹus o̊maganac ľańaol vèuè [maganac] o̊tet *(8)* Es
mikor*on* kiralnac paraṇčolaťťa mègǵakroltuolna. ẹṣ o̊paraṇčo-
laťťa zèrẹnt soc zèp zv̊zec hozattatnanac Susaba ẹṣ Eggẹus
meddo̊nẹc adattatnanac Eſtẹr ẹṣ èǵeb lańok ko̊zo̊t o̊neki adat-
tat[na]ńèc hoǵ nemberiec zamaba [adattatnèc] tartatnèc *(9)* ki
kelletèc o̊neki ẹṣ malaztot lèle o̊zẹmèle elo̊t hoǵ nembèri èkès
o̊lto̊zetèt adna hamar o̊neki ẹṣ o̊ rèzẹit neki adna ẹṣ het dra-
ga||latuſſego̊ lańokat kiralnac hazabol Es mẹnd o̊t ẹṣ mẹnd o̊ 52
zolgaloit èkèsẹn mègo̊lto̊ztetnè ẹṣ fẹlmagaztatna *(10)* ki nẹm
akara neki [enged] mègielènteni o̊nèpèt ẹṣ o̊hazaiat mèrt Mar-
dochẹus paraṇčoltuala neki hoǵ ez allatrol mẹndènèſto̊l vezteg-
lene *(11)* Ki ẹǵmẹndẹn napon iaruala a haznac gadora elo̊t
kiben a valaztot zv̊zec tartatnakuala Hẹſtẹr ůduo̊ſſègẹnẹc zor-
galmazaťťat mũuelkẹduẹn ẹṣ akaruaṇ mègtudni mi o̊neki to̊r-
tènnèc *(12)* Mikor kedẹg elio̊tuolna ẹǵmẹndẹn lannac ideie hoǵ
zẹrèuel bemènne [a'] kiralhoz mẹndènèc betellesẹduèn mèllec
nembẹri èkès o̊lto̊zetre ilnecuala A xij honap [honap] fordoluala

Vǵ čac hoǵ hat honapocban mirtinus olayial kenettetnec vala
mẹg ẹs mas haton nèmiṇemo̊ zèrzèt kènetèckel ẹs aroṃma-
tackal èltettetnẹc vala *(13)* Es bèmẹnučiẹc kiralhoz valamit
kèrtenẹc volna o̊ o̊lto̊zetèkre tartozot vèzèkuala. ẹs mẹnt o̊nekic
kèllètikvala mègèkèsẹitetuèn anembèrieknec terẹmèbo̊l kiralnac
haylakaba mẹnnẹc vala *(14)* ẹs ki eſtue bemèbẹǵen vala hol-
ual io̊ vala ki. ẹs innet a masod lakodalmacba vitettetnekuala
mèlľec Sasagazi meddo̊ keze alat valanac. ki kiralnac zereto̊in
feiẹdelmkèdikuala Es nẹm valuala touabba hatalmat kiralhoz
bemẹnni. ha nẹm ha kiral akartauolna ẹs o̊tet o̊ neuèbo̊l paran-
53 čoltuolṇa ‖ io̊ni *(15)* Az v̊do̊ kẹdèg zèrèuel ẹlmuluan ielèn vala
aṇnap kiben Hestẹr Abyelnẹc Mardochẹus aťťafianac [felesège]
laṅa kit o̊maganac laṅaia valaztot vala kèlľene bemẹnni kiral-
hoz. ki nẹm kerese nemberi èkẹs o̊lto̊zetèt Dẹ valamèlleket
meddo̊ Eggẹus a zv̊zeknẹc o̊rizo̊io̊ akartuolna ezẹket ada neki
o̊lto̊zetre Mẹrt igèn fẹlèttẹ èkèſſego̊ [ẹs] uala [zèpsègo̊] ẹs hihe-
tetlen zèpsẹgo̊ ẹs mẹndènèknec zẹmey elo̊t dragalatosnac ẹs
zerelmesnec lattatikuala *(16)* Es vǵ be vitettetèc Asuèrus kiral-
nac hailakaba x hoban ki hiuattatic Tẹbẹthnẹc o̊ orzaganac vij
eztendeiẹben *(17)* ẹs mègzeretè o̊tet kiral inkab hoǵ nem mẹn-
dẹn nembẹrieket Es valla malaztot ẹs irgalmaſſagot mẹndẹn
nembèriẹc fèlèt o̊ elo̊tto̊ ẹs o̊ feiẹbe vetè az orzagnac koronaiat
ẹs o̊tet orzaglattata vaſti heľèn *(18)* ẹs erezte igẹn naǵ ven-
dègsẹgẹt kèzẹitetni Heſtèrnẹc mèṅekèzeièrt ẹs ẹǵǵeso̊letièrt
mẹndẹn feiẹdelmeknẹc ẹs o̊ ǵermèkinẹc Es ada nugolmat mẹn-
dẹn vidèkècnẹc ẹs aiaṇdokokat ozta o̊ielès naǵsaga zèrẹnt
(19) Es mv̊do̊n masodzẹr ẹs zu̇zec kereſtetnènẹc ẹs ǵv̊ytetnènẹc
Mardochẹus lakozikuala kiralnac aitaian *(20)* Es mèg eſtẹr o̊
paraṅčolaťťa zèrẹnt mègnẹm ielẹntètteuala o̊hazaiat ẹs o̊nẹpẹt
54 Mẹrt valamit az parančoluala, ‖ Heſtẹr mègtarťauala ẹs mẹndè-
nèket vǵan tèzẹn vala mẹnt az v̊do̊ben zorgalmazikuala kiben
o̊tet kičenedsẹgèben èltetiuala *(21)* Az v̊do̊ben azẹrt kiben
Mardochẹus kiralnac aitaian lakozikuala. mègharagunac. Ba[tha]-
gathan ẹs Tarẹs kiralnac ket meddo̊y kic aitoc [v] tartoc vala-
nac ẹs az elo̊ palotanac kv̊zo̊ben ielèskèdnẹc vala. ẹs akaranac
kiralra tamadni. ẹs o̊tet mẹgo̊lni. *(22)* kit Mardochẹus mẹgtuda,
Es lẹgottan mègizenè heſtẹr kiralnènac. ẹs az kiralnac Mardo-
chẹusnac neuèbo̊l ki o̊neki ez allatot moṇdotta vala *(23)* Mèg-

kereſtetẹc ẹṣ méglélettetéc ẹṣ moṇnaic az akazto fara akaztatéc
Es paraṇčoltatẹc, Hiſtoriacba ẹṣ irattatéc eztendoͤc zéreṇt loͤt
dolgoknac koͤnuébe kiral eloͤt,

Capitulom harmad

EZẹc vtan Asuérus kiral fẹlmagaztata Amant Amaditinec
fiat ki vala Agag nemzetéboͤl Es vetẹ oͤzekit mẹṇdẹn [nemzetéc]
feiẹdelmec fẹlét mélleket valuala. *(2)* ẹṣ oͤmẹndẹn zolgay kic a
polotanac aitaiban lakoznakuala terdéket lẹhaiťakuala ẹṣ Amaṇt
ymaǵǵakuala mẹrt a čazar vǵ parančoltuala oͤnekic Mardachẹus
čac oͤnmaga nẹm haituala terdét sẹm ymaǵǵauala oͤtet *(3)* Ki-
nẹc akiralnac ǵerméki mondanac kic a palota aitaiban lakoz-
nakuala Mire éǵebectoͤl || méguáluan nẹm tartod kiralnac 55
paraṇčolatit *(4)* Es mvͤdoͤn ezéket ǵakorta moṇdanac ẹṣ az nẹṃ
akarna [oͤtet] méghalgatni méghirdetéc Amaṇnac. kéuaṇńauala
mẹgtudni ha mégmaradna etoͤruénben. mẹrt nekic mẹgmondotta
vala sidonac oͤmagat lénni *(5)* Kit mikor hallot volna Amaṇ ẹṣ
bizonsagoſt mégbizonẹitottauolna hoǵ Mardochẹus oͤneki nẹm
haitana terdét sẹm ymadna oͤtet igén mégharaguẹc *(6)* ẹṣ sẹṃ-
miẹrt véué ez ẹǵre Mardochẹusra erezteni oͤ kezẹt Mẹrt hallotta
vala hoǵ sido nemzet volna Es inkab akara mẹndẹn sido nem-
zetét eluezteni. kic valanac Asuẹrusnac orzagaban *(7)* Eloͤ ho-
napban kinẹc neue Nizan Asuẹrus orżaglattanac xij eztendeiẹ-
ben ereztetẹc nil edenbe ki Hẹbéroͤl moṇdatic furnac Amaṇ[nac]
eloͤt meľ napon ẹṣ meľ honapban sidoc [nemzeténẹc] nemzetẹnẹc
kẹllẹnẹ mégoͤletni Es kiména xij honap ki [ha] hiuattatic Adar-
nac *(8)* Es moṇda Aman Asuẹrus kiralnac Vaǵon nép elhimletét
tẹ orzagodnac mẹndẹn vidẹki zẹreṇt. ẹṣ ẹǵmas masictol még-
ualaztatot. vy toͤruénéckel éltettetic ẹṣ cẹrimoniackal. aṇnac
fẹlétté kiralnac zẹrzẹsit ẹṣ mégutalo mẹrt nẹṃ illik[uala] tẹ
orzagodnac hoǵ gonozba || neuekéǵǵéc haladéc miat *(9)* ha tẹ 56
nekẹd kél zérézied hoǵ eluezien ẹṣ tiz ezér ǵirat adoc tẹ pẹn-
zéd oͤrizoͤioͤnec *(10)* Azẹrt véué kiral a ǵvͤroͤt oͤ kezéboͤl kiuel
éltettetikuala ẹṣ ada oͤtet Amaṇnac Amadithi fianac Agag nem-
zetẹboͤl sidoc ellenséginẹc *(11)* Es moṇda oͤneki Az ez ůſtoͤt
méllet fogać tiẹd lẹǵẹn aṇnéproͤl tẹǵ a mi nekéd kél *(12)* Es
hiuattatanac kiralnac iroy az eloͤ hoban Nisambaṇ Azon honac

xiij napian ẹṣ mėġirattatẹc mẹnt parančoltauala Aman kiralnac
mẹndẹn feiedelmihėz ẹṣ a vidėkẹknec biraihoz ẹṣ kv̊lo̊mbkv̊lo̊mb
nemzetẹchėz valamel̓ nemzet [halhatta vala] oluashat́t́auala ẹṣ
halhattauala nel̓ueknẹc kv̊lo̊mbo̊zete zėrẹnt *(13)* Asuẹrus kiral-
nac neuėbo̊l. ẹṣ aleuelec o̊ ǵv̊ro̊iėuel ieǵzettekualamėg. elerezte-
tėnec kiralnac foloy mẹndẹn vidẹkẹcbe hoǵ mẹndẹn sidoc mėg-
o̊lettetnẹnẹc ẹṣ elto̊rlettetnėnẹc ǵermėkto̊lfoguaṇ mẹṇd vėniglen.
aprodokat ẹṣ nembėrieket ẹǵ napon az az atizẹnket honac tizen
neǵed ki hiuattatic Adarnac. ẹṣ o̊iauoc elragattatnanac *(14)* Ėz
ẹp*isto*laknac kẹdẹg tartalmoc ez volt hoǵ mẹndẹn vidėkẹc tuǵ-
ǵac ẹṣ magokat kėzẹhėc a' mėgmoṇdot napra *(15)* Es a fol̓oc
kic ereztettekuala sietnekuala beto̊ltenięc kiralnac paraṇčolat́t́at
57 Es lẹgottan Susisban fẹlfůggeztetẹc ẹp*ara*ṇčolat || kiraltol ẹṣ
Aman vendėgsėgėt zolgaltatuala ẹṣ mẹṇdẹn sidoc kic a varosban
valanac sirnakuala

Capitulom neǵed

KIket mikor hallotuolna Mardocheuṣ mėgmetelė o̊ ruhait.
ẹṣ sacba o̊lto̊zẹc ẹṣ hamuual feiẹt mėghimtuẹn ẹṣ a varos ko̊-
zepinẹc vċaian naǵ zoual v̊uo̊lt vala. mutatuan o̊lėlkėnec kese-
ro̊sẹgėt. *(2)* ẹṣ esiraffal a palotanac aitayhoz maza, Mẹrt nẹm
vala mėlto sakba o̊lto̊zo̊tnẹc kiral teremėbe bemẹṇni *(3)* Es
mẹṇdẹn vidėkėcben varosocban ẹṣ helekėn mėllekre kiralnac
ekėǵẹtlen zėrzėse iutotuala. naǵ ǵazolat vala a' sidoknal bo̊it
ordẹitas ẹṣ siralom sackal ẹṣ hamuckal ėltettetnẹc vala aǵėrt
(4) Bemėnėnẹc kedẹg Efternẹc lẹani ẹṣ a meddo̊c ẹṣ mėghir-
detẹc o̊neki kit haluaṇ igėn mėgyede ẹṣ erezte ruhat hoǵ a sac
eluetuėn rẹia vẹṇnẹic kit vẹṇni nẹṃ. akara *(5)* Es hiuan meddo̊
Achatot kit kiral zolgaol adot [o̊neki] vala [o̊]neki paraṇčola
hoǵ Mardocheushoz mẹṇne ẹṣ mėgtanolna o̊to̊llo̊ mire tẹṇnė ezt
(6) Es kimẹṇuėn Achat mėne Mardocheushoz ki aluala a varos-
nac vċaiaban a polotanac aitaia elo̊t *(7)* ki mėgielėntė nėki
mẹndẹnėket mėllec to̊rtėntekuala mikẹppẹṇ Aman igėrte volna
hoǵ kiralnac kẹṇčibe a' sidokẹrt adna ezůfto̊t: *(8)* ẹṣ a
paraṇčolatnac [e] exẹmplarat ki fůguala Susisben ada neki hoǵ
58 kiralnẹnac mẹgmutatna ẹṣ o̊tet || imtenė hoǵ bemẹṇne kiralhoz
ẹṣ onzollana o̊tet o̊nėpėiẹrt *(9)* Es mẹgfordola Achad mėghir-

detẹ Heſtẹrnẹc mẹndẹnèket mèlleket [hallotuolna] Mardochẹus
mondotuala *(10)* Ki felele neki ẹs parančola hoǵ mondana
Mardochẹusnac *(11)* kiralnac mẹndẹn zolgay ẹs mẹndẹn vidèkèc
mèl'l'ec o̊ [parančolatt'a alat vadnac] vrasaga alat vadnac èsmer-
tèc hoǵ akar fèrfiv akar nembẹri [be] hiuatlan bemènend kiral-
nac palotaiaba mẹndẹn ketsègnelkůlo̊n lẹgottan mẹgo̊letteſſèc,
Ha nẹm čac talantal kiral az arań vezzo̊t o̊hoziaia noitanǵa
kegelmessègnẹc igẹiẹrt ẹs vǵ èlhet Èn azẹrt mikèppẹn. mehetèc
be kiralhoz ki ymmar harmić napocban nẹm vaǵoc hiuattatot
o̊hoziaia. *(12)* kit mikor hallot volna Mardochẹus *(13)* ẹsmèg
parančola ẹſtẹrnẹc monduan Nẹ alahad hoǵ čac tẹ lẹlkẹdet
zabadẹitodmẹg mẹrt kiralnac hazaban vaǵ mẹndẹn sidoc fẹlèt
(14) mẹrt ha ma vezteglendez èǵeb okkal zabadoltatnac mẹg a
sidoc ẹs tẹ ẹs tẹ atadnac haza elveztec Es ki èsmerte talantal
azẹrt io̊ttel ez orzagba hoǵ ez illen v̊do̊cben ielẹnnelmẹg *(15)* Es
èsmèg Hẹſtẹr ez igèket parančola Mardochẹusnac *(16)* Mẹń-
ńel ẹs ǵv̊h ẹǵbe mẹndẹn [nemzetẹket] sidokat kiket lèlendez
Susisban ẹs ymaǵǵatoc en èrtem nè ẹǵetẹc ẹs nè iǵatoc harom
napocban ẹs harom ẹyiẹcben || en ẹs en zolgalo lanimmal 59
azonkèppen bo̊ito̊lo̊c Es tahat hiuatlan bemèǵẹc kiralhoz to̊ruẹn
ellen tèuèn aduan en magamat halalnac ẹs vezẹdelmnẹc *(17)* Es
vǵ elmène Mardẹchus ẹs to̊n mẹndènèket mèlleket o̊neki Hẹ-
ſtẹr parančoltuala,

Capitulom o̊to̊d

HArmad napon kẹdèg o̊lto̊zẹc Hẹſtẹr kirali ruhacba ẹs
allapèc a kirali haznac pituaraban ki vala ben kiral haza elle-
nèbe Es az v̊luala o̊zekin a' polotanac tanalč tartoiaual a haz
aitaia ellen *(2)* Es mikor latta volna Hẹſtẹr kiralnẹt allatta
[allatta] kẹlletẹc o̊ zemeinec ẹs ki noita az arań vẹzzo̊t o̊ ellene
mèllet tartuala kezèben Ki vèpuèn mègapola o̊ vezzeiẹnẹc vègèt
(3) Es monda o̊neki kiral Eſtẹr kiralnẹ mit akarz mel' tẹ kè-
rèsèd Ha en orzagomnac felèt mègkèrendèd ẹs adatic nekèd
(4) Es az felele ha kiralnac kẹl kèrlec hoǵ io̊y en hoziam ma
a vendègsẹgbe mellet kèzẹitèttem ẹs Aman tẹ veled *(5)* Es
lẹgottan kiral monda Hamar hyiatoc Amant hoǵ engeǵǵen ẹſtẹr
akarat't'anac Es vǵ io̊uènẹc kiral ẹs Aman a vendègsẹgbe mèllet

kiralnẹ [o̊]nekic kėzẹitėtuala alkototuala *(6)* Es miutan kiral
bo̊uo̊ṇ ituolna moṇda neki Mit kėrz hoǵ adaſſẹc tẹ nekėd ẹs
[60 miṇemo̊ allatẹrt kẹrz Ha en orzagoṃnac || felėt mėgkėr[e]n[d]ėd
ẹs [adatic] ńerẹd *(7)* kinec felele Eſtẹr En kėrėsẹm ẹs onzol-
lasom ezẹc *(8)* Ha lėltem malaztot kiral zẹmẹle elo̊t ẹs. ha kiralnac
kėl hoǵ aǵǵa ennekėm mit kėrėc ẹs en kėrẹsẹmet beto̊lčo̊ io̊y-
io̊n kiral ẹs Aman a vendėgsẹgbe mẹllet kėzẹitėttẹṃ o̊nekic ẹs
holnap kiralnac mėgnitom en akaratomat *(9)* Es vǵ Amon ki
mėne aṇnapoṇ o̊ro̊luėn ẹs vigan Es mikor latta volna Mardo-
cheuſt v̊lette a polotanac aitaia elo̊t ẹs nem čac fẹlnẹm ko̊lt-
uolna o̊ ẹlo̊tto̊. de valobizon o̊ v̊lėsẹnẹc helėbo̊l inǵẹn sẹm moz-
dola. igẹn mẹgharaguẹc *(10)* ẹs o̊ haragiat eltitkol[a]uan fordola
o̊hazaba ẹs vǵ ẹǵbe hiua o̊baratit ẹs Zarẹſt o̊ felesẹgẹt. o̊hoziaia.
(11) ẹs mėgmoṇda azoknac o̊ kazdagsaginac naǵsagat ẹs o̊ fiay-
nac seregėt ẹs mėne dičo̊sėggel o̊tet kiral fẹlemelte volna meṇ-
dẹn feiẹdelmi ẹs o̊zolgai fėlėt *(12)* Es ezẹc vtan moṇda Eſtẹr
kiralnẹ ẹs ėǵebet sẹnkit to̊llėto̊l mẹgualua kirallal a' vendėg-
sėgbe nẹm hiut. kinel holnap ẹs ebėllendo̊ vaǵoc kiraľľal *(13)* Es
mv̊do̊n mẹnd ezeket vaľľam sẹmmit neṃ alaitom en magam
vallatomat miglen Mardochẹus sidot [laſſam] v̊lette latom a kirali
kapu ko̊zo̊t *(14)* Es felelėnẹc neki zarẹs o̊ felesẹgẹ ẹs ėǵeb
61 barati parančol alkotni igėn magas || akazto fat o̊tuen ko̊ńo̊k-
letnė magaſſag vallot ẹs kiralnac moṇǵ holual hoǵ Mardochẹus
akaztaſſẹc rẹiaia ẹs iǵ vigan mėǵ kirallal a vendėgsẹgbe ẹs
kelletėc o̊neki etanalč ẹs parančola mėgalkotni amagaſſėgo̊
kėrẹztẹt

hatod

AZ ẹyiėt kiral alasnalkůl mulata[m] el. ẹs paraṇčola o̊ma-
ganac hozattatni elo̊ ideknẹc hiſtoriait ẹs eztendo̊k[nẹc] zėrẹṇt
lo̊t dolgoknac ko̊ṇvẹyt Kit mikor o̊ elo̊tto̊ oluaſtatnanac *(2)* iu-
tanac a helre hol iruan vala Mikėppen mẹghirdette volna
Mardochẹus Bagataṇnac ẹs Tares meddo̊knẹc alnoksagokat akar-
uaioc Asuėrus kiralt mėgo̊lniẹc *(3)* Kit mikor kiral hallotuolna
moṇda Mardochẹus ehv̊sėgert miṇemo̊ tiztėssėgėt ko̊uetėt auaǵ
iutalmat Es a kiralnac zolgai ẹs zolgaloi moṇdanac Mẹndėnėſ-
to̊lfogua sẹm ẹǵ ėrdėmėt nẹm vo̊t *(4)* ẹs lėgottaṇ kiral moṇda

ki vaǵoṇ a pituarban Valobizon Aman a kirali haznac [pitvaraban] belso̊ pituaraba mẹntuala be hoǵ kiralt iǵehėtnė hoǵ Mordocheuſt paranc̆olna az akazto fara zegeztetni meľ neki kėzẹitetėt vala (5) Es a ǵermėkėc felelėnec Aman al a pituarban Es mọnda kiral Io̊yio̊ṇ be (6) Es mv̊do̊n be io̊tuolna mọnda aṇnac Mi kẹllẹn lẹnni afẹrfivnac kit kiral aiẹit tiztẹlni || Gondoluan 62
Amon o̊zv̊uẹben alaituaṇ hoǵ kiral ėǵebet sẹnkit nẹ akarna tiztẹlni hanẹm o̊t (7) Felele az embẹr kit kiral aiẹit tiztėlni (8) kirali ruhacba kėl o̊ltȏztetni ẹs a lora vetni ki kiral nerge alol vaǵon ẹs kirali koronat o̊ feiẹbe vėnni (9) ẹs kiralnac [elo̊s] elo̊lso̊ feiẹdelmi [ko̊] ẹs naǵobbi ko̊zzo̊l tarc̆a o̊lauat. ẹs a varos vcain iaruan v̊uo̊lc̆o̊n ẹs mọnǵoṇ Iǵ tiztẹltetic valakit kiral akarand tiztėlni (10) Es vǵ kiral mọnda neki Sies ẹs a ſtolat vėuẹn ẹs a louat tėǵ mẹnt bezẹllėttel sido Mardochẹusnac ki v̊l a polotanac aitai elo̊t O̊rizkėǵǵel hoǵ sẹmmit ezecbo̊l meľľeket bezẹllettel mẹgnẹ haǵ (11) Es vǵ Aman vėuė a ſtolat ẹs alouat ẹs Mardochẹuſt belė o̊ltȏztetuẹn a varosnac vcaian ẹs a lora vetuėn elo̊lkeliuala ẹs v̊uo̊ltuala Ėtiztėſſėgnẹc mėlto valakit kiral akarand tiztẹlni (12) Es mẹgfordola Mardochẹus a palotanac aitaiara. ẹs Aman siete mẹnni o̊hazaba zomoroduan ẹs feie befėdvėn (13) Es taresnec o̊ felesẹgenẹc ẹs baratinac mėghirdetẹ mẹndenėket mėllec o̊neki to̊rtėntėkuala Kinẹc felelẹnẹc abo̊lc̆ec kiket valuala atanalc̆ban ẹs o̊felesėge Ha Mardochẹuṣ ki elo̊t lė kezdẹttel esnėd a' sidoc nemzetẹbo̊l vaǵoṇ nẹm alhać neki ellene de lė esėl o̊ zemėle elo̊t (14) Mẹg ezėket bezẹllẹttẹc io̊uėnec kiralnac meddo̊y ẹs o̊tẹt hamar kėnzẹ||rẹitẹc mẹnni a vendėg- 63
sẹgbe mėľľet kiralnė azzon kẹzẹitėtuala

Capitulom heted

ES vǵ bemėne kiral ẹs Aman hoǵ innėc kiralnė azzonnal (2) Es monda neki kiral Masod napon ẹs. mi vtan mėgheuo̊lt volna borral Eſtẹr mėľ tẹkėrėsėd hoǵ adaſſẹc tẹ nekėd ẹs mit akarz lẹnni ha en orzagọmnac fėlėt mėgkėrendėd ńerėd (3) Kinẹc az felele O kiral ha malaztot lėltem tẹ zėmeidben ẹs ha kẹl tẹnekėd oǵǵadmẹg en lẹlkėmet kiẹrt kėrėc ẹs en nėpemet kiėrt onzollac. (4) mẹrt en ẹs en nėpem eladattattọnc hoǵ mėgto̊rettėſſo̊nc mẹgo̊letteſſo̊nc ẹs eluezio̊nc avayha zolgacba

[auaǵ] ẹṣ zolgolo ľanocba eladattatnaṇc ẹṣ tvͮrhetoͦ gonoz volna ẹṣ ńeguėn vezteglenẹṇc Ma kẹdẹg mvͮ [keǵėtlensẹgoͦṇc] ellensẹgoͦṇc kinẹc keǵėtlensẹgė kiralra fordolt *(5)* Es feleluėn Asuẹrus kiral moṇda Ki ez ẹṣ miṇemoͦ hatalmo hoǵ ezėket merėzie tẹṇni *(6)* Es eſtẹr moṇda emvͮ mẹṇtoͦl gonozb titkon valo ẹṣ niluan valo ellensẹgoͦṇc ez Aman Kit az haluan igėn fẹlėttė fẹlėmėc kiralnac orcaiat ẹṣ kiralnė azzonėt nẹṃ viselhetė zenuedni *(7)* Kiral kẹdẹg mėgharaguaṇ fẹlkẹlẹ ẹṣ a vendėgsẹgnẹc helẹroͦl bemėne afackal plaṇtaltatot kertbe Es Aman fẹlkele
64 hoǵ Eſtẹr kiralnėt kėrnė oͦlẹlkẹiẹrt mẹrt mėgėsmerė kiraltol || a neki kẹzẹitetėt gonozt *(8)* Ki mikor mẹgfordolt volna az oltouańoknac kertẹboͦl ẹṣ bemẹṇt volna a vendėgsẹgnẹc helẹre lėle Amant az aǵra omoluaṇ kiben Eſtẹr fẹkzėn vala ẹṣ moṇda Kiralnė azzoṇt ẹṣ fẹkoͦt mẹgakaria ńomorẹitani en ielėn voltomban en [ie] hazamban kiralnac [meg] igẹiẹ mẹg oͦ zaiabol [vala] ki nẹm mėnt vala ẹṣ lėgottan befẹdėc oͦ orćaiat *(9)* Es monda Arbona ẹǵ amẹddoͦc koͦzzoͦl kic alnakuala kiralnac zolgalaťťaban Imẹ afa kit Mardocheusnac alkotot vala ki zolt kiralėrt [almaṇnac] Amaṇnac hazaban valuan oͦtuen koͦnoͦkletne magaſſagot Kinec moṇda kiral Akaziatoc fẹl oͦtet arra *(10)* Es vǵ Aman fẹlakaztatẹc az akazto fara kit kėzẹitėt vala Mardoheusnac ẹṣ kiralnac haragia[c] mẹgnugouẹc,

Capitulum viij

ANnapocban Asuẹrus kiral[nac] Amaṇnac a sidoc ellensėgẹnec hazat ada Eſtẹr kiralnẹnac Es Mardochẹus bemėne kiralnac orcaia eleibe Mẹrt Eſtẹr mẹgualla neki hoǵ oͦbatta volna *(2)* Es kiral vėuẹ aǵvͮroͦt kit paraṇčolt vala Amaṇtol mėgvẹṇni ẹṣ ada Mardochẹusnac Heſtẹr kẹdẹg zẹrzẹ Mardochẹuſt oͦhazaṇ *(3)* Azockal ẹṣ nẹm ėlẹgẹduėn esẹc kiralnac labaihoz ẹṣ sira ẹṣ bezėlle oͦneki imada hoǵ a Agagitai Amaṇnac gonoſſagat ẹṣ
65 oͦ mẹṇtoͦl || gonozb titk alsagit mėlleket gondoltuala a' sidoc ellen paraṇčolna mėgsẹṃmẹiteni *(4)* Es az oͦ zokasabol a' kirali arań eſtaṇot ki noyta kezėuel kiuel keǵelmeſſẹgnẹc ieǵe mutattatikuala Es az fẹlkeluẹn [paraṇčola] alla oͦ eloͦttoͦ *(5)* ẹṣ moṇda Ha kiralnac kẹl ẹṣ ha malaztot lėltem oͦ zėmeiben ẹṣ en kėrėsẹm nẹm lattatic oͦneki ellen valonac lẹṇni Onzollac hoǵ vy

leueleckel Amannac asidoc ellenkédo̊inec ẹs ellensẹgẹnẹc o
leueli mẹgfeǵétteſſenẹc [kikẹt] kickel azokat parančolta vala
eluezteni kiralnac mẹndén vidékében *(6)* Mért miképpen zen-
uedhetém en népemnec halalat ẹs mẹgo̊ldo̊cletét *(7)* Es Asuẹrus
kiral fẹlele Eſtẹr kiralnénac ẹs sido Mardochẹusnac Amannac
hazat attam Eſtẹr kiralnénac. ẹs o̊tet parančoltam akẹréztre
akaztatni. mẹrt merézkédét[uala] o̊kezét asidocra erezteni
(8) Azẹrt asidoknac iriatoc mikẹnt nectéc kél kiralnac neuébo̊l. a
leueleket en ǵv̊ro̊mmel mégieǵézuén Mẹrt e vala zokas hoǵ a
leueleknec méllec kiral neuébo̊l ereztetnẹc vala. ẹs o̊ ǵv̊ro̊ieuel
mẹg ieǵzettet[te]nec vala: sénki ellene mondani né merne *(9)* Es
hiuattatuan az iraſtudokat ẹs kiral leueli irokat. vala kedẹg
aharmad honac ideie ki neueztetic Sibannac xxiij napian irat-
tatanac eleuelec mẹnt Mardoch*e*us akartauala || a sidochoz ẹs a 66
feiedelmechẹz ẹs a safarochoz ẹs abirachoz ki zaz huzon het
vidékékẹn indyatolfoguan Etiopiaiglan vralkodnakuala vidéknẹc
ẹs vidéknẹc. népnec ẹs népnec. o̊ńeľuéc ẹs bo̊to̊io̊c zérént ẹs
diknac mẹnt oluashaťťakuala ẹs halhaťťakuala *(10)* Es aleuelec
méľlec kiralnac neuébo̊l ereztetnẹc vala o̊ǵv̊ro̊iẹuel ieǵzettetének
még Es elereztẹc afoľoctol kic mẹnden vidẹc zẹrẹnt folosuan
az o leueleket vy ko̊uetsẹgéckel elo̊l kelnéc *(11)* Kicnec paran-
čoltuala kiral hoǵ asidoknac zolnanac mẹndẹn varosoc zérént
ẹs ẹǵbe parančolnanac ǵv̊lekézni hoǵ o̊ lélkẹkért allananac ẹs
o̊mẹndẹn ellensẹgéket o̊ felesẹgẹckel ẹs o̊ ǵerméképckel ẹs
o̊mẹndẹn hazockal mégo̊lnéc ẹs eltőrlenéc *(12)* Es mẹndẹn vidé-
kéc zérẹnt zérzettetéc ǵo̊zo̊delmnec ẹǵnapia az az Adarnac a'
xij honac xiij napian *(13)* Es az Ep*isto*lanac tartalma ez volt
hoǵ mẹndẹn fo̊ldecben ẹs népecbẹn kic Asuẹrus kiral paranča-
laťťa ala engezteltettek ielén ésmeretékre lẹnne asidokat ké-
zéknẹc lẹnniẹc o̊ ellensẹgékro̊l ǵo̊zo̊delmet vẹnniẹc *(14)* Es ki
ménẹnẹc aǵors foloc a' ko̊uetéket elo̊lkeluén ẹs kiralnac paran-
čolaťťa Susisban fẹl fűggeztetéc *(15)* Mardochẹus kedég a' pola-
tobol ẹs kiralnac zéméle elo̊l kimẹnuẹn || fénlikuala kirali ru- 67
hacban Iacinctinos zino̊ecben ẹs eg zino̊uecben arań[at] koronat
viseluén o̊ feiẹben ẹs fédéztetuén selém palaſtal ẹs barsonńal. ẹs
mẹndẹn varos vigadot ẹs o̊ro̊lt *(16)* Asidoknac kedẹg lattatot vy
vilagossag tamadni Öro̊m tiztéſſeg ẹs vigasag. *(17)* mẹndẹn népek-
nel varosocban ẹs vidékécben valahoua kiralnac parančolaťťa

iutuala. ǵénérkédetnẹc čudalatos vigasaga. ẹs vendẹgsẹgẹc ẹs
innepnapoc aṇnéra hoǵ sokac mas nemzetécbo̊l ẹs [sokasb]
zokasbol o̊ zérzetéckel ẹs [zẹrzetẹckel] cẹrimoniaiockal ẹǵǵe-
so̊lnẹc vala Mẹrt esido newnẹc igén naǵfẹlelme hatot valamẹg
mẹndéneket

Cap*itulo*m ix-ẹd

AZẹrt a xij-ẹd honac kit ymar eleztéb Adarnac moṇdnak-
uala xiij-*a*d napian mv̊do̊n mẹndẹn sidoknac mẹgo̊ldo̊klésec kézẹi-
tetikuala. ẹs o̊ ellenségẹc aiẹitacuala o̊ véreket. még az ellẹn
a’ sidoc o̊regbec kezdénẹc lẹnni. ẹs o̊magokat o̊ ellensẹgẹkro̊l
mẹgdyadalmazni *(2)* Es ẹǵbe ǵv̊lekẹzénẹc mẹndẹn ko̊falos vara-
soc zérẹnt ẹs ko̊ falotlan varasocban lac helécben ẹs éǵeb he-
ĺécben hoǵ ki terieztenéc (†) o̊ ellensẹgẹc ẹs o̊ v̊ldo̊zo̊ióc ellen. ẹs
sẹnki nẹm. merézikuala ellenec allani. azẹrt [o̊] hoǵ o̊ félelmék-
68 nẹc naǵsaga mẹndẹn népeket mẹghatot || vala *(3)* Mẹrt es auidẹ-
kẹcnẹc biray feiẹdelmi ẹs safari ẹs mẹndẹn mẹltosag kic mẹn-
dẹn helẹkén ẹs mv̊uelkẹdésẹkẹn ielẹskédnẹc vala fẹlmagaztat́-
t́akuala asidokat Mardohẹusnac fẹlelmẹiẹrt *(4)* kit apolotanac
feiẹdelménẹc lẹnni ésmertenẹcuala Es o̊neuénec hire ẹǵmẹndẹn
napon neuekẹdikuala. ẹs mẹndéneknẹc zaiaban ǵakorta forgo-
dikvala *(5)* Es iǵ asidoc mégverec o̊ ellensẹgéket igén naǵ
čapaffal ẹs mégo̊lec [azokat] o̊ket mẹgaduan o̊k azoknac mél-
leket o̊nekic tẹnniẹc kẹzẹitẹttẹkuala *(6)* annéra hoǵ Susisban
ẹs o̊t zaz fẹrfiakat o̊lénec mẹg ẹs Aggagitay Amaṇnac asidoc
ellensẹgẹnẹc tiz fiayt kicnẹc neuéc ezẹc *(7)* Farsandata ẹs
Dẹlfon ẹs Ésfata *(8)* ẹs Forata ẹs Adalia ẹs Andata *(9)* ẹs
Mesta ẹs Arisay ẹs Ariday ẹs Nayzata, *(10)* Kiket mikor*on* mẹg-
o̊ltekuolna o̊ vaǵocbol fozlatot tẹnniẹc nẹm akaranac *(11)* Es
lẹgottan o̊ zamoc kic mégo̊lettekuolna Susisban kiralhoz hozat-
tatanac *(12)* Ki moṇda kiralné azzoṇnac Susis varosabaṇ asidoc
o̊t zaz fẹrfiakat o̊ltekmẹg ẹs ẹǵebeket Amaṇnac tiz fiayt mene
o̊ldo̊klẹsẹket alaitaz hoǵ tẹznec mẹndẹn vidékécben Mit kérz
touabba ẹs mit akarz hoǵ paraṇčollac lẹnni *(13)* Kinẹc a felele ||
69 Ha kiralnac kél adaffec hatalm asidoknac hoǵ mikẹnt ma to̊t-
tenẹc Susisban vǵan tẹǵenẹc holnapon ẹs. Es Amaṇnac tiz fiay
akaztaffanac fẹl az akazto facra *(14)* Es paraṇčola kiral hoǵ

vǵlẹnne. ẹs. lėgottan Susisban e parančolat fẹlfüggeztetėc ẹs Amaṇnac tiz fiay fẹlakaztatanac *(15)* Asidoc ẹǵbe ǵv̊lekėzuėn Adar honac xiiij napian mėgo̊lettetėnẹc Susisban haroṃ zaz fẹrfiac ẹs azoctol o̊iauoc elnẹṃ vėtettetẹnẹc *(16)* De ẹs mẹndẹn vidẹkėcben mėllec kiral vrasaga alat valanac asidoc o̊lẹlkėkėrt allanac o̊ ellensėgẹket ẹs o̊ v̊ldo̊zo̊io̊ket mėgo̊luẹṇ annėra hoǵ hetuen o̊t ezėr mėgo̊lettettẹc tellesẹdnėnẹc ẹs sẹm ẹǵǵic o̊ vaǵocban. sẹṃmit nẹṃ illete *(17)* Adar honac kẹdẹg xiij napia mẹṇdėnėknel ėǵvala. a mėgo̊ldo̊klet nap. ẹs xiiij-ed ṇapon o̊ldo̊cleni mėgzo̊nėnẹc kit zẹrzẹnẹc igėn ielėsnec lẹṇni hoǵ azon touabba valo v̊do̊n mẹṇdėn eztendo̊ben vigasagos vendėgsẹgbe [v̊ǵekėznėnẹc] ẹs ǵėnėrkẹdetėcbe v̊ǵekėznėnẹc *(18)* Es azoc kic Susis varosaban az o̊ldo̊klėſt to̊ttėkuala xiij napoṇ ẹs azoṇ honac xiiij napian az o̊ldo̊klėsben mv̊uelkėttec tizẹno̊to̊d napian o̊ldo̊cleni mėgzo̊ṇtenec ẹs azẹrt azon napot zẹrzẹttėc ǵėńėrkẹdetėknẹc ẹs vigasagoknac ielės innepėiė *(19)* Asidoc kẹdẹg kic anẹm ko̊falos varasocbaṇ ẹs falucbaṇ lakoznakuala Adar honac xiiij napiat zėrzėc vendėgsėgbe ẹs o̊ro̊ṃbe vǵhoǵ abban vigaǵǵanac ẹs ẹǵǵic masiknac || ereziėc ėtkecnẹc [ẹs ėtkeknẹc 70 rėzeit] ẹs ǵėnėrkėdetėknẹc rėzeit *(20)* Es vǵ Mardocheus mėgira mẹṇd ezėket ẹs bo̊to̊ckel foglaluaṇ ereztė a' sidoknac kic kiralnac mẹṇdẹn vidẹkiben lakoznac vala mẹṇd ko̊zel valochoz ẹs mẹṇd mezze valochoz *(21)* hoǵ Adar honac tizẹn neǵed ẹs tizẹn o̊to̊d napiat ynnepėkėrt vẹṇnėc ẹs eztendo̊nẹc mẹṇdẹn fordolatťaban igėn naǵ tiztėſſėggel zolgalnac *(22)* mẹrt a sidoc az[aṇ]napocban ǵo̊zo̊delmeztėkmẹg o̊magokat o̊ ellensẹgẹkẹṇ[t] Es siralmoc ẹs ǵazolattoc o̊ro̊ṃbe ẹs vigasagba fordẹitattac. hoǵ ez napoc lẹṇnẹnẹc ǵėnėrkẹdetėknec [vi napi] ẹs vigasagoknac napi hoǵ ėǵembe ẹǵmasnac ereztenėc ėtkecnẹc rėzeyt ẹs zėgėnėknẹc aiandokčakat adnanac *(23)* Es vėuėc asidoc ielės zokasba mẹṇdėnėket mėlleket az v̊do̊ben kezdėttenẹc vala tẹnni ẹs mėľľeket Mardocheus leueleckel parančolt vala tẹnni *(24)* Mẹrt Aman Amadatinac fia Agag nemzetėbo̊l a' sidoknac ellensėgc ẹs ellenkėdo̊io̊ gondola o̊ ellene gonozt hoǵ o̊ket mẹgo̊lnė ẹs elto̊rlenė ẹs erezte Furt ki mv̊ neluo̊ṇko̊n moṇdatic nilnac *(25)* Es ez vtan Heſtẹr bemėne kiralhoz onzoluan hoǵ o̊ gonoz kizlelete kiralnac leueliuel mėgsẹṃmẹitẹtnėnec. ẹs a gonoz mėllet a' sidoc ellen gondoltuala fordẹitatnėc o̊ feiẹre Es ez vtan

ẹs o̊t ẹs o̊ fiayt zegezéc akẹréztre. *(26)* ẹs. az v̊do̊to̊l foguan̲
ez napoc neueztettẹnẹc Furimnac ⁘ nilakė Azẹrt hoǵ Fvr az az
71 nil az edẹnbe ereztetétuala ‖ ẹs mẹndẹnẹc méllec lo̊ttekuala
ẹp*isto*laba ⁘ eko̊ńo̊nẹc tartalmaban tartatnac *(27)* valamélleket
zėnuettenẹc ẹs mėlleket ez vtan̲ valtoztattac vo̊ttéc asidoc o̊
rẹiaioc ẹs o̊ magzatťokra ẹs mẹndėnėckel kic o̊ zėrzetėckel
akartanac ėǵǵeso̊lni hoǵ sẹnkinec nẹ illėc eket napokat ielės
inneplẹsnelkv̊l elm*u*lni Kiket iras val ẹs eztendo̊knẹc ẹǵeb idẹy
ko̊uetnẹc o̊magoknac zo̊netlen fordolatocban *(28)* Ėzẹc an̲napoc
kiket sonha sẹm ẹǵfeledet elnėm to̊ro̊l ẹs mẹndẹn nemzetẹc
zolgallac kic e vilagnac mẹndẹn vidẹkiben vadnac. ẹs ẹǵ varos
sinč kiben Furimnac napi ⁘ nilakė nė tartaſſanac asidoctol ẹs
o̊magzatťoctol. kic e [cẹriẹ] cẹrimoniackal ko̊to̊ztettenẹc mẹg
(29) Eſtẹr kiralnẹ Abialchelnẹc leańa ẹs sido Mardochẹus mas ẹp*is*-
*to*lat ẹs iranac hoǵ mẹndẹn zerelmel ez nap a io̊uẹndo̊ v̊do̊ben
ielės ynneppė zėrzettetnėc *(30)* Es ereztẹnẹc mẹndẹn sidochoz
kic Asuẹrus kiralnac zaz huzon het vidẹkiben lakoznakuala *(31)* hoǵ
vallananac bėkėsėgẹt ẹs fogadnanac igaſſagot tartuan nilak-
nak napit ẹs o̊ ideiẹben o̊ro̊mmẹl zolgalnac mikẹnt Mardochẹus
ẹs Heſtėr zėrzettėkvala ẹs azoc fogadac tartanioc o̊no̊n̲magoc ẹs
o̊ magzatťoctol bo̊ito̊ket ẹs v̊uo̊ltėsẹket ẹs nilaknac napit
(32) ẹs mẹndẹnėket mėllek e ko̊ńo̊nec Hiſtoriaiaban tartatnac ki
Hẹſtẹrnẹc hiuattatic

(*Cap.* X.)

72 ASuẹrus kiral kẹdẹg mẹndẹn fo̊ldet ẹs tengėrnẹc mẹndẹn
zegetit tẹuẹ ado ala *(2)* kinẹc ero̊ſſėge ẹs feiẹdelmsėge ẹs mėl-
tosaga ẹs magaſſaga kiuel fẹlmagaztata Mardochẹuſt mėgirat-
tattac Mẹdosoknac ẹs pẹrsayaknac ko̊nuo̊cben *(3)* Es mikėppen
Mardochẹus sido nemzetbeli masod lo̊t lẹgėn Asuėrus kiraltol
ẹs naǵ a sidoknal ẹs naǵ o̊ aťťafiaynac nėpėnel keresuėn iokat
o̊ nėpẹnẹc ẹs bezẹluẹn̲ azokat mėllec o̊ magzaťťanac ilnẹcuala
bėkėsėgėre mėľľec vadnac az hẹbėr ko̊ńo̊ben telles hu̇ttel ki
ielẹntėttem Ėzẹc kẹdẹg mėľľec mondatnac iruan̲ lėltem a mėg-
hirdetėt auaǵ ielẹntėt ko̊ńo̊ben mėllec go̊ro̊g neľuėn ẹs bo̊to̊cben
tartatnac Es azon ko̊zbe eko̊no̊nẹc vėge vtan̲ hozattatikvala e
kapitulom kit mv̊ zokasonc zėrẹnt Obẹlo ⁘ ńas figura alat

ielẹntèttůcmẹg *(4)* Es mọnda Mardocheus iſtento̊l lo̊ttenẹc ezẹc.
(5) mègemlekèztem az alomrol. mèllet lattaṃ vala vǵaṇ ezẹ-
nèket ieǵzo̊t. ẹs sẹṃmi azocbol hiv nẹm volt *(6)* kičẹńed forras
ki neuekẹdèc [ato] fo[r]l'oba ẹs vilagoſſagba ẹs napba fordẹitatèc
ẹs soc vizecbe arrada Eſtẹr az kit kiral vo̊n feleséggé ẹs akara
kiralnẹ azzoṇna lẹṇni *(7)* Aket sarkańoc kẹdẹg en vaǵoc ẹs
Aman. *(8)* anemzetèc kic ẹǵbe ǵv̊lekèztekuala Ezẹc azoc kic
sidoknac neuèt ero̊ko̊ttenec eluezteni || elto̊rleni *(9)* Ènnemze- 73
tèm kẹdẹg Isr̄l ki v̊uo̊lto̊t vrhoz ẹs vr mègzabadẹitotta o̊nèpèt
Es mègzabadẹitot mv̊nket mẹṇdẹn gonozoctol. ẹs to̊t naǵ čuda-
kat ẹs ielès čudakat nemzetèc ko̊zo̊t *(10)* ẹs ket birodalmakat
paraṇčolt lẹṇni ẹǵǵet iſten nèpẹiẹ ẹs maſt mẹṇdẹn nemzetèké
(11) moṇnaic birodalm zèrzèsbe io̊t Iṃmar az v̊do̊to̊l ẹs naptol
foguaṇ iſten elo̊t mẹṇdẹn nemzetèknẹc *(12)* ẹs mègemlekèzèt
vr o̊nèpèro̊l ẹs irgalmazot o̊ o̊ro̊kletenẹc *(13)* Es mègtartatnac
ez napoc Adarnac honapiaban ezẹn honac xiiij-ẹd ẹs xv-o̊d napian
mẹṇdẹn zerelèmmel ẹs o̊ro̊ṃmel az ẹǵbe ǵv̊lekèzèt nèpnẹc
ẹǵseregèben touabba Isr̄l nèpènẹc mẹṇdẹn nemzetibe

xj

NÈǵed eztendo̊ben Phtolomẹus ẹs Clẹopatra orzaglat't'oc
Dosihẹus [ki papnac] ki papnac ẹs lẹuiticus nemzetẹbelinec
valla vala o̊ magat ẹs Phtolomẹus o̊ fia hozac el Furim ẹp*isto*-
lat Ir̄lmbe kit moṇdanac mẹgmaǵarazotnac lènni Lisimahuſtol
Phtolomẹus fiatol Es ez kezdet vala a ki hirhèttetèt zẹrzèsben.
ki sẹṃ a' sido ko̊ńben ẹs sẹṃ èǵtolmačozonal moṇdatic *(2)* Az
igẹṇ naǵ Artarxẹrs orzaglat't'anac masod eztendeiẹben. nisan
honac elo̊ napiaṇ Mọrdochẹus Iayari fia Sẹmẹy fiaẹ Bẹniamin
nemzetẹbo̊l lata almat *(3)* sido embẹr ki lakozikuala Susis
varosaban naǵfẹrfiv ẹs kirali hazbeli èlo̊c ko̊zzo̊l valo, *(4)* Vala
a fogsagbeliec zama[c] ko̊zzo̊l kiket Nabudono*zo*r Babillonianac
kirala eluo̊t vala Ihr̄lmbo̊l Iẹkoniaſſal Iuda kiralaual *(5)* ẹs ez
volt o̊ alma || Ielènènec zozatoc zaigasoc ẹs meń go̊rgèsèc ẹs 74
fo̊ld indolas ẹs haborolat fo̊ldo̊n *(6)* Es ime ket naǵ sarkańoc
ẹs kèzèc ẹǵmas ellen viadalra *(7)* kiknẹc v̊uo̊ltẹsère mẹṇdẹn
nemzetèc mègyettec rèzzettec hoǵ vionanac igazaknac nemzete
ellen *(8)* Es vala aṇnap sètètsẹgèké ẹs haborọsagé to̊ro̊delmé

ẹs ǵėtrelmė ẹs igẹn naǵ fẹlelem fo̊ldo̊n *(9)* Es mėghaborẹitatot igazaknac nemzete fẹluėn o̊ gonozokat ẹs kėzẹitetėt halalra *(10)* Es v̄uo̊ltẹnẹc vrhoz. ẹs azoc v̄uo̊ltuėn kičenėd forras neuekėdėc naǵ foľoba. ẹs soc vizecbe arrada *(11)* Vilagoſſag ẹs nap tamada fẹl. ẹs az alazatosoc vigadanac ẹs mėgmarac adičo̊sėgẹsėkẹt *(12)* Kit mikor*on* Mardochẹus latot volna ẹs fẹlko̊lt volna o̊ aǵabol gondollauala mit iſten tẹnni akarna ẹs zėgezuėn vallauala o̊ elmėiẹben kėuanuan tudni mit ieǵzene az alom

xij

AZon v̄do̊ben kẹdẹg lakozikuala kiralnac terėmėben Batatanal Tharaual kiralnac meddo̊i[ẹ]uel kic apalotanac aitotartoy valanac *(2)* Es mikor mėgertėtte volna o̊ gondolaťťokat ẹs zorgalmaſſagokat zerelmesben mẹglattauolna mėgtanola hoǵ Artarxẹrs kiralra ero̊ko̊dnėnec kezėket [vetniẹc] erezteniẹc ẹs kiralnac edolgot mėgizenė. *(3)* ki monnokrol kerdė[s]zetnẹc vallasat vėuėn halalra parančola vitetni. *(4)* Kiral kẹdẹg a mẹľ
75 lo̊tvala ira emlekėzetẹcnẹc [dolgaba] ko̊nueibe ‖ Dẹ ẹs Mardochẹus ẹz allatnac emlekėzetėt irasocba ada *(5)* ẹs parančola neki kiral hoǵ a palotanac terėmėben lakoznėc aduan o̊neki e vadolasẹrt aiandokokat *(6)* Aggẹos Aman kedėg Amadati fia vala dičo̊sėgẹs kiral elo̊t ẹs akara artani Mardochẹusnac ẹs o̊ nėpėnec kiralnac ket meddo̊yẹrt kic mėgo̊lettettekuala Ėz eddẹglen rokon valo phẹmium a’ mėllec ko̊uettetnẹc a heľėn vettettenẹc vala hol iruan vaǵon a’ ko̊ńo̊ben ẹs elragadac o̊ vaǵokat auaǵ o̊ iavokat mėlleket čac a mėghirhėtėt zėrzẹsbẹn lelto̊nc Ėz ẹp*isto*lanac kẹdẹg evolt ẹxẹmplara

xiij

IGẹn naǵ kiral Artaxarsẹs Indiatolfogvan Ethiopiaiglan zaz huzon het vidėkėcbeli feiedẹlmeknẹc biraknac kic o̊ vrasaga alat vadnac ko̊zo̊netėt mond *(2)* Mikoron en soc nemzetẹmnec parančolnėc ẹs mẹnd ez vilagot en vrasagom ala alazuan sẹmmikẹppẹn nẹm akarėc en hatalmam naǵsagaual [zėrėnt] vizhaėltettetnėm Dẹ keǵelmeſſėggel ẹs laſſosaggal ennekẹm alaztakat birnom. hoǵ mẹndẹn fėlelẹmnelkűlo̊n ėletėket čėndeſſẹggel altal

mẹṇnéc hoǵ mẹṇdẹn halalasoc aieitatot bėkėséggel ėltettetnėnẹc
(3) En kẹdẹg keresuėn en tanalčosimtol mikėppen ez tellesẹd-
hetnẹc be. ẹǵ ki bo̊lčeséggel ẹs hűttel mẹṇdẹnėket fẹllo̊l mul
vala Es vala kiral vtaṇ masod || *(4)* Aman neuő ielente enne- 76
kẹṃ mẹṇd efo̊ld vilagaban elhimlėt nėpet lẹṇni ki vy to̊ruėnėc-
kel ėltettetnėnẹc ẹs mẹṇdẹn nemzetėknẹc zokasa ellen tẹuẹṇ
kiraľoc p*ar*ančolatťat mėgutalna ẹs mẹṇdẹn nemzetėknẹc ẹǵǵeſſẹ-
gėt ő ozlasockal mẹgto̊rnẹ *(5)* Kit mikoroṇ mėgtanoltoṇc volna
latuaṇc ẹǵdagalos nemzetėt mẹṇdẹn embẹri nemzet ellen vizza
valo to̊ruėnėckel ėltettetvėn ẹs mv̂ parančolatiṇknac ellene mẹṇni
ẹs mẹghaborẹitani mv̂nekőṇc alazta[ka]tot vidėkẹknẹc bėkėsẹgėt
ẹs ėǵǵeſſẹgẹt *(6)* Parančoloc hoǵ valakiket mutataṇd Aman ki
mẹṇdẹn vidẹkẹknẹc feiẹdelme ẹs kiral vtaṇ masod ẹs kit ataṇc
helėn tiztẹltőṇc mvtataṇd. ő felesėgẹckel ẹs ǵermėkėckel eltőr-
leſſenẹc ő ellensẹgẹctől. ẹs azoc kőzzo̊l ẹǵnẹc sẹ keǵelmeziẹn
eielės eztendőnec xij-ẹd houaban Adarnac xiiij-ẹd napian *(7)* hoǵ
ẹz igẹn gonoz vtalatos nẹpec ẹǵnapoṇ poclocba zallanaclė mėg-
aǵǵac a mv̂ vrasagoṇknac bėkėsėgėt mėllet mėghaborẹitottakuala
Ėz eddėglen ez ẹp*isto*lanac ẹxẹṃplara Amėľľec kőuettetnẹc eheľ
vtaṇ lėltem iruaṇ hol oluaſtatic Es Mardochẹus eleredvėn tőn
mẹṇdėnėket mėlleket neki Heſtẹr parančoltuala De maga niṇ-
čenẹc az hẹbėrẹknel ẹs mẹṇdėnėſtől sẹm ẹǵ tolmačoloknal nẹṃ
moṇdatnac *(8)* Mardochẹus kẹdẹg onzolla vrat mẹgemlekėzuėn
őmẹnden mv̂uelkėdetiről || moṇda*) *(9)* Vram vram mẹṇdẹnhato 77
kiral mẹṇdėnėc tẹ hatalmadban vettettec ẹs ninčen ki tẹ aka-
ratodnac ellene alhaſſon ha zėrzendez mv̂ṇket mėgzabadẹitanod
lẹgottaṇ mėgzabadoloṇc *(10)* tẹ tőtted mẹṇńėt ẹs főldet ẹs valami
mẹṇnec kerengetėben tartatic *(11)* Mẹṇdėnėknẹc vra vaǵ ẹs
niṇč ki tẹ naǵsagod ellen alľon *(12)* Mẹṇdẹnėket ẹsmerz ẹs
tuć. mẹrt nẹṃ keuėlsẹgẹrt ẹs bozzosagẹrt ẹs valami dičősẹgnẹc
kėuaṇsagaiẹrt től tem ezt hoǵ nė ymadnaṃ ez igẹṇ keuėľsėgő
Amaṇt *(13)* Mẹrt Isrl̄nẹc v̂duőſſẹgẹiẹrt ő laba nomit ẹs ōrőmőſt (†)
volnėc mẹgapolnom *(14)* Dẹ fėlėc hoǵ en iſtenẹṃnec tiztėssėgėt
embėrbe nė valtoztatnaṃ ẹs hoǵ sẹṇkit nė ymadnėc en vraṃtol
mėgvaluaṇ *(15)* Es ma vraṃ Kiral Abrahaṃnac iſtene irgalmazih
tẹ nėpednẹc mẹrt mv̂ ellensẹginc ẹlakarnac mv̂nket vezteni

---

*) *A lap szélén:* Mardochẹusnac ymadsaga

ęs tę o̊ro̊ko̊det eltꝍrleni *(16)* Nė vtallad tę rėzedet kit mėgualtottal Eǵiptombol *(17)* Iſten halgasdmėg en onzollatomat ęs lėǵ keǵelmes tę o̊ro̊kletėd ręzęnęc ęs ko̊telėnęc ęs fordohad mv̊ siralmonkat o̊ro̊mre hoǵ ėluęnc dičėriűc tę neuedet vram ęs nė rekeziedbe tėgėd dičėro̊knęc zaiokat *(18)* Es męnd Isr̄l ėǵenlo̊ elmėuel v̊uo̊lto̊ vrhoz azęrt hoǵ o̊nekic ielęs halal ielėn volna ||

(*Cap.* XIV.)

78 ES Heſtęr kiralnė azzon vrhoz futa fęluėn a vezędelmet mėl' ielėn vala. *(2)* Es mikor*on* lėvette volna kiralnę ruhait siralmaknac ęs ǵazolatnac kėzo̊lt o̊lto̊zetėket vo̊n. ęs a kv̊lo̊mb kenetėkėrt hamuual ęs ganėual to̊ltę be o̊ feiet ęs o̊ teſtęt alaza bo̊ito̊ckel Es męndęn helėcben kicben elo̊*zer* zoktauala vigattat haiai ki zagatasaual to̊ltėbe *(3)* Es onzolla vala Isr̄lnęc vrat iſtenęt mondvan En vram ki tęnęn magad vaǵ mv̊ kiralonc segėl' engemęt ęǵedo̊l valot. ęs kinęc to̊lledto̊l mėgualuan sęm ęǵ segędelme ninč ęǵeb. *(4)* en vezędelmem en kezemben vaǵon *(5)* Hallottam en aťamtol hoǵ tę vram vo̊tteduolna Isr̄lt męndęn nemzetėcbo̊l. ęs mv̊ aťainkat o̊męndėn megė valo o̊regbibo̊l. hoǵ birnad az o̊ro̊ckę valo o̊ro̊cletėt Es to̊ttel nekic mikęnt bezėllėttel *(6)* Bv̊nho̊tto̊nc tę zėmėlėdben ęs azęrt attal mv̊nkęt mv̊ellensėginknec kezėbe *(7)* mert o̊ iſtenėket bo̊čo̊ltűc Igaz vaǵ vram *(8)* ęs ma nęm ėlęg o̊nekic hoǵ mv̊nket kemęnsėgo̊ zolgalattal ńomoręitnacmęg De o̊ kezėknęc ereiėt baluańoc hatalmanac alaitac *(9)* Tę igeręsidet mėgakariac valtoztatni ęs tę o̊ro̊ko̊det elto̊rleni ęs tėgėd dičęro̊knęc zaiokat bę rekezteni ęs tę templomodnac ęs oltarodnac dičo̊sęgęt męgoltani. *(10)* hoǵ ||
79 męgniſſac nemzetėknęc zaiokat hoǵ o̊ baluańoknac ero̊ſſėgėt dičėriec. ęs teſti kiralt prędikal'l'anac o̊ro̊kiglen. *(11)* Nė aǵǵad vram tę eſtapodat azoknac kic nėm vadnac hoǵ nė meuessękmėg mv̊ romlasonkat De fordęhad o̊ tanalčokat o̊no̊n ręiaioc. ęs o̊tet ki mv̊ ręianc kezdėt fenėlkėdni eluezeſſed *(12)* Ėmlekėziel mėg vram ęs mutaſſadmėg tę magadat mv̊nęko̊nc mv̊ to̊ro̊delmo̊nknęc ideięn. ęs vram iſtenėknęc kirala aǵ ennekėm bizodalmat. ęs męndęn hatalomnac vra *(13)* aǵ kėllemetęs bezędėt en zamba ez orozlannac zėmėle elo̊t ęs valtoztaſſad el o̊ zv̊uėt mv̊ellensėgo̊nknęc ǵv̊lo̊sęgere. hoǵ o̊ ęs eluezięn ęs ėǵebec kic [kic]

oͦneki engettenẹc *(14)* Mvnket kẹdẹg zabadochmẹg tẹ kezedben.
ẹṣ sẹgėh engẹmẹt sẹm ẹǵ ėǵeb sẹgedelmet nẹṃ vallot ha nẹṃ
čac tėgẹdẹt vram ki vallaz mẹndẹn tudomaṇt *(15)* ẹṣ ėsmerėd
mẹrt ǵvͦloͦloͦm az hamiſſaknac dičoͦsėgėt ẹṣ vtaloṃ a koͦrnėkė-
zetlenėknẹc aǵat ẹṣ mẹndẹn idegėnėt *(16)* Tẹ tudod en beteg-
sẹgėmet ẹṣ en zvͦksẹgẹmet [mėl᷄ vaǵoṇ en femėn] hoǵ vtalom
keuėlsėgnẹc ieǵėt ẹṣ en dičoͦsẹgẹmẹt mėl᷄ vagoṇ en femėn. en
mėgielėnetẹmnẹc napiban ẹṣ vtalom azt mikẹnt nembẹri vėrėuel
mėgfẹrtẹztetėt ruhat ẹṣ nẹṃ viſelėm en čendėſſėgẹmnẹc napi-
ban ‖ *(17)* ẹṣ nẹm oͦttem Amoṇnac aztalan. ẹṣ nẹṃ kėllėt 80
ennekėm kiralnac vendėgsẹge. ẹṣ nẹṃ ittaṃ az aldozatoknac
borat *(18)* ẹṣ sonha nẹṃ vigadot tẹ zolgalo lẹańod mitoͦlfogua
ide hozattattaṃ mẹnd e ielės napiglan. ha nẹṃ čac tẹ benned
vraṃ Abrahaṃnac iſtene *(19)* mẹndėnėc fėlėt eroͦs iſten Hal-
gaſſadmẹg oͦ zauokat kic sẹm ẹǵ ėǵeb remẹnsẹgėt nẹṃ valnac
ẹṣ zabadochmėg mvnkẹt a kẹǵėtlenėcnẹc kezėboͦl ẹṣ mẹnčmėg
engẹmet en fėlelmẹmtoͦl Ėtoldottakat ẹṣ a mėgbirhėtėt zẹrzėsben ∴
a hetuen tolmačozo koͦnuoͦcben lėltem

X V

ES paraṇčola neki nẹṃ ket hanẹṃ Mardohẹuṣ Ėſtẹrnẹc
hoǵ bemẹnne kiralhoz ẹṣ kėrne oͦnẹpẹiėrt auaǵ oͦhazaiaẹrt *(2)* Moṇ-
da emlekėziei mėg tẹ alazatoſſagodnac napirol mvͦdoͦn ėltet-
tettel en kezemben. mẹrt Aman kiraltol masod embėrrė zėrzet-
tetėt bezėllėt mvͦellenoͦnc halalra *(3)* ymaǵǵad vrat· ẹṣ bezėl
kiralnac mvͦėrtoͦnc ẹṣ zabadėchmėg mvnket halaltol. mẹrt
ezėket ẹs mėllec ala vettettenẹc a hetuen tolmačolocban lėlteṃ
(4) Harmad napoṇ kedẹg lėvetė oͦ oͦltoͦzetėnẹc ruhait ẹṣ mėg-
koͦrnėkėztetėc oͦ dičoͦsėgėuel *(5)* Es midoͦn kirali oͦltoͦzettel fėn-
lenėc ẹṣ ymatta volna. mẹndėnėknẹc biraiat ẹṣ az vͦduoͦzẹitoͦ
vrat voͦn ket zolgalo ľańokat *(6)* ẹṣ valobizoṇ ėǵǵikre tamaz-
kodotuala moṇnal a’ ǵėnėroͦsėgėr t ẹṣ aṇnaǵ ǵẹngesẹgėrt (†) nẹm
viselhetnẹie *(7)* Amas zolgalo ‖ lań kẹdẹg koͦuetiuala oͦ azzońat 81
a’ foͦldoͦn hordozo ruhakat fẹltartuaṇ *(8)* Ö kedėg rosa zinoͦ
zėmėllel mėgoͦtoͦztetuėn ẹṣ vig ẹṣ fėnloͦ zėmėckel oͦ zomoro ẹṣ
naǵ fẹlelẹmmel mẹgzorẹitatot ẹlmėiėt eleńezti vala *(9)* Azẹrt

mendeṇ aitokon zéréuel bemeṇuén allapéc kiral ellen hol az
v̊luala o̊ orzaganac zekin kirali ruhacba o̊ltőzueṇ. ẹṣ Araṇnal
ẹṣ dragalatuṣ ko̊ueckel fénluén. ẹṣ vala igén félelmes zémèllel
(10) Es mv̊do̊n fẹlemelte volna o̊ orćaiat ẹṣ o̊melľénẹc haragiat
égo̊ zèmèckel mutatta volna még Kiralnė azzon lẹ esėc ẹṣ sarog
zinbe valtozuaṇ mėgfarraduan a' feiėt a zolgalo lẹaṇra haita
(11) Es iſten akiralnac zelletėt igẹṇ naǵ keǵéſſẹgbe fordẹita
Es sietueṇ ẹṣ fẹluén fẹlzo̊kėc o̊zekibo̊l ẹṣ o̊tet kariaynal fogua
tartuaṇ miglen még[b] o̊no̊nbelė fordolna [o̊zellete] ez igėckel
ko̊ňo̊rgetiuala *(12)* Mit vallaz Eſtẹr en vaǵoc tẹ aťadfia nė
akaryh fẹlnėd. *(13)* neṃ halzmẹg Mẹrt nem tẹ ellenėd zėrzet-
tetėt eto̊rueṇ de mẹṇdėnėc ellen *(14)* Azẹrt vėpiel ide ẹṣ illeſſed
ez ẹſtapot *(15)* Es mikor az vezteglene vėuė az araů vẹzzo̊t ẹṣ
vetė o̊ňakara ẹṣ mėgapola o̊tet ẹṣ monda Mire nẹm zolaz en-
nekẹm *(16)* Ki felele Vram latalac tẹgẹdet moṇnal iſtennẹc
82 [orcaiat] Anǵalat ẹṣ mėghaborẹitatẹc en zv̊uem || tẹ dičo̊sẹgẹd-
nẹc fẹlelmėto̊l *(17)* Mẹrt igėn čudalatos vaǵ vram ẹṣ tẹ orćad
telles malaztockal *(18)* Es mikor bezẹllene ẹsmėg lẹ esẹc ẹṣ
moṇnal lėlėknelků̊l lo̊n *(19)* Akiral kẹdẹg haboroltatikuala ẹṣ
o̊mẹṇdėn zolgay vigaztallakuala o̊tet

Capitulom tizẹn [hẹtẹd] hatod

ARtarxẹs kiral ẹp*isto*laianac exẹṃplara mėlle[kėr]t asidokėrt
o̊ orzaganac mẹṇdeṇ vidėkibe erezte e sinčen az hẹbėrėc ko̊ṇ-
uėben *(1)* Artarxẹrsẹs naǵ kiral Indiatolfoguaṇ Ethiopiaiglan
zaz huzon het vidėkėk[nẹc]beli hercegẹknẹc ẹṣ feiẹdelmeknẹc
kic mv̊ paraṇčolatoṇknac engednẹc ko̊zo̊netėt moṇd *(2)* Soc
feiẹdelmec iozaggal ẹṣ tiztẹssẹggel kic o̊belẹiẹc adattattac vizha
ėltettec keuėlſėgben. *(3)* ẹṣ neṃ čac kiraľoknac alazkottakat
ero̊ko̊dnẹc mėgňomorẹitani anekic adatot dičo̊sẹgėt nẹm visel-
ueṇ de azokra kic attac faragnac alnoksagot: *(4)* sẹm ėlėgėt-
tekmėg halalatokat aduaṇ a iol tetelėkro̊l ẹṣ o̊bennėc valo ke-
ǵėſſẹgnẹc to̊ruėnėt mėgto̊ruėn Dẹ alaiťac o̊magokat eltauoztatni a'
mẹṇdėnẹc lato iſtennẹc to̊ruėnėt ẹs *(5)* Dẹ aṇnė balgatagsagba tamat-
tanac hoǵ azokat kic a nekic adatot zolgalatot zerelmesen tarťac ||
38 ẹṣ mẹṇdẹnėket vǵ mv̊uelkẹdnẹc hoǵ mẹṇdeṇ dičėretnẹc mėltoc
lėǵenẹc O̊hazugsagoknac ǵv̊lekėzėsẹuel ero̊ko̊dnẹc elfordẹitanioc

(6) Mv̊dőn feie̱delmeknec fv̊lőket es égebekėt őtermėzetėbo̊l
alaituan e̱gv̊gőuekne̱c alnac čalardsagockal mėgčallac *(7)* Meľ
allat az o Iſtoriacbol es bizoneitatic. azocbol e̱s mėllec e̱gme̱n-
de̱n napon lėzne̱c mikėppen nėmėl gonozoknac kizleletėcbo̊l ki-
raľoknac zerelmėc es megfe̱rtėztetne̱c *(8)* Aze̱rt me̱nde̱n vidėkėk-
ne̱c bėkėse̱gėről mėgkėl latnonc. *(9)* se̱ akariatoc alaitanatoc ha
kűlőmbeket parančolonc hoǵ mv̊ elme̱nknec aprosagabol iőuő De̱
ideknec minemőse̱gėbo̊l e̱s zv̊ksėgėbo̊l hoǵ kőzőnsėge̱s iozagnac kėl-
leme̱teſſe̱gėre mondhatna*nc* tőrue̱nt. *(10)* e̱s hoǵ niluaban mėgerčė-
tėc mit tanoitonc Aman Amadatinac fia e̱s elmėie̱uel e̱s nemzetėuel
Mace̱doniay e̱s idege̱n Pe̱rsayak vėrėtől e̱s mvkeǵėſſėgőncket
mėgfe̱rtėztetue̱n ő keǵėtlensėgėuel e̱s zarandoc mv̊tőllőnc fogat-
tatėc *(11)* e̱s ez vtan őbenne embėrsėgėt megbizoneituanc. hoǵ
mv̊ aťanknac hiuattatnėc. e̱s. ymattatnėc me̱nde̱nėctől kiral vtan
masod *(12)* ki emagafe̱lmagaztatasnac dagaduanaual annėra
emelke̱dėc fe̱l hoǵ munket orzagonctol e̱s zelletőnctől erőkődik-
uala mėgualaztani || *(13)* me̱rt Mardocheus*t* kine̱c hűsėge̱uel 84
e̱s iozagiual ėlőnc e̱s Eſte̱rt mv̊orzagonknac tarsat őme̱nde̱n
nemzetėuel nėminemő vy e̱s halhatatlan ėnče̱lke̱dete̱s alsaggal
kėrė halalra *(14)* me̱nd ezėket gondoluan hoǵ azoc me̱gőlettet-
ue̱n alnolkodnėc mv̊nmagonkrol e̱s e̱s pe̱rsayaknac orzagat val[az]-
toztatna Mace̱doniaykeba *(15)* Mv̊ kede̱g halalasoc kőzőt me̱n-
től gonozbtol a halalra adatot sidokat me̱ndėnėſtőlfogua se̱m
e̱gbv̊nben ne̱m leltűc De̱ me̱g az ellen igaz tőrue̱nben ėlőkne̱c
(16) e̱s a fe̱lsėge̱s e̱s ige̱n naǵ e̱s me̱nde̱nkor ėlő iſten fiaynac
kine̱c ioltėtetėuel e̱s mv̊aťainknac e̱s mv̊nekőnc adattatot ez
orzag e̱s őriztetic me̱nd maiglan *(17)* Aze̱rt aleueleket kiket en
neuem alat az ereztėt vala tuǵǵatoc me̱gse̱mmiőlte̱kne̱c *(18)* ki
bv̊nėrt ő e̱s ki alnalkodot e̱s őme̱nde̱n rokona az akazto fakon
fv̊gne̱c e varosnac ∴ Susisne̱c kapui elo̊t Ne̱m mv̊ de iſten
őneki mėgforbatluan mėllet ėrdėmlėt *(19)* De̱ maga e paranččo-
lat mėllet most ereztőnc me̱nde̱n varosocban eleue vetteſſėc
Asidoknac illėc ėlnic ő tőruėnėckel *(20)* Kicne̱c tartoziatoc le̱n-
nie̱c segėdelmől hoǵ azokat kic őmagokat kėze̱itėttėkuala őhala-
lokra mėgőlheſſėc a xij honac ki hiuatic Adarnac xiij-*ad* napian
(21) Me̱rt ez zomorosagnac e̱s siralmnac napiat a me̱nde̱nhato
iſten forde̱itot||ta nekic őrőmbe *(22)* Aze̱rt tv̊ e̱s ennapot valla- 85
toc ėgeb innepnapoc kőzibe e̱s zolgallatoc őtet me̱nde̱n viga-

saggal. *(23)* ẹṣ touabba me̱ndėnėc mėgėsmerteſſenec kic Pe̱rsayaknac huuo̊n engednẹc o̊hůse̱gėke̱rt mėltan valo ėrdėmėt ve̱ṇnie̱c kic ke̱dẹg alnalkodnac o̊ orzagoknac eluezniec o̊bv̊no̊ke̱rt *(24)* Me̱ṇde̱n vide̱c kede̱g ẹṣ varos mėl nėm akaraṇd rėzes le̱ṇni eiele̱s inneplėsbe to̊rrel ẹṣ tv̊zzel vezie̱n el ẹṣ iǵ elto̊rle̱ſſėc. hoǵ nė čac embėrėknec de vadaknac ẹṣ fe̱lelėm lėǵe̱ṇ o̊ro̊ckẹ az vtalasnac ẹṣ az engėdelmetlensėgnẹc pe̱ldaiaie̱rt

Machabeus.

(II. könyv, 7. cap.)

TÖrtenec kedeg het aťafiac es o̊ annockal o̊zuo̊ megfogattac 86
kenzereitetniec kiraltol veresegeckel es bika bo̊rbo̊l alkotot ostorockal ǵetrettetuen dizno husokat enni iſteni to̊ruen ellen *(2)* Eǵ kedeg azoc ko̊zzo̊l. ki elo̊ vala iǵ monda Mit kerdez es mit akarz tudnod mv̊to̊llo̊nc. kezec vaǵonc inkab meghalnonc hoǵ nem. mv̊ hazankat es iſtennec to̊ruenet megto̊rno̊nc *(3)* Es vǵ a kiral megha[l]raguan parančola serpeno̊ket es erć fazakakat meggeriezteni. Kic. legottan meggerieztetuen *(4)* parančola annac ki elo̊zer zolt vala ńeluet elmetenni es feienec bo̊ret levonni es kezeinec es labaynac vyait elmetenni o̊ egeb aťťafiay es anńa nezueiec. *(5)* es mikor immar mendeneſto̊l ektelenne lo̊t volna parančola a tv̊zet o̊regeiteni es meglehȍt a serpeno̊ben ǵetreni Kiben mikoron hozia ǵetrettetnec egebi annokual o̊zuo̊ egembe eǵmaſt onzollakuala ero̊ſſen meghalnioc *(6)* mondvan Vr iſten igaſſagot nez es meguigaztaltatic mv̊benno̊nc mikeppen az eneknec vallasa miat megmondotta Moyses Es o̊ zolgaiban meguigaztaltatic *(7)* Es iǵ elo̊zer a meghaluan azonkeppen a a masot vizikuala megkaromlatra es o̊ feieynec bo̊ret haiaiual o̊zuo̊ leuonuan kerdikvala ha elezteb ennec hoǵ nem mend o̊teſteben menden tagi zerent ǵetrettetnec *(8)* Es az feleluen aťai zoual monda Nem tezem azert || mert en aťamfia kemen- 87
sego̊ ǵetrelmet [zenuedet] ko̊uetet nem tagadom meg vrat azert ez amasod helen az elo̊nec ǵetrelmet veue. *(9)* es o̊ vtolso zelletebe[n] iutuan iǵ monda Te fertezeteſſego̊ valobizon e vilagban munket elueztez de ez vilagnac kirala mv̊nket o̊to̊rueneiert megholtakat az o̊ro̊c eletnec felkeleteben felko̊lt *(10)* Ennec vtanna a harmadic karomlattatikuala. es. o̊ neluet keruen hamar

ki vetė ẹṣ kẹzẹit alhatatoſt ki teriezté. *(11)* ẹṣ bizodalmal
monda Mẹńbo̊l birom ezẹket de iſtennẹc to̊ruẹnėiẹrt ezẹket ẹs
mėg vtalom mẹrt remẹnlėm en magamat ezẹket o̊to̊llo̊ vẹnnẹm.
(12) vǵhoǵ akiral ẹṣ kic o̊ vele valanac čudalkodnakuala ez
ifionac elmėiėn hoǵ mọnnal sẹmmiẹ tartana eǵėtrelmeket *(13)* Es
iǵ e mėghaluan a neǵet busẹiťakvala azọnkẹppen ǵẹtėruėn
(14) Es mikor immar halalan volna mọnda Iob embėrẹcto̊l
halalra adattatuạn iſtento̊l remẹnsẹgėt varni. ẹṣ ėsmẹg o̊to̊llo̊
fẹlko̊ltetni. mẹrt tẹ nekėd fẹlkelet ėletre nėm lėzẹn *(15)* Es
mikor*on* az o̊to̊do̊t elhoztakuolna ǵėtrikuala o̊tet ẹṣ az tekėntuẹn
o̊rẹiaia mọnda *(16)* Ėmbėrėc ko̊zo̊t hatatmat vallaz. iollehet
mẹgto̊retendo̊ vaǵ. tėzėd amit akarz Nė akariad alaitanod mv̊
nemzeto̊ncket iſtento̊l mėghaǵattatotnac. *(17)* tẹ kedẹg engė-
delmeſt zenueǵǵed ẹṣ mėglatod o̊naǵhatalmat mikėppen tẹgẹ-
88 det ẹṣ tẹ magzatodat ǵėtri *(18)* Ennẹc vtanna ahatodot || hoz-
iakuala ẹṣ az kezde mėghalni iǵ mọnda Nẹ akary hẹiaba
tėuėlgenėd Mẹrt mv̊ mv̊no̊nmagọnkėrt zenveǵǵůc ezt bv̊nho̊uẹnc
mv̊ iſteno̊ncben ẹṣ mėltan valo čudalatba lo̊ttec mv̊bẹnno̊nc
(19) Tẹ kedėglen nė alohad io̊uẹndo̊uo̊l tẹ magadat ǵėtrelẹm-
nelkůlo̊n hoǵ iſten ellẹn kėsėrtettel vionod *(20)* Az igẹn fẹlėttė
čudalatos ańa kẹdẹg ẹṣ iok emlekėzetėnẹc mėlto ki o̊het fiayt
napnac ẹǵideiẹben nėzuẹn eluezniec io akarattal viseliuala a
remẹnsėgėrt mėllet iſtenben valuala *(21)* Eǵmẹndėniket onzolla
vala o̊n neluėuel ero̊ſſen betelvėn bo̊lčẹsėggel ẹṣ nembėri gọn-
dolat alat fẹrfiv elmėt viseluẹn mọnda azoknac *(22)* Fiaym nẹm
tudom mikėppen en mėhėmben ielėntetėc sẹm attam en tv̊ nek-
tėc [alẹl a teſtẹt]- a zelletėt ẹṣ alėlkėt ẹṣ. az ėletėt: ẹṣ tv̊
ẹǵmẹndẹntẹknẹc tagit nẹm en zėrzettem *(23)* Tẹ ezuilagnac
terẹmtẹio̊ ki embėrnec zv̊leťetėt zėrzette ẹṣ ki mẹndėnėknẹc
lėlte kezdetėt ẹṣ az zelletėt ẹṣ az ėletėt tv̊nektėc ėsmėg mėg-
aǵǵa irgalmaſſaggal mikẹnt ma tv̊no̊nmagatokat o̊ to̊ruėnėrt mẹg-
utallatoc *(24)* Antiochius kedėg alaiťa vala magat ėǵembe
mėgutaltatni ẹṣ bozzontasnac zauaual mėgutaltatotnac Mikor
mėglen az ifiab vǵan volna nẹm čac igėckel onzolla vala de
ẹs escuel ero̊sẹitiuala o̊tet kazdagga ẹṣ bodogga tėnni ẹṣ az aťay
to̊ruėnėkro̊l elualtoztatuạn barať ťaia vallani ẹṣ kėllemetėſſėgėk-
nẹc vaǵat o̊neki adni *(25)* De mikor mẹnd ezėkre az ifio sẹm-
89 mikėppen nėm hailana hiua akiral || o̊aúńat ẹṣ kizleli vala

o̊tet hoǵ ez ifionac lẹnne mẹgzabadolasara *(26)* Mikor kẹdẹġ soc igėckel o̊tet onzollotta volna igėrė o̊ magat o̊fiat kizlelni *(27)* Es vǵ haila o̊hoziaia mėgmeuetuẹn akėǵėtlen feiẹdelmet monda hazay zoual Fiam irgalmazyh ennekėm ki tėgėdet kilenč honapocban en mėhėmben viseltelec ẹs teiet harom eztendo̊cben attam ẹs ėltettelec ẹs ẹz enne ėletbe neueltelec *(28)* Kėrlec en zv̊lo̊ttem hoǵ nėzied mẹnnet ẹs fo̊ldet ẹs mẹndėnėket mėllec o̊benne vadnac. hoǵ mėgerčed mẹrt azokat iſten sẹmmibo̊l to̊tto̊ ẹs embėri nemzetėt vǵ to̊t. *(29)* hoǵ nė fėl'led emėzaroſt: de tẹ aťadfiayual mẹlto lėǵ halalt fogadnod. hoǵ az irgalmazatban vėǵelec [tv̊to̊ket] tėgẹdet tẹ aťadfiayual *(30)* Mikor ezėket mėg az mondana monda az ifiv Kit vartoc nẹm engedėc kiral parančolaťťanac de to̊ruẹn parančolaťťanac mėl' mv̊nekōnc adatot Moysẹs miat· *(31)* Tẹ kẹdẹġ ki lo̊ttel mẹndẹn gonoſſagnac lėlo̊ie az ėbėrėkre. nẹm tauoztatod el iſtennẹc kezėt *(32)* Mẹrt mv̊ ezėket mv̊bv̊no̊nkėrt zenueǵǵv̊c. *(33)* ẹs ha mv̊nekōnc mv̊feǵelmo̊nkėrt ẹs porẹitasonkėrt mv̊ vronc iſteno̊nc keuesė mẹgharagut de ėsmėg mėgemlekėzic ẹs mėgeǵǵeso̊l o̊ zolgaiual *(34)* Tẹ kẹdẹġ oh fėrtėzetės ẹs mẹndẹn embėrėcto̊l bv̊no̊sb. nẹ akarih hẹiaba fẹlmagaztatnod hiv remẹnsėgẹckel o̊ zolgaira mẹgharaguan || *(35)* Mẹrt mėgamẹndẹnhato iſtennẹc 90
ẹs amẹndėnėket nėzo̊ itẹletėt nẹm tauoztattad el *(36)* Mėrt ẹn atamfiay ma keues serelmet zenuedueiẹc az o̊ro̊c ėletnẹc teſtamẹntoma ala lo̊ttenẹc Tẹ kẹdẹġ iſtennec itėletėuel tẹ kėuėlsegėdnẹc igaz ǵėtrelmėt mėǵfizetėd *(37)* Ėn kẹdẹġ mikẹnt ẹs en aťamfiay en lėlkėmet ẹs testėmet adom mv̊aťainknac to̊ruėneiẹrt ymaduam vrat mv̊ nemzeto̊nknec hamaraban ko̊no̊ro̊letėſſẹ lẹnni. tẹged kẹdẹġ ǵėtrelmekkel ẹs veresėgẹckel vallanod. hoǵ čupa o̊ o̊no̊n maga iſten *(38)* Ėn bennem kẹdẹġ ẹs en aťamfiayban a' mẹndẹnhatonac haragia mėgzo̊nic. mẹl' mv̊ nemzeto̊nkre igazan hozattatot *(39)* Tahat akiral haragba gẹriede. erre mẹndėnėc fẹlėt kemẹnbẹn fenẹlkẹdėc, Mẹltatlan vėuėn o̊ magat mėgmeuetetnẹc *(40)* Es vǵ ez ẹs tiztan halamẹg. mẹndẹnkẹnt vrban bizuan *(41)* Vtolzẹren kẹdẹġ o̊fiay vtan az aňa ẹs mėguėgeztetėc *(42)* Azẹrt ez aldozatokrol ẹs mẹndẹn fẹnegetėsẹkro̊l kėǵėtlensėgėkro̊l ėlėg mondatot

(Cap. VI.)

(18) ELẹazarus azẹrt ẹǵ az ẹlẹbeliecbeli iraſtudocbol mėg-
ėlemėt ėlettel valo fėrfiv. ẹṣ zėmėllel ėkės mẹgnilt zaual mẹg-
farradua kėnzėrẹitetikuala dizno huſt ėnni *(19)* Es az inkab
91 dičo̊sėgės halalt || valazta hoǵ nẹm̄ [a dičo̊sẹgẹs] a fẹrtẹzẹtẹs
ėletėt Akarat́t́a zėrẹnt eleue mėǵẹn vala aǵėtrelėmre *(20)* Nėz-
uėn kẹdẹg mikėppen kėllene eleuc mẹnni engėdelmeſt zenved-
uėn zėrzė hoǵ ez ėletnẹc halalaiẹrt magat alkolmatlanocba nė
ereztenė *(21)* Azoc kedėg kic ielėn alnakuala hamis irgalmaſ-
ſaggal remo̊ltetėnẹcmẹg e fėrfivnac rėgi baratsagaiẹrt titkoṇ
vėuẹn o̊tet kẹrnẹc vala husokat hozni kicvel illikuala ėltettetni
hoǵ tettetnė ėtet az aldozatoknac husibol mikẹnt kiral paraṇ-
čoltuala *(22)* hoǵ e tėuėn halaltol mėgzabadolna ẹṣ e fėrfivnac
rėgi baratsagaiẹrt tėzikuala o̊ vele ez embėrsėgẹt *(23)* Es az
kezdė gondolni o̊ ėletẹnec ẹṣ vėnsėgėnẹc mẹlto magaſſagat ẹṣ
o̊nėmėſſėgėnẹc o̊zsėgẹt. ẹṣ o̊ ǵermėksėǵėto̊l foguaṇ valo io
naiaſſkodat́t́at. ẹṣ a scẹṇt to̊ruėn zėrẹṇt valot ki iſtento̊l zėrzet-
tetėtuala felele moṇduan Tuǵǵatoc hoǵ en magamat inkab
pokolba ereztẹm̄ *(24)* Moṇda mẹrt nẹm illic mv̊mẹlto ėleto̊ṇcket
tettetno̊ṇc hoǵ soc ifiac alahac Elẹazaruſt kilenċ zaz eztendeyet
idegėnėk ėletėbe mẹṇni. *(25)* ẹṣ o̊k en hasonlatoſſagomẹrt
ẹṣ akeuesenne [ėletnẹc] to̊retetės[sėgẹiẹrt] ėletnẹc ideyẹiẹrt mẹg-
čalatkozianac ẹṣ ezẹrt zeplo̊t ẹṣ atkot kereſſec [nec] en veṇ-
sėgẹmnẹc *(26)* Mẹrt ẹs ha eielẹn valo v̊do̊ben mẹndėnėknẹc
ǵėtrelmibo̊l mėgzabadollac de a' mẹndẹnhatonac kezėt sẹm
92 eleuenėn sėm haluam nẹm̄ tauoztatom el *(27)* Azẹrt || ez ėletėt
ero̊ſſen altal mėǵėm valobizon mėltonac ielėnėm vėnsėgnẹc
(28) ifiaknac kẹdẹg ero̊ṣ peldat haǵoc. ha kėz elmėuel ẹṣ
ero̊ſſen ez halalatossėgo̊ ẹṣ scẹntsėgo̊ to̊ruėnėkėrt tiztẹs halallal
ėltettetendėm Ėzẹc moṇduan lẹgottan aǵėtrelmekre voṇtatikuala
(29) Azoc kẹdẹg kic o̊tet vizikvala. ẹṣ eleztėb keuesė keǵėsė-
[c]bec valanac haragba fordolanac az o̊to̊llo̊ mėgmoṇdot bezė-
dėkėrt kiket azoc keuėlsẹgbo̊l alait́akuala zarmazotnac *(30)* De
mikor čapasockal mėgo̊lettetnėc ohaita ẹṣ moṇda Vram ki
vallaz s. tudomaṇt niluaṇ tudod tẹ mẹrt halaltol mėgzabadolhat-

nėc teſtnẹc keme̱ń [ǵėtrelmėt] serelmit zenuedėm. Le̱lkėm zėre̱ṇt ke̱dẹg̣ te̱ fe̱lelmėdėrt o̊ro̊mo̊ſt zenuede̱m ezėket *(31)* Es ez valobizoń ekėppen mėne ki euilagbol. ne̱ṃ čac. eleuenėknẹc de me̱ṇde̱n nemzetnẹc o̊halalanac emlekėzetėt iozagnac ẹṣ eroͤſſėg-nẹc pe̱ldaiat haǵa || *)

**) A 93—96-dik lap az eredetiben üres.*

B a r u t h.

97 It kẹzdetic Baruth *pro*phẹtanac ko̊ńuo̊

ES ezėc a' ko̊ńo̊nec igẹy mėl'l'eket irt Baruch Nẹriẹnec fia Maasiẹ fiaiẹ Sẹdẹchiẹ fiaẹ Sẹdẹy fiaẹ Elchiẹ fiaẹ Babilloniabaṇ. *(2)* o̊to̊d. eztendo̊ben a' honac heted napian az v̊do̊ben kiben a Caldẹusoc Ir̄lmet mẹgvo̊ttėkuala. ẹṣ. mėggėrieztėttėkuala o̊tet tv̊zzel. *(3)* Es mėgolvasa Baruch e ko̊ńo̊nẹc igẹyt Iẹkoniasnac Ioachim fianac Iuda kiralanac fv̊leibe mẹnd. aṇnėpnec a' ko̊no̊ho̊z io̊uo̊knẹc fv̊leibe *(4)* ẹṣ a hatalmasoknac kiral'ok [fv̊leinẹc] fiaynac fv̊leibe. a' kv̊sdedto̊l foguan mẹnd a' nag'iglan [Babillo-] mẹndėnėknẹc Babilloniaban lakozoknac Svdinac fol'oianal *(5)* kic haluaṇ sirnakuala bo̊ito̊lnẹc vala ẹṣ imadkoznakuala vrnac zėmėle elo̊t *(6)* Es pẹnzt zėdẹnẹc mikẹnt ẹg'mẹndẹnnec keze tehete *(7)* ẹṣ ereztėt Ir̄lmbẹ Ioachim paphoz [Ech] Elchiẹ fiahoz Saloel fiaiẹhoz ẹṣ az ẹg'eb papokhoz ẹṣ mẹnd aṇnėphėz kic o̊ vele lẹlettettenekuala Ir̄lmben *(8)* mikor*on* vẹṇnėc vr tẹmplomanac edėnit mėl'l'ec el vėtettenẹc vala a' tẹmplombol mėghioni Iudanac fo̊ldėbe Siban honac x napian az ezv̊ſt ėdẹnėket mėlleket alkotot vala Sẹdẹchias Iosiẹ fia[iẹ] Iuda kiralaẹ *(9)* mi vtan elvo̊tto̊ volna Ir̄lmbo̊l Nabuhodonozor babillonianac kiral'a Iẹkoniaſt ẹṣ a feiedelmeket ẹṣ a fogl'okat ẹṣ a hatalmasokat ẹṣ a' fo̊ldnẹc nėpėt ẹṣ viuẹ o̊ket mėgko̊to̊zuėn Babilloniaba ||
98 *(10)* ẹṣ mondanac Imẹ erezto̊nc tv̊ hoziatoc [tv̊] pėnzėket kicbo̊l vėg'etėc aldozatokat ẹṣ tẹmient ẹṣ tėg'etėc aldomasokat [bv̊nėrt] ẹṣ aianl'atoc bv̊nėrt mv̊ vronc iſtẹno̊ṇknec oltarara *(11)* ẹṣ ymag'g'atoc Nabvhodonozor Babillonia kiralnac ėleteiẹrt ẹṣ Baltazarnac o̊ fianac ėletẹiẹrt [ẹṣ] hog' lėgẹnẹc o̊ napioc mikẹnt mẹṇnẹc napi fo̊ldo̊n *(12)* Es hog' ag'g'on vr tehetsėgėt mvṇeko̊nc ẹṣ vilagosẹhamẹg mv̊ zėmeinket hog' ėlheſſo̊nc Nabu-

hodonozor Babillonia kiralanac arnéka alat. ẹṣ o̊ fianac Balta-
zarnac arnéka alat ẹṣ zolgallonc o̊nekic soc napocban ẹṣ léllo̊nc
malaztot o̊ zémélec elo̊t *(13)* Mv̊no̊n magoṇkért ẹṣ ymaǵǵatoc
mv̊ vronc iſteno̊ncket mẹṛt bv̊nho̊tto̊nc mv̊ vronc iſteno̊nknẹc ẹṣ
nẹṃ fordolt el o̊haragia mv̊to̊llo̊nc mẹnd ez napiglan *(14)* Es
eko̊ńuet oluaſſatoc kit ereztétto̊nc tv hoziatoc vrnac tẹmploma-
ban mégoluaſtatni az innep napoṇ *(15)* Es moṇǵatoc [vronc]
mv̊ vronc iſteno̊nknẹc igaſſag. mv̊ńeko̊nc kẹdẹg ǵalazat mv̊
orćainknac mikẹnt vaǵon ez nap mẹnd Iudanac ẹṣ Ir̄lm lako-
zoinac *(16)* mv̊ kiralinknac ẹṣ mv̊ feiẹdelminknec ẹṣ mv̊
papinknac ẹṣ mv̊ p*ro*phẹtainknac ẹṣ mv̊ atáinknac *(17)* Bv̊nho̊t-
to̊nc mv vronc iſteno̊nc elo̊t ẹṣ ném hitto̊nc hv̊to̊tlenkéduénc
o̊benne *(18)* ẹṣ nẹṃ voltonc alazkottac o̊neki ẹṣ nẹm halgattuc
mv̊ vronc iſteno̊nknẹc zauat hoǵ iarnaṇc o̊ paraṇčolatibaṇ méĺĺe-
ket adot mvṇeko̊nc *(19)* aṇnaptolfoguaṇ. kin ki hozta mv̊ atáin-
kat Eǵiptoṃnac fo̊ldẹbo̊l. mẹnd e napiglan hv̊to̊tlenéc voltonc
vrhoz || ẹṣ tẹkozlatuan elménẹnc hoǵ ne halgatnoc o̊ zauat 99
(20) Es ẹǵǵeso̊lénec mv̊ velo̊nc soc gonozoc ẹṣ atkoc mélleket
zérzet vr Moysésnec o̊ zolgaianac, ki ki hozta mv̊ atáinkat
Eǵiptoṃnac fo̊ldẹbo̊l adńia mv̊neko̊nc a teyel ẹṣ a' mezzel foĺo
fo̊ldet miket e máy napon *(21)* ẹṣ ném halgatoc mv̊ vronc
iſteno̊ṇcnec zauat a p*ro*phẹtaknac mẹndẹṇ igẹiẹc zérẹnt kiket
ereztét mv̊ hoziaṇc ẹṣ mv̊ birainchoz, *(22)* Es elmẹnto̊ṇc o̊to̊llo̊
ẹǵmẹndẹniṇc o̊ zv̊uénẹc gonoz ertelmébe mv̊uelkédni idegén
iſtenéknẹc téuénc gonozokat mv̊ vroṇc iſteno̊ṇknẹc zẹmey
elo̊t,

Capitulum masod

AZẹrt zérzẹ mv̊ vroṇc iſteno̊ṇc o̊ igẹiẹt méĺĺet bezéllet vala mv̊hozianc ẹṣ mv̊ birainchoz kic itéltéc Isr̄lt ẹṣ mv̊kiralinchoz ẹṣ mv̊feiẹdelmiṇchẹz ẹṣ mẹnd Isrlhẹz ẹṣ mẹnd Iudahoz *(2)* hoǵ hozna vr mv̊ rẹianc mẹnd agonozokat meĺĺec nẹm lo̊ttenẹc méń alat mikẹppen Ir̄lmben lo̊ttenẹc my zérẹnt iruan vadnac Moysésnec to̊ruénében *(3)* hoǵ mégénné embẹr o̊ fianac hvsat ẹṣ o̊ ĺaninac hvsit *(4)* ẹṣ ada azoḳat mẹndẹṇ kiraĺoknac kezéc aĺa kic mv̊ko̊rno̊ĺĺo̊nc vadnac bozzosagba ẹṣ puztoĺatba mẹndẹṇ népécbe [kic mv̊ko̊rno̊llo̊c vadnac] kicbe mv̊nket elhim-

tėt vr. *(5)* ẹs lo̊ttȯnc al'a ẹs nẹm fel. mẹrt bvͤnho̊ttȯ̊nc mvͤ vronc
iſteno̊ṇknec nẹm engeduėnc ȯ̊ zauanac *(6)* Mvͤ vronc iſteno̊ṇk-
nẹc igaſſag mvͤnekȯnc kẹdẹg ẹs mvaťaink[nac ǵalazat] orćaianac
ǵalazat mikẹnt vaǵoṇ ez nap *(7)* mẹrt bezẹllėtte vr mvͤrẹianc
mẹnd ez gonozokat mėl'l'ec iȯ̊ttenẹc mvͤrẹiaṇc *(8)* ẹs nẹm onzol-
lottuc mvͤ vroṇc iſteno̊ṇknec orcaiat hoǵ mẹgfordolnanc mvͤ
ẹǵmẹndeniṇc ȯ̊mẹntȯ̊l gonozb vtaybol, *(9)* Es viǵazot vr gono-
100 zocban || ẹs rẹianc hozta azokat. mẹrt igaz vr ȯ̊mẹndẹn mvͤuel-
kėdetiben mėlleket paraṇčolt mvͤnekȯ̊ṇc *(10)* ẹs nẹm halgattuc
ȯ̊ zauat hoǵ mẹnnėnc vrnac [ȯ̊] paraṇčolatibaṇ mėlleket adot
mvͤ orćanc eleibe *(11)* *Es ma vram Isr̄lnẹc iſtene ki kihoztad
tẹ nėpedet Eǵiptoṃnac fȯ̊ldėbȯ̊l erȯs kezben ẹs fȯ̊ldi ielėnsėgėc-
ben ẹs mẹnni ielėnsėgėcben tẹ naǵ tehetsėgẹdben ẹs magas
karban ẹs tȯ̊ttel tẹ magadnac neuet mikẹnt vaǵoṇ ez napon
(12) Bvͤnho̊ttȯ̊ṇc mvͤ vroṇc iſtenȯ̊ṇc tẹ mẹndẹn igaſſagidban
hamiſſan mvͤuelkėttȯ̊nc keǵėtlenȯ̊l tȯ̊ttȯ̊ṇc, *(13)* Fordẹitaſſẹc el
tẹ haragod mvͤtȯ̊llȯ̊nc mẹrt keuesen haǵattatoṇc mėg a' nemzetėc
kȯ̊zȯ̊t houa muṇket elhimtėttel, *(14)* Es vram hallgaſſadmėg mvͤ
onzollatinkat ẹs mvͤ ymadsaginkat ẹs mẹṇč mėg muṇket tėnėn
ėrted ẹs aǵ nekȯ̊ṇc malaztot lẹlnȯ̊ṇc azoknac orćaioc elȯ̊t kic
mvͤnket eluittenẹc *(15)* hoǵ mėgtuǵǵa mẹndẹn fȯ̊ld mẹrt tẹ vaǵ
vr mvͤ iſtenȯ̊ṇc ẹs mẹrt tẹ neved hiuattatot mẹndẹn Isr̄lẹn ẹs
ȯ̊magzaťťan *(16)* Nėzyh vram mvͤrẹianc tẹ scẹnt hazadbol. ẹs
haičad lẹ tẹ fvͤledet ẹs halgasmėg *(17)* Niſſadmẹg tẹ zėmeidet
ẹs laſſad. mẹrt nẹm ahalottac kic pokolban vadnac kicnẹc zel-
letėc eluėtettetėt ȯ̊hvrocbol adnac tiztėſſėgėt ẹs igazolatot vrnac
(18) De a' lėlėc mėl' zomorosagban vaǵoṇ a' gonossagnac naǵ-
sagaṇ ẹs lẹhorgadua iar ẹs betegẹṇ ẹs mėgfoǵatkozo zėmėc ẹs
ehẹzȯ̊ lėlėc.ad tẹnekėd dičȯ̊sėgėt ẹs igaſſagot vrnac, *(19)* Mẹrt
nẹm mvͤ aťainc igaſſagoc zėrẹnt ȯ̊ttȯ̊ṇc mvͤ onzollatokat ẹs kere-
101 sȯ̊nc irgalmaſſagot tẹ zẹmẹlėd || elȯ̊t vr mvͤ iſtenȯ̊ṇc *(20)* Dẹ
mẹrt ereztėtted tẹ haragodat ẹs tẹ hirtelenkėdetėdet mvͤrẹiaṇc
mikẹnt bezėllėttel tẹ ǵermėkidnẹc p*ro*phẹtaknac kezėcben moṇd-
uaṇ *(21)* Iǵ moṇd vr haičatoc lẹ tvͤ vallatokat ẹs tvͤ ńakatokat
ẹs mvͤuelkėǵǵetėc Babillon kiralanac ẹs vͤltȯ̊c a'fȯ̊ldȯ̊n kit attam
tvͤ aťaitoknac, *(22)* Kit hanẹm teiẹndėtėc sẹm halgataṇǵatoc tvͤ
vratok iſtentėknẹc zauat mvͤuelkẹdnẹtėc Babillon kiralanac
(23) foǵatkozatot tėzėc Iudaṇac varosibol ẹs Ir̄lm kvͤuȯ̊l ẹs

eluèzèm tvͤ tͦolletéc vigasagnac zauat ẹs ͦorͦomnec zauat ẹs a vͦonẹc zauat ẹs a mẹnnec zauat ẹs lẹzẹn mẹndẹn fͦold ńomdoknalkvͤlͦon az ͦobenne nẹm lakozoctol, *(24)* Es nẹm halgatac tẹ zodat hoǵ mvͤuelnẹnẹc Babillon kiralanac ẹs zẹrzẹd tẹ igẹidet mèľľeket bezèllèttel tẹ ǵermèkidnẹc prophẹtaknac kezècben hoǵ eluiteſſenẹc mvͤkiralinknac tetemèc ẹs mvͤ aťainknac tetemèc ͦoheľèkrͦol, *(25)* Es imè vettettenẹc napnac hevͤsègère ẹs ẹynẹc faǵara ẹs mègholtanac a' mẹntͦol gonozb serelmecben ẹs ehsègben ẹs tͦorben ẹs akiereztetben *(26)* Es vetted a tẹmplomat kiben hiuattatot tẹ neued ͦobenne mikẹnt ez nap Isr̄l hazanac ẹs Iuda hazanac hamiſſagaiẹrt *(27)* Es tͦottel mvͤ bennͦonc vr mvͤ iſtenͦonc tẹ mẹndẹn iozagod zèrẹnt ẹs tẹ mẹndẹn naǵkͦonͦorͦoletéd zèrẹnt *(28)* mikẹnt bezèllèttel tẹ ǵermèkidnẹc Moysèsnẹc kezèbẹn annapon mèllen paranc̆oltal neki mègirna tẹ tͦoruẹnẹdet ‖ *(29)* *) Isr̄l fiay elͦot monduan Ha nẹm halgatanǵatoc en zomat 102
e' naǵ keuẹl [keuẹl] sokaſſag fordẹitatic mẹntͦol kvͤſſeb nemzetbe houa en elhimtẹm azokat *(30)* mẹrt tudom hoǵ engẹmet nẹm halgat e' nẹp Mẹrt e' nẹp kemẹń ńako ẹs mẹg fordol ͦo zvͦuẹbe ͦo fogsaganac fͦoldẹben *(31)* Es mẹgtuǵǵac mẹrt en vaǵoc vr ͦo iſtenẹc Es adoc nekic zvͦuet ẹs mẹg ertnec ẹs fuleket ẹs mẹghalgatnac *(32)* ẹs dic̆ẹrnec engẹmet ͦo fogsagoknac fͦoldẹben ẹs mẹgemlekeznec en neuemrͦol *(33)* Es el [fͦo]fordẹiťac ͦomagokat ͦo kemẹń hatokbol ẹs ͦo naǵ gonoſſagocbol mẹrt mẹgemlekẹznec ͦo attoknac vtarol kic bvͤnhͦottenec en bennem *(34)* Es mẹghiuom azokat ͦo fͦoldͦokbe mẹllẹrt eskͦottem ͦo aťťoknac Abracham-nac Isaaknac ẹs Iakobnac ẹs vraľkodnac azokon ẹs mẹg[kvͦssebeitẹm] sokasẹitom ͦoket ẹs nẹm kvͤſſebẹdnec mẹg *(35)* Es zẹrzẹc azoknac mas ͦorͦoc tẹstamẹntomot hoǵ lẹǵec azoknac vroc ẹs ͦok lẹznec ennekẹm nẹpem ẹs nẹm indẹitom el touabba en nẹpemet Isr̄l fiait a' fͦoldrͦol mẹllet attam azoknac

Capitulum harmad

Es ma mẹndẹnhato vr Isr̄lnẹc iſtenẹ a' ǵẹtrelmekbeli lẹlẹc ẹs a' bus zellet vͦuͦolt tẹ hoziad *(2)* Halgaſſad vram ẹs irgal-

*) *Itt kezdödik a másik kéz írása.*

mazy mẹrt irgalmas iſten vağ e̤s irgalmazih mv̊nekőnc mẹrt
bůnhőttőnc tẹ elȯtted *(3)* ki ůlz ȯrȯckẹ e̤s mů eluezȯnc ȯrȯckẹ
103 [e̤s nẹm halgatac ȯ vroc iſtenẹknec zauat] || *(4)* Mẹndẹnhato vr isr̄l-
nec iſtenẹ halgassad ma vram Isr̄l halottinac e̤s ȯ fioknac imad-
sagat mẹrt bůnhȯttenec tẹ elȯtted e̤s nẹm halgatac ȯ vroc iſte-
nẹknec zauat e̤s ẹǵǵesȯltenec můuelȯnc gonozoc *(5)* Nẹ akarih
mů aťainknac hamiſſagokrol mẹg emlekẹznẹd de emlekẹziel mẹg
tẹ kezedrȯl e̤s tẹ neuedrȯl ez v̊dȯben *(6)* mẹrt tẹ vağ vr mv̊
iſtenȯnc e̤s dičẹriuc tẹ neuedet vram *(7)* mẹrt azẹrt attad tẹ
fẹlelmedet mů zůueinkbe hoğ hyuc tẹ neuedet e̤s dičẹriȯnc tẹ-
gẹdet mv̊ fogsaginkban Mẹrt el fordolonc mv̊ aťainknac hamiſ-
ſagocbol kic bůnhȯttȯnc tẹ elȯtted *(8)* Es imẹ mů ma mv̊ fog-
saginkban vağonc houa můnket el himtẹttel bozzosagba e̤s
atocba e̤s bůnbe mv̊ aťainknac mẹndẹn hamiſſagoc zẹrẹnt kic
eltauoztanac tẹ tȯlled mv̊ vrunk iſtenȯnc *(9)* Halgaſſad Isr̄l
ėletnec parančolatit fůleiddel ezẹdbe vẹǵed hoğ tuğ ildomoſſagot
(10) Mi az Isr̄l mi az hoğ ellensẹgẹknec fȯldẹben vağ *(11)* mẹg
auoltal idegẹnnec fȯldẹben mẹgfẹrteztettel a' halottakkal zam-
laltattal a' pokolba lẹ zallockal *(12)* Mẹg hattad bȯlčesẹgnec
forrasat *(13)* mẹrt ha iſtennec vtaban iartaluolna valobizoń be-
kẹsẹggel lakoztaluolna a' fȯldȯn *(14)* Tanollad mẹg hol lẹǵẹn
104 a' bȯlčesẹg hol lẹǵẹn az ildomoſſag hol lẹǵẹn a' iozag || *) hol
lẹǵėn az ertelm. hoğ tuǵǵad hol lėǵėn ėǵembe ėletnẹc e̤s iozag-
nac hoziusaga, Hol lėǵėn zėmėknec vilaga e̤s bėkėsėg. *(15)* Ki
lẹlteměg ȯ heľėt e̤s ki mẹnt be ȯ kėnčėbe, *(16)* Hol vadnac
nemzetėknẹc feiẹdelmi e̤s kic v̊ralkottanac vadakan mėllec vad-
nac fȯldȯn. *(17)* Kic iacodnac mẹnnẹc madariban. *(18)* Kic ez v̊ſ-
tȯt kẹnčėz[tẹc]nẹc e̤s arańat kiben emberėc biznac e̤s ninč ȯ
kereskėdėsėknẹc vėge kic ez v̊ſtȯt faragnac e̤s zorgalmazatosoc
e̤s ninč ȯmv̊uelkėdėsẹknẹc mėglėlėse. *(19)* Ki irtattanac e̤s po-
kolba lẹzallottanac e̤s ėǵebec tamattanac ȯheľėcbe *(20)* Ifiac
lattac a vilagot e̤s lakoztanac fȯldȯn Feǵedelėmnẹc kẹdẹg vtat
nėm tuttac *(21)* sẹm ertėttėc ȯ ȯsuenit sẹm ȯ fioc fogattoc ȯtet
Ȯ orčaiatol mezze lȯttenẹc *(22)* Nẹm hallattatott Canaannac fȯl-
dėben sẹm lattatot Tẹmanban *(23)* Es Agarnac fiay kic ki
kerestėc az ildomoſſagot mėľ fȯldbȯl vağon Tėman fȯldenẹc

---

*) *Ismét az első kéz.*

*co*nplari ẹṣ bezéllo̊y ẹṣ ildomoſſagnac ẹṣ ertelémnẹc ki kereso̊y.
Bo̊lčeségnẹc kẹdẹg vtat nêm tuttac sẹm emlekẹztenẹc még o̊
o̊sueńéro̊l *(24)* O Isr̄l mél naǵ iſtennẹc haza ẹṣ mél igén naǵ
o̊birọdalmanac [o̊] hele. *(25)* [naǵ ẹṣ] naǵ ẹṣ végẹt nêm val.
magas ẹṣ mértécletlen. *(26)* Hol voltanac a neuezetés oriasoc
kic kezdetto̊lfoguaṇ naǵ allatouac voltanac ẹṣ tvdomańosoc had-
hoz *(27)* Nẹm azokat valaztotta iſten. sẹm lẹltékmég feǵélém-
nẹc vtat *(28)* azẹrt [léltékmég] elueztenẹc Es mẹrt nem vallot-
tanac tudomant o̊hitsagokért elueztenẹc *(29)* Ki mẹnt fẹl mẹnbe
ẹṣ vo̊tto̊ o̊tet ẹṣ ala hozta a' ko̊do̊cbo̊l. *(30)* Ki mẹnt altal ten-
gẹrén. ẹṣ mégléltė o̊tet [ẹṣ ala hozta o̊tet] ẹṣ hozta valaztot
araṇnon *(31)* Ninč ki mẹgtudhaſſa o̊ vtait. ẹṣ ki mégkereſ[ſe]heſſe
o̊ o̊suénit || *(32)* *) Dẹ ki mẹndẹnẹkẹt tud esmertẹ azt ẹṣ o̊ 105
ildomoſſagaual lẹltẹ o̊tet Ki alkotta a' fo̊ldet o̊ro̊c v̊do̊to̊l foguan
ẹṣ beto̊lto̊tto̊ azt appro barmockal ẹṣ nẹǵ labockal, *(33)* ki erezti
e' vilagot ẹṣ elmẹǵẹn ẹṣ hiutta o̊tet ẹṣ engedẹt fẹlẹlẹmben
o̊neki *(34)* A' čillagoc kedẹg attanac vilagot o̊ o̊rizetẹkben
vigattattanac *(35)* hiuattattanac ẹṣ mondottanac ielẹn [v] vaǵonc
ẹṣ vilagosẹitottanac neki o̊ruendẹzettel ki to̊tto̊ azokat *(36)* Ez
mv̊ iſteno̊nc ẹṣ nẹm alaitatic ẹǵeb o̊ ellenẹ *(37)* Ez lẹltẹ feǵe-
delẹmnec mẹndẹn vtat ẹṣ atta azt Iacobńac o̊ ǵermẹkinec ẹṣ
Isr̄lnec o̊ valaztottanac *(38)* Ezẹc utan fo̊ldo̊n lattatot ẹṣ embe-
rẹckel naiaskodot

Capitulum iiij

EZ iſten paranč̄olatinac ko̊ńuo̊ ẹṣ to̊rueń ki o̊ro̊ckẹ vaǵon
Mẹndẹnec kic tarťac o̊tet iutnac életbẹ kic kedẹg mẹghaǵanǵac
o̊tet halalba *(2)* Fordol mẹg Iacob ẹṣ ragaǵǵad o̊tet Iary az
uton o̊ fẹnẹſſẹgẹben o̊ vilaga ellen *(3)* Nẹ aǵǵad tẹ dičo̊sẹgẹdet
ẹǵebnec ẹṣ tẹ mẹltosagodat idegẹn[nec] nemzetnec *(4)* Bodogoc
vaǵonc Isr̄l mẹrt mẹllec kẹlnec iſtennec mẹgielẹntettenec mu̇nc-
ko̊nc *(5)* Vig elmeio̊ lẹǵ iſtennec nẹpẹ emlekẹzetẹs Isr̄l *(6)* Èl
adattattoc nemzetẹknec nẹm vẹzẹdelmbe de mert haragra rez-
zeztẹttẹtẹc iſtent el adattatoc az ellensẹgẹknec || *(7)* Mert mẹg- 106
kesereitẹttẹtẹc o̊tẹt ki to̊t tu̇to̊ket az o̊ro̊c iſtent. aldozuan idegẹn

---

*) *Ismét a másik kéz.*

ıſteneknec es nem ıſtennec *(8)* Mert el felettetec ıſtent ki elte-
tet tůto̊ket es megzomoreitottatoc [Ihl] Ihr̄lmet tů daikatokat
(9) Mert latta az ıſtento̊l io̊uo̊ haragot tvͤnektec es mondot Hal-
gaſſatoc sionnac varosi *(10)* Mert naǵ siralmat hozot ennekem
Mert lattam en nepemnec fogsagat en fiaimet es en leańimet
mellet hozot o̊nekic az o̊ro̊c *(11)* mert eltettem azokat vigasag-
gal el ereztettem kedeg azokat siralommal es ǵazolattal
(12) Senki ne o̊ro̊llo̊n en raitam o̊zueǵen es meg haǵattaton
Sokaktol haǵattattam meg en fiaimnac bůno̊kert mert el hailot-
tanac ıſtennec to̊rueńeto̊l *(13)* o̊ igaſſagit kedeg nem tuttac sem
iartanac ıſten parančolatinac vtain sem o̊ igazolatinac o̊sueńin
igaſſaggal mentenec be *(14)* Io̊yenec sionnac [utay] vegey es
meg emlekezienec en fiaimnac es en leańimnac fogsagokrol kit
hozot nekic o̊ro̊c *(15)* Mert hozot o̊reiaioc nemzeteket mezzo̊l
fene nemzetet es eǵeb ńeluo̊uet *(16)* kic a' ueneket nem tiztel-
tec sem ko̊ńo̊ro̊ltenec a' ǵermekeken Es eluittec az o̊zueǵnec
fiait es az eǵǵet o̊ fiaitol megpuzteitottac *(17)* En kedeg mit ||
107 segelhetlec tůto̊ket *(18)* Mert ki hozot gonozokat tvͤ reiatoc o̊
ki zabadeit tůto̊ket tvͤ ellensegteknec kezecbo̊l *(19)* Iariatoc
fiaim iariatoc. mert en eǵedo̊l haǵattattam meg *(20)* Ki foztot-
tam magamat bekesegnec ſtolaiabol o̊lto̊ztettem en magamat
onzollatnac sakiaba. es vͤuo̊lto̊c en napimban a' felsegeshez
(21) Bekesegesec leǵetec fiaim Vͤuo̊lčetec vrhoz es megzabadeit
tůto̊ket ellenseges fedelmeknec kezecbo̊l *(22)* Mert en remen-
lettem o̊ro̊cke tů vͤduo̊ſſegteket es io̊t ennekem [o̊ro̊cke] o̊ro̊m a'
scento̊l irgalmaſſagra mel io̊ tvͤnektec tvͤ o̊ro̊c vͤduo̊zeito̊to̊kto̊l
(23) Mert [ki] ki ereztettelec tůto̊ket ǵazolattal es siralommal
Meghoz kedeg tůto̊ket ennekem vr o̊ro̊mmel es vigasaggal o̊ro̊cke
(24) Mert mikent lat́t́ac syonnac zomzedy tů fogsagtokat. iǵen
lattac es ıſtento̊l hirtelen tvͤ megzabadolaſtokat mel reiatoc io̊
tvͤnectec naǵ tizteſſeggel es o̊ro̊c feneſſeggel *(25)* Fiaim beke-
seggel tůrietec a' haragot mel tvͤnektec reiatoc io̊ Mert ůldo̊zo̊t
tegedet te ellenseged de hamar meg latod o̊ vezedelmet es o̊
ńakara hagz fel *(26)* Èn ǵeńerkedo̊im iartanac kemeń vtakon
mert eluitettenec ment az ellensegekto̊l el ragadot čorda
(27) Bekesegesec leǵetec fiaim es vͤuo̊lčetec vrhoz *(28)* Mert
lezen tvͤ emlekezettec attol ki eluizen tůto̊ket Mert mikent uolt
108 tvͤ ertelmetec hoǵ elteuehednetec ıſtento̊l [Esmeg] || Esmeg

mẹgfordoluatoc tizzẹr inkab mẹg keresitẹc o̊tet *(29)* Mẹrt ki hozot tv̊ rẹiatoc gonozokat o̊ ẹṣ’ eṣmẹg hoz tv̊nektẹc o̊ro̊c vigaztalatot o̊ruendẹzetẹt tv̊ v̊duo̊ſſẹgtẹckel *(30)* Bẹkẹsẹgẹs lẹǵ Ihr̄lm mẹrt onzol tẹgẹdet ki tẹgẹdet neuezẹt *(31)* Az artalmasoc elueznec kic tẹgẹdet ǵẹtrẹttenec ẹṣ kic o̊ro̊ltenec tẹ romlasodban mẹg ǵẹtrettetnec *(32)* A’ varosoc kiknec tẹ fiaid zolgaltanac ǵẹtrettetnec ẹṣ kic tẹ fiaidat eluo̊ttẹc *(33)* Mẹrt mikẹnt o̊ro̊lt Babillon tẹ romlasodban ẹṣ vigadot tẹ esẹsẹdẹn vǵan mẹgzomorodic o̊ mẹgpuztolat́t́aban *(34)* Es elmettetic o̊ vigasaganac sokassaga ẹṣ o̊ o̊ro̊mo̊ lẹzẹn siralomba *(35)* mẹrt tűz (†) rẹia o̊neki az o̊ro̊kto̊l napoknac hoziusagaban *(36)* Ko̊rńo̊l nẹzied tẹ magadat Ihr̄lm napkeletre ẹṣ laſſad tẹnekẹd io̊uo̊ vigasagot iſtento̊l

Capitulum o̊to̊d

MErt imẹ io̊nec [napoc] tẹ fiaid kiket elereztẹttel el himeluẹn mẹgio̊nec ẹǵbe ǵůlekẹzuẹn napkeletro̊l mẹnd napńugatiglan a’ scẹnt igẹbẹn o̊ro̊luẹn iſtennec tiztẹlſẹgẹben *(1)* Ihr̄lm foziad ki tẹ magadat ǵazolatnac ẹṣ tẹ ǵẹtrelmednec ſtolaiabol O̊lto̊zteſſed tẹ magadat o̊ ẹkẹlſẹgẹuel ẹṣ tiztẹſſẹgẹuel mẹl vaǵon tẹnekẹd iſtento̊l o̊ro̊c dic̆o̊sẹgre *(2)* Mẹgko̊rńẹkẹz tẹgẹdet [ig] igaſſagnac iſtenẹ ketzẹr ruhaual ẹṣ vẹti tẹ fedbe o̊ro̊c tiztẹſſẹgnec || sůuegẹt *(3)* Mẹrt iſten mẹgmutat́t́a o̊ fẹneſſẹget tẹ benned 109 ẹṣ veti o̊ fẹneſſẹget tẹ belẹd mẹl vaǵon mẹń alat *(4)* Mẹrt a’ tẹ neued neueztetic iſtento̊l o̊ro̊ckẹ igaſſag bẹkẹsẹgẹnec ẹṣ keǵẹſſẹg tiztẹſſẹgẹnec *(5)* Kelfẹl Ihr̄lm ẹṣ al a’ magaſſagban ẹṣ ko̊rńo̊l nẹzih napkeletre ẹṣ nẹzied tẹ ẹǵbe ǵuito̊t fiaidat napnac keletẹto̊l mẹnd ńugtaiglan a’ scentnec igẹiẹben vigadoc iſtẹnnẹc [igẹiẹben] emlekẹzetẹben *(6)* Mẹrt ki mẹntenec to̊lled labokon eluitettetuẹn az ellensẹgẹkto̊l Mẹg hozia kedẹg azokat vr tẹ hoziad tiztẹſſẹggẹl hozattatuan mikẹnt orzagnac fiait *(7)* Mẹrt zẹrzẹttẹ iſten mẹgalazni mẹndẹn magas hẹǵet ẹṣ felsẹgẹs ko̊zirtokat ẹṣ vo̊lǵeket beto̊lteni fo̊ldnec ẹǵeneſſeiglen hoǵ Isr̄l zerelmeſt iarion iſtennec tiztẹſſẹgẹben *(8)* Mẹg arńẹkosoltanac kedẹg erdo̊c ẹṣ ẹdẹſſẹgnec mẹndẹn faia Isr̄lben iſtennec paranc̆olatiual *(9)* Mẹrt mẹghozia iſten Isr̄lt [v] vigasaggal o̊ naǵsaganac vilagaban irgalmaſſaggal ẹṣ igaſſaggal mẹl vaǵon o̊to̊llo̊

(*Cap. VI.*)

It kezdetic azon ẹpiſtulanac ẹxẹmplára kit scẹnt Iẹrẹmias ereztẹ az babilloniaba vitetẹt fogloknac babillonia kiralatol hoǵ mẹg hirdetnẹ azoknac mi zẹrẹnt parančoltatot vala neki iſtentůl ||

110 ABůnnel mẹllel bůnhůttetẹc iſten elůt eluitettẹc babilloniaba fogsagban Nabuchodonozortol babillonia kiralatol *(2)* Be mẹnuẹtẹc kedẹg babilloniaba lẹztẹc ot soc eztendůcben ẹṣ hoziu idekben heted nemzetiglen ẹṣ heted idekben Ezẹc vtan kedẹg [utan] ki hozlac tůtůket onnan bẹkẹsẹggel *(3)* Ma kedẹg lattoc babilloniaban [lattoc lattac] arań ẹṣ ezůſt ẹṣ ků ẹṣ fa iſtenẹket vallakon viseltetni mutatuan fẹlelmet nemzetẹknec *(4)* Azẹrt laſſatoc hoǵ tu ẹṣ éǵenlůuec nẹ léǵetẹc idegẹn můuelkẹdetẹknec ẹṣ fẹlletẹc ẹṣ fẹlelm tůtůket mẹg foglallon ů bennẹc *(5)* Es uǵ latuatoc ǵůlekẹzetẹt mẹgůl ẹṣ' elůl imadkozuatoc monǵatoc tv̄ zůuetẹkben Vram tẹgẹdet kẹl imadni *(6)* Èn anǵalom kedẹg tů veletẹc lẹzẹn en kedẹg ki keresem tv̄ [zůuetẹket] lẹlkẹtẹket *(7)* Mẹrt ů faioc a' kouačtol ǵalultatot mẹg. ẹṣ azoc mẹg arańaztatuan ẹṣ mẹg ezůſtůztetuẹn hamiſſac ẹṣ nẹm zolhatnac *(8)* Es mikẹnt zůznec ůltůzetẹket zeretůnec vǵan az arańńat veuẹn faragtattatanac Bizoń arań koronakat valnak ů fẹiẹkẹn ů iſtenẹc *(9)* mẹrt a' papoc el vroziac az arańńat ẹṣ az ezůſtůt ůtůllůc ẹṣ kůltic azt ůnůn magokra *(10)* Adnac kedẹg ůbelůllů
111 es a' bordẹlba vetteknec ẹṣ paraznakat ẹkẹsẹitnec || ẹṣ esmẹg mikor eluendic azt [azt] a' paraznaktol ẹkẹsẹitic ů iſtenẹket *(11)* Azoc kedẹg nẹm zabadolnac mẹg a' rosdatol. ẹṣ a' moltol *(12)* Azokat kedẹg ruhaual ẹṣ barsońńal befẹdezuẹn mẹg kenic ů orcaiokat a' haznac poraiẹrt ki soc ů kůzůttůc *(13)* Eſtapot valnac kedẹg mẹnt embẹr mikẹnt vidẹknec biraia kic ů benne bůnhůtůket mẹgnẹm ůlnẹc *(14)* Tůrt ẹṣ valnac ů kezẹkben ẹṣ fẹizẹt ů magokat kedẹg hadtol ẹṣ toluaioktol mẹg nẹm zabadẹithattac Azẹrt léǵẹn nektẹc esme[g]rettẹkre mẹrt nẹm iſtenẹc Azẹrt nẹ altallatoc azokat *(15)* Mẹrt mikẹnt midůn embẹrnec edẹńẹ mẹgtůrettetendic kẹlletlennẹ lẹzẹn illetenẹc azoknac iſtenẹc *(16)* Azoc a' hazba zẹrzettetuẹn ů zemẹc a' bemẹnůc labok-

nac poraual tellesec *(17)* Es mikẹnt valakinec ki kiralt [vẹti]
vẹti mẹgkőrńekẹztetnec aitoual Auaǵ mikẹnt a' koporsoba vit
halot vǵan̤ erősẹitic mẹg a' papoc az aitokat zẹgezőckel ẹṣ
lakatockal hoǵ toluaioctol mẹgnẹ foztaſſanac *(18)* Zőuẹtnekẹ-
ket ǵoitnac azoknac ẹṣ valobizoń sokakat kicből čac ẹǵǵet sẹm
lathatnac Vadnac kedẹg mikẹnt gẹrẹndac a' hazban *(19)* Ő zű-
uőket kedẹg kic főldből vadnac monǵac kẹǵoctol mẹgńalatni
midőn mẹg ẹzic őket ẹṣ ő ruhaiokat ẹṣ nẹm erzic *(20)* Fekẹ-
tẹbbec ő orcaiok a' fűſtől [ẹṣ nẹm e] ki lẹzẹn a' hazban *(21)* Ő
teſtẹkẹn ẹṣ ő fẹiẹkẹn || Deneuẹrec ẹṣ fečkec ẹṣ madarac repől- 112
nec azonkẹppen ẹṣ ńomoc *(22)* Azẹrt tuǵǵatoc mẹrt nẹm iſtenẹc
azẹrt nẹ fẹlletẹc őket *(23)* Az arańńat ẹṣ' mẹllet valnac zinre
hanẹmha valaki eltőrlendi rosdaiat nẹm fẹnlnec mẹrt midőn
mẹgforraztatnacvala sẹm erzikuala *(24)* Mẹndẹn aroual vẹtettec
kicben zellet ninčen ő bennẹc *(25)* Labaknalkűl vallakon visel-
tetnec mẹgmutatuan̤ embẹrẹknec ő nemtelensẹgẹket Ǵalaztaſſa-
nac azoc ẹṣ' kic bẹčőlic azokat *(26)* Azẹrt ha lẹ esendnec a'
főldre őnőn tőllőc fẹlnẹm kelhetnẹc Ha valaki őtet igazan allap-
tatanǵa sẹm alhat őnőn maga de mikẹnt halottaknac vallac
vettetnec azoknac *(27)* Ő oſtaiokat ő papoc el arollac ẹṣ vizha
ẹltettetnẹc Azonkẹppen ẹṣ ő nembẹriec elragadoziac. sẹm beteg-
nec sẹm a' vigaztonac rẹzẹsẹitnec valamit *(28)* Ő aldozatťocbol
bűdősőc ẹṣ vẹrrel foloc illetnec Es uǵ tuǵǵatoc ezẹcből mẹrt
nẹm iſtenẹk[nec] nẹ fẹllẹtẹc őket *(29)* Mẹrt honnan hiuattatnac
iſtennec mẹrt a' nembẹriek oſťakat vetnec az arań ẹṣ az ẹzűſt
ẹṣ a' fa iſtenẹknec *(30)* ẹṣ ő hazocban papoc v̈lnec valuan
mẹgmetelt zokńakat ẹṣ feieket ẹṣ zakalokat mẹgborotualuan
kiknec feiẹc mezẹitelenec *(31)* Rẹionac kedẹg v̈uőltuẹn ő iſtenẹc
ellen mikẹnt mẹgholtnac vačoraian *(32)* Ő ruhaiokat eluẹzic ||
[eluẹzic] a' papoc ẹṣ ruhaziac ő felesẹgẹket ẹṣ ő fiokat *(33)* ẹṣ 113
ha valami iot zenuednec valakitől nẹm forbatlhaťťac mẹg sẹm
zẹrẹzhetnec kiralt sẹm elnẹm vehetic *(34)* Azonkẹppen sẹm ad-
hatnac kazdagsagokat sẹm forbatlhatnac mẹg gonozt Ha ki
azoknac fogadaſt [teiend] tend ẹṣ mẹgnẹm adanǵa azt sẹm
keresic mẹg *(35)* Èmbẹrt halaltol mẹgnẹm zabadẹitnac sẹm
erőtlent hatalmasbtol menthetnec mẹg *(36)* Vac embẹrt latatra
mẹgnẹm adhatnac Èmbẹrt ńaualatol mẹgnẹm zabadẹithatnac.
(37) őzueǵnec nẹm irgalmaznac sẹm tẹznec iol aruaknac

(38) Heǵbeli koͤueckel ẹǵenloͤuec oͤ ſa ẹṣ koͤ ẹṣ ezűſt ẹṣ arań
iſtenẹc Kic kedẹg bečoͤlendic azokat mẹg ǵalaztatnac *(39)* Azẹrt
mikẹppen azoc alaitandoc auaǵ mondandoc iſtenẹknec *(40)* Mẹrt
mẹglen a' kaldẹosoc nẹm tiztẹluẹn azokat kic micor hallanǵac
a' nẹmat nem zolhatni vizic azt Beẹlnec kẹruẹn oͤtoͤlloͤ hoǵ zol-
hatna [ki] *(41)* monnal erzhetnẹ ki nẹm val indolatot Es oͤk
mikor mẹg ertendic mẹg haǵǵac azokat mẹrt erzelmet nẹm
valnac az oͤ iſtenẹc *(42)* Nembẹriek kedẹg v̄lnec koͤteleckel
mẹgkoͤrńẹkẹztetuẹn igẹn mẹg gẹrieztuẹn olayoknac fait *(43)* Mi-
doͤn kedẹg valamẹl oͤkoͤzzoͤloͤc eluontatuan valamẹl mẹnoͤtoͤl oͤuelẹ
114 aland oͤ felẹt bozzonťa hoǵ az nẹ lẹǵẹn ollan mẹltosagot || vallo
mikẹnt ẹṣ oͤ koͤtelẹ nẹ lẹǵẹn mẹgzakadot *(44)* Mẹrt mẹndẹnẹc
mẹllec lẹznec azoknac hamiſſac Azẹrt mikẹppen alaitando auaǵ
mondando azokat iſtenẹknec lẹnni *(45)* Kouačoktol ẹṣ műue-
sẹktoͤl loͤttenec ẹṣ sẹmmiẹ ẹǵebbẹ nẹm lẹznec hanẹmčac azza
miẹ akariac lẹnni a' papoc *(46)* ẹṣ az oͤtuoͤsoͤc Azoc ẹṣ' kic oͤtet
alkoťťac nem hoziu ideioͤuec azẹrt midẹnẹm iſtenẹckẹ lehetnec
ẹ mẹllec ezẹktoͤl faragtattanac *(47)* Mẹrt hamiſſagokat ẹṣ boz-
zosagokat hattanac ioͤuendoͤknec oͤ vtannoc *(48)* Mẹrt micor had
ẹṣ gonoz ioͤuend oͤrẹiaioc a' papoc gondolnac oͤrolloc hol ma-
gokat azockal oͤzuoͤ elrehẹc *(49)* Azẹrt mikẹppen ertethetnẹc
mẹrt iſtenẹc lẹǵenec. kic hadtol sẹm zabadẹithattac mẹg mago-
kat sẹm gonozocbol menthetic ki magokat *(50)* Mẹrt mikor
fac lẹǵenec ẹṣ mẹg arańaztattac ẹṣ mẹg ezűſtoͤztettec mẹgtudat-
tatic az utan mẹrt hamiſſac mẹndẹn nemzetẹktoͤl ẹṣ kiraloktol
mẹgielẹntettenec mẹrt nẹm iſtenẹc de embẹrẹc kezẹknec műuel-
kẹdeti. ẹṣ iſtennec ẹǵműuelkẹdetẹ sinč oͤbennẹc *(52)* Videknec
kiralt nẹm tamaztnac sẹm adnac eſſet embẹrẹknec. *(53)* sẹm
valazthatnac mẹg itẹletet. sẹm mẹnnec be videcbe bozzosagẹrt
mẹrt sẹmmit nẹm tehetnẹc mikẹnt holločkac meńnec ẹṣ foͤldnec
koͤzepẹttẹ *(54)* Es mẹrt mikor esendic tűz a' fa arań ẹṣ ezűſt
115 iſtenẹknec hazaba valobizoń || oͤ papoc el futnac ẹṣ mẹgzaba-
dolnac Oͤk kedẹg mikẹnt gẹrẹndac koͤzepet mẹg ẹgnec *(55)* Ki-
ralnac kedẹg ẹṣ hadnac ellenẹ nẹm alnac Azẹrt mikẹnt alaitan-
doc auaǵ vendoͤc mẹrt iſtenẹc lẹǵenec. *(56)* fa ẹṣ koͤ ẹṣ ezűſt
ẹṣ arań iſtenẹc nẹm zabadẹithaťťac mẹg magokat vrroctol ẹṣ
toluaioktol kiktoͤl azoc kic eroͤsbec *(57)* az arańńat ẹṣ az ezűſ-
toͤt .ẹṣ a ruhat kiuel be fẹdeztettenec eluẹzic oͤ toͤlloͤc ẹṣ elmẹn-

nec sẹm adnac neki segẹdelmet *(58)* Es uǵ iob kiral[la lẹnni] o̊ tehetsẹgẹt mẹg mutato. auaǵ hazban kẹllemetẹs edẹn kiben dičekẹdic ki biria azt hoǵnẹm a' hamis iſtenẹc [Valobizon nap ẹṣ h] Auaǵ az aito a' hazban [hoǵ] ki mẹgo̊rizi azt mẹllec bẹkẹsẹgben vadnac hoǵnẹm a' hamis iſtenẹc *(59)* Valobizoń nap ẹṣ hod ẹṣ čillagoc mẹrt fẹnẹsẹc lẹǵenec ẹṣ ki ereztẹttec kẹllemetẹssẹgẹkre engednec *(60)* Azonkẹppen ẹṣ' villamat mikor mẹgielẹnendic fẹnẹs A' zel ẹs' mẹndẹn videcbe fu *(61)* ẹṣ a' ko̊do̊c kiknec mikor parančoltatandic iſtento̊l mẹnd ez vilagot be iarni mẹgto̊kẹllic mẹl parančoltatot o̊nekic *(62)* A' tůz ẹṣ' fello̊l ereztetẹt hoǵ mẹg emẹziẹn hẹǵẹket ẹṣ erdo̊ket tẹzi a' mẹl parančoltatot o̊neki Ėzẹc kedẹg sẹm zinẹckel sẹm tehetsẹgẹckel ẹǵenlo̊uec azoc ẹǵǵikkel *(63)* azẹrt nẹm alaitando sẹm mondando azokat iſtenẹknec lẹnny mẹrt || nẹm tehetnec sẹm 116
itẹletẹt itẹlni sẹm valamit embẹrẹknec tẹnni *(64)* Es uǵ tuǵǵatoc mẹrt nẹm iſtenẹc. azẹrt nẹ fẹlletẹc o̊ket *(65)* mẹrt sẹm mẹgnẹm aldhatťac sẹm mẹgnẹm atkozhattac a' kiralokat *(66)* čudat sẹm mutathatnac meńben nemzetẹknec sẹm vilagosẹitnac sẹm fẹnẹsẹitnec mẹnt nap sẹm vilagosẹitnac mẹnt hod *(67)* A' barmoc iobbac azoktol kic haiazatoc ala futhatnac ẹṣ magoknac haznalhatnac *(68)* Es uǵ sẹmmikẹppen neko̊nc nẹm ielẹntetẹt mẹrt iſtenẹc lẹǵenec. azẹrt nẹ fẹlletẹc azokat *(69)* Mẹrt mikẹnt a' dińńes kertben a' uaz sẹmmit nẹm o̊riz vǵan vadnac azoknac iſtenẹ faioc ẹṣ ezůſto̊c ẹṣ arańńoc *(70)* Azonkẹppen ẹṣ a' kertben a' feiẹr tuuis kit mẹndẹn madarac mẹgfẹrtẹztetnec Azonkẹppen ẹṣ a' halot vettetuẹn a' sẹtẹtẹcben ẹǵenlo̊uec o̊ fa arań ẹṣ ezůſt iſtenẹc *(71)* Es uǵ tuǵǵatoc a' barsońrol ẹṣ' a' marmorrol mẹllec fẹlẹttẹc tartatnac mẹg tuǵǵatoc o̊k ẹs' az utan mẹg [ẹgettetnec] ẹtettetnec ẹṣ lẹznec bozzosagba a' videcben *(72)* Azẹrt iob igaz embẹr ki nẹm val faraguańokat mẹrt mezzẹ lẹzẹn a' bozzosagoktol

---

D a n i e l.

IOachim Iuda kiralanac harmad eztendeieben Io̊uo̊ Nabu-
chodonozor Babillonianac kirala Ihr̄lmbe ẹṣ mẹgko̊rńẹkẹzẹ o̊tet
117 *(2)* ẹṣ vr ada o̊ || [o̊] kezẹbe Ioachimot Iuda kiralat ẹṣ iſten
haza edẹńinec felẹt elueuẹ ẹṣ ki viuẹ azokat [s] Sẹnnacharnac
fo̊ldẹbe o̊ iſtenẹnec hazaba ẹṣ az edẹńẹket ada o̊ iſtenẹ kẹnčẹ-
nec hazaba *(3)* Es monda kiral Asfariasnac o̊ meddo̊y fedel-
mẹnec hoǵ beuinnẹ Isr̄l fiay ko̊zzo̊l ẹṣ kirali nemzetbo̊l ẹṣ
nemẹs nemzetẹcbo̊l valo ǵermẹkẹket *(4)* kicben sẹm eǵ zeplo̊
nẹm uolna ẹkẹs zemẹlo̊ueket oktattakat mẹndẹn bo̊lčesẹgben
okosokat [mẹndẹn] tudomańban ẹṣ tanoltakat feǵelẹmben ẹṣ kic
alhatnanac kiralnac palotaiaban hoǵ tanẹitana o̊ket bẹto̊kre ẹṣ
kaldẹosoknac ńeluẹre *(5)* Es zẹrzẹ nekic kiral[t] ẹlẹdelt ẹǵmen-
dẹn napoṇ o̊n ẹtkeibo̊l ẹṣ a' borbol mẹlbo̊l o̊no̊n maga izic vala
Es ẹltettettec haroṃ eztendeiglẹṇ annac vtanna allananac kiral-
nac zemẹlẹ elo̊t *(6)* Valanac azẹrt o̊ko̊zo̊tto̊c Iudanac fiaibol
Daniel Ananias Miſſael Azarias *(7)* a' meddo̊knec fedelmẹ vetẹ
nekic neueket Danielnec Baltazar Ananiasnac Sydrach Myſſael-
nec Miſſach Azariasnac Abdẹnago *(8)* Zẹrzẹ kedẹg Daniel o̊
zůuẹben hoǵ mẹgnẹ fẹrtẹztetnẹc kiralnac aztalabol sẹ o̊ italanac
borabol ẹṣ kẹrẹ a' meddo̊knec fedelmẹt hoǵ mẹgnẹ fẹrtẹztetnẹc
(9) Ada kedẹg iſten Danielnec malaztot ẹṣ irgalmaſſagot a'
meddo̊c fedelmẹnec zemẹlẹben *(10)* Es monda a' meddo̊knec
118 fedelmẹ danielnec Fẹlẹm en vramat || kiralt ki zẹrzẹt tv̊nektẹc
ẹtket ẹṣ venerẹkẹt ki ha latanǵa tv̊ zemẹltẹket o̊zto̊uerbeknec
az eǵeb ifiaktol tv̊ ẹǵenlo̊itẹkto̊l karhoztaťťatoc en feiemet kiral-
nac *(11)* Monda daniel Malazarnac kit a' meddo̊c fedelmẹ zẹr-
zẹtvala Danielẹn Miſſaelẹn Ananiason ẹṣ Azariason *(12)* Onzol-
lac kẹsẹrč meg můnkẹt tẹ zolgaidat tiz napokban ẹṣ adattaſ-

ſanac mv̊nekőnc bečő elesẹgec ẹlẹdelre ẹs viz italra *(13)* Es nẹzied mv̊ zemẹlőnket ẹs a' ǵermẹkẹc zemẹlẹket kic kirali ẹteckel ẹltettetnec ẹs mikẹnt latandod vǵan tẹǵ tẹ zolgaiddal *(14)* Ki haluan ez illen nemő bezẹdẹt mẹgkẹsertẹ őket tiz napocban *(15)* A' tiz napoc utan kedẹg ielẹnenec ő zemẹlec iobbaknac ẹs tagosbaknac mẹndẹn ǵermẹkẹc fẹlẹt kic kirali ẹtkekkel ẹltettetenec vala *(16)* Valobizoń Malazar viziuala az ẹtkeket ẹs ő uenerẹkẹknec borat ẹs aduala nekic bečő elesẹget *(17)* A' ǵermẹkẹknec kedẹg ada iſten tudomant ẹs feǵelmet mẹndẹn igẹben kőńőben ẹs mẹndẹn bőlčesẹgben Danielnec kedẹg mendẹn latatoknac ẹs almaknac ertelmẹt *(18)* Es uǵ a' napoc betellẹsẹituẹn kic utan mondottauala kiral hoǵ beuitettettetnẹnec Beuiuẹ őket a' meddőknec fedelmẹ Nabuchodonozornac zemẹlẹ eleibe *(19)* Es mikor kiral bezẹllẹtuolna őnekic ollatanoc nẹm lẹlẹttẹtẹnẹc mẹndẹnẹc kőzzől mẹnt daniel Ananias Miſſael ẹs Azarias Es allanac kiralnac zemẹlẹ || előt *(20)* ẹs bőlčesẹgnec 119 ẹs ertelẹmnec mẹndẹn igẹiẹt ki[k]ről tudakoz[i]ẹc [vala] kiral őtőllőc lẹlẹ ket annẹ ő bennẹc mẹndẹn oltaron nẹzőc ẹs magosoc fẹlẹt kic valanac ő mẹndẹn orzagaban

Capitulom masod

VAla kedẹg [Darius] Daniel Cirus kiralnac elő eztendeiẹiglen *(1)* Nabuchodonozor orzaglaťťanac harmad eztendeiẹben lata Nabuchodonozor almat ẹs mẹgtőrettetẹc ő zellẹtẹ ẹs ő alma elmẹnẹ őtőllő *(2)* Parančola kedẹg kiral hoǵ ẹǵbe hiuattatnanac az oltaron nẹzőc ẹs a' taltosoc a' gonoz tẹuőc ẹs a' caldẹosoc hoǵ kiralnac mẹgielẹntenẹc ő almait Kic mikor iőttec volna allanac kiral előt *(3)* Es monda kiral őnekic Latẹc almat ẹs elmẹmben mẹghaboroluan nem tudom mit lattam lẹǵec *(4)* Es [fe] felelẹnec kiralnac a' caldẹosoc Syria ńeluen Kiral őrőckẹ ẹl Monǵad mẹg az almat tẹ zolgaidnak ẹs ő maǵarazaťťat mẹgielẹntűc *(5)* Es feleluẹn kiral monda a' caldẹosoknac A' bezẹd elmẹnt en tőllem hanẹmha mẹgmondanǵatoc ennekẹm az almat ẹs ő maǵarazaťťat [mẹgmondanǵatoc] elueztẹc tű ẹs tű hazaitoc kiralnac foglaltatnac *(6)* Ha kedẹg az almat ẹs ő maǵarazaťťat mẹgmondanǵatoc ẹrdẹmẹket aiandokokat ẹs soc tiztẹſſẹgẹt veztẹc en tőllem Az almat kedẹg ẹs ő maǵarazaťťat mẹgmonǵatoc

[engẹmet] ennekẹm *(7)* Felelẹnec masodzẹr ẹs mondanac Kiral
monǵa mẹg az almat oͦ zolgainac ẹs oͦ maǵarazatťat mẹg mon-
120 ǵuc *(8)* Felelẹ kiral ẹs monda || Bizoń mẹg esmertem mẹrt
vͦdoͦt mulattoc tuduatoc hoǵ elmẹnt lẹǵen en toͦllem a' bẹzẹd
(9) Azẹrt ha az almat mẹgnẹm mondanǵatoc ennekẹm ẹǵ tůͦ
[rol] rollatoc a' toͦrueń hoǵ hazug maǵarazatot ẹs čalardsaggal
telleſt zẹrzẹttẹtẹc hoǵ bezẹlletẹc ennekẹm miglen vͦdoͦ elmullẹc
Es uǵ az almat monǵatoc mẹg ennekẹm hoǵ tuǵǵam hoǵ oͦ
maǵarazatťat ẹs' igazan bezẹllẹtẹc *(10)* Feleluẹn azẹrt a' cal-
dẹosoc kiral eloͦt mondanac Ninč embẹr foͦldoͦn ki te bezẹdẹdet
kiral betelleseithetnẹ. de sẹm valamẹl naǵ kiral ẹs hatalmat (†)
tudakozic illen nemoͦ igẹt mẹndẹn oltaron nẹzoͦtoͦl ẹs taltoſtol
ẹs caldẹoſtol *(11)* Mẹrt a' bezẹd kit tẹ kiral kerdez nehez sẹm
lẹlettetic valaki ki mẹg mondhaſſa azt kiralnac zemẹlẹ eloͦt iſte-
nẹktoͦl mẹgualuan kiknẹc embẹreckel ninč ńaiaskodaťťoc *(12)* Kit
haluan kiral hirtelenkedẹttel ẹs igẹn naǵ haraggal [p] parančola
hoǵ elueznẹnec babillonianac mẹndẹn boͦlči *(13)* ẹs a' toͦrueń
ki mẹnuẹn a' boͦlčec mẹgoͦlettetnec vala, ẹs kereſtetnec vala
Daniel ẹs oͦ tarsi hoǵ elueznẹnec *(14)* Tahat daniel mẹgtuda-
kozẹc a' toͦruẹńroͦl ẹs az itẹletroͦl [ki] Ariottol kiral vitezi fedel-
mẹtoͦl [k] ki ki mẹnt vala babilloniay boͦlčeknec mẹgoͦldoͦkletẹre
(15) Es mẹg kerdẹ oͦtet ki kiraltol hatalmat voͦt vala mi okẹrt
il kemẹń toͦruẹn kiralnac orcaiatol mẹntuolna ki Mikor azẹrt
Arioth ẹz allatot mẹgmondotta volna Danielnec *(16)* Daniel
121 be mẹnuẹn kẹrẹ kiralt hoǵ neki vͦdoͦt adna az || odozatot kiral-
nac mẹg mondani *(17)* Es bemẹnẹ oͦ hazaba ẹs Ananiasnac ẹs
Miſſaelnec ẹs Azariasnac oͦ tarsinac mẹgielẹntẹ ez ůͦget *(18)* hoǵ
e' titkon keresnẹnec irgalmaſſagot [me] mẹńńey iſtennec [haza-
tol] orčaiatol ẹs nẹ veznẹnec el daniel ẹs oͦ tarsi Babillonianac
ẹǵeb boͦlčiuel *(19)* Tahat danielnec e' titk latat miat ẹyel mẹg-
ielẹnẹc Es daniel mẹg alduan mẹńnec iſtenẹt *(20)* ẹs bezẹluẹn
monda Lẹǵen vrnac neuẹ aldot oͦroͦctoͦl foguan ẹs oͦroͦkiglen mẹrt
oͦuẹ boͦlčesẹg ẹs eroͦſſeg *(21)* ẹs oͦ valtoztat mẹg ideket ẹs ele-
tẹket eluẹzẹn orzagokat ẹs zẹrẹz Ad boͦlčesẹget boͦlčeknec ẹs
tudomant feǵelmet ertoͦknec *(22)* Oͦ mẹgielẹnt melsẹgẹket ẹs
esmert [zůueket] sẹtẹtẹkben zẹrzẹtteket ẹs vilagoſſag [oͦ] velẹ
vaǵon *(23)* Tẹneked valloc mů aťainknac iſtenẹ .ẹs tẹgẹdet
dičẹrlec. mẹrt boͦlčesẹget ẹs eroͦſſẹget attal ennekem Es ma

męgmutattad ennekęm męllęn kertoͦnc tęgędet męrt kiralnac
bezędęt męgńittad mvͦnekoͦnc *(24)* Es ez utan Daniel bemęnę
Ariothoz kit kiral zęrzęt vala hoǵ elueztenę babillonianac boͦlčit
Iǵ bezęllę oͦneki Babillonianac boͦlčit el nę vezeſſed Viǵbe engę-
met kiralnac zemęlę eleibe ęs az odozatot kiralnac męg ielen-
tęm *(25)* Tahat [daniel] Arioth sietelmel beuiuę danielt kiralhoz
ęs monda neki Lęltęm embęrt Iuda fogsaganac fiaibol ki ęz
odozatot kiralnac męghirdeti *(26)* Felelę kiral ęs monda daniel-
nec kinec neuę uala baltazar || Alaitod ė hoǵ bizońsaggal męg- 122
ielęnthed ennekęm az almat męllet lattam ęs oͦ maǵarazaťťat
(27) Es feleluęn daniel kiral eloͦt monda A' titkot męllet kiral
kerd boͦlčec taltosoc ęs oltaron nęzoͦc (†) nęm ielęnthetic męg
kiralnac *(28)* Dę [vaǵo] vaǵon iſten męńńekben titkokat
męgielęntoͦ ki męgielęntette Nabuchodonozor kiralnac męllęc
[vadnac] leǵenec ioͦuendoͦc az utolso idekben Tę almaid ęs tę
ſednec latasi [ezęc] tę hailakodbaņ illen nemoͦuec *(29)* Tę kiraľ
kezdęl gondolnod tę aǵadban miuolna ioͦuendoͦ ezęc utan ęs ki
męg ięlęnt titkokat męgmutaťťa tęneked męllec ioͦuendoͦc leǵe-
nec *(30)* Es ennekęm e' titk [nęm] nęm mel vaǵon en bennem
toͦb hoǵ nęm męndęn eloͦkben ielęntetęt męg a' boͦlčesęgben de
hoǵ oͦ maǵarazaťťa kiralnac męgielęntetnęc ęs tę elmędnec
gondolatit tudnad *(31)* Tę kiral latod vala ęs imę monnal eǵ-
naǵ ozlop az ozlop naǵ vala ęs oͦ allaťťa igęn magas aluala tę
ellenęd ęs oͦ nęzęsę zoͦrńoͦ uala *(32)* Ez ozlopnac feię mentoͦl
iob arańbol vala Mellę [vala] kedęg ęs kariay ezűſtboͦl Valo
bizoń hasa ęs farčoka ercboͦl *(33)* Bokay kedęg vasac
Labaynac kedęg nęmel rezę vala vas nęmel foͦld *(34)* Latod
vala ęs uǵ miglen elmettetęc koͦ kezęknelkűl a' hęgroͦl ęs męg-
verę az ozlopot oͦ vas ęs foͦld labaibaņ ęs megtoͦrę oͦket *(35)* Ta-
hat ęǵbe toͦrettetęnec a' vas az erc a' foͦld az ezűſt ęs az arań
ęs fordęitatanac monnal ńari zęroͦnec perńeiębe || mellec a' 123
zeltoͦl elragattatnac ęs sęm eǵ hel nęm lelettetęc oͦ bennec A'
koͦ kedęg ki męgvertęvala az ozlopot loͦn naǵ hęǵǵe ęs betoͦltę
męnd a' foͦldet *(36)* ez az alom (†) *(37)* Tę vaǵ kiraloknac kirala
ęs męńnec iſtenę adot tęnekęd orzagot ęs eroͦſſeget ęs dičoͦseget
ęs hatalmat *(38)* ęs męndęnęket kikben embęręknec fiay lakoz-
nac ęs mezoͦnec vadi ęs męńnec repesoͦy adta tę kezeidbe ęs
męndęnęket zęrzęt oͦ [labay ala] tę parančolatod ala Azęrt tę

vaǵ az arań fo̊ *(39)* ẹṣ tẹ vtannad tamad ẹǵeb orzag kůsseb to̊l-
ledto̊l Es ẹǵeb harmad orzag badoc ki parančol mẹndẹn fo̊ld-
nec *(40)* Es nẹǵed orzag lẹzẹn mikẹnt vas Mikẹnt vas mẹgto̊r
ẹṣ mẹgehnẹit mẹndẹnẹket vǵaṇ mẹnd ẹzẹket mẹg [ehnẹi]to̊ri
ẹṣ mẹg sẹmmẹiti *(41)* Valo bizoń mert lattad labaynac ẹṣ vyai-
nac felẹt fo̊ldi edẹńnec ẹṣ fẹlẹt vasnac az orzag mẹgozlatot
lẹzẹn mẹl a' vasnac fondamẹntomabol tamad Es mi zẹrẹnt lat-
tad a' vasat mẹg eleǵeitẹttet a' sarral ẹṣ a' čerẹppel *(42)* ẹṣ
o̊ labainac vyait felrẹzẹnt vasbol ẹṣ felrẹzẹnt fo̊ldbo̊l Felrẹzẹnt
az orzag ero̊s lẹzẹn ẹṣ felrẹzẹnt mẹgto̊rettẹtẹt *(43)* Hoǵ kedẹg
lattad a' vaṣat eleǵeitetuẹn a' čerẹppel ẹṣ a' sarral Valobizoń
embẹri maggal eleǵo̊ltetnec de nẹṃ ẹǵǵeso̊lnec o̊uelẹ Mikẹnt a'
vas nẹm eleǵeitethetic a' čerẹppel *(44)* Az orzagoknac kedẹg
124 napiban mẹńnec iſtenẹ tamazt orzagot mẹl o̊ro̊ckẹ || nẹm tẹkoz-
latic el ẹṣ o̊ orzaga ẹǵeb nẹpnec adattatic Mẹgto̊ri kedẹg ẹṣ
mẹgemẹzti mẹnd ez orzagokat ẹṣ o̊ maga o̊ro̊ckẹ al *(45)* hoǵ
kedẹg lattad hoǵ a' heǵro̊l ko̊ elmettẹtẹt kezeknelkůl ẹṣ mẹg-
to̊rto̊ a' čerepẹt ẹṣ a' vasat ẹṣ az ercẹt ẹṣ az ezůſto̊t ẹṣ az
arańńat a' naǵ iſten mẹgmutatťa kiralnac mellec io̊uendo̊c lẹz-
nec ezẹc vtan Es igaz az alom ẹṣ hů o̊maǵarazatťa *(46)* Tahat
Nabuchodonozor kiral esẹc o̊ orcaiara ẹṣ danielt imada ẹṣ
osťakat ẹṣ gẹrieztetẹt parančola hoǵ aianlananac o̊neki *(47)* Be-
zẹluẹn azẹrt kiral monda Danielnec Bizoń a' tv̊ iſtentẹc iſtenẹk-
nec iſtenẹ ẹṣ kiraloknac vra mẹgielẹntuẹn titkokat miẹrt mẹg-
ńithata e' titkot *(48)* Tahat kiral Danielt igẹn fẹlmagaztata ẹṣ
naǵ aiandokokat ẹṣ sokakat ada o̊neki ẹṣ zẹrzẹ o̊tet fedelmẹ
babillonianac mẹndẹn vidẹkin ẹṣ biroua ẹṣ meſtẹrrẹ babillonia-
nac mẹndẹn bo̊lčin *(49)* Daniel kedẹg kerẹ kiraltol ẹṣ zẹrzẹ ba-
billonia vidẹki můuelkẹdetire Sydrachot Miſſachot ẹṣ Abdẹnagot
Daniel kedẹg o̊ maga vala kiralnac aitaiban

Cap*itulo*m iij

NAbuchodonozor kiral alkota arań ozlopot magaſſaggal
neǵuen ko̊ńo̊kletnẹiet zẹleſſẹggel hat ko̊ńo̊kletnẹiet ẹṣ allaptata
o̊tet Durannac mezeiẹn Babillonianac vidẹkẹben *(2)* Es uǵ
Nabuchodonozor kiral eréztẹ ẹǵbe ǵůiteniẹc a' fedelmeket meſ-
125 tẹ[k]rẹket ẹṣ birakat || hercegẹket ẹṣ kiralokat ẹṣ o̊regbeket ẹṣ

nępeknec tiztęlendo̊bit ęs vidękęknec męndęn fedelmit hoǵ ęǵbe
ǵůlnęnec az [ol] ozlopnac męgscentęlęsęre męllet Nabuchodo-
nozor kiral fęl emeltvala *(3)* Tahat ęǵbe ǵůlęnęc a' fedelmec
meſtęręc ęs birac ęs herćegęc ęs kiraloc ęs nępec ko̊zo̊t tiztę-
lendo̊bec kic valanac hatalmakba zęrzettettec ęs vidękęknec
męndęn fedęlmi hoǵ ęǵbe io̊nęnęc az ozlopnac męgscentęlęsęre
męllet Nabuchodonozor emeltvala fęl Alnac vala kedęg az
ozlopnac zemęlę elo̊t męllet Nabuchodonozor vetętvala *(4)* ęs a'
porozto ero̊ſſen v̊uo̊ltuala Tůnektęc mondatic nępeknec nemęk-
nec ęs ńelueknec *(5)* Az v̊do̊ben męlben hallanǵatoc a' trom-
bitanac sipnac ęs hegedo̊nec ęs bozſaban alkotot igręć keſſęg-
nec ęs a' soltarnac ęs dobnac zozaťťat ęs męndęn igręć keſſęg-
[ęięt] nemzęsęcięt lę ęsuęn imaǵǵatoc az arań ozlopot męllet
zęrzęt Nabuchodonozor kiral *(6)* Ha ki kedęg lęteriezkęduęn
nęm imadanǵa azon v̊do̊ben ereztetic az ęgo̊ tůznec kemęnce-
iębe *(7)* Azęrt ezęc utan legottan hoǵ hallac męnd a' nęp a'
trombitanac sipnac ęs hegedo̊nec ęs bozfaban alkotot igręć
keſſęgnec ęs soltarnac dobnac ęs męndęn igręc keſſęg nemzęsę-
nec zozaťťat męndęn nępec nemęc ęs ńeluęc lę ęsuęn imadac az
arań ozlopot męllet Nabuchodonozor kiral alkototuala *(8)* Es
legottan ęs azon v̊do̊ben vępęnec a' caldęosoc || fęrfiac męgva- 126
dolac a' sidokat Nabuchodonozor kiralnac *(9)* ęs mondanac Kiral
o̊ro̊ckę el *(10)* Tę kiral zęrzęſt vetęl hoǵ męndęn embęr ki
hallanǵa a' trombitanac sipnac ęs hegedo̊nec bozfaban alkotot
igręc keſſęgnec ęs soltarnac ęs dobnac ęs męndęn igręci kęssęg
nemzęsęnec zozaťťat lęteriezię o̊magat ęs imaǵǵa az arań ozlo-
pot *(11)* Ha ki kedęg lęteriezkęduęn nęm imadanǵa erezteſſęc
az ęgo̊ tůznec kemęnceiębe *(12)* Vadnac sido fęrfiac kiket zęr-
zęttel Babilloniay vidęknec můuelkędetin Sydrach Miſſach ęs
Abdęnago Kiral e' fęrfiac męgutaltac tę zęrzęsędet tę iſtenidet
nęm bęčo̊lic ęs az arań ozlopot kit fęlemeltel nęm imaǵǵac
(13) Tahat Nabuchodonozor hirtelenkędetbęn ęs haragban paran-
čola hoǵ Miſſael sydrach ęs Abdęnago el hozattatnanac Kic
legottan el hozattatanac kiralnac zemęlę eleibe *(14)* ęs Nabu-
chodonozor kiral bezęluęn monda nekic Sydrach Miſſach ęs
Abdęnago bizoń hoǵ en iſtenimet nęm bęčo̊litęc ęs az arań
ozlopot męllet zęrzęttem nęm imaǵǵatoc *(15)* Azęrt ma lęgetęc
kęzęc Valamęl v̊do̊ben hallanǵatoc a' trombitanac sipnac ęs

hegedônec sambukosnac soltarnac ẹs dobnac ẹs mẹndẹn igrẹc
kẹſſẹg nemzẹsẹnec zozaťťat lẹteriezịẹtẹc tṽ magatokat ẹs imaǵ-
127 ǵatoc || az ozlopot mẹllet alkottam hoǵ ha nẹm imadanǵatoc
azon ṽdô[ne]ben az ẹgô tůznec kemẹnceiẹbe ereztettẹc ẹs ki az
iſten ki tůtôket ki zabadẹhon en kezembôl *(16)* Feleluẹn Sid-
rach Miſſach ẹs Abdẹnago mondanac Nabuchodonozor kiralnac
[n] Nekônc nẹm illic ez allatrol nekẹd felelnônc *(17)* mẹrt imẹ
a’ mů iſtenônc a’ kit tiztẹlônc ki uehet műnket az ẹgô tůznec
kemẹnceiẹbôl ẹs tẹ kezeidbôl mẹgzabadẹithat Oh kiral *(18)* kit
ha (†) akarand iẹlẹn lẹǵẹn tẹnekẹd mẹrt tẹ iſtenidẹt nẹm bẹčôlluc
ẹs az arań ozlopot kit fẹlemeltel nẹm imaǵǵuc *(19)* Tahat
Nabuchodonozor betelẹc hirtelenkẹdettel ẹs ô orcaianac nemzẹsẹ
mẹgvaltoztatẹc Sydrachon Miſſachon ẹs Abdẹnagon Es paranˇ-
čola hoǵ a’ kemẹnce hetzẹr inkab gẹriectetnẹc mẹnt zokotvala
gẹrieztetni *(20)* ẹs ô serẹgẹbôl valo erôſſẹgô fẹrfiaknac paranˇ-
čola hoǵ sidrachnac Miſſachnac ẹs Abdẹnagonac labokat mẹg-
kôtôzuẹn ereztenẹc ôket az ẹgô tůznẹc kemẹnceiẹbe *(21)* Es
legottan a’ fẹrfiac mẹgkôtôztẹtuẹn (†) ẹs sůuẹgẹckel ẹs
saruiockal ẹs ruhaiockal ereztetẹnẹc a’ tůzzel ẹgô kemẹn-
cenẹc kôzepibe *(22)* mẹrt kiralnac [p] paranˇčolaťťa kẹnzẹ-
rẹitiuala ôket A’ kemẹnce kedẹg igẹn mẹggerieztetẹt uala ||
128 Valobizoń a’ fẹrfiakat kic Sydrachot Miſſachot ẹs Abdẹnagot
beereztẹttẹc vala a’ tůznec langa mẹgôlẹ *(23)* Az harom fẹrfiac
kedẹg tudńiamẹrt Sydrach Miſſach ẹs Abdẹnago ẹǵbe kôtôztet-
uẹn esẹnec az ẹgô tůz[nec] kemẹncenec kôzepibe *(—)* E’ mẹllec
immar mondandoc az hẹbẹrẹc kônuôkbẹn nẹm lẹltem *(24)* Es
iarnacvala a’ langnac kôzepibẹn dičeruẹn iſtent ẹs mẹgalduan
vrat *(25)* Aluan kedẹg Azarias iǵ imadkozẹc ẹs ô zaia mẹg-
ńituan a’ tůz kôzepiben monda *(26)* Aldot vaǵ mṽ aťainkṇac
vra iſtenẹ ẹs dičeretẹs ẹs dičôsẹgẹs tẹ neued ôrôckẹ *(27)* mẹrt
igaz vaǵ mẹndẹnẹcben melleket mṽnekônc tôttel. ẹs tẹ mẹndẹn
můuelkẹdetid igazac *(28)* mẹrt igaz itẹletẹt tôttel mẹndẹnẹc
zẹrẹnt mẹlleket mṽ rẹianc hoztal ẹs mů aťainknac scẹnt varo-
sara Ihrlmre Mẹrt igaſſagban ẹs itẹletben hoztad mẹnd ezẹket
mṽ rẹianc mṽ bůninkẹrt *(29)* Mẹrt bůnhôttônc ẹs hamiſſan mṽ-
uelkẹttônc eltauozuanc tẹtôlled ẹs mẹndẹnẹcben vẹtkẹztônc
(30) ẹs tẹ paranˇčolatidat nẹm halgaťťuc sẹm tartottuc sẹm
tôttůc mikẹnt paranˇčoltaluala mṽnekônc hoǵ iol lẹnnẹ mṽnekônc

(31) Azęrt męndęnęket męlleket [hoztal] mvͤreianc hoztal ęs
męndęnęket męlleket tȫttel mvͤnekȫnc tę igaz itęletidben tȫtted
ęs *(32)* attal mȗnket mvͤ hamis ellensęginknec ęs męntȫl gonoz-
baknac ęs tȫruęntȫrȫknęc || kezęcbe ęs a' hamis kiralnac ęs 129
męntȫl gonozbnac męndęn fȫld fęlęt *(33)* Es ma nęm ńithatťuc
męg mvͤ zankat ǵalazatus bozzosag lȫttȫnc tę zolgaidnac ęs
azoknac kic bęčȫlnec tęgędet *(34)* Kęrȫnc nę aǵ el mȗnket
ȫrȫcke tę neuedęrt Es [az napocban imadkozęc daniel vrhoz mond-
uan Vram iſten] nę tękozlad el tę tęſtamęntomodat *(35)* sę ve-
ǵed el tę irgalmassagodat mvͤ tȫllȫnc Abrachamęrt tę zeretȫdęrt
ęs Isaakęrt tę zolgadęrt ęs Isr̄lęrt tę scentędęrt *(36)* kiknęc
bezęllęttel fogaduan hoǵ męg sokasęitanad ȫ magzaťťokat mikęnt
męńnec čillagit ęs mikęnt a' fȫuent ki vaǵon tengęrnec parťan
(37) Męrt vram ellensęgęc vaǵonc inkab hoǵnęm męndęn nem-
zetęc. ęs alazatusoc vaǵonc ma męndęn fȫldȫn mvͤ bvͤninkęrt
(38) Es ninč a' may vͤdȫben fedelm ęs *pro*phęta ęs vezer sęm
aldozat sęm aldomas sęm aianlat sęm gęrieztet sęm seręgęknec
helę tę elȫtted *(39)* hoǵ męg lęlhetnȫc tę irgalmaſſagodat Es
tȫrȫdelmes lęlękben ęs alazatus zelletben fogattaſſonc *(40)* mi-
kęnt ȫrȫknec ęs bikaknac aldozatťa ęs mikęnt ezęr kȫuer bara-
nokban Vǵan lęǵęn ma tę zemelęd elȫt mvͤ aldomasonc hoǵ
kęlleſſęc tęneked męrt ninč ǵalazat tę belęd bizoknac *(41)* Es
ma kȫuetȫnc || tęgędet mend zȗuȫnckel ęs felȫnc tęgędet ęs męg- 130
kereſſȗc tę orcadat *(42)* Nę ǵalazy męg mvͤnket de tęǵ mvͤue-
lȫnc tę keǵeſſęgęd zęręnt ęs tę irgalmaſſagodnac sokassaga zę-
ręnt *(43)* Es zabadoch męg munket tę čudaidban ęs aǵ dičȫsę-
gęt tę neuednec vram *(44)* Es ǵalaztaſſanac męnd kic mutatnac
gonozokat tę zolgaidnac Es męg ǵalaztaſſanac ȫ męndęn hatal-
mocban ęs ȫ ereięc megtȫreſſęc *(45)* Es tuǵǵac męrt tęnęn ma-
gad vaǵ vr iſten ęs dičȫsęgęs męndęn fȫldȫn *(46)* Es a' kiralnac
zolgay kic beereztęttęcvala ȫket nęm zȫnnęcvala [gę] a' kemęn-
cet gęriezteni len muztal ęs pozdoriaual zurockal ęs aziu sar-
męntaual *(47)* Es ki ȫtteticvala a' lang a' kemęncen neǵuen
kilęnć kȫńȫkletnę *(48)* ęs kimęnę ęs męg gęrieztę kiket a'
kemęnce mellet lęlę a' caldęosocbol kiralnac zolgait kic ȫket
gęriezticvala *(49)* Vrnac kedęg anǵala lęzalla Azariaſſal ęs ȫ
tarsiual a' kemęnćebe ęs ki ȗzę a' tȗznec langat a' kemęncebȫl
(50) Es tęuę a' kemęncenec kȫzepit monnal harmatnac fuuo

zelẹt ẹṣ mẹndẹneſtoͦl foguaṇ neṃ illetẹ oͦket a' tůz sẹm megneṃ zomorẹita ẹṣ sẹm ẹǵ neheſſẹgẹt nẹm toͦn *(51)* Tahat a' harmac moṇnal ẹǵ zaual dičẹricvala ẹṣ dičoͦuẹiticvala ẹṣ mẹg alǵacvala
131 iſtent a' kemẹnceben monduan ‖ *(52)* Aldot vaǵ mů aťainknac vra iſtenẹ ẹṣ dičẹretẹs ẹṣ dičoͦsẹgẹs ẹṣ igẹṇ fẹlmagaztatot oͦroͦckẹ Es aldot tẹ dičoͦ scẹnt neued ẹṣ dičẹretẹs ẹṣ igẹn fẹlmagaztatot mẹndẹn vilagocban *(53)* Aldot vaǵ tẹ dičoͦ scẹnt tẹmplomodban ẹṣ fẹlẹttẹ dičẹretẹs ẹṣ fẹlẹttẹ dičoͦsẹgẹs oͦroͦckẹ *(54)* Aldot vaǵ tẹ orzagodnac zekiben ẹṣ igẹṇ dičẹretẹs ẹṣ igẹṇ fẹlmagaztatos oͦroͦckẹ *(55)* Aldot vaǵ ki nẹz mẹlsẹgẹket ẹṣ vͦlz cherubimon ẹṣ dičẹretẹs ẹṣ igẹn fẹlmagaztatot oͦroͦckẹ *(56)* Aldot vaǵ meńnec firmamẹntoman ẹṣ dičẹretẹs ẹṣ dičoͦsẹgẹs ẹṣ igen fẹlẹttẹ fẹlmagaztatot oͦroͦckẹ *(57)* Vrnac mẹndẹṇ můuelkẹdeti iol moṇǵatoc vrnac dičẹriẹtẹc ẹṣ igẹṇ fẹlmagaztaſſatoc oͦtet oͦroͦckẹ *(58)* Vrnac anǵali iol monǵatoc vrnac dičẹriẹtẹc ẹṣ igẹṇ fẹlmagaz: oͦtet oͦroͦk: *(59)* Mẹńńec iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦroͦc: *(60)* Mẹndẹṇ vizec mẹllec vadnac meńńec fẹlẹt iol moṇǵatoc vrnac dičẹriẹtẹc ẹṣ igẹṇ fẹlmagaztaſſatoc oͦtet oͦroͦckẹ *(62)* Nap ẹṣ hod iol moṇǵatoc vrnac dičẹriẹtẹc ẹṣ igẹṇ fẹlmagaztaſſatoc oͦtet oͦroͦckẹ Vrnac mẹndẹṇ iozagi iol moṇǵatoc vrnac dičẹriẹtẹc ẹṣ igẹṇ fẹlmagaztaſſatoc oͦtet oͦroͦckẹ Nap ẹṣ hod iol moṇǵatoc Vrnac dičẹriẹtẹc ẹṣ igẹṇ fẹlmagaztaſſatoc oͦtet oͦroͦckẹ *(63)* Mẹṇnẹc čillagi iol moṇǵatoc Vrnac dičẹriẹtẹc ẹṣ igẹn fẹlmagaztaſſatoc
132 oͦtet oͦroͦckẹ ‖ *(64)* Vrnac eſſi ẹṣ harmati iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦroͦc: *(66)* Vrnac tůzoͦ ẹṣ heusẹgẹ iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦroͦc: *(67)* Vrnac ńara ẹṣ hidegẹ iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹlmagaz: oͦtet oͦroͦckẹ *(68)* Harmatoc ẹṣ hoharmatoc iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ igen fẹlma: oͦtet oͦroͦc: *(69)* Vrnac derẹ ẹṣ hidegẹ iolmoṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ fẹlma: oͦtet oͦroͦckẹ *(70)* Vrnac iegi ẹṣ hauay iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ fẹlma: oͦtet oͦroͦc: *(71)* Vrnac napi ẹṣ ẹy iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ fẹlmagaz: oͦtet oͦroͦc: *(72)* Vrnac vilagoſſagi ẹṣ sẹtẹtsẹgi iolmoṇǵatoc dičẹr: ẹṣ [fẹ] igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦroͦckẹ *(73)* Vrnac villamati ẹṣ koͦdi iolmoṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦ: oͦr: *(74)* Foͤld iolmoṇǵoṇ vrnac dičẹriẹ ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦr: *(75)* Vrnac hẹǵi ẹṣ voͦlǵi iol moṇǵatoc vrnac di: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦr:

(76) Vrnac mẹndẹṇ magzoy foͦldoͦn iol moṇǵatoc vrnac dičẹr:
ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦroͦckẹ *(77)* Vrnac forràsi iol moṇǵatoc
vrnac di: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦ: oͦr: *(78)* Vrnac tengẹri ẹṣ foloy
iol moṇǵatoc vrnac di: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦr: *(79)* Vrnac
Cẹthi ẹṣ mẹndẹnẹc mẹllec mozgattatnac vizecbẹṇ iol moṇǵatoc
vrnac di: ẹṣ fẹlma: oͦtet oͦroͦckẹ *(80)* Vrnac mẹndẹṇ mẹńńy
repẹsoͦy iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦroͦckẹ
(81) Vrnac mẹndẹṇ barmi ẹṣ vadi iol moṇǵatoc vrnac di: ẹṣ
fẹl: oͦ oͦr: *(82)* Embẹrẹknẹc fiay iolmoṇǵatoc vrnac di: ẹṣ igẹṇ
fẹlma: oͦ: oͦroͦckẹ || *(83)* Iṣr̄l mẹgalǵa vrat dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹl- 133
magaz: oͦtet oͦroͦckẹ *(84)* Vrnac papi iolmoṇǵatoc vrnac dičẹr:
ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦr: *(85)* Vrnac zolgay iol moṇǵatoc vrnac
dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦr: *(87)* Scentẹc ẹṣ alazatuṣ zuͦuoͦ-
nec iol moṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦr: *(86)* Vr-
nac zelleti ẹṣ [l] igazaknac lẹlki iolmoṇǵatoc vrnac dičẹr: ẹṣ
igẹṇ fẹlma: oͦtet oͦr: *(88)* Ananias Azarias Miſſaẹl iol moṇǵatoc
vrnac dičẹriẹtẹc ẹṣ igẹṇ fẹlmagaztaſſatoc oͦtet oͦroͦckẹ Mẹrt ki
uoͦt [engẹmet] muͦṇket pokolbol ẹṣ vͦduoͦzẹitẹt muͦṇket halalnac
kezẹboͦl ẹṣ mẹgzabadẹitot muͦṇket az ẹgoͦ langnac koͦzepiboͦl ẹṣ
a' tuͦznec koͦzepiboͦl ki mentẹt muͦṇket *(89)* Vallatoc vrnac mẹrt
io mẹrt oͦroͦckẹ oͦ irgalmaſſaga *(90)* Mẹndẹn zẹrzetẹsẹc iol moṇ-
ǵatoc [vrnac] iſtenẹc vra iſtenẹnec dičẹrietẹc ẹṣ vallatoc oͦneki
mẹrt mẹndẹn vilagocbaṇ oͦ irgalmaſſaga *(—)* Ez eddẹglen ninčen
az hẹbẹrẹc koͦńuebẹṇ ẹṣ mẹlleket vettoͦnc Thẹodocius zẹrzẹsẹboͦl
vettettenẹc ki *(91)* Tahat Nabuchodonozor kiral mẹgyedẹ ẹṣ
fẹlkelẹ igẹṇ hamar ẹṣ moṇda oͦ nẹmesb fedelminẹc Nemde haroṃ
fẹrfiakat mẹgbẹkozottakat ereztẹṇc a' tuͦz koͦzepibe ẹ? Kic felel-
uẹṇ moṇdanac kiralnac Bizoń kiral || *(92)* Felelẹ kiral ẹṣ moṇda 134
Imẹ en latoc nẹǵ fẹrfiakat mẹgodattakat iarokat a' tuͦz koͦzepet
ẹṣ sem ẹǵ toͦretetẹſſẹg ninč oͦbennẹc Es a' nẹǵednec zemẹlẹ
ẹǵenloͦ iſten fiaual *(93)* Tahat Nabuchọdonozor vẹpẹc az ẹgoͦ
tuͦz[nec] kemẹnceiẹnec aitaiahoz ẹṣ monda Sidrach Missach ẹṣ
Abdẹnago a' fẹlsegẹs eloͦ iſtennẹc zolgay erẹǵǵetẹc ki ẹṣ ioͦue-
tẹc Es legottan ki ioͦuẹnec Sydrach Miſſach ẹṣ Abdẹnago a'
tuͦznec koͦzepiboͦl *(94)* Es ẹǵbe ǵuͦlekẹzẹnec a' boͦlčec ẹṣ a'
meſtẹrẹc ẹṣ a' birac ẹṣ kiralnac hatalmasi vͦǵekezic uala a' fẹr-
fiakat mẹrt sem ẹǵhatalmat nẹṃ vallot volna a' tuͦz oͦ teſtẹcben
Es oͦ feiẹknec haizala nẹṃ ẹgẹtualamẹg ẹṣ oͦ berheiẹc nẹṃ

kuſſebẹttec valamẹg ẹs tůznec illatta nẹm mẹntvala o̊ altalloc
(95) ẹs v̊uo̊ltuẹn Nabuchodonozor monda Aldot iſtenẹknec iſtenẹ
tudúiamẹrt Sidrachẹ Miſſachẹ ẹs Abdẹnagoẹ ki ereztettẹ o̊ anǵa-
lat ẹs mẹgzabadẹitotta o̊ zolgait mẹrt hittenec o̊belẹ ẹs kiralnac
igeiẹt mẹgvaltoztattác ẹs attac o̊ teſtẹket hoǵ nẹ zolgalnanac
ẹs nẹ imadnanac mẹndẹn iſtent o̊ iſtenẹkto̊l mẹgualua *(96)* Azẹrt
135 en to̊llẹm vettetẹt e' zẹrzẹs hoǵ mẹndẹn nẹp ẹs || nemzet ẹs
ńelo̊ valamẹl karomlatot bezẹllend Sidrach Miſſach ẹs Abdẹnago
iſtenẹ ellen eluezien ẹs o̊ haza mẹgpuztẹitaſſẹc mẹrt ninč ẹǵeb
iſten ki iǵ zabadẹithaſſonmẹg *(97)* Tahat kiral fẹlmagaztata
Sidrachot Miſſachot ẹs Abdẹnagot Babillonianac vidẹkin *(98)* ẹs
mẹndẹn fo̊ldre ereztẹ ẹ*pis'o*lat ez igẹknẹc tartalmaban Nabu-
chodonozor kiral mẹndẹn nemzetẹknec ẹs ńelueknec ẹs nẹpek-
nec kic lakoznac mẹndẹn fo̊ldo̊n bẹkẹsẹg sokasoltaſſẹc tv̊nẹctẹc
(99) Ielẹnsẹgẹket ẹs čudakat to̊t en nalam a' fẹlsẹgẹs iſten
Azẹrt kẹllẹtẹt ennekẹm prẹdikalnom *(100)* o̊ čudait mẹrt naǵoc
ẹs čudalatusoc o̊ můuelkẹdeti mẹrt ero̊ſſec ẹs o̊ orzaga o̊ro̊c
orzag ẹs o̊ hatalma nemzetẹcbo̊l nemzetẹcbe

Capitulum Neǵẹd ki kẹzdẹtic

EN Nabuchodonozor ńugolmas valẹc en hazamban ẹs fẹnlo̊
en palotamban *(2)* latẹc almat mẹl mẹgyeztẹ ẹs en gondolatim
en aǵamban ẹs en femnec latasi mẹghaborẹitanac engẹmet
(3) Es en miattam vettetẹc e' zẹrzẹs hoǵ be hozattatnanac en
zemẹlẹm eleibe Babillonianac mẹndẹn bo̊lči ẹs hoǵ az alomnac
odozattát mẹgielẹntenẹc ennekẹm *(4)* Tahat beio̊nec vala az
136 oltaron nẹzo̊c Magosoc, (†) || ẹs Caldẹosoc ẹs az almat mẹgielẹn-
tẹm o̊[nekic] zemẹlẹc elo̊t ẹs o̊ maǵarazattát nẹm mutatac mẹg
ennekẹm *(5)* mignẹm Daniel en baratom (†) kinec neuẹ Baltazar
en iſtenẹmnec neuẹ zẹrẹnt ki o̊benne valla scẹnt iſtenẹknec
zelletẹt ẹs az almat o̊ elo̊tto̊ mẹgbezẹllẹm *(6)* Baltazar nẹzo̊knec
fedelmẹ kit en tudoc hoǵ tẹ benned vallad s. iſtenẹknẹc zelletẹt
ẹs mẹndẹn titk nẹm lehetetlen tẹneked Èn almaimnac latasit
mẹlleket lattam ẹs o̊ maǵarazattókat ielẹnčed mẹg ennekẹm
(7) Èn femnec latasa en hailakomban ez, Latom vala ẹs imẹ
fa fo̊ldnec ko̊zepẹttẹ ẹs o̊ magaſſaga igẹn magas *(8)* ẹs naǵ ẹs
ero̊s ẹs o̊ hoziusaga [ig] mẹńńet ẹriuala o̊ nẹzẹsẹ vala mẹndẹn

foͤldnec hataraiglan *(9)* Oͤ leueli ige̱n ze̱pec ẹṣ oͦ ǵimoͦlčoͤ ige̱n soc ẹṣ me̱ṇde̱ne̱knec e̱tke̱ vala oͦ benne̱ Oͤ alatta lakoznacvala le̱lke̱se̱c ẹṣ barmoc ẹṣ oͦ again ńaiaskodnacvala me̱ńne̱̣c repe̱soͦy ẹṣ oͦ beloͦlloͦ e̱ltetteticvala me̱nde̱n teſt *(10)* Iǵ latocvala en femne̱̣c latasaban en aǵamon Es ime̱ viǵazo ẹṣ sce̱ṇt le̱zalla [me̱] me̱ńboͦl *(11)* ẹṣ vͤuoͦltoͤ eroͦſſen ẹṣ iǵmonda Meǵǵe̱te̱c el a’ fat ẹṣ oͤ agait metelle̱te̱c el ẹṣ oͦ leuelit elraziatoc ẹṣ oͦ ǵimoͦlčit elte̱kozlatoc el fuſſanac a’ vadac me̱llec oͦ alatta vadnac ẹs a’ repe̱soͤc oͦ agairol *(12)* De valobizoń oͦ ǵuͦkere̱nec nemze̱se̱t a’ foͤldben haǵǵatoc ẹṣ vas ẹṣ badoc koͦtellel koͦtoͦzteſſe̱c me̱g a’ fuͤnekre me̱llec kuͦuoͤl vadnac ẹṣ me̱ńńi harmattal ||*)

(25) Me̱nd eze̱c ioͤue̱nec Nabuchodonozor kiralra *(26)* a’ tize̱n- 139
kettoͦd hauaknac ve̱ge̱ utaṇ Babillonianac palotaiaban iaruala
(27) Es lata kiral ẹṣ moṇda Ne̱mde ez ė babillon a’ naǵ varos
me̱llet en [ra] raktam en orzagomnac hazaba en eroͤſſe̱ge̱mnec
ereie̱ben ẹṣ en e̱keſſe̱ge̱mnec dičoͤſe̱ge̱ben *(28)* Mikor me̱g e’
beze̱d kiralnac zaiaban volna zozat ioͤnoͤ me̱ńboͦl Te̱neke̱d mon-
datic Nabuchodonozor kiral Az orzag elme̱ǵe̱n te̱toͦlled *(29)* ẹṣ
embe̱re̱c koͦzzoͦl kiuetnec te̱ge̱det ẹṣ barmockal ẹṣ vadackal
le̱ze̱n te̱ lakodalmad ze̱nat e̱ze̱l meṇt tehen ẹṣ het idek valtoz-
tatnac te̱ raitad miglen me̱gtuǵǵad hoǵ a’ fe̱lse̱ge̱s vralkoǵǵe̱c
embe̱re̱knec orzagan ẹṣ valakinec akaranǵa aǵǵa azt *(30)* Azon
vͤdoͦben [Nab] a’ beze̱d betele̱c Nabuchodonozoron ẹṣ embe̱re̱c
koͦzzoͦl ki uettete̱t ẹṣ ze̱nat oͤt me̱nt tehen ẹṣ oͦ teſte̱ me̱ńnec
harmaťťaual fogatkozot me̱g miglen oͦ fuͤrti keseloͦknec hason-
laťťara noͤue̱ne̱̣c me̱g. ẹṣ oͦ koͤrmi moṇnal madarake̱ *(31)* Aze̱rt
a’ het eztendoͦ napinac ve̱ge̱ utaṇ en Nabuchodonozor en zemei-
met me̱ńbe emele̱m ẹṣ en ertelmem me̱gadate̱c enneke̱m ẹṣ iol
monde̱c a’ fe̱lse̱ge̱snec ẹṣ az oͤroͤcke̱ e̱loͦt diče̱re̱ṃ ẹṣ dičoͦ me̱rt
oͤ hatalma oͤroͤc hatalm Es oͤ orzaga nemzete̱kboͦl nemzete̱kbe.
(32) ẹṣ foͤldne̱̣c me̱ṇde̱n lakozoi[ra] oͦnala se̱mmie̱ alaitatnac
me̱rt || [me̱rt] oͦ akaraťťa ze̱re̱ṇt toͦt me̱nde̱ne̱ket me̱ṇd me̱ńnec 140
tehetse̱giben me̱ṇd foͤldnec lakozoiban ẹṣ ninč ki ellene̱ alhaſſon

---

*) *Itt egy levél (137. és 138. l.) ki van szakítva s helyébe más üres ragasztva.*

o̊ kezẹnec ẹṣ monǵon o̊neki Mire to̊tted *(33)* Az v̊do̊ben en ertelmem mẹg en hoziam fordola ẹṣ en orzagomnac tiztẹſſẹgẹbe ẹṣ ẹkẹſſẹgẹbe iutẹc ẹṣ en pẹldam mẹg en belẹm fordola ẹṣ en ielẹsb fedelmim ẹṣ en meſtẹrim mẹgkeresẹnẹc engẹmet ẹṣ mẹg en orzagomba adattattam ẹṣ en naǵsagom naǵob toldatẹc ennekẹm *(34)* Azẹrt ma en Nabuchodonozor dičẹrẹm ẹṣ fẹlmagaztatom ẹṣ dičo̊ueitẹm meńnẹc kiralat mert o̊ mẹndẹn můuelkẹdeti igazac ẹṣ o̊ mẹndẹn vtay itẹletẹc ẹṣ keuẹlsẹgben iarokat mẹgalazhat

Capitulum o̊to̊d

BAltazar kiral to̊n naǵ vendẹgsẹget o̊ ezẹr ielẹsb fedelminẹc ẹṣ ẹǵmẹndẹnic o̊ ideiẹzẹrẹnt izicvala *(2)* Parančola kedẹg immar borral telles hoǵ el hozattatnanac az arań ẹṣ ezůſt edẹńẹc mẹlleket Nabuchodonozor o̊ aťťa ki hozotvala a' tẹmplombol mẹlvala Ihr̄lmben hoǵ innanac azokbol kiral ẹṣ o̊ fedelmi ẹṣ o̊ felesẹgi ẹṣ o̊ zereto̊y *(3)* Es tahat el hozattatanac az arań ẹṣ ezůſt edẹńẹc mẹlleket o̊ aťťa ki hozotvala a' tẹmplombol mẹluala Ihr̄lmben *(4)* ẹṣ iznacvala bort ẹṣ o̊ arań ẹṣ ezůſt ẹṣ erć
141 ẹṣ vas ẹṣ fa ẹṣ ko̊ iſtenẹket dičẹricvala || *(5)* Azon v̊do̊ben ielẹnẹnec monnal embẹri keznec iro vy a' ǵorťa tarto ellen a' kirali palota falanac zinẹn ẹṣ kiral nẹzi vala az irokeznec vyait *(6)* Tahat kiralnac orcaia mẹgvaltoztatẹc ẹṣ o̊ gondolati mẹghaborẹitac o̊tet ẹṣ o̊ vesẹinec izi [ma] mẹgfesletnecvala ẹṣ o̊ terdey ẹǵembe ẹǵmashoz razottatnacvala *(7)* Es uǵ kiral ero̊ſſen v̊uo̊lto̊ hoǵ behozattatnanac a' magosoc a' caldẹosoc ẹṣ a' nẹzo̊c ẹṣ bezẹluẹn kiral monda Babilloniay bo̊lčeknec Valaki ez iraſt mẹgoluasańǵa ẹṣ o̊ maǵarazaťťat ennekẹm mẹgielẹntendi barsońńal ruhaztatic ẹṣ arań ńakba veto̊t val o̊ ńakaban ẹṣ harmad lẹzẹn en orzagomban *(8)* Tahat bemẹnuẹn kiralnac .mẹndẹn bo̊lči sẹm ez iraſt nẹm oluashatac mẹg sẹm o̊ maǵarazaťťat mẹgnẹm ielẹnthetẹc kiralnac *(9)* Azẹrt baltazar kiral ẹlẹggẹ mẹghaborodẹc ẹṣ o̊ zemelẹ mẹgvaltoztatẹc De o̊ fedelmi ẹṣ' mẹghaborodanac *(10)* Kiralnẹ azzoń kedẹg ez allatert mel to̊rtẹntvala kiralnac ẹṣ o̊ fedelminec bemẹnẹ a' vendẹgsẹgnẹc hazaba ẹṣ bezẹluẹn monda Kiral o̊ro̊ckẹ ẹl Nẹ haborẹhanac mẹg tẹgẹdet tẹ gondolatid sẹ valtoztaſſecmeg tẹ orcad *(11)* Va-

ǵon ferfiu tę orzagodban ki scęnt iſtenęknec zelletęt valla
o̊bennę ęs tę aťadnac napiban || tudomań ęs bo̊lčęsęǵ lelettetęt 142
o̊ bennę (12) ⁘ Danielben kinec kiral neuet vetę Baltazar
Es uǵ ma daniel hiuattaſſec ęs a' maǵarazatot męgmonǵa
(13) Azęrt Daniel behozattatęc kiral eleibe kihęz kiral eleuę
zoluan monda Tę vaǵ é Daniel Iuda fogsaganac fiaibol kit el
hozot en aťam kiral Iudęabol (14) Hallottam tę rollad mert
iſtenęknec zelletęt vallad tę benned ęs tudoman ęs ertelm ęs
bo̊lčéseg to̊bbec lelettettenec tę benned (15) ęs ma be io̊ttenec
en zemelęm eleibe bo̊lčec Magosoc hoǵ ez iraſt mẹgoluasnac ęs
o̊ maǵarazaťťat mẹgielentenęc ennekem ęs nęm tehetęc e' bezęd-
nec ertelmęt mẹgńitni (16) Valobizoń en hallottam tę rollad hoǵ
nehezeket mẹg maǵarazhać ęs ko̊to̊zetteket mẹgodhac Azęrt ha
ez iraſt mẹgoluashatandod ęs o̊ maǵarazaťťat nekęm mẹgielęnt-
hetended barsońńal ruhaztatol ęs arań ńakba veto̊ket vallaz tę
ńakadban ęs harmad fedelm lęz en orzagomban (17) Kinec
feleluęn daniel monda kiral elo̊t Tę aiandokid neked lęǵenec
ęs tę hazadnac adomańit ęǵebnec aǵǵad ez iraſt kedęg kiral
mẹgoluasom neked ęs o̊ maǵarazattat mẹgmutatom tęnekęd
(18) O kiral a' fẹlsẹges iſten orzagot ęs naǵsagot dičo̊sẹgẹt ęs
tizteſſẹgẹt adot Nabuchodonozornac tę aťadnac (19) ęs a' naǵ-
sagęrt mellet adot vala o̊neki || mẹndẹn nepec nemzetęc ęs 143
neluek rẹmo̊licvala ęs felic vala [o̊tę] o̊tet kiket akaruala mẹg-
o̊luala kiket akaruala mẹgueruala ęs kiket akaruala fẹlmagaz-
tatuala ęs kiket akaruala alazuala (20) Mido̊n kedęg fel emel-
tetęc o̊zůuo̊ o̊zellete mẹgkemẹńedẹc keuelsegbe lẹuettetęc o̊
orzaganac zekibo̊l ęs o̊ dičo̊sẹgẹ eluetetęc (21) ęs emberęc fiay
ko̊zzo̊l ki uettetęc ęs o̊ zůuo̊ barmockal vettetęc ęs vadzama-
rockal uala o̊ lakodalma ęs zẹnat ezicvala mẹnt tehen ęs mẹń-
nec harmaťťaual fogatkozot mẹg o̊ teſtẹ miglen mẹgesmernẹ
hoǵ a' fẹlsẹges vallana hatalmat embẹrẹknec orzagan ęs valakit
akarand tamazťa arra (22) Es tẹ Baltazar o̊ fia mikor mẹnd
ezẹket tudnad nẹm alazad tẹ zůuedet (23) dẹ a' mẹńńey vral-
kodonac ellenẹ emelkẹdẹl fel ęs o̊ hazanac edẹńi tẹ elo̊dbe
hozattatanac ęs tẹ ęs tẹ fẹdẹlmid ęs tẹ felesẹgid ęs tẹ zereto̊id
bort [ioyiutoc] yiutoc o̊ belo̊llo̊c ęs arań ęs ezůſt ęs eré ęs vas
fa ęs ko̊ iſtenẹket dičẹrẹtẹc kic nẹm latnac sẹm halnac sẹm
erznec Valobizoń iſtent ki tẹ zelletẹdet ęs tẹ mẹndẹn utaidat

valla o̊kezęben nęm dičo̊ueitętęc *(24)* Azęrt o̊to̊llo̊ ereztetęt e' keznec vya ki ezt irta męl irattatot *(25)* Èz iras kedęg męl zęrzettetęt Manę. thęchęl. Pharęs. *(26)* Ez e' bezędnec mağarazat́t́a Manę. męg[zam] zamlalta vr iſten tę orza[god]godat ẹṣ
144 męguęgeztetęt ẹṣ beto̊lto̊tto̊ azt || *(27)* Thęthęl a' męrtękbe vettetęt ẹṣ lęlettetęt keuesębet vallo *(28)* Pharęs Męgozlatot tę orzagod ẹṣ adattatot Mędosoknac ẹṣ pęrsayaknac *(29)* Tahat kiral parančoluan o̊lto̊ztetęc daniel[t] barsońba ẹṣ arań[nak] ńakba veto̊ ko̊rńękęztetęc o̊ńakaba ẹṣ hirdettetęc o̊to̊llo̊ hol vallon hatalmat harmad o̊ orzagaban *(30)* Azon ęyel męg o̊lettetęc [daniel] Baltazar kiral a' caldęosoktol *(31)* ẹṣ Mędosy darius vęuę az orzagot

Cap*itulu*m hatod

KElletęc Dariusnac ẹṣ zęrzę az orzagon harminc bo̊lč fedelmeket hoǵ fedelmkędnęnec męnd o̊ orzagan *(2)* ẹṣ męnd azokon harom ielęs fedelmeket kic ko̊zzo̊l Daniel ęǵvala hoǵ az bo̊lčec ezęknec adnanac okot ẹṣ kiral valami banatot nę zenuednę *(3)* Azęrt Daniel fello̊l mullavala męnd a' fedelmeket ẹṣ bo̊lčeket męrt iſtennec zellętę naǵob vala o̊bennę *(4)* Valobizoń kiral gondolla vala o̊tet zęrzeni o̊ męndęn orzagan A' fedelmec ẹṣ a' bo̊lčec keresicvala hoǵ vadolatot lęlnęnec Danielnec kiralnac oldalatol Es sęm ęǵ okot ẹṣ sęm ęgketęlkędetęt sęm lęlhetęnec azert hoǵ hů uala ẹṣ sęm ęǵ bůn ẹṣ ketęlkędet nęm lęlettetnęc o̊bennę *(5)* Mondanac azęrt a' fęrfiac Nęm lęlo̊nc e' Danielre valami vadolatot hanęm talantal o̊ iſtenęnec to̊ruęńęben *(6)* Tahat a' fedelmck ẹṣ a' bo̊lčec hamiſſan kizlelęc
145 kiralt ẹṣ iǵ bezęllęnec o̊neki Darius kiral o̊ro̊ckę (†) || *(7)* Tę orzagodnac męndęn fedelmi ẹṣ męſtęri ẹṣ bo̊lči ẹṣ vęni ẹṣ biray tanalčot tartottanac hoǵ čazarnac zęrzęsę ẹṣ parančolat́t́a ki męnnęn hoǵ męndęn valaki kęręſt kerend harminc napiglan valamęl iſtento̊l ẹṣ embęrto̊l hanęmčac tę to̊lled kiral az orozlanoc vermębe ereztęſſęc *(8)* Es uǵ ma kiral ero̊sęhed męg e' to̊ruęnt ẹṣ iriad e' zęrzęſt ẹṣ nę valtoztaſſęc męg męl a' Mędosyaktol ẹṣ a' pęrsayaktol zęrzettetęt dę ingen sę illęc valakinec męgto̊rni [Val] *(9)* Valobizoń Darius kiral vetę zęrzęſt ẹṣ męgallaptata *(10)* Kit mikor Daniel męg esmert uolna az az a'

zẹrzẹt to̊ruẹnt bemenẹ o̊ hazaba e̤s az ablakoc mẹg ńituaṇ o̊
vačoralo helẹn Ihr̄lm ellen napiaban haroṃzẹr haiťauala o̊ ter-
deit e̤s imadkozicvala e̤s valuala o̊ iſtenẹnec elo̊tto̊ mikẹ̃nt e̤s
az elo̊t zoctauala tẹtẹt *(11)* A' fẹrfiac azẹrt zerelmesben tuda-
kozuan lẹlẹc Danielt imadkozatta e̤s onzollata o̊ iſtenẹt *(12)* Es
vẹpuẹṇ bezẹllẹnec kiralnac a' paraṅčolatrol [K] Kiral midenẹṃ
zẹrzẹd ė hoǵ mẹndẹn ember ki kẹrend valakit az iſtenẹkbo̊l e̤s
embẹrẹcbo̊l harmincad napiglan hanẹṃčac tẹto̊lled kiral az oroz-
lanoc vermẹbe ereztẹſſẹc Kire feleluẹṇ kiral monda Igaz a'
bezẹd Mẹdosiaknac e̤s Pẹrsayaknac zẹrzẹsẹc zẹrẹnt mẹllet mẹg-
to̊rni nẹm illic *(13)* Tahat feleluẹṇ [daniel] mondanac kiral ẹlo̊t
Daniel Iuda fogsa*ga*||beli fiac ko̊zzo̊l nẹṃ gondolt tẹ zẹrzẹsẹddel 14
e̤s paraṅčolatoddal mẹllet zẹrzẹttel de napiabaṇ harom idekben
imadkozic o̊ onzolatťaual *(14)* Ki igẹt mikor hallotuolna kiral
ẹlẹggẹ mẹgzomorodẹc e̤s danielẹrt vetẹ o̊ zůuẹt hoǵ mẹgzaba-
dẹitana o̊tet e̤s mẹnd napnugtaiglan munkalkodẹc hoǵ o̊tet mẹg-
mentenẹ *(15)* A' fẹrfiac kedẹg mẹgertuẹiẹc kiralt mondanac
neki Tuǵǵad kiral mẹrt Mẹdosyaknac e̤s Pẹrsayaknac to̊ruẹńẹ
hoǵ mẹndẹṇ zẹrzẹſt mẹllet kiral zẹrzend nẹṃ illic mẹgvaltoz-
tatni *(16)* Tahat kiral paraṅčola hoǵ el hoznac e̤s el hozac
Danielt e̤s ereztẹc [da] o̊tet az orozlanoc vermẹbe Es moṇda
kiral Danielnec Tẹ iſtenẹd kit tẹ mẹndẹnkor bečo̊lz o̊ zaba-
dẹhon mẹg tẹgẹdet *(17)* Es hozattatẹc eǵ ko̊ e̤s vettetẹc a'
verẹmnec zadara kit mẹgpẹčetlẹ kiral o̊no̊n ǵůro̊iẹuel e̤s o̊ ielẹsb
fedelminec ǵůro̊iuel hoǵ valami Daniel ellen nẹ lẹnnẹ *(18)* Es
elmẹnẹ kiral o̊ hazaba e̤s el aluẹc vačoratlan e̤s ẹtkec nẹṃ
vitettenẹc o̊ eleibe e̤s alom el tauozẹc o̊to̊llo̊ e̤s iſten berekez-
tettẹ az orozlanoknac zaiokat e̤s nẹm nehezẹitic mẹg Danielt
(19) Tahat kiral vilamodat fẹl kėlu̇ẹṇ sietelmel mẹnẹ az oroz-
lanoknac vermẹhez *(20)* Es ko̊zelẹituẹṇ a' verẹmhez Danielt
ko̊ńuezetẹs zoual ṽuo̊ltẹ e̤s bezẹllẹ o̊neki Daniel ėlo̊ iſtennec
zolgaia kinec tẹ mẹndẹnkoron zolgalz alaitod ė hoǵ mẹg[zabad]
akart tẹgẹdẹt zabadẹitani az || orozlanoktol *(21)* Es Daniel 147
feleluẹṇ kiralnac monda Kiral o̊ro̊ckẹ el *(22)* En iſtenẹṃ erez-
tettẹ o̊ anǵalat e̤s berekeztẹttẹ az orozlanoknac zaiokat e̤s nem
artottanac ennekẹm mẹrt o̊ elo̊tto̊ igaſſag lẹlettetẹt en bennem
de tẹ elo̊tted e̤s' kiral vẹtkẹzetẹt nẹm to̊ttem *(23)* Tahat kiral
igẹṇ o̊ro̊lo̊ o̊raita E̤s Danielt paraṅčola a' verẹmbo̊l ki vẹnni

Es Daniel[t] a' veremből ki ụetettetụẹṇ ẹs sem ẹǵ serelm nẹṃ lelettetẹt o̊bennẹ mẹrt hit o̊ iſtenẹnec *(24)* Kiral kedẹg parančoluaṇ el hozattatanac a' fẹrfiac kic Danielt mẹgvadoltacvala ẹs az orozlanoknac vermẹbe [erẹ] ereztetẹnec o̊k ẹs o̊ fiok ẹs o̊ felesẹgẹk ẹs nẹṃ iutanac a' vẹrẹmnec paǵimẹntomara mignẹṃ ragadnac o̊ket az orozlanoc ẹs o̊mẹndẹn tetemẹket mẹgto̊rdẹlẹc *(25)* Tahat ira Darius kiral mẹndẹṇ nẹpeknec ẹs nemẹknec ẹs ńeluẹknec mẹndẹṇ fo̊ldo̊n lakozoknac Bẹkesẹg mẹgsokasoltaſſẹc tv̄nektẹc *(26)* Èn to̊llem azẹrt allaptatot e' zẹrzẹs hoǵ en mẹndẹn vrasagomban ẹs orzagombaṇ rẹmo̊llẹc ẹs fẹllẹc Danielnec iſtenẹt Mẹrt o̊ eleuen iſten ẹs o̊ro̊c mẹnd o̊ro̊ckẹ ẹs o̊ orzaga nẹṃ tẹkozlatic el ẹs o̊ hatalma mẹnd o̊ro̊kiglen *(27)* O̊ zabadeito ẹs v̄duo̊zẹito̊ tẹuẹṇ ielẹnsẹgẹket ẹs čudakat mẹńńẹn ẹs fo̊ldo̊n Ki mẹgzabadẹitotta Danielt az orozlanoknac vermẹből *(28)* Valobizoń Daniel mẹgmarada Dariusnac orzagaiglan ẹs Pẹrsiay Cirusnac orzagaiglan ||

(*Cap. VII.*)

148 BAltazarnac Babillon kiralanac elo̊ eztendeiẹben Lata Daniel almat O̊ feiẹnec latasat ẹs o̊ almait o̊ hailakaban mẹgiruaṇ růuid bezẹdbe foglala ẹs mẹndẹniket ẹǵembe zorẹituaṇ monda *(2)* Latom vala en latasomban ẹyel ẹs imẹ mẹńnec neǵ zẹlẹy viunac vala a' naǵ tengẹrben *(3)* ẹs neǵ igẹṇ naǵ vadac fẹlmẹńnecvala a' tengẹrből kůlo̊mbo̊zetẹsẹc o̊no̊ṇ ko̊zo̊ttẹc *(4)* Az elo̊ moṇnal Lẹẹna ẹs valuala zarnàkat monnal keselo̊ẹt ẹs nezẹm vala miglen el zakadnanac o̊ zarńay ẹs eluẹtettetẹc fo̊ldről ẹs o̊ labaira alla monnal embẹr o̊ zůuo̊ mẹg adattatẹc o̊neki *(5)* Es imẹ mas vad ẹǵenlo̊ medueuel fel felẹ alla .ẹs o̊ zaiabaṇ harom zẹr fogac valanac ẹs o̊ fogaiban harom fedelmec ẹs iǵmoṇdnacvala neki Kelfẹl ẹǵel soc husokat *(6)* Ezẹc utaṇ nezẹcvala ẹs imẹ mas moṇnal pardić ẹs neǵ zarńakat valuala o̊ raita moṇnal madaraknac zarńait ẹs neǵ fẹkẹc valanac a' vadon ẹs hatalm adattatẹc o̊neki *(7)* Èz utaṇ nezẹcvala ẹynec latasaban ẹs imẹ [neǵ vad] nẹǵed vad zo̊rńo̊ ẹs čudalatus ẹs igẹn ero̊s neǵ vas fogakat valuala eụẹṇ ẹs mẹgto̊ruẹṇ ẹs a' maradẹkokat labaiual ńomoǵǵaualamẹg Az ẹǵeb vadackal kedẹg mẹlleket elezteb lattam vala nẹṃ ẹǵenlo̊ vala. ẹs tiz zaruakat valuala *(8)* Nezẹm-

uala a' zaruakat ẹṣ imẹ oͤ koͤzẹpẹkboͤl tamada mas kičẹned
zaru || ẹṣ oͤ orcaia eloͤl az eleztẹbeli zaruacban harmac el esẹ- 149
nec ẹṣ imẹ zemẹc valanac [e'] e' zaruban. monnal embẹrnec
zemey ẹṣ naǵokat zolo za *(9)* Nẹzẹm vala miglen zekẹc vẹtte-
tẹnec. ẹṣ napoknac vẹnẹ lẹ ůloͤ Oͤ ruhaia feiẹr monnal ho. ẹṣ oͤ
feiẹnec fůrtoͤ monnal tizta ǵapiu Oͤ zekẹ tůznec langa oͤ kerekẹ
mẹg gẹrieztẹt tůz. *(10)* tůzeȝ folo ẹṣ ǵors zarmazicvala oͤ [zaia-
bol] orcaiabol Ezẹrzẹr ezẹrẹc zolgalnacvala neki ẹṣ tizzẹr ezẹrẹc
Zazzẹr ezẹrẹc ielẹn valanac oͤneki Itẹletre ůloͤ ẹṣ koͤnuec mẹg-
ńittatanac *(11)* Nẹzẹm vala a' naǵ bezẹdnec zauaẹrt kiket a'
zaru bezẹluala Es latam mẹrt mẹgoͤlettetẹt uolna a' uad 'ẹs
eluezẹtuolna oͤteſtẹ. ẹṣ adattatotvolna tůznẹc mẹg ẹgẹtesẹre
(12) ẹṣ az ẹǵeb vadaknac eluẹtẹtẹtvolna hatalma .ẹṣ [ůdoͤnec]
ėletnec ůdoͤy, zẹrzettettenecvolna oͤnekic ideiglen ẹṣ ideiglen
(13) Nẹzẹm vala azẹrt ẹynec latasaban ẹṣ imẹ meńnec koͤdiuel
ioͤuala monnal embẹrnẹc fia .ẹṣ iuta a' napoknac vẹnẹiglen *) ẹṣ oͤ
zemẹlẹ eleibe viuẹc oͤtet *(14)* Es ada neki hatalmat ẹṣ tiztẹſſẹgẹt .ẹṣ
orzagot .ẹṣ mẹndẹn nẹpec nemẹc ẹṣ ńeluec zolgalnac oͤneki Oͤ hatal-
ma oͤroͤc hatalm ki elnẹm vẹtethetic ẹṣ oͤ orzaga ki mẹgnẹm toͤret-
tetic *(15)* Mẹgyedẹ en zelletẹm En Daniel mẹg[yed]yedẹc ezẹc-
ben. ẹṣ en femnẹc latasi mẹgha||borẹitanac engẹmet *(16)* Vẹpẹm 150
ẹǵhẹz az alloc koͤzzoͤl. ẹṣ igaſſagot kẹrẹsẹc vala oͤtoͤlloͤ
mẹnd azokrol. ki mẹgmonda ennekẹm a' bezẹdẹknec maǵara-
zaťťat. ẹṣ mẹgtanẹita engẹmet *(17)* A' nẹǵ naǵ vadac nẹǵ orza-
goc kic fẹlkelnec foͤldboͤl *(18)* Vẹzic kedẹg a' fẹlsẹgẹs iſten
scentinec orzagat .ẹṣ mẹgtarťac az orzagot mẹnd oͤroͤckẹ ẹṣ
mẹnd oͤroͤckoͤl oͤroͤckẹ *(19)* Ez utan akarẹc zerelmeſt tudakoznom
a' nẹǵed vadrol ki igẹn kůloͤmboͤzetẹs vala mẹndẹnẹktoͤl .ẹṣ
mẹndẹniktoͤl igẹn zoͤrńoͤuala Oͤ fogay ẹṣ koͤrmi vasac ẹzẹcvala
ẹṣ toͤruala. ẹṣ a' maradẹkokat labaiual ńomoǵǵauala mẹg
(20) .ẹṣ oͤ tiz zaruaibol mẹlleket valuala oͤ feiẹn ẹṣ a' masrol mẹl
tamadotuala az eloͤt hoǵ harom zaruay lẹ eſtec vala a' zarurol.
mẹl zemẹket valuala .ẹṣ a' naǵ zolo za. ẹṣ naǵobuala ẹǵebitoͤl
(21) Nẹzẹm vala ẹṣ imẹ a' zaru hadat tẹzẹnuala a' scentẹc
ellen ẹṣ hatalmazic vala oͤ raitoc *(22)* miglen ẹlioͤ napoknac
vẹnẹ ẹṣ itẹletẹt ad a' fẹlsẹgẹs scentinec. ẹṣ az ůdoͤ elioͤuoͤ ẹṣ az

---

*) *A lap szélén:* aťa iſtennec ẹǵenloͤsẹgẹre iſtensẹgẹ zerẹn

orzagot męgveuęc a' scentęc *(23)* ẹṣ iǵ monda A' nęǵed vad
nęǵed orzag lęzęn fo̊ldo̊n ki naǵob lęzęn [lęzęn] męndęn orza-
goknal. ẹṣ męgmaria męnd a' fo̊ldet ẹṣ męgńomoǵǵa ẹṣ męn-
dęneſtől eltőri o̊tet *(24)* Valobizon az orzagnac tiz zaruay tiz
kiraloc lęznec ẹṣ mas tamad o̊ utannoc 'ẹṣ o̊ hatalmasb lęzęn
az elo̊belieknel Es a' harom kiralokat męgalazia *(25)* ẹṣ bezę-
151 dęket zol a' fęlsęgęs ellęn Es a' fęlsęgęsnęc || scentit męgtőri
ẹṣ alaiťa hoǵ ideket ẹṣ tőruęńęket męgvaltoztathaſſon ẹṣ adat-
tatnac o̊ kezębe ideiglen ẹṣ idekiglen ẹṣ fel v̄do̊iglen *(26)* ẹṣ itę-
letre v̄l hoǵ eluętetteſſec o̊ hatalma ẹṣ męg[tőrę]tőretteſſęc ẹṣ
eluezięn męnd vęgiglen *(27)* Az orzag kedęg ẹṣ hatalm ẹṣ az
orzagnac naǵsaga ki vaǵon męndęn męńnęc alatta a' fęlsęgęs
scęnt nępęnec adattassęc kinec orzaga őrőc orzag ẹṣ męndęn
kiraloc zolgalnac a' fęlsęgęsnec ẹṣ engednec o̊neki *(28)* Èz
eddęglen igęnec vęgę Èn Daniel en gondolatimban igęn męg-
haborodom vala ẹṣ en orcam męgvaltoztatot en bennem Az igęt
kedęg en zűuemben męg tartam

Capitulum nolcad

BAltazar kiral orzaglaťťanac harmad eztendeięben latat
ielęnęc ennekęm Èn Daniel az utan męllet elo̊zęr lattamuala
(2) latęc en latatomban Mikoron volnęc Susisnac vara[sa]ban
ki vaǵon ęlamnac vidękęben Latam kedęg a' latatban Vlaynac
kapuian *(3)* ẹṣ fęl emelęm en zemeimet ẹṣ latam ẹṣ imę ęǵ-
kos aluala az ingouań elo̊t valuan tiz magas zaruakat ẹṣ ęǵǵic
magasb vala a' masnal ẹṣ neuekedo̊ *(4)* Ez utan latam a' koſt
zaruaiual tękozlot napkelet ellen ẹṣ napńugat ellen ęzfec ellen
152 ẹṣ dęl ellen ẹṣ męndęn vadac nem alhatanac o̊ ellenę || sęm
zabadolhatanac męg o̊ kezębo̊l ẹṣ to̊n o̊ akaraťťa zęręnt ẹṣ fęl-
magaztatęc *(5)* ẹṣ en ęrtem vala Męrt imę kečkeknec baka io̊
uala napńugatrol męndęn fo̊ldnec zemęlen ẹṣ fo̊ldet nem illet-
uala Valobizoń a' bak valuala igęn fęnes zaruat o̊ zaruay ko̊zo̊t
(6) ẹṣ io̊uo̊ a' zaruas kosiglan kit lattamuala allatta a' kapu
elo̊t Es o̊ hozia futamęc o̊ ero̊ſſęgęnec o̊ hirtelenkędetęben
(7) Es mikor ko̊zęlęitętuolna a' koshoz ko̊zel fenęlkędec o̊ [raita]
ręiaia ẹṣ męgverę a' [koſt] koſt ẹṣ męg torę o̊ ket zaruait. ẹṣ
a' kos nem alhata o̊ ellenę Es mikor ereztęttęuolna o̊tet a'

fo̊ldre mẹgńomoda o̊tet ẹs sẹnki mẹgnẹm zabadẹithata a' koſt
o̊kezẹbo̊l *(8)* A' kečkeknec kedẹg baka lo̊n igẹn naǵǵa ẹs
mikor neuekẹdẹtuolna mẹgzegẹc a' naǵ zaru ẹs naǵ zaruac
tamadanac az alat mẹńnec nẹǵ zeleiuel *(9)* Annac kedẹg ẹǵǵik-
bo̊l ki io̊uo̊ ẹǵkos zaru ẹs lo̊n igẹn naǵǵa dẹl ellen ẹs nap-
kelet ellen ẹs az ero̊ſſẹg ellen *(10)* Es fẹlmagaztatẹc mẹńnec
ero̊ſſẹgẹiglen ẹs lẹuetẹ az ero̊ſſẹgbo̊l ẹs a' čillagocbol ẹs mẹg-
ńomoda azokat *(11)* ẹs fẹlmagaztatẹc az ero̊ſſẹgnẹc fedelmẹiglen
Es eluẹuẹ o̊to̊llo̊ az alhatatus aldozatot. ẹs lẹuetẹ o̊ scentẹletẹnẹc
helẹt *(12)* ero̊ kedẹg adattatẹc o̊neki az alhatatus aldozat ellen
bűno̊kẹrt ẹs igaſſag fo̊ldre terieztetic lẹ ẹs tẹzi ẹs bodoglatic ||
(13) Es hallẹc ẹǵǵet a' scentẹcbo̊l bezẹllo̊t ẹs monda ẹǵ 153
scẹnt a' masiknac [.k] nẹm tudom kinec zolonac Miglen ńomot-
tatic mẹg a' latas ẹs az alhatatus aldozat ẹs a' puztolatnac
bűno̊ mẹl lo̊t. ẹs a' sanctuarium [ẹs az ero̊ſſẹg] ẹs az ero̊ſſẹg
(14) Es monda ennekẹm eſtuelẹiglen ẹs holualiglan ket ezẹr
haromzaz napiglan ẹs mẹg tiztẹitatic a' sanctuarium *(15)* Lo̊n
kedẹg mido̊n en Daniel latnam e' latatot ẹs keresnẽm ertelmẽt
Imẹ allapẹc en zemẹlẹm elo̊t monnal fẹrfiunac zemẹlẹ *(16)* Es
hallam fẹrfiunac zauat Vlay ko̊zo̊t ẹs vuo̊lto̊ ẹs monda Gabriel
erteſſẹdmẹg e' latatot *(17)* ẹs io̊uo̊ ẹs allapẹc Vlay mellet hol
en alloc vala Es mikor ẹlio̊tuolna yeduẹn lẹ esẹm en orcamra
(19 Es monda ennekẹm Èn mẹgmutatom tẹnekẹd mellec io̊uẹn-
do̊c lẹǵenec az atkozotnac vtollaban mert vdo̊ valla o̊uẹgẹt
(20) Es a' kos kit lattal zaruakat vallani Mẹdosoknac ẹs Pẹr-
sayaknac kirala *(21)* Valobizoń a' kečkeknec baka go̊ro̊go̊knec
kirala Es a' naǵ zaru mẹluala o̊ zemey elo̊t o̊ elo̊ kiral *(22)* Hoǵ
kedẹg a' mẹg zeguẹn tamattanac nẹǵec o̊ ẹrtẹ. nẹǵ kiralok
tamadnac o̊ nemzetẹbo̊l de nẹm o̊ ero̊ſſẹgẹben *(23)* ẹs o̊ orzagoc
vtan mikor neuekẹdendnec a' hamiſſagoc Tamad zemẹrmẹtlen
orcaio kiral ẹs zẹrzẹsẹket mẹgerto̊ *(24)* ẹs meg ero̊sẹitetic o̊
ero̊ſſẹgẹ denẹm o̊ ereiẹben || ẹs mẹndẹnẹket mẹgpuztẹit inkab 154
hoǵnem hitethetnẹc ẹs bodoglatic ẹs tẹzẹn ẹs meg o̊l ero̊ſſeket
ẹs scentẹknec *(25)* nepẹt o̊ akarat́t́a zẹrent ẹs alsag [vitettetic]
viseltetic o̊ kezẹben. ẹs o̊ zűuo̊ fẹlmagaztatic ẹs mẹndẹn vaǵnac
bo̊sẹgẹben. sokakat o̊lmeg ẹs fedelmeknek fedelmẹ ellen tamad
ẹs keznelkűl to̊rettetic mẹg *(26)* ẹs a' latat mẹl eſtue ẹs holual
mondatẹc igaz Azẹrt ieǵẹzied mẹg e' latatot mert soc napoc

utan lezen ez *(27)* Es en Daniel męg lęletęzem ęs meg bete-
gőlec soc napocban Es mikor fęlkőltem volna tęzęmuala kiralnac
mŭuelkędetit ęs čudalkodom vala e' lataton ęs nęm vala ki
męgmaǵarazia

Capitulum kilęncęd

ASuęrus Darius kiralnac elő eztendeiębeu Mędosoknac
nemzetęből ki parančola Caldęosoknac orzagan *(2)* ő orzaganac
elő eztendeięben en Daniel męg ertęm az eztendőc zamanac
kőńuęben kiről lőt vrnac bezęde Iętęmias prophętahoz hoǵ
betellesędnęnec Ihrlm puztolat́t́anac hetuen eztendeię *(3)* Es
vetęm en orcamat en vram iftenęmhez kęrnęm ęs onzollanom
bőitőkben sakban ęs hamuban *(4)* ęs imadam en vramat ifte-
nęmet ęs vallęc ęs mondęc Onzollac naǵ vr iften ęs fęlelmes
155 ęs čudalatus tę őrizuęn a' fogadaft ęs irgalmaffagot || tęgędet
zeretőkben ęs tę parančolatidat őrizőkben *(5)* Bűnhőttőnc ha-
miffan tőttőnc keǵetlenől mŭuelkęttőnc ęs elmęntőnc ęs el hai-
lottonc tę parančolatidtol ęs itęletidtől *(6)* Nęm engettőnc tę
zolgaidnac prophętaknac kic bezęllettenec tęnęuedbe mv̊ kiralink-
nac mv̊ fedelminknec ęs mv̊ at́ainknac ęs főldnec męndęn nę-
pęnec *(7)* Tęnekęd vram igaffag. nekőnc kedęg orćanac ǵalo-
zat́t́a mikęnt vaǵon e' nap Iuda ferfianac ęs Ihrlm lakozoinac
ęs męnd Isrlnec azoknac kic kőzel vadnac ęs azoknac kic mezzę
vadnac męndęn főldekęn kikre ki uettel mŭnket őhamiffagokęrt
kickel bűnhőttec tę benned *(8)* vram Nekőnc kedęg orćanac
ǵalazat́t́a ęs mv̊ kiralinknac ęs mv̊ fedelminknec ęs mv̊ at́aink-
nac kic bvnhőttenec *(9)* Tęnekęd kedęg mv̊ vrunk iftenőnknec
irgalmaffag ęs kőńőrőlet. mert elmęntőnc tę tőlled *(10)* ęs nęm
halgattuc mv̊ vrunk iftenőnknec zauat hoǵ iarnanc ő tőruęńęben
mellet vetęt mvnekőnc ő zolgay miat prophętac miat mv̊ vrunk
iftenőnc *(11)* ęs męnd Isrl tőruęnt tőrt tę tőruęńedben ęs el-
hailottanac hoǵ nę halgatnac tę zodat Es čępęgęt mv̊ reianc
atok ęs vtalat mel iruan vaǵon Moysęsnec iften zolgaianac
kőńuęben mert bűnhőttőnc őneki *(12)* Es allaptatta ő bezędit
156 kiket bezęllęt mŭreiank ęs' mv̊ fędelminkre kic || [kic] itęltenec
mŭnket hoǵ mv̊ reianc hoznac e' naǵ gonozt mel sonha nęm-
uolt męndęn męń alat mi zerent lőt Ihrlmben *(13)* mi zerent iruan

vaǵon [iruaṇ vaǵon] Moysẹsnec to̊rueńẹben Mẹnd e' gonoz
iȯt mv̈ rẹianc ẹs nẹm kẹrtűc tẹ orcadat mv̈ vrunk iſteno̊nc hoǵ
el fordolnanc mv̈ hamiſſagoncbol ẹs gondolnoc tẹ igaſſagodat
(14) Es viǵazot vr a' gonoſſagra ẹs el hozta o̊tet mv̈rẹianc Igaz
mv̈ vrunk iſten o̊ mẹndẹn můuelkẹdetẹben mẹlleket to̊t Mẹrt
nẹṃ halgatťuc o̊ zauat *(15)* Es ma mv̈ vrunk iſten ki ki hoztad
tẹ nẹpedet eǵiptomnac fo̊ldẹbo̊l ero̊s kẹzben ẹs to̊ttel tẹmagad-
nac neuet e' nap zẹrẹnt Bůnho̊tto̊nc hamiſſagot to̊tto̊nc *(16)* vram
tẹ mẹndẹn igaſſagodban Onzollac fordollon el tẹ haragod ẹs
tẹ hirtelenkẹdetẹd tẹ varosodrol Ihr̄lmro̊l ẹs tẹ scẹnt hẹǵẹdro̊l
Mẹrt mv̈ bůninkẹrt ẹs mv̈ aťainknac hamiſſagiẹrt Ihr̄lm. ẹs tẹ
nẹped bozzosagbaṇ vadnac mẹndẹnẹknec ko̊rńo̊lualoknac *(17)* Azẹrt
ma mv̈ vrunk halgaſſad mẹg tẹ zolgadnac imadsagat. ẹs o̊
onzollaťťat. ẹs mutaſſad tẹ orcadat tẹ saṇctuariomodra mẹl mẹg
puztoltatot *(18)* Ėn iſtenẹṃ tẹnẹn ẹrted haičad tẹ fu̇ledet ẹs
halgasmẹg Niſſadmẹg tẹ zemeidet ẹs laſſad mẹg mv̈ puztolaton-
kat ẹs a' varuſt kin hiuattatot tẹneued Mẹrt nẹṃ mv̈ igazola-
tinkban terieztȯnc lẹ onzollatokat tẹ orćad elo̊t de tẹ || soc 157
irgalmazatidban *(19)* Halgas mẹg vraṃ engezteſſelmẹg vram
fűǵelmezied vraṃ ẹs tẹǵed Nẹ keſſel tẹnẹṇ ẹrted mv̈ iſteno̊nc
Mẹrt tẹ neued hiuattatot e' varoson ẹs tẹnẹpedẹn *(20)* Mikor
mẹgzolnẹc ẹs imadkoznaṃ ẹs vallanam en bůnimet ẹs en nẹpem-
nec Isr̄lnec bůnit hol lẹ terieztenẹṃ en onzollatimat en iſtenẹṃ-
nec zemelẹ elo̊t en iſtenẹmnec scẹnt hẹǵẹiẹrt *(21)* Mẹg en
bezẹllẹttem ez imadsagban Imẹ gabriel fẹrfiu kit kezdetben
lattam vala a' latatban hamar repo̊luẹṇ illetẹ engẹmet eſti aldo-
zatnac idẹiẹn *(22)* ẹs tanẹita engẹmet ẹs bezẹllẹ ennekẹm Es
moṇda Daniel ma azẹrt iȯttem ki hoǵ tanẹitanalac tẹgedet hoǵ
ertenẹd. *(23)* tẹ onzollatidnac kezdetito̊lfoguaṇ mẹnt ki e' bezẹd
Ėn kedẹg iȯttem hoǵmẹg ielẹntenẹm tẹnekẹd mẹrt aiẹitatok-
nac vaǵ fẹrfia Tẹ kedẹg fűǵelmezied e' bezẹt ẹs erčed mẹg e'
latatot *(24)* a' hetuen hetec mẹǵ růuido̊ltec tẹ nẹpedẹn ẹs tẹ
scẹnt varosodon hoǵ mẹg vẹgeztetnẹc a' to̊rneń to̊rẹs ẹs vẹget
vẹǵen a' bůn ẹs elto̊rletteſſẹc a' hamiſſag ẹs elhozattaſſẹc az
o̊ro̊c igaſſag hoǵ betelleseǵǵẹc a' latat ẹs a' *pro*phẹcia ẹs [a'
latas] mẹg kenetteſſẹc scentẹknec scentẹ *(25)* Tuǵǵad azẹrt ẹs
elmẹddel fűǵelmezied a' bezẹdnec ki mẹnetito̊l fogua hoǵ esmẹg
mẹgrakattatic Ihr̄lm xpc vezeriglen het hetec ẹs o̊tuen ket

158 hetec lẹznec ẹs esmẹg mẹgrakattatic || Ihr̄lm véak ẹs ko̊faloc
ideknec neheſſẹgiben *(26)* Es hatuan ket [het] hetec utan mẹg
o̊lettetic xpc ẹs nẹm lẹzẹn o̊nẹpẹ ki o̊tet mẹg tagatta ẹs a'
varuſt ẹs a' sanctuariumot el tẹkozla a' nẹp o̊ io̊uendo̊ vezerẹ-
uel ẹs o̊ uẹgezetẹ puztolat Es a' hadnac vẹgẹ utan allaptatic a'
puztolat *(27)* Mẹg ero̊sẹiti kedẹg a' fogadaſt soc hetekben ẹǵ
a' heteknec ko̊zepiben mẹgfoǵatkozic hosťa ẹs aldozat ẹs a'
tẹmplomban [lẹ] lẹzẹn a' puztolatnac vndoklaťťa Es mẹnd a'
mẹgto̊kẹlletiglen ẹs vẹgiglen mẹgmarad a' puztolat

Capitulum tized

CIrusnac pẹrsayac kirala orzaglaťťanac harmad eztendeiẹ-
ben Igẹ ielẹntetẹt Danielnec ki neueztetẹtvala Baltazarnac naǵ
igẹ ẹs naǵ ero̊ſſeg Es mẹgertẹm a' bezẹt mẹrt ertelẹm kẹlle-
metẹſſeg a' latatban *(2)* Az napocban en Daniel ǵazolkodom
vala harom heteknec napiban *(3)* kẹuanatus keńeret nẹm o̊ttem
ẹs hus ẹs bor en zamon benẹm mẹnt de inǵen kenettel sẹm
kenettettem mẹg mignẹm betellesẹdnẹnec harom heteknec napi
(4) A' huzadnapon kedẹg [kenettel] ẹs az elo̊ honac xiiij nap-
iaṇ valẹc a' naǵ folo mellet ki mondatic tigrisnec *(5)* ẹs fẹl-
emelẹm en zemeimet ẹs latẹc Es imẹ ẹǵferfiu ruhaztatot len
ruhackal ẹs o̊ farčoki mẹgzorẹitattac fẹnẹs arańńal *(6)* ẹs o̊ teſtẹ
monnal Crisolitus ẹs o̊ orcaia monnal villamatnac [orcaia] zemelẹ
159 ẹs o̊ zemey mẹnt || ẹgo̊ lampas .ẹs o̊ kariay ẹs mellẹ alab laba-
iglan monnal fẹnlo̊ erc̄nec zemelẹ Es o̊ bezẹdẹnec zozaťťa mẹnt
sokaſſagnac zozaťťa *(7)* Èn kedẹg Daniel enẹn magam latam e'
latatot Valobizoń a' fẹrfiac kic en velem valanac nẹm latac de
igẹṇ naǵ fẹlelẹm esẹt vala o̊ rẹiaioc ẹs el futanac reitẹkbe
(8) Èn kedẹg enẹn magam mẹghaǵattatuam latam e' naǵ latatot
ẹs nẹṃ marada mẹg en bennem ero̊ſſẹg dẹ enzemelẹm ẹs' mẹg-
valtoztatẹc en bennem ẹs mẹgero̊tleno̊lẹc de sẹm marada en
bennem valami ero̊ *(9)* Es hallam o̊ bezẹdẹnec zauat ẹs haluan
ſẹkzẹcvala zomoroduaṇ en orcamon ẹs en zemelẹm [vala] ẹǵǵe-
so̊ltvala fo̊ldho̊z *(10)* Es imẹ kez illetẹ engẹmet ẹs fẹl emelẹ
engẹmet en terdeimre ẹs en kezemnec vyaira *(11)* .ẹs monda
ennekẹm Daniel aiẹitatoſſagoknac fẹrfia erc̄ed az igẹket mẹlle-
ket en bezẹllẹc tẹneked .ẹs al fẹl igazoluaṇ Es ma ereztẹttem

tę hoziad Es mikor mondottauolna ennekęm e' bezędęt fęl
allęc [rekeztuęṇ] rezketuen *(12)* ẹṣ moṇda ennekęm Daniel Nę
akarih fęlnęd męrt az elo̊ naptol fogua kiben vetęd tę zůuędet
ertelęmre hoǵ tę magadat ǵętrenęd tę iſtenędnęc zemęlę elo̊t
męghallattattanac tę igęid ẹṣ en io̊ttem tę bezędidęrt *(13)* Per-
sayac orzaganac kedęg fedelmę ellent allot ennekęm huzoṇ ęǵ
napocban Es imę Michal ęǵ az elo̊ || fedelmec ko̊zzo̊l ioůo̊ en 160
sęgędelmemre ẹṣ ën ottan maradęc Pęrsayac kirala mellet
(14) Io̊uęc kedęg hoǵ tanęitanalac tęgędet mellec io̊uendo̊c
lęǵenec. tę nepędnec az utolso napocban. męrt męg e' latas
elhoziabęitatic napokra *(15)* Es mikor bezęllenę ennekęm illen
nemo̊ igęket lę ereztęm enzemęlęmet a' fo̊ldre ẹṣ vezteglęc
(16) Es imę monnal embęr fianac zemęlę illetę en aiakimat
ẹṣ męg ńituaṇ en zamat zolęc .ẹṣ moṇdęc o̊neki ki aluala en
ellenęm Ėn vram tę latasodbaṇ męgfesletęnec en izim ẹṣ en
bennem sęm ęǵ ero̊ nęṃ marada *(17)* Es mikęppen zolhat en
vraṃnac zolgaia en vraṃmal Sęm ęǵ ero̊ nęṃ maradot en ben-
nem de en lęlękletęm ẹṣ'. berekeztetic *(18)* Azęrt esmęg illetę
engęmet moṇnal embęrnec latasa ẹṣ męgbatorẹita engęmet
(19) ẹṣ monda Nę akarih fęlnęd aięitatoknac fęrfia Bękęsęg tęne-
kęd Batoroǵǵal męg ẹṣ lęǵ ero̊s Es mikor bezęllenę en velem
męgęlemędęm .ẹṣ mondęc Zol en vram męrt męgbatorẹital
engęmet *(20)* Es moṇda Nęm de tudod ė mire io̊ttem tę hoziad
Es ma męgfordoloc hoǵ vyuyac a' pęrsayac fedelmę ellen Męrt
ẹṣ mikor ki męnnęc ielęnęc a' go̊ro̊go̊c fedelmę[e] io̊uęn *(21)* Valo-
bizoń męghirdetęm tęnekęd mel ki ielęntetęt igaſſagnac irasaban
ẹṣ sęnki ninčen en || sęgędelmem męnd ęzekben hanęm čac 161
Michal tů fedelmtęc

C a p i t u l u m x j-ęd

EN kedęg Mędosi Darius kiralnac elo̊ eztendeięben [allo]
allocvala hoǵ męgbatorodnęc ẹṣ męg ero̊sẹitetnęc *(2)* Es ma
igaſſagot hirdetęc tęnekęd Es imę męglen harom kiraloc allap-
nac Pęrsidyaban ẹṣ a' nęǵed kazdagsagockal męndęnęc fęlęt
igęn męgkazdagoltatic Es mikor męghatalmazandic o̊ kazdagsa-
giban rẹzzezti o̊ ellenę go̊ro̊go̊knęc orzagat *(3)* Fęlkel kedęg
ero̊s kiral ẹṣ vralkodic soc hatalmackal ẹṣ tęzi mel kęlletendic

o̊ [elo̊tto̊] neki *(4)* Es mikor allapandic mẹgto̊rettetic o̊ orzaga
ẹs oztatic męńnec nęǵ zelębe de nẹm o̊ maradẹkiban sẹm vral-
kodot annac hatalma zẹrẹnt ki vralkodando Mẹrt mẹgzaggatta-
tic o̊ orzaga kůuo̊l valokra ẹs' azoktol mẹgvaluan *(5)* Es mẹg-
batorodic dẹlzegi kiral ẹs o̊ fedelmibo̊l hatalmazic o̊ ellenẹ ẹs
vralkodic hatalommal Mẹrt soc o̊ vralkodattá *(6)* Es az eztẹn-
do̊knẹc vẹgẹ utan mẹgeǵǵeso̊ltetnec Es dẹlzegi kiralnẹnac lẹańa
io̊ ẹzfeknec kiralahoz baratsagot tẹnni ẹs nẹm valhata o̊ kariai-
nac ero̊ſſẹgẹt sẹm allapicmẹg o̊ magzattá Es o̊ el adattatic ẹs
kic el hoztac o̊tet O̊ ifiay ẹs kic mẹgbatorẹitácvala o̊tet idecben
162 [Es] || *(7)* Es megallapic o̊ ǵůkerẹnec nemzẹsebo̊l ualo plantalas
ẹs io̊ hadbol .ẹs be mẹǵẹn ẹzfek kiralanac vidẹkẹbe ẹs vizha
ẹltettetic azockal ẹs mẹgńeri *(8)* A' fẹlẹt o̊ iſtenẹket ẹs balua-
ńokat ẹs arańnac ẹs ezůſtnec dragalatus edẹńit foguan vizi
ẹǵiptomba O̊ hatalmazic ẹzfek kirala ellen *(9)* ẹs ẹzfeknec
kirala bemẹǵẹn az orzagba .ẹs mẹgfordol o̊fo̊ldẹbe *(10)* O̊ fiay
kedẹg meg[re] rẹzzeztetnec .ẹs naǵ sẹregeknec sokaſſagat ǵůitic
eǵbe ẹs io̊ sietelmezuen ẹs arraduan .ẹs mẹgfordol .ẹs mẹgrẹz-
zeztetic ẹs viu o̊ ereiẹuel *(11)* Es mẹgrẹzzeztetuẹn ẹzfeknẹc a'
mẹgmondot kirala ki mẹǵen ẹs viu ẹzfek kirala ellen ẹs kẹzeit
igẹn naǵ sokaſſagot ẹs a' sokaſſag adattatic o̊ kezẹbe *(12)* .ẹs mẹg-
fogia a' sokaſſagot .ẹs fẹlmagaztatic o̊ zarua ẹs soc ezẹreket
eitlẹ de nẹm hatalmazhatic *(13)* Mẹrt mẹgfordol ẹzfeknec kirala
ẹs sokaſſagot kẹzeit naǵǵal naǵobbakat hoǵ nẹm az elo̊t ẹs
ideknec ẹs eztendo̊knec vẹgẹben io̊ sietelmezuẹn naǵ sereggel
ẹs igẹn naǵkazdagsagockal *(14)* Es az idekben sokan tamadnac
dẹlzeg kirala ellen ẹs tẹ to̊ruẹn to̊ro̊ nẹpednec fiay fẹlmagaztat-
nac hoǵ beto̊lčec e' latatot ẹs lẹ esnec *(15)* .ẹs io̊ ẹzfeknec kirala
ẹs eǵbe ǵůiti a' rakaſt ẹs mẹgvẹzẹn ero̊s ko̊falos [v] varosokat ẹs
dẹlzegnec kariay nẹmzenuedic ẹs fẹl tamadnac o̊ valoztotti
ellent allani ẹs nẹm lẹzẹn ero̊ſſẹg *(16)* Es iouẹn tẹzẹn o̊ raita
63 o̊ akarattá || zẹrẹnt ẹs nẹm lẹzẹn ki allon o̊ orcaia ellen Es
allapic a' fẹnes fo̊ldo̊n ẹs mẹgemẹztetic o̊ kezẹben *(17)* ẹs veti
o̊ orcaiat hoǵ ioion o̊ mẹndẹn orzagat mẹgtartani ẹs igazaka'
tẹzẹn o̊uelẹ ẹs nemberieknec lẹańat aǵǵa o̊neki hoǵ el fordẹha
azt .ẹs nẹm allapic mẹg sẹm lẹzẹn azé [E] *(18)* Es fordẹitá o̊
orcaiat zigetẹkre Es sokakat vẹzẹn mẹg .ẹs mẹgzo̊nteti a' fedel-
met o̊ bozzosagibol .ẹs o̊ bozzosaga o̊beleiẹ fordol *(19)* Es for-

dẹiťa o̊orcaiat o̊ fo̊ldẹnec hatalmaba ẹs lẹ esic ẹs mẹgto̊ri [o̊tet] ẹs nẹṃ lẹlettetic mẹg *(20)* ẹs al o̊ helẹn az igẹn gonoz ẹs mẹltatlan kirali ẹkẹſſẹggel ẹs keuės napokbaṇ mẹgto̊rettetic Es nẹṃ haragban sẹm hadban *(21)* ẹs o̊ helẹn allapic az [igẹṇ] vtalatus ẹs nẹṃ adatic o̊neki kirali tiztẹſſẹg. ẹs io̊ titkon ẹs mẹguẹzi az orzagot čalardsaggal *(22)* .ẹs a' viuonac kariay ki uiutatnac o̊ orcaiatol ẹs mẹgto̊rettetnec A' fẹlẹt ẹs a' bẹkesẹgnec herćegẹ *(23)* a' baratsagoc vtaṇ alsagot tẹzẹṇ o̊uelẹ ẹs fẹlmẹǵẹṇ ẹs mẹgǵo̊zi keues nẹppel *(24)* ẹs bemẹǵẹṇ a' bo̊uo̊lko̊do̊ ẹs az kazdag varosokba Es tẹzi mẹlleket o̊ aťťay nẹṃ to̊ttenec ẹs o̊ zůleinec aťťay Ragadozatokat ẹs fozlatot ẹs o̊ kazdagsagit eltẹkozla ẹs o̊ ero̊ssẹgo̊ gondolati ellen tart tanalčot .ẹs ez ideiglen *(25)* .ẹs fẹl rẹzzeztetic o̊ fẹlelmẹ ẹs o̊ zůuo̊ dẹlzeg kirala ellen naǵ sẹregben Es dẹlzeg kirala hadba rẹzzeztetic soc sẹgẹdelmeckel ẹs igẹn ero̊ſſẹckẹl .ẹs nẹṃ alhatnac. mẹrt tanalčokat ‖
tartnac o̊ ellenẹ *(26)* ẹs kẹńeret ẹznec o̊ uelẹ ẹs mẹg to̊ric 164
o̊tẹt ẹs o̊ hada mẹgńomorẹitatic ẹs lẹ esnẹc o̊ soc gondolati *(27)* ẹs a' ket kiraloknac zůuo̊c ẹǵ lẹzẹn hoǵ gonozol tẹǵenec ẹs ẹǵ aztalnal bezẹlnec hazugsagot ẹs nẹṃ [h] haznalnac mẹrt meg a' vẹgezet ẹǵeb ůdo̊re *(28)* Es mẹgfordol o̊ fo̊ldẹbe soc kazdagsagockal .ẹs o̊zůuo̊ a' scẹnt teſtamẹntom ellen ẹs tẹzẹṇ ẹs mẹgfordol o̊ fo̊ldẹbe *(29)* zẹrzẹt v̂do̊ben [ẹs] mẹgfordol ẹs io̊ dẹlzegre ẹs az utolso [nem] nẹm lẹzẹṇ ẹǵenlo̊ az elo̊lso̊uel *(30)* Es io̊uec o̊rẹiaia haromzẹr euezo̊s haioc ẹs a' romayac ẹs mẹguerettetic ẹs mẹgfordol ẹs mẹltatlaṇkodic a' sanctuariuṃnac teſtamẹntoma ellen ẹs tẹzẹṇ ẹs mẹgfordol ẹs gondol azoc ellen kic mẹghattac a' sanctuariumnac tẹstamẹntomat *(31)* ẹs karoc o̊ belo̊llo̊ allapnac ẹs mẹgfẹrtẹztetic o̊ bẹlo̊llo̊ ero̊ſſẹgnẹc saṇctuarioma ẹs a' to̊kẹllẹtẹs aldozat eluẹtettetic .ẹs adattatnac az vndoklatoc puztolatba *(32)* ẹs a' hamiſſac tẹstamẹntomot hasonlnac čalardsagoſt O̊ iſtenẹt tudo nẹp kedẹg ńer ẹs tẹzẹn *(33)* ẹs a' nẹpekben tanoltac sokakat tanẹitnac ẹs to̊rben esnek lẹ ẹs langbaṇ ẹs fogsagbaṇ ẹs napoknac ragadozaťťaban *(34)* Es mikor lẹ ẹsendnec. fẹlemeltetnec kičẹned sẹgẹdelmel ẹs sokan ẹǵǵeso̊lnec o̊uelẹ čalardsagoſt *(35)* Es a' tanoltacbol lẹ esnec hoǵ mẹg oluaztaſſanac ẹs mẹgko̊to̊ztetnẹc ẹs mẹgfeiẹro̊ltetnec a' zẹrzẹt ideiglen. mẹrt mẹg ẹǵebnemo̊ v̂do̊ [vaǵon] lẹzẹn *(36)* ẹs a' kiral o̊ akaraťťa ‖ zẹrẹnt tẹzẹṇ ẹs fẹl emeltetic ẹs fẹlmagaz- 165

tatic mẹndẹn iſten ellen ẹṣ iſtenẹc iſtenẹ ellen naǵokat zol ẹṣ viseltetic [l] miglen betelleseǵǵẹc a' harag Mẹgtẹtettetẹt kedẹg a' vẹgezet *(37)* ẹṣ o̊ aťťainac iſtenẹt nẹṃ viuya ki Es lẹzẹṇ nembẹrieknec keuaṇsagibaṇ ẹṣ sẹm eǵ iſteneckel nẹm gondol ẹṣ mẹrt mẹndẹnẹc ellen tamad *(38)* Moa[b]znac kedẹg iſtenẹ o̊ helẹn tiztẹltetic ẹṣ az [ſt] iſtent tiztẹli kit o̊ aťťay nẹṃ tuttanac arańńal ẹṣ ezűſtel ẹṣ dragalatus ko̊uel ẹṣ dragalatus vaǵockal *(39)* ẹṣ tẹzi hoǵmẹg ero̊so̊ho̊ Moazimot idegẹn iſtennel kit esmert ẹṣ mẹgsokaseiťa a' dičo̊sẹgẹt ẹṣ ad neki hatalmat sokakban ẹṣ a' fo̊ldet mẹg ozťa halalatoſt *(40)* Es a' mẹgzẹrzẹt v̊do̊kben viu o̊ellenẹ Dẹlzegnec kirala ẹṣ io̊ o̊ellenẹ moṇnal vez [ẹs] ẹzfeknec kirala zekereckel ẹṣ louagockal ẹṣ naǵ haiockal ẹṣ bemẹǵẹṇ a' fo̊ldekbe ẹṣ mẹgto̊ri o̊ket hoǵ altal mẹnnẹṇ *(41)* ẹṣ mẹghal a' dičo̊sẹgẹs fo̊ldo̊n ẹṣ sokac esnek lẹ čac ezẹc zabadolnac mẹg kedẹg o̊ kezẹbo̊l Edom ẹṣ Moab ẹṣ Amon fiainac fedelmi *(42)* ẹṣ erezti o̊ kezẹt fo̊ldekre ẹṣ ẹǵiptomnac fo̊ldo̊ elnẹm fut *(43)* ẹṣ vralkodic o̊ kẹnčin arańnac ẹṣ ezűſtnec ẹṣ ẹǵiptoṃnac mẹndẹṇ dragalatosin ẹṣ Libian ẹṣ Ethiopian mẹǵẹṇ altal *(44)* ẹṣ o̊ hirẹ mẹghaborẹiťa o̊ket napkeletro̊l ẹṣ napnűgatrol ẹṣ io̊ naǵ sokaſſaggal ẹṣ mẹgto̊r ẹṣ mẹg o̊l sokakat
66 *(45)* ẹṣ tẹzi o̊ satorat Aphẹdomon || tengẹrec ko̊zo̊t a' fẹnẹṣ ẹṣ scẹṇt heǵẹṇ ẹṣ io̊ mẹnd teteiẹiglen. ẹṣ sẹnki nẹm segẹl o̊neki

xij Capi*tul*u*m* xij

AZ v̊do̊ben kedẹg fẹltamad Michal naǵ fedelm ki al tẹ nẹpednec fiaiẹrt Es io̊ v̊do̊ mẹl sonha nẹm volt attolfoguaṇ kiben nemzetẹc kezdẹttec vala lẹnni mẹnd az ideiglen Es az v̊do̊ben mẹgzabadol tẹnẹped mẹndẹn ki lẹlettetendic ẹz ẹlet ko̊ńuẹben mẹgirattatotnac *(2)* Es sokac azoc ko̊zzo̊l kic el aluttac fo̊ldnec poraban fẹl ẹbrednec nẹmelľec o̊ro̊c ẹletre nẹmẹllec bozzosagra hoǵ laſſanac mẹndẹnha *(3)* Kic kedẹg tanoltac lendnec fẹnlnec moṇnal firmamẹntomnac fẹneſſẹgẹ Es kic igaſſagra sokakat tanẹitandnac moṇnal čillagoc o̊ro̊cko̊l valo o̊ro̊ksẹgben *(4)* Tẹ kedẹg Daniel rekezdbe e' bezẹdẹket ẹṣ zẹgezied [be] mẹg a' ko̊ńuet a' zẹrzẹt ideiglen sokac elmeńnec ẹṣ soc kẹppen valo lẹzẹṇ a' tudomań *(5)* Es en Daniel latẹc .ẹṣ imẹ moṇnal

e̱ǵebketto̊c alnacvala e̱ǵǵic e' felo̊l a' folonac [p]marťan ẹṣ
masic mas felo̊l a' folonac mas marťan *(6)* Es mọndaṃ a' fe̱rfiu-
nac ki len [ẹṣ] ruhakba o̊ltőzo̊t ki aluala a' folonac vizein Mig-
len le̱ze̱ṇ e' čudaknac ve̱ge̱ *(7)* Eṣ hallam a' fe̱rfiat ki o̊ltőzo̊t-
uala len ruhackal ki aluala a' folonac vizein Mikor fe̱lemelte̱-
uolna o̊ iogiat ẹṣ o̊ ballat me̱ńbe ẹṣ esko̊tuolna az o̊ro̊cko̊l e̱lo̊re.
me̱rt v̊dő ẹṣ idec ẹṣ v̊do̊nec fele̱ || Es mido̊n betellese̱dendic ẹṣ 167
sce̱nt ne̱p keze̱nec elhimle̱se̱ betellese̱duec me̱nd eze̱c *(8)* Es en
hallam ẹṣ ne̱ṃ erte̱m monde̱c En vraṃ mi le̱ze̱ṇ ez utan *(9)* Es
monda Me̱ńńel Daniel me̱rt berekezte̱tte̱c ẹṣ me̱gieǵze̱tte̱c e'
beze̱de̱c a' ze̱rze̱t ideiglen *(10)* Me̱gvalaztatnac ẹṣ me̱gfeie̱ro̊l-
tetnec ẹṣ sokac me̱gbizońoltatnac monnal tűz .ẹṣ keǵe̱tlene̱c
keǵe̱tleno̊l mv̊uelke̱dnec .ẹṣ nem erthetic me̱nde̱n keǵe̱tlene̱c
Valobizoń tanoltac me̱g ertic *(11)* Es az v̊do̊ben mikor elue̱tet-
tetendic a' to̊ke̱lletes aldozat ẹṣ vettetendic az vndoksag a'
ṗuztolatban eze̱r ketzaz kilenczaz napoc *(12)* Bodog ki me̱g
varia ẹṣ iutand eze̱r haromzaz xxxij napokra *(13)* Te̱ kede̱g
me̱ńńel a' ve̱gezete̱s ze̱rze̱sre .ẹṣ me̱gńugozol ẹṣ allapol te̱
ńugolmadbaṇ napoknac ve̱geben (—) Ėz edde̱glen Danielt az He̱be̱-
re̱c ko̊ńue̱ben oluaftuc. az e̱ǵebec me̱llec mondandoc e' ko̊ńo̊nec
ve̱geiglen The̱odocius ze̱rze̱se̱bo̊l vėtettenec ki

Capitulum xiij

VAla fe̱rfiu babilloniabaṇ lakozo Ioachim neuo̊ *(2)* ẹṣ uo̊n
felese̱ge̱t Susaṇna neuo̊t Elchie̱nac le̱ańat ige̱n ze̱pe̱t ẹṣ iftent
fe̱lo̊t *(3)* O̊ zűley kede̱g me̱rt igazac valanac tane̱itac o̊ le̱ańokat
Moyse̱snec to̊rue̱ńe̱ ze̱re̱nt *(4)* Ioachim kede̱g ige̱n kazdagvala
ẹṣ vala neki ǵimo̊lč kerte̱ rokon o̊ hazahoz .ẹṣ o̊ hoziaia ǵűle-
ke̱znec vala a' sidoc azert me̱rt me̱nde̱ne̱knel tizte̱lendo̊b uala ||
(5) Es ze̱rzette̱te̱nec ket ve̱n birac az eztendo̊[c]ben kikro̊l beze̱l- 168
le̱t vr. me̱rt babilloniabol hamiffag ki me̱nt a' vėn biraktol kic
lattatnacvala a' ne̱pet birnioc *(6)* Ėze̱c ǵakorlacvala Ioachimnac
hazat ẹṣ io̊nec vala o̊ hoziaia me̱nde̱ne̱c kic ite̱lete̱t valnac vala
(7) Mikor kede̱g a' ne̱p me̱gfordoltuolna de̱l utaṇ Susaṇna
bemeǵe̱ṇuala ẹṣ iaruala o̊ fe̱rie̱nec ǵimo̊lč kerte̱ben *(8)* Es laťťac
vala o̊tet a' ue̱ne̱c eǵme̱nde̱n napon beme̱nette̱ ẹṣ te̱ftoua iaratta
ẹṣ ge̱riede̱nec o̊ ke̱uansagara *(9)* Es el forde̱itac o̊ ertelme̱ket

ęs lęhaitac oͦ zemęket hoǵnę latnac męńńet sę emlekęznęnec-
męg igaz itęletękrōͦl. *(10)* męrt monnon męgsephęttettec vala
oͦzerelmęuel ęs nęm ielęntettęc vala męg ęǵmasnac oͦserelmęket
(11) Męrt altalkodnac vala męgielęnteni ęǵmasnac oͦ kęuansa-
gokat akaruan oͦuelę zerkęnni *(12)* ęs alnalkodnacvala ęǵmen-
dennapon zorgalmazatoſt oͦtet latnioc Es monda ęǵǵic a' masiknac
(13) Męńńoͦnc haza mert ebędnec ideię vaǵon Es ki męnuen
elualanac ęǵmaſtol *(14)* Es mikor elmęntecvolna męg ęǵbe
iouęnec ęs ęǵmaſtol azon okon kerdęzkędnec vala męgvallac oͦ
kęuansagokat Es tahat koͦzoͦnsęgęs v̈doͦt zęrzęnec midoͦn oͦtet
oͦnoͦn maganac lęlhetnęc *(15)* Loͦn kedęg mikor alkolmas napot
alnalkoduan ieǵzenęnec bemęmę nęmęl v̈doͦn mikęnt tęgnap
ęs harmadnap čac ket zolgalo lęańockal ęs akara męgmosdani
169 a' ǵimoͦlč kertben || mert heu vala *(16)* Es nęm vala ot valaki
a' ket el reitęzęt vęntoͦl męgvaluan ęs nęzic vala oͦtet *(17)* Monda
azęrt a' lęańoknac Hoziatoc ennekęm olait ęs zappanban ǵartot
keſſęgęt ęs a' ǵimoͦlč kertnec aitoit tęǵętęcbe hoǵ mosǵam męg
(18) ęs uǵan toͦnec mikęnt parančoltuaia ęs betęuęc a' ǵimoͦlč
kertnec aitoit Es ki męnęnec a' titk aiton hoǵ hoznac mellet
parančoltuaia .ęs nęm tuǵǵac vala ben lęnni az elreitęzęt
vęnęket *(19)* Mi kor kedęg a' lęańoc ki męntecvolna fęlkelęnec
a' ket vęnec ęs oͦ hoziaia futamanac ęs mondanac *(20)* Imę e'
ǵimoͦlč kertnec aitoy berekeztettec ęs sęnki mūnket nęm lat
ęs tę kęuansagodban vaǵonc Azęrt engeǵ mv̈nekoͦnc .ęs zerkęǵ-
ǵel mv̈uelōͦnc *(21)* kit hanęm akarandaz tanosagot mondonc tę
ellenęd. hoǵ tęueled ęǵ ifiu volt ęs az okęrt ereztętted tę ki a'
lęańokat tę toͦllęd *(22)* Es Susanna ohaitozęc ęs monda Męndęn
feloͦl ǵętrelęm ennekęm Męrt ha ezt tendęm halal lęzen enne-
kęm ha kedęg nęm tendęm nęm tauoztatom el tūͦ kezetęket
(23) De iob ennekęm mūuelkędetnelkūl esnęm tūͦ kezeitękbe.
hoǵ nęm būͦnhoͦnnoͦm vrnac zemelę eloͦt *(24)* Es Susanna v̈uoͦltoͦ
naǵzozattal V̈uoͦltęnec kedęg a' vęnec ęs' oͦ ellenę *(25)* Es oda
futamęc ęǵ ęs męgńita a' ǵimoͦlč kertnec aitoit *(26)* Es [mikor]
170 midoͦn a' haznac zolgay hallottac volna || a' ǵimoͦlč kertben az
v̈uoͦltęſt omlanac az aitora hoǵ męglatnac mi azuolna *(27)* Mi
utan azęrt a' uęnęc zolanac a' zolgac igęn altalkodanac męrt
illen bezęd sonha Susannarol nęm mondatotuolt ęs loͦn ma-
sod nap *(28)* Es mikor a' nęp ioͦtuolna Ioachimhoz oͦ feriehez

io̊uẹnẹc a' ket papoc ẹs tellesẹc alnalkodattal Susanna ellen
hoǵ mẹgo̊lnẹc o̊tet *(29)* Es mondanac a' nẹp elo̊t Ėrezietẹc
Susannahoz Elchiẹnec lẹańahoz Ioachim felesẹgẹhez ẹs legottan
be ereztẹc *(30)* ẹs io̊uo̊ zůleiuel ẹs fiaiual ẹs rokońiual *(31)* Su-
sanna valobizoń vala igẹn dragalatus ẹs zẹp zemẹllel *(32)* Es
a' hamiſſac paranc̆olanac hoǵ fẹl fẹdẹztetnẹc mẹrt befẹdẹztetẹt
vala hoǵ auaǵ iǵ ẹlẹgednẹnec mẹg o̊ ẹkeſſẹgẹbe *(33)* Sirnacvala
azẹrt o̊zolgay ẹs mẹndẹnec kic esmertẹcvala o̊tet *(34)* Es fẹl-
kelẹnec a' ket papoc a' nẹpnẹc ko̊zepẹttẹ vetẹc o̊kezẹket [orca-
iara] feiẹre *(35)* Ki siruaṇ mẹńbe tekẹntẹ mẹrt o̊ zůuo̊ vala
bizodalmat vallo vrban *(36)* Es moṇdanac a' papoc Mido̊n a'
ǵimo̊lc̆ kertben můno̊n magonc iaroncvala beio̊uo̊ ez ket zolgalo
lẹańockal ẹs a' ǵimo̊lc̆ kertnec aitoit betẹuẹ ẹs a lẹańokat ki
ereztẹ *(37)* Es io̊uo̊ ẹǵ ifiu ki el reitẹzẹt volt ẹs velẹ ẹǵǵeso̊lo̊
(38) Valobizoń mikor mv̊ volnaṇc a' ǵimo̊lc̆ kertnec zẹgeletẹben
latuan e' hamiſſagot futaṇc o̊ hoziaioc ẹs latoc o̊ket ẹǵbe zer-
kẹnny || *(39)* Es valobizoń azt nẹm foghatoc mẹg mẹrt ero̊sb 171
vala nalonknal .ẹs az aitoc mẹgńituan ki zalada *(40)* ezt kedẹg
mikor mẹgragattuc volna kerdo̊c o̊tet ki uolna az ifiu .ẹs nẹṃ
akara neko̊nc mẹgielẹnteni ez ůǵnec vaǵonc tanoy *(41)* Es a'
sokaſſag hůn nekic monnal nẹpeknec vẹninec .ẹs birainac .ẹs
halalra karhoztatac o̊tet *(42)* Susanna kedẹg v̊uo̊lto̊ naǵzoual
ẹs monda O̊ro̊c iſten ki reitẹkẹknec vaǵ esmero̊io̊ ki mẹndẹnẹ-
ket esmerz mi elo̊t lẹǵenec *(43)* tẹ tudod mẹrt hamis tanosagot
mondanac en ellenẹm ẹs imẹ mẹghaloc. [tẹ tudod] mẹrt ezẹknec
sẹm ẹǵǵiket nẹṃ to̊ttem mẹlleket ezẹc alnakol zẹrzẹttenec en
ellenẹṃ *(44)* Vr kedẹg mẹghalgata o̊zauat *(45)* Es micor halalra
vitetnẹc fẹltamazta vr az ifiudad ǵermẹknec zelletẹt kinec neuẹ
Danieł *(46)* Es v̊uo̊lto̊ naǵ zoual en tizta vaǵok ennec vẹreto̊l
(47) Eṣ mẹnd a' nẹp o̊hozia fordoluan moṇda Ki e' bezẹd kit
bezẹllẹttel *(48)* Ki mikoroṇ o̊ ko̊zepẹttẹc allana moṇda Isr̄lnẹc
balgatag fiay nẹṃ itẹlitẹc sẹm esmeritẹc a' mel igaz iǵ kar-
hoztatťatoc mẹg Isr̄lnẹc lẹańat *(49)* Fordollatoc itẹletre. mẹrt
hamiſtanosagot bezẹllẹttec o̊ ellenẹ *(50)* Azẹrt mẹgfordola a'
nẹp sietelmel Es mondanac neki a vẹnẹc lo̊y ẹs v̊llẹ mv̊ ko̊ze-
petto̊nc ẹs mutaſſadmẹg mv̊neko̊nc mẹrt iſten tẹnekẹd atta
vẹnsẹgnẹc tiztẹſſẹget *(51)* Es moṇda Daniel azoknac [Va-] ||
Valaziatoc el o̊ket ẹǵmaſtol mezzẹ ẹs mẹg itẹlẹm o̊ket 172

(52) Mikor azẹrt mẹgoztattanac volna ẹǵǵic a' masiktol hiua
ẹǵǵet azocbol ẹṣ moṇda neki Gonoz napoknac agia Ma tẹ bůnid
elio̊ttenec mẹlleket elo̊zẹr můuelkẹdẹluala *(53)* itẹlueṇ hamis
itẹletẹket artatlanokat mẹgńomorẹituaṇ ẹṣ artalmasokat el erezt-
ueṇ Vr monduaṇ Artatlant ẹṣ igazat mẹgnẹ zomorẹh *(54)* Azẹrt
ha ma lattad o̊tet monǵad azẹrt minemo̊ fa alat lattad o̊ket
ẹǵbe bezẹllettẹc Ki monda ko̊keń fa alat *(55)* Moṇda kedẹg
Daniel Igazan tẹ fedre hazudāl mẹrt imẹ iſtennec anǵala to̊r-
ueṇt vẹueṇ o̊to̊llo̊ ko̊zepẹt mẹgozt tẹgẹdet *(56)* Es azt el tauoz-
tatuaṇ parančola a' maſt ioni Eṣ monda neki Canaannac nem-
zetẹ ẹṣ nẹm Iudaẹ a' zemẹl čalt mẹg tẹgẹdet .ẹṣ a' kẹuanság
fordẹitotta el tẹ zůuedet *(57)* Iǵen tẹztẹc vala Isr̅l fiainac .ẹṣ
azoc fẹlueṇ zolnacvala tv̊nektẹc De Iudanac lẹańa nẹm zenuedẹ
tů hamiſſagtokat *(58)* Azẹrt ma monǵad mẹg ennekẹm. mel [fa]
fa alat fogad mẹg o̊ket ẹǵbe bezẹllettẹc Ki monda Zilua fa alat
(59) Moṇda kedẹg Daniel o̊neki Igazaṇ tẹ ẹṣ' tẹ fedre hazudal
mẹrt im marat iſtennec anǵala valuaṇ to̊rt hoǵ tẹgẹdet ko̊zepẹt
kettẹ vagion ẹṣ mẹgo̊ll'o̊n tůto̊ket *(60)* Es uǵ v̊uo̊lto̊ mẹnd a'
ǵůlekẹzet naǵzoual ẹṣ mẹgaldac iſtent ki o̊belẹ remẹṇkẹdo̊ket
mẹg zabadeit *(61)* Es ẹǵembẹ tamadanac a' ket papoc ellen
173 mẹrt mẹg ǵo̊zto̊uala o̊ket Daniel o̊no̊n zaiocbol hoǵ || hamis
tanosagot mondottac[dottanac volna] Es [ẹǵembe tamadanac a'
ket] to̊nec nekic mẹnt gonozol můuelkẹttecvala o̊ felẹc ellen
(62) hoǵ tennẹnec Moysẹsnec to̊rueńẹ zerẹnt ẹṣ mẹgo̊lẹc o̊ket
ẹṣ mẹgzabadola az artatlaṇ vẹr annapon *(63)* Elchias kedẹg ẹṣ o̊
felesẹgẹ Ioachimmal o̊ fẹrẹuel ẹṣ o̊[me] mẹndẹn rokoniual
dičẹrẹc iſtent Susaṇnaẹrt o̊ lẹańokẹrt mẹrt nẹṃ lẹlettetẹt o̊bennẹ
il ẹktelen dolog, *(64)* Daniel kedẹg a' napsagtol foguan ẹṣ
touabba naǵǵa lo̊n a' nẹp zemelẹ elo̊t *(65)* Astiagẹs kiral
kedẹg vettetẹc o̊ at'taihoz *(XIV, 1)* Vala kedẹg Daniel kiralnac
aztalarol ẹṣ tiztẹltetẹt o̊mẹndeṇ barati fẹlẹt,

Capitulum xiiij

(2) ES vala baluan a' babilloniaknal Bẹẹl neuo̊ ẹṣ ko̊lteticvala
o̊rẹia ẹǵ mẹndẹṇ napokban xij arthabẹ sẹmle ẹṣ neǵuen iuhoc
ẹṣ hat korso bor *(3)* A kiral kedẹg bẹčoliuala o̊tet ẹṣ mẹgẹn
vala ẹǵ mẹndẹn napon imadni o̊tet Valobizoń Daniel imaǵǵa

vala o̊ iſtenet Es monda neki kiral Mire nęm imadod Bęelt
(4) Ki felęluęn monda annac Męrt nęm imadoc kezzel alkotot
baluańokat. de eleuen iſtent ki tęręmtętte męńńet ẹṣ fo̊ldet ẹṣ
valla męndęn teſtnec hatalmat *(5)* Es monda neki kiral Nęmde
lattatic ė tęneked Bęel eleuen iſtennec Auaǵ nęm latod męnęie-
ket || ęzęc ẹṣ izic ęǵmęndęn napon *(6)* Es monda Daniel meuet- 174
uęn Nę tęuęlgy kiral męrt ez belo̊l sar ẹṣ kiuo̊l erc sęm ęzic
valaha *(7)* Es męgharag[u]uan kiral hiua o̊ papit ẹṣ monda
azoknac Hanęmha męgmondanǵatoc ennekęm ki az ki męgęǵę-
e' ko̊ltsęgęket (†) *(8)* Ha kedęg męgmutatanǵatoc hoǵ Bęel ęzi
[mę] męg ęzęket Daniel hal męg męrt męgkaromlotta bęelt Es
monda Daniel kiralnac lęǵęn tę igęd zęręnt *(9)* Valanac kedęg
Bęelnec papi hetuenęn felesęgękto̊l ẹṣ ǵermękdedękto̊l ẹṣ fiaik-
tol męgualuan Es io̊uo̊ kiral Daniellel Bęelnec tęmplomaba
(10) Es mondanac Bęelnec papi Imę mv̊ ki męǵo̊nc ẹṣ tę kiral
veſſed az ętkeket ẹṣ a' bort eleǵęhed ẹṣ tęǵed be az aitokat
ẹṣ ieǵęziedmęg tę ǵůro̊ddel *(11)* Es mikor beio̊uendez holual
hanęmha męgętetuęn męndęnęket lęlendez Bęelto̊l halallal
hallonc auaǵ Daniel ki hazudot mů elleno̊nc *(12)* Męgutallac
vala kedęg męrt alkottac vala az aztal alat reitęc bemęnetęt
ẹṣ azon męnnekvala be męndęnkor ẹṣ męg ęzic vala azokat
(13) Lo̊t kedęg miutan azoc ki męntecvolna ẹṣ kiral az ętkeket
vetę Bęel eleibe Męrt parančoltvala Daniel o̊ ǵermękinec hoǵ
hamut hoznanac ẹṣ elroſtala męnd a' tęmplom zęręnt kiral elo̊t
Es kimęnuęn betęuęc az aitot ẹṣ kiralnac ǵůro̊ięuel męgieǵęz-
uęn elmęnęnęc *(14)* A' papoc kedęg bemęnęnec ęyel o̊ zokasoc
zęręnt ẹṣ o̊ felesęgęc ẹṣ o̊ fioc [ẹṣ męn-] || ẹṣ męndęnęket męg- 175
o̊nec ẹṣ męgiunac *(15)* Fęlkelę kedęg kiral igęn holual ẹṣ
Daniel o̊uelę *(16)* Es monda kiral Nęmde ęgęzęc ė a' ieǵęc ki
felelę ęgęzęc kiral *(17)* Es legottan mikor męg ńittauolna az
aitot ẹṣ neztęuolna kiral az aztalt Es v̊uo̊lto̊ naǵzoual monduan
Naǵ vaǵ Bęel ẹṣ ninč tęnalad valami alsag *(18)* Es meuetę
Daniel ẹṣ męgtartoztata kiralt hoǵ be nę męnnę Es monda
Fůǵelmezied a' paǵimęntomot ki ńomi ęzęc *(19)* Tahat kiral
monda Latom ferfiaknac ẹṣ nemberięknec ẹṣ germękdedęknec
ńomokat Es męgharaguęc kiral *(20)* Tahat męgfoga kiral a'
papokat ẹṣ o̊ felesęgęket ẹṣ fiokat ẹṣ męgmutatac neki az
reitęc aitočkakat mellekęn be męnnecvala ẹṣ męg ęzic vala

7*

mẹllec az aztalon valanac *(21)* Mẹgoͦlẹ azẹrt kiral azokat ẹs
bẹẹlt ada Danielnec hatalmaba ki el dɵitẹ ɵtet ẹs oͦ tẹmplomat
(22) Es vala naǵ sarkań a' [Babilloniakna]helẹn ẹs a' Babil-
loniaiac tiztẹlicvala oͦtet *(23)* Es moṇda kiral Danielnec Immar
nẹm mondhad mẹrt ez nẹm eleuen iſten azẹrt imaǵǵad oͦtet
(24) Es monda Daniel Èn vramat iſtenẹmet imadom mẹrt oͦ
eleuen iſten ez nẹm eleueṇ iſten *(25)* Tẹ kedẹg kiral aǵ enne-
kẹm hatalmat ẹs en mẹgoͦloͦm e sarkant toͦrnelkůl ẹs rudnal kůl
Es monda kiral. adom tenekẹd *(26)* Voͦn azẹrt Daniel zurkot
ẹs adepsẹt ẹs zoͦrt ẹs ẹǵbefoͦzẹ ẹs alkota falatocba ẹs ada a'
176 sarkańnac || zaiaba ẹs mẹgzakadoza a' sarkań Es moṇda Daniel
Imẹ kit becoͦltoͦc vala *(27)* Kit mikor lattacvolna a' Babilloniaiac
igẹṇ mẹltatlaṇkodanac ẹs ẹǵbe ǵůlekẹzẹnec kiral ellen Eṣ mon-
danac Kiral sidoua loͦt Bẹẹlt mẹgtoͦrẹ a' sarkant mẹgoͦlẹ oͦ papit
ẹs' mẹgoͦlẹ *(28)* Es moṇdanac mikor iɵttecvolna kiralhoz Aǵǵad
nekoͦnc Danielt ki Bẹẹlt elueztẹ ẹs a' sarkant mẹgoͦlẹ. ẹǵebkẹnt
mẹgɵloͦnc tẹgẹdet ẹs tẹ hazadat *(29)* Lata azẹrt a' kiral hoǵ
hirtelenoͦl rẹia omlananac ẹs zůksẹggel kẹnzerẹitetueṇ nekic
ada Danielt *(30)* Kic ereztẹc oͦtet az orozlanoknac vermẹbe ẹs
vala ot het napokban *(31)* Valobizoń a' verẹmbeṇ valanac het
[orozl] orozlanoc ẹs adatnacvala oͦnekic ẹǵmẹndẹn napon ket
teſtec ẹs ket iuhoc ẹs demaga tahat nẹm adattattanac oͦnekic
hoǵ mẹgmarnac Danielt *(32)* Vala kedẹg Abakuc p*ro*phẹta
Iudẹaban ẹs oͦ foͦzɵt vala ẹtket ẹs aprẹitotvala kẹneret az
edeńbe ẹs mẹǵen vala a' mezoͦbe hoǵ vinnẹ aratoinac *(33)* Es
monda vrnac anǵala Abakuknac Vid ez [eb]ebedẹt kit vallaz
Babilloniaba Danielnec ki vaǵon az orozlanoknac vermẹbeṇ
(34) Es moṇda Abakuc Vram babilloniat nẹm lattam ẹs a'
vermẹt nẹm tudom *(35)* Es ragada oͦtet vrnac anǵala oͦ teteieṇ
ẹs viuẹ oͦtet oͦ feiẹnẹc fůrtin ẹs vetẹ oͦtet Babilloniaba a' ve-
177 rẹmre ɵ zelletẹnec hirtelenkẹdetebeṇ || *(36)* Es ỽuoͦltoͦ Abakuc
moṇduaṇ Daniel iſtennẹc zolgaia vẹǵed ez ebẹdẹt mẹllet iſten
ereztẹt tenekẹd *(37)* Es monda Daniel Vraṃ iſten mẹgemlekẹz-
tel en rollam ẹs nẹm hattad mẹg tẹgẹdet zeretɵket *(38)* Es
felkeluẹn Daniel euẹc Valobizoń iſtennec anǵala Abakukot igẹṇ
hamar mẹgoͦ helẹn teuẹ *(39)* Ioͦuoͦ azẹrt kiral a' hetednapoṇ
hoǵ siratna Danielt Es ioͦuoͦ a' verẹmhez ẹs betekẹntẹ Es imẹ
Daniel ỽluala az orozlanoc koͦzepẹt *(40)* Es kiral naǵzoual

vͤuoͤltoͤ monduan Nag̋ vag̋ Danielnec vra iſtene̱ ẹṣ ki uona oͤtet a' vere̱mboͤl *(41)* Valobizoṇ azokat kic oͤueze̱delme̱nec okay valanac be erezte̱ a vere̱mbe ẹṣ e̱g̋pillantatbaṇ oͤnoͤṇ eloͤttoͤ me̱gmarattatanac *(42)* Tahat kiral monda Me̱nde̱n foͤldoͤn lakozoc fe̱lle̱c Danielnec iſtene̱t. me̱rt oͤ zabade̱ito ẹṣ vͤduoͤze̱itoͤ te̱ue̱ṇ iele̱nse̱ge̱ket ẹṣ čudakat me̱ńńe̱n ẹṣ foͤldoͤn Ki me̱gzabade̱itotta Danielt az orozlanoknac verme̱boͤl čupa oͤnoͤṇ maga diče̱rteſſe̱c

O z y a s.

It kezdetic Ozyas p*ro*phẹtanac kȯńuȯ

Prologus

NEm azon zẹrẹ a' xij p*ro*phẹtaknac az hẹbẹrẹknel ki ẹṣ' mv̊ nalonc Mẹrt a' zẹrẹnt mi zẹrẹnt ot oluaſtatic it ẹṣ' zẹrzettettenec Ozyas mẹgrŭuidẹitetẹt ẹṣ mọnnal mėl ertelmeckel
178 zol || Iochẹl kȯńȯ eleiben vẹgẹben nehezeb ẹṣ mend Malachiasiglan ẹǵmẹndẹnic vál'l'ac ȯtulaidonsagit. Kit az Hẹbẹrẹc Ezdras iraſtudonac ẹṣ tȯruẹn [tȯ] doctoranac alaitnac Es mẹrt ma mẹndẹnikrȯl mọndani hoziu čac azt akarom tv̊nektẹc [tat] imtẹttẹknec O Paula ẹṣ Euſtochiom tudnotoc, e xij p*ro*phẹtac ẹǵkȯńȯ .ẹṣ Ozias ẹǵenlȯ v̊dȯben volt Isayaffal Malachias kedẹg Aggẹusnac ẹṣ Zachariasnac ideiẹben volt Kikben kedẹg v̊dȯ eliȯuȯ nẹm vettetic a' cimẹrletben azon [p*ro*phẹtac alat ẹṣ azoc] kiraloc *alat* p*ro*phẹtaltanac ȯk kic alat ẹṣ azoc p*ro*phẹtaltanac kic ȯ elȯttȯc valnac cimẹrletẹket

prologus

OZyasnac ẹṣ Ionatasnac Achasnac ẹṣ Ezẹchiasnac Iuda kiralinac ẹṣ Iẹroboamnac Ioas fianac Isr̄l kiralanac ideiẹben kedẹg Ozẹas Bẹrinec fia ȯ p*ro*phẹciaianac mondatara betȯlt scẹnt lẹleckel Es uǵ e' mẹgmondot kiraloknac zamabol Achas Iudanac kirala ẹṣ Iẹroboam Isr̄lnẹc kirala vrat mẹghattac mikẹnt a' kiraloknac ẹṣ [p]Paralipomẹnọnnac kȯńuey bizońẹit'ac [ẹṣ] Isr̄lt ẹṣ' ȯ vralkodat't'ockal ẹṣ hatalmockal kẹnzẹrẹitẹttẹc bŭnhȯnni baluań imadasnac bŭnẹuel Kiẹrt iſten Ozẹasnac bezẹllẹttẹ ezẹket monduan Vẹǵ tẹ magadnac parazna felesẹgẹd auaǵ

paraznasaget es alkoſſad paraznalkodatnac fiait Es ug paraznat nem helbo̊lualo || teſtnec kuruaiat neuezi. de pogant iſtent nem 179 tudot. ki o̊ teremto̊ienec zerelmet megvtaluan baluańoknac keuansagi ala engeztelte vala o̊ magat De mi utan propheta e' dologban iſten parančolatinac engedet volna o̊to̊llo̊ zůletet fiat parančola Iezraelnec neuezni iſtento̊l igeruen růuid vdo̊ utan Iezraelnec veret meg dyadalmazni [He] Hyennec hazaban Ki igeretnec oka ez Hyen Elizeuſtol kiralla kenettetec Nabot verenec meg dyadalmazasara Iezrael polgaraet ki tahat valo vdo̊ben ſo̊ varos vala. kit Iezabel Achabnac Isrl̄ kiralanac felesege o̊ltuala meg. mikent a' kiraloc ko̊ńuo̊ ielenti Mikor ez iſteni parančolat zerent a' vèr okanac diadalmazasaert a' megemleitet Achabnac menden hazara [fenelkedec] igen nehezen fenelkedetvala ∴ el to̊rlo̊tto̊uolna È Meg leuen lelettetic hog vrat meghatta Kinec vnokaia ki ez ko̊ńo̊uel megfogattatot Ieroboamnac o̊ kezdetenec tetelet ko̊uetuen es iſten parančolati ellen es zerzete ellen Isrl̄ nepeuel můuelkeduen Nabothnac vere ki Iezrael fo̊ldo̊ helen o̊ttetet vala el Hyennec a' meg emleitet at́t́anač hazara Ieroboamnac bůniert iegzettetic atoknac Ezert lo̊t hog iſtennec haragia Isrl̄ nepere prophetanac hirdetese miat mondatnec zarmazandonac || Iuda hazanac kedeg ez oluasaſſal 180 foglaltatuan azert igertetet irgalmaſſag Mert Ezechias Iudanac kirala Achaznac fia a' baluańokat elueue mend azokat melleket o̊ at́t́a es mend egeb kiraloc scenteltenecvala. iſtennec templomat ielentetic hog meg tizteitotta es meg ekeseitette

Prologus

EZec a' regulac mel neuecnec iegzesi alat [vadnac] mel nemzetekhez prophetac miat vrnac bezede ereztetic Valamenezer a' tiz nemzetekhez fůgelmeztetic prophecia e' neuec alat iegzettet[t]nec tudniamert Effraim Samaria : Isrl̄ : Ioseph : Iezrael : Bethel : es Betauen : es azon ko̊zbe Iacob Mido̊n kedeg a' ket nemzetekhez bezel : tahat ez neuec alat mondatic Iuda Ihrl̄m Beniamin Dauidnac haza. es azon ko̊zbe Iacob Neha kedeg Isrl̄ mend a' xij nemzetre mondatic

It kezdetic ozyas prophẹtanac elo̊ capitulma

VRnac igẹiẹ mẹl lo̊t Ozẹashoz bẹri fiahoz Iosiẹnac Ioatan-
nac Achasnac Ezẹchiasnac Iuda kiralanac napiban ẹṣ Iẹrobo-
amnac Ioatannac Ioas fianac Isr̄l kiralinac napiban *(2)* Zolasnac
kezdetẹ vrnac Ozẹasban Es mọnda vr Osẹ[ẹ]asnac Meń el ẹṣ veǵ
181 tẹmagadnac parazna felesẹgẹt .ẹṣ alkos tẹmagadnac || parazna
fiakat. mẹrt paraznalkoduạn el paraznalkodic fo̊ld vrtol *(3)* Es
elmẹnẹ ẹṣ vẹuẹ Gomẹrt Dẹbalaimnac lẹańat .ẹṣ foga ẹṣ zůlo̊
neki fiat. *(4)* Eṣ mọnda vr o̊neki Hyad o̊ neuẹt Iẹzraelnec. mẹrt
mẹglen keuesennẹ ẹṣ mẹglatom Iẹzraelnec vẹrẹt Iẹzraelnec
hazaban ẹṣ mẹgńugotom Isr̄l hazanac orzagat *(5)* Es annapon
mẹgto̊ro̊m Isr̄lnec yẹt Iẹzraelnec vo̊lǵeben *(6)* Mẹgẹs foga ẹṣ
zůlo̊ lẹant ẹṣ mọnda neki Hyad o̊ neuẹt Irgalmaſſagnalkůl mẹrt
nẹm toldoc touabba irgalmaznom Isr̄l hazanac de elfeledkẹzuẹn
elfeledẹm o̊ket *(7)* Es Iuda hazanac irgalmazoc ẹṣ mẹg zaba-
dẹitom o̊tet o̊ vraban iſteneben. ẹṣ nẹm zabadẹitom mẹg o̊tet
yben ẹṣ to̊rbẹn ẹṣ hadban ẹṣ louacban ẹṣ louagokban *(8)* Es
elemtetẹ ki vala irgalmaſſagnalkůl Es foga ẹṣ zůlo̊ neki fiat
(9) ẹṣ monda Hyad o̊neuẹt nẹm en nẹpem. mẹrt tů nẹm en
nẹpem. ẹṣ en nẹm lẹzẹc tv̊ iſtentẹc *(10)* Es lẹzẹn Isr̄l fiainac
zama monnal tengẹrnec fo̊ueńẹ ki mẹrtẹk[l]nelkůl vaǵon ẹṣ
nẹm zamlaltatic mẹg [Es] .ẹṣ lẹzẹn a' helẹn hol mọndatic nekic tv̊
nẹm en nẹpem ẹṣ mọndatic nekic ėlo̊ iſtennẹc fiay *(11)* ẹṣ eǵbe
ǵůitetnec Iudanac fiay ẹṣ Isr̄lnẹc fiay ẹǵembe ẹṣ vetnec o̊ ma-
goknac ẹǵfo̊t ẹṣ fẹlmẹnnec a' fo̊ldro̊l mẹrt naǵ Iẹzraelnec
napia

Capitulum ij ||

182 MOnǵatoc tv̊ aťatoc fiainac Tů en nẹpem. ẹṣ tů hvgtoknac
irgalmaſſagot ko̊uettetẹt *(2)* Itẹllẹtẹc tv̊ ańatokat. itẹllẹtẹc: mẹrt
o̊ nem en felesẹgem : ẹṣ en nẹm o̊ fẹriẹ Veǵẹ el o̊ paraznasagit
o̊ orcaia elo̊l. ẹṣ o̊ to̊rueń to̊resit o̊ emleinec ko̊zepibo̊l. *(3)* Nẹ-
talạntal mẹgfoziam o̊ket mezẹitelenẹn: ẹṣ allaptassam o̊tet me-
zẹitelenẹn o̊ zůletetẹnec napia zẹrẹnt. ẹṣ veſſem o̊tet monnal
kietlent .ẹṣ allaptaſſam o̊tet mọnnal vtnalkůl valo fo̊ldet. ẹṣ

mẹgoͦllem oͦtet zomiusaggal *(4)* ẹs oͦ fiainac nẹm irgalmazoc. mẹrt paraznasagnac fiay. *(5)* mẹrt oͦ aññoc paraznalkodot (†) Èlmeǵẹc en zeretoͦim vtan. kic mẹg aǵǵac ennekẹm en [kẹ] keńcrimet .ẹs en vizeimet ẹs en ǵapiumat ẹs en lenẹmet ẹs en olaiomat .ẹs en venerẹkẹmet *(6)* Azẹrt imẹ en mẹgsoͦuẹńezẹm tẹ vtaidat tuͦuiffeckel .ẹs berekeztẹm oͦtet macẹriaual ẹs oͦ oͦsueńit nẹm lẹli mẹg *(7)* ẹs koͦueti oͦzeretoͦit ẹs nẹm foglallamẹg oͦkẹt Es mond Èlmẹǵẹc ẹs mẹgfordoloc en elẹbeli fẹriẹmhez. mẹrt ennekẹm tahat iobban vala hoǵnẹm ma *(8)* Es ez nẹm tutta mẹrt en attam oͦneki ǵabonat bort ẹs olait .ẹs ezuͦftoͦt ẹs arańńat mẹgsokasẹitottam neki mẹlleket toͦttenec Baalnac *(9)* Azẹrt mẹgfordoloc ẹs eluẹzẹm en gabonamat oͦ ideiẹben (†) ẹs mẹg mẹrẹm en ǵapiamat ẹs en lenẹmet mẹlleckel || befẹdiuala oͦ ẹkte- 183
lensẹgẹt *(10)* ẹs ma mẹgielentẹm oͦ [ẹktelensẹgẹt] hẹitsagat oͦ zeretoͦinec zemey eloͦt .ẹs fẹrfiu nẹm zabadẹitá mẹg oͦtẹt en kezemboͦl *(11)* ẹs mẹgzoͦntetẹm oͦ mẹndẹn vigasagat [ẹs] oͦ [mẹndẹn] innẹpẹ[ket]t oͦ nẹomẹniaiat oͦ zombattát ẹs oͦ mẹndẹn innẹpẹnec idoͦit *(12)* ẹs mẹgtoͦroͦm oͦ zoͦloͦiẹt ẹs oͦ [fige] fuͦgeiẹt kikroͦl mondot En iutalmim ezẹc mẹlleket ennekẹm attanac en zeretoͦim. ẹs vetẹm oͦtet ligetbe .ẹs mẹgẹzi oͦtet mezoͦnec vada: *(13)* [ẹs] ẹs mẹglatom oͦreiaia Baalimnac napiat kicben gẹrieztvala gẹrieztetẹt ẹs ẹkẹsẹiticvala oͦ higiuel ẹs oͦ koͦsoͦńtoͦiẹuel .ẹs mẹǵẹn vala oͦ zeretoͦy utan ẹs en rollam el feledkẹzicvala vǵmond vr *(14)* Azẹrt imẹ en emtetẹm oͦtet ẹs vizẹm oͦtet a' kietlenbe ẹs bezẹllẹc oͦ zuͦuẹbe *(15)* Es mẹgadom oͦneki oͦzoͦloͦ oͦrizoͦit azon helẹn ẹs Achornac voͦlǵet remẹnsẹgnec mẹgńitasara Es ẹnekel ot oͦ ifiusaganac [nap] napi zẹrẹnt ẹs oͦ felmẹnesẹnec napi zẹrẹnt Eǵiptomnac foͦldẹboͦl *(16)* ẹs lẹzẹn annapon vǵmond vr Hiu engẹmet en fẹriem ẹs nẹm hiu engẹmet touabba Baalim *(17)* ẹs el uẹzẹc neueket [oͦ] oͦ zaiabol ẹs nẹm emlekẹzẹm mẹg touabba oͦneuekroͦl *(18)* ẹs a' napon tẹzẹc oͦuelẹc fogadaft mezoͦnec barmaual ẹs mẹńnec repẹsoͦiuel ẹs foͦldnec mazoiual ẹs yet ẹs toͦrt ẹs hadat eltoͦrloͦc foͦldroͦl ẹs || [ẹs] alotom oͦket bizodalmal 184
(19) Es mẹńezlec tẹgẹdet en magamnac oͦroͦckẹ ẹs mẹńezlec tẹgẹdet en magamnac igaffagban itẹletben ẹs irgalmaffagban ẹs irgalmazatokban *(20)* ẹs neuezlec [tẹg] tẹgẹdet en magamnac huͦtben ẹs mẹgtudod mẹrt (†) *(21)* ẹs' lẹzẹn annapon ẹs mẹghalgatlac tẹgẹdet vǵmond vr ẹs mẹghalgatom mẹńńeket ẹs azoc

mẹghalgatťac fo̊ldet *(22)* ẹs fo̊ld mẹghalgatťa a’ buzat ẹs a’
bort ẹs az olait Es ezẹc mẹghalgatťac Iẹzraelt *(23)* ẹs beue-
tẹm o̊tet en magamnac a’ io fo̊ldbe ẹs irgalmazoc neki ki
irgalmaſſagnalkůluala *(24)* Es mondom a’ nẹm en [nẹmc] nẹpem-
nẹc En nẹpem vaǵtẹ .ẹs o̊ mond En iſtenẹm vaǵtẹ

Cap*itulu*m 3-*ad*

ES monda [vr] vr ennekẹm Mẹń el mẹgẹs ẹs zeres nem-
bẹriet baratodnac zeretőiẹt ẹs paraznat. mikẹnt vr zereti Isr̄lnẹc
fiait Es o̊k nẹznec idegẹn iſtenẹkre .ẹs zeretic zo̊lo̊knec muztit
(2) Es asam o̊tet en magamnac xv· ezůſto̊ckel ẹs ẹǵ ǵẹrla
arpan *(3)* Es mondam o̊neki Soc napokban vary engẹmet Nẹ
paraznalkoǵǵal ẹs leǵ fẹrfiuual de en ẹs’ mẹgvarlac tẹgẹdet
(4) Mẹrt Isr̄lnẹc fiay soc napokban v̊lnec kiralnalkůl ẹs fedelm-
nelkůl ẹs aldozatnalkůl ẹs oltarnalkůl ẹs ẹphotnalkůl ẹs Tẹra-
phimnalkůl *(5)* Es ẹzẹc utan mẹgfordolnac Isr̄lnẹc fiay ẹs mẹg-
185 keresic o̊ vroc iſtent ẹs || Dauidot o̊kiralat ẹs fẹlnec vrhoz ẹs
o̊ iozagahoz napoknac vtollaban

Cap*itulu*m nẹǵẹd

ISr̄lnec fiay halgaſſatoc vrnac igẹiẹt. mẹrt vrnac itẹletẹ
vaǵon fo̊ldnẹc lakozoiual Mẹrt ninč igaſſag .ẹs ninč irgalmaſſag
.ẹs ninč iſtennec tudomańa fo̊ldo̊n *(2)* Atoc ẹs hazugsag .ẹs
ǵilkoſſag ẹs vrsag ẹs to̊ruẹń to̊rẹs bo̊uo̊lko̊ttenec .ẹs vẹr vẹrt
illetẹt *(3)* Azẹrt ǵazolkodic fo̊ld .ẹs megbetego̊l mẹndẹn ki
o̊bẹnnẹ lakozic mezo̊nec vadaban ẹs mẹńnec repesőiben. de
tengẹrnẹc hali ẹs’ ẹǵbe ǵůlekẹznec *(4)* Valobizoń ẹǵmẹndẹn
nẹ itẹllẹn. ẹs fẹrfiu nẹ fẹǵetteſſecmeg Mẹrt a’ tẹneped mikẹnt
azoc kic ellenẹ mondnac papnac *(5)* Es ma lẹ esẹl a’ p*ro*phẹta
ẹs’ lẹ esic tẹueled Eyel veztegtettem tẹ́ ańadat *(6)* Vezteglẹt
en nẹpem [az] azẹrt hoǵnẹm vallot tudomańt. mẹrt tẹ elůzted a’
tudomant en ẹs’ elůzlec tẹgẹdet hoǵ papsaggal nẹ ẹltetteſſel
ennekẹm Es mẹrt elfeledkẹztel tẹ vrad iſtenẹdnẹc to̊ruẹńero̊l
elfeledkẹzẹm tẹ fiaidrol en ẹs’ *(7)* O̊ sokaſſagoc zẹrẹnt iǵbůn-
ho̊ttenec ennekẹm o̊ dičo̊sẹgẹket vtalatuſſagba valtoztatom
(8) ennẹpemnec bůnit ezẹc ẹs o̊ keǵẹtlensẹgẹkre emelic fel o̊

lelkęket *(9)* Es lęzęn mikęnt a' nęp. uǵan a' pap .ẹṣ męglatom
o̊ ręiaia o̊ utait ẹṣ o̊ gondolatit męgadom o̊neki || *(10)* ẹṣ ęznec 186
ẹṣ nęm ęlęgędnec męg. paraznalkottac ẹṣ nęm zo̊ntenec męg.
męrt vr iftent męghattac o̊ parančolatit nęm o̊rizetben *(11)* Pa-
raznasag ẹṣ bor ẹṣ ręzęgsęg eluęznęc zůuet *(12)* Èn nępem o̊
faiabaṇ kerdęzęt .ẹṣ o̊ ęftapia hirdetęt o̊neki Męrt paraznasag-
nac zelletę čalta męg o̊tet .ẹṣ el paraznalkottanac o̊ iftenęktol
(13) Hęǵeknec teteięben aldoznacvala ẹṣ halmokon gęrieztnec
vala timęamakat. čęrfa alat ẹṣ ńar fa alat ẹṣ tęrębintus alat.
męrt iouala o̊ arńęka Azęrt paraznalkodnac tv̊ lęańtoc ẹṣ tv̊
vo̊lęgęntęc to̊ruęn to̊ro̊ckę lęznęc *(14)* Nęm latoc męg tv̊ lęań-
tokra mikor paraznalkodandnac ẹṣ tv̊ vo̊lęgęntękre. mikor to̊r-
uęnt to̊rendnec męrt o̊k a' paraznackal ńaiaskodnac vala ẹṣ a'
hęrelteckel aldoznac vala ẹṣ a' nęm erto̊ nep męg verettetic
(15) ha tę Isr̄l [be] belendęzkędendęl, auaǵ tę Iuda nę vętkez-
iel ẹṣ nę akariatoc męnnętęc galgalaba ẹṣ nę męńńetec fel
Bęthauęnbe sę ẹṣkęǵǵetęc, ėl vr *(16)* męrt el hailot Isr̄l mikęnt
a' folato v̊no̊ Ma vr elteti o̊ket zęlęffęgben mońnal barant,
(17) Effraim baluańoknac ręzesę haǵǵatoc el o̊tet *(18)* elualaz-
tatot o̊ uendęgsęgec Paraznasaggal paraznalkottac zerettęc o̊
oltalmazoioc hoznioc az vndoksagot *(19)* męgko̊to̊zto̊ a' zellet
o̊tet o̊zarńaibaṇ ẹṣ męg ǵalaztatnac o̊ aldomasoktol ||

(Cap. V.)

FV̊ǵelmezięteç ezęket papoc ẹṣ fůǵelmezięteç Isr̄lnęc haza 187
ẹṣ kiralnac haza halgaffatoc. męrt itęlet vaǵon tv̊ ueletęc męrt
o̊rizetnec to̊ręię lo̊ttetęc ẹṣ mikęnt taborra ki tęręitęt halo.
(2) ẹṣ az aldozatokat haitottatoc męlsęgecbe. ẹṣ en męnd azok-
nac męgesmero̊io̊ *(3)* Èn tudom Effraimot ẹṣ Isr̄l nęm reitetęt
el en to̊llem. męrt ma Effraim paraznalkodot Isr̄l męgfęrtęztetęt
(4) Nęm aǵǵac o̊ gondolatťokat hoǵ męgnę fordollanac o̊ vroc
iftenhęz. męrt paraznalkodatnac zelletę o̊ ko̊zepęttęc .ẹṣ vrat
nęm esmertęcmęg *(5)* Es Isr̄lnęc keuęlsęgę felel o̊ orcaiaban
ẹṣ Isr̄l ẹṣ Effraim lę esnec o̊ hamiffagokban. Męrt Iuda ẹṣ' lę
esic o̊uelęc *(6)* o̊ apro barom čordaiual męńnec vrat męgkeres-
nięc .ẹṣ nęm lelic męg Elvętetęt o̊to̊llo̊c. *(7)* vrbaṇ to̊ruęnt to̊r-
tenec męrt iftennec idegęn fiakat zůltenec Ma azęrt męg maria

o̊ket honap o̊ ideiuel, *(8)* Ẹnẹkletẹc trombitaual Gabbabaṉ Kůrtel
Ramaban. ordẹhatoc Bẹthavẹnben Tẹ hatad mẹgẹ Bẹniamin.
(9) Effraim puztolatba lẹzẹn to̊retetnec napiaṉ ẹs Isr̄lnec nem-
zetiben mẹgmutattaṃ o̊nekic a' hůto̊t *(10)* Lo̊ttenec Iudanac
fedelmi moṉnal hatart veuo̊c O̊rẹaioc ki o̊tto̊ṃ en haragomat
188 moṉnal vizet ‖ *(11)* Effraim patuart zenuedo̊ itẹlettel mẹg zeget-
tetẹt. mẹrt kezdẹt mẹṉni fẹrtẹzetẹssẹg [v] vtan *(12)* .ẹs en monnal
mol Effraimnac .ẹs monnal rothadagoſſag Iuda hazanac *(13)* Es
latta Effraim o̊ lẹletẹzetẹt ẹs Iudas o̊ ko̊telẹt ẹs elmẹnt Effraim
Aſſurhoz .ẹs ereztẹt a' go̊zo̊ kiralhoz .ẹs o̊ neṃ zabadẹithat
mẹg tv̊to̊ket. sẹm odhat́t́a mẹg a' ko̊telet tv̊ rollatoc *(14)* Mẹrt
en moṉnal Lẹena Effraimnac ẹs moṉnal orozlannac ko̊lko̊ Iuda
hazanac En mẹgfogom ẹs elmẹǵẹc .ẹs eluẹzeṃ ẹs niṉčen ki
mẹgzabadẹha *(15)* Èlmẹṉuẹṉ mẹgfordoloc en helẹmre miglen
mẹgfoǵatkoziatoc ẹs mẹgkereſſẹtẹc en orcamat

Capi*tulo*m vj

O̊To̊ro̊delmekben holual fẹlkelnẹc en hoziam Io̊uetẹc ẹs
fordollonc vrhoz *(2)* mẹrt o̊ mẹgfogot ẹs mẹgzabadẹit můṉket
ẹs mẹgver ẹs mẹg vigazt můṉket *(3)* Mẹg eleuẹnẹit můṉket ket
napoc vtaṉ. harmadnapoṉ fẹlko̊lt můṉket ẹs élo̊nc o̊ zemẹlẹben
Mẹgtuǵǵuc ẹs ko̊uet́t́uc hoǵ mẹg esmeriuc vrat o̊ vẹpesẹ moṉ-
nal mẹgkẹzẹitetẹt holual .ẹs io̊ mv̊neko̊nc moṉnal mẹgelẹgẹitetẹt
es .ẹs eſtueli fo̊ldnec *(4)* Mit tẹǵec tẹneked Effraim mit tẹǵec
tẹnekẹd Iuda. Tů irgalmaſſagtoc moṉnal vẹterńey ko̊do̊c. ẹs
moṉnal holualelmulo harmat *(5)* Azẹrt vertem a' p*r*ophẹtakbaṉ
ẹs mẹgo̊ltem o̊ket en zamnac igẹiben ẹs tẹ itẹletid ki zarmaz-
189 nac moṉnal ſeneſſeg ‖ *(6)* mẹrt irgalmaſſagot akartaṃ ẹs neṃ
aldomaſt ẹs iſtennec tudomańat inkab hoǵneṃ aldozatokat
(7) O̊k kedẹg mẹgzegtẹc a' fogadaſt mikẹnt Adam ot to̊ruẹnt
to̊rtenec en bennem *(8)* Galaad baluań alkotoknac varosa verrel
mẹgtalpaltatot *(9)* ẹs moṉnal toluay fẹrfiaknac reitẹc helẹc
papoknac rẹzesẹ az utbaṉ iarokat Sychenbo̊l mẹgo̊ldo̊klo̊c. mẹrt
fẹrtẹzetẹssẹget můuelkẹttenec *(10)* Ir̄lnẹc hazabaṉ latẹc vtalatuſ-
ſagot. ot ẹffraimnac paraznalkodat́t́a. mẹgfẹrteztetẹt Isr̄l *(11)* De
tẹ ẹs' Iuda ves tẹ magadnac arataſt. mido̊n mẹg fordẹitandom
en nẹpemnec fogsagat

Capituluṃ hẹtẹd

MIkor mẹg akarnam vigaztanom Isr̄lt mẹgielẹntetẹt Effraim-
nac hamiſſaga ẹs Samarianac gonoſſaga. mẹrt hazugsagot můuel-
kẹttenec Es vr bemẹṇt. foztuaṇ kůuo̊l a' toluaiča. (2) Es nẹta-
lantal mońgac o̊ zůuo̊kben o̊ mẹndẹn gonoſſagokrol mẹgemle-
kẹztẹmet Ma mẹgko̊rńẹkẹztẹc [engẹmet] o̊ket o̊ lẹlemẹsẹc. en
orcaṃ elo̊t lo̊ttenec (3) O̊ gonoſſagokbaṇ mẹgvigaztaltac kiral̊t
.ẹs o̊ hazugsagokbaṇ a' fedelmeket (4) Mẹnd · paraznalkoduaṇ
moṇnal mẹg ǵoitot kemẹnce a' sůto̊to̊l Keuesennẹ mẹg ńugot
a' varos a' kouaznac eleǵeitẹsẹto̊l miglẹṇ mẹndẹneſto̊l mẹgkoua-
zosolna. (5) tů kiraltoknac napi kezdẹnec a' fedelmec balgata-
goslani a' bortol || Ki terieztẹttẹ o̊ kezẹt a' meuetkẹzo̊ckel 190
(6) mẹrt mẹgkentẹc monnal [mikẹnt] kemẹncet o̊ zůuo̊ket mikor
leselkẹdnec o̊nekic Mẹnd ẹtaltal alut mẹgfo̊zuẹṇ o̊ket. O̊ mẹg
gẹrieztetẹt holual moṇnal tůznec langa (7) Mẹnd mẹg heuo̊lte-
nec moṇnal kemẹnce .ẹs mẹgmartac o̊ biraiokat O̊ mẹndẹn
kiraloc lẹ eſtenec .ẹs ninčen o̊ ko̊zzo̊lo̊c ki v̊uo̊ltenẹ en hoziaṃ
(8) Effraim a' nep ko̊zo̊t o̊ mẹgeleǵeitetic vala. ẹffraim lo̊t
hamu alat sůlt kẹńer ki mẹgnẹṃ fordẹitatic (9) Idegẹnẹc o̊ttẹc
mẹg o̊ ereiẹt ẹs o̊ nẹṃ tutta. de ẹs' o̊zsẹgẹc ki o̊ttettenec o̊
bennẹ. ẹs o̊ nẹṃ tutta (10) Es mẹg alaztatic vala Isr̄lnẹc keuẹl-
sẹgẹ o̊ orcaiaban. sẹm fordoltanac mẹg [o̊roc] vroc iſtenhẹz .ẹs
mẹnd ezẹkbẹṇ nẹṃ kereſtẹcmẹg o̊tet (11) Es lo̊t Effraim
moṇnal elhitetẹt galamb zůuet nẹṃ vallo ẹǵiptomot hyac vala,
az aſſiriusokhoz mentenec el (12) Es mikor [el] el eredendnec. ki
terieztẹṃ o̊ rẹiaioc en halomat Lẹuonzoṃ o̊ket moṇnal meńnẹc
repeso̊it Mẹgverẹm o̊ket o̊ seregẹknec hallasa zẹrẹnt (13) Iay
nekic mẹrt elmẹṇtenẹc en to̊llem Mẹgpuztoltanac. mẹrt to̊ruẹnt
to̊rtenec en bennem Es eṅ mẹgzabadeitottaṃ o̊ket .ẹs o̊k hazug-
sagokat bezẹllettenẹc en ellenẹm (14) ẹs nẹṃ v̊uo̊lto̊ttenec en
hoziaṃ o̊zůuo̊ckel. de ordẹitnac vala o̊ hailakocbaṇ Buzaṇ ẹs
boron || kẹro̊do̊znec vala. ẹs eltauoztanac en to̊llem (15) Es en 191
oktattaṃ o̊ket. ẹs megero̊seitẹttem o̊ kariokat. ẹs en bennem
gondolnac vala gonoſſagot (16) Mẹgfordoltanac hoǵ iganalkůl
lẹnnẹnec. lo̊ttenec moṇnal alnalkodo y Lẹ esnec o̊ fedelmẹc
to̊rben. o̊ńelueknec birtelenkẹdẹtẹto̊l. ez o̊ karomlatoc ẹǵiptoṃ-
nac fo̊ldẹben

C a p*itulu*m̩ n o l c a d

LEǵen trombita tẹ torkodban moṇnal keselo̊ vrnac hazara.
azẹrt mẹrt mẹgto̊rtẹc en fogadasomat .ẹs en to̊rueńẹmet mẹg-
to̊rtẹc *(2)* Èngẹmet kaialtnac en iſtenẹm̩. mẹgesmerto̊nc tẹgẹdet
Isr̄lnẹc iſtenẹ *(3)* Isr̄l eluetẹt iot. ellensẹg v̄ldo̊zi o̊tet *(4)* O̊k
ọrzaglottanac ẹs nẹm̩ en to̊llem. fedelmec lo̊ttenec ẹs nẹm esmer-
tem O̊ ezűſto̊ket ẹs o̊ arańńokat to̊ttẹc o̊magoknac baluańocka
hoǵ mẹg o̊lettetnẹnec *(5)* Tẹ boriud eluettetẹt Samaria. mẹg-
haragut en hirtelenkẹdetẹm̩ o̊rẹiaioc miglen nẹm̩ tiztolhat mẹg
(6) mẹrt o̊ ẹs' Isr̄lbo̊l vaǵon Műues alkotta azt ẹs nẹm̩ iſten.
mẹrt pokoknac haloiaba lẹzẹn Samarianac boriuia. *(7)* mẹrt
zelet vetnec ẹs vezet aratnac Al a' gabona fo̊ .ẹs ninč o̊ ben-
nec nemzẹs. nẹm̩ tẹzẹn liztẹt kit ha ẹs' tend idegẹnec ẹzic
mẹg o̊tet *(8)* Mẹgmarattatot Isr̄l ma lo̊t nemzetẹcbe monnal
fertẹzetẹs edẹn *(9)* mẹrt o̊k fẹlmẹntenec aſſurhoz Effraim ẹǵe-
192 do̊lualo vad zamar o̊maganac aiaṇdokokat || attanac o̊zereto̊io̊k-
nec. *(10)* de ẹs' bẹrrel el hoztanac nemzetẹket Ma ẹǵbe ǵűito̊m
o̊ket ẹs mẹgńugoznac keuesẹ kiralnac ẹs fedelmeknec terhẹto̊l.
(11) mẹrt Effraim mẹgsokasẹitotta az oltarokat bűnho̊tetre.
Lo̊ttenec o̊ nekic az oltaroc vẹtkẹzetbe *(12)* Mẹg irom o̊ nekic
en soc keppen valo to̊rueńẹmet kic alaitattanac mikẹnt idegẹnẹc
(13) Oſťakat aianlnac. husokat aldoznac ẹs ẹznec ẹs vr nẹm
fogaǵǵa azokat Ma mẹg emlekẹztetic o̊ hamiſſagoc. ẹs mẹglaťťa
o̊ bűno̊ket. ẹs o̊k Eǵiptomba fordẹitatnac *(14)* Es el felettẹ
Isr̄l o̊teuo̊iet .ẹs rakot tẹmplomokat Es Iuda rakot ero̊s varosokat
ẹs ereztẹc tűzet o̊ varosiba .ẹs mẹgmaria annac hazokat

ix-ẹd

NE akarih o̊ro̊lno̊d Isr̄l nẹ akarih vigadnod mikẹnt nẹpec.
mert el paraznalkottal tẹ iſtenedto̊l Zeredted a' iutalmat buza-
nac mẹndẹn zero̊y felẹt *(2)* Zero̊ ẹs saito nẹm̩ ẹlteti o̊ket .ẹs a'
[bo] bor hazud o̊nekic *(3)* Nẹm̩ lakoznac vrnac fo̊ldẹbeu Effraim
ẹǵiptomba fordolt .ẹs az aſſiriosoc ko̊zo̊t fẹrtẹzetẹſt o̊t *(4)* Nẹm
aianlnac vrnac bort .ẹs nẹm̩ kẹlletnec o̊neki. o̊ aldomasoc moṇ-
nal siroknac keńerẹc Mẹndẹnẹc kic ẹzic o̊tet mẹg fẹrtẹztetnec.
mẹrt o̊ keńerẹc o̊ lẹlkẹk Nẹm̩ mẹǵẹn be vrnac hazaba *(5)* Mit

tẹztẹc a' ielẹs innepẹn vr innepletẹnec napiaṇ *(6)* Mẹrt imẹ el
erettenec a' puztolattol Eǵiptus || ẹǵbe ǵuͤiti oͤket Mẹmphis elte- 193
meti oͤket Oͤ kẹuanatus ẹzuͤſtoͤket čalan oͤroͤkli boitorian oͤ hai-
lakocban *(7)* Elioͤttenec a' latatnac napi. elioͤttenẹc a' mẹgfor-
batlatnac napi Tuǵǵad tẹmagadat Isrl. hẹitnac fẹrtẹzetẹsnec.
balgatagnac zelleti fẹrfiunac. tẹ hamiſſagodnac sokaſſagaẹrt
ẹs tẹ soc balgatagsagodẹrt *(8)* Effraim oͤrizoͤ. en iſtenẹmmel
propheta. romlatnac toͤroͤ loͤt oͤ mẹndẹn vtain balgatagsag oͤ
iſtenẹnec hazabaṇ *(9)* Nehezen buͤnhoͤttenẹc mikẹnt Gabbaanac
napibaṇ Mẹg emlekẹzic oͤhamiſſagokrol .ẹs mẹglatťa oͤ buͤnoͤket
(10) Isrlt a' kietlenben moṇnal zoͤloͤket monnal fuͤgenec eloͤ
almaiat oͤ teteiẹbeṇ lattaṃ oͤ attokat Oͤk kedẹg bemẹntenec bel-
fẹgorhoz .ẹs el idegẹnoͤltenec ǵalazatbaṇ .ẹs loͤttenec vtalatusoc.
mikẹnt azoc mẹlleket zerettenẹc *(11)* Effraim elrepoͤlt moṇnal
madar oͤ dičoͤsẹgẹ zuͤletettoͤl .ẹs mẹhtoͤl ẹs fogadattol *(12)* Hoǵ
ha ẹs' oͤfiokat neuelendic fiaknalkuͤloͤn tẹzẹṃ oͤket embẹrẹc koͤzoͤt
De ẹs' iay nekic mikor elmẹnendec oͤtoͤlloͤc *(13)* Effraim mẹnt lataṃ
Tirus uala oͤ zẹpsẹgẹnẹc fondalasaban ẹs Effraim ki uizi
oͤ fiait a' mẹg oͤldoͤkloͤchoͤz *(14)* Aǵǵad nekic vram. mit aǵ
nekic Aǵ nekic mẹhet || fiaknalkuͤl ẹs mẹg azo emloͤket *(15)* oͤ 194
mẹndẹṇ alsagoc galgalabaṇ. mẹrt ottogol ǵuͤloͤsẹgben vallottam
oͤket oͤ lẹlemẹsẹknẹc gonoſſagaẹrt En hazambol ki uetẹm oͤket.
nẹm toldom [hoǵ] hoǵ zereſſem oͤket Oͤ mẹndẹṇ fedelmẹc el-
mẹntenec *(16)* Mẹg verettetẹt Effraim oͤ ǵukerẹc mẹg azot
sẹṃmikẹppen ǵimoͤlčoͤt nẹṃ tẹznẹc Hoǵha ẹs' zuͤlendnẹc mẹg-
oͤloͤm oͤ mẹhẹknẹc mẹntoͤl zerelmesbẹt Elueti oͤket en vraṃ iſten
mẹrt nẹṃ halgaťťac oͤtet .ẹs lẹznec budosoc nemzetẹcben

Cap*itulu*m tizẹd

TErmoͤ zoͤloͤtoͤ Isrl ǵimoͤlč ẹǵǵesoͤlt oͤuelẹ. oͤ ǵimoͤlčẹnec
sokaſſaga zẹrẹnt. oltarokat sokasẹitot oͤ foͤldẹnec boͤsẹgẹ boͤuoͤl-
koͤdoͤt baluańoknac *(2)* Mẹgozlatot oͤ zuͤuoͤc ma elueznec Oͤ mẹg-
zegdeli oͤ baluańokat. mẹgtoͤri oͤ [oltarokat] oltarokat. *(3)* mẹrt
tahat moṇdnac. ninč nekoͤnc kiralonc sẹm fẹlluc vrat .ẹs kiral
mit tẹzeṇ mṽnekoͤnc *(4)* Bezelľetẹc ẹktelen ozlasnac igẹit .ẹs
tarčatoc fogadaſt a' hazugsaggal .ẹs nemz moṇnal kesẹroͤ itẹletẹt
a' mezoͤknẹc barazdain *(5)* Bẹthauẹnnẹc ṽnoͤit tiztẹltẹc Samaria-

nac lakozoy. mẹrt sirt o̊ raita o̊nẹpẹ ẹs o̊ hazanac o̊rizo̊y vigat-
195 tanac o̊raita o̊ dičo̊sẹgẹben. mẹrt elmẹṇt o̊to̊llo̊ *(6)* Valo||bizoń
o̊ ẹs' Aſſurba [mẹnt] vitettetẹt. aiandoc a' ǵo̊zo̊ kiralnac Effraimot
ǵalazat foglalla mẹg .ẹs Isr̄l mẹg ǵalaztatic o̊akarat́*ta*ban
(7) Samaria el mẹntẹttẹ o̊' kiralat moṇnal taitẹkot viznec zemẹ-
lẹn *(8)* ẹs elueztetnec a' baluańnac magaſſagi Isr̄lnẹc bůno̊ẹrt
boitorian ẹs koro neuekẹdic o̊ oltarokon .ẹs moṇdnac heǵẹknec.
fẹdẹzietẹcbe můṇket .ẹs halmoknac eſſetẹc mv̄rẹianc *(9)* Gabbaa
napitol foguaṇ bůnho̊t Isr̄l. ot allottanac A' had neṃ foglalla
mẹg o̊ket Gabbaabaṇ hamiſſagnac fiay *(10)* En kẹuaṇsagom
zẹrẹnt mẹgfeǵẹm o̊ket Gu̇itetnec orẹiaioc nẹpec mikor mẹgfeǵet-
tetnec o̊ ket hamissagokẹrt *(11)* Effraim a' boriutol tanẹitatot
zeretni. a' ńomaſt ẹs en mentẹm o̊ńakanac zẹpsẹgẹn Fẹlmẹǵẹc
Effraimra Zant Iudas ẹs zeg o̊maganac barazdakat Iacob
(12) Veſſetẹc tv̊ magatoknac igaſſagot igazolatban .ẹs araſſatoc
irgalmaſſagnac zaiaban Vyẹhatoc tv̊ magatoknac irotuańokat [V̊].
V̊do̊ kedẹg vrat mẹgkeresni mido̊n io̊uend ki tanẹit tůto̊ket
igaſſagban *(13)* Keǵẹtlensẹgẹt zantottatoc .ẹs hamiſſagot arat-
tatoc. o̊ttẹtẹc hazugsagnac gabonaiat. mẹrt mẹg ǵalaztattal tẹ
utaidban ẹs tẹ ero̊ſſidnec sokaſſagabaṇ *(14)* Zay tamad tẹ nẹ-
196 pedben .ẹs tẹ mẹndẹṇ ero̊ſſẹgẹd mẹg || puztẹitatnac mikẹnt
Samaria mẹgpuztẹi[tẹi]tatot o̊ hazatol ki mẹg dyadalmazta Baalt
a' viadalnac napiaṇ ańńoc fiaira esuẹṇ *(15)* Iǵ to̊t tv̄nektẹc
Bẹthẹl tv̊ alsagtoc gonossaganac orcaiatol

x Cap*itul*u*m* tizẹd *(XI.)*

MIkẹnt holual elmulic elmult Isr̄lnẹc kirala. mẹrt Isr̄l ǵermẹc ẹs zerettem o̊tet ẹs Eǵiptombol hiuttaṃ en fiamat *(2)* Hiuttac o̊ket ideig elmẹntenec o̊ orcaioktol Baalimnac aldoznacvala .ẹs a' baluańoknac aiaulnacvala. *(3)* Ẹs en Effraimnac daykaia viselẹm vala o̊ket en karimon ẹs nẹm tuttac hoǵ mẹgvigaztanam o̊ket *(4)* Adamnac ko̊teliben. vonzom o̊ket zerelẹmnẹc ko̊teliben. ẹs lẹzẹc o̊nekic moṇnal fẹlmagaztato iga o̊ tůǵo̊ko̊n. ẹs hailottaṃ o̊hoziaia hoǵ ẹltettetnẹc *(5)* Nẹm fordẹitatic ẹǵiptom fo̊ldẹbe Aſſur o̊ kirala. mẹrt nẹṃ akartanac mẹg fordolni *(6)* To̊r kezdetẹt o̊ varosaban .ẹs mẹg emẹzti o̊ valaztottit .ẹs mẹgẹzi o̊ feiẹket *(7)* ẹs en nẹpem čv̊g en fordolatomra Iga

kedẹg vettetic o̊nekic ẹǵembe mẹl elnẹm vẹtettetic *(8)* Mikẹp-
pen adlac tẹgẹdet Effraim ẹs mẹgoltalmazlac tẹgẹdet Isr̄l Mi-
kẹppẹn adlac tẹgẹdet mikẹnt Adamat. vetlec tẹgẹdet mẹnt
Sẹboimot Mẹgfordolt en belẹm en zůuem. ẹǵembe mẹghaborẹi-
tatot en bankodasom *(9)* Nẹm tẹzẹm en haragomnac hirtelen-
kẹdetẹt. ẹs nẹm fordoloc ‖ mẹg hǒǵ eluezeffem Effraimot. mẹrt 197
en iften .ẹs nẹm embẹr .ẹs scẹnt tẹ ko̊zepẹtted .ẹs nẹm mẹǵẹcbe
a' varosba *(10)* Vr vtan iarnac Rẹio monnal orozlan. mẹrt o̊
rẹio ẹs fẹlnẹc tengẹrnec fiay *(11)* ẹs el repo̊lnec monnal madar
Eǵiptombol. ẹs monnal galamb Affiriosoknac fo̊ldẹbo̊l .ẹs hel-
hẹtẹm o̊ket o̊ hazocban vǵmond vr *(12)* Mẹgko̊rńekẹzẹt engẹmet
Effraim o̊ conplarsagaban ẹs Isr̄l hazanac alsagaban Iudas
kedẹg tano lẹzal iftennel ẹs hů scentẹckel

Capitulum xj-ẹd *(XII.)*

EFraim zelet o̊riz ẹs heuseget ko̊uet mẹnd napot efteg
hazugsagot ẹs puztolatot sokaseit Es az Affiriosockal fogadaft
to̊t .ẹs Eǵiptomba olait vizẹnuala *(2)* Azẹrt vrnac itẹletẹ Iudaual
ẹs mẹglatasa Iacob[bal]ra. o̊ vtay zẹrẹnt ẹs o̊ lẹlemẹsi zẹrẹnt
forbatl o̊neki *(3)* Mẹhben mẹgtalpalta o̊at́t́afiat ẹs o̊ ero̊ffẹgẹbẹn
ků́zo̊do̊t az anǵallal *(4)* ẹs hatalmazot az anǵalon ẹs mẹgbato-
rodot. sirt ẹs kẹrtẹ o̊tet. ẹs Bẹthelben mẹglẹltẹ o̊tet .ẹs ottogol
bezẹllẹt mv̊uelo̊nc *(5)* ẹs serẹgẹknẹc vra iftenẹ vr o̊ emlekẹzetẹ
(6) ẹs te tẹ vrad iftenẹdhez fordolz Irgalmaffagot ẹs itẹletẹt
o̊rizhy .ẹs mẹndẹnkor tẹ iftenẹdbe remẹnkẹǵǵel *(7)* Canaan
o̊kezẹben hamis mertẹc patuart zeretẹt *(8)* ẹs mondot Effraim
valobizon kazdagga lo̊ttem ‖ Baluant lẹltem en magamnac. 198
Mẹnd en munkaim nẹm lẹltenec ennekẹm hamiffagot mellel
bůnho̊ttem *(9)* Es en tẹ vrad iftenẹd Eǵiptom fo̊ldẹbo̊l v̊ltetlec
mẹglẹn tẹgẹdet hailakokban. mikẹnt innepnec napiban *(10)* ẹs
bezẹllẹttem a' prophetakra .ẹs en latatot mẹgsokasẹitottam ẹs
prophetaknac kezẹcbe hasonlattattam *(11)* Ha galaadban a' bal-
uań. azert hẹiaba tẹuẹlgẹt galgalaban. tehenẹckel aldozuan. mert
ẹs' o̊ oltarokat ǵůito̊ttem monnal mezo̊nec barazdait *(12)* Elfutot
Iacob Syrianac vidẹkẹbe .ẹs zolgalt Isr̄l felesẹgẹrt .ẹs zolgalt
felesẹgẹrt *(13)* prophetaban kedẹg hozta ki vr [o̊tet] Isr̄lt Eǵip-
tombol ẹs prophetaban tartatot mẹg [Isr̄l] *(14)* Effraim o̊ kese-

ro̊sẹgibẹn haragra rẹzzeztẹt engẹmet ẹs o̊ vẹrẹ o̊ rẹiaia io̊ .ẹs
o̊ bozzosagat mẹgaǵǵa o̊neki ˊo̊ vra iſtenẹ

xij Capitulum xij *(XIII.)*

EFraim bezẹluẹn fẹlelẹm hata mẹg [Isr̄lt] Isr̄lt ẹs vẹt-
kẹzẹc Baalban ẹs mẹghala. *(2)* ẹs ma toldattanac bűnho̊tetre ẹs
to̊ttenec o̊ magoknac o̊tteuẹnt o̊ ezűſto̊cbo̊l monnal baluańoknac
hasonlatt́at. mẹndẹnẹsto̊l foguan műueseknec műuy Mondnac o̊k
azoknac. aldoziatoc embẹrẹc. boriukat imaduan *(3)* Azẹrt lẹznec
monnal vẹtẹrńey elmulo harmat. mikẹnt forgo zelto̊l zẹro̊ben el
199 ragattatot por. ẹs mikẹnt kemẹnbo̊l || ki zarmazot fűſt *(4)* En
kedẹg tẹ vrad iſtenẹd Eǵiptomnac fo̊ldẹbo̊l .ẹs iſtent en to̊llem-
to̊l mẹgvaluan nẹ tuǵ .ẹs zabadẹito en to̊llemto̊l mẹgualuan ninč
(5) En tẹǵẹdet mẹg esmertelec a' kietlenben a' puzta kietlennec
fo̊ldẹben *(6)* o̊ ẹledelẹ zẹrẹnt [.ẹs] beto̊ltenec ẹs mẹgẹlẹgettenec.
ẹs fẹlemeltẹc o̊zűuo̊ket .ẹs el felettenec engẹmet *(7)* Es en lẹzẹc
o̊nekic monnal Lẹena. mikẹnt pardić az Aſſiriosoknac vtaban
(8) Èleicbe kelẹc o̊nekic monnal ko̊lkey ẹlragadot no̊ſtẹn [zamar]
meduẹ ẹs mẹgzaggatom o̊ zuzioknac belo̊lualoit ẹs mẹgemẹztẹm
o̊ket ot monnal orozlan. mezo̊nec vada mẹgmecći o̊ket *(9)* Tẹ
eluezẹsẹd Isr̄l tẹnẹnto̊lled en bennem tẹ segẹdelmed čac en
to̊llem *(10)* Hol vaǵon tẹ kiralod. igẹn fẹlẹttẹ ma zabadẹhon
mẹgtẹgẹdet tẹ mẹndẹn varosodban ẹs tẹ biraid kikro̊l mondot-
tal Aǵ ennekẹm kiralt ẹs fedelmeket *(11)* Adoc tẹnekẹd kiralt
en hirtelenkẹdetẹmben ẹs eluẹzẹm en mẹltatlankodatomban
(12) Eǵbe ko̊teleztettec Eſſraimnac hamiſſagi elreitetẹt o̊ bűno̊.
(13) Zűlo̊nec serelmi io̊nec o̊neki o̊ a' nem bo̊lč fiu Mẹrt ma
mẹgnẹm al fiaknac mẹgto̊retẹteben *(14)* Halalnac kezẹbo̊l mẹg-
zabadẹitom o̊ket. halalbol mẹgzabadẹitom o̊ket, O halal lẹzẹc tẹ
200 halalod halal. tẹ mẹgmarasod lẹzẹc pokol || Vigaztalat elreitetẹt
en zemeimto̊l. *(15)* mẹrt o̊ at́afiac ko̊zo̊t ozt Hoz vr azalo zelet
a' kietlenbo̊l fẹlmẹno̊t .ẹs mẹgazalla o̊erit .ẹs mẹgpuztẹit́a o̊
forrasit .ẹs o̊ elragaǵǵa mẹndẹn kẹuanatus edẹńẹknẹc kẹnčẹt

Capitulum xiij *(XIV.)*

EL vezie̱n Samaria me̱rt o̊ vra iſtene̱t keseró̊se̱gre re̱zzezte̱
To̊rben vezienec el. o̊ approdi le̱ eſſenec. ẹṣ o̊ nehezke̱si me̱g-
meteltessenec *(2)* Isr̄l fordol te̱ vrad iſtene̱dhez. me̱rt le̱ eſtel
te̱ hamiſſagodban̥ *(3)* Ve̱ǵete̱c fe̱l tv̊veleṭe̱c ige̱ket .ẹṣ fordollatoc
vrhoz Monǵatoc neki. me̱nde̱n hamiſſagot elue̱ǵ. ẹṣ ve̱ǵ iot .ẹṣ
me̱gaǵǵuc mv̊ aiakinknac boriuit *(4)* Aſſur ne̱m zabade̱itme̱g
mv̊n̥ket. lora ne̱m ello̊nc fe̱l. se̱m monǵuc touabba. mv̊ iſtenink.
mv̊ kezeinknec mv̊uelke̱deti. Me̱rt az aruanac ki te̱ benned
vaǵon irgalmaz *(5)* Me̱guigaztom o̊ to̊ro̊delmeket ẹṣ akaratom̥mal
zerete̱m̥ o̊ket. me̱rt en hirtelenke̱dete̱m̥ elfordolt o̊ to̊llo̊c *(6)* Es
le̱ze̱c mon̥nal harmat ẹṣ Isr̄l viragoz monnal liliom. ẹṣ ki faka-
doznac o̊ ǵv̊keri me̱nt libanosnac *(7)* Me̱ńńec o̊ agay ẹṣ o̊ le̱ze̱n̥
mon̥nal olayfa. ẹṣ o̊ illatťa me̱nt libanose̱ *(8)* Me̱gforde̱itatnac o̊
arńe̱kan v̊lo̊c .ẹṣ ėlnec buzaual .ẹṣ tere̱mnec mon̥nal zo̊lo̊c O̊
emleke̱zete̱ mike̱nt Libanosnac bora *(9)* Effraim mi enneke̱m
touabba a' baluańoc Ėn me̱ghalgatom ẹṣ vize̱m o̊tet || en mi- 201
ke̱nt zo̊ldelo̊ feńo̊ fat. en belo̊llem le̱lettete̱t te̱ ǵimo̊lčo̊d *(10)* Ki
bo̊lč ẹṣ' me̱gerti eze̱ket. erto̊ ẹṣ tuǵǵa eze̱ket. me̱rt vrnac vtay
igazac. ẹṣ igazac iarnac o̊benne̱c To̊rue̱ńto̊ro̊c kede̱g le̱ esnec
o̊benne̱c

Jochel.

It kẹzdẹtic s. Iochẹl prophẹtanac prologusa

Scẹnt Iochẹl az Hẹbẹrẹknel Ozẹas vtan vettetic. ẹs mikẹnt
ot Effraimnac neuẹ alat a' x nemzetre mondatic a' prophẹtalas
ki emlekẹztetic ǵakorta auaǵ Samarianac. auaǵ Isr̄lnẹc Vǵaṇ
e' prophẹtabaṇ mẹndẹn mẹl mondatic hiendo̊nec moṇdatni ẹs
illeni Iuda nemzetẹnec ẹs Ihr̄lmnẹc ẹs sẹmmikẹppen sẹm ẹǵ
emlekẹzetẹt tẹnny ebben Isr̄lnec ∸ a' tiz nemzetnec ẹs az ide-
ket kikben prophẹtalt azonokat vehet́t́uc mẹlleket Ozẹasban
oluaſtonc Ozyasnac Ioathannac ẹs Achasnac ẹs Ezẹchiasnac
Iuda kiralinac napiban ẹs Iẹrobouaṃnac Ioas fianac Isr̄l kira-
lanac napibaṇ Valobizoń vr bezẹdẹnec lẹtelẹ o̊ ẹrdẹmẹre vallatic
kinec lo̊t, nẹṃ annac tulaidoṇsagara. ki mondatic lẹnni. mẹṇt
nẹhol oluaſſuc Vr lo̊t ennekẹm v̊duo̊ſſẹgbe. Hallas kedẹg scẹnt
irasocban. nẹm ez auaǵ azoṇ ki fůlbe zozatlic de mẹl zůben
ertettetic a' moṇdẹc zẹrẹnt hoǵ vr bezẹl ẹwaṇǵeliomban Kinec
202 vaǵon hallo fůlo̊ halgaſſa Hoǵ kedẹg moṇdatic || Enotisẹtay
auaǵ Enoys go̊ro̊go̊l Dẹiakol zozatlic fůleitẹckel eztẹcbe vẹǵẹtẹc.
mẹl tulaidon nẹṃ fůllel de zůuel ertettetic Kic vẹnẹc ẹs meń-
ńeyec lẹlẹc zẹrẹnt halnac Kic kedẹg fo̊ldben lakoznac fo̊ldnec
lakozoy ẹs fo̊ldieknẹc neueztetnec kic o̊ fůlo̊ckel fo̊ldieket ertnec
Valahol kedẹg e' ket igẹc ẹǵbe ẹǵǵeso̊lueṇ vettetendnec. nẹm-
čac az ẹǵůǵo̊ igẹknec zozat́t́ara hiziuc illeniẹc. de az el reitẹt
mondẹkoknac auaǵ igẹknec ertelmẹre Gẹnesisbeṇ Lameth bezẹl
feleseginec ẹs vnokaynac Adanac ẹs Sẹllanac Halgaſſatoc en
zomat Lamẹthnec felesẹgi ẹs fůleitẹckel fůlellẹtẹc en bezẹdimet
Mẹrt mego̊ltem fẹrfiat en sebẹmben ẹs ho̊ft en serelmemben Eṣ
Isayas Halgaſſatoc meńńec .ẹs fůleiddel fůlelled fo̊ld

Masod *pro*loguṣ

IOchel ki mag̓araztatic en iſtenẹm [ag̓] auag̓ iſtennec
kezdo̊ auag̓ iſtenẹ volt Mẹrt ez o̊ ne[m]uezetẹbo̊l zozatlic Ez
io̊uendo̊ mondẹkot čac Iudara ẹṣ Ihr̄lmre mong̓a .ẹṣ o̊ ko̊ńuẹnec
kezdetẹben a' g̓eńẹrkẹdetẹs vendẹgsẹg [a] utan Ihr̄lmẹt sira-
lomra hya .ẹṣ o̊nekic ki mettetẹsẹket mẹghirdeti. ẹṣ prẹdikalla
nemzetẹknec hiuatalat .ẹṣ az ẹg̓be g̓ůlekẹzẹt hůuo̊kre rẹiaioc
io̊uẹndo̊ scẹnt lẹlkẹt *pro*phetalt kedẹg Ioathan || Iuda kirala 203
alat mido̊n ẹṣ' Micheas Iochẹl Rubennec nemzetẹbo̊l hiuattatot
Bẹthoronnac mezeiẹn Hol ẹṣ' bẹkẹsẹggel mẹgholt ẹṣ elte-
mettelẹt

It iṃmar kẹzdẹtic scẹnt Iochẹl *pro*phẹtanac ko̊ńuo̊ pẹṛ totum

VRnac igeiẹ mẹl lo̊t Iochẹlhez Fatuel fiahoz *(2)* Halgaſſa-
toc ezt vẹnẹc ẹṣ fůleitẹckel fůlellẹtẹc fo̊ldnec mẹndẹn lakozoy
Ha lo̊t ez tv̊ napitokban. auag̓ tv̊ at̓aitoknac napiban *(3)* erro̊l
tv̊ fiaitoknac hirdeſſetẹc. ẹṣ tv̊ fiaitoc o̊ fioknac. ẹṣ o̊ fiok ẹg̓eb
nemzetnẹc *(4)* A' hernonac maradẹkat mẹgo̊tto̊ a' [čayua] saska
ẹṣ a' saskanac maradẹkat mẹgo̊tto̊ a' čayua Es a' čayuanac
maradẹkat a' rog̓a o̊tto̊ meg *(5)* Ebreg̓g̓etẹc fẹl rẹzẹgẹc. ẹṣ
siriatoc .ẹṣ ordẹhatoc mẹnd kic bort ẹdeſſegben iztoc. mẹrt
eluez tů zatocbol *(6)* Mẹrt nemzet io̊ fẹl en fo̊ldem[b]re. ero̊s
ẹṣ zamtalan. o̊ fogoc mẹnt orozlannac fogay. ẹṣ o̊ zapioc mẹnt
orozlan ko̊lkẹiẹ *(7)* Vettẹ [ẹ] en zo̊lo̊met a' kietlenbe .ẹṣ en
fůgemet mẹghamzotta Mẹgmezẹiteleneituẹn mẹgfoztotta o̊tet .ẹṣ
eluettẹ mẹg feiẹro̊ltenec o̊ agoc *(8)* Syry monnal sackal mẹg-
zorẹitatot zůz o̊ ifiusaganac feriẹn *(9)* Ėl uezẹt az aldozat ẹṣ az
aldozat vr iſtennec hazabol .ẹṣ sirtanac papoc vrnac zolgay ||
(10) mẹgpuztẹitatot a' vidẹc. sirt a' fo̊ld. mẹrt mẹgpuztẹitatot 204
a' buza. ẹṣ mẹg g̓alaztatot a' bor. ẹṣ mẹgbetego̊lt az olay
(11) ẹṣ mẹg g̓alaztattanac a' zantoc. ordẹitottanac a' zo̊lo̊ o̊rizo̊c
a' gabonan boron ẹṣ arpan. mẹrt eluezẹt a' mezo̊nec aratasa
(12) A' zo̊lo̊ mẹgalaztatot ẹṣ a' fůge mẹg lẹletẹzẹt a' malogra-
natom ẹṣ a palma .ẹṣ a' malus .ẹṣ mezo̊nec mẹndẹn fay mẹg

aztanac mẹrt mẹg ǵalaztatot a' vigasag. embẹrẹknec fiaitol
(13) Papoc o̊uedẹziẹtẹc mẹg magatokat ẹṣ siriatoc. ordẹhatoc
oltarnac zolgay. mẹńńetẹcbe ſeǵietẹc sakbaṇ en iſtenẹmnec
zolgay. mẹrt eluezẹt en vram iſtenẹmnec hazabol az aldozat ẹṣ
aianlat *(14)* Scentẹllẹtẹc a' bo̊ito̊t. hyatoc a' seregẹt. ẹǵbeǵů-
hẹtẹc a' vẹnẹket .ẹṣ fo̊ldnec mẹṇdẹṇ lakozoit. mv̊ vrunk iſte-
no̊nknec hazaba Es ſ̊uo̊lčetẹc vrhoz *(15)* Ah. ah. ah. a' napnac
mẹrt ko̊zel uaǵon vrnac napia .ẹṣ monnal puztolat io̊t a' hatal-
maſtol *(16)* Midenẹṃ tv̊ zemeitẹc elo̊t elueztenec ė az ẹlẹdelẹc
mv̊ vrunk iſteno̊nknec hazabol o̊ro̊m ẹṣ vigasag *(17)* A' barmoc
mẹgbůzho̊ttenec o̊ ganẹiocban. mẹgto̊rettettenec a' čůro̊c. eltẹ-
kozlattattac a' patikac. mẹrt mẹg ǵalaztatot a' buza *(18)* Mit
ńegẹt a' lẹlkẹs. rẹiottanac az apro barmoknac čorday. mẹ́rt ninč
205 o̊nekic o̊ ẹlẹdelẹc. De ẹṣ' naǵbarmok||nac čorday el himlet-
tenec *(19)* Vram tẹ hoziad ſ̊uo̊lto̊c. mẹrt a' tůz mẹg o̊tto̊ a'
kietlennec dragalatosit ẹṣ a' lang mẹg gẹrieztẹttẹ a' vidẹkẹknec
mẹṇdẹṇ fait *(20)* De ẹṣ' mezo̊nec vadi nẹztenec tẹ rẹiad moṇ-
nal eſſet zomiuhozo zẹro̊. mẹrt mẹgaztanac vizeknec forrasi .ẹṣ
tůz mẹgmarta a' kiẹtlennec dragala[to]tosit

Cap*itul*um masod

TRombitaual ẹnẹkletẹc syonban. ordẹhatoc en scẹṇt hẹǵẹ-
mẹn Mẹghaborоǵǵanac fo̊ldnec mẹṇdẹṇ lakozoy. mẹrt io̊ vrnac
napia. mẹrt ko̊zel vaǵon *(2)* sẹtẹtsẹgẹknec ẹṣ homalnac napia
ko̊dnec ẹṣ veznec napia ki terieztẹtẹt a' hẹǵẹkre monnal holual
soc nẹp ẹṣ ero̊s Eǵenlo̊ o̊uelẹ nẹm uolt kezdetto̊lfoguaṇ ẹṣ o̊-
vtanna nẹm lẹzẹn. mẹnd nemzetẹknec ẹṣ nemzetẹknec [ezte]
eztendeiẹkiglen *(3)* O̊ orcaia elo̊t maro tůz .ẹṣ o̊ utanna kiet-
lennec puztasaga Eṣ ninčen ki eltauoztaſſa o̊tet *(4)* O̊nẹzẹsẹc
monnal louaknac nẹzẹsẹ. ẹṣ vǵaṇ futosnac monnal louagoc.
(5) Hẹǵẹknec tetein zo̊knec mikẹnt zekereknec zozat́t́a. [mi]
mikẹnt pozdoriat mẹgmaro tůz langanac zozat́t́a mikẹnt viadalra
kẹzo̊lt ẹro̊s nẹp. *(6)* o̊ orcaiatol ǵẹtrettetnec nẹpec Mẹndẹn
zemẹlẹc fazẹkba fordẹitatnac *(7)* Futnac mikẹnt ero̊ſſec. mikẹnt
hadakozo fẹrfiac. fẹlmẹṇnec a' ko̊ falra. fẹrfiac iarnac o̊ vtokban
206 ẹṣ nẹm haiolnac el o̊ o̊suenecbo̊l *(8)* ẹǵmẹn||dẹnic o̊ at́t́afiat
nẹṃ zorongat́t́a ẹǵmẹndẹnic o̊ o̊sueńẹkben iarnac De ẹṣ' abla-

kokon beesnec .ẹṣ nẹm serẹznec mẹg *(9)* A' varosba bemẹnnec a' kôfalon futosnac hazakat mẹghagnac ablakokon bemẹnnec monnal or *(10)* Oͤ orcaia ẹloͤt mẹgrẹmoͤlt foͤld. mẹgindoltac meń-ńec. nap ẹṣ hod mẹgsẹtẹtẹsoͤltec. ẹṣ čillagoc mẹguontac oͤ vilagoſſagokat *(11)* Es vr atta oͤzauat oͤ seregẹnec orcaia[tol] eloͤt. mẹrt igẹn soc oͤvara. mẹrt eroͤſſec ẹṣ tẹuoͤc oͤ eroͤit Mẹrt naǵ vrnac napia ẹṣ igẹn fẹlelmes. ẹṣ ki tůrheti oͤtet *(12)* Ma azẹrt uǵmonḍ vr iſten Fordollatoc en hoziam mẹnd tů zůuetẹckel. boͤitben ẹṣ siralomban ẹṣ ǵazolatban *(13)* ẹṣ metellẹtẹc mẹg tvͤ zůuetẹket .ẹṣ nẹm tů ruhaitokat .ẹṣ fordollatoc tvͤ vratoc iſtenhẹz. mẹrt keǵẹs ẹṣ irgalmas. engẹdelmes ẹṣ soc irgalmaſſago .ẹṣ fẹlsẹgẹs irgalmas gonoſſagokon *(14)* Ki tuǵǵa ha mẹg fordollon ẹṣ bočasson iſten .ẹṣ aǵǵon oͤ utanna aldomaſt Aldozat ẹṣ aianlat mvͤ vrunk iſtennec *(15)* Enẹkletẹc trombitaual syonban. scentẹlletẹc boͤitoͤt. hyatoc serẹgẹt. *(16)* ẹǵbe ǵůhetẹc nẹpet. scentẹlletẹc ẹǵhazat. ẹǵbe hyatoc vẹnẹket. ẹǵbe ǵůhetẹc aprokat. ẹṣ emloͤket zopokat. Ki mẹnnẹn a' uoͤ legeń oͤ hailakabol ẹṣ mẹń azzoń oͤ teremẹboͤl *(17)* az oltar ẹṣ a' gador koͤzoͤt sirnac papoc vrnac zolgay || ẹṣ mondnac Engeǵ vram engeǵ tẹ nẹped- 207
nec .ẹṣ nẹ aǵǵad tẹ oͤroͤkletẹdet bozzosagba .ẹṣ nẹ vralkoǵǵanac nemzetẹc oͤraitoc Mẹrt mire monǵac a' nẹpekben Hol vaǵoṇ foͤiſtenẹc *(18)* Vr zerettẹ oͤfoͤldẹt ẹṣ mẹg engedẹt oͤnẹpẹnec. *(19)* Eṣ felelt vr ẹṣ mondot oͤnẹpẹnec Imẹ en ereztẹc tvͤnektẹc gabonat bort .ẹṣ olait .ẹṣ betellesẹttec oͤbennẹc .ẹṣ nẹm adlac tvͤtoͤket touabba nemzetẹcbeṇ bozzosagba. *(20)* ẹṣ oͤtet ki ẹzfekroͤl vaǵon. mezzẹ tẹzẹm tvͤtoͤlletẹc .ẹṣ ki ůzoͤm oͤtet a' foͤldbe az utba .ẹṣ puztaba .ẹṣ orcaiat nap keleti tengẹr ellen. ẹṣ oͤ utollat az vtolso tengẹrre Es fẹlmẹǵẹṇ oͤ bůzoͤ ẹṣ fẹlmẹǵẹṇ oͤ rothadagoſſaga. mẹrt keuẹloͤl můuelkẹdet *(21)* Nẹ akarih fẹlned foͤld de vigaǵ [tẹ] ẹṣ oͤroͤl. mẹrt fẹlmagaztatta vr hoǵ tẹǵẹ *(22)* Nẹ akariatoc fẹlnẹtẹc a' videknec lelkẹsit. mẹrt a' kietlennec dragalotosi nemzẹttenec. mẹrt a' fa hozta oͤ ǵimoͤlčit. a' fůge ẹṣ a' zoͤloͤ attac oͤ e[r]reiẹket *(23)* Es syonnac fiay vigaǵǵatoc ẹṣ oͤroͤlletẹc tvͤ vratoc iſtenben. mẹrt atta tvͤnektẹc igaſſagnac tanẹitoiat. ẹṣ lẹzallẹiťa tvͤ rẹatoc vẹterńey harmatot ẹṣ eſtiet mikẹnt kezdettoͤl foguaṇ *(24)* Es a' zẹroͤc betellẹsẹdnec gabonaual ẹṣ a' saitoc || boͤuoͤlkoͤdnec borral ẹṣ olayal *(25)* ẹṣ 208
mẹg adom tvͤnektẹc az eztendoͤket. kiket mẹg oͤt a' saska a'

čayua a' roǵa ẹṣ a' hẹrńo Naǵ en ero̊ſſẹgẹm kit ereztẹttem tv̊ hoziatoc *(26)* ẹṣ ẹztẹc ẹltettetuẹn. ẹṣ mẹgẹlẹgettẹc .ẹṣ dičeritẹc tv̊ vratoc iſtentẹknec neuẹt ki to̊t čudakat tv̊ ueletẹc .ẹṣ nẹm ǵalaztatic mẹg en nẹpem o̊ro̊ckẹ *(27)* ẹṣ tuǵǵatoc mẹrt en Isr̄l ko̊zepẹt vaǵoc .ẹṣ en tv̊ vratoc iſtentẹc. ẹṣ ninč naǵob. ẹṣ en nẹpem nẹm ǵalaztatic mẹg o̊ro̊ckẹ

Capitulum harmad

(II, 28) ES lẹzẹn ezẹc utan O̊tto̊m en zelletẹmet mẹndẹn teſtre .ẹṣ tŭ fiaitoc ẹṣ tv̊ lẹantoc prophetalnac. Tŭ vẹntẹc almakat almadoznac .ẹṣ tv̊ ifiaitoc latatokat latnac *(29)* De ẹṣ' annapocban o̊tto̊m en zelletẹmet ẹṣ en zolgalo lẹańimra *(30)* Es adoc čudakat mẹńńẹn ẹṣ fo̊ldo̊n. vẹrt ẹṣ tŭzet ẹṣ fŭſtnec paraiat *(31)* Nap sẹtẹtsẹgẹcbe fordol .ẹṣ hod vẹrbe mi elo̊t el io̊yo̊n vrnac naǵnapia .ẹṣ fẹlelmes *(32)* Es lẹzẹn Mẹndẹn valaki kaialtanǵa vrnac neuẹt v̊duo̊zo̊l. Mẹrt syonnac hẹǵẹn ẹṣ Ihr̄lmbẹn lẹzẹn az v̊duo̊zo̊lẹs. mikẹnt mondot vr .ẹṣ a' maradẹkocban kiket vr hiuand *(III, 1)* Mẹrt imẹ annapokban ẹṣ az v̊do̊ben
209 micor mẹgfordẹitandom Iudanac ẹṣ Ihr̄lmnẹc fogsagat || *(2)* ẹǵbe ǵu̇ito̊c mẹndẹn nemzetẹket ẹṣ vizẹm o̊ket Iosaphatnac vo̊lǵẹbe. ẹṣ ottogol vetekẹdẹm o̊uelẹc Isr̄lẹn en nẹpemẹn ẹṣ en o̊ro̊kletẹmẹn kiket el himtẹttenec nemzetẹcbe. ẹṣ en fo̊ldemet mẹgoztottac *(3)* ẹṣ en nẹpemẹn ńilat ereztettenec Es a' ǵermẹkẹt vettẹc a' bordẹlba .ẹṣ a' lẹant el attac boron hoǵ innanac *(4)* Valobizoń mi ennekẹm ẹṣ tv̊nektẹc Tirus ẹṣ Sydon. ẹṣ Palẹſtinayaknac mẹndẹn hatari Midenem ǵo̊zo̊delmet forbatlotoc mẹg ennekẹm ė Es ha tŭ en ellenẹm ǵo̊zo̊delmeztẹc hamar ẹṣ ǵorsan mẹg adom tv̊ nektẹc a' mẹgforbatlaſt tv̊ fetẹkre *(5)* Mẹrt en ezŭſto̊met ẹṣ en arańńamat eluo̊ttẹtẹc .ẹṣ en kẹuanatosimat ẹṣ en zẹpimet attatoc tv̊ baluantoknac ẹǵhazaba *(6)* ẹṣ Iuda fiait ẹṣ Ihr̄lm fiait el attatoc a' go̊ro̊go̊c fiainac hoǵ mezzẹ tẹnnẹtẹc o̊ket o̊ hataroktol *(7)* Imẹ en fẹltamaztom o̊ket a' helẹn kibẹn el attatoc o̊ket .ẹṣ fordẹitom a' tŭ mẹgforbatlaſtokat tŭn fetẹkre. *(8)* ẹṣ el arolom tv̊ fiaitokat ẹṣ tv̊ lẹantokat Iuda fiainac kezẹkbe ẹṣ el arollac o̊ket Aſſabẹosoknac igẹn mezzẹualo nemzetnec. mẹrt vr [vr] bezẹllẹttẹ *(9)* V̊uo̊lčẹtẹc ezt
210 nemzetbẹn Scentẹlletẹc hadat. tamaziatoc fẹl az ero̊ſſeket || Fẹl-

męńńenec męndęn hadakozo fęrfiak *(10)* Tͤoriętęc męg tvͤ zanto vasaitokat tͤorͤocbe .ẹṣ tvͤ kapaitokat lančacba A' beteg mońǵoņ męrt en erͤos vaǵoc *(11)* Fakadoziatoc ẹṣ iͤouetęc męndęn nemzetęc kͤorńͤol ẹṣ ęǵbe ǵͤulękęzietęc ot. ẹṣ lę eyti vr tę erͤoſſ[ę]idet *(12)* Kellenec fęl nemzetęc ẹṣ męńńenec fęl Iosaphatnac vͤolǵębe męrt ottogol ͤulͤoc hoǵ kͤorńͤol męndęn nemzetękęt męgitęllec *(13)* Erezietęc tvͤ sarlotokat męrt męg ęrt az aratas Iͤouetęc ẹṣ zallatoc lę męrt telles a' saito .ẹṣ bͤouͤolkͤodnec a' saitoc męrt męg sokasolt ͤo gonoſſagoc *(14)* a[n]nępec ͤoldͤokletinec vͤolǵęben. męrt kͤozel vrnac napia a' valaznac vͤolǵębeņ *(15)* Nap ẹṣ hod męgsętętͤoltec ẹṣ čillagoc męguontac ͤo fęneſſęgęket *(16)* Eṣ vr syonbol reio ẹṣ Ihr̅lmbͤol aǵǵa ͤo zauat .ẹṣ męńńec męg indoltat[t]nac ẹṣ fͤold .ẹṣ vr lęzeņ ͤo nępenec [fͤoldęnec] remęnsęgę .ẹṣ Isr̅l fiainac [remęnsęgę] erͤoſſęgę *(17)* Es tuǵǵatoc męrt en vaǵoc tvͤ vratoc iſtentęc. Syonban en scęnt heǵęmen lakozo Es lęzen Ihr̅lm scęnt ẹṣ idegęnęc touabba neņ męnnec ͤo altalla *(18)* Es lęzeņ annapon. heǵęc ędeſſęgęt hullatnac .ẹṣ vͤolǵec teyel folnac. ẹṣ Iudanac męndęn čęrgetegiben vizec folnac ẹṣ forras ki męǵeņ [ͤo] vrnac hazabol ẹṣ męg ͤotͤozi az arradat[t]nac tuuiſſit *(19)* Eǵiptus puztolatba lęzeņ ẹṣ Idomęa 211
vezędelęmnec puztasagaba azert hoǵ hamiſſan mͤuuelkęttenec Iuda fiaiban ẹṣ az artatlannac vęręt elͤottͤottęc ͤofͤoldͤokben *(20)* Es Iudęa lakoztatic męnd ͤorͤockę ẹṣ Ihr̅lm nemzetęcbͤol ẹṣ nemzetęcbe *(21)* ẹṣ męgtizteitom ͤo vęręket kit męgnęm tizteitottam vala ẹṣ vr lakozic Syonban [P r o l o g u s]

A m o s.

It kẹzdẹtic scẹnt Amos *pro*phẹtanac ko̊ńuo̊ *pro*logus̩

OZyas kiral mikor iſtennec zẹrzetẹt zorgalmaſt zeretnẹie a' zẹrzetnec igẹn naǵ zerelmẹiẹrt rẹzzeztetẹc Moysẹs to̊ruẹńẹnec parančolotťa ellen .ẹs̩ ragaduan a' temienẹzo̊t. mẹnt ielẹnti paralipomẹnon masod ko̊ńuẹnec hiſtoriaia papi tiztẹt merẹzkẹdẹt vẹnny Ez allatẹrt ielẹnic. hoǵ iſtennec tẹmplomabaṇ fo̊ld indolas tamadot Kiro̊l Zacharias *pro*phẹta ẹs̩' mẹg emlekẹzic Es uǵ e' fo̊ld indolasnac elo̊tto̊ Amos *pro*phẹta e' mẹgmondot kiralnac ideiẹben. ẹs̩ Iẹroboamnac Ioas fianac Isr̄l kiralanac ideiẹben e' nemzetẹkre kic ez oluasaſſal mẹgfoglaltattac iſtennec haragiat io̊uẹndo̊o̊l mẹghirdettẹ azon okokẹrt mẹlleket mẹgemlẹitẹtvala Es mẹrt azon *pro*phẹta ez utaṇ valocbaṇ mond a' harom hamiſ-
212 ſagokon .ẹs̩ a' nẹǵeden || nẹm fordẹitom mẹg o̊ket Harmadzẹr ieǵzi hoǵ bůno̊knec bočanaťa adattathatic iſteno̊l kit nẹǵedzẹr hirdet azoṇ bůnt tẹuo̊knec sẹm *poenitent*ia sẹm bočanat nẹṃ adattatic Mẹrt tůznec hasonlaťa zẹrẹnt kit a' mẹgmondot nemzetẹcbẹ eleuẹ mẹgmondottauala erẹztendo̊nec akara mẹgmutatni zarmazandonac iſtennec nehez ẹs̩ mẹg hihatatlan haragiat azon varosnac el homlolasara

M a s o d *p r o* l o g u s

AMos *pro*phẹta paztor ẹs̩ parazt. ẹs̩ zẹdẹry ſaknac agait valogatuaṇ keues igẹckel ki nẹṃ ielẹntethetic Mẹrt ki ielẹntheti ki mẹltan harom bůnit damascosnac Gazẹnac. Tirusnac. Idumẹanac Amon fiainac ẹs̩ Moabnac .ẹs̩ heted ẹs̩ ńolcad helẹn Iudanac ẹs̩ Isr̄lnẹc Èz bezẹl a' ko̊uer v̊no̊knec kic vadnac Samaria-

nac heǵiben .ẹs valla a' naǵob ẹs küffeb haznac romlasat O̊
mẹglatta a' saskanac tẹuóiẹt .ẹs vrat allatta a' mezzel mẹg
ẹǵenẹsẹitẹt ko̊falon auaǵ Adamantinoson .ẹs almaknac horgan
[v] vonuaṇ ǵẹtrelmek[n]et bűno̊so̊knec .ẹs ehsẹgẹt fo̊ldre. nẹm
keńẹrnec ehsẹgẹt sẹm viznec zomiusagat. de iften igẹiẹ halga-
tasanac Nẹm mondotta igẹinec de vrnac igẹit Amos kedẹg ma-
ǵaraztaǁtic mẹgterhẹltetẹtnec Ez Amos l e l k i malaztal tel- 213
les p*ro*phetalt ẹǵeb p*ro*phetac ko̊zo̊t. mẹrt nẹm̃čac o̊n maga
uala p*ro*pheta de ẹgebec ẹs' Valobizoń p*ro*phẹta nẹm lehetẹt-
uolna hanẹm̃ha eleztẹb paztor nẹm uoltuolna ki ẹs' o̊trombitaia-
ual ẹǵ mẹndẹn napon ẹnẹkẹl oktatuaṇ ẹs tanẹituan ẹǵhazbaṇ
Mẹrt bizońsaggal mẹndẹṇ p*ro*phẹtaknac zauoc mondatic monnal
lẹlki trombita ẹǵhazban prẹdikaluaṇ Mẹrt iruaṇ vaǵon Meń fẹl
a' magas heǵre tẹ ki ẹuaṇǵẹlizalz syonnac. magaztaffad fẹl tẹ
zodat

p*ro*logus supẹr Amos

EZ Amos p*ro*phẹta nẹm̃ uolt Isayasnac atťa iollehet az ẹs'
p*ro*phẹta volt Mẹrt az ẹs ẹǵeb bẹto̊ckel ez ẹs' ẹǵeb bẹto̊ckel
irattatic mẹg az Hẹbẹreknel Bo̊to̊knec ki valazia dẹyakol ninčen
Es amaz ero̊snec e' kedẹg elualtnac vaǵ eltauozotnac maǵaraz-
tatic. mẹrt a' tiz nemzetẹc ellen bezẹllẹt. maskẹnt ki a' tiz
nemzetẹc ellen bezẹllẹt. Kic baluań imadas miat iftennec zol-
galatťatol ẹs Dauidnac orzagatol elualtanacvala Volt kedẹg
o̊rokonsaga Tẹkuẹnác varosabol ki hat meľ fo̊ldo̊n vaǵon Bẹthlẹ-
hemhez Barmoknac zorgalmazatťat viseluẹṇ a' mezo̊knec zẹlẹf-
fẹgẹben kic ko̊zel vadnac Tẹkuẹnac varosahoz kicben a' fo̊ldnec
aziusagaẹrt ǁ ẹs fo̊ue[t]nẹs uoltaẹrt sẹm ẹǵ gabona nẹm terẹm 214
dẹ ezẹc bo̊ barmi ẹlẹdelẹckel bo̊uo̊lko̊dnec Azẹrt mẹndẹnẹc tel-
lesẹc valanac paztorockal. ẹs a' fo̊ldnec meddo̊sẹgẹ mẹrtẹcletic
auaǵ forbatlatic [mẹ] barmoknac sokaffagaual E' paztoroknac
zamabol volt Amos. tudatlan bezẹddel de telles tudomańńal
Azon idecben p*ro*phẹtalt kedẹg kicben Iochél Naum. Ionas.
Ozẹẹ. Isayas De keuesẹ elẹb kezdẹt p*ro*phẹtalni hoǵnẹm̃ Isayas
Inkab kedẹg a' tiz nemzetẹc ellen bezẹllẹt keuesẹket ko̊zbe
vetuẹṇ a' ketto̊ro̊l Ezt a' paztoroc zamabol eluẹuẹṇ ereztẹ vr
hoǵ Samariaban p*ro*phẹtalna Kit Amasias kiral auaǵ pap ǵa-

korta ǵętrettę čapasockal Ez utan o̊ fia Ozyas vas zęggel v̊ſtô-
kęnel altal ütę Ėzęc utan fel eleuenen ki vettetęc o̊ földębe
keues napoc vtan a' sebnec serelmęuel męghala .ęs eltemettetęc
o̊ attayual

It immar kęzdętic scęnt Amos prophętanac kȫnuȫ

AMosnac igęy ki [ki] volt Tękuęnac paztoribol męlleket
latot Isrlre Ozyasnac Iuda [Isrl] kiralanac napiban ęs Ięroboam-
215 nac Ioas fianac Isrl || Kiralanac napiban ket eztendöuel elȍttȍ
a' föld indolasnac. *(2)* Ęs monda Vr Syonbol ręyo .ęs Ihrlmbȍl
aǵǵa o̊zauat ęs sirtanac paztoroknac dragalatosi .ęs męgazot
Carmęlosnac teteię *(3)* Ezt monǵa vr Damascosnac harom
bűnin .ęs a' nęǵędikęn nęm fordęitom męg ȍket. azęrt hoǵ
Galaadot vas ńomtato keſſęggel tȍrtȍ lęǵen męg. *(4)* ęs ereztęc
tűzet Azaelnec hazaba .ęs męgmaria Bęnadabnac hazat *(5)* ęs
męgtȍrȍm Damascosnac zauarit .ęs elueztęm a' baluań mezeię-
ben lakozokat. ęs ęſtapot tartot ǵenerkędetnec ęs belendęſſęg-
nec hazabol Es el vitettetic Syrianac nępę Cyręnęnbe vǵmond
vr *(6)* Ezt monǵa vr Gazęnac harom fęrtęzetęſſęgin .ęs a'
nęǵędikęn nęm fordęitom męg ȍtet. azęrt hoǵ eluittę lęǵen a'
tȍkęlletęs fogsagot hoǵ be rekeztenę ȍtet Ydumęaba. *(7)* Ęs
ereztęc tűzet Gazęęnac kȍfala[ba]ra. ęs męgmaria o̊ hazait *(8)* ęs
elueztęc Azotomban lakozokat .ęs ęſtapot tartot Askalonbol Es
fordęitom en kezemet Acharomra .ęs elueznec a' iazoknac ma-
radęki vǵmond vr *(9)* Ezt monǵa vr iſten Tirusnac harom
bűnin .ęs a' nęǵędikęn nęm fordęitom męg ȍket azęrt hoǵ a'
216 tȍkęlletęs fogsagot || be rekeztęttęc Idumęaba. ęs nęm emle-
kęztenec męg aťafiaknac fogadasarol *(10)* ęs ereztęc tűzet
Tirusnac kȍfalaba .ęs męgmaria o̊ hazokat, *(11)* ezt monǵa vr
Edomnac harom bűnin .ęs a' nęǵędikęn nęm fordęitom męg
ȍtet. azęrt hoǵ tȍrrel [v̊d] v̊ldȍztȍ lęǵen o̊ aťťafiat .ęs megtȍrtȍ
o̊ irgalmaſſagat. ęs touabba męgtartotta lęǵen o̊ hirtelenkędetęt
ęs o̊ haragiat męgtartotta męnd vęgiglen *(12)* Ėreztęc tűzet
Tęmamba .ęs męg maria Bozręnac hazat *(13)* Ėzt monǵa vr
Amonfiainac harom fęrtęzetęſſęgin. ęs a' nęǵędikęn nęm for-
dęitom męg ȍtet Azęrt hoǵ Galaadnac nehezkęsit męgmetelte

o̊ hataranac megzeleseitesere *(14)* ẹṣ tůzet gerieztec Rabaath-
nac (maskent Rabeenac) ko̊falaba .ẹṣ megmaria o̊ hazat ordei-
tasban hadnac ẹṣ homalnac napian. ẹṣ az indolasnac napian
(15) Es mẹǵen Melchon fogsagba o̊ ẹṣ' o̊ fedelmi eǵembe vǵ-
mond vr *(II, 1)* Ezt monǵa vr iſten Moabnac harom fertezeteſſegin
ẹṣ a' neǵediken nem fordeitom meg o̊tet. azert hoǵ Idumea
kiralanac tetemit meg egette mend hamuiglan *(2)* Es ereztec
tůzet Moabba. ẹṣ meg maria Cariothnac hazat. ẹṣ meghal Moab
a' zozatban. ẹṣ trombitanac v̊uo̊lteseben *(3)* ẹṣ elueztec birat o̊
ko̊zepibo̊l .ẹṣ o̊ menden fedelmit mego̊lo̊m o̊uele vǵmond vr

Capitulum 2-od ||

(4) EZt monǵa vr iſten Iudanac harom fertezeteſſegin .ẹṣ 217
a' neǵediken nem fordeitom meg o̊tet. azert hoǵ eluettec vrnac
to̊rueńet. ẹṣ o̊ parančolatit nem o̊riztec Mert meg čaltac o̊ket
o̊ baluańi kic utan iarſanac o̊ aťťoc. *(5)* Eṣ ereztec tůzet Iudaba
ẹṣ megmaria Ihr̄lnec hazat, *(6)* Ezt monǵa vr Isr̄lnec harom
fertezeteſſegin ẹṣ a' neǵediken nem fordeitom meg o̊tet. azert
hoǵ az igazat ezůſto̊n elatta. ẹṣ a' zegent lab o̊lto̊zo̊n. *(7)* Kic
megto̊ric zegeneknec feieket fo̊ldnec pora felet. ẹṣ alazatosoknac
vtat el tauoztaťťac. ẹṣ fiu ẹṣ o̊ aťťa bementenec a' leańhoz. hoǵ
megto̊rnec en scent neuemet *(8)* ẹṣ a' zalagba vetet ruhakon
feko̊ttenec menden oltar zerent. ẹṣ karhozattaknac borat iziac
vala o̊ iſteneknec hazaban *(9)* Èn kedeg ki irtottam Amorreuſt
o̊ orcaioc elo̊l. kinec cedrosoknac magaſſaga o̊ magaſſaga .ẹṣ o̊
ero̊s monnal čere fa .ẹṣ megto̊rtem fello̊l o̊ ǵimo̊lčet .ẹṣ alat o̊
ǵůkerit *(10)* En vaǵoc ki felmentettelec tůto̊ket Eǵiptombol .ẹṣ
vittelec tůto̊ket a' [kiet] kietlenbe neǵuen eztendeiglen. hoǵ
birnatoc Amorreusnac fo̊ldet *(11)* Es feltamaztottam tv̊ fiaitocbol
prophetacba. ẹṣ tv̊ iſiaitocbol nazareosokat Midenem vǵvaǵon è
Isr̄lnec fiay vǵmond vr *(12)* Es a' nazareosoknac attoc vala bort.
ẹṣ a' || prophetaknac parančoltoc vala monduan . Ne prophetal- 218
latoc *(13)* Ime en čikorgatoc tv̊ reiatoc. mikent čikorg a' zena-
ual megterheltetet zeker *(14)* ẹṣ futas eluez a' ǵorstol. ẹṣ ero̊s
nem biria o̊ tehetseget .ẹṣ ero̊s nem zabadeiťa meg o̊ lelket
(15) ẹṣ yet tarto nem alhat .ẹṣ o̊ labaiban ǵors nem zabadol-

hatmẹg .ẹṣ lora ello̊ nẹṃ zabadẹithat́t́a mẹg o̊ lẹlkẹt *(16)* ẹṣ
annapon zůuel ero̊s mezẹitelen fut el az ero̊ſſec ko̊zo̊t

Cap*itulu*m iij-*ad*

HAlgaſſatoc [ezẹket] az igẹt mẹllet vr bezẹllẹt tv̊ rẹatoc
Isr̄lnec fiay mẹndẹn rokonsagira. mẹllet ki hoztam Eǵiptomnac
fo̊ldẹbo̊l monduan *(2)* čac tv̊to̊ket esmertelec fo̊ldnec mẹndẹn
nemzetibo̊l Azẹrt mẹglatom tv̊ rẹiatoc tv̊ mẹndẹn hamiſſagtokat
(3) Midenẹṃ ẹǵembe iarnac ė ketten hanẹṃha illendic o̊nekic
(4) Midenẹṃ rẹio ė orozlan a ligetben hanẹṃha ragadozatot
valland Midenẹṃ orozlaṇnac ko̊lko̊ aǵǵa o̊ zauat ė o̊ barlangia-
bol hanẹmha ragadand valamit *(5)* Midenẹṃ esic madar ė fo̊ld-
nec to̊rẹbe madaraznalkůl Midenẹm eluẹtettettetic ė a' to̊r a'
fo̊ldro̊l mi elo̊t valamit fogion *(6)* Es ha ẹneklend a' trombita
a' varosbaṇ .ẹṣ a' [nẹp] nẹp mẹgnẹṃ yed Ha nẹm lẹzẹṇ gonoz
a' varosban kit vr nẹṃ tend *(7)* mẹrt nẹm tẹzi vr iſten az
igẹt hanẹṃha mẹgielẹṇtẹndi o̊ titkiat o̊ zolgainac *pro*phẹtaknac ||
219 *(8)* Rẹio az orozlan ki neṃ fẹl Vr iſten bezẹllẹt ki nẹm *pro*-
phẹtal *(9)* Hallandoua tẹǵẹtẹc Azotomnac varosiban ẹṣ Eǵiptom
fo̊ldẹnec varosiban. ẹṣ moṇǵatoc Egbe ǵůito̊zietẹc Samarianac
hẹǵibe .ẹṣ laſſatoc a' soc balgatagsagokat o̊ ko̊zepettẹ .ẹṣ pat-
uart zenuedo̊kẹt o̊ reitẹkiben *(10)* ẹṣ nẹṃ tuttanac igazat tẹnni
vǵ mond vr Hamiſſagot ẹṣ ragadozatot kẹnčẹznec o̊ hazocban
(11) Azẹrt ezt monǵa vr iſtẹṇ Mẹgto̊ro̊delmeztetic ẹṣ mẹgko̊r-
ńẹkẹztetic a' fo̊ld. ẹṣ lẹuontatic tẹ belo̊lled tẹ ero̊ſſẹgẹd .ẹṣ el
ragattatnac tẹ hazaid *(12)* ezt monǵa vr Mikẹnt ha a' paztor
elragadand orozlaṇnac zaiabol ket zarakat auaǵ fůlnec vēgẹt
iǵen ragattatnac el Isr̄lnẹc fiay Kic lakoznac Samariaban en
aǵačkamnac čapasaban. ẹṣ Damascosnac aǵaban *(13)* Halgassa-
toc ẹṣ vallatoc Iacob hazaban vǵmond seregẹknec vra iſtenẹ
(14) Mẹrt a' napon mẹllẹn kezdendẹm mẹglatnom Isr̄lnẹc to̊r-
uẹṇ to̊rẹset orẹiaia latom mẹg. ẹṣ Bethẹlnec oltarira .ẹṣ elua-
gattatic az oltarnac zarvay. ẹṣ esnec a' fo̊ldre *(15)* ẹṣ mẹg-
verẹṃ a' teli hazat a' ńari hazzal. ẹṣ elueznec az ẹlefant tetem-
bo̊l alkotot hazac ẹṣ soc hazac tẹkozlatnac el vǵmond vr

Capitulum 4-ẹd

HAlgaſſatoc ez igẹt kȯuer ṽnȯc kic vattoc Samarianac hẹǵẹben || Kic patuart tẹztẹc nauolasoknac .ẹṣ mẹgtȯrtȯc zẹgẹ- 220
nẹket Kic monǵatoc tṽ vraitoknac hoziatoc ẹṣ izonc *(2)* Eskȯt vr iſten ȯ scentẹben mert imẹ napoc iȯuec tṽ rẹiatoc ẹṣ fẹlemelnec tṽtȯket .ẹṣ tṽ mẹgmaradẹktokat forro fazokakban *(3)* ẹṣ az reſſẹkẹn kimẹntẹc ẹǵǵitẹc maſtoc ellen ẹṣ vettettẹc Armonba vǵmonḍ vr *(4)* Iȯuetẹc Bẹthelbe. ẹṣ hamiſſan mȗuelkẹǵǵetẹc Galgalaba. ẹṣ sokasẹhatoc mẹg a' tȯruẹn[t] tȯrẹſt ẹṣ aianlatoc holual tṽ aldomaſtokat *(5)* ẹṣ aldoziatoc a' kouazbol dičẹretẹt. ẹṣ hyatoc akaratus aldozatoknac. ẹṣ hirdeſſẹtẹc mẹg mẹrt iǵ akartatoc Isrl fiay vǵmonḍ vr iſten *(6)* Azẹrt en ẹṣ' attam tṽnektẹc fogaknac fẹlelmẹt tṽ mẹndẹn varoſtocban ẹṣ kẽnereknec zȗksẹgẹt tṽ mẹndẹn heltẹcben. ẹṣ nẹm fordoltatoc en hoziam vǵmond vr *(7)* Es en mẹgtiltottam tṽtȯlletẹc az eſſet mikor mẹgharom honapoc volnanac aratasiglan .ẹṣ esẹc ẹǵvarosra. ẹṣ masikra nẹm esẹc Eǵ rẹz mẹg ȯtȯztetẹt. ẹṣ a' rẹz mẹlre nẹm eſtem mẹgazot *(8)* Es iȯuẹnec ket ẹṣ harom varosoc az ẹǵvarosba hoǵ innanac vizet .ẹṣ nẹm ẹlẹgettenec-[tenec] mẹg .ẹṣ nẹm fordolatoc en hoziam vǵmonḍ vr *(9)* Mẹgvertelec tṽtȯket azalo zellel ẹṣ roǵaual. tṽ kertẹtẹknec sokaſſagat. ẹṣ tṽ zȯlȯitẹkẹt ẹṣ tṽ olay kertẹtẹkẹt ẹṣ tṽ fȗge kertẹtẹkẹt hernő ȯttȯ mẹg ẹṣ nẹm fordolatoc en hoziam vǵmonḍ vr *(10)* Ereztẹc tṽ belẹtẹc halalt || Eǵiptomnac vtaban. tȯrrel mẹg- 221
verẹm tṽ ifiaitokat. mẹnd tṽ louaitoknac fogsagaig .ẹṣ fẹlmẹntetẹm tṽ zallaſtoknac bȗzẹt tṽ orrotocba. ẹṣ nẹm fordolatoc en hoziam vǵmond vr *(11)* Èl fordẹitalac tȗtȯket mikẹnt vr el fordẹitotta Sodomat ẹṣ gomorrat .ẹṣ lȯttetẹc mikẹnt a' tȗzbȯl ki [el] ragattatot ṽzȯǵ .ẹṣ nẹm fordolatoc en hoziam vǵmonḍ vr *(12)* Azẹrt ezẹket tẹzẹm tẹnekẹd Isrl vǵmonḍ vr Miutan kedẹg ezẹket tendẹm tẹnekẹd kẹzẹhed tẹ magadat Isrl tẹ iſtenẹdnec eleibe. *(13)* mert imẹ en tẹzẹc hẹǵẹket .ẹṣ teremtẹc zelet .ẹṣ hirdetẹm embẹrnec ȯ bezẹdẹt. tẹzẹm a' vẹtẹrnẹy kȯdȯt .ẹṣ iaroc fȯldnec magaſſagan. serẹgẹknec vra iſtene ȯ neuẹ

Cap*itulu*m őtőd

HAlgassatoc ez igęt kiuel emelęc tv̄ ręiatoc siralmat
Isr̄lnęc haza lę esęt. ęs nęm toldatic hoǵ fęlkellęn *(2)* Isr̄lnec
zůző lęuettetęt ő főldębe. ninčen ki fęlkőlčő őtet *(3)* Męrt ezt
monǵa vr iſten A' varos kiből ezęręc kimęnnecvala. męg haǵat-
tatnac ő bennę zazan .ęs kiből ki męnnecvala zazan haǵattatnac
ő bennę tizen Isr̄lnęc hazaban *(4)* Męrt ezt monǵa vr iſten Isr̄l
222 hazanac Kereſſetęc engęmet || ęs ęltęc *(5)* ęs nę akariatoc
kęręsnętęc Bęthelt .ęs galgalaba nę akariatoc męnnętęc Ęs
Bęrzabęeba benęmeńńetęc. mert Galgala fogsagban vitettetic el.
Ęs Bęthel kęlletlen lęzęn *(6)* Kereſſętęc vrat ęs ęlletęc Nętalan-
tal męg ęgetteſſęc Iosęphnęc haza męnt tűz .ęs męgmaria ęs
nęm lęzęn ki męgolča Bęthelt, *(7)* Ki v̄rőmbe fordęiťa az
itęletet ęs vrnac igaſſagat męghaǵǵatoc a' főldőn *(8)* Acturuſt
tęuőt ęs oriunth. ęs sętętsęgęket holualba fordęitot .ęs napot
ęybe valtoztatot Ki hya tengęrnec vizeit .ęs ki őtti azokat főld-
nec zinęre Vr őneuę *(9)* Męg meueti a' puztolatot az erőſſőn. ęs a'
foztaſt a' hatalmasra hozia *(10)* Ǵůlősęgben vallottac a' kapu-
ban męgfeddőt .ęs a' tőkęlletęsen bezęllőt męgutaltac *(11)* Azęrt
hoǵ męgńomoręiťatocvala a' zęgęnt .ęs a' valaztot fozlatot el-
uęzitęcvala őtőllő Hazakat nęǵzęgő kőuel raktoc .ęs nęm
lakoztoc ő bennęc Igęn zerelmes zőlőket plantaltoc .ęs nęm
iziatoc ő borat. *(12)* mert en esmertem tv̄ soc fęrtęzetęſſęgtę-
ket .ęs tv̄ erős bűntőket Igaz ellensęgęc aiandokokat vęztęc .ęs
zęgęnęket a' kapuban. męg ńomorgattoc *(13)* Azęrt ildomos az
v̄dőben veztegl. mert az [v̄dő] v̄dő gonoz. *(14)* Kereſſetęc iot
223 ęs nę gonozt hoǵ ęlletęc .ęs sere||gęknec vra iſtenę tű uele-
tęc lęzęn mikęnt mondotta *(15)* Ǵůlőlletęc gonozt ęs zereſſetęc
iot. ęs zęręzietęc a' kapuban az itęletet. ha talantal Iosęph
maradękinac irgalmazion seregęknec vra iſtenę *(16)* Azęrt ezt
monǵa seregęknec vralkodo vr iſtenę Męndęn vcakban siralm
ęs męndęnęcben kic kůuől vadnac mondatic Yai Yay Ęs a'
zantokat hyac ǵazolatra ęs azokat siralomra kic tudnac siratni
(17) Es męndęn vtacban lęzęn siralom mert altal męǵęc tę
kőzepetted vǵmond vr *(18)* Iay vrnac napiat kęuanoknac Mire
akariatoc őtet Vrnac ez napia sętętsęg ęs nęm vilagoſſag

(19) Mikẹppen ha embẹr elfutand orozlannac orcaiatol .ẹs eleibe
kellẹn o̊neki meduẹ .ẹs bemẹńńẹn a' hazba. ẹs mẹgtamazkoǵǵẹc
o̊ kezẹuel a' falhoz ẹs mẹg maria o̊tet zomak *(20)* Midenẹm
nẹm sẹtẹtsẹgė vrnac napia ẹs nẹm vilag .ẹs homal ẹs nẹm
fẹnẹſſẹg o̊ bennẹ *(21)* Ǵůlo̊ltem ẹs el uettem tv̊ innep-
naptokat .ẹs nẹm vẹzẹm tv̊ seregtẹknec illaťťat *(22)* Hoǵha
aianlandotoc ennekẹm aldomasokat .ẹs tv̊ aiandoktokat nẹm
vẹzẹm .ẹs tv̊ ko̊uertẹknec fogadasat nẹm vẹzẹm *(23)* Vẹǵed el
en to̊llem tẹ ẹnẹkidnec zaigasat .ẹs tẹ igrẹc kẹssẹgidnec ẹnẹkit
nẹm halgatom mẹg *(24)* ẹs mẹg || ielẹntetic az itẹlet monnal 224
ero̊s arradat *(25)* Midenẹm oſťakat ẹs aldozatokat aianlotťatoc
ennekẹm a' kietlenben [ė] neǵuẹn eztendeiglen ė Isr̄lnẹc hạza
(26) ẹs viseltẹtẹc Molothnac hailakat tv̊ iſtentẹknec ẹs baluań-
toknac kẹpẹt Tů iſtentẹknec čillagat. mẹlleket to̊ttetẹc tv̊ maga-
toknac *(27)* Es elmẹntetlec tůto̊ket Damascos eluẹ vǵmond
seregẹknẹc vra o̊neuẹ

Capitulu̅m hatod

IAy nektẹc kic ǵeńerkẹttetẹc Syonban .ẹs biztoc Sama-
rianac heǵẹbe Fedelmek nẹpeknec fey iaruan keuẹlsẹggel
Isr̄lnẹc hazaban *(2)* Mẹńnetẹc el Calam̄mẹba ẹs laſſatoc mẹg
ẹs onnat mẹńnetẹc naǵ Emathba .ẹs zallatoc lẹ a' iazoknac
Gẹthẹbe. ẹs o̊ orzagoknac mẹnto̊l iobbaiba. ha zẹlẹsb o̊ hataroc
tv̊ hataritoknal *(3)* Kic el valaztattatoc gonoz napba .ẹs ko̊zel-
gettẹc hamiſſagnac zekihez *(4)* Kic aloztoc ẹlẹfant tetemmel
alkotot aǵacban .ẹs buialkottoc tů aǵatocban. kic mẹgẹzitẹc a'
barant az apro barom čordaiabol .ẹs a' boriukat az o̊rẹg barom
čordaia ko̊zepibo̊l. *(5)* kic ẹnekletẹc soltarnac zauaban mikẹnt
Dauid Alaitottac o̊magoknac vallanioc ẹneknẹc edẹńit *(6)* yuuan
a' fialakban bort ẹs mẹn||to̊l iob kenettel kenettettenec 225
mẹg. ẹs semmit sẹm zenuednecvala [Iosẹphnec] Iosẹphnec
to̊ro̊delmẹn *(7)* Azẹrt ma el mẹnnec az el mẹno̊knec feiẹkẹn. ẹs
eluẹtettetic a' buialkodoknac tẹuo̊io̊ *(8)* Ėsko̊t vr iſten o̊ lẹlkẹre
vǵmond seregẹknec vra iſtenẹ Ėn mẹgutalom Iacobnac keuẹl-
sẹgẹt .ẹs o̊ hazait ǵůlo̊ltem .ẹs el adom a' varoſt o̊ lakozoiual
o̊zuo̊ *(9)* Hoǵha eǵhazban tiz fẹrfiac [lendnec] maradandnac o̊k
ẹs' mẹg halnac *(10)* ẹs vezi o̊tet o̊ rokona .ẹs mẹg ẹgeti o̊ket

hoǵ tetemit a' hazbol ki uiǵẹ .ẹṣ mond annac ki a' haznac
reitẹkẹben vaǵoṇ Midenẹm vaǵon ė tẹ melletted *(11)* ẹṣ felel.
Vẹgẹ vaǵon ẹṣ moṇd neki Veztegy ẹṣ nẹ emlekẹziel vrnac
neuẹro̊l. *(12)* mẹrt imẹ vr parančolt .ẹṣ mẹgueri a' naǵob hazat
romlaſſal .ẹṣ a' ků́ſſẹb hazat metelẹsẹckel *(13)* Mindenẹṃ fut-
hatnac. ė louac a' ko̊zirton. auaǵ zanthatnac a' bialokon Mẹrt
az itẹletẹt kesero̊sẹgbe fordẹitottatoc. ẹṣ. igaſſagnac ǵimo̊lčẹt
v̄ro̊mbe *(14)* Kic vigattoc a' sẹmmiben kic mondotoc Minẹṃ mv̄
ero̊ſſẹgo̊ncbẹṇ vo̊tto̊ṇc ė mů magońknac zaruakat Vǵmoṇd sere-
gẹknẹc vra iſtenẹ *(15)* Imẹ en tamaztoc tv̄ rẹiatoc Isr̄lnec
226 haza nemzetẹt ẹṣ mẹgto̊r tuto̊ket || Emachnac bemẹnetito̊l. fog-
uaṇ. a' kietlennẹc arradaťťaiglan

vij Capitulum hẹtẹd

EZẹket mutata vr iſten ennekẹm Es imẹ saskaknac tẹuo̊io̊
eſti eṡ termẹsinec kezdetẹben Es imẹ eſti a' čordanac ńiro̊io̊
utan*) *(2)* Es lo̊n mikor mẹgto̊kẹllẹttẹuolna a' fo̊ldnec fůuẹt
ẹnny mondẹc Onzollac vram iſten leǵ keǵelmes Ki tamazťa
fẹl Iacobot. mẹrt aprod *(3)* Keǵelmezẹ vr iſten ezẹn Nẹm
lẹzẹn Monda vr iſten *(4)* Ezẹket mutata vr iſten ennekẹm Es
imẹ vr iſten hya az itẹletẹt tůzbe .ẹṣ mẹgmar soc mẹlsẹgẹt .ẹṣ
mẹgezi ẹǵembe a' rẹzet *(5)* ẹṣ mondẹc Vram iſten onzollac
ńugoǵǵal mẹg Ki tamazťa fẹl Iacobot mẹrt aprod *(6)* Keǵel-
mezẹ vr ezẹn De ez ẹṣ' nẹṃ lẹzẹṇ monda vr iſten *(7)* Es imẹ
vr alvala a' mẹg ẹǵenẹsẹitetẹt ko̊falon ẹṣ o̊ kezẹbẹṇ mez kalan
(8) Es monda vr ennekẹm Mit lać tẹ Amos Es moṇdẹc Meze-
lo̊nẹc kalanat Es moṇda vr Imẹ en vetẹṃ a' mez kalant Isr̄lnẹc
en nẹpemnec ko̊zepibe .ẹṣ nẹṃ toldom touabba o̊tet ẹkẹsẹitenẹm
(9) Es mẹgto̊rettetnec a' baluańnac magassagi ẹṣ Isr̄lnẹc. scen-
tẹleti mẹgpuztoltatnac .ẹṣ to̊rrel kelẹc fel Iẹrobouaṃnac hazara
(10) Es ereztẹ Amasyas Bẹthẹlnec papa Iẹrobouamhoz Isr̄lnẹc
227 kiralahoz moṇduaṇ || Amos tẹ ellenẹd viut Isr̄l hazanac ko̊ze-
pettẹ Nẹm zenuedheti e' fo̊ld o̊ mẹndẹn bezẹdit *(11)* Mẹrt ezt
moṇǵa Amos To̊rben hal mẹg Iẹrobouaṃ ẹṣ Isr̄l fogsagbaṇ

*) maskẹnt kiralnac ńirẹsẹ utan

mẹǵẹn el o̊ fo̊ldẹbo̊l *(12)* Es monda Amasias Amosnac Ki lac*) Mẹń fůs Iudanac fo̊ldẹbe ẹṣ ẹǵel ottogol kẹńeret .ẹṣ ottogol prophẹtal *(13)* Es nẹ tolǵad touabba hoǵ Bẹthẹlben prophẹtal. mẹrt kiralnac scentẹletẹ ẹṣ o̊ orzagánac haza *(14)* Es felelẹ Amos ẹṣ monda Amasiasnac Nẹm vaǵoc prophẹta Nẹṃ vaǵoc prophẹtanac fia. de paztor vaǵoc en zegdeluẹṃ zẹdẹry fakat. *(15)* ẹṣ vo̊n engẹmet vr mikor ko̊uetẹṃuala a' čordat Es moṇda vr ennekẹm Mẹńńel ẹṣ prophẹtal ennẹpemnec Isr̄lnẹc *(16)* Es ma halgaſſad vrnac igẹit Tẹ mondod Nẹ prophẹtal Isr̄lre .ẹṣ nẹ hirdes a' baluaṇ. hazara *(17)* Azẹrt ezt monǵa vr Tẹ felesẹged e' varosbaṇ paraznalkodic .ẹṣ tẹ fiaid ẹṣ tẹ lẹańid to̊rben esnec lẹ .ẹṣ tẹ fo̊lded ko̊tellel mẹrtetic mẹg .ẹṣ tẹ a' fẹrtẹzetẹs fo̊ldben halzmẹg .ẹṣ Isr̄l fogságbaṇ mẹǵẹn el o̊ fo̊ldẹbo̊l

(*Cap.* VIII.)

EZẹket mutata vr iſten ennekẹm Es imẹ almaknac horgia *(2)* ẹṣ moṇda vr Mit lać tẹ Amos. Es moṇdẹc Almaknac horgat Es monda ennekẹṃ vr || Vẹgezet io̊t en nẹpemre 228 Isr̄lre Nẹm toldom touabba hoǵ altal mẹńńem o̊tet *(3)* ẹṣ a' napon čikorgnac a' tẹṃplomnac**) sarkay Vǵmond vr iſten Sokan halnac mẹg mẹndẹn helẹn .ẹṣ vettetic čendẹſſẹg *(4)* Halgaſſatoc ezẹket kic mẹgto̊ritẹc a' zẹgent .ẹṣ mẹgfoǵatkoztat́t́atoc fo̊ldnec nauolasyt *(5)* monduatoc Mido̊n mẹǵẹnel az aratas .ẹṣ el aǵǵuc mv̊ aroinkat ẹṣ a' zombat .ẹṣ mẹgńittuc a' gabonat hoǵ mẹgků̊ſſebehůc' a' mẹrtẹket .ẹṣ mẹgbo̊uo̊hůc a' sikluſt .ẹṣ veſſo̊nc alnak mẹrtẹkẹket. *(6)* hoǵ a' nauolasokat biriuc ezůſtben .ẹṣ a' zẹgẹnẹket sarukẹrt .ẹṣ a' gabonanac očoit el aǵǵuc *(7)* Esko̊t vr Iacobnac keuẹlsẹgẹre Ha nẹm el feledendẹm mẹnd vẹgiglen o̊ mẹndẹn můuelkẹdetẹt (∸ o̊ bůnit) *(8)* Midenẹṃ ezẹn nẹṃ indoltatic mẹg fo̊ld ė .eṣ ǵazolkodic o̊mẹndẹn lakozoia Es fẹlmẹǵẹn monnal mẹndẹn folo .ẹṣ ki uettetic ẹṣ el fol monnal Eǵiptomnac čẹrgetegẹ *(9)* Es lẹzẹṇ annapon vǵmond vr Nap elńugozẹc dẹlbe .ẹṣ vilagoſſagnac napiaṇ mẹgsẹtẹtẹitẹṃ a' fo̊ldet *(10)* ẹṣ fordẹitom tv̊ innepnaptokat siralomba .ẹṣ tv̊

---

*) maskẹnt oh lato

**) az Hẹbẹrẹknẹl palotanac erčed kiralẹnac

mẹndẹn ẹnẹktẹkẹt ǵazolatba .ẹṣ vizẹc tv̊ mẹndẹn hatatokra
sakot .ẹṣ tv̊mẹndẹn fetẹkre kopazlatot Es vetẹm ȯtet mọnnal
229 ẹǵǵetlen ẹǵ zůletẹtnec siralmat ‖ ẹṣ ȯ vtolit monnal keserȯsẹg-
nec napiat *(11)* Imẹ iȯnec napoc vǵmọnd vr .ẹṣ ereztẹc ehsẹ-
gẹt fȯldre nẹm keńernec ehsẹgẹt sẹm viznec zomiusagat de
iſten igẹiẹ halgatasanac (ercˇed ehsẹgẹt) *(12)* Es mẹgindol-
tatnac tengertȯl foguan tengeriglen ẹṣ ẹzfektȯl foguan nap-
keletiglen kerẹngnec kẹresuẹn vrnac igẹiẹt .ẹṣ nẹm lẹlic
(13) Annapon mẹgfoǵatkoznac zẹp zůzec .ẹṣ ifiac zomiusaggal
(14) kic eskẹznec Samarianac [vidẹkẹbe] vẹtkẹzetẹben ẹṣ mond-
nac El tẹ iſtenẹd Dan ẹṣ ẹl Bẹrzabẹẹnac vta ẹṣ lẹ esnec ẹṣ
touabba nẹm kelnẹc fẹl

Capitulum 9

LAtam vrat allatta az oltaron ẹṣ monda čapiad a' sar-
kakat .ẹṣ mẹgindoltatnac a' fẹlsȯ kůzȯbȯc Mẹrt fȯsuẹnsẹg mẹn-
dẹnẹknẹc feiẹben ẹṣ ȯ utollokat tȯrben ȯlȯm mẹg Es nẹm lẹzen
ȯnekic elfutas .ẹṣ ki elfutand nẹm zabadolmẹg *(2)* Es ha
lẹzallandnac pokliglan. onnat en kezem ki hozia ȯket Es ha
fẹlmẹnendnec meńńiglen onnat lẹuonzom ȯket *(3)* Eṣ ha el-
reitezendnec Carmẹlosnac teteiẹben onnat mẹgtudakozuan el-
uẹzem ȯket onnan .ẹṣ ha el reitendic ȯ magokat en reitẹkim-
tȯl tengẹrnec mẹl'ebe ot parančoloc a' kẹǵonac ẹṣ mẹgmaria
230 ȯket ‖ *(4)* Es ha [ȯ ellensẹgẹc elȯt] fogsagba mẹnẹndnec ȯ ellen-
sẹgẹc elȯt. ot parančoloc tȯrnec ẹṣ mẹgȯli ȯket Es uetẹm en
zemeimet gonozban ẹṣ nẹm ioban *(5)* Es uǵmond serẹgẹknec
vra iſtenẹ Ki illeti a' fȯldet ẹṣ mẹgfoǵatkozic ẹṣ ǵazolkodnac
ȯbennẹ mẹndẹn lakozoc Es fẹlmẹǵẹn ȯmẹgvẹgezetẹ mikẹnt
mẹndẹn čergeteg ẹṣ el fol' mikẹnt Eǵiptomnac foloia *(6)* Ki ȯ
fẹlmẹnẹsẹt rakia meńben. ẹṣ ȯ ńalabčaiat fondalta fȯldȯn Ky
hya tengẹrnec vizeit ẹṣ ki ȯtti azokat fȯldnec zinẹre vr annac
neuẹ *(7)* Mindenẹm tů Isrl̄nec fiay nẹm vattoc ennekẹm ė mẹnt
zerečẹnẹknec fiay Vǵmọnd vr iſten Mindenẹm Isrl̄t nẹm mẹn-
tẹttem ė fẹl Eǵiptọm[nac] fȯldẹbȯl Eṣ a' palẹſtinayakat Capa-
dociabol ẹṣ a' Cyrosiakat Cyrẹnẹabol *(8)* Imẹ vr iſtennec zemey
a' bůnhȯtȯ orzagon ẹṣ mẹgtȯrȯm azt fȯldnec orcaiatol Valobizoń
mẹgtȯruẹn nẹm tȯrȯm mẹg [Isrl̄nec] Iacobnac hazat vǵmond vr

(9) Me̱rt ime̱ en parančoloc hoǵ me̱gto̊riem Isr̄lnec hazat me̱nde̱n nemzete̱kben Mike̱ṇt a’ buza me̱g to̊retic a’ roſtaban .ẹṣ ko̊uečke ne̱ṃ esic el o̊ belo̊llo̊ fo̊ldre *(10)* ẹṣ en ne̱pemnec me̱ṇde̱ṇ bůno̊si me̱ghalnac to̊rben kic moṇdnac Ne̱ṃ ko̊zele̱it el ẹṣ ne̱m io̊ mv̊ re̱ianc gonoz || *(11)* Annapon fe̱ltamaztom Dauid- 231
nac hailakat me̱l le̱ ese̱t .ẹṣ me̱grakom o̊ko̊falinac re̱ssit .ẹṣ azokat me̱llec le̱ omlottanac me̱gvye̱itom .ẹṣ esme̱g me̱grakom o̊tet mike̱nt a’ re̱gi napocban *(12)* hoǵ biriac Ydume̱anac maradе̱kit ẹṣ me̱nde̱ṇ nemzete̱ket aze̱rt hoǵ o̊ re̱iaioc hiuattatot le̱ǵe̱n vrnac neue̱ Vǵmond vr eze̱ket te̱uo̊ te̱ze̱ṃ eze̱ket *(13)* Ime̱ io̊nec napoc vǵmoṇd vr ẹṣ a’ zanto aratot foglal .ẹṣ zo̊lo̊nec ńomoia magot ereztőt Es he̱ǵe̱c ede̱ſſe̱ge̱t če̱pe̱gnec .ẹṣ me̱nde̱n halmoc me̱gmůueltec le̱znec *(14)* Es me̱gforde̱itom Isr̄lnec en ne̱pemne̱c fogsagat ẹṣ me̱grakiak a’ puzta varosokat .ẹṣ lakoznac o̊benne̱c ẹṣ zo̊lo̊ket [plal] plantalnac .ẹṣ o̊ borokat iziac .ẹṣ kerte̱ket alkotnac .ẹṣ o̊ ǵimo̊lčo̊ket e̱ze̱c *(15)* Es plantalom o̊ket o̊ fo̊ldo̊ko̊n .ẹṣ touabba ne̱m irtom ki o̊ket o̊ fo̊ldo̊k[o̊n]bo̊l me̱llet attam o̊nekic Vǵmond vr iſten [P r o l o g u s]

A b d i a s.

It kęzdętic Abdias prophętanac prologosa

IAcob propheta vallot atťafiat Esawot ki o̊teſtęnec veressę-
gęiért Hębęr neluen neueztetęt Edomnac ki Dęiakol pirosnac
mondatic nehez ǵůlo̊sęggel ǵůlo̊ltetuęn. ero̊ko̊do̊t męgo̊lni o̊ męg
232 emlęitęt atťafiat ki Isr̄l neuet uo̊t || Ki okęrt męndęnęc kic
Esaunac ǵůlo̊sęgęt ko̊uettęc Isr̄lnęc nępęt v̊ldo̊ztęc ∻ a' męg-
mondot Iacob patriarchanac fiait Esaunac ęs ędomnac neueztet-
tec Es męrt Isr̄lnęc nępę a' caldęosoknac fogsagabol iſtennec
akaratťabol męghiuattattac Ihr̄lmbe ęs Cirus Pęrsayac kirala
miat ęǵeb orzagtol nehezeń ǵętrettetęt ęs męgńomoręitatot
Azęrt ez orzag ki Esau zokasaual a' męgmondot męgfęǵettetic
Abdyas prophętanac hirdetęsę miat ki nęm iſtennęc haragiabol
de dičekędicvala o̊no̊n ereiębo̊l hoǵ [a'] a' nępet męg ǵo̊zto̊ Ki
orzagrol ręgęnten Dauid miat a' soltarban mondatot zaz huzon
hatod rezębęn Èmlekęziel męg vram Edomnac fiairol Ihr̄lmnec
napiat męrt az ęǵebi ez oluasaſſal męgfoglaltatuan io̊uendo̊
itęletęt nemzetękre .ęs iſtennec orzagat Isr̄l nępębęn ieǵzic ez
oluasattal męgſoglaltatot okokęr

AZ Hębęręc ezt monǵac lęnni ki Samariay Achab kiral
alat ęs az igęn keǵętlensęgo̊ Iezabęl alat ęltetęt zaz propheta-
233 kat az barlangocban auaǵ fo̊ld alat valo vermękben || Kic nęm
haitottac terdękęt Baal elo̊t .ęs a' het ezęręcbo̊l valanac kiket
męrt nęm tudot Illes męgfęǵettetic ęs o̊ koporsoia męnd maig-
lan Elizęus propheta koporsoiaual ęs Ianos baptiſtaięual tizteſ-
ſęgben vallatic Sębaſťęban ki ręgęnten Samarianac mondatic-
vala Ezt Herodęs kiral Antipatęrnec fia Auguſtus čazarnac tiz-

teſſẹgere Gőrőg newel neueztẹ ẹs hiutta Auguſtannac Azẹrt mẹrt zaz prophẹtakat ẹltetẹtvala prophẹtalasnac malazťat veuẹ. ẹs a' seregnec vezerẹből lőn ẹǵhaznac vezerẹ Tahat Samariaban kisded čordat ėltetẹtuȧla Ma mẹnd ez vilagbaṇ ẹlteti xpcnac ẹǵhazait Es mikẹnt Eſtuaṇ ǵetrelmnec koronaiat [veu]-ẹrdẹmlẹ vǵan ez iſtennec zolgalaťťabol dičekẹdic neuẹuel pal apaſtallal Mẹrt Abdyas mv̊ neluőnkőn zozatlic vrnac zolgaia

ESaw Isaaknac fia Iacobnac aťťafia Edoṃnac ẹs hiuattatot ⁘ veres Ẹs sẹyrnec ⁘ zőrősnec Ez biria a' vidẹkẹt ki ma mondatic Gabbalẹnanac hol előzẹr lakoztanac az orrẹosoc kic maǵaraztatnac zabadoknac A' varos kedẹg mẹl Hẹbẹről Edomnac ẹs Gőrőgől Idumẹanac hiuattatic zẹrzőiẹnec neuẹből || Pa- 234 lẹſtinay falunac mondatic Kinec mondatic Amos miat a' harom fẹrtẹzetẹſſẹgẹn .ẹs a' nẹǵedikẹn nẹm fordẹitom mẹg őket Azẹrt mẹrt ezẹn embẹr harom neueckel neueztetic Vǵaṇ ẹs ő főldő mondatic [Sẹyrnec] Edomnac ẹs Idumẹanac ẹs' Sẹyrnec ẹs' Ez vidẹc nẹm zamlaltatot a' kůuől valo [vidẹkbe] nemzetẹc kőzibe. mẹrt birattatot Isaac fiatol Iacob aťťafiatol. sẹm adattatot Isr̄l fiainac birodalmba. De Isr̄l fiay mẹgtiltattac fẹǵuert indẹitanioc ő aťťoc fia ellen Mikẹnt kedẹg Esau ǵůlősẹgből v̊ldőztő ő aťťafiat Iacobot vǵaṇ az Idumẹosoc. mẹndẹnha fenẹgetẹsẹc voltac az Isr̄litaknac Azẹrt e' prophẹta ȧz Idumẹosoc ellen bezẹl

It immar kẹzdẹtic scẹnt Abdyas prophẹtanac kőnuő

ABdiasnac latasa ezt monǵa vr iſten Edomnac Hallaſt hallottonc vrtol .ẹs kőuetẹt ereztẹt nemzetẹkhez Kelletẹc fẹl ẹs fẹlkelőnc ő ellenẹ hadban *(2)* Imẹ aprodda attalac tẹgẹdet nemzetẹkben igẹn vtalatus vaǵ tẹ || *(3)* Tẹ zůuednec keuẹl- 235 sẹgẹ magaztatot fẹl tẹgẹdet Kőzirtoknac hasadẹkiban lakozot ő zeki fẹlmagaztatot Ki mondaz tẹ zůuedben Ki uonzon lẹ engẹmet főldre *(4)* Ha fẹlmagaztatandol mikẹnt keselő .ẹs ha čillagoc kőzibe vetendẹd tẹ fẹzkedet ȯnnat lẹ uonzlac tẹgẹdet vǵmond vr *(5)* Ha vrroc bemẹntenec volna tẹ hoziad .ẹs toluaioc ẹyel midenẹṃ veztegtelvolnaė Nẹmde ẹlẹget vroztanac volnaė magoknac Ha zőlő zẹdőc bemẹntenecvolna tẹ hoziad Midenẹṃ fůrtőčkeket nẹṃ hattanac volna ė tẹneked *(6)* Mikẹppen tuda-

koztacmȩg Esawot. mȩgtuttac o̊ rȩitȩkit *(7)* mȩnd hatariglan Ki
ereztȩttenec tȩgȩdet .ẹṣ tȩ bȩkȩsȩgȩdnec mȩndȩn fȩrfiay mȩg-
karomlottanac tȩgȩdet Tȩ bȩkȩsȩgȩdnȩc mȩndȩn fȩrfiay hatal-
maztanac tȩ ellenȩd Kic tȩ vȩled ȩznȩc vala. vetnec leselkȩde-
tȩket tȩ alad Ninč ildomoſſag o̊benne *(8)* Midenȩm annapon
nẹm veztȩm ė el a' bo̊lčeket Idumȩabol. Eṣ az ildomosokat
Esaunac hȩǵȩbo̊l vǵmond *(9)* Es fȩlnec tȩ ero̊ſſid dȩlto̊l hoǵ
mȩgo̊letteſſȩc fȩrfiu Esawnac hȩǵȩbo̊l *(10)* A' mȩg o̊ldo̊klȩsȩrt
ẹṣ a' hamiſſagȩrt tȩ aťadfiara Iacobra Befȩdȩz tȩgȩdet ǵalazat
236 ẹṣ eluez o̊ro̊cke || *(11)* Annapon mido̊n allanal o̊ ellenȩ. mido̊n
idegȩnȩc vȩzicvala o̊ serȩgȩt. ẹṣ kűuo̊l valoc bemȩnnecvala
o̊kapuin ẹṣ Ihr̄lmȩn ereztnecvala ńilat Tȩ ẹṣ' valal mon̄al eǵ
azoc ko̊zzo̊l. *(12)* ẹṣ nẹm vtalz tȩ aťadfianac napian .ẹṣ o̊
zarandoklaťťanac napian ẹṣ nem o̊ro̊lz Iuda fiain o̊vezȩdelmȩk-
nec napian .ẹṣ nẹm magaztadod fȩl tȩ zadat a' to̊ro̊delȩmnec
napian *(13)* Sȩm mȩǵbe en nȩpemnec kapuin o̊ romlasoknac
napian sȩm vtalz tȩ ẹṣ' o̊ gonoſſagin o̊ puztolattanac napian
ẹṣ nẹm ereztetȩl ki o̊ hada ellen o̊ puztasaganac napian *(14)* sȩm
allaz vtaknac kimȩnetin hoǵ mȩg o̊lled o̊ket kic elfuttanac. ẹṣ
nẹm rekeztȩdbe o̊ maradȩkit to̊ro̊delmnec napian *(15)* mȩrt
ko̊zel vrnac napia mȩndȩn nemzetȩkre. Mikȩnt to̊ttel. lȩzȩn
tenekȩd. tȩ mȩgforbatlasodat fordȩha tȩ fȩdre *(16)* Mȩrt mikȩnt
ittal ȩn scȩnt hȩǵȩmȩn. iǵen iznac ẹṣ' mȩndȩn nemzetȩc [tȩ
belo̊lled] zo̊netlen ẹṣ iznac ẹṣ elńelnec ẹṣ lȩznec mon̄al nȩ
lȩǵenec *(17)* Es Syonnac hȩǵȩn lȩzȩn zabadolas ẹṣ lȩzȩn scȩnt
ẹṣ Iacobnac haza biriac kic o̊tet birtacvala. *(18)* ẹṣ lȩzȩn Iacob-
nac haza tűz ẹṣ Iosȩphnec haza lang. ẹṣ Esaunac haza Pozdoria
237 Es mȩg gȩrieztetnec o̊bennȩc. ẹṣ mȩg || mariac o̊ket Eṣ nẹm
lȩznec touabba Esauhazanac maradȩki. mȩrt vr̄ bezȩllettȩ *(19)* Es
azoc o̊ro̊klic Esaunac hȩǵȩt kic vadnac dȩlre .ẹṣ kic a' iazok-
nac mezo̊sin .ẹṣ biriac Effraimnac vidȩkit .ẹṣ Samarianac vidȩ-
kȩt ẹṣ bȩniamin biria Galaadot *(20)* .ẹṣ Isr̄l fiay serȩgȩnec
eluitelȩtȩ Cananȩosoknac mȩndȩn helit Sydoniay Sarȩptaiglan
.ẹṣ Ihr̄lmnec eluitelȩtȩ ki vaǵon Bȩforoban biriac dȩlzȩgnec
varosit *(21)* Es fȩlmȩnnec a' zabadȩitoc Syonnac hȩǵȩre mȩg-
itȩlni Esawnac hȩǵȩt Es lȩzȩn orzag Vrnac Amȩn. Az Hebȩ-
rȩknel ninčen Amȩn.

Jonas.

It kezdetic eleue s. Ionason ualo prologus

Prologus

SCent Ionast az heberec vallac Sydoniay Sareptabel nem-
beri fianac lenni Kit Illes p*ro*ph*et*a meg holtat felko̊lte kit
ańńa monduan o̊neki azutan Ma meg esmertem mert iſtennec
ferfia vaǵte .es iſtennec igeie te zadban igaſſag Ez okert e'
ǵermeket es' iǵ hiua Amathi. mert Amathi mv̊ ńeluo̊nko̊n igaſ-
ſagot zozatl Azert es' hoǵ Illes igazat bezellet Az ki felko̊l-
tetet igaſſag fianac mondatic lenni [Mert] || Azert az igaſſagbol 238
galamb zu̇letic Mert Ionas galambnac zozatlic Isr̄lnec kedeg
karhozatt́ara Ionas ereztetic a poganokhoz hoǵ niniuen peni-
*tenti*at mu̇uelkeduen azoc gonoſſagocban maradnanac meg Valo-
bizoń Ieroboamnac Isr̄l kiralanac ideieben ki iſtent meghaǵuan
o̊nepeuel Samariaban baluannac aldozicvala Ionas p*ro*phetat a'
kiraloc neǵed ko̊ńuo̊ ielenti uoltnac Ez mikor p*ro*phećiaual
megvilagosoltuolna latuan Niniuen varosanac bu̇no̊sit iſtennec
irgalmaſſagat ko̊uetendo̊knec hoǵ ne lattatnec hamiſſat predi-
kalni azon varosnac vezedelmet meghirdetetre. nem akarvala
menny Mert mikent iſten bezellet Abrachamnac Sodomayaknac
es gomorrayaknac keǵetlensegekro̊l Sodomayaknac es Gomor-
rayaknac v̊uo̊ltesec iutot en hoziam Vǵan es mondatic Niniuen-
ro̊l Azert hoǵ fel̄ment legen o̊ gonoſſagoknac v̊uo̊ltese iſtenhez
Es mikent iſtennec lo̊t iteleteuel A' sodomayakrol [iſten] Nini-
uen meghiuattatot Vǵan es Ionas Niniuen ellen mondot to̊r-
uent nem akariauala meghiuni iſten zerzeset nem tudo ki em-
bereknec v̊duo̊ſſeget o̊ hozia fordoloknac inkab akaria hoǵnem
vezedelmet Azon to̊rtent || vala annac mel es' scent Elizeusnac 239

ki a’ sunamitis [nembẹrinec mẹgholt] nembẹrinec mẹgholt fiat nẹm tuda Azẹrt Ionas alaitauala o̊magat elfutni iſtennec zemẹlẹ elo̊l valamit embẹrsẹgeſt zenuedueṇ monduaṇ Dauid Houa mėǵec tẹ zelletẹdto̊l .ẹṣ houa fuſſac tẹ orcadtol

Prologus

IOnas galambnac maǵaraztatic ẹṣ banatosnac Amathinec fia ki uolt gẹthbo̊l ki vaǵon Ophirben poganoc prẹdikalasara ereztetic Ereztetuẹn mẹgutalla mẹgutaluan elfut elfutuaṇ elalozon. ki miat a’ haio vezẹdelmeztetic de a’ ńil az eltitkoltat mẹglẹli A’ cẹth az eluetẹttet beńeli .ẹṣ imadkozot ki okaǵǵa mẹguettetueṇ prẹdikalta az el fordolaſt de mẹgzomorodic a’ varosnac pẹnitentiaiaban .ẹṣ a’ poganoc v̊duo̊ſſẹgẹnec irẹlkẹdic O̊ro̊l ẹṣ a’ zo̊ld borostannac arńẹkan ẹṣ bankodic hirtelen mẹgazasan Kinec koporsoia Gẹthnec nẹminemo̊ varosabaṇ vcačkabaṇ mutattatic Ki vaǵon ket mẹl fo̊ldo̊n Sẹphorimtol az utbaṇ kin mẹnnec Thibẹriadẹnbe

[S lo̊n vrnac igẹiẹ]

IOnas zẹpsẹgo̊ galambnac maǵaraztatic o̊ haio vezẹdelmẹuel vrnac ǵẹtrelmẹt pẹldazia ez vilagot pẹnitentiara hya ẹṣ niniueṇnẹc neuẹ alat poganoknac v̊duo̊ſſẹgẹt hirdet ||

240 It kẹzdẹtic scẹnt Ionas prophẹtanac ko̊ńuo̊

ES lo̊n vrnac igẹiẹ Ionashoz Amathi fiahoz monduan *(2)* Kelfẹl ẹṣ mẹńńel Niniuenbe a’ naǵ varosba ẹṣ prẹdikal o̊ bẹnnẹ mẹrt fẹlio̊t o̊ gonoſſaga en elo̊mbe *(3)* Es fẹlkelẹ Ionas hoǵ elfutna Tarsisba vrnac orcaiatol Es lẹzalla Ioppenbe .ẹṣ lẹlẹ haiot Tarsisba mẹno̊t .ẹṣ mẹgada nekic a’ haio bėrt .ẹṣ belẹ zalla hoǵ elmẹnnẹ o̊uelẹc Tarsisba vrnac orcaia elo̊l *(4)* Vr kedẹg ereztẹ naǵzelet a’ tengẹrbe Es lo̊n igẹṇ naǵ vez a’ tengẹreṇ .ẹṣ a’ haio vezẹdelmezic vala megto̊rettetni *(5)* ẹṣ a’ haiosoc fẹlẹnẹc .ẹṣ a’ fẹrfiac v̊uo̊ltėnec o̊ iſtenẹkhẹz .ẹṣ ereztẹc az edẹńẹket mẹllec a’ haioban valanac hoǵ mẹgko̊ńuebẹdnẹnẹc azoctol Es Ionas lẹzalla a’ haionac also fẹlẹbe .ẹṣ alozon vala nehez alommal. *(6)* ẹṣ vẹpẹc o̊ hozia a’ haionac biroia .ẹṣ monda neki Mit ńomorẹitatol mẹg alommal Kelfẹl hyad tẹ iſtenẹdet.

ha talaṇtal iſten gondollon mv̊ rollonc .ẹṣ ne̱ vezio̊nc el *(7)* Es
moṇda fe̱rfiu o̊ tarsanac Io̊ue̱te̱c ẹṣ erezio̊nc ńilakat ẹṣ tuǵǵuc ||
me̱g mire e' gonoz io̊t le̱ǵe̱ṇ můneko̊ṇc .ẹṣ ereztenec ńilakat 241
.ẹṣ a' ńil ese̱c Ionasra *(8)* ẹṣ mondanac o̊neki Moṇǵadme̱g mv̊-
neko̊nc ki okae̱rt le̱ǵe̱ṇ mv̊neko̊nc e' gonoz. Me̱l te̱ můuelke̱de-
te̱d. me̱l te̱ fo̊lded .ẹṣ houa me̱ǵ. auaǵ me̱l ne̱pbo̊l vaǵte̱ *(9)* Es
moṇda nekic He̱be̱r vaǵoc en .ẹṣ en me̱ńnec vrat iſtene̱t fe̱le̱m
ki to̊tto̊ tenge̱rt ẹṣ fo̊ldet *(10)* Es fe̱le̱nec a' fe̱rfiac naǵ fe̱le-
le̱mmel ẹṣ moṇdanac neki Mit to̊ttel Me̱rt me̱g esmerte̱cvala a'
fe̱rfiac. hoǵ vrnac orcaia elo̊t futna. me̱rt Ionas me̱gielẹntẹtte̱
vala nekic *(11)* Es moṇdanac o̊neki Mit te̱ǵo̊nc te̱neke̱d .ẹṣ
me̱gzo̊ńńe̱c e' tenge̱r můto̊llo̊nc Me̱rt a' tenge̱r me̱ǵe̱n[va] vala
ẹṣ o̊re̱iaioc dagadvala *(12)* Es moṇda nekic Ve̱ǵete̱c fe̱l enge̱-
met ẹṣ erezietẹc a' tenge̱rbe .ẹṣ a' te̱nge̱r me̱gzo̊nic tv̊ to̊lletẹc
Me̱rt tudom en hoǵ en e̱rtem vaǵon tv̊ raitatoc e' naǵ vez
(13) Es a' fe̱rfiac euezẹnec hoǵ me̱g a' fo̊ldre fordolnanac ẹṣ
ne̱ṃ tehetẹc. me̱rt a' tenge̱r foluala ẹṣ o̊ re̱iaioc dagadvala
(14) ẹṣ v̊uo̊lte̱ne̱c vrhoz ẹṣ mondanac Ke̱ro̊nc vr ne̱ vezio̊ṇc el
e' fe̱rfiunac le̱lke̱beṇ ẹṣ ne̱ aǵǵad mv̊re̱iaṇc ez artatlaṇ ve̱rt.
me̱rt te̱ vraṃ mike̱ṇt akartad uǵto̊ttel *(15)* Es ue̱ue̱c Ionaſt ẹṣ
a' tenge̱rbe ereztẹc .ẹṣ a' tenge̱r me̱galla o̊ haragiatol || *(16)* Es 242
a' fe̱rfiac fe̱le̱c vrat naǵfe̱le̱le̱ṃmel .ẹṣ oſťakat aianlanac vrnac
.ẹṣ fogadasokat to̊nec

Capitulum masod

ES alkota [vr] vr ige̱ṇ naǵ halat hoǵ elńelne̱ Ionaſt
Es uala Ionas a' halnac hasaban harom napokban ẹṣ haroṃ
e̱ye̱kben *(2)* Es imadkoze̱c Ionas o̊ vrahoz iſtene̱hez a' halnac
hasabol *(3)* ẹṣ moṇda En to̊ro̊delmembo̊[n]l kaialtottaṃ vrhoz
ẹṣ me̱ghalgatot enge̱met Pokolnac hasabol v̊uo̊lto̊tte̱ṃ ẹṣ me̱g-
halgattad en zomat *(4)* Vettel enge̱met me̱lse̱gbe tenge̱rne̱c
zůue̱ben .ẹṣ a' folo me̱gko̊rńe̱ke̱ze̱t engemet Me̱nd te̱ me̱lse̱gid
ẹṣ te̱ habid en re̱iaṃ me̱ntenec *(5)* ẹṣ en monde̱c Elue̱tettẹṃ
te̱ zemeidne̱c zeme̱leto̊l Valobizoń esme̱g me̱glatoṃ te̱ sce̱nt
te̱mplomodat *(6)* Me̱gko̊rńe̱ke̱ztene̱c enge̱ṃe̱t vizec me̱ṇd en
le̱lke̱miglen. Me̱lse̱g me̱gko̊rńe̱ke̱ze̱t enge̱met. tenge̱r befe̱tte̱ en
femet *(7)* Heǵe̱knec vtolli to̊ue̱iglen le̱zallottam Fo̊ldnec zauari

berékẹztẹttenẹc engẹmet .ẹṣ megko̊rńekẹztec engẹmet o̊ro̊ckẹ. Es
fẹl emelẹd a' to̊retetbo̊l en ẹletemet en vraṃ iſten *(8)* Mikoroṇ
ǵẹtrettetnẹc en bennẹṃ enlẹlkẹm. vraṃ mẹgemlekẹztẹṃ hoǵ tẹ
hoziad iuſſon en imadsagoṃ .ẹṣ tẹ s. tẹmplomodhoz *(9)* Kic
hiusagokat o̊riznẹc hẹiaba haǵǵacmẹg o̊ irgalmaſſagat *(10)* En
kedẹg dičẹretnẹc zozatťaban aldozoṃ tẹnekẹd Valamẹlleket ||
243 fogattaṃ mẹgadom vrnac en mẹgzabadolasomẹrt *(11)* Es moṇda
vr a' halnac .ẹṣ ki okada Ionaſt a' zarrazra

Capitulum harmad

ES lo̊n vrnac bezẹdẹ masodzẹr Ionashoz moṇduaṇ
(2) Kelfẹl .ẹṣ mẹń el niniuẹnbe a' naǵvarosba .ẹṣ prẹdikallat
ot o̊bẹṇnẹ a' prẹdikaciot kit en bezẹllẹc tẹhoziad *(3)* Es fẹlkelẹ
Ionas ẹṣ elmenẹ Niniuen varosaba vrnac igẹiẹ zẹrẹnt .ẹṣ vala
Niniueṇ naǵ varos harom napocbaṇ meno̊ *(4)* Es kezdẹ Ionas
bemẹṇni a' varosba ẹǵnapi utat .ẹṣ v̊uo̊lto̊ ẹṣ moṇda. Mẹgneǵuen
napoc vadnac ẹṣ Niniuen elsůlled *(5)* Es a' niniuenbeli fẹrfiac
hůnec vrba .ẹṣ bo̊ito̊t hirdetẹnec .ẹṣ sakockal ruhaztatanac a'
naǵtol foguaṇ mẹnd a' kůsdediglen *(6)* ẹṣ ez igẹ iuta Niniuen
kiralahoz Es fẹlkelẹ o̊zekibo̊l .ẹṣ o̊ ruhaiat rolla lẹuetẹ .ẹṣ sacba
o̊lto̊zẹc ẹṣ a' hamuba v̊lo̊ *(7)* Es ůuo̊lto̊ ẹṣ moṇda Niniueṇben
kiral zaiabol ẹṣ o̊fedelmiẹbo̊l moṇduaṇ Èmbẹrẹc ẹṣ barmoc .ẹṣ
tehenẹc .ẹṣ aprobarmoc sẹṃmit nẹ ẹǵenec sẹ o̊rizteſſenec ẹṣ
vizet nẹ iǵanac *(8)* ẹṣ embẹrẹc ẹṣ barmoc sakockal fẹdẹzteſſenec
be .ẹṣ kaialčanac vrhoz ero̊ſſẹgben .ẹṣ fẹrfiu mẹgfordollon o̊
gonoz utabol .ẹṣ hamiſſagabol mẹllec vadnac o̊ kezẹkben *(9)* Ki
tuǵǵa ha mẹgfordollon ẹṣ mẹgbočaſſon iſten .ẹṣ mẹgfordollon o̊
haragianac hirtelenkẹdetẹbo̊l ẹṣ nẹm vezo̊nc el *(10)* Es lata iſten
244 o̊ můuel||kẹdetẹket. mẹrt mẹgfordoltanac o̊ gonoz vtocbol .ẹṣ
keǵelmezẹt iſten a' gonoſſagon mellet bezẹllẹtvala hoǵ tẹnnẹ
o̊nekic ẹṣ nẹṃ teuẹ

Capitulum nẹǵed

ES ǵẹtrettetẹc Ionas igẹṇ naǵ ǵẹtrelẹmmel ẹṣ mẹg-
haraguẹc *(2)* ẹṣ imadkozẹc vrhoz ẹṣ. moṇda Onzollac vraṃ Mi-
denẹṃ nẹṃ ez[ẹc] è en igẹ[i]m. micor mẹgvolnẹc en fo̊ldemben.

azẹrt foglalam hoǵ elfutnẹc Tarsisba Mẹrt en tudom mẹrt tẹ keǵelmes ẹṣ ko̊ńo̊ro̊letẹs iſten vaǵ engẹdelmes ẹṣ sok irgalmaſ-ſago .ẹṣ mẹgbočato gonoſſagokat *(3)* Es ma vram kẹrlec vẹǵed el en lẹlkẹmet en to̊llem. mẹrt iob ennekẹm halal hoǵnẹm ėlet *(4)* Es monda vr Alaitod ė hoǵ okan haragozol tẹ *(5)* Es ki menẹ Ionas a' varosbol .ẹṣ v̊lo̊ a' varosnac napkeletẹ felo̊l .ẹṣ alkota maganac arńẹkot .ẹṣ v̊luala az alat az arńẹkon. miglen latna mi to̊rtẹnnẹc a' varosnac *(6)* Es alkota vr iſten boroſťant ẹṣ fẹlneuẹ Ionasnac feiẹre hoǵ volna arńẹc o̊ feiẹn. ẹṣ mẹgol-talmazna o̊tet. mẹrt munkalkodotuala .ẹṣ o̊ro̊lo̊ Ionas a' boroſ-ťanon naǵ o̊ro̊mmel *(7)* Es alkota iſten fẹrget [rẹg] rẹggelnec fẹlmẹnẹtẹben holnapra .ẹṣ mẹgraga a' boroſťant ẹṣ mẹgazot || [nẹpec ẹṣ fůǵelmeziẹ fo̊ld ẹṣ o̊ tellеſſẹgẹ Es] *(8)* Es micor 245 nap fẹl ko̊ltuolna parančola vr az meleg ẹṣ az azalo zẹlnec ẹṣ čapa a' nap Ionasnac fẹiẹre ẹṣ heuẹitẹzẹc ẹṣ kẹrẹ o̊lẹlkẹnẹc hoǵ mẹghalna .ẹṣ monda Iob ennekẹm mẹg halnom hoǵ nẹm ẹlnẹm *(9)* Es monda vr Ionasnac Alaitod ė hoǵ tẹ iol harago-zol e boroſťanra ẹṣ monda En mẹnd halalomiglan iol haragozom *(10)* Es monda vr Tẹ bankodol e' baroſťanon kiben nẹm mun-kalkottal sẹm to̊tted hoǵ neuekẹdnẹc ki ẹǵ ẹy alat lo̊t .ẹṣ ẹǵ ẹy alat eluezẹt ẹṣ mẹgazot *(11)* Es nẹ engeǵǵec ė Niniuennec e' naǵ varosnac kiben to̊bben vadnac zaz huz ezẹr embẹrẹknel kic nẹm tuǵǵac mi lẹǵẹn o̊ iogioc ẹṣ balloc ko̊zo̊t ẹṣ soc bar-moc [P r o l o g u s]

Michias.

It ẹlẹuẹ uẹttẹtic Michiason ualo *pro*logus

IOatannac ẹs achasnac ẹs Ezẹchiasnac Iudakiralinac napiban Michias *pro*phẹtat mutatťa e' ko̊ńo̊ scẹnt lẹlẹckel beto̊ltnec e' *pro*phẹcia[ia]ra De a' fello̊l mondot kiraloc zamabol Ioatant ẹs Ezẹchiaſt a' kiraloc nẹǵed ko̊nuẹnec ẹs masod paralipomẹnonnac Hyſtoriaya ielẹnti hoǵ o̊ igaz zẹrzetẹkẹrt iſtennec kellettenec Achaz kedẹg iſtent mẹghaǵuaṇ Samarianac ẹs Sirianac baluańit ielẹntetic hoǵ bẹčo̊lto̊ lẹǵen ẹs o̊ fiait tűzzel mẹg ẹgettetuẹn aldomasba aianlotta Miẹrt Samarianac iſtenẹ ki Isr̄lnec ẹs Iudanac kiralit a' mẹgmondot baluańoknac hamis zẹrzetẹuel mẹgčaltauala mẹgporẹituaṇ o̊ haragiat zarmazandonac o̊ belẹiẹ feńẹgettẹ a' to̊ruẹṇto̊ro̊ Isr̄lnẹc nẹpet ẹs o̊ fedelmit kic hazug kizleletẹckel a' nẹpet kẹnzẹrẹitettẹc vala baluań imadasra
246 mẹnny || a' ko̊uẹtendo̊ igẹkben fogsagot ẹs halalt hirdet io̊uendo̊uo̊l

IStennec bezẹdẹ [mẹl lo̊t] ki mẹndẹnkor *pro*phẹtachoz lẹzal lẹzẹn Michiashoz ẹs' ki alazatoſſagnac maǵaraztatic Dẹmoraſtẹnbeli Micheasnac ki mẹnd ez napiglan Obenthopolim Paleſtinay varos mẹllet vaǵon nẹṃ naǵ falu Es maǵaraztatic zẹp o̊ro̊kletnec auaǵ alazatoſſagnac mẹl iozagoc ko̊zo̊t · ielẹsbnec mondatic. iſten o̊ro̊cletẹnec remẹnsẹgẹbo̊l zůletic Ez alazatoſſag nẹm ertetic mẹl bůno̊knec conscienciaiabol io̊ de mẹl a' iozagoc ko̊zibe vettetic honnan mondatic Alazkoǵǵatoc a' hatalmas iſtennec kezẹ ala. Eṣ ki magat alazanǵa fẹlmagaztatic ẹs uǵ tanollatoc en to̊llem mẹrt kẹǵẹs vaǵoc ẹs zůuel alazatus Azẹrt

mikẹppen mvͤnalonc a' fogadasoc ẹs monnal iozagnac zallasara vettetnec az igẹknec. xpc ǵoͦzoͦiẹnec neuezeti keǵẹsẹc iamboroc ẹs a' neuezetẹsẹc fordẹitatnac tulaidonocba Vǵan az Hẹbẹrẹknel ẹs' Michẹas .ẹs Abdyas ẹs ẹǵebec ollatanoc iozagoknac neuezẹtẹboͦl a' zuͤlectoͦl vettettenec zabadoknac iozagoknac neuezetẹboͦl

It immar kẹzdẹtic scẹnt Michẹas prophẹtańac
koͦńuoͦ

VRnac igẹiẹ mẹl loͦt Dẹmorastẹnbeli Michẹashoz Ioatan
Achas ẹs Ezẹchias Iuda kiralinac napiban mẹllet latot Samariara
ẹs Ihr̄lmre (2) Halgaſſatoc mẹndẹn nẹpec ẹs fiǵelmeziẹ foͤld ẹs
oͤ telleſſẹgẹ Es lẹǵẹn vr iſten mvͤnekoͤnc tanoba vr oͤ scẹnt
tẹmplomabol || (3) Mẹrt imẹ vr ki mẹǵẹn oͤ scẹnt helẹroͤl ẹs 247
lẹzal ẹs mẹgńomoǵǵa foͤldnec magaſſagit (4) ẹs mẹgemẹztetnec
oͤalatta valo hẹǵec ẹs voͤlǵec elmettetnec mikẹnt viuz toͤrnec
orcaiatol mikẹnt vizec kic elfolnac mẹlsẹgbe (5) Mẹnd ez Iacobnac
fẹrtẹzetẹſſegiben ẹs Isr̄l hazanac buͤniben Mẹl Iacobnac
buͤnoͤ? Nẹmde Samaria ė? Es mẹllec Iudanac magaſſaga?
Nẹmde Ihr̄lm ė? (6) Es vetẹm Samariat mikẹnt koͤueknec aztagat
mezoͤben micor plantaltatic a' zoͤloͤ ẹs oͤ koͤueit lẹuonzom
a' foͤldre ẹs oͤ fondamẹntomit mẹgielẹntẹm. (7) oͤ mẹndẹn faraguani
lẹ esnec .ẹs oͤ mẹndẹn bẹri mẹg ẹgettetnec tuͤzzel .ẹs oͤ
[mẹndẹn] baluańit vetẹm vezẹdelẹmbe mẹrt a' kuruanac bẹriboͤl
ǵuͤitettenec .ẹs a' kuruanac bẹribe fordẹitatnac (8) Ezẹn siroc
ẹs ordẹitoc elmẹǵẹc mẹg foztatuan ẹs mezẹitelenẹn. siralmat
tẹzẹc mẹnt sarkańokẹt .ẹs ǵazolatot monnal strucokẹt (9) mẹrt
remẹntelenȯlt oͤ čapasa Mẹrt ioͤt Iudaiglan ẹs illettẹ en nẹpemnec
kapuiat Ihr̄lmiglen (10) Gẹthbe nẹ akariatoc mẹghirdetnẹtẹc.
Koͤńuezetẹckel nẹ akariatoc sirnotoc Pornac hazaban himčẹtẹc
mẹg magatokat porral (11) ẹs elmẹǵẹn tvͤ toͤlletẹc a' zẹp lakodalm
zẹgẹnsẹgtẹc mẹgǵalaztatuan Nẹm mẹnt ki ki a' kimẹnetben
lakozic. a' zomzẹd haz siralmat vẹzẹn tvͤ beloͤlletẹc ki allot
oͤ maganac (12) ki mẹgbetegȯlt ioban ki lakozic keseroͤsẹgẹcben
mẹrt vrtol lẹzal gonoz. Ihr̄lmnec kapuiara. || (13) Zekerec fẹlel- 248
mẹnec zaigasa Lachisban lakozora. buͤnnec kezdetẹ vaǵon Syon
lẹańanac mẹrt tẹbenned lẹlettettenec Isr̄lnec fẹrtẹzetẹſſegi

(14) Aze̱rt ag̋g̋a a' futokat Ge̱thnec ȯrȯklete̱re hazugsagnac haza Isr̄l kiralinac me̱gčalasara. *(15)* Me̱glen ȯrȯklete̱t [h] hozoc te̱ neke̱d ki lakozol Mare̱saban Odolamiglan iȯ Isr̄lnec dičȯse̱ge̱ *(16)* copazlat ẹṣ ńiret te̱ g̋eńe̱rke̱dete̱dnec fiaira Ze̱le̱se̱hed meg te̱ kopazlatodat mike̱nt keselȯ me̱rt foglac vitettenec el te̱ belȯlled

Capitulum masod

IAy kic gondoltoc ke̱lletlent ẹṣ gonozt mŭuelke̱tte̱c tv̊
hailaktocban Ve̱te̱rńey vilamodat te̱zite̱c azt me̱rt vrnac elle̱ne̱
ȯkeze̱c *(2)* ẹṣ keuantanac mezȯket ẹṣ erȯuel eluȯtte̱c .ẹṣ haza-
kat elragattanac ẹṣ fe̱rfiat me̱g patuaroztanac .ẹṣ ȯ hazat [ẹṣ]
fe̱rfiat ẹṣ ȯrȯclete̱t *(3)* Aze̱rt ezt mong̋a vr iften Ime̱ en gonozt
gondoloc e' hazbeliekre honnat ne̱m vehetite̱c ki tŭ ńakatokat
ẹṣ keue̱le̱n ne̱m iartoc. me̱rt az v̊dȯ me̱ntȯl gonozb *(4)* Annapo̱n
ve̱tettetic tv̊ re̱iatoc pe̱lda beze̱d .ẹṣ e̱ne̱c e̱deffe̱ggel e̱ne̱cletic
monduan Me̱gtȯrete̱ttel puzte̱itattonc me̱g. en ne̱pemnec reze̱
me̱gvaltoztatot Mike̱ppen me̱g̋en el en tȯllem mikor me̱gfordo-
land ki mv̊ vide̱kin[c]ket me̱gozia *(5)* Aze̱rt O Isr̄l ne̱m le̱ze̱n
te̱neke̱d ńil kȯtele̱nec e̱reztȯiȯ vrnac se̱re̱ge̱be *(6)* Ne̱ beze̱lľe-
te̱c beze̱lue̱n ne̱m če̱pe̱g eze̱kre Ne̱m foglalla me̱g a' g̋alazat
(7) vg̋mond vr Iacobnac Mine̱m me̱g rŭuide̱itete̱t vrnac
249 zellete̱ auag̋ illetene̱c ȯ || gondolati Ne̱mde en ige̱im iok ė auual
ki igaza̱n iar *(8)* Es me̱g az ellen en ne̱pem ellense̱gbe kȯltfe̱l
A' zokńarol a' palaftot eluȯtte̱te̱c ẹṣ azokat kic e̱g̋ŭg̋ȯuen iar-
nacvala hadba forde̱itottatoc *(9)* En ne̱pemnec nembe̱rie̱ket ki
vette̱te̱c ȯg̋eńe̱rke̱dete̱knec hazabol ẹṣ ȯ aprog̋g̋okat eluȯtte̱te̱c
en ȯrȯc diče̱rete̱met *(10)* Kelletec fe̱l ẹṣ meńńetec el me̱rt ne̱m
vallotoc it ńugolmat ȯ fe̱rte̱zete̱ffe̱ge̱iert me̱gtȯrettetic me̱ntȯl
gonozb rothadagoffaggal *(11)* Auayha ne̱m volne̱c fe̱rfiu zellete̱t
vallo ẹṣ inkab hazugsagot beze̱llene̱c če̱pe̱ge̱c te̱neke̱d bort ẹṣ
me̱gre̱ze̱ge̱itȯt ẹṣ le̱ze̱n kire če̱pe̱g e' ne̱p *(12)* Gŭlekezetlec e̱g̋be
g̋ŭitlec te̱ge̱det Iacob me̱nd e̱g̋be hozom Ihr̄lmne̱c marade̱kit
Isr̄lt ẹṣ e̱g̋embe Vete̱m ȯtet monnal čordat az akolba ẹṣ mon-
nal apro barmot akloknac kȯzepibe Zaiognac embe̱re̱knec sokaf-
fagatol *(13)* Me̱rt fe̱lme̱g̋e̱n vtat ńitua̱n ȯ elȯttȯc Me̱g oztuan

ẹs bemẹnnec a' kapun ẹs kimẹnnec o̊ raita Es o̊ kiraloc mẹǵẹn o̊ elo̊tto̊c ẹs vr o̊feieken

Capitulum harmad

ES mondẹc Halgaſſatoc Iacob fedelmi ẹs Isr̄l hazanac vezeri Midenẹm nẹm nektẹc kẹl tudnotoc azitẹletẹt ė *(2)* Kic ǵu̇lo̊sẹgben vallatoc a' iot ẹs zeretitẹc a' gonozt Kic ero̊uel eluẹzitẹc o̊ bo̊ro̊ket o̊ rolloc ẹs o̊ husokat o̊ čontokrol *(3)* kic mẹgo̊ttẹc en nepemnec husat ẹs o̊ bo̊rẹt annac fẹlẹttẹ lẹhuztac ẹs o̊ tetemẹket mẹgzegdeltẹc ẹs remẹkẹkbe vagdaltac mikẹnt fo̊do̊ben ẹs monnal huſt fazẹknac ko̊zepibe *(4)* Tahat v̊uo̊ltnec vrhoz ẹs nẹm halgatťa mẹg o̊ket ẹs elrẹiti || o̊ orcaiat o̊to̊llo̊cc. 250
az v̊do̊ben mikẹnt alnakol mu̇uelkẹttenec o̊ lẹlemẹsẹcben *(5)* Ezẹket monǵa vr a' prophẹtakra kic el hitetic en nẹpemet kic mẹgmariac o̊ fogockal ẹs bẹkẹsẹget prẹdikalnac Es ha [valaki] nẹm adand valamit o̊ zaiocba hadat scentẹlnec o̊rẹiaioc *(6)* Azẹrt a' latasẹrt ẹy lẹzẹn o̊nekic ẹs sẹtẹtsẹg a' varasolasẹrt .ẹs nap elńugozẹc a' prophẹtakra ẹs mẹgsẹtẹto̊l o̊rẹiaioc nap *(7)* Es mẹg ǵalaztatnac kic latatot latnac ẹs mẹg ǵalaztatnac a' nẹzo̊c ẹs mẹnd befẹdic o̊ zemẹlẹket mẹrt ninč iſtennec felelẹtẹ *(8)* Valobizon en beto̊ltem vr zelletẹnec ero̊ſſẹgẹuel itẹlettel ẹs igaſſaggal hoǵ mẹghirdeſſem Iacobnac o̊fẹrtẹzetẹſſẹgit ẹs Isr̄lnẹc o̊ bu̇nẹt. *(9)* Halgaſſatoc [ẹz ẹzt] Iacob hazanac fedelmi ẹs Isr̄l hazanac biray kic mẹgvtaltoc itẹlẹtẹt ẹs mẹndẹn igaſſagokat elfordẹitotoc *(10)* Kic mẹgrakiatoc Syont vẹrẹcbẹn Ihr̄lmẹt hamiſſagocbạn *(11)* O̊ fedelmi aiandokocbạn itẹlnẹcvala ẹs o̊ papi bẹrẹrt tanẹitnacvala ẹs vron ńugoznacvala monduac Minẹmde vr nẹm tv̊ ko̊zepẹttetẹc ė nẹm io̊nec tv̊ rẹiatoc gonozoc *(12)* Azẹrt e' tu̇ u̇ǵẹtẹkẹrt Syon mẹgzantatic monnal mezo̊ ẹs Ihr̄lm lẹzẹn monnal ko̊ueknec ǵu̇itẹsẹ ẹs a' tẹmplomnac hẹǵẹ erdo̊knec magaſſagaban

Capitulum nẹǵẹd

ES lẹzẹn napoknac vtolibạn lẹzẹn vr hazanac hẹǵẹ kẹzẹitetẹt hẹǵẹknẹc teteiẹbe ẹs hẹǵẹc ẹs halmoc fẹlẹt magas. Io̊nẹc o̊ hoziaia || nẹpec *(2)* ẹs sietelmeznec soc nemzetẹc ẹs mondnac 251

Iőuetec meńńőnc fęl vrnac heǵęre ęs Iacob iſtenę hazaba .ęs tanęit műnket ő vtaira ęs meǵőnc ő ősueńiben Męrt Syonbol męǵen ki a' tőrueń ęs vrnac igęię Ihr̄lmből (3) ęs itęl soc nemzetęc kőzőt .ęs mẹgfeǵ erős nemzetęket igęn mezzęiglen. ęs mẹgzegdelic ő tőrőket zanto vasacba .ęs ő zucaiokat kapacba Nemzet nęm vęzęn tőrt nemzet ellen ęs nęm tanolnac [to] touabba hadakoznioc (4) ęs fęrfiu v̄l ő zőlőiő alat .ęs nęm lęzęn ki meg yeziẹ mert seregęc vranac zaia bezęllettę (5) męrt męndęn nepec iarnac eǵmęndęnic ő vra iſtenęnec neuębe Mű kedęg iaronc mv̄ [vrunk] iſtenőnknec neuębe őrőckę (6) Eș touabba vǵmond vr Annapon ęǵbe ǵűitőm a' santalot ęs azt kit el uettem vala fęlzędęm .ęs mellet ǵętrettem vala mẹgvigaztalom (7) ęs vetęm a' santalot maradękocba ęs azt mel munkalkodot vala erős nemzetbe ęs vr iſten orzagl őraitoc Syonnac heǵęn matol foguan ęs őrőkiglen (8) Es tę Syon leańa čordaianac homalos torńa tę hoziad iő ęs iő Ihr̄lm leańa orzaganac elő hatalma (9) Es ma mire emęztetęlmeg zomoroſſaggal Midenęm kiralod ninč ė tęnekęd auaǵ eluezęt tanalčozo mert tęged męgfoglal serelęm mikent zűlőt (10) Syonnac leańa bankoǵǵal ęs erőkőǵǵel monnal zűlő. mert ma ki meǵ e' varosbol lakozol vidękben ęs iőz mend Babilloniaiglan ottogol zabadolz męg Ottogol zabadęitmeǵ tęgędet vr tę ellensęgidnec kęzęből (11) Es
252 ma ǵűlekęztenec soc nemzetęc kic monǵac meg || kőueztęſſęc .ęs mv̄ zemőnc nęz Syonra (12) Ők kedęg nęm esmertęc męg vrnac gondolat́t́at ęs nęm ertęttęc ő tanalčit mert ęǵbe ǵűitőttő őket monnal zęrőnec zęnaiat (13) Kelfęl Syonnac leańa ęs čępel męrt tę zaruadat vetęm fęckę ęs tę kőrmidet vetęm ercęckę ęs megtőrz soc nępeket ęs megőlőd ő ragadozasokat vrnac ęs ő erőſſęgęket męndęn főld vranac

Capitulum ötöd

TAhat megpuztęitatol toluainac lęańa Męgkőrńękęzetęt vettenec mv̄ rẹianc Vezzőben [v] veric meg Isr̄l vezerẹnec alat (2) Es tę Bethlęhem Effrata kičęned vaǵ Iudanac ęzęriben Tę bęlőlled męǵęn ki ennekęm ki lęǵęn vralkodo Isr̄lben Es ő ki męnęsę kezdettől foguan. őrőksęgnec napitol foguan. (3) azęrt vr iſten aǵǵa őket ideiglen kiben a' zűlő zűl Es ő at́t́aiainac

męgmaradęki męgfordoltatnac Isr̄lnec fiaihoz *(4)* ẹṣ męgallapic. ẹṣ ő fiait őrizi vrnac erőſſęgęben ẹṣ ő vra iſtenę neuęnec magaſſagaban Es męgfordęitatnac męrt ma fęlmagaztatic főldnec hataraiglan *(5)* Es lęzęn e' bękęsęg micor Aſſirius iőuend mvͤ főldőncbe Es midőn ńomotandic mvͤ hazincban Es fęltamaztonc őręiaioc het paztorokat ẹṣ ńolć ielęs embęręket *(6)* ẹṣ őrizic Aſſurnac főldęt tőrben .Eṣ Nęmrotnac főldęt ő zućaiocban Es męgzabadęit minket Aſſurtol micor iőuend mvͤ főldőncbe ẹṣ mikor ńomotandic mvͤ hatarinkban *(7)* Es lęznęc Iacobnac męgmaradęki soc nemze||tękben soc napoknac kőzepęttę 253
monnal harmat vrtol [a'] ẹṣ monnal ćęppenet a' fűre ki nęm var fęrfiat .ẹṣ vartatic embęręc fiaitol *(8)* ẹṣ lęznęc Iacobnac męgmaradęki ő nemzetiben soc nępeknec kőzepęttęc monnal orozlan erdőknec barmiban ẹṣ monnal [o] orozlannac kőlkő ręuo apro barmoknac ćordaiban Ki micor elmęnend .ẹṣ męg-ńomodand ẹṣ kezdend ẹṣ ninćen ki męgzabadęhon *(9)* Es fęl-magaztatta tę kezeidet tę ellensęgidęn ẹṣ tę męndęn ellensęgid elueznec *(10)* Es lęzęn az napon vǵmond vr Èluęzęm tę louaidat tę kőzepidből ẹṣ elueztęm tę zekeridet *(11)* Es elueztęm tę főldednec varosit ẹṣ męgtőrőm męnd tę erőſſęgidet Es eluęzęc gonozol tęuőket tę kőzepędből ẹṣ nęzőc nem lęznęc tę benned *(12)* Eselueztęm tę [bal]faraguańidat ẹṣ tę [kőzepidbő] ozlopidat tę kőzepidből męg tőrőm Es nęm imadod touabba tę kezeidnec műuelkędetit *(13)* Es ki irtom tę ereztueńidet tę kőzepidből Es męgtőrőm tę varosidat *(14)* ẹṣ tęzęc ǵőződelmet haragban ẹṣ męltatlankodatban męndęn nemzetęcben kic nęm hallottac

Capitulum hatod

HAlgaſſatoc męlleket vr bezęl Kelfęl ẹṣ vetekęǵǵel itęletben a' hęǵęc ellen Es halmoc halgaſſac tęzodat *(2)* Halgaſſac hęǵęc vrnac itęlętet ẹṣ főldnec erősb fondamęntomi męrt vrnac itęletę ő nępęuel ẹṣ Isr̄llel itęltetic *(3)* Èn nępem mit tőttem tęneked. || auaǵ miben voltam zomoro tęneked Felel ennekęm 254
(4) Męrt ki hoztalac tęgędet Eǵiptomnac főldęből ẹṣ zolgalatnac hazabol męgzabadęitottalac tęgędet Es ereztęttem tę orcad előt Moyseſt ẹṣ Aaront ẹṣ Mariat *(5)* Èn nępem kęrlec emlekęziel-

mẹg mit gondold lẹǵen tẹ ellenẹd Balach Moabnac kirala ẹs mit felelt lẹǵẹn neki Baalam Bẹhornac fia Sẹchinbo̊l galgalamiglan hoǵ mẹg esmernẹd vrnac igassagat *(6)* Mit aianlac mẹltot vrnac Terdẹt haitoc a' fẹlsẹgẹs iſtennec Minẹm aianlocė o̊neki aldomasokat ẹs eztendey boriukat *(7)* Minẹm engẹzteltetic mẹg iſten o̊ro̊knẹc ezẹriben auaǵ ko̊uer bakoknac soc ezẹriben Minẹm adom ė en elo̊lẹtẹmet en fẹrtẹzetẹſſẹgẹmẹrt En hasamnac ǵimo̊lčẹt en lẹlkẹmnec bůnẹiẹrt *(8)* Oh embẹr Mẹgmutatom tẹnekẹd. mi lẹǵẹn a' io .ẹs mit vr mẹg kereſſẹn teto̊lled Valobizoń itẹletẹt tẹnnẹd ẹs irgalmaſſagot zeretnẹd ẹs zorgalmatoson iarnod tẹ vrad iſtenẹddel *(9)* Vrnac zaua a' varosnac v̊uo̊lt .ẹs v̊duo̊ſſẹg lẹzẹn o̊ scẹnt neuẹt fẹlo̊knec Halgaſſatoc nemẹc ẹs ki ko̊zelẹiti mẹg azt *(10)* Mẹg tůz keǵẹtlenẹknec hazocban ẹs hamiſſagnac kẹnči ẹs kůsseb mẹrtẹc ẹs telles haraggal *(11)* Minẹm igazẹitom ė mẹg a' hamis mẹrtẹkẹt ẹs saknac alnoc mẹrtẹkẹt *(12)* kicben o̊ kazdagi beto̊ltenec hamissaggal ẹs o̊ bennẹ lakozoc hazugsagot bezẹlnẹcvala ẹs o̊ ńeluẹc čalo o̊ zaiocban *(13)* Azẹrt en ẹs' kẹzdẹlec mẹgvernẹm
255 tẹgẹ*de*t vezẹdelmel || tẹ bůnidẹn *(14)* Tẹ ezẹl ẹs nẹm ẹlẹgẹdẹl mẹg ẹs te alazatod tẹ ko̊zepẹtted ẹs mẹgfoglalod ẹs nẹm zabadẹitaz mẹg ẹs kiket mẹgzabadẹitandaz to̊rnec adom *(15)* Tẹ vẹć ẹs nẹm arać Tẹ olait ńomz ẹs nẹm kenettetẹl mẹg olayal .ẹs muſtot ńomz ẹs nẹm izol bort *(16)* Es o̊rizted Amrinac parančolatit ẹs Achab hazanac mẹndẹn můuelkẹdetẹt .ẹs iartal o̊ ǵeńẹrkẹdetẹcben hoǵ adnalac tẹgẹdet vezẹdelẹmbe a' Niniuenbelieknec .ẹs sůvo̊ltẹsbe o̊ benne lakozoknac ẹs en nẹpemnec bozzosagat visẹlitẹc

Capitulum hetẹd

IAy ennekẹm mẹrt lo̊ttem mikẹnt ki [zo̊l] zo̊lo̊ zẹdetnec fůrto̊čkeit ǵůiti o̊zzel Ninč zo̊lo̊ fo̊ ẹtelre Mẹgẹrt fůgeket kẹuant en lẹlkẹm *(2)* Eluezẹt scẹnt fo̊ldro̊l ẹs igaz ninč embẹrẹcben Mẹnd vẹrben leselkẹdnec Fẹrfiu o̊ at'tafiat halalra vadazia *(3)* o̊ kezẹknec gonoſſagat ionac monǵac A' fedelm kėr ẹs a' biro adatban vaǵon Es a' naǵ zolla o̊ lẹlkẹnec kẹuansagat ẹs mẹgháborẹitottac [o̊k] o̊tet *(4)* ki mẹnto̊l iob o̊ko̊zo̊ttoc monnal Paliurus (∴ nẹminemo̊ tůuiſſes fa) ẹs ki igaz monnal tůuis a'

so̊ueńro̊l Tę o̊rizetędnec napia ẹṣ tę męglatasod elio̊t Es ma
lęzęn o̊ puztolat́t́oc *(5)* Nęakariatoc hinnętęc barattoknac Nę
akariatoc biznotoc a' vezerbe Attol ki alozon tę o̊ledben o̊rizied
tę zadnac hailakat *(6)*Męrt fiu bozzosagot tęzęn [o̊] o̊ at́t́anac ẹṣ
leań fęltamad o̊ ańńa ellen Męń o̊ napa ellen ‖ Embęrnec [o̊ 256
hazabeli] o̊ ellensęgę o̊ hazabeli *(7)* En kedęg vrhoz nęzęc ẹṣ
varom iſtent en v̊duo̊zęito̊met Męg halgat engęmet en vrąm
iſtenęm *(8)* Nę o̊ro̊l en raitam en ellensęgęm męrt lę eſtem
męgfęlkelęc Micor v̊lendęc sętętecben Vr en vilagoſſagom
(9) Vrnac haragiat viselęm męrt bŭnho̊ttem o̊neki Miglen itęĺĺę
en v̊ǵemet ẹṣ tęzi en itęletimet Ki vizęn engęmet vilagra ẹṣ
męglatom o̊ igaſſagat *(10)* ẹṣ nęz engęmet en ellensęgęm .Eṣ
befędęztetic ǵalazattal Męrt uǵmond ennekęm Hol vaǵon tę
vrad iſtenęd Ėn zemeim męglattac o̊tet Ma lęzęn męgńomodat-
bąn mikęnt vćaknac sara *(11)* Napoc hoǵ męgrakattaſſanac tę
macęriayd Annapon mezzę lęzęn a' to̊ruęń *(12)* Annapon io̊
Aſſur tę hoziad ẹṣ tę ero̊s varosodiglan Es az ero̊s varoſtol
foguąn a' foloiglan ẹṣ tengęrto̊l foguąn tengęriglen ẹṣ a' hęǵbo̊l
a' hęǵbe *(13)* ẹṣ a' fo̊ld lęzęn puztolatbąn o̊ lakozoyęrt ẹṣ o̊
gondolatoknac ǵimo̊lćęięrt *(14)* Ȯrizied tę nępedet tę vezzo̊dben
ẹṣ tę o̊ro̊kletędnęc ćordaiat lakozokat o̊no̊n magokat a' kietlen-
ben Basan ẹṣ Galaad o̊riztetnec Carmęlosnac ko̊zepiben a' rẹgi
napoc zęręnt *(15)* Tę ki męnesędnec napia zęręnt Eǵiptom
fo̊ldębo̊l mutatoc o̊nekic ćudakat *(16)* Lat́t́ac nemzetęc ẹṣ meg
ǵalaztatnac o̊ męndęn ero̊ſſęgęn Vetic o̊ kezęket zaiokra o̊ fŭlo̊c
sŭket lęzęn ‖ *(17)* Port ńalnac mikęnt kęǵoc. Męghaborodnac 257
o̊ hazockal mikęnt fo̊ldnęc mazoy Mv̊ vrunk iſteno̊nket nęm
aięitac ẹṣ fẹlnęc tęgędęt *(18)* Ki ęǵenlo̊ iſten tęueled Ki eluez
kęǵetlensęget ẹṣ eluezęd tę o̊ro̊kletęd męgmaradękinac bęrit
Nęm ęrezti touabba o̊ hirtelenkędetet męrt irgalmaſſagot akaro
(19) Męgfordol ẹṣ irgalmaz mv̊neko̊nc Lęueti mv̊ kęǵetlensęgo̊n-
ket ẹṣ męndęn bŭninket tengęrnec męlębe veti *(20)* Iacobnac
igaſſagat adod Abrachamnac [ir] irgalmaſſagat Ki mv̊ at́ainknac
esko̊ttel a' [rel] rẹgi napoktol foguan, [P r o l o g u s]

N a v m.

It ẹlẹuẹ uẹttẹtic s. Navm p*ro*phẹtanac p*ro*logosa

NAum p*ro*phẹtat bizońẹitſa az hẹbẹrẹc zẹrzẹsẹ hoǵ Assi-
riosoc kirala [elo̊t] io̊uetelẹ elo̊t uolt ki Isr̄lnec nẹpẹt foguaṇ
vittẹuala el o̊uidẹkibe Valobizoń ezẹn p*ro*phẹta e' ko̊ńo̊nẹc
vẹgẹben ielẹntetic mẹghirdetni a' mẹgmoṇdot kiralnac io̊uetelẹt
Dẹ micor Niniuennec lakozoy o̊ bůno̊kro̊l ẹṣ keǵẹtlensẹgẹkro̊l
pẹnitẹnciat můuelkẹttecvolna Ionas mẹghirdetuẹṇ a' varosnac
vezẹdelmẹt hoǵ a' mẹghirdetẹt vezẹdelmet nẹ zenuednẹc iſten
haragiabol Iſtennec irgalmaſſagat vẹuẹṇ nehezeb bůno̊cbe ele-
ǵẹitẹc o̊ magokat Ki okẹrt a' mẹg emlẹitẹt prophẹta scẹṇt zellet-
tel telles. iſtennẹc itẹletẹt mẹghirdẹtuẹṇ iǵbezellẹt Iſten haragos
ẹṣ ǵo̊zo̊delmes. Mẹrt immar a' tiz nemzetẹc az aſſiriusoktol
258 fogsagba vitettenẹc vala el || Ezẹchias Iuda kirala alat Kiro̊l
ẹṣ ma az el uitetẹt nẹpnec vigaztalatſara lattatic Niniuen ellen
latas ẹṣ nẹm kůsded vigaztalatvala mẹnd azoknak kic immar
az Aſſiriosoknac zolgalnac vala ẹṣ mẹnd a' maradẹkoknac kic
Sẹdẹchias kiral alat valanac Iuda ẹṣ Bẹniamin nemzetẹbo̊l kic
azon ellensẹgẹcto̊l lesẹlkẹttetnec vala hoǵ hallanac az aſſiriuso-
kat ẹṣ a' caldẹosoctol mẹgfoga[tta]tandoknac mẹṇt e' ko̊ńo̊nẹc
ẹǵebiben mutattatic mẹg

Masod p*ro*loguṣ

NAwm e' vilag vigaztaloianac [mondatic] maǵaraztatic mẹgporẹitſa a' vẹrẹknec varosat ẹṣ annac el fordolasa utaṇ bezẹl Imẹ a' hẹǵẹkẹn ẹwaṇǵelizalonac laba ẹṣ bẹkẹsẹgẹt hirdeto̊nec

MEl tudni hoǵ Niniuen mv̄ ńeluônkôn az Hẹbẹrẹcbôl draga-
latosnac [mondatic zozatlic mo] zozatlic E' vilag kedẹg draga-
latosnac mondatic. mẹrt a' gôrôgôknel ẹṣ cosmos az ẹkeſſegtôl
vôt neuet Es valami ma Niniuen ellen mondatic pẹldazat zẹrẹnt
e' vilagrol mutattatic Ki okẹrt ẹṣ vėtel mẹllet a' hetuen tolma-
čozoc Lẹmna Aquila fẹǵuernec maǵarazta Az hẹbẹrẹknel
maſſanac [mondatic] vettetic ⁒ nehez terẹhnec azẹrt hoǵ ôtet
mẹgnehezẹhẹ ki ellen prophẹtaltatic ẹṣ nẹ haǵǵa fẹlemelni ô
zaruat Es ẹzt ẹǵembe prophẹtanac ezẹn latasa lẹǵẹn auaǵ vẹtel
auaǵ neheſſẹg auaǵ terẹh mẹrt nẹm bezẹl elmẹnec rûtetẹben
mẹnt Montanos ẹṣ Prisca ẹṣ Maxilla tẹuẹlgnec iǵ mẹnt prophẹ-
talnac A mẹllet || bezẹl latatnac kôńuô mẹndẹnẹket ertôẹ ẹṣ 259
ellensẹgẹknec terhẹ ônẹpẹnec latatot tẹuôiẹ Es uǵ Anagogia
zẹrẹnt e' vilagnac [vẹge] vẹgezetẹrôl zẹrzettetic e' prophẹcia
scentẹknec vigaztalaťťara hoǵ valamit e' vilagbaṇ lataṇdnac
monnal dôgôket ẹṣ elmulandokat mẹgvtallac .ẹṣ kizic ômagokat
itẹletnec napiara hoǵ a' ǵôzô vr az Aſſiriosi fẹrfiac ellen
iôuendô

It kẹzdẹtic s. Navm prophẹtanac kônuô mẹllẹt latot Niniuẹn ellẹn a' naǵ varos ẹllẹn

NIniuennec terhẹ Elcẹsẹy Naum latasinac kôńuô *(2)* Mẹg
harago vr ẹṣ ǵôzôdelmezô vr ǵôzôdelmes vr ẹṣ hirtelenkẹdetẹt
vallo Ǵôzôdelmezô vr ô ellensẹgiben ẹṣ ô mẹg haragozẹc ô ellen-
sẹginec *(3)* Ô engedelmes vr ẹṣ naǵ erôſſegben ẹṣ mẹg-
tizteituaṇ nẹm tẹzẹn artatlant Vr hirtelen vezben ẹṣ ô vta forgo
zelben ẹṣ ô labainac pora kôdôc. *(4)* mẹg[p] porẹiťa tengẹrt
ẹṣ mẹg azalla azt ẹṣ mẹndẹṇ folokat kietlenbe vizẹṇ Mẹg-
betegôlt Basan ẹṣ Carmẹlos ẹṣ libanosnac viraga mẹg lẹletẹzẹt
(5) Hẹǵec mẹgindoltanac ôtôllô ẹṣ halmoc mẹg puzteitattanac
ẹṣ fôld rẹzketẹt ô orcaiatol ẹṣ e' vilag ẹṣ mẹndẹnẹc ô benne
lakozoc *(6)* Ô mẹltatlankodaťťanac orčaiaia elôt ki alhat? Ô
mẹltatlankodaťťa ki ôttetẹt mẹnt tůz ẹṣ kôuec mẹgfeslettettenec
ôtôllô *(7)* Io vr ẹṣ mẹgbatorẹito tôrôdelẹmnec napiaṇ ẹṣ tuǵǵa
ô belẹ remẹnkedôket *(8)* ẹṣ az elmulo viz ôzônben [tẹ] tẹzi ||
a' helnec vẹgezetẹt ẹṣ ô ellensẹgit v̄ldôzic sẹtẹtsẹgẹc *(9)* Mit 260

gondoltoc vr ellen ? o̊ tẹzi a' vẹgezetẹt Nẹm tamad fẹl ketto̊s [gondola]to̊ro̊delm. *(10)* mẹrt mikẹnt a' tůuiſſẹc ẹǵmaſſal ẹǵbe fonodnac Vǵaṇ az ẹǵbe iuoknac o̊uendẹgsẹgẹc mẹgemẹztetic monnal pozdoria aziusaggal telles *(11)* Tẹ belo̊lled [kedẹg] mẹnt ki [vr] gonoſſagot gondolo vr ellen o̊ elmẹiẹben zẹrzo̊ a' to̊ruẹń to̊rẹſt *(12)* Ezt monǵa vr Ha to̊kẹlletẹsẹc lendnec ẹṣ iǵ sokan ẹṣ iǵen ńirẹttetic mẹg ẹṣ elmẹǵen Ǵetrẹttelec tẹgẹdet ẹṣ nẹṃ ǵẹtẹrlec tẹgẹdet touabba *(13)* Es ma mẹgto̊ro̊m tẹ hatadrol o̊ ẹſtapiat ẹṣ tẹ ko̊telidet mẹg zaggatom *(14)* Eṣ vr parančol tẹ rẹiad ẹṣ nẹṃ vettetic tẹ neuedbo̊l touabba. tẹ iſtenẹdnec [h] hazabol o̊llẹc mẹg a' bal[ual]uańńal ẹṣ az o̊tteueńńel vetẹm tẹ koporsodat mẹrt tiztẹletlẹn vaǵ *(15)* Imẹ a' heǵekẹn az ẹwanǵelizaloknac ẹṣ a' bẹkẹsẹget hirdeto̊knec laboc Iuda zolgallad tẹ innepidet ẹṣ aǵǵad mẹg tẹ fogadasidat mẹrt nẹṃ toldatic touabba hoǵ Bẹlial altal mẹńńẹn tẹ benned Mẹndẹneſto̊l eluezẹt

Cap*itulu*m masod

FElmẹnt ki elhimčẹ tẹ elo̊tted ki o̊riziẹ a' [to̊ruẹn] ko̊rńo̊l fẹkẹſt Nẹzied az utat batorohadmẹg farčokidat. tẹ tehetsẹgẹdet igẹn mẹg ero̊so̊hed *(2)* Mẹrt mikẹnt mẹgforbatlotta vr Iacobnac keuẹlsẹgẹt vǵaṇ Isr̄lnec Mẹrt a' puztẹitoc el tẹkozlottac ẹṣ o̊ zo̊lo̊ to̊io̊ket mẹgto̊rtẹc *(3)* O̊ ero̊sinec paysa tůzes. o̊ hadanac fẹrfiay vereſſecben zekerinec ko̊teli tůzesẹc o̊ kẹzo̊letẹnec napian
261 [Es] || Es o̊zeker vẹzẹto̊y mẹgyettenec *(4)* az vtacban mẹghaborottanac o̊zekerẹc az utacbaṇ lẹ eſtenẹc O̊ nẹzẹsẹc monnal lampasoc monnal futo villamatoc *(5)* Mẹgemlekẹzic o̊ ero̊siro̊l lẹomolnac o̊vtocban Ǵorsan fẹlhagnac o̊ ko̊falokra ẹṣ mẹgkẹzẹitetic az arnẹc auaǵ a' sator *(6)* A' foloknac kapui mẹgńittattac .ẹṣ a' tẹṃplom mend fo̊ldiglen lẹ [terieztetẹ] to̊rettetẹt *(7)* Es a' vitez foguaṇ vitetẹt el ẹṣ o̊ zolgalo lẹańi haitatnacvala [neguẹn] ńeguẹn mẹnt galambac moroguaṇ o̊ zůuo̊cben *(8)* Es niniuen o̊ vizey monnal halaſtoknac vizey O̊k kedẹg elfuttanac Allatoc allatoc mẹg ẹṣ ninč ki mẹgfordollon *(9)* Ragaǵǵatoc ezůſto̊t ragaǵǵatoc arańńat ẹṣ ninč kazdagsagoknac vẹgẹ mendeṇ dragalatus edẹńecbo̊l *(10)* El tẹkozlatot mẹgmeteltetẹt .ẹṣ mẹgzaggattatot .ẹṣ a' zů mẹgyedẹt .ẹṣ [terd] terdẹčkecnec feslẹse ẹṣ

terdečkeknęc męgfeslęsę ẹṣ ſoǵatkozat męndęn vesęcben ẹṣ męndęnęknec orcaia mikęnt fazęknac corma *(11)* Hol az orozlanoknac lakodalma ẹṣ orozlanoc ko̊lkinec ęlędelę Kibe męnt az orozlan hoǵ bemęnnę oda az orozlannac ko̊lko̊ ẹṣ ninčen ki męgyeziẹ *(12)* Az orozlan bo̊uo̊n fogot o̊ ko̊lkinec ẹṣ męgo̊lto̊ o̊ newinec Es beto̊lto̊tto̊ fozlattal o̊ barlangiat .ẹṣ ragadozattal o̊hailakat *(13)* Imę en tę hoziad vǵmond seregęknęc vra iſtenę ẹṣ męg gęrieztęm męnd teteiglen tę zekeredet ẹṣ tę orozlančaidat to̊r [ęz] ęzi męg Es ki irtom fo̊ldro̊l tę fozlasodat ẹṣ nęm hallatic touabba tę ellenṣęgidnec zozat́t́a ||

(Cap. III.)

IAy vęręknec varosa męndęn hazugsagę zakadozaſſal telles 262
Nęm tauozic el tęto̊lled ragadozat *(2)* oſtornac zozat́t́a .ẹṣ lo hirtelenkędetęnec zozat́t́a ẹṣ kerec ręuasanac ẹṣ zekerec čikorgatasanac ẹṣ fęlmęno̊ louagoknac *(3)* ẹṣ fęnes to̊ro̊knec ẹṣ villamo zučaknac ẹṣ męg o̊ldo̊klo̊ttec sokaſſaganac ẹṣ nehez romlasnac ẹṣ do̊go̊knec ninč vęgę .ẹṣ lę esnec o̊ teſtęcbe *(4)* A' zęp ẹṣ dragalatus [P] parazna belendęſſęginec sokaſſagaęrt ẹṣ gonozol tęuo̊knec vallasaęrt ki el arolta a' nemzetęket o̊ belendęſſęgiben ẹṣ a' hazi zolgakat o̊ gonoz tęuo̊iben *(5)* Imę en tę hoziad vǵmond seregęknec vra iſtenę Es męgielęntęm zemęrmędet tę orćadba .ẹṣ tę mezęitelensęgędet męgmutatom nem[k]zetęknec ẹṣ tę zidalmsagodat orzagoknac *(6)* ẹṣ reiad vetęm tę vndocsagidat ẹṣ bozzosagockal ǵetęrlec tęgędet ẹṣ vetlec tęgędet pęldaba *(7)* Es lęzęn męndęn ki tęgędet latand elualic tęto̊lled .ẹṣ mond Niniuen męgpuztęitattal Ki razia feięt tę raitad Honnat kereſſec tęnekęd vigaztalot *(8)* Minęm iob vaǵ tę Alęxandriabeli nępto̊l ki lakozic a' folocban Vizec o̊ ko̊rńo̊llo̊ kinec kazdagsaga tengęr O̊ ko̊fali vizec *(9)* Ethiopia o̊ ero̊ssęgę ẹṣ Eǵiptus ẹṣ ninč vęgę, Affirka ẹṣ Libięs voltanac o̊ sęgędelmęben *(10)* De o̊ ẹṣ' fogsagbaṇ vitet[ę]tetet az eluiteletben O̊ aprody lę estenec męndęn vtaknac feięben .ẹṣ o̊ fęnesb fedelmin ereztęttenec ńilat .ẹṣ o̊ męndęn nemęsb fedelmit bękockal ęǵbe ko̊to̊ztęc || *(11)* Azęrt tę ẹṣ męgręzęgo̊lz ẹṣ męgvtaltatot lęz .ẹṣ 263
tę sęgędelmet kęrz tę ellensęgędto̊l *(12)* Tę męndęn ero̊s rakasid mikęnt fűge o̊ elo̊ ǵimo̊lčiuel Ha męg razattandnac esnec

az e̱uo̊nec zaiaba *(13)* Ime̱ te̱ ne̱ped te̱ kózepe̱tted. me̱ṉt nemberie̱c te̱ ellense̱ge̱dne̱c Te̱ fo̊ldednec kapui me̱gielentetnec ńilasra. tůz me̱g maria te̱ zauaridat. *(14)* Me̱rt mere̱h vizet te̱magadnac a' ko̊rńo̊l feke̱se̱rt Rakiad me̱g te̱ ero̊ſſe̱gidet. me̱ńbe a' sarba .ẹṣ ńomiad me̱g .ẹṣ alat můuelke̱due̱ṉ tarč te̱glat *(15)* Ottogol e̱ze̱ṉ me̱g te̱ge̱det tůz To̊rrel vez el. me̱gmar te̱ge̱de̱t me̱nt čaiua Aze̱rt e̱ǵbe ǵůleke̱ziel me̱nt čaiua sokasol me̱g me̱nt saska *(16)* To̊bbecke̱ to̊tted te̱ v̊ǵidet hoǵ ne̱m me̱ńnec čillagi A' čaiua ki teriezke̱de̱t ẹṣ elrepo̊lt Te̱ o̊rizo̊id monnal saskac *(17)* ẹṣ te̱ aprodid monnal saskaknac saskay kik hidegnec napian e̱gbe ǵůlnec a' so̊ue̱ńe̱kre Fe̱ltamadot a' nap ẹṣ el repo̊ltenec ẹṣ ne̱m̱ esmertete̱t me̱g o̊hele̱c hol voltanac *(18)* O aſſurnac kirala. te̱ paztorid el aluttanac. te̱ fedelmid el temettettenec Te̱ ne̱ped el lampant a' he̱ge̱cben ẹṣ ninč ki e̱ǵbe ǵůho̊ *(19)* ẹṣ ne̱m̱ se̱te̱t te̱ to̊ro̊delmed. me̱nto̊l gonozb te̱ čapasod Me̱nde̱ne̱c kic hallottac te̱ hallomasodat e̱ǵbe kolčoktac o̊ keze̱ket te̱ raitad. Me̱rt kire ne̱m me̱nt te̱ gonoſſagod me̱nde̱ncor

---

A b a k u c.

P r o l o g u s ||

ABakuc p*ro*phe̱ta o̊lelo̊ Ki auaǵ aze̱rt hiuatic o̊leletnec 264 hoǵ vrnac zerelmes volt auaǵ hoǵ iſtennel to̊reke̱de̱ſſel me̱ǵe̱n Viuo o̊lelo̊nec auaǵ kůzo̊do̊ne̱c vo̊tto̊ neuezete̱t Me̱rt se̱nki ne̱m̱ mere̱zte̱ ol bator zozattal iſtent igaſſagnac veteke̱dete̱be hiuni ẹṣ mondani neki Mire embe̱ri allatocban ẹṣ e' vilagi keue̱lsẹg-ben enne̱ hamiſſag forgoǵǵe̱c Ez o̊ ko̊ńue̱nec ke̱zde̱te̱ben me̱g iria az o̊rdo̊go̊t ẹṣ o̊ tagit Ve̱ge̱ben kede̱g me̱ghirdeti az v̊duo̊-ze̱ito̊ vr ǵe̱trelme̱ne̱c io̊uetele̱t Ne̱m valakiro̊l e̱ǵebro̊l ertetic mondani hane̱m̱čac [x] xcnac io̊uetele̱ro̊l Ki io̊uendo̊uala Es felele̱ vr en hoziam̱ .ẹṣ monda ennekem Iriad me̱g e' lataſt ńiluan Buxusra hoǵ ki o̊tet oluasanǵa ko̊uetheſſe̱ Me̱rt méǵ e latas ideiglen vaǵon ẹṣ ve̱ge̱ben tamad fel ẹṣ ne̱m̱ he̱iaba Ha ke̱sendic tůried o̊tet. me̱rt io̊ue̱n elio̊ ẹṣ ne̱m̱ ke̱se̱delmezic A' ǵe̱trelmro̊l kede̱g Me̱ne̱kletben vǵmond Hol vram hallottam̱ te̱ hall[om]asodat ẹṣ feltem Vram̱ me̱gne̱ztem te̱ můuelke̱detidet ẹṣ me̱gyettem Mi ez enneke̱m hane̱mčac embe̱re̱c v̊duo̊ſſe̱ge̱nec me̱gesmertete̱t vy .ẹṣ hirtelen zerelmés me̱ghirdete̱se̱ A' ket le̱l-ke̱se̱c ko̊zo̊t esmertete̱l me̱g Me̱rt mi ez hane̱m̱čac auaǵ a' ket te̱stame̱ntomoc ko̊zo̊t auaǵ a' ket toluaioc ko̊zo̊t auaǵ Moyse̱s ẹṣ Illes ko̊zo̊t o̊uele̱ a' he̱ǵe̱n beze̱llo̊c Mido̊n el ko̊zele̱itendnec || az eztendo̊c me̱g esmertetuen v̊do̊nec io̊uetele̱ben me̱gmutattato 265 Me̱llet kede̱g mond Zaruac o̊kezeiben Mi az hane̱m̱čac a' ke̱re̱ztnec ǵo̊zo̊delme̱ v̊duo̊ze̱ito̊nec tulaidon neuezete̱t veti e' p*ro*phe̱ta monduaṉ Vǵmond Èn kede̱g vrban vigadoc ẹṣ o̊ro̊lo̊c ie̱susban en iſtene̱mben ki tůne̱cte̱c barat ẹṣ e̱de̱s me̱nde̱ne̱kne̱c neuezni ẹṣ pre̱dicalni

Masod p*ro*logus

ABakuc erős kűződő ẹṣ kemẹń al ő őrizetin ẹṣ tőtezti ő gradičat az erős rakason hoǵ xct a' kẹreztẹn v̄ǵekeziẹ ẹṣ monǵon Befẹttẹ mẹńńeket ő dičősegẹ ẹṣ ő dičẹretẹuel telles főld Ő fẹnceſſegẹ lẹzẹn mẹnt vilag Zaruac ő kezeiben Ot reitetẹt el ő erőſſegẹ

Harmad p*ro*logus

A Nẹǵ p*ro*phẹtac a' xij p*ro*phetac kőńuẹben vadnac Kic
kőzzől harom kezdetẹben Lẹmna ∸ terẹh ∸ cimẹrletẹt val
Naum Abakuc Malachias Valobizoń Zacharias kőzepẹttẹ ẹṣ vẹgẹ-
nel illen nemő ket cimẹrletẹket vet kic kőzzől ẹǵǵic mondatic
vr igẹiẹnec terhẹ Adrahnac ẹṣ Damascusnac ő ńugolmanac
főldẹben mas vẹgẹben tudnimẹrt Vr igẹiẹnec terhẹ Isr̄lẹn Nawm-
rol tẹ imadsagiddal Immar e' kőńő mẹgzẹrzettetẹt Zachariasrol
ẹṣ Malachiasrol ha ez ėlet kőuet lend mẹgzẹrzettetic. mẹrt im-
266 mar || Abakukot valluc mv̄ kezeinkben Ki auaǵ azẹrt hiuatic
őlelẹsnec hoǵ vrnac zeretőiő auaǵ hoǵ tőrekẹdẹsbe ẹṣ kűző-
dẹsbe ẹṣ hoǵ uǵ monǵam iſtennel őleletben viu Őlőletnec ∸
bainaklatnac vőttő neuẹt Mẹrt sẹnki il bator zoual nẹm merẹztẹ
iſtent igaſſagnac vetőkődẹsẹbe hiuni ẹṣ mondani neki Mire
embẹri allatocban ẹṣ e' vilagnac keuẹlsẹgẹben allatoknac ennẹ
hamiſſaga forgodic Vram miglen vuőltőc ẹṣ nẹm halgać mẹg
Zozatloc tẹ hoziad erőt zenuedẹc ẹṣ nẹm zabadẹitaz mẹg Mire
mutattal ennekẹm hamiſſagot ẹṣ munkat latnom Mẹgzakadozot
a' tőruẹń ẹṣ nẹm iutot tẹ hoziad az igaz itẹlet. mẹrt a' keǵetlen
az igaz ellen hatalmazot. azẹrt mẹǵẹn ki a' vizzaualo itẹlet
Laſſad mel merẹz zo ẹṣ nẹmikẹppen karomlatẹ ő terẹmtőiẹt
itẹletbe hiuni ẹṣ a' tőrődelmes edẹń a' tőrlẹitő ellen vetekẹdni
mire illeten auaǵ ollatan lőt lẹǵẹn ez ẹṣ' f[i]űǵelmezendő A' vẹtel
auaǵ terẹh mẹlleket immar nehezeknẹc mondottonc lẹnni p*ro*-
phẹta[k]nac latasa mondatic Montanos vizzaualo tanosaga Mẹg
erti a' mẹllet lat ẹṣ nẹm bezẹl mẹnt elmẹtlen. sẹm balgatagoslo
nẹmbẹricckel Mẹrt ap*astal* parančol hoǵ ha ẹǵebcc p*ro*phetaluan
masnac mẹgielẹnendic vezteglẹn ki előzẹr bezẹluala Es legottan
mondot monduan Iſten nẹm onzollatẹ de bẹkẹsẹgẹ kiből ertetic

mert mido̊n valaki || akaraťťabol veztegl ẹṣ ęǵebnec helt ad 267
zolasra tehetsęgęt val zolni ẹṣ vezteglęni mv̊do̊n akar Ki kedęg
rűtetben ⁖ kételen zol sęm zolaſt sęm veztęgleſt val o̊ hatal-
maban Azt ẹṣ' męgtanollad mert ęććer en to̊llem ero̊uel ki ko̊-
uetęd hoǵ mon̨nal nęminemo̊ gradičokat ẹṣ laitorakat fellebvalora
v̊ǵekęznęd ez hiſtoriat tęnekęd męgmaǵaraznom e' propheciat
lęnni Babillonia ellen ẹṣ Nabuchodonozor Caldęosoc kirala ellen
hoǵ mikęnt azelo̊t propheta Naum kit Abakuc ko̊uęt vallot pro-
phętalaſt Niniuen ẹṣ az Aſſiriusoc ellen kic męg puztęittottac
vala a' tiz nemzetęket kic hiuattatanac Isr̄lnec Vǵan Abakuc
propheciat vallot Babillon̨ ẹṣ Nabuchodonozor ellen. kicto̊l Iudas
ẹṣ a' tęmplom el fordęitattac Es hoǵ tuǵǵad Abakukot azon
v̊do̊ben lo̊tnec kiben im̨mar a' ket nemzetęc kic Iudanac nevez-
tet[tet]tecvala fogsagban̨ vitettenẹcvala el Daniel tanęithat
tęgędet kihęz Abakuc ereztetic az ebęddel az orozlanoc vermę-
hęz Iollehet az Hębęręknel ezęn Hyſtoria nę oluaſtaſſęc Azęrt
akar ki vęǵę ez iraſt akar nę vęǵę monno mv̊ ęrto̊nc vaǵon
Męrt avaǵ vęzi ẹṣ immar Abakuknac ko̊ńuo̊ a' lo̊t dolog vtan
zerzettetic auaǵ hanęm̨ vęzi ẹṣ monnal propheta iria męlleket
io̊uendo̊knec esmer || Azon ko̊zbe bo̊to̊ zęręnt panazol propheta 268
vr iſten ellen Mire Nabuchodonozor a' tęmplomot ẹṣ Iudat puz-
tęita męg Mire Ihr̄lm nęha vrnac varosa to̊retteſſęc męg Mire
a' nep v̊uo̊lt ẹṣ nę halgattaſſęc męg Zozattaſſęc a' caldęosoctol
męgńomorolt ẹṣ nę zabadęitaſſęc męg Mire ẹṣ' a' propheta auaǵ
a' nep kinec zemęlęben zolt ėlt eddęglen ẹṣ ez eddęglen mara-
dot lęǵen hoǵ ez ellensęgęknec hamiſſagat latna ẹṣ o̊no̊n̨ mun̨-
kaiat Mire hamiſſag hatalmazic o̊ ellenę Es ezt monǵa ǵętrelęm
męgńomorẹituan̨ Nęm̨ tuduan̨ az arańńat a' tűzben męgoluaztani
ẹṣ a' harom ǵermękęket a' kemęnćębo̊l tiztabaknac ki io̊ni hoǵ-
nęm̨ bemęntenec vala De ezt ẹṣ' [veh] vęheťťűc ko̊zo̊nsęgęſt
hoǵ engędelmetlen embęri zemęlben zol hoǵ panazos zoba ẹṣ
[tę] sęrelmel tellesbe fakaǵǵon [fękęǵęn] monduan̨ Mire nęzęd
a' męgvtalokat a' keǵętlen to̊llęto̊l igazbat męgńomoduan̨ ẹṣ
vezteglez Ezęket kedęg bezęlli nęm̨ tuduan̨ iſtennec ęrhetetlen
[bezędit] itęletit ẹṣ o̊ bo̊lčesęgę ẹṣ tudomańa kazdagsaginac
męlsęgit hoǵ iſten nęm̨ vǵan̨ latna męnt embęr lat Męrt embęr
[ča] čac ielęn valokat [lat] nęz iſten io̊uendo̊ket ẹṣ o̊ro̊ko̊ket
esmer Es mikęppen ha beteg [l] lend ẹṣ hideg lęletęckel he-

ueitẹzendic hideg vizet kẹrieṇ ẹṣ mońgon az vruosnac Èro̊t
zenuedẹc ẹṣ ǵẹtrettetẹm. ẹgedẹzẹm mẹgfoǵatkozom Vruos mig
269 vͧuo̊ltőc || ẹṣ neṃ hal .ẹṣ a' bo̊lčeſſẹgő ẹṣ a' keǵeſſẹgo̊ vruos
feleĺ neki Tudom meĺ vͧdo̊ben keĺĺẹn adnom a' mit kẹrz Ma
neṃ irgalmazoc mẹrt az irgalmaſſag keǵẹtlensẹgnẹc moṇdatic
Mẹrt tẹ akaratod tẹ [e] ellened kėr Vǵan mvͧ iſteno̊nc ẹṣ' tud-
uaṇ o̊ keǵeſſẹgenẹc terheit ẹṣ mẹrtẹkit azon ko̊zbe neṃ hal-
gatťa mẹg az vͧuo̊lto̊t hoǵ mẹg bizoneha ẹṣ inkab rẹzzeziẹ a'
kẹresre ẹṣ moṇnal tűzzel mẹgfőzo̊ttet igazba ẹṣ tiztabba tẹǵẹ
Mẹllet mẹg ertuẹn ap*astal* a' zẹrent hoǵ irgalmaſſagot ko̊uetẹt vrtol
mond De neṃ foǵatkozonc mẹg ẹṣ mẹgalǵuc vr iſtent mẹndeṇ
vͧdo̊ben. Eṣ tuǵǵa mẹrt ki vẹgig mẹgallanǵa az vͧduo̊zo̊l .ẹṣ
dičekẹdic a' munkaban ẹṣ a' serelẹmben. Eṣ mond Iẹrẹmiaſſal
To̊ro̊delmet ẹṣ nauolat kaialtoc. hoǵ mikẹnt ẹǵeb kaialťa iſtent
vǵan e' scẹnt fẹrfiu ẹṣ ǵo̊zhetetlen hadakozo o̊ magat munkal-
kodni ẹṣ mẹgbizońolatra to̊ro̊delmet ẹṣ nauolat aiẹit io̊ni

It iṃmar kẹzdẹtic scẹnt Abakuc p*ro*phẹta ko̊ńuo̊ igẹn io naǵ iozaggal tellẹs

TErẹh mẹllet Abakuc p*ro*phẹta latot *(2)* Vram miglen
vͧuo̊ltőc ẹṣ neṃ halgać mẹg Zozatloc tẹ hoziad ero̊t zenueduẹṇ ẹṣ
neṃ zabadẹitaz mẹg *(3)* Mire mutattal ennekẹm hamiſſagot ẹṣ
munkat latnom ragadozatot ẹṣ hamiſſagot en ẹllẹnẹm Mire nẹzẹḍ
270 a' mẹg || vtalokat .ẹṣ vezteglez mẹgńomoduaṇ a' keǵẹtlen o̊to̊l-
lẹto̊l igazbat .ẹṣ tẹz embẹrẹket monnal tengẹrnec halit ẹṣ mon-
nal mazokat vezert nẹm vallokat Es lo̊t itẹlet ẹṣ ellen mondas
hatalmasb. *(4)* azẹrt mẹgzakadozot a' to̊ruẹń ẹṣ az itẹlet vẹgre
nem iutot. mert a' keǵẹtlen hatalmazic az igaz ellen. azẹrt ki
meǵẹn vizzavalo itẹlet *(5)* Nẹzietẹc nemzetẹcbe ẹṣ lassatoc ẹṣ
čudalkoǵǵatoc .ẹṣ mẹgfoǵatkoziatoc mẹrt lo̊t dolog mvͧ napink-
ban kit sẹnki neṃ hizeṇ micor mẹg mondatic *(6)* Mẹrt imẹ en
fẹltamaztom a' caldẹosokat kesero̊ nemzetẹt .ẹṣ ǵorsat iarot
fo̊ldnec zẹleſſẹgẹn hoǵ biria a' nem o̊ hailakat *(7)* zo̊rno̊ ẹṣ
fẹlelmes Ōno̊n belo̊llo̊ meǵenki o̊ itẹletẹ ẹṣ terhẹ *(8)* Ō louoc
ko̊ńuebec pardicoknal. hamarbac eſti farkasnal .ẹṣ o̊ louagi ki
o̊ttetnec. mẹrt o̊ louagoc mezzo̊l io̊nec. repo̊lnec monnal ẹtelre
sieto̊ keselo̊ *(9)* Mẹnd fozlatra io̊nec. Ō orcaioc ẹgeto̊ zel .ẹṣ

ẹǵbe ǵůiti a' fogsagot mọnnal fo̊uent *(10)* Eṣ o̊ dyadalmazic
kiralokon ẹṣ ero̊ſſego̊ fedelmec lẹznec o̊ meuetẹsi. o̊ mẹndẹn
ero̊s rakason meuet (†) ẹṣ ẹǵbe ǵůiti ẹṣ mẹgvẹzi o̊tet *(11)* Tahat
mẹgvaltoztatic o̊ zellete ẹṣ elmẹǵen [ẹṣ elmẹǵen] ẹṣ le esic Èz
o̊ ero̊ſſẹgẹ o̊ iſteneiẹ *(12)* Midenẹṃ tẹ nẹm kezdettől foguaṇ ė
en vram iſtenẹm en scentẹm ẹṣ nẹm halonc mẹg Vram ko̊zẹpbe
vetted o̊tet ẹṣ ero̊ſſẹ fondaltad o̊tet hoǵ feǵnẹl *(13)* Tiztac tẹ
zemeid hoǵ nẹ las gonozt ẹṣ hamiſſagra nẹm nẹzhec Mire nẹṃ
nẹz || hamiſſagot mủuelkẹdo̊kre ẹṣ vezteglez a' keǵẹtlen to̊llo̊ 271
igazbat mẹgmaruan *(14)* ẹṣ tẹz embẹrẹket monnal tẹngẹrnec
halit ẹṣ monnal mazot fẹlelmet nẹm vallot *(15)* Mẹnd horogban
emeli fẹl. o̊ varsaiaba vonta azt .ẹṣ o̊ haloiaba ǵůito̊tto̊ Azon
o̊ro̊l ẹṣ vigad *(16)* azẹrt aiaul o̊ varsayanac ẹṣ aldozic o̊ halo-
ianac. mẹrt azokban mẹgko̊uerẹdẹt o̊ rẹzẹ ẹṣ o̊ valaztot ẹtkẹ
(17) Azẹrt ki teriezti o̊ varsaiat ẹṣ nẹm zo̊nic mẹndẹnkoron
nemzetẹket mẹg o̊lni

Capitulum masod

EN o̊rizetẹmẹn [all] alloc ẹṣ to̊teztẹm en gradičomat
az ero̊sẹitẹsẹn ẹṣ v̂ǵekẹzẹm hoǵ mẹglaſſam mi mondaſſẹc enne-
kẹṃ .ẹṣ mit felellec engẹmet mẹgfẹddo̊nec *(2)* Es felelẹ vr
ennekẹm ẹṣ monda Iriad mẹg e latatot ẹṣ ko̊ńned iriad mẹg
o̊tet a' tablakon hoǵ mẹg erčẹ ki oluasanǵa o̊tet. *(3)* mẹrt
mẹg a' latas mezzẹ Es mẹgielẹnic vẹgẹben ẹṣ nẹm hazud Ha
kẹsẹdelmet tend mẹgvariad o̊tẹt. mẹrt io̊uẹn elio̊ ẹṣ nẹm kẹsic
(4) Imẹ ki hůto̊tlen o̊ lẹlkẹ nẹṃ lẹzẹṇ igaz o̊no̊ṇ bennẹ Igaz
kedẹg o̊ hůtẹbo̊l él *(5)* Es mikẹppen a' bor mẹgčalla az iuot
vǵan lẹzẹṇ keuẹl ferfiu ẹṣ nẹm ẹkẹso̊ltẹtic mẹg. mẹrt mẹg
zẹlẹsẹitẹttẹ o̊ lẹlkẹt mọnnal pokol ẹṣ o̊ mọnnal halal ẹṣ nẹṃ
tellesẹdic be Es o̊ hoziaia ǵůit mẹndẹn nemzetẹket ẹṣ ẹǵbe
ǵůit o̊ hoziaia mẹndẹn nẹpeket *(6)* Minẹṃde mẹṇd ezẹc nẹṃ
vẹznec é o̊ rẹiaia pelda bezẹdẹt .ẹṣ o̊ pẹlda || bezẹdẹknec zauat 272
ẹṣ mondnac Iay annac ki nẹṃ sokasẹiťa a' nẹṃ o̊uẹt .ẹṣ mẹg-
len nehẹzẹiti o̊ ellenẹ a' sůro̊ sart *(7)* Minẹṃde hirtelen ta-
madnac é fẹl kic mẹgmarnac tẹgẹdẹt ẹṣ fẹltamaztatnac tẹgẹdet
mẹgzaggatoc Es lẹz o̊nekic ragadozatba .ẹṣ fẹl ẹbrednec tẹ
ellenkẹdo̊id *(8)* Mẹrt tẹ mẹg foztottal soc nemzetẹket mẹndẹnẹc

mẹgfoztnac tẹgẹdet kic mẹgmaradandnac [en] a' nepe[m]kbo̊l embẹrnec vẹrẹiẹrt .ẹs a' fo̊ld varosanac hamissagaẹrt .ẹs mendẹnẹkẹiẹrt o̊ bennẹ lakozokoiẹrt *(9)* Iay ki gonoz fo̊suẹńsẹgẹt ǵůit o̊ hazanac. hoǵ lẹǵẹn o̊ haza magaſſagban ẹs o̊ magat alaiťa mẹgzabadolni gonoznac kezẹbo̊l *(10)* Ǵalazatot gondoltal tẹ hazadnac soc nẹpeket vertel mẹg .ẹs bůnho̊t tẹ lẹlkẹd. *(11)* Mẹrt ko̊ ůuo̊lt a' falbol .ẹs a' fa[l] felel mẹl a' rakasoknac talpiban vaǵon *(12)* Iay ki varoſt rak vẹrẹkben ẹs kẹzẹit varoſt hamiſſagban *(13)* Midenẹm ezẹc nẹm seregẹc vratol vadnac ė. mẹrt nẹpec soc tůzbe munkalkodnac ẹs nemzetẹc hẹiaba ẹs mẹgfoǵatkoznac *(14)* mẹrt betellesẹdic fo̊ld hoǵ mẹg esmeriẹc vrnac dičo̊sẹgẹt monnal vizec tengẹrt befẹdo̊c *(15)* Iay ki venerẹkẹt ad o̊baraťťanac ereztuẹn o̊ epẹiẹt ẹs mẹgrezẹgẹituẹn hoǵ nẹziẹ o̊ mezẹitelensẹgẹt *(16)* dičo̊sẹgẹrt vtalatuſſaggal to̊ltbe Iǵal tẹ ẹs' ẹs ehńẹiteſſel mẹg ẹs mẹgko̊rńẹkẹz tẹgẹdet vr iogianac kelhẹ ẹs vtalatuſſagnac okadaťťa tẹ dičo̊sẹgẹdre ||
273 *(17)* Mẹrt Libanosnac hamiſſaga befẹdez tẹgẹdet ẹs lẹlkẹsẹknec mẹgpuztẹitasa mẹgyeztic o̊ket embẹrẹknec vẹrecbo̊l ẹs fo̊ldnec ẹs a' varosnac hamiſſagibol ẹs o̊ mẹndẹn bennẹ lakozoyẹbol *(18)* Mit haznal a' faraguań mẹrt o̊ tẹuo̊yo̊ faragta azt az o̊tteuẹnt ẹs a' hamis kẹpet. mẹrt o̊ tẹuo̊io̊ remẹnkẹdet a' to̊rlẹitetbe hoǵ tẹnnẹ nẹma faraguańokat *(19)* Iay ki monǵa a' fanac ėbreǵfẹl .ẹs a' vezteglo̊ ko̊nec kelfẹl Midenẹm o̊ tanẹithat ė tẹgẹdet Imẹ ez befẹdeztetẹt ezůſtel ẹs arańńal .ẹs mẹndẹn zellet ninč o̊ belẹcben *(20)* Vr kedẹg o̊ scẹnt tẹmplomaban mẹndẹn vezteglẹn o̊ orćaiatol

iij-*a*d

(2) VRam hallottam tẹ hallomasodat ẹs fẹltem Vram tẹ můuelkẹdetid eztendo̊knẹc ko̊zepettẹ eleuenehed mẹg azt Ėztendo̊knec ko̊zepettẹ mẹgesmerendo̊iẹ tẹǵed. micor mẹgharagandol emlekẹziel mẹg irgalmaſſagnac *(3)* Iſten ẹzfekro̊l io̊ .ẹs scẹnt Pharannac kietlenẹbo̊l Ő dičo̊sẹgẹ befẹdeztẹ mẹńńeket .ẹs o̊ dičẹretẹuel telles fo̊ld *(4)* Ő fẹneſſẹge lẹzẹn mẹnt vilag zaruac o̊ kezeiben Ot el reitetẹt o̊ eroſſẹgẹ *(5)* Halal mẹǵẹn o̊ orcaia elo̊t .ẹs ki mẹǵẹn o̊rdo̊g o̊ labai elo̊t *(6)* Allot ẹs mẹgmertẹ a' fo̊ldet Nẹzẹt ẹs mẹgfeitẹt nemzetẹket .ẹs to̊rettettenec vilagnac

hẹǵi Mẹghorgaztattanac ez vilagnac halmi o̊ o̊ro̊ksẹgẹnec vtai-
bol *(7)* A' hamiſſagẹrt lattam a' zerečẹnẹknẹc satorit || Es 274
mẹghaborodnac Madyan fo̊ldẹnẹc bo̊ri *(8)* Midenẹm̧ a' folocban̦
har*ag*uǵǵal ė mẹg vram? auaǵ a' folocban tẹ haragod ė? auaǵ a'
tengẹrben tẹ mẹltatlankodatod ė Ki fẹl ellẹl tẹ louaidra .ẹș
tẹ zerkerid zabadolas *(9)* Fẹltamaztuan̦ fẹltamaztod tẹ yẹdet az
esẹket mẹlleket bezẹllẹttel a' nemẹknẹc Mẹgmetelẹd fo̊ldnec
foloit *(10)* Lattanac tẹgẹdet vizec ẹș bankottanac hẹǵẹc Vizek-
nec hirtelenkẹdeti elmẹntenec Mẹlsẹg atta o̊ zauat magaſſag
o̊ kezeit fẹlemeli *(11)* Nap ẹș hod mẹgallaptanac o̊ lakodalma-
ban O̊ ńiloknac vilagoſſagaban mẹnnec tẹ zućad villamaťťanac
fẹneſſẹgẹben *(12)* A' sokaſſagban mẹgńomodod a' fo̊ldet forra-
sagodban mẹgfoǵatkoztać nemzetẹket *(13)* Ki mẹntel tẹ nẹped-
nec v̊duo̊ſſẹgẹre v̊duo̊ſſẹgbe tẹ xcsoddal Mẹgverted a' fo̊t keǵẹt-
lennec hazabol. mẹgmezẹiteleneitẹtted o̊ fondamẹntomat mẹnd
ńakaiglan *(14)* Gonozol mondottal o̊ ẹſtapinac o̊ hadakozoknac
feiẹket io̊uo̊ket mẹnt forgo zel engẹmet el oztanioc O̊ vigasagoc
mikẹnt o̊uẹ ki mẹgmaria a' zẹgẹnt reitẹcben *(15)* Vtat [to̊ttẹ
to̊llel] to̊ttel a' tẹngẹrben tẹ louaidnac soc vizeknec saraban
(16) Hallottam̧ ẹș mẹg haborodot en hasam. a' zozattol ẹǵbe
rẹzkettenec en aiakim Bemẹnnẹn̦ rothadagossag en tetemimbe ẹș
en alattam̧ forion hoǵ mẹgńugoǵǵam to̊ro̊delmnec napian || ẹș 275
fẹlmẹńńec mv̊ mẹgzorẹitatot nẹpo̊nkho̊z. *(17)* Mẹrt fűge nẹm
viragozic .ẹș nẹm̧ lẹzẹn nemzẹs a' zo̊lo̊ben Hazud az olayfanac
mu̇uo̊. ẹș a' mezo̊ nẹm hoz ẹtket Ѐlmettetic az akolbol apro
barom čorda ẹș o̊reg barom čorda *nem* lẹzẹn a' iazlocban *(18)* Ѐn
kedẹg o̊ro̊lo̊c vrban ẹș vigadoc en iſtenẹmben iẹsusban *(19)* Vr
iſten en ero̊ſſẹgẹm̧ ẹș veti en labaimat monnal zaruasokẹt Es
a' ǵo̊zo̊ vizẹn engẹmet en magaſſagimra psalmosocban ẹnẹklo̊t

---

Sophonias.

Prologus.

VEtic az Hẹbẹrẹc hoǵ valamel *pro*phẹtanac atťa auaǵ
o̊si vettetendic a' cimẹrben hoǵ o̊k ẹs' *pro*phẹtac voltanac Mẹrt
Amost ẹs' ẹǵǵet a' xij *pro*phẹtacbol ki mondot Nẹm vaǵoc
*pro*phẹta sẹm *pro*phẹtanac fia. de keč̆keknec paztora zaggatuan
zẹdẹry faknac agait atťanac ueuẹ a' cimẹrben ninč̆en Ha ez
igaz Sophonias *pro*phẹta kit hoǵ uǵmonǵac *pro*phẹta newel ẹs
o̊ o̊regbinec dič̆o̊sẹgẹs nemẹbo̊l nemzettetẹt Mẹrt atťa uolt Chusi
Godolias dẹdo̊so̊ Amasias ẹs harmad o̊so̊ Ezẹchias ẹs ez illen
zekerek mikẹnt vtolso beto̊lto̊tto̊ mikẹnt vtolso zeker vezeto̊
Sophoniasnac Nẹmẹllec o̊rizẹt helẹnec. Nẹmẹllec vr titkianac
276 mondottac. Azẹrt akar o̊rizet helẹnec auaǵ || [V] akar vr reitẹ-
kẹnec maǵaraztaſſẹc monno e' *pro*phẹtanac illic Mẹrt uǵmon-
datic Ezẹchielnec Èmbẹrnec fia Isr̄l hazanac o̊rizo̊iẹiẹ vettelec
tẹgẹdet Azẹrt ẹ' *pro*pheta ki uala az o̊rizẹt helben ẹs fẹlsẹgẹs
magaſſagokba zẹrzettetẹt ẹs esmertẹ vala iſtennec titkit
vala Cusinac fia ki maǵaraztatic vitezlo̊ embẹr .ẹs o̊ scẹnt vala.
Godolias ki mondatic vrnac naǵsaga ẹs dẹdo̊so̊ Amasias ki ẹs
o̊ fordẹitatic vrnac bezẹdẹben Harmad o̊so̊ Ezẹchias ki zozatlic
vr ero̊ſſẹgẹ ẹs vǵ vrnac ero̊ſſẹgẹbo̊l zu̍letẹt vrnac bezẹdẹ ẹs
vrnac bezẹdẹbo̊l zu̍letẹt naǵsag .ẹs vrnac naǵsagabol zu̍letẹt
alazatossag hoǵ mido̊n a' ki to̊kẹlletẹſſẹgre iutand monǵa. mẹrt
nẹm vaǵoc mẹlto ap*asta*lnac hiuattatnom ẹs azt a' soltarban Vram
nẹm magaztatot fẹl en zu̍uem sẹm zẹlẹso̊ltenec el en zemeim̄
Iosiaſt Iudanac kiralat kinec ideiẹben lẹlettetic hoǵ Sophonias
*pro*phẹtalt lẹǵẹn a' kiralok [nẹǵ] nẹǵed ko̊nuẹnec ẹs masod
Paralipomẹnon Hiſtoriaya mutatťac hoǵ iſtennec Iuda mẹndẹn

kirali felet kelletet legen È Iosias a' faraguańokat kiket Amon o̊ atťa auag Manaſſes o̊ o̊si iſtennec templomaba zerzetuala mutattatic hog ki vette es megto̊rto̊ [kie]kicben es' ‖ a' rez 277
kegot Moyseſto̊l alkottattat ki teuelgesbe a' nep vitetet vala tartatuan a' baluannac hamis zolgalaťťaban bůnho̊tuala Èzen mondatic hog soc idekto̊l foguan meghagot baran etelt o̊no̊n maga o̊rizte. mert a' fogsagbol tizeneg ezeren fordoltac vala meg Azert iſten e' propheta miat e' meg mondot kiralnac ideiben a' io̊uendo̊ iteletet ki ez oluasaſſal foglaltatic. mellec io̊uendo̊c valanac nemzeteknec megmutatta Isrl nepenec kedeg megzabadolasat es Ihrlm varosanac megvyolasat tahat valo v̊do̊ben megadattatandonac meghirdette e' beto̊nec [os] oluasasaual

prologus

SOphonias o̊rizo̊ es iſten titkianac esmero̊io̊ hallot v̊uo̊lteſt a' hailak elo̊ kapuiarol es nag siraſt a' masiktol es indolaſt a' halmoctol es vizi az ordeitaſt pilanac lakozoinac. mert vezteglet Canaannac menden nepe el himlettec leznec mendenec kic [takartattal e ez] valanac ezůſtbe tarkartattac

Capitulum Èlo̊

VRnac igeie mel lo̊t Sophoniashoz Cusi fiahoz [Amasias] Godolias fiae Amasias fiae Ezechias fiae Iosiasnac [A] Amon fianac Iuda kiralanac napiban ‖ *(2)* Egbe gůituen egbe gůito̊c 278
mendeneket fo̊ldnec orcaiaiatol vgmond [vr] vr. *(3)* egbe gůito̊c embert es barmot. egbe gůito̊m meńnec repeso̊it .es tengernec hali leznec o̊ romlasoc es elueztec embereket fo̊ldnec orcaiatol vgmond vr *(4)* Es ki terieztem en kezemet Iudara es Ihrlmnec menden lakozoira es elueztem e' helro̊l baalnac maradekit .es az o̊rizo̊knec neueket a' papockal *(5)* es azokat kic a' haiazaton imaggac meńnec vitezletet Es eskeznec vrban .es eskeznec Melchonban *(6)* es kic elfordolnac vrnac hatamego̊l es kic nem kereſtec meg vrat sem tudakoztac meg o̊tet *(7)* Veztegletec vr iſtennec orcaiatol mert ko̊zel vagon vrnac napia. mert iſten oſťat kezeitet. megscentelte o̊ hiuatalosit *(8)* Es lezen vr oſťaianac

napian meg latoc a' fedelmekre ẹs kiralnac fiaira ẹs mendẹnekre kic zarandoc ruhaba o̊ltôztenec *(9)* ẹs meglatoc mendẹnre ki keuẹlsegeſt megĝen be a' kŭzo̊bo̊n annapon kic betôltic hamiſſaggal ẹs alsaggal o̊ vra iſtenẹnec hazat *(10)* Ez lẹzẹn annapon vĝmond vr V̊uo̊ltẹsnec zozat́t́a hailaknac kapuiarol ẹs ordẹitas a' masikrol ẹs naĝ to̊ro̊delm a' halmokrol *(11)* Ordẹhatoc pilanac lakozoy Vezteglẹt Canaannac mendẹn nepe. elueztenec men-
279 denec ezŭſtbe takartattac || *(12)* Es lẹzẹn az v̄do̊ben mẹgkeresẹm Ihr̄lmẹt zo̊uẹtnekẹckel ẹs mẹglatoc a' fẹrfiakra o̊ sẹpro̊io̊cbe to̊to̊ztettẹc[kel]re kic monĝac o̊ zŭuo̊cben Iſten nẹm tẹzẹn iol ẹs nẹm tẹzẹn gonozol *(13)* Es lẹzẹn o̊ ero̊ſſẹgẹ ragadatba ẹs o̊ hazoc puztolatba Es hazakat raknac .ẹs nẹm lakoznac o̊bennẹc .ẹs zo̊lo̊ket plantalnac ẹs nẹm iziac o̊ borokat *(14)* Ko̊zel vaĝon [v] vrnac naĝ napia ko̊zel vaĝon ẹs igẹn ĝors Vr napianac zozat́t́a kesero̊ ottogol az ero̊s to̊ro̊delmeztetic *(15)* a' nap haragnac napia. to̊ro̊delẹmnec ẹs ĝẹtrelẹmnec napia Hiusagnac ẹs nauolanac napia sẹtẹtsẹgẹknec ẹs homalnac napia ko̊dnec ẹs forgo zelnec napia *(16)* trombitanac ẹs v̄uo̊ltẹsnec napia a' mẹg ero̊sẹitẹt varosokra ẹs a' magaſſẹgo̊ zẹgeletẹkre *(17)* ẹs megharborẹitoc embẹrẹket ẹs iarnac mẹnt vakoc .mẹrt vrnac bŭnho̊ttenec ẹs ki o̊ttetic o̊ vẹrẹc mikẹnt fo̊ld ẹs o̊ teſtẹc mikẹnt ganẹc *(18)* De ẹs' o̊ ezŭſto̊c ẹs o̊ arańńoc nẹm zabadẹithat́t́a mẹg o̊ket vr haragianac napian O̊ haragianac tŭzẹben mẹgmarattatic mẹndẹn fo̊ld. mẹrt a' vẹgezetẹt syetelmel tẹzi fo̊ldnec mẹndẹn lakozoynac

Capitulum *maso*d

EĜbe io̊uetẹc eĝbe ĝŭlekẹzietẹc [io̊uetẹc] nẹm zerelmes [nẹp] nemzet *(2)* mi ẹlo̊t zŭllo̊n e' latas monnal port ẹlmulo
280 napot || mi elo̊t io̊yo̊n tv̄ rẹiatoc vr hirtelenkẹdetẹnec [zozatta] haragia. Mi ẹlo̊t io̊yo̊n tv̄ rẹiatoc o̊mẹltatlankodat́t́anac napia *(3)* Kereſſẹtẹc vrat fo̊ldnec mẹndẹn laſſoy mert o̊ itẹletit vattoc mŭuelkẹdo̊c Kereſſẹtẹc az igazat. kereſſẹtẹc a' laſſot ha valamikẹnt elreitẹzheſſetẹc vr hirtelenkẹdetẹnec napia elo̊t *(4)* Mẹrt Gaza megto̊rettetic ẹs Ascalon puztolatba Azotom dẹlre vettetic ẹs Acharon ki irtatic *(5)* Iay kic lakoziatoc tẹngẹrnec ko̊telẹt

eluezteṭteknec nemzetẹ Vrnac igẹiẹ tv̄ rẹiatoc Canaan iazoknac fo̊ldo̊ ẹṣ elueztlec tẹgẹdet hoǵ nẹ lẹǵẹn lakozo *(6)* Es lẹzẹn tengẹrnec ko̊telẹ paztoroknac ńugolmoc ẹṣ barmoknac akla *(7)* Es lẹzẹn o̊ ko̊telẹ ki mẹg maradand Iudanac hazabol ottogol o̊riztetnec Ascalonnac hazaibaṇ estuelẹre ńugoznac. mẹrt o̊ vroc iſtenẹc mẹglat orẹiaioc .ẹṣ el fordẹiťa o̊ fogsagokat *(8)* Hallottaṃ Mouabnac bozzontasat ẹṣ Amon fiainac karomlasokat. kic mẹgzidalmaztac en nẹpemet ẹṣ fẹlmagaztattanac o̊ hatarokon *(9)* Azẹrt v̄lo̊c en vǵmoṇd seregẹknec vra Isr̄lnec iſtenẹ Mẹrt Mouab lẹzẹn mẹnt Sodoma ẹṣ Amon fiay monnal gomorra Tu̅uiſſeknec aziusaga ẹṣ sonac rakasa .ẹṣ puzta mẹnd o̊ro̊ckẹ En nẹpemnẹc mẹgmaradẹki elragaǵǵac azokat .ẹṣ en nemzetẹmnec maradẹki biriac o̊ket *(10)* Mẹrt ezẹc io̊ o̊nekic o̊ keuẹlsẹgẹ‖kẹrt 281 kiuel karomlottanac ẹṣ fẹlmagaztattanac [Is] seregẹc vra nẹpẹn *(11)* Vr zo̊ru̇o̊ o̊ raitoc ẹṣ mẹgto̊ri᷉ fo̊ldnec mẹndẹṇ iſtenit ẹṣ imaǵǵac o̊tet mẹndẹṇ fẹrfiac o̊ helẹro̊l Zigetẹknec mẹndẹn nemzeti *(12)* De tu̅ ẹṣ' zerečẹnẹc mẹgo̊lettẹc lẹztẹc en to̊ro̊mmel *(13)* Es ki teriezti o̊kezẹt ezfekre .ẹṣ eluezti az aſſiriusokat Assurt .ẹṣ veti a' dragalatoſt kietlenbe ẹṣ vtnalku̇l ẹṣ moṇnal puztat *(14)* Es ńugoznac o̊ ko̊zepettẹc nemzẹtẹc vaǵinac mẹndẹn čorday ẹṣ Onokraculus ẹṣ zo̊l lakoznac o̊ [ko̊zepẹkben] ku̇zo̊bo̊kben Enẹklo̊nec zaua az ablakon ẹṣ hollo a' fẹlso̊ ku̇zo̊bo̊n. Mẹrt mẹg sẹmmẹitẹm o̊ ereiẹt *(15)* Ez a' dičo̊sẹgẹs varos bizodalommal lakozo ki mondvala o̊ zu̇uẹben Èn vaǵoc ẹṣ en ku̇uo̊llem ninč ẹǵeb to̊b Mikẹppen lo̊ttel puztolat[ta]ba baromnac hailaka Mẹndẹn ki altal mẹǵẹn o̊ raita su̇uo̊lt ẹṣ razia o̊ kezẹt

Capitulum harmad

IAy mẹgrẹzzezto̊ ẹṣ mẹgvaltatot varos Galamb *(2)* nẹṃ hallotta [o̊ zauat] a' zot .ẹṣ nẹṃ vo̊tto̊ a' feǵelmet O̊ vraba nẹm bizot. o̊ iſtenẹhez nem ko̊zẹlẹitẹt *(3)* O̊ fedelmẹc o̊ ko̊zepettẹ monnal rẹuo orozlanoc O̊ biray farkasoc. eſtẹt nẹṃ hadnacvala holuallara *(4)* O̊ prophẹtay balgatagoc. hitlen fẹrfiac O̊ papi mẹgfẹrtẹztettẹc a' scentẹt. Hamiſſan mu̇uelkẹttenec a' to̊rueń ellen ‖ *(5)* Igaz vr o̊ ko̊zepettẹc nẹṃ tẹzẹn hamiſſagot Holual 282 vilagoſſagba aǵǵa o̊ itẹletet .ẹṣ nẹm reitetic el A' hamis kedẹg

nęm tutta a' ǵalazatot *(6)* Elhimtęttem nemzetęket .ęs eltękozlottanac o̊ zęgeletęc Puztaua to̊ttem o̊ .utokat mido̊n ninčen ki meńńęn O̍ varosoc męgpuztęitattac ferfiu nęm maraduan ęs sęm eǵ lakozo *(7)* Mondęc kedęg mikor fęlz engemet fogadod a' feǵelmet ęs nem vez ęl o̊ lakodalma mendenękert kicben męglattam o̊tet Valobizoń holual fęlkeluen męgferteztettęc o̊mendęn gondolattokat *(8)* Azęrt vary męg engęmet vǵmond vr en fęlkeletęmnec napian io̊uendo̊ben Mert en itęletem hoǵ ęǵbe ǵůhec nemzetęket ęs ęǵbe ǵůhec orzagokat Es ki o̊ffem o̊ reiaioc en męltatlankodatomat .ęs en hirtelenkędetęm[et]nec mendęn haragiat Mert en haragomnac tůzęben męgmarattatic mendęn fo̊ld *(9)* Męrt tahat męgado[m]d en nępemnec a' valaztot aiakat hoǵ kaialčanac męnd vrnac neuębe .ęs zolgallanac o̊neki ęǵvallal *) *(10)* Ethiopianac foloy eluo̊l Onnaton en alazatosim en himlęsęmnec fiay aiandokot hoznac ennekęm *(11)* Annapon nem ǵalaztatol tę męndęn lelemęsidęn kicben to̊ruęnt to̊rtel en bennem. męrt tahat eluęzęm tę ko̊zepędbo̊l tę keuęlsęgędnec naǵ zoloiat .ęs nęm toldatol touabba fęl magaztatnod en scęnt hęǵę-
283 męn *(12)* Es męg || haǵoc tę ko̊zepętted zęgęn ęs nauolas nępet *(13)* Es Isr̄lnęc maradęki remęnkędnec vr istennec neuęben Nęm tęznec hamissagot sęm zolnac hazugsagot ęs o̊ zaiocban alnoc ńelo̊ nem lelettetic mert o̊k o̊riztetnec ęs ńugoznac .ęs nęm lęzęn ki męgyezię. ezt monǵa vr isten *(14)* Syonnac leańa dičęry. tę Ihr̄lmnęc leańa enękel Isr̄l o̊ro̊l ęs vigaǵ męnd tę zůueddel Ihr̄lmnec leańa *(15)* Vr el uo̊tto̊ tę itęletędet Isr̄lnęc kirala elfordęitotta tę ellensęgidet Vr tę ko̊zepętted Nęm fęlz gonozt touabba *(16)* Annapon mondatic Ihr̄lmnęc Nę akarih fęlnęd Syon nę feslessęc męg tę kezeid *(17)* Tę vrad istenęd ero̊s. O̊ męgzabadęit O̊ro̊l vigasagban tę raitad tę zemęlędben veztęgl ęs vigad tę raitad dičęretben *(18)* A' hazugokat kic a' to̊ruęńto̊l elmęntenecvala ęǵbe ǵůiti. męrt tę belo̊lled valanac hoǵ touabba o̊ raitoc nę val [serelmet] bozzosagot *(19)* Imę en męgo̊lo̊c męndęnęket kic az v̊do̊ben tęgedet ǵetrettenęc ęs męgzabadęitom a' santalot ęs azt mel ki vettetęt vala ęǵbe ǵůito̊m .ęs vetęm

*) A' vęgezetęs itęlet napiarol ęs a' sidoknac bizońsagos męgfordolasokrol xchoz antixc męghaluan

oͤket diče̱retbe e̱ǵ neube oͤ ǵalazatťoknac me̱nde̱ṇ foͤlde̱n *(20)* Az
vͤdoͦben kibeṇ e̱ǵbe hozlac tůͤtoͦket .ẹṣ az vͤdoͦbeṇ kiben e̱ǵbe
ǵůit[oͦm]le̱c [oͤke]tůtoͤket Me̱rt adlac tvͤtoͦket neube ẹṣ diče̱retbe
foͦldnec me̱ṇde̱ṇ || ne̱pe̱nec micor me̱gforde̱itandom tvͤ fogsagto- 284
kat tvͤ zemeite̱c eloͤt vǵmond me̱nde̱nhato vr iſten [p r o l o g u s]

A g g e u s.

It elęuę vęttętic s. Aggęus p*ro*phętaṇ *valo* p*ro*lo'gus

IEręmias p*ro*phęta vǵmond Sędęchias kiral hamis esęnec okaęrt ki a' fogadot hůtőt nęm tartottauala Nabuchodonozor caldęosoc kiralanac. Isrlnec nępę a' męg emlęitęt kirallal Ihrlmnec viadalaban foguaṇ vitettetęt uolt Babilloniaba¶ Męnt masod paralipomęnoṇ kőnőnęc ielęnti hiſtoriaya De [męg] męrt a' męg emlęitęt nęp soc ideiglen magat igęn nehezen fęrtęztętteuolna męg baluańoknac zolgaluaṇ. artatlanoc vęręc előtlesęben ęs' azęrt iſten akaruaṇ azon nępnec męndęn nemzęsęt eluezni a' męg mondot okokęrt. zęrzę azoṇ nepet zenuedni a' caldęosoknac fǒldęben hetuen eztendőknec fogsagat Ez okęrt hoǵ az eztendőc zama beteluęṇ. vy nęp a' męg mondot bůnőktől [m] Iutna Ihrlmnęc męg vyolasara Es uǵ hatuaṇkettőd eztendő[k]ben a' caldęosoc orzaga el fordęitatuaṇ kinec męgńolc eztendeię uala orzaglani. męllet męrt Danielnec hatod latasa ęs mutat[ťa] a' scentseg męgtőręsnec okaięrt mel azoṇ latasban tartatic volt męgtőrettetęt, Darius kiral ki a' mędosyaknac parančoluala. a' męgmoṇ-
285 dot orzagba iuta męnt danielnęc heted latasa || *) mutaťťa Ki orzaglaťťanac elő eztendeięben męnt Danielnęc tizęd latasa ęs mutaťťa. az eztendő[n]c męgzamlaluan. Latuaṇ amęgfordolasnac ideięt elkőzelęit[u]eni. meľ Ieręmias p*ro*phęta miat vala igęrtetét Imadkozuaṇ mend ő érte. smęnd annépęrt. kériuala iſtentől az igęretét betellesędni Kinęc azon latas azoṇnac onzollati zéręnt iſten Gabriel Angalmiat mégmoṇda męndéneket betőlnęc Mert

*) *Ezentúl az első kéz írása.*

amėdosoc mėgmoṇdot kirala mėghaluaṇ ẹs az orzagba o̊helére iutuaṇ Cirus Pẹrsayaknac kirala iſten igėrete betelvėn azon kiralmiat Isr̄lnẹc nėpe [a] mėg Ir̄lmbe vitettettėt Paralipẹnon masod ko̊no̊nẹc Hystoriaia ẹs Ezdrasnac kezdete bizonẹitac Es mv̄do̊n Isr̄l nėpėto̊l ẹs a vėnėcto̊l iſtennẹc [n] teṃploma kezdėtuolna mẹgrakattatni Cirus pẹrsayiac kirala mėghaluaṇ. ẹs Darius pẹrsayac kirala orzagluan. ki amẹgmoṇdot hel elo̊t vala Ir̄lm varosanac ko̊rńo̊lualo nẹmzeti mẹṇt ezẹn Ezdras [ielẹnti] moṇǵa az tẹmplomnac ẹs a varosnac mėgvyolasat kezdėc mėgbaṇtani. Ki okėrt Isr̄lnẹc nẹpe mẹgyeduėn a mėgmoṇdot vr tẹmplomanac mẹgvyolasat az igėret zėrẹnt valo engėdelmel inǵen sẹm hizėkuala lẹnni Kiẹrt a mėgemlẹitėt Darius pẹrsayac kirala orzaganac masod eztendeiẹben Aggẹus p*ro*phẹta iſtento̊l ereztetėt Zorobabelhėz ki vala Iudanac nėmėbo̊l. Ki vala az orzag hatalmat [vallo] vendo̊ ẹs Iẹsuſt Iosẹdẹch fiat afẹlsẹgės papot imti hoǵ hiǵǵėc Ir̄lm mẹgvyolasanac ideiẹt elio̊tnẹc az eztendo̊c zama beteluẹṇ. ezt ẹs hozia tolduaṇ || hoǵ aṇnėpnẹc hŭto̊tlensẹgẹt nė 286 akarnac ko̊uetni. Kiro̊l vr iſten o̊miatta moṇdot Ėnnėp vǵmoṇd mẹrt mėgnẹṃ io̊t el az v̄do̊ hoǵ iſtennẹc haza mėgrakattaſſẹc Mẹṇdėnėc kedėg mẹllec ep*ro*phẹcia moṇdėkaban tartatnac aṇnėpnẹc mėgfordolasat. atẹṃplomnac mėgrakasat. avarosnac mėgvyolasat. papi zėrzetėt ẹs kŭuo̊l valoc orzagoknac [ieǵzic] eluėzẹt ieǵzig

AGgẹus sietelmezo̊ ẹs vig. ki vetėt ko̊nvezetėcben. hoǵ vigasagban aratna. amėgto̊ro̊t tẹmplomot mėgrakia. ẹs aťa iſtent zolot bẹ[z]hozia, Mėg ẹǵkeuesė ẹs en mėgindẹitom [s] mẹṇńet ẹs fo̊ldet tengẹrt ẹs a zarrazt. ẹs mėgindẹitoc mẹndẹn nemzetėket ẹs elio̊ amẹndẹṇ nemzetėknẹc kėuanatuṣ

It iṃmar kẹzdẹtic scẹnt Aggẹus p*ro*phẹta ko̊nuo̊ igẹn ielẹs

DArius pẹrsayak[nac] kiralanac masod eztendeiẹben hatod honapban. ahonac ẹǵ napian: lo̊t vrnac igẹie Aggẹus p*ro*phẹtanac kezẹben Zorobabelhėz Salatiel fiahoz Iuda vezerėhẹz Es Iẹsushoz Iosẹdẹch fiahoz annaǵ paphoz moṇduaṇ *(2)* Ezt moṇǵa seregẹknẹc vra iſtene monduaṇ Ėnnẹp vǵ mond mẹgnẹm io̊t vr

haza mègrakasanac ideie *(3)* Es lȯn vrnac igẹie Aggẹus *pro*phẹta[nac] kezẹben moṇduaṇ *(4)* Mideneṃ vͮdȯ vaǵon è tvͮncktèc hoǵ lakoziatoc aboltal èkèsẹitetèt hazacban ẹs ez haz puzta lèǵẹṇ *(5)* Es ma ezt moṇǵa seregèknẹc vra iſtene Veſſẹtèc tvͮ
287 zvͮeteḳket tvͮ vtaytokra *(6)* Sokat vettẹ‖tèc ẹs keueset hoztatoc be. ȯttetèc ẹs neṃ èlègẹttetèc mèg yottatoc ẹs neṃ rèzègȯltetècmẹg Magatokat befẹdèztètẹc ẹs nẹm heuȯltetèkmẹg. ẹs ki arokat ǵv̈ytȯt ereztètte azokat a zakadot sakba *(7)* Èzt moṇǵa seregẹknẹc vra iſtene Vẹſſẹtèc tvͮ zvͮetèket tvͮ vtaytokra. *(8)* Mẹnnetèc fẹl ahègre hoziatoc fakat ẹs rakiatocmẹg ahazat ẹs fogánatos lẹzèn ennekèm ẹs mègdičȯuȯltetẹṃ. vǵ moṇd vr *(9)* Nèztetèc atȯbre ẹs imẹ keueseb lȯt: ẹs bẹhoztatoc ahazba ẹs ki fuallottaṃ azt Ki okẹrt vǵmoṇd seregèknẹc vra Miẹrt en hazaṃ puzta .ẹs tvͮ siettetèc [tvͮ] ẹǵmẹṇdẹntèc ȯ hazaba. *(10)* azẹrt tvͮ rẹiatoc mẹgtiltattac mẹṇnec hoǵ nè adnanac eſſet. ẹs fȯld mègtiltatot hoǵ nè adna ȯnẹmzẹsèt *(11)* ẹs hiottam az aziusagot fȯldre ẹs hèǵẹkre ẹs buzara ẹs borra ẹs olayra ẹs valamèlleket fȯld hoz ẹs embèrèkre ẹs barmokra ẹs kezeknẹc mẹṇdẹn mvͦuelkèdetère *(12)* Es halla Zorobabel Salatielnẹc fia ẹs Iẹsus annaǵ pap Iosẹdẹchnẹc fia. ẹs aṇnèpnẹc mẹṇdẹn maradèka ȯ vranac zauat ẹs Aggẹus *pro*phẹtanac igẹyt mikẹnt ȯ vroc iſten ereztètte vala ȯket ȯhoziaioc Es mẹṇdẹn nèp mègfẹlemèc vrnac orcaiatol *(13)* Es moṇda Aggẹus iſtennẹc kȯuete mẹghirdetvèn vrnac nèpenẹc moṇduan Èn tvͮ ueletèc vaǵoc vǵ moṇd vr *(14)* Es vr iſten fẹlmagaztata Zorobabelnẹc Salatiel fianac Iuda vezerẹnẹc zelletèt ẹs Iẹsusnac aṇnaǵ papnac Iosẹdẹch fianac zelletèt: ẹs amaradẹkoknac zelletèket mẹṇdẹṇ [nẹpbȯl] nẹpbȯl Es bemẹ-
288 nẹnẹc ‖ ẹs tẹznẹc vala mvͮuet Isr̄l ȯ iſtenec seregec vranac hazabaṇ

(Cap. II.)

A Harmad honac xxiiij-ẹd napian ahatod honapban Darius kiralnac masod eztendeiẹben *(2)* heted honapban a' honac huzon ẹgged napiaṇ lȯn[ec] vrnac igẹiẹ Aggẹus[hoz] *pro*phẹta kezẹben moṇdvan *(3)* Bezẹl zorobabelnẹc Salatiel fianac Iuda vezerẹnẹc Es Iẹsusnac aṇnaǵ papnac Iosẹdẹch fianac ẹs az o nèp maradẹkinac moṇduan *(4)* Ki tvͮkȯzzȯlletèc mèghaǵat-

tatot ki az elő dičőségben latta [az] e[ǵ]hazat Es tv̄ mit lattatoc ezt ma Midenẹm vǵ vaǵoṇ ẹṣ moṇnal nẹm volna a' tv̄ zẹṇtẹc elo̊t (5) Es ma Zorobabel batoroǵǵalmẹg vǵ mond vr Es Iẹsus naǵ pap Iosẹdẹch fia batoroǵǵalmẹg .ẹṣ fo̊ld batoroǵǵalmẹg fo̊ldnẹc mẹṇden nėpe vǵmoṇd seregẹknẹc vra ẹṣ tẹǵẹtẹc mẹrt en tv̄ueletėc vaǵoc vǵmoṇd seregẹknẹc vra (6) Az igẹ mellet fogattaṃ tv̄ueletẹc mikor ki erednėtėc Eǵiptoṃnac fo̊ldẹbo̊l ẹṣ en zelletẹṃ. lėzẹn tv̄ ko̊zepėttetẹc Nẹ akary fẹlnẹd (7) mẹrt ezt moṇǵa seregẹknẹc vra Mėg ẹǵkeuesennẹ vaǵon ẹṣ en mėgindẹitoṃ mẹṇnet ẹṣ fo̊ldet ẹṣ tẹṇgẹrt ẹṣ zarrazt (8) ẹṣ mėgindẹitoc mẹṇdẹn nemzetẹket Es eliő akeuanatuṣ mẹṇdẹn nemzetẹknec Es beto̊lto̊m ehazat vǵmoṇd se dičősẹggel vǵmoṇd seregẹknẹc vra (9) Enėm az ezűſt ẹṣ enẹm az araň vǵmoṇd seregẹknẹc *vra* (10) Naǵ lėzėn ehaznac dičősėge naǵob az elo̊nel vǵmond seregẹknec vra ẹṣ ehelėn bẹkėsẹget adoc vǵmond seregẹknec vra ||

(11) A Kilenced honac xxiiij-ẹd napian Darius kiralnac masod 289
eztendeiẹben ẹṣ lo̊n vrnac igeiẹ Aggẹus *pro*phetahoz monduan (12) Ėzẹket moṇǵa seregẹknẹc vra iſtene Kerǵed apapokat ato̊ruẹnro̊l moṇduaṇ (13) Ha embẹr vend scẹṇtẹlt huſt o̊ ruhaianac alľaba ẹṣ o̊ vėgėuel illetend kėňeret auaǵ eledelt auaǵ bort auaǵ olayt auaǵ mẹṇden ėtket Minẹm mẹgscẹṇtėltetic ė. Feleluėn kẹdẹg apapoc moṇdanac. nẹm (14) Es moṇda Aggẹus. Ha o̊ lẹlkėben [mėgfẹrtetėt ill] mẹgfẹrtėztetėttet illetẹṇd mẹnd ezẹcbo̊l midenẹm mėgfẹrtėztetic ė Es felelẹnẹc apapoc ẹṣ moṇdanac [nėm] mėgfėrteztetic (15) Es Aggẹus felele ẹṣ moṇda Iǵen ennėp ẹṣ iǵen enẹṃzet en orcam elo̊t vǵmoṇd vr Es iǵen o̊kezẹknẹc mẹndėn mv̄uelkėdete .ẹṣ mẹṇdẹnėket mėlleket ot aianlottanac mėgfẹrtėztettec lėznec (16) Es ma veſſẹtėc tv̄zv̄uetėket ennaptolfoguaṇ ẹṣ touabba ẹṣ mi elo̊t vettetnėc ko̊ ko̊re vrnac hazaba[n] (17) Mikor vėpnėtėc ahuz ko̊bo̊lnec aztagahoz ẹṣ lẹṇnẹnẹc tiz ko̊blo̊c. mikor bemẹṇnėtėc asaitoba hoǵ noṃnatoc o̊tuen vatalẹ bort ẹṣ lėznẹc vala huza, (18) Mẹguertelec tv̄to̊ket ėgeto̊ zellel ẹṣ roǵaual ẹṣ ko̊ eſſel tv̄kezeitėknẹc mẹṇdẹn mv̄uelkẹdetit ẹṣ nẹṃ volt tv̄ko̊zo̊ttetėc ki mẹgfordolna vǵmoṇd vr (19) Veſſẹtėc tv̄ zv̄uetėket aṇnaptolfoguaṇ io̊uendo̊ben. akilenced honac xxiiii[j] naptolfogua Annaptolfogua mėllẹn

290 vr templomanac vettettenẹc foṇdamẹṇtoṃi || *) Veſſetẹc tv̊ zůuetẹkre *(20)* Midenẹṃ immar a' mag nemzẹsben vaǵon ė ẹṣ mẹg a' zo̊lo̊ ẹṣ a' fůge .ẹṣ a' malogranatoc ẹṣ az olayfa nẹm viragozot [en] e' napsagtol fogua mẹgaldom *(21)* Es lo̊t vrnac igẹiẹ masodzẹr Aggẹushoz a' honac xxiiij-ẹd napian monduaṇ *(22)* Bezẹl Zorobabẹlhẹz Iuda vezẹrẹhẹz [fedelmẹhẹz] monduaṇ En mẹg indẹitom mẹńńet ẹǵembe *(23)* ẹṣ elfordẹitom orzagoknac zekit .ẹṣ mẹgto̊ro̊m poganoc orzaganac ero̊ſſẹgẹt Es el fordẹitom a' zekeret ẹṣ o̊ rẹia ello̊t .ẹṣ lẹzalnac louac ẹṣ o̊ rẹia ello̊c Fẹfiu o̊ atťafianac to̊rẹbe esic *(24)* Annapon vǵmond seregẹknec vra Zorobabẹl Salatielnec fia en zolgam vẹzlec tẹgẹdet vǵmond vr Es vetlec tẹgẹdet ieǵbe. mẹrt tẹgẹdet valaztottalac vǵmond seregẹknec vra

---

*) *Ismét a második kéz írása.*

Zacharias.

Prologus.

DArius mẹdosoc kiralanac masod eztendeiẹben Aggẹuſt ẹs Zachariaſt ezẹnẹknec mondẹki mutatt́ac hoǵ p*ro*phẹtaltanac De Aggẹus ezokẹrt lattatic p*ro*phẹtac zẹrẹbẹn eleuẹ vetẹtnec Zachariaſtol. mẹrt ket honapocban lẹlettetic elo̊l ko̊ltnec p*ro*phẹciaiaban mẹnt a' mẹgielẹntẹt mondẹkoc mutatt́ac A' tẹmplomnac ẹs mẹgvyolasara vrnac paranċolatt́abol a' nẹpet mẹgbatorẹitottac mẹnt Ezdras ielẹnti monduan Darius kiralnac masod eztendeiẹben Aggẹus ẹs Zacharias Abdo p*ro*phẹtanac fia || p*ro*phẹ- 291 taltanac a' sidokra kic valanac Iudẹaban ẹs Ihr̄lmben Isr̄l fiain Tahat fẹlkelẹnec Zorobabẹl Salatielnec fia ẹs Iẹsus Iosẹdẹchnec fia ẹs ő fedelmi ẹs elkezdẹc vrnac hazat rakni ki vaǵoṇ Ihr̄lmben. [kiknec] kiknec mikor ielẹn volnan*a*c a' p*ro*phẹtac o̊ imtẹsẹcbo̊l segẹllẹc o̊ket Mẹrt ẹs' [ezẹn] p*ro*phẹta lattatot aiẹituan o̊ onzollatt́aual Isr̄lnec nẹpet ő att́oc vẹtkẹzetinec ko̊uetelmẹbo̊l mẹghiuni e' mondẹc tartaltamanac igẹiuel Latẹc ẹyel ẹs imẹ fẹrfiu fẹl ellẹtuala [e] veres lora Latot e' p*ro*phẹta fẹrfiat veres louon v̄lo̊t .ẹs allot a' ǵakor mirtẹtus ko̊zepẹt ki latasnac ez odozatt́a A' veres lora ellő fẹrfiun iollehet anǵal erteſſẹc. de maga mẹrt e' mẹgmondot zino̊ lora lattatot elleni vẹrnec ǵo̊zo̊delmẹt ieǵzi azon nẹprẹ adatandot ki Isr̄lnẹc nẹpẹt fogsagba attauala Mẹrt ẹs Ysayas p*ro*phẹta ruhaknac vereſſẹgẹn mutat nemzetẹcko̊zo̊t vẹrrelualo ǵo̊zo̊delmet iſtento̊l adatni. ez igẹckel ẹltettetẹt monduaṇ Ki ez ki io̊ Edombol mẹghimtẹt ruhackal Bozdrabol A' sűrő mirtẹtus ko̊zo̊t kedẹg allot. hoǵ mondotta a' nẹpnec io̊uendo̊ vigaztalatt́at. A' mirtẹtosnac ieǵzesẹn akarta ieǵzeni Ki fanac mido̊n Moysẹs tẹnnẹ emlekẹzetẹt Lẹviticus ko̊ńo̊ben mondot Az elő napon vẹǵẹtẹc a' dragalatus || fanac 292

ǵimo̊lčęt. hoǵ a' io illato fanac arńękaual mutatna a' nępnec vigasagat De ez latast męl e' nepnec zabadolasat ęs io̊uendo̊ ǵo̊zo̊delmet o̊ ellensęgękro̊l mutat Ezęrt p*ro*phęta emlekęzic o̊ magat ęyel latta lęnni męnt Is̄rl nępęnec elo̊ męgzabadolasaban Eǵiptom fo̊ldębo̊l ęyel ielęnicvala elmęnęsę Kinec pęldaianac lattatic vala tartani e' ielęn valo nęp nęminemo̊ ręzęt. ezęnnec męgzabadolasa ęs a' fogsagbol męg[zaba]fordolasa Caldęosoknac fo̊ldębo̊l p*ro*phętanac ęy miat ielęntetęt męg

PErsayac kiralanac terhę ki kaldęosoc orzagat męgto̊rę. elo̊ eztendeięben o̊tuen ezęr fogol embęriglen erezte męg Babilloniabol Iudęaba .ęs a' tęmplomnac edęńit męgada. męlleket Nabuchodonozor eluo̊tuala .ęs męgfordęito fedelmet zęrzę Zorobabęlt ęs Ięsuſt naǵ papot Cirus ki harminc eztendo̊ utan męgo̊lettetuęn ki Pęrsyabaņ orzaglotvala pęrsayakon. męgo̊lettetuęn Maſſagętayaktol Achamiratol Maſſagętayaknac kiralnęatol Cambasęs naǵob Cyrusnac fia vęuę o̊ orzagat ki ńolć [ezte] eztendo̊c beto̊ltuęn o̊ utanna valo ket aťťafiay valanac magosoc kic męgo̊lettetuęn a' nępto̊l Darius Itapsisnac fia zęrzettetęt Ki o̊ orza-

293 ganac masod eztende||ięben Lo̊n vrnac igęię Zachariashoz Barachiashoz Abdo p*ro*phęta fiaęhoz azęrt Cyrusnac elo̊ eztendeięto̊l foguaņ Darius masod eztendeięiglen neǵuen eztendo̊c zamlaltatnac kicben čac a' tęmplomnac rakasa ęs fondamentom vetęsę lo̊tvala a' ko̊rńo̊lualo zomzęd nemzetękto̊l ęs Cambaseſto̊l Pęrsayac kiralatol a' mv̊ męgtiltatuan mikęnt iria Ezdras Azęrt Dariusnac masod eztendeięben Aggęus ęs [Zach] Zacharias kezdęc a' nępet onzollani ennę ideig męghaǵot tęmplomnac męgadasara

ZAcharias vr karianac emlekęzetę vrnac aldomasa Abdę o̊ tanosaga Azęrt męrt annęp a' tęmplomnac rakasatol męgbantatotuala iſtennec emlekęzetęt valla .ęs az emlekęzetęrt aldomaſt ęs az aldomasęrt tanosagot Azęrt Zacharias Barachiasnac fia Abdęnac fia ereztetic a' nępnec vigaztalaťťara

It immar kẹzdẹtic scẹnt Zacharias *propheta* ko̊ńuo̊

A Nolcad honapban Hilarius kiralnac masod eztendeiẹben
lo̊n vrnac *igeie* Zachariashoz Barachias fiahoz Abdo *propheta* fiaẹhoz
monduan *(2)* Vr haraggal haragut mẹg mů at́ainkra *(3)* ẹṣ mońǵ
o̊nekic Ėzt mońǵa serẹgẹknec vra ‖ ẹṣ fordollatoc en hoziam 294
vǵmond serẹgẹknec vra ẹṣ en tv̊ hoziatoc fordoloc vǵmond
serẹgẹknec vra *(4)* Nẹ lẹǵetẹc mikẹnt tv̊ at́aitoc [kikh] kichẹz
v̊uo̊lto̊ttenẹc az elẹbeli *propheta*c monduan Ezt mońǵa serẹgẹk-
nec vra [Nẹ lẹǵetẹc mikẹnt tv̊ at́aitoc] Fordollatoc mẹg tv̊
gonoz vtaitocbol .ẹṣ tv̊ igẹn gonoz gondolatitocbol Es nẹm hal-
gatanac sẹm fiǵėlmezẹnec engẹmet vǵmond serẹgẹknec vra
(5) Hol vadnac tv̊ at́aitoc ẹṣ *propheta*c Minẹm ėlhetnec ė o̊ro̊ckẹ
(6) Valobizoń en igẹim ẹṣ en to̊rueńim mẹlleket parančoltam
en zolgaimnac *propheta*cnac Minẹmde mẹgfoglaltac ė tv̊ at́aito-
kat ẹṣ mẹgfordoltanac ẹṣ mondottanac Mikẹnt serẹgẹknec vra
gondolt tẹnni mv̊uelo̊nc mv̊ vtaink zẹrẹnt ẹṣ mv̊ lẹlemẹsink
zẹrẹnt iǵ to̊t mv̊neko̊nc *(7)* Sabbanac a' xj-ẹd honac xxiiij-ẹd nap-
ian Darius kiralnac masod eztendeiẹben Lo̊n vrnac igẹiẹ Za-
charias *propheta*hoz Barachias fiahoz Abdo fiaẹhoz monduan
(8) Latam ẹyel .ẹṣ imẹ fẹrfiu veres lora fẹl ello̊ ẹṣ o̊ aluala a'
mirtẹtac [ko̊zepẹt] ko̊zo̊t mẹllec valanac a' vo̊lǵben ẹṣ o̊ vtanna
veres louak ẹṣ kůlo̊mbo̊zetẹsẹc ẹṣ feiẹrec *(9)* Es mondẹc Ėn
vram kic ezẹc? Es vrnac anǵala ki zoluala en bennem monda
ennekẹm Ėn mẹgmutatom tẹneked mic ẹzec *(10)* Es felelẹ fẹrfiu
ki [aluala] a' mirtẹtac ko̊zo̊t aluala ‖ Es monda Ėzẹc azoc 295
kiket vr ereztẹt hoǵ beiarnac fo̊ldet *(11)* Es felelẹnec vr anǵa-
lanac ki aluala a' mirtẹtac ko̊zo̊t ẹṣ mondanac Be iartuc [a']
fo̊ldet ẹṣ imẹ mẹndẹn fo̊ld lakoztatic ẹṣ ńugozic *(12)* Es felelẹ
vr anǵalanac ẹṣ monda Serẹgẹknec vra Miglen nẹm irgalmaz
tẹ Ihr̄lmnẹc ẹṣ Iuda varosinac kiknec mẹgharaguttal Mẹrt immar
hetuened eztendo̊ *(13)* Es felelẹ vr az anǵalnac ki zoluala en
bennem io igẹket ẹṣ vigaztalatosokat. *(14)* Eṣ monda ennekẹm
az anǵal ki zoluala en bennem V̊uo̊lč monduan Ezẹket mońǵa
serẹgẹknec vra iſtenẹ Ihr̄lmẹt ẹṣ Syont naǵ zerelmel zerettem.
(15) en naǵ haraggal haragozom a' kazdag nemzetẹkre. mẹrt
en keuesẹ haraguttam O̊k kedẹg ẹǵbe esko̊ttenec gonozba

(16) Azẹrt ezt monǵa vr Irgalmaſſag[b]o̊cba fordoloc Ihr̄lmhẹz.
en hazam mẹgrakattatic o̊ bennẹ vǵmond seregẹknec vra ki
terieztetic Ihr̄lmre (17) Mẹgẹs v̊uo̊lč monduan Ezt monǵa sere-
gẹknec vra Mẹglen en varosim ioc̊kal bo̊uo̊lko̊dnec ẹs vr mẹglen
Syont mẹgvigaztalla ẹs mẹg Ihr̄lmẹt valaztá (18) Es fẹl eme-
lẹm en zemeimet ẹs latẹc ẹs Imẹ nẹǵ zaruac (19) ẹs mondẹc
vr anǵalanac ki zoluala en bennem Mik ezẹc Es monda en-
nekẹm Ezẹc a' zaruac kic elhimtẹttẹc Iudat ẹs Isr̄lt ẹs Ihr̄lmẹt.
296 (20) Eṣ mutata vr ennekẹm nẹǵ kouačokat (21) ẹs monda || Mit
io̊nec ezẹc tẹnniẹc Ki felelẹ monduan Ezẹc a' zaruac kic el
himtẹttẹcvala Iudẹat ẹǵmẹndẹn fẹrfiu zẹrẹnt .ẹs sẹm ẹǵǵic nẹm
emeltẹ fẹl o̊ feiẹt Es io̊nec ezẹc mẹgyezteni o̊ket. hoǵ lẹuetnẹc
nemzetẹknec zaruait kic fẹl emeltẹc zaruokat Iudanac fo̊ldẹre
hoǵ elueztenẹc [o̊ket] o̊tet

Capitulum masod

ES fẹlemelẹm en zemeimet ẹs latẹc Es imẹ fẹrfiu .ẹs imẹ
o̊ kezẹben merȯknec ko̊telẹ (2) ẹs mondẹc Houa meǵ tẹ Es
monda ennekẹm hoǵ mẹgmẹriem Ihr̄lmet ẹs mẹglaſſam mẹnẹ
lẹǵẹn o̊ zẹlẹſſẹgẹ ẹs mẹnẹ lẹǵẹn o̊ hoziusaga (3) Es imẹ
az anǵal ki zoluala en bennem ki mẹǵẹn vala. Eṣ mas anǵal
mẹǵẹnvala ki o̊ eleibe (4) ẹs mọnda o̊neki Fus. bezẹl az elo̊ho̊z
monduan Ko̊falnalkůlo̊n lakoztatic Ihr̄lm embẹreknẹc sokaſſa-
gaẹrt ẹs barmoc o̊ ko̊zepettẹc (5) Es en lẹzẹc o̊neki tůzes
ko̊fal o̊ ko̊rńo̊lo̊ vǵmond vr .ẹs dičo̊sẹggel lẹzẹc o̊ ko̊zepettẹ.
(6) O. o. o. fuſſatoc el ẹzfeknec fo̊ldẹbo̊l vǵmond vr mert mẹń-
nec zeleiben himtẹttelec el vǵmọnd vr (7) Oh Syon fus el ki
lakozol Babillonia lẹańaual (8) ezt monǵa sẹrẹgẹknẹc vra Dičo̊-
sẹg utan ereztẹt engẹmet nemzetẹchez kic mẹgfoztottanac tůto̊-
297 ket Mert ki tůto̊ket illetend illeti en zememnec || fẹnẹt (9) Mert
imẹ en fẹl emelẹm en kezemẹt tv̄ rẹiatoc ẹs lẹznec fozlatoc
azoknac kic zolgalnacvala neki .ẹs mẹg esmerẹd. mẹrt seregẹk-
nẹc vra ereztẹt engẹmet (10) O̊ro̊l ẹs vigaǵ Syonnac lẹańa.
mẹrt imẹ en io̊uo̊c .ẹs lakozom tẹ ko̊zepẹtted vǵmond vr (11) ẹs
az napon soc nemzetẹc fordolnac vrhoz ẹs lẹzẹn ennekẹm nẹpbe
ẹs lakozom tẹ ko̊zepẹtted ẹs mẹgtudod. mẹrt seregẹknec vra o̊
ereztẹt engẹmet tẹhoziad (12) Es vr biria Iudat o̊ rẹzẹbe a'

mẹg scentẹltetẹt fo̊ldo̊n ẹṣ valazťa Ihr̄lmẹt *(13)* Vezteglẹn mẹndẹn
teſt vr orcaiatol mẹrt fẹlko̊lt o̊scẹnt lakodalmabol

Capitulum harmad

ES vr mẹg mutata ennekẹm Iẹsuſt a' naǵ papot allot vrnac
anǵala elo̊t ẹṣ Satan aluala o̊ iogiatol hoǵ ellenkẹdnẹc o̊neki
(2) Es monda vr Sathannac Vr porẹhon tẹ belẹd Sathan. ẹṣ vr
porẹhon tẹ belẹd ki valaztotta Ihr̄lmẹt Midenẹm az ůzo̊g a'
tůzbo̊l ragattatot ė ki *(3)* Es iẹsus aluala o̊lto̊ztetuẹn fẹrtẹzetẹs
ruhackal ẹṣ aluala az anǵalnac orcaia elo̊t. *(4)* Ki felelẹ ẹṣ
monda o̊nekic kik alnacvala o̊ elo̊tto̊[c] monduaṇ Vẹǵẹtẹc el a'
fẹrtẹzetẹs ruhakat o̊rolla Es moṇda neki Imẹ eluo̊ttem tẹ ha-
miſſagodat || tẹ to̊lled. Eṣ o̊lto̊ztettelec tẹgẹdet kůlo̊mbo̊zetẹsẹc- 298
kel *(5)* ẹṣ monda Veſſetẹc ćidariomot o̊ feiẹbe .ẹṣ vetẹnec o̊
feiẹre tizta cidariomot ẹṣ o̊lto̊ztetẹc o̊tet tizta ruhacba .ẹṣ vrnac
anǵala aluala *(6)* ẹṣ vrnac anǵala valuala iẹsusnac monduan
(7) Ezt monǵa seregẹknec vra iſtenẹ Ha en vtai[nc]mban iaran-
daz ẹṣ en o̊rizetimet o̊rizendẹd tẹ ẹṣ' itẹlẹd en hazamat ẹṣ
o̊rizẹd en gadorimat Es adoc tẹnekẹd azocbol iarokat kic ma
it ielẹn vadnac *(8)* Halgaſſad Iẹsus naǵ pap tẹ ẹṣ' tẹ baratid
kic lakoznac tẹ elo̊tted Mẹrt a' fẹrfiac io̊uendo̊knec ieǵibe vet-
tettec hoziu čudaba vettettec Mẹrt imẹ en el hozom en nap-
keleti zolgamat *(9)* Mẹrt imẹ ko̊ kit attam iẹsus elo̊t eleuen
ko̊re het zemẹc vadnac ẹṣ en mẹgirom o̊ irasat Vǵmoṇd sere-
gẹknec vra ẹṣ a' fo̊ldnec hamiſſagat eluẹzẹm ẹǵnapoṇ *(10)* az
napon vǵmond seregẹknẹc *ura* Fẹrfiu hya o̊barat́t́at o̊ zo̊lo̊io̊ ala ẹṣ
o̊ fůgeiẹ ala

Capitulum neǵed

ES mẹgfordola az anǵal ki zoluala en bennem ẹṣ fẹlko̊lto̊
engẹmet monnal fẹrfiat ki alombol ko̊ltetic fẹl *(2)* Mit lać tẹ
Es moṇdẹc Latẹc .ẹṣ imẹ ǵorťa tarto mẹndẹneſto̊l arań .ẹṣ o̊
lampasa o̊ feiẹn .ẹṣ o̊ het zo̊uẹtneki o̊raita || Eṣ e zo̊uẹtneknec 299
het o̊tto̊t edẹńi kic valanac o̊ feiẹn. *(3)* ẹṣ ket olayfac ẹǵǵic
a' lampasnac iogfelo̊llo̊ ẹṣ masic o̊ balľa felo̊l *(4)* Es felelẹc ẹṣ
mondẹc az anǵalnac Ki enbennem zoluala monduan Mik ezẹc

(5) Es felelẹ az anǵal ki en bennem zoluala ẹs monda ennekẹm Minẹm tud é mik lẹǵenec ezẹc .ẹs mondẹc, en vram. nẹm. *(6)* Es felelẹ ẹs monda ennekẹm monduan Ez vrnac igẹiẹ Zorobabẹlhez monduan Nẹm seregben sẹm ero̊ben. de en zelletẹmben monda seregẹknec vra *(7)* [Ki] Ki tẹ naǵ heǵ. Zorobabẹl ellen ẹǵeneſſe Es ki vizi az elo̊ ko̊uet ẹs o̊ malaztot ẹǵenẹseit o̊ malazťahoz *(8)* Es lo̊n vrnac igẹiẹ en hoziam monduan *(9)* Zorobabelnec kezey fondaltac e' hazat .ẹs o̊ kezey to̊kẹllic mẹg o̊tet Es tuǵǵatoc mẹrt seregẹknec vra ereztẹt engẹmet tv̊ hoziatoc *(10)* Mẹrt ki vtaltamẹg a' kůsded napokat ẹs o̊ro̊lnec ẹs laťťac Zorobabẹl kezẹben az eré ko̊uet È' hetec vrnac zemey kic futosnac mẹndẹn fo̊ldo̊n *(11)* Es felelẹc ẹs mondẹc o̊neki Mic ez ket olayfac a' ǵorťa tartonac iogfelo̊llo̊ ẹs o̊ ballafelo̊l *(12)* Es felelẹc masodzẹr ẹs mondẹc o̊neki Mic ez olayfaknac zaray melec vadnac a' [ket] ket arań zaknal kicbẹn vadnac az o̊tto̊t
300 edeńec arańbol *(13)* Es monda ennekẹm monduan Minẹm || nẹm tudod é mik lẹǵenec ezẹc ẹs mondẹc Èn vram nẹm *(14)* ẹs monda Èzẹc a' fẹnẹs olainac ket fiay kic alnac mẹndẹn fo̊ldnec vralkodoianac

Capitulum o̊to̊d

ES mẹgfordolẹc ẹs fẹl emelẹm en zemeimet ẹs latẹc Es imẹ repo̊lo̊ ko̊ńo̊ *(2)* Es monda ennekẹm. Mit lać tẹ Es mondẹc En latoc repo̊lo̊ ko̊ńuet O̊ hoziusaga huz ko̊ńo̊cletnẹ .ẹs o̊ zelẹſſẹgẹ tiz *(3)* Es monda ennekẹm Ez az atoc mẹl ki mẹǵẹn mẹndẹn fo̊ldnec zinẹre. mẹrt mẹndẹn vr mikẹnt ot iruan vaǵon mẹgitẹltetic ẹs mẹndẹn esko̊ ebbo̊l azonkẹppen mẹgitẹltetic *(4)* Ki vizẹm azt vǵmond seregẹknẹc vra Es io̊ az ornac hazaba ẹs az esko̊nec hazaba hazugol en neuembe .ẹs lakozic o̊ hazanac ko̊zepettẹ .ẹs mẹgemẹzti o̊tet ẹs o̊ fiait ẹs o̊ ko̊ueit *(5)* Es kimenẹ az anǵal ki zoluala en bennem igẹket Es monda ennekẹm Èmeldfel tẹ zemeidet ẹs lassad mi ez mẹl ki mẹǵẹn *(6)* Es mondẹc Mẹrt mi ez mẹl ki mẹǵen Es monda Ez a kimẹno̊ korso Es monda Ez o̊ zemẹc mẹndẹn fo̊ldre *(7)* Es imẹ onnac ǵiraia vitettetic vala Es imẹ ẹǵnemberi v̊luẹn a' korsonac ko̊zepettẹ *(8)* Es monda Ez a' keǵẹtlensẹg .ẹs leuetẹ o̊tet a' korsonac ko̊zepettẹ Es ereztẹ remẹc onnot o̊ zaiaba

(9) Es fe̱l emele̱m en zemeimet ẹṣ late̱c ẹṣ ime̱ ket nembe̱riec
me̱nnec vala ki ẹṣ zellet ő || zarńokon ẹṣ valnac vala zarnakat 301
monnal he̱yanac zarńay ẹṣ fe̱l emele̱m a' korsot meń ẹṣ főld
kőzőt *(10)* Es moṇde̱c az anǵalnac ki zoluala en bennem Houa
vizic eze̱c a' korsot *(11)* Es monda enneke̱m hoǵ Se̱nnahárnac
főlde̱ben haz rakattaffe̱c őneki ẹṣ me̱g allaptaffe̱c ẹṣ vetteffe̱c
ot ő fondame̱ntomara

hatod

ES me̱gfordole̱c ẹṣ fe̱lemele̱m en ze*me*imet ẹṣ late̱c Es ime̱
ne̱ǵ zekerec me̱nnecvala ki ket he̱ǵe̱c kőzepiből ẹṣ erc he̱ǵe̱c
valanac *(2)* ẹṣ az elő zekerben veres louac .ẹṣ a' mas zeker-
ben fekete̱ louac *(3)* ẹṣ a' harmad zekerben feie̱r louac. ẹṣ a'
ne̱ǵed zekerben kůlőmb zinő louac ẹṣ erőffe̱c *(4)* Es fe̱le̱le̱c ẹṣ
monde̱c az anǵalnac ki zoluala en bennem Èn vram mic eze̱c
(5) Es felele̱ az anǵal ẹṣ moṇda [őneki] enneke̱m Eze̱c meń-
nec ne̱ǵzeli. kic ki me̱nnec hoǵ allanac me̱nde̱n főldőn vral-
kodonac elöttő *(6)* Kiben a' fekete̱ louac valanac ki me̱nnec-
vala e̱zfeknec főlde̱be. ẹṣ a' feie̱re̱c ki me̱ne̱ne̱c ő utaṇnoc ẹṣ
a' vereffec ẹṣ a kůlőmbőzete̱se̱c ki me̱ne̱nec de̱lnec főlde̱re
(7) Kic kede̱g ige̱n erőffec valanac ki me̱ne̱ne̱c ẹṣ keresne̱c-
vala me̱nnie̱c ẹṣ futnioc me̱nde̱n főld ze̱re̱ṇt Es moṇda Meńńe-
te̱c iariatoc be főldet Es me̱g iarac őtet *(8)* Es hiua enge̱met
ẹṣ || beze̱lle̱ en velem monduan Ime̱ kic ki me̱ṇtenec e̱zfekne̱c 302
főlde̱re me̱gńugottac [ez] en zelle̱te̱met e̱zfekne̱c főlde̱n *(9)* Es
lőn vrnac ige̱ie̱ en hoziaṃ monduaṇ *(10)* Ve̱ǵ az el viteletből
choldaitol ẹṣ Thobiastol ẹṣ Ydayatol ẹṣ iőz te̱ annapon ẹṣ be-
me̱ǵ Iosie̱nac hazaba Sophonias fiae̱ba ki iőt Babilloniabol
(11) ẹṣ ve̱ǵ ezůstőt ẹṣ arańńat ẹṣ alkos koronakat .ẹṣ [veff] veffed
Ie̱susnac Iose̱de̱ch fianac a' nap papnac feie̱be *(12)* ẹṣ beze̱l
őneki monduan Ezt monǵa sere̱ge̱knec vra monduan Ime̱ fe̱rfiu
fe̱ltamadot ő neue̱ .ẹṣ ő alatta tamad fe̱l *(13)* ẹṣ ő rak te̱mp-
lomot vrnac ẹ́ṣ ő viseli a' dičőse̱ge̱t .ẹṣ ůl ẹṣ vralkodic ő zekin
Ès le̱ze̱ṇ [pap] pap ő zekin ẹṣ be̱ke̱se̱gnec tanalča le̱ze̱ṇ a'
kettőc kőzőt *(14)* ẹṣ a' koronac le̱znec Che̱lonnac ẹṣ Tobiasnac
ẹṣ Idaye̱nac ẹṣ Chyannac Sophonias fianac emleke̱zetre vrnac
te̱mplomaban *(15)* Es kic mezze̱ vadnac iőnec ẹṣ raknac vrnac

te̱m̱plomaban Es túǵǵatoc me̱rt seregeknec vra ereztet engemet
tů hoziatoc È kedeg leze̱n ha halgatuan· meghalgatanǵatoc tv̈
vratoc iſtenteknec zauat

Capitulum heted

ES lo̊n Darius kiralnac neǵed ezte̱ndeieben Lo̊n vrnac
303 igeie Zachariashoz kilenced honac neǵed napian ‖*) ki monda-
tic Caslen *(2)* ẹs ereztéc vrnac hazaba Sarasart ẹs Rogumélecht
ẹs aferfiac kic o̊vele valanac vrnac orcaiat onzollani *(3)* hoǵ
mondananac seregéc vra haza papinac ẹs aprophetaknac bezel-
lenenec Midenem sirnonc kél ė az o̊to̊d honapban auaǵ meg-
kellen ė en magamat sce̱ntelne̱m mike̱nt imar to̊ttem soc ezten-
do̊cben *(4)* Es lo̊n seregéc vranac [fv̈leybe] igeie en hoziam
monduan *(5)* Bezel me̱nd afo̊ld népėnec ẹs a papok[nac]hoz
monduan Mikor bo̊ito̊lnėtėc ẹs sirnatoc az o̊to̊d ẹs a hatod
honapban a heted eztendo̊cben mine̱m bo̊ito̊t bo̊ito̊ltetéc ė enne-
kėm *(6)* ẹs mikor o̊ttetec ẹs iottatoc midenem tv̈n magatoknac
o̊ttetec [ė] ẹs iottatoc ė *(7)* Midenem ne̱m ezéc az igéc kiket
bezéllet vr az elo̊ prophetaknac kezeben Mikoron még Irl̄m lakoz-
tatnéc .ẹs o̊ kazdag volna ẹs vruosoc o̊ ko̊rńo̊llo̊ .ẹs ėzfekre
ẹs a mezo̊so̊ko̊n lakoztatnėc *(8)* Es lo̊n vrnac igeie Zacharias-
hoz monduan *(9)* Ėzt monǵa seregėknec vra iſtene mondvan
Igaz iteletėt itėlletéc ẹs irgalmaſſagot ẹs ko̊ńo̊ro̊letėſſegėket
tėǵetėc eǵme̱nden o̊ atťafiaual *(10)* ẹs o̊zueǵét ẹs aruat ẹs
io̊ueuent ẹs zegent nė akaryh mėgpatuaroznod .ẹs ferfiv o̊-
zv̈ėben gonozt nė gondollon o̊ attafiahoz *(11)* Es nem akarac
fiǵelmezni ẹs elme̱nuėn elfordeitac vallokat ẹs o̊ fv̈lo̊ket még-
nehezeitéc hoǵ nė hallanac *(12)* ẹs o̊ zv̈uo̊ket vetec me̱nt
304 adamantinoſt ‖ hoǵ nė halgatnac ato̊ruent ẹs az igeket melle-
ket seregeknec vra ereztėt o̊ sce̱nt zelleteben az elo̊beli *pro*-
phetaknac kezeben Es lo̊n igen naǵ meltatlankodat seregéc
vra iſtenėto̊l *(13)* Es lo̊n mike̱nt bezellėt ẹs mike̱nt nem hal-
gattanac mėg. vǵan v̈uo̊ltnec ẹs nem halgatom mėg vǵ mond
seregeknec vra *(14)* Es elhimtėttem o̊ket me̱nden orzagoc

*) *Ismét az első kéz írása.*

zerẹnt mèlleket nẹm tuttanac ẹs afoͦld mègpuztẹitatot oͦtoͦlloͦc azert hoǵ nẹm volna mènoͤ ẹs fordolo ẹs akèuanatos foͦldet vettèc kietlenbe

viij

ES loͤn seregẹc vranac igẹiẹ en hoziam monduan *(2)* Èzt monǵa seregẹknec vra Naǵ haraggal haraguttam Syonra .ẹs naǵ hirtelenkèdettel zerettem oͦtet *(3)* ezt monǵa seregèknẹc vra Mẹgfordoltam Syonhoz ẹs lakozom Irl̄m koͦzepèt ẹs Irl̄m hiuattatic igaſſag varosanac ẹs seregèc vra haza mègscẹntèltetèt *(4)* Ezt monǵa seregẹknẹc vra Mẹglen vènèc ẹs vèn azzońoc lakoznac Irl̄mnẹc vcayban .ẹs fẹrfiac oͦkezẹcben ẹſtapot napoknac sokaſſagaiẹrt *(5)* ẹs a' varosnac vcay betelnẹc ǵermècdedèckel ẹs ľanockal oͤ vcayban iaćodockal *(6)* Èzt monǵa seregẹknẹc vra .ẹs ha annèp mẹg maradẹkinac zèmècben neheznẹc lattatic az napocban Midenẹm [Midenẹm] en zemeimben nehez[nẹc] lẹzẹn è vǵmond sere||gèknẹc vra *(7)* Ezt monǵa 305 seregèknẹc vra Imẹ en mègzabadẹitom ennèpemet napkeletnẹc foͦldèroͦl ẹs napnugatnac foͦldẹroͤl *(8)* ẹs mèghozom oͦket ẹs lakozom Irl̄mnẹc koͦzepètte ẹs lèznẹc ennekẹm nèpem .ẹs en lèzẹc oͤnekic vr igazolatban ẹs igaſſagban *(9)* Èzt monǵa seregèknẹc vra Batoroǵǵanacmẹg tv͂kezeitèc. kic az napocban hallatoc ebezẹdẹket p*ro*phetac zaioc miat. aṇnapoṇ mèllẹn fondaltatot seregèc vranac haza. hoǵ a templom mẹgrakattatnèc *(10)* Valobizon aṇnapoc eloͦt embèrèknẹc iutalmoc nẹm vala sẹm vala barmoknac iutalmoc sẹm bemènoͦnẹc sẹm ki mènoͦnẹc vala bèkèsèg atoͦroͦdelmẹrt Es el ereztèc mẹndẹn embẹrẹket ẹǵmẹndènt oͤ fele ellen *(11)* Ma kedèg en nẹm az eleztèbeli napoc zèrẹnt tèzẹc ennèp maradẹkinac vǵ mond seregèknẹc vra. *(12)* de magnac bẹkèsège lèzẹn. zoͤloͤ aǵǵa oͤ ǵv͂moͦlčèt ẹs foͦld aǵǵa oͤnemzèsẹt .ẹs mẹnńec aǵǵac oͤ eſſẹket ẹs ennèp maradẹkiual birandoua tèzẹm mẹnd. ezẹket *(13)* Es lèzẹn mikẹnt valatoc atoc apoganocban Iuda haza ẹs Isrl̄ haza. vǵan mègzabadẹitlac tv͂toͦket ẹs lèztèc aldomas. Nè akariatoc fẹlnẹtèc ẹs mẹgbatoroǵǵanac tv͂kezẹitèc. *(14)* mẹrt ezt monǵa seregẹknec vra Mikẹnt goṇdoltam hoǵ ǵètrenèlèc tv͂toͦket. mikor tv͂ ataitoc haragra rèzzeztettenẹc [tv͂t] engẹmet *(15) es nem* irgalmaztam vǵ mond

306 vr Ig̃ẹn ‖*) mẹgfordoluan̦ gondoltam ez napocban hog̃ iol tẹg̃ẹc Iuda hazanac ẹṣ Ihr̄lmnec Nẹ akariatoc fẹlnẹtẹc *(16)* Ezẹc kedẹg az igẹc [mẹl] mẹlleket (†) Bezẹlletẹc kedẹg igaſſagot ẹg̃mẹndẹn o̊ fẹlẹuel Igaſſagot ẹṣ bẹkẹsẹgnec itẹletẹt itẹllẹtẹc tů kapuitocban *(17)* ẹṣ ẹg̃mẹndẹn gonozt nẹ gondollon o̊ baratt́a ellen Es hazug eſt nẹ zereſſetẹc mẹrt mẹnd ezẹc kiket g̃ůlo̊lo̊c vg̃mond vr *(18)* Es lo̊n seregẹc vranac igeiẹ en hoziam monduan *(19)* Ezt mong̃a seregẹknec vra A' nẹg̃ednec bo̊ito̊ .ẹṣ az o̊to̊dnec bo̊ito̊ .ẹṣ a' hetednec bo̊ito̊ .ẹṣ a' tizednec bo̊ito̊. lẹzẹn Iuda hazanac o̊ro̊mbe ẹṣ vigasagba .ẹṣ fẹnẹs innepletẹcbe čac igaſſagot ẹṣ bẹkẹsẹgẹt zereſſetẹc *(20)* ezt mong̃a seregẹknec vra Miglen io̊nec nẹpec ẹṣ lakozianac soc varosocban *(21)* ẹṣ mẹńńenec a' lakozoc ẹg̃g̃ic a' masikhoz monduan̦ Mẹńńo̊nc ẹṣ onzolluc vrnac orcaiat .ẹṣ kẹrẹſſůc mẹg seregẹknẹc vrat En ẹṣ' elmẹg̃ẹc *(22)* ẹṣ io̊nec soc nẹpec ẹṣ ero̊s[sec] nemzetẹc Ihr̄lmbe seregẹc vrat mẹgkeresni .ẹṣ vrnac orcaiat onzollani *(23)* ezt mong̃a seregẹknec vra Az napocban̦ kicbẹn̦ tiz embẹrẹc ragag̃g̃ac poganoknac mẹndẹn ńeluecbo̊l Es ragag̃g̃ac sido fẹrfiunac peremit monduan Tů uẹletẹc mẹg̃o̊nc Mẹrt hallottuc mert iſten tů veletẹc vag̃on ‖

(Cap. IX.)

307 VR igeiẹnec terhẹ Adrachnac ẹṣ Damascosnac o̊ ńugalmanac fo̊ldẹ[be]re Mẹrt vrẹ embẹrnec zemẹ ẹṣ Isr̄lnẹc mẹndẹn nemẹ[re]iẹ *(2)* Es Emach o̊ hatariban ẹṣ Tirus ẹṣ Sydon valobizon o̊magoknac nag̃ bo̊lčesẹgẹt vo̊ttenec *(3)* Es Tyrus mẹgracta o̊ ero̊ſſẹgẹt .ẹṣ g̃ůito̊t ezůsto̊t monnal fo̊ldet .ẹṣ arańńat mon̦nal vcanac sarat *(4)* Imẹ vr biria o̊tet .ẹṣ mẹgveri tengẹrben o̊ ero̊ſſẹgẹt Es ez tůzzel marattatic mẹg *(5)* Latta Ascalon ẹṣ fel .ẹṣ Gazan igẹn bankodic .ẹṣ Ackaron mẹrt mẹg g̃alaztatot o̊remẹnsẹgẹ Es kiral eluez Gazanbol .ẹṣ Ascalon nẹm̦ [alaztatic] lakoztatic *(6)* ẹṣ a' mẹgvalazto vl̄ Azotomban Es elueztẹm a' iazoknac keuelsẹgẹt *(7)* ẹṣ eluezẹm̦ o̊ vẹrẹt o̊ zaiabol .ẹṣ o̊ karomlatt́at o̊ fogainac ko̊zepibo̊l Es mẹghag̃attatic o̊ ẹṣ' mv̄ iſteno̊nknec .ẹṣ lẹzẹn monnal Iudanac vezerẹ ẹṣ

*) *Ismét a második kéz írása.*

Acharon mọnnal Iẹbuzẹus *(8)* ẹs mẹgko̊rńẹkẹzẹm en [zau]
hazamat azocbol kic vitezkẹdnec ennekẹm meno̊c ẹs mẹgfordo-
loc .ẹs nẹm mẹǵẹn touabba o̊ rẹiaioc ado kẹro̊. mẹrt ma enẹn
zememmel lattam mẹg *(9)* Igẹn o̊ro̊l Syonnac lẹańa vigaǵ Imẹ
tẹ kiralod io̊ tẹnekẹd igaz ẹs v̊duo̊zẹito̊ O̊ zẹgẹn .ẹs fẹl ellic
a' no̊ſtẹn zamarra .ẹs a' vehẹmre a' no̊ſtẹn zamarnac fiara
(10) ẹs elueztẹc zekeret Effraimbol .ẹs louat Ihrmbo̊l .ẹs el
tẹ||kozlatic a' hadnac yẹ .ẹs bẹkesẹgẹt bezẹl nemzetẹknec .ẹs 308
o̊ hatalma tengẹrto̊l foguan tengẹriglen .ẹs foloctol foguan
fo̊ldnẹc vẹgẹiglen *(11)* Tẹ kedẹg tẹ teſtamẹntomodnac vẹrẹben
ki ereztẹtted tẹ foglidat a' verẹmbo̊l kiben nẹm vala viz
(12) Fordollatoc az ero̊ssẹgre remẹnsẹgnec ko̊telẹzeti .ẹs ma
mẹg hirdetuẹn ketto̊so̊ket adoc mẹg tẹnekẹd *(13)* mẹrt ki
terieztẹm en magamnac Iudat mọnnal yẹt beto̊lto̊ttem Effraimot
ẹs Syonnac fiait fẹl tamaztom go̊ro̊g orzag tẹ [o] fiaidra ẹs
vetlec tẹgẹdet monnal ero̊ſſeknec to̊rẹt *(14)* ẹs vr iſten o̊raitoc
lattatic .ẹs ki mẹǵẹn o̊ ńila mẹnt villamat Es vr iſten trombi-
taban ẹnekẹl ẹs mẹǵẹn ẹzfeknec forgo zelẹbẹn *(15)* seregẹk-
nec vra oltalmazia o̊ket ẹs mẹgmariac ẹs alaziac pariťťanac
ko̊ueiben ẹs iuoc mẹgrẹzẹgo̊lnec monnal bortol ẹs betellesẹd-
nec mẹnt fialac .ẹs mọnnal oltarnac zaruay *(16)* ẹs mẹgzaba-
dẹiťa o̊ket az napon o̊ vroc iſten mẹnt o̊ nẹpẹnec čordaiat
mẹrt a' scẹnt ko̊uec o̊ fo̊ldẹn fẹlemeltetnec *(17)* Mẹrt mi o̊ iaua
ẹs mi o̊ zẹpẹ banẹmčac valaztottaknac buzaia .ẹs bor zűze-
ket nemzo̊

Capitulum x

KErietẹc vrtol eſſet eſti v̊do̊ben ẹs vr tẹzẹn hauakat ẹs
harmatnac eſſẹt Es ad o̊nekic eǵ mẹndẹnnec fűuet a' mezo̊ben
(2) mert a' faraguańoc ẹktelẹno̊l bezẹllẹttec .ẹs a' nẹzo̊c hazug-
sagot lattanac .ẹs az almadozoc || hẹiaba bezẹllẹttenec Hẹiaba 309
vigaztalnac vala. azẹrt eluitettenec mọnnal čorda ǵẹtrettẹtnec.
mẹrt ninč nekic paztor *(3)* A' paztorokra haragut en hirtelen-
kẹdetẹm .ẹs a' bakokra mẹglatoc. mẹrt seregẹknec vra mẹg-
latta o̊ čordaiat Iuda hazat Es vettẹ o̊ket mọnnal o̊ dičo̊sẹgẹ-
nẹc [be] louat hadban *(4)* O̊ belo̊llo̊ zẹgẹlet ẹs o̊ belo̊llo̊ ka-
ročka. O̊ belo̊llo̊ viadalnac yẹ .ẹs o̊ belo̊llo̊ ki mẹǵẹn ẹǵembe

mẹndẹn ado zẹdő *(5)* Es lẹznec monnal erőſſec ẹs megńomodoc
a' sart ućaknac kőzepẹttẹ a' hadban .ẹs hadakoznac mẹrt vr
o̊uelẹc vaǵon .ẹs mẹg ǵalaztatnac louaknac fẹlellőy *(6)* ẹs mẹg-
erőseitẹm Iudanac hazat ẹs Iosẹphnẹc hazat mẹgzabadẹitom .ẹs
mẹg fordẹitom o̊ket mẹrt irgalmazoc o̊nekic ẹs lẹznec mikẹnt
valanac midőn elnẹm vettẹmvala o̊ket Mẹrt en o̊ vroc [iſte]
iſtenẹc mẹghalgatom o̊ket *(7)* ẹs lẹznec erőſſec monnal Effraim
.ẹs vigad o̊ zůuőc monnal bortol Es o̊ fioc mẹglatťac ẹs vigad-
nac ẹs o̊ zůuőc őről vrban *(8)* Sůuőltőc nekic ẹs ẹǵbe ǵůitőm
azokat. mẹrt mẹgvaltottam o̊ket .ẹs mẹgsokasẹitom o̊ket mikẹnt
elezteb valanac mẹgsokasoltac *(9)* ẹs vetẹm o̊ket nẹpekbe .ẹs
mezzől mẹg emlẹkẹznec en rollam ẹs ẹlnec o̊ fiockal ẹs mẹg-
310 fordolnac *(10)* ẹs mẹghozom o̊ket Eǵiptomnac főldẹből || ẹs az
aſſiriusoctol ẹǵbe ǵůitőm o̊ket Galaadnac ẹs Libanosnac főldẹbe
vizẹm o̊ket ẹs nẹm lẹletic hel o̊ bennẹc *(11)* ẹs mẹnnec ten-
gẹrnec aradatťaban ẹs tengẹrben mẹgveri a' habot ẹs mẹg
ǵalaztatnac folonac mẹndẹn mẹlsẹgi ẹs mẹg ǵalaztatic Aſſur-
nac keuẹlsẹgẹ ẹs Eǵiptomnac eſtapia elmẹǵẹn *(12)* Es mẹg-
batorẹitom o̊ket vrban ẹs o̊neuẹbe iarnac vǵmond serẹgẹknec
vra iſtenẹ

xj

LIbanus ńissad mẹg tẹ kapuidat ẹs tůz ẹzi mẹg tẹ cẹdro-
sidat *(2)* Ordẹh fenefa. mẹrt a' cẹdros lẹ esẹt mẹrt a' fẹl tiztẹ-
lendőc mẹgpuztẹitatanac Ordẹhatoc Basannac čer fay. mẹrt ki
mettetẹt a' meg erősẹitetẹt liget *(3)* Paztoroc ordẹitasanac
zozatťa. mẹrt mẹgpuztẹitatot o̊fẹlmagaztatťoc ẹs orozlanoc reua-
sanac zozatťa. mẹrt mẹgpuztẹitatot Iordannac keuẹlsẹgẹ *(4)* Ezt
monǵa en vram iſten Őrizied az őldőklẹtẹknec barmit *(5)* kit
kic birnac vala mẹgőlicvala ẹs nẹm bankodnacvala ẹs el
arollacvala azokat monduan Aldot vr mẹrt kazdagocka lőttőnc
Es o̊ paztoroc nẹm engednecvala nekic *(6)* ẹs en touabba nẹm
engedẹc főldőn lakozokra vǵmond vr Imẹ en adoc embẹrẹket
ẹǵmẹndẹnt o̊ fẹlẹnec kezẹbe ẹs o̊ kiralanac kezẹbe ẹs lẹ esnec
311 főldre ẹs nẹm zabadẹitom mẹg o̊ kezẹcből || *(7)* Es őrizẹm az
őldőkletnec barmat. azẹrt oh čordanac zẹgẹńi Es uők en ma-
gamnac ket vezzőket ẹǵǵiket hiuam zẹpnec ẹs masikat hiuam

kőtelnec ẹṣ eltẹtẹm a' čordat *(8)* ẹṣ eǵhonapban harom paztorokat
metẹc ki .ẹṣ mẹgzorẹitatot [en bennem ő lẹlkẹc ő be] en lẹlkẹm
őbennẹc Bizoń ő lẹlkẹc ẹṣ' mẹgkůlőmbőzőt en bennem *(9)* Es
mondẹc Nẹm èltetlec tůtőket A' mẹl mẹghal hallon mẹg ẹṣ
mẹl ki mettetic ki metteſſẹc ẹṣ a' maradẹki mẹgmariac ẹǵmen-
dẹn ő felẹnec husat *(10)* Es vőm en vezzőmet ki hiuattaticvala
zẹpsẹgnec ẹṣ elmetőm őtet hoǵ mẹg sẹmmẹitenẹm en fogada-
somat kit tőttẹm mẹndẹn nẹpeckel *(11)* ẹṣ sẹmmibe vitettẹtẹt
ennẹpem annapon Es mẹg esmertenec engẹmet a' čordanac
zẹgẹni kic a' tőruẹnt őrizic ennekẹm mẹrt vrnac igẹiẹ *(12)* Es
mondẹc őnekic Ha io tv zemeitẹc előt hoziatoc ennekẹm en
bẹrẹmet .ẹṣ ha nẹm. ńugoǵǵatoc Es vẹuẹc en iutalmamat
harminc ezůſtőket *(13)* Es mondа vr ẹnnekẹm Veſſẹd azt a'
tőrlẹitőbe az ẹktelennec bẹrẹt kiuel mẹgbẹrlẹttẹm őtőllőc Es
vőm a' harminc ezůſt pẹnzẹket ẹṣ vetẹm azokat vrnac hazaba a'
tőrlẹitőbe *(14)* Es elmetőm en masod vezzőmet ki neueztetic || vala 312
kőtelnec hoǵ mẹg fẹitenẹc rokonsagot *Iuda* ẹṣ Isrl kőzőt *(15)* Es
monda vr ennekẹm Vẹǵed tẹ magadnac mẹgẹs balgatag paz-
tornac edẹńit. *(16)* mẹrt imẹ en fẹl tamaztoc paztort főldőn ki
a' mẹghaǵottat nẹm laťťa mẹg ẹṣ [az] el himtẹttet mẹgnẹm
keresi ẹṣ a' mẹgtőrőttet nẹm vigazťa mẹg ẹṣ azt mẹl al nẹm
ẹlteti .ẹṣ a' kőuerẹknec husait ẹzi ẹṣ ő kőrmőket mẹgozťa
(17) O paztor ẹṣ baluań a' čordat mẹghaǵo Tőr ő karian .ẹṣ
ő iog zemẹn ő karia. aziusaggal az mẹg .ẹṣ ő iogzemẹ mẹg-
homalosoluaṇ mẹgsẹtẹtől

Capitulum xij-ẹd

VR igẹiẹnec terhẹ Isrlre Es monda vr mẹńńet ki terieztő
ẹṣ főldet fondalo ẹṣ embẹrẹknẹc zellẹtẹt őbenne tẹuő *(2)* Imẹ
en vetẹm Ihrlmẹt torkoſſagnac kůlső kůzőbẹre kőrńől mẹndẹn
nẹpekben De ẹṣ' Iuda lẹzẹn kőrńől feketben Ihrlm ellen *(3)* Es
lẹzen annapon Vetẹm Ihrlmẹt terẹhnec kőuẹbe mẹndẹn nẹpek-
nec Mẹndẹnẹc kic fẹlemelendic őket. mẹgzẹgẹssẹl zakadoznac
mẹg ẹṣ ő ellenẹ ẹǵbe ǵůlekẹznec főldnec mẹndẹn orzagi *(4)* An-
napon vǵmond vr Mẹgverẹc mẹndẹn louat (†) ẹṣ ő ellőiẹt bal-
gatagsaggal Es Iuda hazara mẹgńitom en || en zemeimet ẹṣ 313
nẹpeknec mẹndẹṇ louat vaksaggal verẹm mẹg *(5)* Es mondnac

Iudanac vezeri o̊ zuuo̊cben Mẹgbatoroǵǵanac ennekẹm Ihr̄lmnec lakozoy seregẹc vraban o̊ iſtenẹben *(6)* Annapon vetẹm Iudanac vezerit mikẹnt tűznec kemẹnceiẹt .ẹs [mikẹ] mikẹnt tűznec v̄zo̊gẹt zẹnaba .ẹs mẹgmarnac iogra ẹs balra ko̊rńo̊l mẹndẹn nẹpeket ẹs Ihr̄lm lakoztatic esmẹg o̊ helẹn *(7)* ẹs mẹgzabadẹit́a vr Iudanac hailakat mikẹnt kezdetben hoǵ dauidnac haza nẹ dičẹkẹǵǵẹc fẹlsẹgẹt ẹs Ihr̄lm lakozoinac dičo̊sẹgẹ Iuda ellẹn *(8)* Annapon vr mẹgoltalmazia Ihr̄lmnẹc lakozoit Es lẹzẹn annapon ki vẹtkẹzendic o̊ ko̊zzo̊lo̊c monnal Dauid .ẹs Dauidnac haza monnal iſtenẹ .ẹs mikẹnt vrnac anǵala o̊ zemẹlẹcben *(9)* Es lẹzẹn az napon Keresẹc mẹgto̊rno̊m mẹndẹn nemzetẹket kic io̊nẹc Ihr̄lm ellen *(10)* Es ki o̊tto̊m malaztnac zelletẹt Dauid hazara Ihr̄lmnẹc hazara malaztnac zelletẹt ẹs onzollatokẹt Es nẹznec en rẹam kit fẹlzẹgeztenec Es sirat́t́ac o̊ket monnal ẹǵǵetlen ẹǵnec siralmat .ẹs bankodnac o̊ raita mẹnt żoctac bankodni elo̊ zűlo̊tnec halalan *(11)* Annapon naǵ siralom lẹzẹn Ihr̄lmben mikẹnt Rẹmmonban Adrẹmmonban
314 Magẹdannac || mezeiẹn *(12)* Es sirat́t́ac fo̊ldnec nemi ẹs nemẹc magoknac Dauid hazanac nemi magoknac .ẹs o̊ nemberiẹc magoknac *(13)* Nathan haza nemi magoknac ẹs o̊ nemberiẹc magoknac [Nat] Es lẹui [h] haza nemi magoknac ẹs o̊ nemberiẹc magoknac Es Sẹmey haza nemi magoknac ẹs o̊ nemberiẹc magoknac. *(14)* a' maradẹkoc nemi magoknac .ẹs o̊ nemberiẹc magoknac

Capitulum tizẹn har*ma*d

AZ napon lẹzẹn ńiluan valo forras Dauid hazanac ẹs Ihr̄lm lakozoynac. bűnnec ẹs fẹrtẹzetẹſſẹgnec mẹg mosasara *(2)* Es lẹzẹn annapon v́ǵmond seregẹknec vra Ėlueztẹm baluańoc neuẹket fo̊ldro̊l ẹs nẹm emlekẹztetnec touabba Es hamis p*ro*pẹtakat ẹs fẹrtẹzetẹs zelletẹt eluẹzẹc fo̊ldro̊l *(3)* Es lẹzẹn annapon mikor valaki p*ro*phẹtaland touabba ẹs o̊ at́t́a ẹs o̊ ańńa kic o̊tet zűltẹc mondnac Nẹm ėlz. mẹrt hazugsagot bezẹllẹttel vrnac neuẹbe Es o̊ at́t́a (†) ẹs ańńa o̊zűley mikor p*ro*phẹtaland *(4)* Es lẹzẹn az napon p*ro*phetac mẹgalaztatnac ẹǵmẹndenic o̊ neuẹbo̊l mi[kor]do̊n p*ro*phẹtaland. sẹm fẹdẹztetic be sac palaſtal [h] hoǵ hazuǵǵon *(5)* De mond Nẹm vaǵoc p*ro*-

pheta Zanto ember vaǵoc ‖ *) en. mert en ifiosagomtolfoguan 315
adam en peldam *(6)* Es mondatic neki Mic e čapasoc te keze-
idnec kȏzepétte Es mond Èzéckel čaptattammeg ȏhazocban kic
engem zeretnec vala *(7)* Tȏrt kȏlč fel en paztoromra es en
velem eǵǵesȏlt ferfiura vǵmond seregéknec vra Verdmeg a
paztort es elhimletnec a iuhoc Es fordeitom en kezemet az
aprodokra *(8)* es léznec mendén fȏldȏn vǵmond vr**) ket rezec
ȏbenne elhimletnec es megfoǵatkoznac. es harmad rez haǵat-
tatic meg ȏbenne *(9)* Es a' harmad rezet vizem tűz altal .es
megegetem ȏket mikent meg égettetic az ezűft .es megbizo-
ńeitom ȏket mikent az arań bizońeitatic meg Ȏ enneuemet
kaialt́a es en meghalgatom ȏket es mondec En nepem vaǵ .es
ȏ mond En vram iftenem vaǵ

Capi*tulu*m tizenneǵed

IMe iȏnec vrnac napi vǵmond vr es meg oztatnac te
fozlatid te kȏzepetted *(2)* Es eǵbe ǵűitȏc hadban menden
nemzeteket Ihrlmbe es a' varos megvétettetic .es hazac meg-
pizteitatnac. Es nemberiec megferteztetnec Es a' varosnac
fel réze fogsagban meǵen el .es a' nepnec maradeki a' varos-
bol nem vitetnec el *(3)* Es vr ki meǵen .es hiu a' nemzetec
ellen mikent hadakozot a' viadalnac napian *(4)* Es annapon
alnac ȏ labay olayfaknac heǵen ‖ ki vaǵon Ihrlm ellen nap- 316
keletre Es meghasad olayfaknac heǵe fel rezerȏl napkeletre
es napńugatra a' naǵ magas vȏlǵbe es elvalaztatic ȏ heǵenec
fele ezfekre es ȏ fele delre *(5)* Es futtoc ȏ heǵeknec vȏlǵebe.
mert a' heǵeknec vȏlǵȏ [els] meg eǵǵesȏl ȏ feleiglen Es futtoc
mikent futtatoc a' fȏld indolaftol Ozyas Iuda kiralanac napi-
ban Es iȏ en vram iftenem es menden scentec ȏuele *(6)* Es
lezen annapon es nem lezen vilagoffag de hideg es faǵ *(7)* Es
lezen eǵ nap ki vr iftennec esmeretes es nem nap sem ey es
efti vdȏn lezen vilagoffag *(8)* Es lezen annapon ki mennec
eleuen vizec Ihrlmbȏl. ȏ felec napkeleti tengerbe. ȏ felec az
utolso tengerbe Leznec ńarba es telbe *(9)* Es lezen vr kiral

---

*) *Ismét az első kéz.*

**) *Ismét a második kéz.*

[oͦroͦckę] męndęn foͦldoͦn Annapon ęǵ vr lęzęn ęs oͦ neuę ęǵ-
lęzen. *(10)* Es męndęn foͦld męgfordol a' kietleniglen ęs Rem-
monnac halmarol ęzfekiglen. ęs Ihr̄lm fęlmagaztatic ęs lakozic
oͦ helęn Bęniamin kapuiatol foguan az [uto] eloͦlsoͦ kapunac
helęiglen ęs a' zęgeletęknec kapuiaiglan Es Ananelnec tornatol
fogua kiralnac saitoiaiglan *(11)* ęs lakoznac oͦ bennę Es ana-
317 thęma nęm lęzęn touabba || De Ihr̄lm batorsaggal v̄l *(12)* Es
e' čapas lęzen męllel vr męgver męndęn nemzetęket kic viut-
tanac Ihr̄lm ellen ęǵmęnden allonac oͦ labai[nac] husa męg-
lęletęzic .ęs oͦ zemey męgbetegoͦlnec a' [labaiban] likaiban .ęs
oͦ ńeluęc męglęletęzic oͦ zaiocban *(13)* Annapon lęzen vrnac
naǵseregę Es fęrfiu ragaǵǵa oͦ felęnec kezęt ęs oͦ kezę ęǵǵesoͦl
oͦ felęnec kezębe *(14)* De ęs' Iudas viu Ihr̄lm ellen .ęs męn-
dęn nemzetęc ki koͦrńoͦl męndęn nemzetęknec kazdagsagi ęǵbe
ǵuͦitetnec. arań ęs ezuͦst ęs ęlęg soc ruhac *(15)* ęs iǵ lęzęn
louaknac romlasa .ęs oͦzuęrękněc ęs teuęknec .ęs zamaroknac
ęs [męnd] męndęn barmoknac kic voltanac a' varakban a' rom-
las[oc alt] alat *(16)* Es męndęnęc kic męgmarattac volt męn-
dęn nemzetęcboͦl kic ioͦttec volt Ihr̄lm ellen fęlmęnnec ezten-
doͦ[b]roͦl eztendoͦ[c]be hoǵ imaǵǵac seregęc vranac kiralat .ęs
zolgallac hailakoknac innęp[ę]it *(17)* ęs lęzęn valaki fęl nęm
męnend foͦldnec nemiboͦl Ihr̄lmbe hoǵ imaǵǵac seregęc vra kira-
lat Nęm lęzęn oͦręiaioc es *(18)* Hoǵ ha Eǵiptomnac nemzetę
nęm męnend fęl ęs nęm esmerendi męg oͦręiaioc sęm lęzęn. de
lęzęn romlas kiuel vr męndęn nemzetęket męg ver kic fęl ||
318 nęm męnendnec hailakoknac innepęt zolgalni[oc] *(19)* È lęzen
Eǵiptomnac foͦldoͦ Es ez męnden nemzetęknec buͦnoͦ kic fęl nem
męnendnec hailakoknac innepęt zolgalnioc *(20)* Az napon męllec
a' louak fękęn vaǵon scęnt lęzęn vr̄nac Es lęznęc kohńa edęńęc
vrnac hazaban monnal fialac [vrnac hazaban] az oltar eloͦt *(21)* Es
ioͦnec męnden aldozoc ęs vęznec oͦbeloͦlloͦc ęs foͦznec oͦbennęc Es
annapon touabba kalmar nem lęzęn seregęc vranac hazaban

Malachias.

Prologus.

ISten ki Moysẹs miat Isr̄l nẹpẹnẹc hoǵ a' hailakanac papi
mẹndẹn tefti bůnnelkůl zabad ofťakat ẹs mẹndẹn bůntől hẹiukat
aianlananak neki Kiknec őtőruẹńẹt annẹpet birnioc azẹrt atta-
uala hoǵ aldomasoknac aianlaťťaual iftennec ẹs embẹrẹknẹc
kőueti lẹnnẹnec annẹpet tẹnnẹc meńńey parančo[laťťaual]latok-
nac engedniẹc Azẹrt papokat it e' helẹn scẹnt iras valla iftẹn
anǵalinac lẹnniẹc De mẹrt ennẹ aiandoknac malazťat mẹgvtalac
a' mẹgmondot nẹp ẹs papoc ő magoc bůnőckel ẹs keǵẹtlensẹ-
gẹkkel mẹgkezdẹnec bůnnel mẹgfẹrtẹztetẹt aldozatokat aianlani
iftennec Azẹrt iften Malachias || propheta miat Isr̄lnec nẹpet 319
mẹgfordẹita monduan Zerettelec tůtőket vǵmond vr. ẹs mondot-
tatoc Miben zerettel můnket Nẹmde Esaw Iacobnac aťťafia valaė
vǵmond vr Es Iacobot zerettem Esawot kedẹg ǵůlől[tẹm]sẹgben
vallottam Esaw kedẹg Iacobnac aťťafia ielẹntetic hoǵnẹm hamis
auaǵ tulaidon akaratbol vallatot ǵůlősẹgben iftentől Sẹm zeret-
tetẹt Iacob malaztnac ẹrdẹmẹnelkůl. mert ő eleuẹ mẹgtudasa
zerẹnt valobizoń Esẹw mẹgesmertetet hoǵ aťťafia verẹ őttesẹnec
lẹǵen kẹvanoya Iacobot kedẹg ő mẹg esmeretẹben mẹgesmertẹ
tőruẹńnec tartasat [tar]aiẹitani Ki allatnac okaẹrt ėltettetẹt
a' fellől mẹgmondot pẹldaual monduan Iacobot Zerettem Esawot
kedẹg ǵůlőltem iollehet ńiluan ielẹn volna a' mẹgmondottaknac
můuelkẹdetẹből Kikről gẹnẹsisnec kőńuő emlekẹzic ő [ők] ẹǵ-
mẹndẹnic minemő zandẹkban volna iőuendő mẹnt iruan vaǵon
Neuẹnec a' ǵermẹkẹc ẹs Esaw vala zanto ẹmbẹr vadazatnac
tudoia Iacob kedẹg ẹǵůǵő a' hailacban lakozo Eǵebec kedẹg
mẹllec e mondẹckal foglaltattanac ieǵzic Isr̄l nẹpẹnẹc tőruẹń

320 to̊ręsęt iſten aldozatinac tartasaban || ęs azonnac feddęsęt hog̋
idegęn iſtenęket bęčo̊ltenec

MAlachyas ńiluan ęs męndęṇ prophętaknac vtaṇna Isr̄lnęc
eluetęsęro̊l ęs poganoknac hiuasokrol prophętalt monduaṇ N[ęm]inč
ennekęm akarat tv̊ bennetęc vg̋mond seregęknęc vra .ęs aian-
dokokat tů kezeitęcbo̊l nęṃ vęzęc. Mert napkeletto̊l foguaṇ nap-
ńugatiglan nag̋ en neuem nemzetęcben Es męndęn helęn tizta
aianlat aldoztatic ęs aianlatic en neuemnec

MAlachyas dęyacol mag̋araztatic vrnac ang̋ala ⁘ ko̊uetę
Mert valamit bezęluala vg̋ hitettetic vala moṇnal vrtol [voln]
volnanac parančoltattac Es ig̋ o̊ neuęt ebbo̊l vo̊ttęc a' hetuen
tolmačoloc monduaṇ Vr igęięnec vętelę [Ihr̄lm] Isr̄lęn o̊ ang̋a-
lanac kezębeṇ Babilloniabaṇ kedęg [vrtol] vtolzęr prophętalt
mido̊n ęs Aggęus

It kęzdętic s. Malachias prophęta

VR igęięnec terhę Isr̄lre Malachias prophętanac kezęben
(2) Zerettelec tůto̊ket vg̋mond vr Es mondottatoc miben zeret-
321 tel mu̇ṇket ||*) Minęmde Esaw Iacobnac attafia vala ė vg̋ mond
vr Es Iacobot zerettem *(3)* ęsawot kędęg g̋ůlo̊ltem Es vettem
Seirt o̊ hęg̋ęt kietlenbe ęs o̊ o̊ro̊kėt sarkańoknac puztaiaba
(4) Hog̋ha Idomęa mondand Męgto̊ręttetęm De męgfordoluaṇc
esmęg męgrakiuc męllęc męgto̊ręttęttec valanac Ėzt mong̋a
seręgęknec vra Ėzęc raknac ęs en męgto̊ro̊m ęs hiuattatnac
keg̋ętlęnsęg hatarinac .ęs nėp kinec męgharagut vr o̊ro̊ckę *(5)* Es
tů zęmeitęc męglattac Es tů mondotoc Fęlmagaztaſſęc vr isr̄lnęc
hataran *(6)* Fiu tiztęli o̊ at̋t̋at ęs zolga o̊ vrat fęli Azėrt ha en
at̋a vag̋oc hol vag̋on en tiztęſſęgem ęs ha en vr vag̋oc hol en
fėlelmem vg̋ mond seręgęknec vra Tů hoziatoc o papoc kic
męgutallatoc en neuemet Es mondotoc Miben vtaltuc tę neuedet
(7) Aiaṇlotoc en oltaroṃra fertęhęt keńeret Es mondotoc Miben
ferteztęttőncmęg tęgędet, ębben hog̋ mondotoc Vrnac aztala męg-
utaltatot *(8)* Ha vakot aiaṇlotoc aldozni nęṃde gonoz ė ęs ha

---

*) *Itt kezdődik a harmadik kéz írása.*

santat ẹṣ betẹgẹt aiaṇlandotoc minẹṃde gonoz ė Aianlad azt tẹ
fedẹl||mednẹc ha kẹlletendic neki aǵ ha fogadanǵa tẹ orcadat 322
vǵ mond serẹgẹknec vra *(9)* Es ma onzollatoc vrnac orcaiat
hoǵ irgalmazioṇ tůnektẹc Mẹrt tů kezetẹcbo̊l lo̊t ez Ha valami-
képpen fogaǵǵa tů orcatokat vǵ moṇd sẹrẹgẹknec vra Es ma
onzollatoc vrnac orcaiat hoǵ irgalmazion tůnectẹc Mẹrt tů keze-
tẹcbo̊l lo̊t ez Ha valamiképpeṇ fogaǵǵa tů orcatokat vǵ mond
serẹgẹknec vra *(10)* Ki tů ko̊zzo̊lẹtẹc ki be tẹǵẹ az aitokat ẹṣ
mẹg gẹrieziẹ en oltaromat inǵẹn Mẹrt ninč ennekẹm akaratom
tů bennetẹc vǵ moṇd serẹgẹknẹc vra Es aiaṇdokot nẹm vėzẹc
tů kezetẹcbo̊l *(11)* Mẹrt napkelẹtto̊l foguaṇ napúugatig naǵ en
nẹuem nemzetẹcben ẹṣ mẹndẹn helẹn aldomasoc aiaṇlatnac en
neuemnec tizta aldozat mẹrt naǵ en neuem nemzetẹcben vǵ
moṇd serẹgẹknẹc vra *(12)* Es tů mẹgfẹrtẹztẹttétẹc azt abban
hoǵ moṇdotoc Vrnac aztala mẹgfẹrtẹztetẹt ẹṣ mel rẹia vettetic
vtalatus a' tůzuel o̊zuo̊ ki mẹgẹmézti azt *(13)* Es mondottatoc
Imẹ muṇkabol ẹṣ ki futtatoc azt vǵ mond serẹgẹknec vra Es
hoztatoc a' ragadozatocbol santat ẹṣ bẹnnat || *)

(Cap. III.)

*(12) Es tutó*ket bodogoknac mondnac mẹndẹṇ nemzetẹc 323
Mẹrt tů lẹztẹc kẹuanatos fo̊ld vǵ mond serẹgẹknẹc vra *(13)* Mẹgha-
talmaztanac en raitam tů igẹitẹc vǵ mond serẹgẹknec vra *(14)* Es
mondottatoc Mit zoltonc tẹ ellenẹd Es mondottatoc Hẹiolkodic ki
iſteṇnec zolgal ẹṣ mi ńeresẹg mẹrt o̊riztůc o̊ paraṇčolatit ẹṣ mẹrt
zomorouaṇ iartonc sẹrẹgẹc vra elo̊t *(15)* Azẹrt ṃa bodogoknac moṇ-
ǵuc a' magoc magaztatot Bizon mẹgrakattattanac keǵẹtlẹnsẹgẹt
téuo̊c ẹṣ kẹsẹrtẹttéc iſtent ẹṣ v̊duo̊zo̊ltenec *(16)* Tahat bezẹllẹttenec
iſtent fẹlo̊c ẹǵmẹṇdẹnic o̊ fẹlẹknec Es fůǵelmezẹ vr ẹṣ meghalla
ẹṣ mẹgirattatẹc emlẹkẹzẹtnec ko̊úuo̊ o̊ ello̊tto̊ vrat fẹlo̊knec ẹṣ o̊
neuét gondoloknac *(17)* Es ielẹs népbe léznec ennẹkẹm vǵ
mond serẹgẹknec vra Az napon mellẹn en tézẹm ẹṣ engedẹc
nekic mikeṇt fẹrfiu engẹd o̊ fianac o̊ neki zolgalonac *(18)* Es
megfordoltoc ẹṣ mẹglattatoc mi leǵẹn igaz ẹṣ hamis ko̊zo̊t ẹṣ
iſtennec zolgalo ko̊zo̊t ẹṣ o̊ neki nẹṃ zolgalo ko̊zo̊t

*) *Itt a kézirat csonka.*

Capitulum nęǵęd

MErt imę napoc iȯnec męǵǵoitatot monnal kemęnce Es lęznec mędęn keuélęc ęs mędenęc kęǵetlęnsęget téuȯc mikęnt pozdoria .ęs męgęgęti ȯkęt a iȯuȯ nap vǵ mond seręgeknęc vra
324 Męllec || nęm haǵnac ȯ nekic ǵůkeret ęs magot *(2)* Es fęl tamad igaſſagnac napia tůnectęc ęn neuemet fęlȯknec ęs ęǵǵeſſęg ȯ tollain Es ki męntęc ęs zȯktȯc mikęnt boriu a čordabol *(3)* ęs męgńomoǵǵatcc a' kęǵetlenęket micor lęndnec hamu tů labaitoknac talpa alat Annapon męllęn en tézęm vǵ mond serępeknęc vra *(4)* Emlękeziętęcmęg Moysęsnęc en zolgamnac tȯrueńerȯl męllęt paranćoltam [tůnectęc] nęki orębbęn męnd isrlnęc paranćolatokat ęs itęlętęket *(5)* Imę en ereztęm tůnectęc Illęs propłetat mi elȯt eliȯiȯn vrnac naǵ napia ęs fęlelmęs *(6)* ęs męgfordęita aťaknac zůuét fiachoz ęs fiaknac zůuét aťťochoz Nętalantal iȯyec ęs męgueriec fȯldęt anathęmathaual (˜ ȯrȯc rementelęnsęggel mert sęm eǵ ęmbęr touabba fȯldęt nęm lakozia) amęn

MÜNCHENI CODEX.

M a t e.

IEſus criſtus dauid fia abracham fia zůletetęnęc ko̊ńuo̊ 15 (2) Abracham kędęg zůlę iſaakot, Iſaac kędęg zůlę iacobot Iacob kędęg zůlę iudaſt ęs o̊ at́t́afiait (3) Iudas kędęg zůlę pharęſt, ęs Zaramot thamartol, Pharęs kędęg zůlę Ezromot Ezrom kędęg zůlę Aramot (4) Aram kędęg zůlę Aminadabot Aminadab kędęg zůlę Naaſſont Naaſſon kędęg zůlę Salmont (5) Salmon kędęg zůlę Boozt rabtol Booz kędęg zůlę Obęthęt ruttol Obęth kędęg zůlę Ięſſęt Ięſſę kędęg zůlę dauid kiralt, (6) Dauid kiral' kędęg zůlę Salamont attol ki vala vriaſę (7) Salamon kędęg zůlę robouamot Robouam kędęg zůlę Abiaſt Abias kędęg zůlę Azaat (8) Aza kędęg zůlę Ioſaphatot Ioſaphat kędęg zůlę Ioramot Ioram kędęg zůlę O̊ziaſt (9) Oziás kędęg zůlę Ioathamot Ioathan kędęg zůlę achaſt Aachas kędęg zůlę Ezęchiaſt (10) Ezęchias kędęg zůlę Manaſſęſt, Manaſſęs kędęg zůlę | Amont Amon kędęg zůlę Ioziaſt (11) Iozias kędęg zůlę [†] Ięconiaſt ęs o̊ attafiait babillomba vitęlętiglęn, (12) Es babillomba vitelet vtan Ięconias zůlę ſalatielt Salatiel kędęg zůlę Zorobabęlt, (13) Zorobabęl kędęg zůlę Abiudot Abiud kędęg zůlę Eliachimot Eliachim kędęg (†) Azort, (14) Azor kędęg zůlę Sadohot, Sadoch kędęg zůlę Achimot Achim kędęg zůlę Eliudot (15) Eliud kędęg zůlę Eleazart, Eleazar kędęg zůlę Matant, Matan kędęg zůlę Iacobot, (16) Iacob kędęg zůlę Ioſęphęt marianac férięt kito̊l zůletęc iç ki Hiuatic xçnac (17) Azęrt męndęn némzetęc Abrachamtol foguan Dauidiglan, xiiij nęmzetęc, ęs Dauidtol foguan Babillomba vitelętiglęn xiiij nęmzetęc, ęs babillomba vitelettől foguan xçiglan xiiij nęmzetęc (18) Criſtuſnac kędęg zůletetę iǵ vala Mikor o̊ ańńa maria volna męńeztetęt Ioſęphnec mi elo̊t ęǵbe io̊nęnec, léletęc o̊ męhęben valuan ſcęnt lęlectől (19) Męrt kędęg Ioſęph

16 oͦ fẹrie igaz volna ẹẹs nẹm akarna oͦtet beadni || akariauala oͦtet
titkon el hadni *(20)* Oͦ kẹdẹg e gondoluan ymẹ vrnac anǵala
ielẹnẹc neki almaban monduan Ioſẹph dauidnac fia nẹ akarih
fẹlnẹd mariat tẹ feleſẹgẹdet hoziad vẹnned, mẹrt mėl' oͦ bennẹ
zuͦletẹt ſcẹnt lẹlẹktoͦl vaǵon, *(21)* zuͦl kẹdẹg fiat ẹẹs hiuod oͦ ne-
uẹt iςnac, mẹrt oͦ vͦduoͦzẹiti oͦ nẹpẹt oͦ buͦnoͦktoͦl *(22)* Mẹnd ez
kẹdẹg loͦt hoǵ betelleſẹdnẹc mėl' mondatot vrtol *pro*phẹta miat
moṇduan *(23)* Imẹ zuͦz val fiat oͦ mėhẹbẹn, ẹẹs zuͦl ẹẹs hiuátic oͦ
neuẹ ẹmanuelnec, mẹl' maǵaraztatic muͦ veloͦnc iſten *(24)* Ioſẹph
kẹdẹg fẹlkeluẹn almabol, toͦn mikẹnt paraṇčola oͦ neki vrnac
anǵala, ẹẹs vẹuẹ oͦ feleſẹgẹt, *(25)* ẹẹs nẹm eſmẹrẹmẹg oͦtẹt, mig-
nẹṃ zuͦlẹ oͦ eloͦ loͦt fiat ẹẹs hiua oͦ neuẹt iςnac

ij

Azẹrt micor zuͦletẹt volna iẹſus Iudẹanac bẹthlẹchẹmẹben
Iudẹabeli Hẹrodẹs kiralnac napiban, ymẹ a' magoſoc ioͦuẹnec
napkelettoͦl ihr̄lmbe *(2)* monduan, Hol vaǵon ki zuͦletẹt ſidoc-
nac kiral'a, mẹrt latoc oͦ čillagat napkeletẹn, ẹẹs ioͦuẹnc aiando-
kockal imadnonc oͦtet *(3)* Haluan kẹdẹg herodẹs kiral', mẹg |
zomorottatẹc, ẹẹs mẹnd ihr̄lm oͦ vele, *(4)* ẹẹs ẹǵbẹ ǵoͦituẹn a'
papocnac mẹndẹn fedelmėket, ẹẹs a' nẹpecnẹc iraſtudoit, tuda-
kozicuala oͦ toͦlloͦc hol xς zuͦletnẹc, *(5)* ẹẹs azoc mondanac, Iudẹa-
nac bẹthlẹchemẹben, mẹrt iǵ vaǵon iruan *pro*phẹta miat *(6)* Es
tẹ bẹthlẹchẹm Iudẹanac foͦldoͦ, ſẹmṃiuel vaǵ kuͦſſeb Judanac
fẹdelmiben, mẹrt tẹ beloͦlled ioͦ ki herċẹg, ki biria en nẹpẹmet
iſr̄lt *(7)* Tahat Hẹrodẹs titkon hiuan a' magoſocat, żerelmẹſt
tanol'a vala oͦ toͦlloͦc a' čillagnac ideiẹt [a'] mėl' tetẹtuala nekic,
(8) ẹẹs ereztuẹṇ oͦket bẹtlẹchẹmbẹ moṇda, mẹńńetẹc ẹẹs kerdẹzkẹǵ-
ǵetẹc zerelmẹſt a' ǵėrmẹcroͦl, ẹẹs micor mẹglẹlenditẹc hirdeſſe-
tẹcmẹg enneckẹm, hoǵ ẹs en iutuan ymaǵǵam oͦtet *(9)* Kic
mikor hallottacvolna a' kiralt elmẹnẹnec, ẹẹs ymẹ a' čillag kit
lattacvala nap kelẹtẹn eloͦlkeli vala oͦket, miglen iutuan allana
a' haz fẹlẹt hol vala a' ǵermẹc, *(10)* Latuan kẹdẹg a' čillagot,
oͦroͦltenec vala igen naǵ oͦroͦṃmel, *(11)* ẹẹs be mẹnuėiẹc a' hazba
17 lẹlẹc a' ǵermėkẹt || máriaual oͦ ańńaual Es lẹ eſuẹiẹc imadac
oͦtet, ẹẹs oͦ kėnčec mẹǵńituan, aianlanac neki aiandokocat arańat
tẹmient ẹẹs mirrat *(12)* Es felelẹt vėuėn almocban, hoǵ nẹ mẹn-

nẹnec mẹg herodeſhez, mas vton fordolanacmẹg o̊ orzagocba *(13)* Kic micor elmẹntec uolna imẹ vrnac anǵala ielẹnẹc ioſẹphnec almabaṇ mọnduaṇ Keľ fẹl ẹs vẹǵẹd a' ǵermẹkẹt, ẹs ańńat ẹyel, ẹs fus ẹǵiptomba, ẹs lẹǵ oth miglẹn mọndoc tẹneked, mẹrt io̊uendo̊uo̊l vaǵoṇ, hoǵ Hẹrodẹs kereſſẹ a' ǵermẹkẹt eluezteni o̊tet, *(14)* Ki fẹlkeluẹṇ vẹuẹ a' ǵẹrmẹkẹt, ẹs o̊ ańńat ẹyel, ẹs mẹnẹ ẹǵiptomba, *(15)* ẹs vala ot Hẹrodẹs mẹgholtiglan, Hoǵ betelleſẹdnẹc meľ mondatot vrtol p*ro*phẹtamiat monduan, Eǵiptombol hiuttam en fiamat *(16)* Tahat Hẹrodẹs latuan, mẹrt mẹgčalattatot volna a' magoſoctol, igẹn mẹgharaguẹc, ẹs ereztuẹn mẹgo̊lo̊ mẹnden ǵẹrmẹkẹket kic valanac Iudẹanac bẹtlẹhẹmẹben, ẹs mend o̊ vidẹkiben kẹt eztendeiẹkẹt ẹs alab az ido̊ zẹrẹnt ment | kerdẹzkẹdẹtvala a' magoſoktol *(17)* Tahat beteľľeſẹdẹc meľ mondatot Iẹrẹmias p*ro*phẹtamiat mouduan *(18)* Żo magaſſagocban hallatot ſiralm ẹs naǵ ordẹitat Rachẹl ſiratuan o̊ fiait ẹs nẹm akara mẹgvigaztaltatni mẹrt nẹm vadnac *(19)* Hẹrodẹs mẹghaluan kẹdẹg imẹ vrnac anǵala ielẹnẹc ioſẹphnec almaban ẹǵiptomban *(20)* mọnduan Keľ fẹl, ẹs vẹd a' ǵermẹkẹt ẹs ő ańńat, ẹs meń iſr̄l fo̊ldẹbe, mẹrt mẹgholtanac kic kereſicuala a' ǵermẹcnẹc lelkẹt *(21)* Ki fẹlkeluẹn vẹuẹ a' ǵẹrmẹkẹt ẹs o̊ ańńat ẹs io̊uo̊ iſr̄l fo̊ldẹbe *(22)* Haluaṇ kẹdẹg hoǵ Archẹllaus orzaglana Iudẹaban, Herodeſẹrt o̊ atťaẹrt, fẹlemẹc oda mẹnni, ẹs imtetuẹn almaban, mẹnẹ galilẹanac vidẹkibẹ *(23)* ẹs iutuan lakozẹc a' varoſban, ki hiuatic nazaretnec, hoǵ beteľľeſẹdnẹc meľ vaǵoṇ monduan p*ro*phẹtamiat, mẹrt nazarẹuſnac hiuattatic

i i j

A napocbaṇ io̊uo̊ Ianus baptiſta prẹdicaluaṇ iudẹanac kietlẹnẹben, *(2)* ẹs monduan Pẹnitẹnciat tarčatoc, || mẹrt elko̊zelẹit 18
mẹnńecnec orzaga *(3)* Mẹrt ez az kiro̊l irattatot Iſaias p*ro*ph*eta*miat monduan Iuo̊lto̊nẹc zaua kietlẹnbẹn alkoſſatoc vrnac utat igazacka tẹǵẹtẹc o̊ o̊ſuenit *(4)* Ez Ianuṣ kẹdẹg valuala ruhat teuẹcnec zo̊rebo̊l, ẹs ko̊dmẹn ruhat o̊ forčoka ko̊rńo̊l, o̊ etkẹ kẹdẹg vala ſaſka ẹs vad mez, *(5)* Tahat ki mẹǵẹnuala o̊ hozia mẹnd ihr̄lm ẹs mend Iudẹa, ẹs mẹndẹn videc iordan ko̊rńo̊l *(6)* ẹs mẹgkereztẹlkẹdnecuala o̊ to̊llo̊ iordanban o̊ bůno̊ket mẹgǵunuan, *(7)* Latuan kẹdẹg a' lẹualtacnac, ẹs a' ſaducẹoſocnac ſokit, io̊uo̊ket

o̊ kereztſẹgẹrẹ monda nekic, Kečkẹ kiǵocnac nẹmzeti ki mutatot nektẹc elfutnotoc iſtennec io̊uẹndo̊ haragiatol, *(8)* tẹǵẹtec azẹrt pẹn*itencia*nac mẹlto ǵimo̊lčėt, *(9)* ẹs nẹ akariatoc mondanotoc tůno̊ṇ bennetẹc, Abrachamot uaľľuc aťancnac, mẹrt mondom tůnectẹc hoǵ hatalmas iſten e ko̊uecbo̊l fẹlko̊lteni abrachamnac fiait, *(10)* mẹrt iṃmar a' fẹizẹ a' fa ǵo̊kẹrẹrẹ vẹttetẹt, mẹndẹn fa azẹrt mėľ nẹṃ tẹzen io ǵimo̊lčo̊t ki mettetic ẹs a' tůzbe ereztetic *(11)* En valobizoń kereztẹllẹc | tůto̊ket vizben pẹn*itencia*ra, ki kẹdẹg io̊uendo̊ en vtannaṃ ero̊ſb to̊llemto̊l, kinec nẹṃ vaǵoc mẹlto ſaruiat ẹs viſelnėm, az kereztẹl tůto̊ket ſcėnt lẹlẹcbẹn ẹs tůzben *(12)* kinec żoro lapaťťa o̊ kezẹben, ẹs megtiztẹiťa o̊ zėro̊iėt, ẹs ǵo̊iti o̊ buzaiat o̊ čůribe, a' poľuacat kẹdẹg ẹgeti mẹgalhatatlan tůzbe *(13)* Tahat io̊uo̊ ihc galilẹabol iordanra Ianoſhoz hoǵ mẹgkereztẹlkẹdnẹc o̊to̊llo̊ *(14)* Ianos kẹdẹg mẹgtilťauala o̊tet monduan En tartozom teto̊lled mẹgkėrẹztẹlkẹdnẹm ẹs tẹ io̊z en hoziam *(15)* Fẹlẹluẹṇ kẹdẹg iç moṇda nẹki Zo̊ńńel ma mert iǵ illic neko̊nc beto̊lteno̊nc mẹndẹn igaſſagot, Tahat elhaǵa o̊tet *(16)* Ihc kẹdẹg mẹgkẹrẹztẹlkẹttetuẹn lẹgottan fẹl mẹnẹ a' vizto̊l, ẹs imẹ mẹgńilanac neki mẹńńec, ẹs lata iſtennec lẹlkẹt mikẹnt galambat ẹs io̊ni o̊ rẹia, *(17)*ẹs ymẹ żo mẹńbo̊l monduaṇ, It, vaǵon en zereto̊ fiam kiben magaṃnac iol kẹllettem

i i i j

Tahat iç vitetẹc a' kietlẹnbẹ żẹllettől hoǵ kėſėrtetuẹc o̊rdo̊gto̊l *(2)* ẹs mikor bo̊ito̊ltuolna neǵuen napocban, ẹs neǵuẹn ||
19 eyecben, annac utanna ẹhezẹc, *(3)* ẹs hozia vẹpuėn a' kėſẹrto̊ monda neki, Ha iſtennẹc fia vaǵ, moṇǵ, hoǵ ẹ ko̊uec lẹǵẹnec kẹńẹrẹcke *(4)* Ki fẹlẹluėṇ monda neki Mẹrt iruaṇ vaǵon, nẹṃ čac keńerrel ėl embẹr, dẹ mẹṇdẹn igẹuel ki zarmazic iſtennẹc zaiabol *(5)* Tahat viuẹ o̊tet az o̊rdo̊g a' ſ. varoſba, ẹs allata o̊tet a tẹmplomnac teteiėre, *(6)* ẹs monda neki, Ha iſtennẹc fia vaǵ ereziẹd ala tẹ magadat Iruan vaǵon parančolt iſten tẹ rollad o̊ anǵalinac, ẹs kezėcbe vėznec tẹgẹdẹt nẹtalantal mẹgſẹrčed tẹ labaidat a' ko̊ho̊z, *(7)* monda neki ihc Eſmẹg iruan vaǵon Nẹ kėſẹrčed tẹ vradat iſtenẹdẹt *(8)* Eſmẹg viuẹ o̊tet az o̊rdo̊g igẹn magas hėgrẹ, ẹs mutata neki mẹnd ez vilagnac

orzagit ẹṣ o̊ dičo̊ſègit, *(9)* ẹṣ monda nẹki mẹnd ezẹket nekẹd adom, ha lẹ eſuẹn imadandaz engẹmet *(10)* Tahat monda neki ihc, meń ſathanas, iruan vaǵon tẹ vradat iſtenẹdẹt imaǵǵad ẹṣ čac neki zolgal' *(11)* Tahat mẹghaǵa o̊tet az o̊rdo̊g, ẹṣ im anǵaloc | vẹpẹnec ẹṣ żolgalnac uala neki *(12)* Mikor kẹdẹg hallotta volna iç hoǵ Ianuṣ eladatotuolna mẹnẹ galilẹaba, *(13)* ẹṣ nazarẹt neuo̊ varos mẹghaǵuan, ioͤuo̊ ẹṣ lakozẹc tẹngẹr mellet valo capharnaumban Zabulonnac ẹṣ nẹptalimnac vidèkiben, *(14)* Hoǵ be tellesẹdnẹc mẹl' vaǵon monduan Iſayas *propheta* miat *(15)* Zabulonnac fo̊ldoͤ ẹṣ nèptalimnac fo̊ldo̊, tẹngẹrnẹc vta Iordan eluo̊l, poganocnac galilẹaia *(16)* Nẹp ki v̊luala ſẹtẹtſẹgben lata naǵ vilagot, ẹṣ halal arńẹkanac vidèkiben v̊lo̊cnec vilag tamada nekic *(17)* Ennẹc vtanna kezdẹ iç prẹdicalni ẹṣ mondani, Pẹnitẹnciat mu̇uelkẹǵǵetẹc mert elko̊zelẹit nẹktẹc mẹnnecnẹc orzaga *(18)* Iaruan kẹdẹg iç galilẹabeli tẹngẹr mellẹt, lata kẹt aťafiat, Simont ki hiuatic petẹrnẹc, ẹṣ Andoriaſt o̊ aťťafiat, ereztuẹn o̊ haloiocat a' tẹngẹrbe, mẹrt halazoc valanac, *(19)* Es monda azocnac [I.] Io̊uetẹc en vtannam tẹzlec tůto̊ket embèrẹcnẹc halazoia, *(20)* ẹṣ azoc lẹgottan haloioc mẹghaǵuan || ko̊uetẹc o̊tet *(21)* Es innen elẹb mẹnuẹn, lata mas kẹt aťafiat 20 Zẹbẹdẹus iacabat, ẹṣ Ianoſt o̊ aťťafiat a' haioban Zẹbẹdẹuſſal o̊ aťťoccal o̊ haloiocat mẹg zerezuẹn ẹṣ hiua o̊ket, *(22)* Azoc kẹdẹg lẹgottan haloioc ẹṣ aťťoc mẹghaǵuan ko̊uetẹc o̊tet *(23)* Es mẹgkerẹngiuala iç mẹnd galilẹat, tanẹituaņ o̊ ſinagogaiocban, ẹṣ prẹdicaluan orzagnac ẹwanǵẹliomat, ẹṣ mẹguigaztuan mẹndẹn lẹlẹtẹzetẹket ẹṣ mendẹn betẹgſẹget a' nẹpben, *(24)* ẹṣ ki hirhẹuẹc o̊' hire mẹnd ſiriaban, ẹṣ hozanac oͤneki mẹndẹn gonozol vallokat kůlo̊mb kůlo̊mb lẹlẹtẹzetẹckẹl ẹṣ ǵẹtrelmẹckel foglaltacat, ẹṣ kic o̊rdo̊go̊ket valnacuala ẹṣ hauaſocat ẹṣ ko̊zueńẹſẹket, ẹṣ mẹguigazta o̊ket, *(25)* ẹṣ koͤuetẹc o̊tet ſoc ǵo̊lekẹzetẹc galilẹabol, ẹṣ dẹcapuliabol, ẹṣ Ihr̄lmbo̊l, ẹṣ Iudẹabol, ẹṣ Iordan eluo̊l

Cap*itul*um V

Latuan kẹdẹg ihc a' ǵo̊lẹkẹzetẹkẹt fẹlmẹnẹ a' hègre ẹṣ micor lẹu̇ltuolna vẹpẹnẹc o̊ hozia o̊ tanẹituańi, *(2)* ẹṣ o̊ zaia mẹǵńituan tanẹiťauala o̊ket monduaņ *(3)* Bodogoc lelki zẹgẹ-

ne̱c | me̱rt o̊ue̱c me̱ńńecne̱c orzaga *(4)* Bodogoc keǵe̱ſe̱c me̱rt o̊k biriac a' fo̊ldet *(5)* Bodogoc kic ſirnac me̱rt o̊k me̱guigaztaltatnac *(6)* Bodogoc kic eheznec e̤s żomiuhoznac igaſſagot, me̱rt o̊k me̱gele̱ge̱ttetnec *(7)* Bodogoc irgalmazoc me̱rt o̊k irgalmaſſagot ko̊uetne̱c *(8)* Bodogoc tizta ionhouac, me̱rt o̊k iſte̱nt latťac *(9)* Boldogoc bėkeſe̱geſe̱c, me̱rt o̊k iſtenfiainac hiuattatnac *(10)* Bodogoc kic v̊ldo̊zete̱t zenuednec igaſſage̱rt me̱rt o̊ue̱c mėńnecnec orżaga *(11)* Bodogoc vattoc micor embe̱re̱c nekte̱c gonozt mondandnac e̤s tůto̊ket ůldo̊zendne̱c, e̤s mo̱ndandnac me̱nde̱n gonożt tů ellente̱c hazuduan en ėrtem, *(12)* o̊ro̊lľe̱te̱c e̤s vigaǵǵatoc me̱rt bo̊ tů ėrde̱mte̱c mėńnecben, me̱rt iǵ v̊ldo̊zte̱c a' prophe̱tacat kic voltanac tů elo̊ttete̱c *(13)* Tů vattoc ke̱de̱g fo̊ldne̱c ſaui, hoǵ ha a' ſo eleńe̱zendic mibe ſozatic, ſe̱m̄mire ke̱llo̊ touabba, hane̱m hoǵ ki vetteſſėc, e̤s embėre̱cto̊l me̱gńomottaſſe̱c *(14)* Tů vattoc e uilagnac vilagi, he̱ǵėn alkotot varos el ne̱m re̱ite̱zhetic *(15)* Es ne̱m ǵoitnac żo̊ue̱tnekėt, e̤s vetic o̊tet a'
21 żapu ala' de̱ || a' ǵe̱rťa tartora, hoǵ vilagoſe̱hon me̱nde̱necne̱c kic a' hazban vadnac, *(16)* Iǵ vilagoſe̱hon tů vilagtoc embe̱re̱c elo̊t, hoǵ laſſac tů io můuelke̱de̱ſte̱ke̱t, e̤s dičeri̱e̱c tů aťatocat ki vaǵon me̱ńńecben *(17)* Ne̱ akariatoc alaitanotoc, hoǵ io̊ttem le̱ǵe̱c, to̊rue̱nt ſe̱itene̱m, auaǵ prophe̱tacat, me̱rt ne̱m io̊tte̱m to̊rue̱nt ſe̱itene̱m de̱ be̱te̱lleſe̱itene̱m *(18)* Bizon mondom tůnecte̱c, miglen meń e̤s fo̊ld elmulic, e̱ǵ iota auaǵ e̱ǵ apex a' to̊ruėńbo̊l elne̱m mulic migne̱m me̱nde̱ne̱c le̱ǵenec *(19)* Ki ke̱de̱g me̱gſe̱ite̱nd e̱ǵǵet e kůs parančolatoc ko̊zzo̊l e̤s embe̱rėket iǵ tane̱itand kůſſe̱bne̱c hiuatic me̱ńńecne̱c orżagaban, Ki ke̱de̱g be te̱lľe̱ſe̱itendi e̤s iǵ tane̱itand ez naǵobnac hiuatic me̱ńńecnec orzagaban, *(20)* Mondom ke̱de̱g tůuecte̱c, me̱rt hane̱m̄ha inkab bo̊uo̊lko̊dendic tů igaſſagtoc, hoǵ ne̱m az iraſtudoke̱ e̤s a' le̱ualtake̱ ne̱m me̱hette̱cbe me̱ńńecnec orzagaba, *(21)* Hallottatoc me̱rt monduan̄ vaǵon̄ a' ve̱necne̱c Ne̱ o̊ldo̊klih ki ke̱de̱g o̊ldo̊kend mėlto le̱zen̄ itėletnec, *(22)* Ėn ke̱de̱g mon̄dom | tůnecte̱c, me̱rt me̱nde̱n̄ ki haragoze̱c o̊ aťťafianac, mėlto le̱zen itėletne̱c, ki ke̱de̱g mon̄dand o̊ aťťafianac racha mėlto le̱zen tanalčnac, ki ke̱de̱g mondand o̊ aťťafianac balgatag mėlto le̱zen pokol tůze̱nec *(23)* Aze̱rt ha vizėd te̱ aiandokodat az oltarra, e̤s oth me̱gemleke̱zende̱l hoǵ te̱ aťadfia val valamit te̱ ellenėd, *(24)* hadme̱g oth te̱ aiandokodat az oltar elo̊t, e̤s meń elo̊zer e̱ǵǵeſo̊lˊ me̱g

tẹ aťadfiaual, ẹṣ tahat io̊uẹd aiandokoziad tẹ aiandokodat, (25) lẹǵ mẹgẹǵǵeſo̊lt tẹ [†] ellenſẹgẹddel hamar mig vaǵ az vtban o̊uele, Nẹtalantal ad tẹgẹdet tẹ ellenſẹgẹd a' bironac, ẹṣ a' biro ad tẹgẹdet a' żolganac, ẹṣ a' to̊mlo̊ćbe ereztẹſſel, (26) bizoń mondom tẹnekẹd, nẹṃ io̊zki iṇnetėn mignẹṃ mẹg-adod az vtolſo akčat ẹs (27) Hallottatoc mẹrt monduaṇ vaǵoṇ a' vėnẹcnẹc Nẹ paraznalkoǵǵal, (28) En kẹdẹg mondom tůnectẹc, mẹrt mẹndẹn ki latand nẹmbẹriẹt o̊tet kẹuantara, iṃmar mẹgparaznalkodot o̊ miatta o̊ zůuebẹn, (29) Hoǵ ha tẹ iog zėmėd mẹggonozbẹitand || tẹgẹdẹt vẹd ki o̊tet ẹṣ vẹſd el tẹto̊llẹd, mẹrt iob tẹnekẹd hoǵ ẹǵ eluezięn tẹ tagid ko̊zzo̊l, hoǵ nẹṃ mẹnd tẹ teſtẹd ereztẹſſẹc pokolba (30) Eṣ ha tẹ iog kezẹd mẹggonozbẹitand tẹgẹdet, mẹd el o̊tet ẹṣ veſd el tẹ to̊lled mẹrt iob tẹnekẹd hoǵ eluezien ẹǵ tẹ tagid ko̊zzo̊l, hoǵ nẹṃ mẹnd tẹ teſtẹd mẹńńẹn p̄okolba (31) Monduaṇ vaǵoṇ kẹdẹg a' vẹnẹcnẹc, valaki elhaǵanǵa o̊ fẹleſẹgẹt, aǵǵa annac haǵomannac lẹuelėt, (32) En kẹdẹg moṇdom tůnectẹc mẹrt mẹṇdẹṇ ki elhaǵanǵa o̊ fẹleſẹgẹt paraznaſagnac okanalkůl, a' paraznalkottaťťa o̊tet, ẹṣ ki az elhaǵottat vẹndi to̊ruẹnt to̊r (33) Eſmẹg hallottatoc mẹrt monduan vaǵoṇ a' vẹnẹcnẹc nẹ eſkẹǵǵel hamiſſan, dẹ mẹgaǵǵad tẹ eſẹdẹt vrnac (34) En kẹdẹg mondom tůnektẹc, nẹ eſkẹǵǵetẹc mẹndẹṇkẹnt ſẹ mẹńre mẹrt iſtennec zẹki, (35) ſẹ fo̊ldrẹ mẹrt o̊ labainac ſamoľa, ſẹ Ihr̄lmrẹ mẹrt naǵ kiralnac varoſa, (36) ſẹ eſkẹǵǵel tẹ fẹdrẹ mẹrt nẹṃ hać ẹǵ fůrto̊t fẹiẹrrẹ tennẹd auaǵ ſẹkẹtẹiẹ, (37) Lẹǵẹn kẹdẹg tů bezẹttec vaǵoṇ vaǵon, nem nẹṃ, mi kẹdẹg | ezẹcto̊l bo̊uo̊ben lẹnd a' gonoztol vaǵon, (38) Hallottatoc mert monduaṇ vaǵoṇ a' vẹnẹcnẹc, żẹmėt żėmert, fogat fogẹrt, (39) En kẹdẹg moṇdoṃ tůnectẹc nẹ tamaǵǵatoc gonoz ellen, dẹ ha ki čapand tẹgẹdet iog tůǵo̊dre, tarčad annac a' maſicat ẹs, (40) Es ki akarand tẹ velẹd to̊ruẹńben pẹrleni, ẹṣ tẹ zocńadat mẹguẹnni, aǵǵad nẹki palaſtodat ẹs, (41) ẹṣ ki kẹnżerẹitẹnd tẹgẹdet ezẹr vėpėſre, mẹń auual mas ketto̊t, (42) Ki kėr to̊lled aǵ neki, ẹṣ to̊llẹd ko̊lčo̊n veuo̊to̊l el nẹ fordoľ, (43) Hallottatoc mẹrt moṇduan vaǵon a' vẹnẹcnẹc, Żereſſẹd tẹ rokonodat ẹṣ ǵůlo̊ľed tė ellenſẹgẹdet, (44) En kẹdẹg moṇdom tůnectẹc Żereſſẹtẹc tů ellenſẹgtẹket, ẹṣ iol tẹǵẹtẹc azocnac kic tůto̊ket ǵůlo̊ltenẹc, ẹṣ imadkoziatoc tůto̊ket v̊ldo̊zo̊kẹrt ẹṣ patuarozokẹrt, (45) hoǵ lẹǵetẹc tů aťatocnac fiay

ki vaǵon meńńecben, Ki fèl fenleti o̊ napiat iokra ęs gonozocra,
ęs ęs igazacra ęs hamiſſacra, *(46)* Ha kędęg żeretitęc azocat
kic tůto̊ket zeretnęc mi ęrdęmęt vaľľatoc, nęmdę a' iclęs bůno̊s, ||
23 můuelkędetbeliec ęs tęzęc azt è, *(47)* Es ha čac tů aťatoc fiait
v̊duo̊zlenditec mit tęztęc to̊bbet, nęm de az ętnikoſoc ęs tężèc
azt è *(48)* Lęǵętęc azęrt to̊kęlletęſec mikęnt ęs tů meńńęi
aťatoc to̊kęlletęs

vj

Fiǵelmezietęc hoǵ tů igaſſagtocat nę tèǵètęc embęręc
elo̊t, hoǵ lattaſſatoc o̊ to̊llo̊c, ęǵębkènt ęrdemèt nęm vaľľatoc
tů aťatocnal ki vaǵon meńńecben *(2)* Mikor azęrt alamiſnat
tęndez, nę akariad tę elo̊tted trombitaual trombitaltatnod, mi-
kęppen a' kępmutaloc tęznec o̊ ſinagogaiocban, ęs vcaiocban
hoǵ tiztęlteſſenęc embęręcto̊l, bizoń mondom tůnectęc męguo̊ttèc
o̊ èrdęmęket *(3)* Tę kędęg alamiſna tèuèd nę tuǵǵa tę balod
mit tèzen tę iogod, *(4)* hoǵ lęǵen tę alamiſnad rẹitęcben ęs tę
aťad ki laťťa rẹitęcben męgaǵǵa tęneked *(5)* Es micor imad-
kozandotoc, nè lęǵętęc żomoroc mikènt kępmutaloc, kic zeretic
ſinagogaiocban, ęs vcac zęgęn aluan imatkoztocat hoǵ lattaſſa-
nac embęręcto̊l, bizoń mondom tůnektęc | męguo̊ttęc o̊ ęrdęmè-
ket *(6)* Tę kędęg micor imadkozandol be meń tę hailakodba,
ęs aito be tèuèn imaǵǵad tę aťadat rẹitęcben, ęs tę atad ki
laťťa rẹitęcben męgaǵǵa tęneked *(7)* Imadkozuatoc kędęg nè
akariatoc ſokat zolnotoc, mikęnt az ętnicoſoc tèznęc, mert
alaiťac hoǵ o̊ ſoc zauocban męghalgattaſſanac, *(8)* nè akariatoc
azęrt azochoz haſonlatnotoc, męrt tuǵǵa tů aťatoc mi kęllęme-
tęs lęǵen tůnectęc mi elo̊t kèrietęc o̊tet *(9)* Tů azęrt iǵ imad-
koziatoc Mi aťanc ki vaǵ meńńecben, Scentęlteſſec tęneued
(10) Io̊yo̊n tę orzagod Lęǵen tę akaratod, mikęnt meńńen ęs
azonkęnt fo̊ldo̊n, *(11)* Mi teſti keńèro̊nc fęlęt valo kènerct
aǵǵad můneko̊nc ma *(12)* Es bočaſſad můneko̊nc mů vèteto̊n-
ket, mikęnt ęs mů bočatonc neko̊nc vètettęcnęc, *(13)* Es nę
viǵ můnket kèſertetbe, dę żabadoch můnket gonoztol Amęn
(14) Mert ha męgbočatanǵatoc embęręcnęc o̊ bůno̊ket, męg-
24 bočaťťa ęs tůnectęc tů meńńei aťatoc tů vętkęzettęket || *(15)* Ha
kędęg męgnęm bočatanǵatoc embęręcnec o̊ bůno̊ket, tů męn-

ńei aťatoc ſem bočaťťa męg tűnectęc tű bűnto̊ket *(16)* Mikor kędęg bo̊ito̊lęndętęc, neakariatoc lęnnetęc żomoroc mikęnt kępmutaloc, mert ki tettetic o̊ orċaiocat hoǵ lattaſſanac embęręcnęc bo̊ito̊lo̊c, bizoń mondom tűnectęc mert męgvo̊ttęc o̊ ėrdęmęket *(17)* Tę kędęg mikor bo̊ito̊lendęz, tę fędęt męgkeńńed ęs tę orcadat męgmoſſad, *(18)* hoǵ nė lattaſſal embęręcnęc bo̊ito̊lo̊, dę tę aťadnac ki vaǵon reitęcben, ęs tę aťad ki laťťa rėitęcben, męgaǵǵa tęnękęd *(19)* Nę akariatoc kęnčęznętęc tű magatocnac kęnčęket fo̊ldo̊n, hol roſda ęs moľ, męgſęmmięitic, ęs hol vrroc ki aſſac ęs el vroziac *(20)* Kęnčėziętęc kędęg magatocnac kęnčęket mėnben, hol ſem roſda ſem moľ męgnęm ſęmmięitic, ęs ſem vrroc ki nęm aſſac ſęm elnęm vroziac *(21)* Mert hol vaǵon tę kėńčed, ot vaǵon ęs tę zűued, *(22)* Tę tęſtędnęc żo̊uėtneke tę [†] zęmęd, ha tę zęmęd eǵvǵo̊ lęnd mend tę tęſtęd vilagos lėzen, *(23)* ha kędęg tę żęmęd alnoc lęnd męnd tę tęſtęd ſętęt lęzen, azert ha a' vilag | ki tę benned vaǵon ſętęt lęnd a' ſętęt męne lęzen *(24)* Sęnki nęm żolgalhat ket vrat, mert auaǵ eǵǵiket ǵűlo̊li, ęs a' maſikat żereti, auaǵ eǵǵiket tűri ęs a' maſicat vtaľľa Nęm żolgalhattoc iſtennęc ęs mamonnac *(25)* Azęrt mondom tűnecktęc, nę leǵętęc zorgalmazatoſoc tű lęlkętęcnęc mit eǵętęc, *avaǵ* tű tęſtętęcnęc miuel o̊lto̊ziętęc, Nęmde tű lęlkętęc naǵob ė hoǵ nęm az ętęc, ęs a' tęſt hoǵ nęm a' ruha, *(26)* Laſſatoc a' męńńey rępeſo̊ket mert nęm vetnęc ſęm aratnac ſęm ǵo̊itnęc čűro̊cbe ęs tű męńńei aťatoc ęlteti azocat, nęmdę tű incab naǵobbac vattoc azocnal ė *(27)* Tű kitec kędęg gondoluan toldhat o̊ allatťahoz eǵ ſęngnėt, *(28)* ęs a ruharol mit zorgalmaztoc, Laſſatoc a' męzo̊nęc liliomit, mikėppen no̊nec nęm munkalkodnac ſęm fonnac, *(29)* mondom kędęg tűnęctęc, mert ſalamon męnd o̊ dičo̊ſęgęben nęm fędęztetėt vǵan, mikęnt ezęc ko̊zzo̊l ėǵ, *(30)* Ha kędęg a' męzo̊nęc zęnaiat ki ma vaǵon, ęs holnap, a' clibanoſba erėztetic iſten iǵ ruhazia męnt inkab tűto̊ket keuęs hűto̊uec *(31)* Nę akariatoc || azęrt zorgal- 25
mazatoſoc lęnnetęc monduatoc mit ezo̊nc auaǵ mit iżonc *avaǵ* miuel fędęzo̊nc *(32)* mert męnd ezęket poganoc ko̊uetic, mert tuǵǵa tű mėńńei aťatoc hoǵ męnd ezęcnelkűl żűko̊ſlo̊to̊c, *(33)* Kereſſętęc azęrt elo̊zer iſtennęc orżagat ęs o̊ igaſſagat ęs męnd ezęc adatnac tűnectęc *(34)* Nę akariatoc azęrt zorgal-

mazatoſoc lẹnnetẹc holnapra mẹrt a' holnapi nap żorgalmazatoṣ
lẹzen o̊ṇmaganac, elėg napnac o̊ gonoſſaga

Capitulum vij

Nẹ akariatoc itėlnetẹc ẹṣ nẹṃ itėltettẹc *(2)* mẹrt mėl'
itėlettel itėlendẹtẹc itėltettẹc, ẹṣ mėl' mėrtėckel mėrendėtėc
mẹgmėrtetic tůnektẹc *(3)* Mit latod kẹdẹg a' kalazt tė at'adfia
żėmėben, ẹṣ a' gẹrẹndat tẹ zėmėdben nẹṃ latod *(4)* Auaǵ
mikẹppen moṇdod tẹ at'adfianac, At'amfia engẹǵǵed veſſemki a'
kalażt tẹ zẹmẹdbo̊l Es ym gẹrẹnda vaǵoṇ tẹ zẹmẹdben, *(5)* Kẹp
mutalo, veſdki elo̊zer a' gẹrẹndat tẹ zẹmėdbo̊l, ẹṣ ożtan
mẹglatod ki vetnėd a' kalazt tẹ at'adfianac zẹmẹbo̊l *(6)* Nẹ
akariatoc | adnotoc ſcentẹt ėbẹcnẹc, ẹṣ nė ereziėtec tů ǵo̊nǵo̊to̊ket
diżnoc eleibe, nėtalantal mẹg ńomoǵǵac azocat o̊ labockal, ẹṣ
az ẹbec mẹgfordoluaṇ mẹg żaggatnac tůto̊ket, *(7)* Kėriėtec ẹṣ
adatic tůnectẹc, Kereſſėtec ẹṣ mẹglėlitec, koltagiatoc ẹṣ mẹg-
ńittatic tůnectẹc, *(8)* Mẹrt mẹṇden ki kėr vėzen, ẹṣ ki keres
lėl, ẹṣ koltagonac mẹgńittatic *(9)* Auaǵ mėl' az embẹr tů
ko̊zzo̊lẹtẹc kito̊l ha o̊ fia keńeret kẹrend minẹṃ ko̊uet ńoit
neki, *(10)* *avaǵ* ha halat kėrend minem kẹǵot ńoit neki, *(11)* ha
azẹrt tů gonożoc valuatoc tuttoc io adomańocat adnotoc tů
fiaitocnac, mėnt inkab tů at'atoc ki vaǵon meńńecben ad iokat
o̊tet kėro̊cnec *(12)* Azert mẹndẹnėket valamel'l'eket akartoc hoǵ
tẹǵẹnẹc nektẹc embẹrec tů es uǵaṇ tẹǵetẹc azocnac mẹrt e to̊rueń
ẹṣ prophẹtac *(13)* Meńńetẹcbe a' żoros kapun, mẹrt zėlẹs a' kapu
ẹṣ bo̊ az vt mėl' viżen a' veżẹdẹlmre, ẹṣ ſokác vadnac kic altal
mėnnẹc o̊ raita, *(14)* Mẹl' igẹṇ żoros a' kapu ẹṣ keſkėn az vt ||
26 mẹl' vizen az ẹletre, ẹṣ keueſẹn vadnac kic mẹg lėlic o̊tet *(15)* Fiǵel-
mezietẹc a' hamis prophẹtactol kic iőnec tů hoziatoc iuhocnac ru-
haiban, belo̊l kẹdẹg ragadozo farkaſoc, *(16)* o̊ ǵimo̊lčo̊kro̊l eſmeritẹc-
mẹg o̊ket Minẹṃ zẹdnẹc tůuiſſẹcro̊l żo̊lo̊ket, *avaǵ* korokrol figeket
(17) Iǵen mẹndẹṇ io fa io ǵimo̊lčo̊t tėżen, gonoż fa kẹdẹg
gonoż ǵimo̊lčo̊t tėżen *(18)* Gonoż fa nẹṃ tehet io ǵimo̊lčo̊kẹt,
ẹṣ io fa nẹṃ tehet gonoż ǵimo̊lčo̊ket, *(19)* mẹndeṇ fa azẹrt
mẹl' nẹṃ tẹzen io ǵimo̊lčo̊t ki mettetic ẹṣ a' tůzbe ereztetic
(20) Azẹrt o̊ ǵimo̊lčo̊cro̊l eſmeritecmẹg o̊ket *(21)* Nẹm mẹndẹṇ
ki vǵ moṇd ennekẹṃ vraṃ vraṃ mẹǵẹnbe meńńecnec orzagaba,

dẹ ki tézi en aťamnac akaraťťat ki vaǵoṇ mẹńńecben a’ mẹǵén-be mẹńńecnẹc orzagaba *(22)* Sokac moṇdnac ennekẹṃ a’ napon Vram nẹṃde tẹ neuedbe *pro*phẹtaltonc é, ẹṣ tẹ neuedbe o̊rdo̊go̊ket ki vetto̊nc, ẹṣ tẹ neuedbe ſoc iożagokat to̊tto̊nc, *(23)* Es tahat valloc azocnac mẹrt sonha nẹṃ eſmertẹlẹc tů̊to̊ket, tauoziatoc el en to̊llẹm mẹṇd | kic muuelkẹttẹ̊c hamiſſagot *(24)* Azẹrt mẹṇdẹn ki haĺĺa en igéimet ẹṣ tẹżi azocat, haſonlatic bo̊lč emberhez ki rakia o̊ hazat ko̊ zirton, *(25)* ẹṣ żallot lẹ es ẹṣ io̊ttenẹc foĺoc, ẹṣ futtanac zẹlẹc, ẹṣ omlottanac a’ hazra, ẹṣ nẹṃ eſẹt lẹ, mẹrt rakatot vala ero̊s ko̊żirton *(26)* Es mẹṇden ki haĺĺa en igẹimet ẹṣ nẹṃ tézi azokat, haſonlatic heit fẹrfiuhoz ki alkotta o̊ hazat fo̊ueńén, *(27)* ẹṣ żallot lẹ es, ẹṣ io̊ttenẹc fo̊ĺo̊c, ẹṣ futtanac żelẹc, ẹṣ omlottanac a’ hazra, ẹṣ lẹ eſẹt, ẹṣ volt o̊ romlaſa naǵ *(28)* Es uǵ lo̊n mikor iç mẹguẹgeztẹ volna e bezẹdẹket, čudalkodnac vala a’ ǵo̊lekézetẹc o̊ tanoſagan, *(29)* mẹrt vala o̊ket tanẹito mẹnt hatalmas, ẹṣ nẹṃ miként o̊ iraſtudoi ẹṣ a’ lẹualtac

viij

Mikor kẹdẹg lẹżallot volna iç a’ hẹǵro̊l, ko̊uetẹc o̊tet ſoc ǵo̊lekézetẹc, *(2)* ẹṣ ym ẹǵ poclos io̊uẹn imada o̊tet moṇduaṇ Vram ha akarż mẹgtiztẹithać engẹmet, *(3)* Es ki ńoituan iç o̊ kezẹt, illetẹ o̊tet moṇduan, Akarlac mẹgtiżtẹitanoṃ, ẹṣ lẹgottaṇ mẹgtiztoltatẹc o̊ pokloſſaga, *(4)* Es moṇda neki iç Laſſad || hoǵ 27 ſenkinẹc ſẹ monǵad, dẹ meń el mutaſſad magadat a’ papocnac, ẹṣ aiaṇdokoziad az aiandokot, meĺĺet parančolt Moyſẹs azocnac tanoſagocra *(5)* Mikor kẹdẹg bemẹntuolna Capharnaumba, vẹpẹc o̊ hozia a’ Cẹnturio kẹruén o̊tet *(6)* ẹṣ monduan Vram en ǵermẹkem ko̊żuéńes fẹkzẹn hazamban ẹṣ gonożol ǵẹtretic, *(7)* Es moṇda neki iç En elmẹǵẹc ẹṣ mẹgvigażtom o̊tet, *(8)* Es feleluẹn a’ Cẹnturio monda neki, Vram nẹṃ vaǵoc mélto hoǵ io̊y en haiazatom ala, dẹ moṇǵ čac igẹddel ẹṣ mẹgvigazic en ǵẹrmẹkem, *(9)* Mẹrt ẹs en hatalm alat żẹrzetẹt embẹr vaǵoc, valuan vitezẹket en alattaṃ, ẹṣ ennẹc moṇdoc meń ẹṣ elmẹǵen, ẹṣ maſicnac io̊y ẹṣ io̊, ẹṣ en żolgaṃnac tẹd eżt ẹṣ tẹżi, *(10)* Haluan kẹdẹg ezt iç čudalkodẹc, ẹṣ o̊tet ko̊ueto̊cnẹc monda Bizoń moṇdom tů̊nektẹc, nẹṃ lẹltẹm enne hů̊to̊t Iſrlben *(11)* Mondom

kẹdẹg tűnektẹc mẹrt ſokac io̊nẹc napkẹlẹttől ẹs nap ńugattol, ẹs mẹgńugoznac Abrachaṃmal ẹs Iſaackal, ẹs Iacobbal mẹńńecnẹc orzagaban *(12)* Ez orżagnac kẹdẹg fiai ki | vettetnẹc a' kulſo̊ ſetẹtſẹgẹcbe, ot lẹzẹn ſiralm ẹs fogacnac čikorgataſa *(13)* Es monda iç a' Cẹnturionac, Mẹń el ẹs mikẹnt hittel lẹǵen tẹnekẹd, Es mẹgvigazẹc a' ǵermẹc azon ido̊bẹn *(14)* Es mikor iutotuolna iç pẹtẹrnẹc hazaba, lata o̊ napat fekẹttẹ, ẹs hidẹg lẹlẹtte, *(15)* ẹs illetẹ o̊ kezẹt, ẹs mẹghaǵa o̊tet a' hidẹg lélet, ẹs fẹlkele, ẹs zolgaluala nekic *(16)* Eſtue lẹuẹṇ kẹdẹg hozanac neki ſoc o̊rdo̊g vallokat, ẹs ki veti vala a' zẹllétẹket igeuel, ẹs mẹndẹṇ gonożol vallokat mẹgvigażtot, *(17)* Hoǵ betẹlľeſẹdnẹc méľ mondatot Iſaias *pro*pheta miat moṇduan O̊ mű betegſẹgo̊nket eluőttő, ẹs mű lélẹtẹzeto̊nket viſelte *(18)* Latuaṇ kẹdẹg iç ſoc ǵo̊lekẹzetẹket o̊ ko̊rńo̊llo̊, parạṇčola o̊ tanẹituańinac tengẹr altal menniec *(19)* Es hozia vépuẹṇ ẹǵ iraſtudo monda neki Meſtẹr valahoua mẹnẹndez uǵ ko̊uetlẹc tẹgẹdet, *(20)* ẹs monda neki iç Rauażacnac ľikai vadnac, ẹs mẹńńei rẹpeſo̊cnẹc fézkẹc embẹrfianac kẹdẹg ninč houa o̊ feiẹt haitani
28 *(21)* Mas kẹdẹg o̊ tanẹituańi ko̊zzo̊l monda neki, Vram || ereziel engẹmet elo̊żer mẹnnẹṃ, ẹs temetnéṃ el en aťamat *(22)* Ihc kẹdẹg monda annac, Ko̊ues engẹmet, ẹs had a' holtacat temeſſẹc el o̊ halottakat, *(23)* Es o̊ a' haiočkaba félmẹṇuẹn ko̊uetẹc o̊tet o̊ tanẹituańi, *(24)* ẹs im naǵ indolat lo̊tuala a' tengẹrẹn, uǵ hoǵ a' haiočka be fédẹztetnẹc a' habockal, de o̊ alozoṇ vala *(25)* Es hozia vépénẹc o̊ tanẹituańi ẹs fẹlko̊ltẹc o̊tet moṇduan Vr vduőzẹh mű̇ṇket mẹrt eluežoṇc, *(26)* Es moṇda nekic iç Mit fẹltec keues hűto̊uec, Tahat félkeluẹṇ parạṇčola a' zelecnẹc ẹs a' tengẹrnẹc, ẹs lo̊tuala naǵ čendeſſẹg *(27)* Bizoń az embẹrẹc čudalkodnacuala moṇduan Minemo̊ ez mẹrt zelec ẹs tengẹr engednec neki *(28)* Es mikor iutotvolna iç tengẹr eluẹ gẹrazẹnoſocnac vidẹkẹcbe, eleibe kelẹnẹc neki ket embẹrẹc o̊rdo̊go̊ket valloc ſẹrẹcbo̊l ki io̊uén, igen keǵẹtlenẹc, uǵ hoǵ senki sẹṃ mehetne eleue az vton, *(29)* Es im iuo̊ltẹnẹc moṇduaṇ Mi mineko̊nc ẹs neked iç dauidnac fia miẹrt io̊ttel ide ṽdo̊ elo̊t ǵẹtrẹṇed | mű̇ṇket, *(30)* Vala kẹdẹg neṃ meżze o̊ to̊llo̊c ſoc diznocnac čordai o̊riztetuén, *(31)* Az o̊rdo̊go̊c kẹdẹg kéricuala o̊tet moṇduan, Ha ki već mű̇ṇket innen erezih mű̇ṇket a' čorda diznocba, *(32)* Es monda azocnac, Mẹńńetẹc Es azoc ki

mẹnuẹiec mėnėnẹc a' diznocba Es mẹnd a' čorda naǵ hirtelenſẹggel foͦ meredẹc mẹnẹ a' tengẹrbe, ẹs mẹghalanac a' vizecbe (33) A' paztoroc kẹdẹg el futanac, ẹs a' varoſba iutuaioc mẹghirdetẹc mẹnd ezẹket, ẹs ezẹcroͦl kic az oͦrdoͦgoͦket vallottac vala (34)Es im mẹnd a' varos ki ioͦuoͦ içnac eleibe, ẹs oͦtet latuaṇ kėricuala oͦtet hoǵ elmenne oͦ vidėkecboͦl

i x

Es felmenuẹṇ iç a' haiočkaba mėnė tengẹr elue, ẹs iuta oͦ varoſaba (2)Es im hoznacuala neki ėǵ koͦzuėńeſt aǵban fekoͦt, Latuaṇ kẹdẹg iç azocnac hůtoͦket monda a' koͦzuėńeſnẹc Remẹnkẹǵǵel fiam mẹgbočattatnac tẹneked tẹ bůnid (3) Es im nẹmelľec az iraſtudoc koͦzzoͦl mondanac oͦ bennec È karoml (4) Es mikor lattauolua iç oͦ gondolaťťocat monda, Hoǵ mit gondoltoc gonozocat tů zuuetẹcben, (5) Mẹrt mit koͦńueb || moṇdani mẹgbočattatnac tẹneked tẹ bůnid, auaǵ moṇdani Kẹľ 29 fẹl ẹs iarih, (6) Hoǵ kẹdẹg tuǵǵatoc, mẹrt embẹr fianac vaǵon foͦldoͦn hatalma bůnt bočatni Tahat moṇda a' koͦžuẹńeſnẹc Keľ fẹl vẹd tẹ aǵadat ẹs mėń tẹ hazadba, (7) ẹs fẹlkele, ẹs elmẹnẹ oͦ hazaba, (8) Latuaṇ kẹdẹg a' ǵoͦlekẹzetẹc fėlemẹnẹc, ẹs dičoͦuẹitẹc iſtent ki adot iľľen hatalmat embėrẹcnec (9) Es mikor innen el mẹntuolna iç, lata ẹǵ Matẹ neuoͦ embẹrt a' vamon ͦvlette, ẹs moṇda neki koͦues engẹmet Es fẹlkeluẹn koͦuetẹ oͦtet (10)Es vǵ loͦt oͦ a' hazban ẹyette, im ſoc ielẹs bůnoͦs můuelkẹdetbeliec, ẹs bůnoͦſoͦc ioͦuėiec ẹznẹc uala ẹǵbe içſal ẹs oͦ tanẹituańiual (11) Es e latuaṇ a' leualtac mondnacuala oͦ tanẹituańinac, mire ẹžic tů meſtẹrtẹc a' ielẹnualo bůnoͦs můuelkėdetbelieckel ẹs a' bůnoͦſoͦckel, (12) Es haluaṇ iç monda, Nẹm kėlloͦ az egezėcnẹc vruos, de a' gonožol vallocnac, (13) Mėṇńetẹc kẹdẹg tanolľatoc mi vaǵon Irgalmaſſagot akaroc ẹs nẹṃ aldomaſt, mẹrt nẹṃ ioͦttem hiunom igazakat de bůnoͦſoͦket (14) Tahat | vėpẹnẹc oͦ hozia Ianoſnac tanẹituańi monduan Mire mů ẹs a' lẹualtac boͦitoͦloͦnc ǵakorta Tẹ tanẹituańid kẹdẹg nẹṃ boͦitoͦlnẹc (15) Es moṇda iç azocnac, Minẹṃ ſirhatnac a' voͦnẹc fiai miglẹṇ velẹc vaǵon a' voͦ, ioͦnec kẹdẹg napoc mikor toͦlloͦc elvėtetic a' voͦ ẹs tahat boͦitoͦlnẹc (16) Sẹnki ſẹm erezti kẹdẹg vy otroṃba poztonac folťat o ruhaba, mẹrt ki žakažťa magat

az o ruhabol, ẹs a' zakadat nağob lẹzen, *(17)* ẹs nẹm ereztnẹc
vy bort o to̊mlo̊cbe, mẹrt vğ a' to̊mlo̊c mẹgżakadoznac ẹs a'
bor elo̊tletic ẹs a' to̊mlo̊c elueznẹc, Dẹ vy bort vy to̊mlo̊cbe
ereztnẹc ẹs monno mẹgtartatic *(18)* Ezt kẹdẹg mẹg o̊ azocnac
bezėllette ym ẹğ feiẹdelm vẹpẹc o̊ hozia ẹs imada o̊tet mond-
uan Vram en Iẹańom ma mẹg holt, de io̊y vefd rẹia tẹ ke-
zẹdet ẹs mẹgeleuẹnedic, *(19)* ẹs fẹlkeluẹn iç ko̊uetiuala o̊tet o̊
tanẹituańiual *(20)* Es im ẹğ nẹmbẹri ki vėrrel hafaluala tizẹn-
ket eztendo̊to̊lfoguan, vẹpẹc o̊ hozia hatmẹgo̊l, ẹs illetẹ o̊ ruhaia-
nac peremėt, *(21)* mẹrt o̊ vğ mond vala o̊n bennẹ, Ha en čac
o̊ ruhaiat illetendẹm mẹgvigazom *(22)* Es ihc mẹgfordoluan ẹs
30 o̊tet ‖ latuan monda Remẹnkẹğğel ľańom te hűto̊d tẹgẹd mẹg-
uigażtot, ẹs mẹguigażẹc a' nẹmbẹri azon v̊do̊ben *(23)* Es micor
iutotuolna iç a' feiẹdelmnẹc hazaba, ẹs lattauolna ot az igrećẹ-
ket ẹs a' zaigo nẹpet monda *(24)* Tauoziatoc el, mẹrt nẹm
holt mẹg a' ľań dẹ alożon Es mẹgmo̊ueticuala o̊tet *(25)* Es
mikor a' nẹp onnan ki kůldetẹtuolna, bemẹnẹ ẹs foga o̊ kẹzėt,
ẹs monda Lẹań keľ fẹl, Es fẹlkelẹ a' lẹań, *(26)* ẹs e hir mẹg-
hirheuẹc mẹnd a' fo̊ldo̊n *(27)* Es iç innen elmẹnuėn, ko̊uetẹc
o̊tet ket vakoc v̊uo̊ltuẹn ẹs monduan Irgalmazih mů neko̊nc
dauidnac fia *(28)* Mikor kẹdẹg iutotuolna a' hazba vẹpẹnẹc o̊
hozia a' vakoc ẹs monda nekic iç Hiżitẹc ė hoğ ezt tehetẹm
tůnectẹc Mondanac neki, Valobizon vr *(29)* Tahat illetẹ o̊ ze-
mėket monduan Tů ho̊to̊to̊c zerẹnt lẹğen tůnektẹc *(30)* Es
mẹgńilẹc o̊ zėmėc Es fẹńeitẹ o̊ket iç monduan Laffatoc hoğ
valaki mẹgnẹ tuğğa, *(31)* Azoc kẹdẹg ki mẹnuẹiẹc mẹghirdetẹc
mẹnd a' fo̊ldo̊n *(32)* Azoc kẹdẹg ki mẹnuẹiẹc, imẹ hozanac
neki | embẹrt nẹma o̊rdo̊go̊t vallot, *(33)* Es az o̊rdo̊go̊t ki vet-
uẹn mẹg zolala a' nėma, Es čudalkodanac a' ğo̊lekẹzetẹc
monduan, Sonha nẹm tetẹt iğ ifr̄lben *(34)* A' lẹualtac kẹdẹg
mondnacuala, O̊rdo̊go̊c feiẹdelmẹuel veti ki az o̊rdo̊go̊ket
(35) Es mẹgkero̊liuala iç mẹnd a' varofocat ẹs a' kaftẹľocat,
tanẹituan o̊ ğo̊lekẹzetẹcben, ẹs prẹdicaluan orzagnac ẹuanğẹlio-
mat, ẹs mẹg vigaztuan mẹndẹn lėletẹzetẹket, ẹs mẹnden be-
tẹgfẹgẹket

X

(*IX, 36*) Latuan kędęg a' ǵo̊lekęzetęket ko̊ńo̊ro̊lo̊ o̊
raitoc, męrt valanac ǵęttręttec ẹṣ feko̊c, mikęnt paztornal-
kul ualo iuhoc *(37)* Tahat monda o̊ tanęituańinac Az aratat
valobizoń ſoc, a' můueſęc kędęg keueſęc *(38)* kėrietec azęrt
az aratatnac vrat, hoǵ erezie a' muueſęket o̊ arataſaba
(X,1) Es ęǵbe hiuan o̊ tizęnket tanęituanit, ada azocnac hatal-
mat fęrtęzetęs zelletęken hoǵ ki vetnęc o̊ket, ẹṣ męgvigaztana-
nac męndęn lęletęzetęket ẹṣ męndęn betęgſęget *(2)* A' tizenket
apaſtalocnac kędęg neuęc ez Elo̊ Simon ki mondatic pẹtẹrnec ||
ẹṣ Andorias o̊ aťťafia *(3)* Phůlo̊p ẹṣ Birtalan Zębędęus Iacaba 31
ẹṣ Ianoṣ o̊ aťťafia Tamas ẹṣ Matę, a' ielęs bůno̊s můuelkędet-
beli, ẹṣ Alpheus Iacaba ẹṣ Thadęus *(4)* Cananęabeli Simon ẹṣ
Scariutbeli Iudas Ki ęs elarola o̊tet *(5)* E tizęnketto̊t ereztę iç
parančoluan nekic ẹṣ monduaṇ Poganocnac vtaba nę męńuetęc
ẹṣ Samaritanoſocnac varoſiba nė męńnetęc, *(6)* dę inkab męń-
netęc a' iuhochoz kic eltėuehettęc iſr̄lnec hazat *(7)* Męńuetęc
kędęg prędicaľľatoc monduaṇ, Męrt elko̊zeleit męńńecnęc orzaga,
(8) Betegęket vigaziatoc, halottakat fęlko̊lčetęc, Pokloſocat [†]
tiżtęhatoc o̊rdo̊go̊kęt ki veſſetęc Inǵen vo̊ttętęc ẹṣ inǵęn aǵǵatoc
(9) Nė akariatoc birnotoc ſę arańat ſę ezůſto̊t, ſę pęnżt tů maz-
zagtokon, *(10)* nę taſſolt vtban ſę ket ko̊nto̊ſo̊ket ſę ſarukat ſę
veżżo̊t, męrt męlto munkas o̊ ętkėnęc *(11)* Valamęľ varoſba,
avaǵ kaſtęľba bęmęnendętęc kerǵętec ki o̊ bennę lęǵęn mėlto,
ẹṣ oth lakoziatoc mig onnan ki męntęc, *(12)* Bemęnuętec kędęg
a' hazba ko̊zo̊ńńetęc neki moṇduan | Bękeſęg e haznac, *(13)* Es
valobizoń ha a' haz mėlto lend, io̊ o̊ reia tů bękeſęgtęc, Ha
kędęg nęṃ lend mėlto, tů bękeſęgtęc mig tů hoziatoc fordol
(14) Es valakic nęṃ vendnęc tůto̊ket ẹṣ nęṃ hallanǵac tů bezęt-
tęket ki męnuętec a' hazbol auaǵ a' varoſbol lęraziatoc a' tal-
patokon ualo port *(15)* Bizoń mondom tůnektęc Ko̊ńueb lęzen
Sodomiac ẹṣ Gomorraiac fo̊ldo̊knec itėlet napian hoǵnęṃ a' va-
roſnac *(16)* Im en ereztlęc tůto̊ket mikėnt iohokat farkaſoc
ko̊zibe, Lęǵetęc azęrt ildomoſoc mikęnt kęgoc ẹṣ ęǵůǵo̊uec
mikęnt galambac *(17)* O̊rizkęǵǵetęc kędęg emberęcto̊l, mert
viznec tůto̊ket o̊ tanalčocba, ẹṣ o̊ ǵo̊lekęzetęcben męg oſtoroz-
nac tůto̊ket, *(18)* kiraľochoz ẹṣ feiėdelmechez vitettęc en ertem

azocnac tanoſagocra ęs poganocnac *(19)* Mikor kędęg męgfo-
gandnac tůtôket, nę akariatoc gondolnotoc mikênt auaǵ mit
bezęlľetęc, męrt adatic nektęc azon idôben mit bezęlľetęc,
(20) Męrt nęm vattoc tů kic bezęlletęc, de tů aťatocnac lęlke
32 ki bezêl tů bennetęc *(21)* Męrt aťafiu aťťafiat aroľľa halalra || ęs
aťa fiat, ęs tamadnac fiac zůleiec ellen, ęs halallal ǵętric ôket,
(22) ęs lèztec męndęn nępęcnęc ǵůlôfęgęcben en neuemęrt, Ki
kędęg vęgig allanǵa az ṽduôzôl *(23)* Mikor kędęg tůtôket ṽldô-
zendnec az ęǵ varofbol, fuffatoc a' mafba, Bizoń mondom tůnec-
tęc, Nęm vęgezitęcmęg ifṝlnec varofit, mig nęm iôyôn embęr-
nęc fia *(24)* Nęm naǵob tanêituan ô mefteretôl fęm żolga ô
vratol *(25)* Elęg tanęitnannac hoǵ leǵen mikęnt ô mefterę, ęs
zolganac hoǵ leǵen mikęnt ô vra Ha a' hazi aťat bęlzębupnac
hiuttac męnt inkab ô hazabelieket, *(26)* Azęrt nę fęlľętęc azoc-
tol mert fęmmi oľ fędęzęt ki nęm męg iclęntetic, ęs fęmmi oľ
titoc ki nęm męgtudatic, *(27)* Męllęt kędęg mondoc tůnectęc
fetêtben monǵatoc vilagon, ęs meľlet hallotoc fůllel prędicaľľa-
toc haiazatokon *(28)* Es nę fęlľętęc azoctol kic teftętęket męg-
ôlic, lelketęket kędęg nęm ôlhetic męg, de inkab fęlľetęc attol,
ki męnd lêlketęket, ęs teftętęket pokolba veztheti, *(29)* Nęmde
ket verebęc adatnac ęǵfęl | pęnzęn ė, ęs azoc kôzzôl ęǵ nęm
efic fôldre tů aťatocnalkůl *(30)* Tů fetęcnęc kędęg męndęn fůrti
męgzamlaltattac, *(31)* azęrt nę fęlľętęc azoctol, mert foc vere-
bectôl iobbac vattoc tů *(32)* Azęrt męndęn ki valland engęmet
embêrec elôt, vallôm ęs en ôtet en aťam elôt ki vaǵon męńńec-
ben, *(33)* Ki kędęg męgtagadand engęmet embęręc elôt, męg-
tagadom ęs en ôtet en aťam elôt ki vaǵon męńńecben *(34)* Nę
alahatoc hoǵ iôttem leǵęc bêkefęget ereztenęm fôldre, Nęm
iôttem bękefęget ereżtenęm fôldre dę tôrt *(35)* Męrt iôttem męg
valaztanom fiut aťťatol, ęs leant ô ańńatol, ęs napat ô męńętôl,
(36) ęs embęrnęc ô hazabeliec ô ellenfęgi *(37)* Ki kędęg ô
aťťat *avaǵ* ô annat inkab zereti hoǵnęm engęmet nęm mêlto
en hoziam Es ki ô fiat *avaǵ* ô ľańat inkab zereti hoǵ nęm
engęmet nęm męlto ęn hoziam *(38)* Es ki nęm vêzi ô kereztęt,
ęs kôuet engęmet nęm mêlto en hoziam *(39)* Ki męg lêlendi ô
lelkęt eluezti ôtet, ęs ki elueztendi ô lelkęt en êrtem męglêli
ôtet *(40)* Ki fogad tůtôket engęmet fogad, ęs ki fogad engęmet
33 fogaǵǵa azt ki ereztęt engęmęt || *(41)* Ki fogad prophetat *prô-*

pheta neuẹbe propheta ẹrdemẹt vẹzi, ẹs ki fogad igazat igaznac neuẹbe, igaznac ẹrdemẹt vêzi, *(42)* ẹs valaki adand ẹǵ pohar hideg vizet tanẹituannac neuẹbẹ, ẹǵnẹc ezẹc kőzzől mẹntől kůſſebnec, bizoń mondom tůnektẹc nẹṃ vezti el ẹrdemèt

x j

Es vǵ lőt mikor mẹguègezte nolna iç e bezẹdẹket, parančoluan ő tizẹnket tanẹituańinac elmènẹ iṇnen, hoǵ tanẹitana ẹs prẹdicalna ő varoſocban *(2)* Ianuṣ kẹdẹg mikor hallottauolna a' kőtelẹcben xçnac můuelkẹdetit, ereztuèn kettőt ő tanẹituańi kőzzől *(3)* monda ő nekic, Tẹ vaǵ ė ki iőuẹṇdő vaǵ, *avaǵ* ẹǵẹbẹt varonc *(4)* Es feleluẹṇ iç monda azocnac Mẹńńetẹc hirdeſſẹtẹcmẹg Ianoſnac, mẹl'l'ẹkẹt hallottatoc ẹs lattatoc *(5)* Vakoc latnac, ſantac iarnac, pokloſoc mẹgtiztoltatnac Siketẹc halnac, halottac fẹlkelnẹc, zẹgẹnẹc ewaṇǵẹlizaltatnac, *(6)* ẹs bodog ki mẹgnẹṃ gonozboltatic en bennem *(7)* Azoc kẹdẹg elmẹnuẹiec kezdẹ iç mondani a' ǵőlekẹzetẹcnẹc Ianoſrol Mit mẹntetẹcki a' kietlẹn|be latnotoc Zeltől ingando nadat ė *(8)* Auaǵ mit mẹntetẹcki latnotoc Laǵackal ruhaztatot embert ė Imẹ kic laǵackal ruhaztatnac kirali hazacbaṇ vadnac *(9)* De mit mẹntetẹc ki latnotoc Prophetat ė, Sőt moṇdom tůnektẹc mert naǵob hoǵ nẹṃ propheta *(10)* Mẹrt ez az kiről iruaṇ vaǵon Imẹ en ereztẹṃ en anǵalomat tẹ orcad elől, ki mẹg kẹzẹiti tẹ vtadat tẹ előtted, *(11)* Bizoń mondoṃ tůnectẹc, Nẹm tamadot naǵob Ianuṣ baptiſtatol, nẹṃbẹriẹcnẹc zůlőttőc kőzőt, ki kẹdẹg kůſſeb mẹńńecnẹc orzagaban naǵob attol, *(12)* Ianuṣ baptiſtanac kẹdẹg napitol foguan maiglan mẹńńẹcnẹc orzaga erőt val, ẹs erőuel ragaǵǵac azt, *(13)* Mẹrt mẹṇden propheta ẹs tőruẹń Ianoſiglan prophetaltac, *(14)* ẹs ha akariatoc vẹnnetẹc ő Il'l'ẹs ki iőuendő, *(15)* Kinec hallo fůlő vaǵoṇ halgaſſa *(16)* Kihẹz haſonl'am kẹdẹg e[nẹṃ]nẹṃzetẹt, haſonlatnac a' vaſart vlő ǵermẹkẹchẹz kic vuőltuẹṇ mondnac ő fẹlẹcnẹc *(17)* Mů vigaſagos ẹnekẹt ẹneclẹnc tů nectẹc, ẹs nẹṃ zőkẹtẹc mů kẹdẹg zomoro ẹnekẹt ẹneclẹnc tůnektẹc ẹs nẹṃ ſiratoc *(18)* mẹrt iőt Ianuṣ nẹm ẹuẹn ſem iuan
ẹs mondnac, ṓrdőgőt val || *(19)* Iőuő embẹrnẹc fia ẹuèn ẹs iuan, 34
ẹs mondnac im faldoclo embẹr ẹs bornac iuoia, ielẹs bůnős můuelkẹdẹtbeliecnẹc ẹs bůnőſőcnẹc barat'a, ẹs ő fiaitol mẹgiga-

zoltatnac o̊ bo̊lčeſẹgẹ *(20)* Tahat kezdẹ zidalmazni mẹnd a’ varoſocat, kicben ſoc iozagoc lo̊ttenẹc uala azẹrt mẹrt nẹm tartottacvolna pẹn*itenc*iat *(21)* Iay tẹnekẹd Corozaim, iay tẹnekẹd, Bẹtſaida, mẹrt ha Thiruſban ẹs Sidonban lo̊ttenẹc uolna e iozagoc, melľec lo̊ttenẹc tů bennetẹc, rẹgentẹn hamuban ẹs ciliciumbaṇ tartottac uolna pẹn*itenc*iat, *(22)* Dẹ valobizoń mondom tůnectẹc Thiruſnac ẹs Sidonnac ko̊nůeb lẹzen itėlet napian hoǵ nẹṃ tůnektẹc, *(23)* Es ſẹ Capharnaum midenẹṃ mẹnd meńńig fẹlmagaztatol ė de mẹnd pocliglaṇ lẹżallaż, mẹrt ha Sodomaban lo̊ttec volna e iozagoc, mẹlľec tẹ benned lo̊ttec, talantal mẹnd e napiglan vǵan marattac volna, *(24)* dẹ maga valobizoń mondom tůnektẹc, hoǵ ko̊nueb lẹzen Sodomaiac fo̊ldo̊cnẹc itėlẹt napiaṇ hoǵnẹṃ tẹnekẹd | *(25)* Az ido̊ben feleluẹṇ iç monda Valloc tẹnekẹd aťa, meńnec ẹs fo̊ldnẹc vra, mẹrt elrẹitẹttẹd ezėket a’ bo̊lčekto̊l, ẹs az ildomoſoctol, ẹs mẹgielẹntẹtted ezẹkėt aprodocnac, *(26)* Vǵ aťa mẹrt iǵ volt kẹlletuẹṇ tẹ elo̊tted *(27)* Mendẹnẹc ennekẹm adattac en aťamtol, ẹs ſenki ſẹm eſmertẹ fiut hanẹṃ čac aťa, ẹs aťat ſenki ſẹm eſmertẹ hanẹṃ čac fiu, ẹs kinẹc fiu akaranǵa mẹgielẹnteni *(28)* Io̊uetẹc en hoziam mẹnd kic muṇkalkottatoc, ẹs mẹgterheſo̊ltetẹc ẹs en mẹghizlallac tůto̊ket, *(29)* Veǵėtẹc fẹl en iarmamat tů rẹiatoc, ẹs tanoľľatoc en to̊llem, mẹrt en keǵẹs vaǵoc ẹs zuuel alazatos, ẹs lẹltẹc nugolmat tů lẹlkẹtẹcnẹc *(30)* mẹrt en iarmam ẹdẹs ẹs en terhem ko̊ńo̊

x i j

AZ ido̊ben menẹ iç innẹpẹn vetemėń altal, O̊ tanẹituańi kẹdẹg mẹg ehezueiec kezdẹnẹc gabona fo̊ket żaggatnioc ẹs enniec *(2)* A’ lẹualtac kẹdẹg latuaioc mondanac neki, Imẹ tẹ tanẹituańid olľat tẹznẹc, mẹlľet nẹṃ illic nekic tenniẹc iṇnẹpẹkẹn *(3)* Es o̊ moṇda nekic Nẹṃ oluaſtatoc ė, mit to̊t lẹǵen
35 dauid mikor mẹgehėzẹt, ẹs kic o̊ || velẹ valanac, *(4)* Mikėnt be mẹne iſtennẹc hazaba, ẹs az elo̊ veto̊ keńereket mẹg o̊tto̊, kikẹt nẹṃ illic uala neki mẹgenni ſẹm azocnac kic o̊ velẹ valanac hanẹṃ čac čupa papocnac *(5)* Auaǵ nẹṃ oluaſtatoc ė to̊rueńben, mẹrt a’ papoc iṇnẹpen a’ tẹmploṃban az iṇnẹpẹt mẹgto̊ric, ẹs bůṇnelkul vadnac, *(6)* Moṇdom kẹdẹg tůnectẹc mẹrt e

naǵob a' tȩmplomtol, *(7)* Ha kȩdȩg tudnatoc mi vaǵon, irgal-
maſſagot akaroc ȩs nȩm aldomaſt, ſonha ez artatlanokat nȩm
karhoztattatoc uolna, *(8)* mert embȩrnec fia innepnȩc ȩs vra
(9) Es mikor innen elmȩnt volna iuta o̊ ſinagogaiocba, *(10)* ȩs
im ȩǵ aziu kezo̊ embȩr ȩs kerdic uala o̊tet mondua͞n ha illic
zombaton vigaztani hoǵ mȩguadolnac o̊tet, *(11)* O̊ kȩdȩg monda
nekic Ki az embȩr tů ko̊zzo̊lletȩc kinec vaǵon [†] ȩǵ iuha ȩs
eſȩndic żombaton a' verȩmbe, nȩmde raita ragad ȩ ȩs ki emeli
o̊tet, *(12)* mȩnt inkab iob embȩr a' iohtol, ȩs uǵ illic żombato-
kon iol tenni *(13)* Tahat monda az embȩrnȩc Noydki tȩ kezȩ-
det, ȩs ki ńoita, ȩs mȩgvigazȩc Vǵan hoǵ a' maſic *(14)* Ki
mȩnuȩn kȩdȩg a' lȩualtac | tanalčot tartnacuala o̊ ellene mikȩnt
o̊tet el veztenȩc *(15)* Ihc kȩdȩg tuduan elmėnȩ onnaton, ȩs ko̊-
uetȩc o̊tet ſokac, ȩs mȩgvigazta o̊ket mȩnd, *(16)* Es parančola
nekic hoǵ mȩg nȩ ielȩntȩnȩc o̊tet, *(17)* hoǵ betȩlľeſȩdnȩc, mėľ
mondatot Iſayas *propheta* miat mondua͞n *(18)* Imȩ en ǵermȩkȩm
en valaztottam, kit en valaztottam, en zereto̊m kiben iol kȩlle-
tȩt en lȩlkȩmnȩc, vetȩm en lȩlkȩmet o̊ reia, ȩs itėletȩt hirdet
poganocnac, *(19)* Nȩm vetekėdic ſȩm iuo̊lt, ſȩm haľa valaki o̊
żauat vėacba͞n *(20)* Razodot nadat mȩgnȩm żeg, ȩs fůſto̊lgo̊
ſat mȩg nȩm olt, mignȩm veti o̊ ǵo̊zo̊delmȩt itȩletrȩ, *(21)* ȩs o̊
neuȩbe poganoc remȩnkȩdnȩc *(22)* Tahat hozatȩc neki ėǵ o̊rdo̊n-
go̊s vac ȩs nėma, ȩs mȩgvigazta o̊tet, vǵ hoǵ zolna ȩs latna,
(23) Es mȩnd a' ǵo̊lekȩzetȩc čudalkodnac vala ȩs mondnacuala,
Nȩmde ez dauid fia ė *(24)* A' lȩualtac kȩdȩg haluan mondanac,
È nȩm vet ki o̊rdo̊go̊ket, hanȩm čac belzȩbuppal o̊rdo̊go̊c feiȩ-
delmėuel *(25)* Ihc kȩdȩg tudua͞n o̊ gondolattokat || monda nekic 36
Mȩnden orzag o̊no̊n bennȩ mȩgozlatot mȩgpuztoltatic, ȩs mȩn-
dȩn varos *avaǵ* haz o̊ bȩnnȩ mȩgozlatot nȩm al *(26)* ȩs ha
ſathanas ſathanaſt ki vȩt, ḿȩgozlatot o̊n bennȩ, azȩrt mikėppen
allapic o̊ orzaga, *(27)* Azȩrt ha en belzȩbuppal o̊rdo̊go̊c feiedel-
mėuel vetȩcki o̊rdo̊go̊ket, tů fiaitoc kiuel vetnec, azert o̊k lėznȩc
tů biratoc, *(28)* Ha kȩdȩg en iſten lelkȩuel vetȩcki o̊rdo̊go̊ket
azȩrt tů ko̊zitȩcbe io̊t iſtennȩc orzaga, *(29)* Auaǵ mikȩnt mehet
valaki ero̊ſnec hazaba, ȩs elragadozhatťa o̊ edȩńet, hanȩmha
elo̊żer mȩgko̊to̊zendi az ero̊ſt, ȩs oztan vendimȩg o̊ hazat,
(30) Ki ninč en vellem en ellenȩm vaǵon, ȩs ki nȩm ǵo̊it en
velȩm a' himt *(31)* Azert mondom tůnektȩc mȩndȩn bůn ȩs

karomlat mẹgbočattatic embẹrẹcnẹc, lẹlẹknẹc kẹdẹg karomlatťa
nẹm bočattaticmẹg, *(32)* Es valaki mondand igėt [†] embẹr-
fia ellen mẹgbočattatic neki Ki kẹdẹg mondand igėt ſcentlẹlec
ellen, nẹm bočattaticmẹg neki ſẹm evilagban ſẹm a' io̊uendo̊bẹn
(33) Auaǵ tẹǵẹtẹc io fat, ẹs o̊ ǵimo̊lčẹt iot, auaǵ tẹǵẹtẹc gonoz
fat, ẹs o̊ ǵimo̊lčẹt | gonozt, mẹrt valobizon fa o̊ ǵimo̊lčẹro̊l
eſmertetic mẹg *(34)* Kėčke kẹǵonac nẹmzeti, mikẹnt bežẹlhet-
tẹc iokat gonozoc valuatoc, mẹrt zůnec bo̊ſėgėbo̊l bezẹl ža, *(35)* io
embẹr io kẹnčẹbo̊l hoz iokat, ẹs gonož embẹr gonož kẹnčẹbo̊l
hoz gonozokat *(36)* Mondam en kẹdẹg tůnectẹc, hoǵ mẹnden
hiu igėro̊l, kit embẹrẹc bezẹllendnẹc, okot kėl adnia o̊ rolla
itẹlet napian, *(37)* mẹrt tẹ bezẹdẹdbo̊l igazoltatol ẹs tẹ bezẹdẹd-
bo̊l karhoztatol *(38)* Tahat fẹlelẹnẹc [†] neki az iraſtudoc
ko̊zzo̊l, ẹs a' lẹualtac ko̊zzo̊l nẹmẹlľec monduan, meſtẹr akaronc
tẹ to̊lled ielẹnſẹget latnonc *(39)* Ki feleluẹn monda azocnac E
gonož nẹmzet ẹs e parazna ielẹnſẹget kėr, ẹs nem adatic neki
ielẹnſẹg, hanẹm čac Iọnas *propheta*nac ielẹnſẹgẹ, *(40)* Mẹrt
mikẹnt Ionas volt a' Cẹtnẹc haſaban harom nappal ẹs har*om* ẹyel,
iǵen lẹz[nẹc] embẹrnẹc fia harom nappal ẹs harom ẹyel fo̊ldnẹc
zůuėbẹn *(41)* Niniuia beli ſẹrfiac fẹlkelnẹc itẹlet napian e nẹm-
zettel, ẹs mẹgkarhoztatťac o̊tetmẹrt o̊k pen*itenci*at tartottac Ionaſ-
nac prẹdicacioaẹrt, ẹs ym ez naǵob Ionaſnal *(42)* Sababeli
37 kiralnẹ ažžon fẹlkel itẹlet napian e nẹmzettel ẹs || mẹgkarhoz-
tatťa o̊tet, mẹrt io̊t fo̊ldnẹc vẹgẹro̊l halgatni Salamonnac bo̊l-
čẹſſẹget, ẹs im ez naǵob ſalamonnal *(43)* Mikor kẹdẹg a' fer-
tezetẹs žẹllet ki mẹǵẹn embẹrbo̊l iar aziu helẹken, kereſuėn
ńugolmat ẹs nẹm lẹluėn, *(44)* tahat mond mẹgfordoloc en ha-
zamba, honnan ki io̊ttem, ẹs iutuan lẹltẹ o̊tet hiuan ſėpro̊ckel
mẹgtižtẹituan ẹs mẹgẹkẹſẹituẹn, *(45)* Tahat mẹǵẹn ẹs vẹzen o̊
velẹ ẹǵẹb het žellẹtẹket to̊llẹto̊l alnocbakat, ẹs bemẹnuẹiec
lakoznac ot, ẹs lẹznẹc az embẹrnec vtoľi gonozbac eleinel, iǵ
lẹzen e mẹnto̊l gonozb nẹmzetnẹc *(46)* Mẹg o̊ e bezẹluẹn a
go̊lẹkẹzẹtẹcnẹc, ym o̊ ańna ẹs o̊ aťťafiay alnac vala kun ko̊uet-
kẹzuẹn hoǵ neki žolnanac *(47)* Tahat monda neki nėmeľ Im
tẹ ańad ẹs tẹ atadfiay kun alnac, kẹreſnẹc tẹgẹdet, *(48)* Es o̊
feleluẹn a' neki žolonac mọnda Es meľ en aťam ẹs kic en
aťamfiai, *(49)* Es ki terieztuẹn o̊ kezẹt o̊ tanẹituanira mọnda
Im en ańam ẹs en aťamfiai, *(50)* mẹrt valaki tendi en aťamnac

akarattat ki vaǵoṇ meṇńecben, az en aťamfia ẹṣ en hugom ẹṣ
en ańam

xiij

ANapon ki meṇueṇ iꞔ a’ hazbol, v̊l uala a’ teṇgeṛ | mellẹt,
(2) ẹṣ ǵo̊lekẹzẹnec ȯ hozia ſoc ǵo̊lekẹzetẹc, uǵ hoǵ ſelmeṇueṇ
vlnȯ a’ haiočkabaṇ, ẹṣ meṇd a’ ǵo̊lekẹzetẹc alnacuala a’ marton,
(3) ẹṣ bezėl vala nekic pẹlda bezẹdẹcben monduan Im ki
meṇt ki vet vetni ȯ maguat, *(4)* ẹṣ micoṛ vet nẹmelľẹc eſtẹnẹc az
vt ſelẹn, ẹṣ iȯttenẹc a’ meṅńei rẹpeſȯc ẹṣ mẹgȯttẹc azocat,
(5) Eǵebi kẹdẹg eſtenec a’ ko̊ueſrẹ hol neṃ volt ſoc ſo̊ldȯc, ẹṣ
lẹgottaṇ ki ko̊ltenẹc mẹrt neṃ vala fȯldnẹc melſẹgẹ *(6)* Nap
kẹdẹg fẹlkeluẹṇ mẹgheuȯlėnẹc, ẹṣ mẹrt neṃ vala ǵo̊kerẹc mẹg-
azanac *(7)* Eǵebi kẹdẹg eſẹnec a’ tuuiſſecbe, ẹṣ a’ tuuiſſẹc ſẹl-
neuẹnẹc ẹṣ mẹgſo[z]itac azokat *(8)* Eǵebi kẹdẹg eſẹnec a’ io
ſo̊ldbe, ẹṣ adanac ǵimȯlčȯt Eǵebi zaz nemȯuet, ẹǵebi hatuaṇ
nemȯuet, ẹǵebi harmić nemȯuet, *(9)* Kinec vaǵoṇ hallo fulȯ
halgaſſa *(10)* Es hozia vėpuẹṇ ȯ tanẹituańi mondanac neki, Mirẹ
bezẹllez nekic pẹldabezẹdẹcben *(11)* Ki feleluẹn monda azocnac,
Mẹrt nektẹc aduan vaǵoṇ mẹgeſmernẹtẹc meṅ orzagnac titkia,
Azocnac kẹdẹg niṅč aduaṇ, *(12)* mẹrt kinec vaǵoṇ annac adatic
ẹṣ bȯuȯltetic Kinẹc kẹdẹg niṇč, ẹṣ mẹlľet laććic vallani el
vẹtetic ‖ ꝯ tȯllȯ *(13)* Azẹrt bezẹllẹc nekic pẹlda bezẹdẹcben, mẹrt 38
latuan neṃ latnac ẹṣ haluan neṃ halnac ẹṣ neṃ ertnẹc, *(14)* Hoǵ
betẹlľẹſẹǵǵẹc ȯ bennẹc Iſaias prophẹciaia monduaṇ, Hallattal
hallotoc ẹṣ neṃ ertitec, ẹṣ latuan lattoc ẹṣ neṃ lattoc, *(15)* mẹrt
mẹgko̊uerẹdẹt e nẹpnec ȯ zůuȯc, ẹṣ ȯ fulȯckẹl nehezen hallot-
tanac, ẹṣ ȯ żemẹket berekeztẹttẹc, hoǵ nẹ latnauac valaha
żemeckel, ſẹ fůlȯckel hallananac, ſẹ zuuȯckel ertenẹnẹc hoǵ
mẹgfordolnanac ẹṣ mẹg vigaziam ȯket, *(16)* Tů zẹmtẹc kėdẹg
bodogoc mẹrt latnac, ẹṣ tů fůletẹc kic halnac, *(17)* Valobizon
mondom tůnectẹc, mẹrt ſoc prophẹtac ẹṣ igazac kẹuantac lat-
nioc, mẹlľẹkẹt lattoc, ẹṣ neṃ lattac, ẹṣ hallanioc mẹlľẹkẹt hal-
lotoc ẹṣ neṃ hallottac *(18)* Tů azẹrt halgaſſatoc a’ vetȯnẹc
pėldabezėdėt, *(19)* Meṇdẹn ki halľa az orżagnac igeiėt ẹṣ neṃ
erti, iȯ a’ gonoż ẹṣ el ragaǵǵa ażt mėľ vettetẹt ȯ zůuẹbẹṇ, Ez
az ki vettetẹt az vt felėn *(20)* Ki kẹdẹg vettetẹt a’ ko̊ueſre,

Ez az ki hall′a iſtennẹc igẹiẹt, ẹṣ lẹgottan ȯrȯmmel vẹżi ażt, *(21)* mẹrt kẹdẹg nẹm val ȯ bennẹ ǵȯkeret, de ideſt, tȯrȯdelm lėuėn kẹdẹg ẹṣ v̄ldȯzet az igẹiert lẹgottan mẹg gonożbodic | *(22)* Ki kẹdẹg vettetẹt a’ tȗuiſbe, Ez az ki hall′a az igėt, de ez vilagnac żorgalmazatoſſaga, ẹṣ kazdagſagnac hazugſaga mẹgfoit′a azt, ẹṣ ǵimȯlčnelkȗl lẹżen, *(23)* De a’ ki a’ io fȯldbe vettetẹt, Ez az ki hall′a az igėt ẹṣ erti, ẹṣ ǵimȯlčȯz nẹmel′ żaż nemȯuet, ẹǵẹbi kẹdẹg hatuan nemȯuet, bizoń ẹǵebi harmić nemȯuet *(24)* Eǵẹb pelda bezẹdet vetẹ azocnac mọnduan, Meńńecnẹc orzaga haſonlatic embẹrhez, ki vetẹt io magot ȯ żantaſaba, *(25)* mikor kẹdẹg nėpec el aluttac volna, iȯt ȯ ellenſẹgẹ, ẹṣ fẹll′ȯl rẹia vetẹt konkolt, a’ buza kȯzibe, ẹṣ elmẹnt, *(26)* Mikor kẹdẹg a’ fȗ nȯt volna, ẹṣ ǵimȯlčȯzȯt volna, tahat a’ konkol′oc ẹs mẹgiėlẹnẹnẹc *(27)* Vėpuẹ̇n kẹdẹg a’ hazi at′anac żolgai mọndanac neki, Vram nẹmde, io magot vettel vala ė tẹ zantaſodba, azẹrt honnaṇ vall′a a’ konkol′ocat, *(28)* ẹṣ monda azocnac Az ellẹnſẹgẹs embẹr tȯttȯ azt [†] A’ żolgac kẹdẹg mondánac neki, Akard ė elmėǵȯnc, ẹṣ ẹǵbe żėǵǵȗc azocat *(29)* Es monda, Nẹ talaṇtal a’ konkol′ ki żeduėtec ki irčatoc velẹc ȯzuȯ a’ buzat ẹs, *(30)* dẹ haǵǵatoc monnot nȯni az arataſiglan, Es az
39 aratatnac ideiẹben mọndom az aratocnac, Żẹǵǵẹtẹc elȯzer || a’ konkol′t, ẹṣ kȯtȯziėtẹc azocat ńalabocba mẹgėgettetni, a’ buzat kẹdẹg ǵȯhėtẹc en čȗrȯmbe *(31)* Eǵẹb pẹlda bezẹt vetẹ nekic monduaṇ Mėńńecnẹc orżaga haſonlatic muſtar maghoz, kit vẹuẹn embẹr vet ȯ żantaſaba, *(32)* ki iollehet mẹnden magtol kȗſſeb, mikor kẹdẹg neuẹnd, naǵob mẹnden kapożtanal, Es lẹzen faia vǵ hoǵ mėńńey repeſȯc iȯyenẹc, ẹṣ lakozianac ȯ again *(33)* Eǵeb pẹldabezėdet bezẹlle nekic mọnduan Meńńecnẹc orżaga haſonlatic kouażhoz, kit vėuẹn hẹmberi el rẹit harom mẹrćẹ liżtbe mignẹm mẹnd mẹgkẹlne *(34)* Mend ezẹket beżẹllẹ iç a’ ǵȯlekẹzetẹcnẹc pelda bezẹdecben, ẹṣ pẹldabeżẹdnelkȗl nẹm beżẹl uala nekic, *(35)* hoǵ betel′l′eſẹdnẹc, mel′ mondatot propheta miat mọnduan Mẹǵńitom en żamat pẹldabezẹdecben, mẹghirdetẹm vilagkezdetitȯl foguaṇ ualo titkokat *(36)* Tahat a’ ǵȯlekẹzetẹc elereztuẹn iȯuȯ a’ hazba, ẹṣ vẹpẹnẹc ȯ hozia ȯ tanẹituańi monduan, Maǵarazd mẹg mȗnekȯnc a’ żantas konkol′anac pėldabeżẹdẹt *(37)* Ki feleluẹn monda Ki veti a’ io magot, az embẹrnẹc fia *(38)* Az żantat kẹdẹg, az e vilag, A’ io mag

kẹdẹg azoc az orzag|nac fiay, A' konkoľoc kẹdẹg Azoc az alnoc fiac, *(39)* Az ellenſẹg kẹdẹg ki vetẹtte azocat, az, az o̊rdo̊g, de az aratat, az e' vilag vẹgezete, Az aratoc kẹdẹg az angaloc, *(40)* Azẹrt mikėnt ẹǵbe zẹdic a' konkoľocat ẹṣ tu̇zzel mẹgėgetic, iǵen lẹżẹṇ e vilagnac uėgezetėben, *(41)* erezti embẹrnẹc fia o̊ angalit, ẹṣ ėgbe ǵo̊itnẹc o̊ orżagabol mẹndẹṇ gonożbolatocat, ẹṣ azokat kic tẹżnẹc hamiſſagot, *(42)* ẹṣ ereżtic o̊ket tu̇znec kemẹnćeiẹbe, ot lẹzen ſiralm ẹṣ fogacnac čikorgataſa, *(43)* Tahat az igazac ſėnlnẹc mikẹnt nap o̊ atťocnac orżagaban, Kinẹc hallo fu̇lo̊ vaǵon halgaſſa, *(44)* Mẹńńecnẹc orżaga haſonlatic żantaſba rẹitẹt kẹnčhez, Kit mėľ embẹr mẹglėlend elrẹiti, ẹṣ azon valo o̊ro̊mėben elmėǵėn ẹṣ elaroľľa mendenẹt miẹ vaǵon, ẹṣ mẹguėżi a' zanto fo̊ldet *(45)* Eſmẹg mẹńńecnẹc orżaga haſonlatic kereſkẹdo̊ emberhez, ki keres nemẹs ko̊ueket, *(46)* leluẹn kẹdẹg ẹǵ dragalatuṣ ko̊uet, mẹǵen ẹṣ elaǵǵa mendenẹt miẹ vaǵon, ẹṣ mẹguėżi ażt *(47)* Eſmẹg mẹṇńecnẹc orżaga haſonlatic tengẹrbe ereztėt varſahoz, kibe ǵo̊lekẹzic mẹṇden halacnac nẹmzẹtẹbo̊l, *(48)* Ki mikor betelic || ki vonuaṇ ẹṣ a' mart mellet 40
v̊luẹn, valaztottac a' iokat o̊ edẹńẹcbe, a' gonozocat kẹdẹg ki ereztẹttẹc, *(49)* Iǵen lẹzẹṇ e uilagnac vẹgezetẹbẹṇ ki mẹnnẹc az anǵaloc ẹṣ el valazťac a' gonozocat az igazac ko̊zzo̊l, *(50)* ẹṣ ereztic o̊ket tu̇znẹc kemẹṇćeiẹbe, oᵗh lẹzen ſiralm ẹṣ fogacnac čikorgataſa *(51)* Ertẹttėtec ė mẹṇd ezẹket, moṇdnac neki Es uǵ, *(52)* moṇda azocnac, Azẹrt mẹṇdẹṇ iraſtudo tanolt mẹńńecnẹc orzagaban, haſonlatic embẹrhez hazi atahoz, ki hoz o̊ kẹṇčẹbo̊l vyokat ẹṣ okat *(53)* Es ez uǵ lo̊n, mikor mẹgvėgeżtẹ volna ihc e pėlda bezẹdẹket, elmẹnẹ iṇnen, *(54)* ẹṣ iutuan o̊ hazaiaba, tanẹiťa uala o̊ket, o̊ ſinagogaiocban, uǵ hoǵ moṇdananac, honnan ennec mẹṇd ez bo̊lčeſẹgẹc, ẹṣ e iożagoc *(55)* Nẹmde ez az alč fia ė, nẹmdẹ o̊ ańńa mondatic marianac ė, ẹṣ o̊ atťafiay iacab ẹṣ ioſẹph, ẹṣ Simon ẹṣ Iudas, *(56)* ẹṣ o̊ hugi nẹmde mẹṇd mu̇ nalonc vadnac ė, azẹrt honnan vadnac ennec mẹṇd ezẹc, *(57)* ẹṣ iǵ mẹggonozbodnac uala o̊ bennẹ Ihc kẹdẹg moṇda, Ninč *propheta* tizteſſẹgnelku̇l hanẹṃ čac | o̊ hazaiabaṇ ẹṣ o̊ hazabaṇ, *(58)* ẹṣ nẹṃ to̊n ot ſoc iozagocat o̊ hu̇to̊tlenſẹgẹkẹrt

xiiij

AZ v̊dőben halla ne̱ǵedlő herode̱s ic̨nac hire̱t, *(2)* ẹṣ mond̲a ő ǵermékinec, E Ianuṣ baptiſta ő kőlt fe̱l halottaibol ẹṣ aze̱rt můuelkédtetnec e iożagoc ő benne, *(3)* He̱rode̱s ke̱de̱g me̱gfogta Ianoſt ẹṣ me̱g kőtelezte̱ őtet he̱rodiaſe̱rt ő aťťafianac feleſe̱geie̱rt, *(4)* Me̱rt Ianuṣ vǵ monduala neki, Ne̱m illic te̱neke̱d vallanod őtet, *(5)* ẹṣ akaruan őtet me̱gfogni fe̱le̱ a' ne̱ptől, me̱rt uǵ vaľ-ľacuala őtet me̱nt *prophetat*, *(6)* Herode̱ſne̱c ke̱de̱g le̱tele̱ nap-ian, zőkdőſő he̱rodiadiſnac ľańa az ebéllő haz kőze̱pe̱t, ẹṣ kél-lete̱c he̱rodeſnec, *(7)* aze̱rt eſcuel fogada neki adni valamit kérne őtőllő, *(8)* ẹṣ az ő ańńatol im̄tetue̱n mond̲a, Aǵǵad enne-ke̱m itten Ianus baptiſtanac feie̱t e̱ǵ talńe̱ron, *(9)* Es me̱gżo-morode̱c a' kiraľ az eſnec tőrue̱ńeiért, ẹṣ azoke̱rt kic őuele̱ e̱ǵbe v̊lne̱c vala, paranč̲ola neki adni, *(10)* ẹṣ erezte̱ ẹṣ me̱gńakaza Ianoſt a' tőmlőcben, *(11)* ẹṣ elhozate̱c e̱ǵ talńe̱ron ő feie̱, ẹṣ a' 41 ľannac adate̱c, ẹṣ viue̱ ő ańńanac, *(12)* ẹṣ hozia ve̱pue̱n || ő tane̱ituani vėue̱c ő teſte̱t ẹṣ eltemete̱c azt, ẹṣ iőue̱iec me̱ghirde-te̱c ihenac *(13)* Kit micor hallotuolna ihc haiočkaba menuén elméne innen kietlen heľre maganac, Es micor hallottac uolna a' ǵőlekezete̱c kőuete̱c őtet varoſocbol ǵalogon, *(14)* ẹṣ ki me̱n-ue̱n̲ lata a' foc ǵőleke̱zete̱t ẹṣ kőńőrőlő ő raitoc ẹṣ me̱gvigazta ő lélete̱zőiőket *(15)* Eſtue le̱ue̱n ke̱de̱g vépe̱nec ő hozia ő tane̱it-uańi (†) e heľ pużta, ẹṣ az idő im̲mar elmult, erezd el a' ǵőleke̱-zete̱ket, hoǵ me̱nue̱n caſte̱ľokba ve̱ǵene̱c e̱tket magocnac *(16)* Ihc ke̱de̱g mond̲a nekic ne̱m kel elme̱nnie̱c, de̱ aǵǵatoc tů azocnoc enniec, *(17)* Felele̱nec neki ninč it, hane̱mčac őt keńér ẹṣ ket hal, *(18)* Ki monda nekic, Hoziatoc neke̱m ide azocat, *(19)* Es micor paranč̲olt uolna a' ǵőleke̱zetne̱c le ůlni a' ze̱nan, ve̱ue̱n az őt ke̱ńere̱ket, ẹṣ a' ket halakat me̱ńbe tekentue̱n̲ me̱g alda, ẹṣ me̱gze̱ge̱ ẹṣ ada ő tane̱ituańinac, A tane̱ituańoc ke̱de̱g adac a' ǵőleke̱zete̱cne̱c, *(20)* ẹṣ me̱nd őne̱c, ẹṣ me̱gele̱ge̱dėne̱c, ẹṣ fel-ue̱ue̱c a' dere̱becnec marade̱kat tizenket fůles koſarocat telleſe̱-ket, | *(21)* Az e̱uőcne̱c ke̱de̱g zamoc vala őtzer eze̱r ferfiac nem-be̱riectől ẹṣ aprodoctol me̱g valua, *(22)* Es le̱gottan kenzere̱ite̱ ic̨ ő tane̱ituańit a' haiočkaba fe̱lme̱nniec, ẹṣ őtet elől kelue̱n a' tenge̱re̱n altal me̱nniec, miglen elereztene̱ a' ǵőle̱ke̱zete̱ket,

(23) ẹṣ a' ǵo̊lekẹzet elereztueṉ fel mẹnẹ a' hẹǵre o̊ṉmaga imatkozni Eſtue leueṉ kẹdẹg o̊ṉmaga ottan vala, *(24)* A haiočka kẹdẹg a' haboctol haǵigaltatikuala a' tengẹr ko̊zepẹt mẹrt a' żel ellen vala *(25)* Az ẹynẹc kẹdẹg neǵed vigiliaia koron, io̊uo̊ o̊ hoziaioc a' tengẹren iaruan, *(26)* ẹṣ o̊tet latuaioc a' tengẹreṉ iaratta megżomorodanac monduaṉ mẹrt e tůndẹrlet, ẹṣ fẹltecben iuo̊ltėnẹc, *(27)* Es lẹgottan ihc żolala nekic monduan, valľatoc hůſẹget en vaǵoc nẹ akariatoc fėlnetẹc, *(28)* Feleluẹṉ kẹdẹg pẹtẹr monda, Vram ha tẹ vaǵ parančolľ nekẹm, hoǵ iuthaſſac te hoziad a' vizekẹn, *(29)* ẹṣ o̊ monda io̊y, Es lẹzaluan pẹtẹr a' haiočkabol iar vala a' vizekẹn hoǵ iutna iꞔhoz, *(30)* Latuaṉ kẹdẹg a' naǵ żelet fẹlẹmec, Es mikor elkezdẹt volna mero̊lni, iuo̊lto̊ monduaṉ Vram v̊duo̊zẹh engẹmet || *(31)* Es lẹgottan iꞔ o̊ 42
keze [†] ki ńoituan mẹgragada o̊tet ẹṣ monda neki, Keuẹs hůto̊ mire ketẹlkẹdėl *(32)* Es micor fel mẹnt uolna a' haiočkaba mẹgalla a' zel, *(33)* Kic kẹdẹg a' haiočkaban valanac io̊uẹnec, ẹṣ imadac o̊tet moṉduan, bizoń iſtennẹc vaǵ fia *(34)* Es micor tengẹren altal mẹntenẹc uolna iutanac gẹnazaretnẹc fo̊ldėbe, *(35)* Es micor mẹgeſmertẹc uolna o̊tet a' helńẹc fẹrfiai ereztẹnec mẹnd a' vidėc zerẹnt, ẹṣ hozanac neki mẹndẹn gonożol vallokat, *(36)* ẹṣ kẹricuala o̊tet, hoǵ auaǵ čac o̊ ruhaianac peremẹt illetnẹc, ẹṣ valakic illettẹc mẹguigażtanac

XV

Tahat vẹpẹnec o̊ hozia irlmbo̊l az iraſtudoc ẹṣ a' leualtac monduan *(2)* Mire to̊ricmẹg a' tẹ taneituańid a' vėnecnẹc żerzẹſẹket, mẹrt nẹṃ moſſacmẹg o̊ kezẹket micor kẹńeret ẹznec *(3)* Es o̊ feleluẹṉ monda azocnac, Es tů mire to̊ritẹcmẹg iſtennẹc parančolattat a' tů zerzėſtẹkẹrt mẹrt iſten uǵ mondot *(4)* Tiżtẹlled tẹ aťadat ẹṣ tẹ ańadat, ẹṣ valaki mondand gonozt o̊ aťťanac *avaǵ* o̊ ańńanac halallal haľlon, *(5)* ẹṣ tů vǵ mondotoc, Valaki mondand aťťanac *avaǵ* ańńanac, valamẹľ aiandoc en to̊llẹm vaǵoṉ tẹneked haznal, *(6)* Es nẹṃ | tiżtẹli o̊ aťťat *avaǵ* o̊ ańńat, Es mẹgſẹmmieitettẹtẹc iſtennẹc parančolatťat a' tů zerzẹſtẹkẹrt, *(7)* Kẹpmutaloc, iol prophetalt iſayas prop*heta* tůrollatoc, monduan *(8)* E nepec aiakockal tiztelnẹc engẹmet, o̊ żuuo̊c kẹdẹg mezze en to̊llẹm *(9)* octalan bo̊čo̊lnec engẹmet,

tanẹituaioc emberẹcnẹc tanoſagit, ẹs parančolatit *(10)* Es ẹǵbe o̊ hozia hiuan a' ǵo̊lekẹzetẹket monda nekic, Halgaſſatoc ẹs erčėtec, *(11)* mẹrt mi żan be mẹǵẹn nẹm fertẹztetmẹg emberẹket, de mel' żabol ki io̊ a' ferteztetmẹg embẹrẹket, *(12)* Tahat vẹpuẹn o̊ hozia o̊ tanẹituańi mondanac neki, tud ė mẹrt a' lẹualtac, ez ige haluan mẹg gonozbodnac, *(13)* Es o̊ feleluẹn monda, Mẹndẹn plantalat kit nẹm plantalt en mẹńńei aťam ki irtatic *(14)* Haǵǵatoc el azokat mẹrt vakoc ẹs vakocnac vezeri, Ha kẹdẹg a' vac a' vakot vezetendi, moṇnaic a' verẹmbe eſic, [†] *(15)* Feleluẹn kẹdẹg pẹtẹr monda Maǵarazdmẹg neko̊nc e pẹlda beżẹdet, *(16)* Es o̊ monda Mẹg tů ẹs ertelmnelkůl vattoc ė, *(17)* nẹm ertitec ė Mẹrt mẹnden mi żan be mẹǵen haſba mẹǵen, ẹs a' tiztolatban ki mẹǵen *(18)* Mẹlľẹc kẹdẹg żabol ki io̊nẹc, zůbol żarmaznac, ẹs azoc ferteztetnẹc mẹg embẹrẹket,
43 *(19)* Żůbo̊l kẹdẹg żar||maznac gonoz gondolatoc embẹr o̊ldo̊kėſẹc to̊rueń to̊rẹſec paraznaſagoc vrſagoc hamis tanoſagoc karom̃latoc, *(20)* ezẹc kic mẹgfertẹztetnẹc embẹrẹket, Moſdatlan kezzel ualo kẹnẹr ẹtel kẹdẹg nẹm fẹrteztetmẹg embẹr[ẹket]t *(21)* Es iç innen ki menuėn mẹnc tiruſnac ẹs Sidonnac uidẹkibe *(22)* Es im ẹǵ Cananẹai nemberi a' vidėcbo̊l ki io̊uẹn iuo̊ltuala monduaṇ neki Irgalmazih ennekem vram dauidnac fia, mẹrt en lẹańom az o̊rdo̊gto̊l gonozol ǵẹtretic, *(23)* ki čac ẹǵ igėt ſẹm felele neki Es o̊ hozia vẹpuẹn o̊ tanẹituani kẹricuala o̊tet monduaṇ Erezdel ezt mẹrt vtannonc iuo̊lt, *(24)* O̊ kẹdẹg feleluẹn monda Nẹm vaǵoc ereztetẹt hanẹm čac a' iuhochoz kic eltẹuehẹttẹc iſrlnẹc hazat, *(25)* Es az io̊uo̊ ẹs imada o̊tet monduan, Vram ſẹgẹh engẹmet *(26)* Ki feleluẹn monda Nẹm io a' fiac kẹnerẹt mẹguenni ẹs az ėbecnẹc erezteni, *(27)* Es a' monda, Vǵ vram, Dẹ maga lam a' ko̊lkẹc ẹs ẹznẹc a' [†] morſalẹkocbol, kic eſnẹc o̊ vrocnac aztalokrol, *(28)* Tahat fẹleluẹn iç monda aṇnac O' nemberi naǵ tẹ hůto̊d lẹǵeṇ nekẹd mikẹnt akarod Es mẹguigazẹc o̊ ľana azoṇ ido̊ben *(29)* Es micor iṇnen iç elmultuolna, iuta galileabeli | tengẹr mellẹ, ẹs fel menuẹṇ a' hẹǵre vluala ot *(30)* Es vẹpėnec o̊ hozia ſoc ǵo̊lekẹzetẹc valuan o̊ uelẹc nemakat ẹs ſantacat ẹs vakocat ẹs lẹletẹzetẹſẹket, ẹs [†] ẹǵebẹket ſokakat, ẹs vetec o̊tet o̊ labai elo̊t, ẹs o̊ mẹguigazta o̊ket, *(31)* uǵ hoǵ a' ǵo̊lekẹzetẹc čudalkodnanac latuaṇ a' nẹmakat zolnioc ẹs a' ſantakat iarnioc ẹs a' vakokat latnioc, ẹs felma-

gaztatac iſr̄lnẹc iſtenėt *(32)* Ihc kẹdẹg o̊ tanẹituańi ẹǵbe hiuan
monda Ko̊ńo̊ro̊lo̊c a' ǵo̊lekẹzetẹn mẹrt iṃmar harmadnaptol fog-
uaṇ lakoznac en velẹm, ẹṣ ehẹn o̊ket elereztenẹṃ nẹm akarom,
hoǵ mẹgnẹ foǵatkoznanac az utban, *(33)* Es mondanac neki
a' tanẹituańoc, Hol vaǵon azẹrt neko̊nc aṇnẹ kẹnero̊nc e kiet-
lenben, hoǵ enne ǵo̊lekẹzetẹket mẹgelẹgẹitheſſo̊ṇc *(34)* Es iç moṇda
azocnac, Han kėńeretẹc vaǵon, Es azoc mondanac, Het ẹṣ keuẹs
halac̆kanc, *(35)* Es paran̆cola a' ǵo̊lekẹzetnẹc hoǵ le ůlnėnẹc
a' fo̊ldo̊n *(36)* Es vẹuẹn a' het kẹńereket ẹṣ a' ket halakat ẹṣ
halat aduaṇ mẹgzẹgẹ, ẹṣ, ada o̊ tanẹituaninac, ẹṣ a' tanẹituanoc
adac a' nẹpẹcnẹc, *(37)* ẹṣ mẹnd o̊nẹc ẹṣ mẹgelẹgẹdẹnẹc, ẹṣ a'
derẹbẹcbo̊l kic mẹgmarattacuala fẹluẹuẹc het koſarokat teľľeſẹ-
ket *(38)* Kic kẹdẹg o̊ttenec uala, valanac nẹǵżer ezẹr embẹrẹc,
aprodocnalkůl ẹṣ nembẹriẹknelkůl, *(39)* ẹṣ a' || ǵo̊lekẹzet elerezt- 44
uẹṇ felmẹne a' haioc̆kaba, ẹṣ iuta magẹdonnac videkẹbe

xvj

Es vẹpẹnẹc o̊ hozia a' leualtac, ẹṣ a' ſaduceoſoc kẹdẹg ẹṣ kẹrẹc hoǵ mẹńbo̊l ielẹnſẹget mutatna nekic *(2)* Es o̊ feleluẹṇ monda azocnac Eſtue lẹuẹṇ uǵ mondotoc, derhẹno̊ lẹzen mẹrt vėrhẹno̊ a' meń, *(3)* ẹṣ holual ma fẹrgeṭẹg, mẹrt żomoro meń fẹnlic, *(4)* Azẹrt meńnẹc żemẹľet tuǵǵatoc mẹgvalażtanotoc, Ez ido̊nẹc kẹdẹg ielenſėgėt nẹṃ tudhaťťatoc, Gonoz [†] nẹmzet ẹṣ to̊ruẹń to̊ro̊ ielẹnſẹget kėr, ẹṣ ielẹnſẹg nẹṃ adatic neki hanẹṃc̆ac Ionas p*ro*phetanac ielẹnſẹgẹ Es azoc elhaǵuan elmẹne *(5)* Es micor iuttacuolna o̊ tanẹituańi tengẹr elue, elfeletkeztẹc kẹnereket velẹc vẹṇni, *(6)* moṇda azocnac Laſſatoc, ẹṣ o̊rizkẹǵǵetẹc a' lẹualtacnac ẹṣ a' ſaducẹoſocnac kouażitol, *(7)* Es azoc gondolkodnac uala o̊ṇ bennẹc monduaṇ, mẹrt kẹnereket nẹṃ vo̊ttec uolna *(8)* Tuduaṇ kẹdẹg iç monda o̊nekic Mit gondoltoc tů bennetẹc keues hůto̊uec mẹrt kẹńeretẹc inc̆en, *(9)* Mẹg ſem erťitẹc ė ẹṣ nẹṃ emlekẹztẹc mẹg az o̊t kẹńerecro̊l, az o̊tżer ezẹr embẹrẹc ko̊zo̊t, Es hań koſarockal vo̊ttetẹc fel, [†] *(10)* ẹṣ fẹṃ a' het kẹńerecro̊l, a' nẹǵzẹr ezer embẹrẹc ko̊zo̊t ẹṣ hań koſarockal vo̊ttetẹc fėl *(11)* Mire nẹṃ ertitec | mẹrt nẹṃ a' kẹńerecro̊l moṇdottam tůnektẹc, o̊rizkẹǵǵetẹc a' lẹualtacnac ẹṣ a' ſaducẹoſocnac kouażitol, *(12)* (†) dẹ a' lẹualtac-

nac ẹs a' ſaduceoſocnac tanoſagoctol *(13)* Iőuő kedeg iꞔ Phűlőp ceſarianac videkibe, Es kerdiuala ő taneituańit monduan Kinec monǵac emberec embernẹc fiat, *(14)* Es azoc mondanac Eǵebec Ianos baptiſtanac, Eǵebec kedeg Iľeſnec, de eǵebec Ieremiaſnac *avaǵ* a prophetac kőzzől eǵnec *(15)* Monda azocnac iꞔ Tű kedeg kinec mondotoc engemet hoǵ vaǵoc, *(16)* Feleluen kedeg ſimon peter monda Te vaǵ xꞔ ėlő iſtennec fia *(17)* Feleluen kedeg iꞔ monda neki Bodog vaǵ ſimon bariona, Mert teſt ẹs vėr nem ielentette ezt teneked, de en aťam ki vaǵon mėńńecben *(18)* Es en mondom teneked, mert te vaǵ Peter, ẹs e kőżirton rakom en eǵhazamat, ẹs pokolnac kapui nem hatalmażhatnac ő ellene *(19)* ẹs te neked adom meńńec orzaganac kolčat, Es valakit meg kőtőzendeż főldőn megkőtőzőt lezen mėńńecben es Es valakit megodozandaż főldőn megodozot leżen meńńecben es *(20)* Tahat parančola ő taneituańinac hoǵ ſenkinec ſe mondanac hoǵ ő volna xpc *(21)* Ennec vtanna kezde iꞔ ielengetni ő taneituańinac, mert őneki ihrlmbe kėl
45 menni, || ẹs ſokakat tűrni a' vėnektől ẹs az iraſtudoktol ẹs megőletni ẹs harmadnapon halottaibol felkelni, *(22)* Es felen viuen Peter kezde őtet meg feddeni monduan Az eltauoztaſſec vram tetőlled nem lezen a' teneked, *(23)* Ki megfordoluan monda Peternec Meń vtannam Sathanas mert gonozbolat vaǵ ennekem, mert nem erted azocat meľľec iſtene de meľľec embereke *(24)* Tahat iꞔ monda ő taneituańinac Ha ki akar en vtannam iőni megtagaǵǵa ő magat, ẹs felueǵe ő kereztet ẹs kőueſſėn engemet, *(25)* Mert ki ő lelkėt akaranǵa ṽduőzeiteni eluezti őtet Ki kedeg elueztendi ő lelket en ėrtem a' meglėli őtet *(26)* Mert mit hażnal embernec ha mend e uilagot ńerie ẹs ő lelkeben ǵetrelmet żenueǵǵen, Auaǵ mi valtſagot ad ember ő lelkeiert *(27)* mert embernec fia iőuendő ő aťťanac dičőſegeben ő anǵaliual, ẹs tahat meg ad eǵ mendennec ő műuelkedete żerent, *(28)* Bizoń mondom tűnektec hoǵ vadnac nėmeľľec az it alloc kőzzől, kic nem koſtoľľac a' halalt mignem laſſac iőni embernec fiat ő aťťanac dičőſegeben

xvij

Es hatod napoc vtan veue iç Petert Iacabot | es Ianoſt ő aťťaſiat, Es viue azokat igen magas hegre maganac (2) es megvaltozec ő elȯttȯc es megſenlec ő orcaia mikent nap, Ő ruhai kedeg lȯnec feierec mikent ho (3) Es im ielenec ȯnekic moyſes, es iľľes ő velec bezėlueiec, (4) Feleluen kedeg Peter monda içnac, Vram io nekȯnc ith lennȯnc ha akarod alkoſſonc ith harom hailakot neked egget Moyſeſnec egget es iľľeſnec egget (5) Ő meg e bezėllette im fėnes kȯd kȯrńekezemeg ȯtet, es im żo a' kȯdbȯl, Ez en żeretȯ fiam, kiben iol kelletet ennekem ȯtet halgaſſatoc, (6) es haluan a' taneituanoc ő orcaiocra eſenec, es igen felemenec, (7) es vepec ő hoziaioc iç, es illete ȯket es monda nekic, Keľľetec fėl es nė akariatoc felnetec, (8) Felemeluen kedeg ő żemeket ſenkit ſem latanac, hanem čac ȯnmagat içt (9) Es ȯk a' hegrȯl leżaluan parančola nekic monduan, E latatot ſenkinec ſe mongatoc, mignem embernec fia fel keľľen halottaibol (10) Es kerdec ȯtet ő taneituańi monduan, Azert mit mondnac az iraſtudoc, hoǵ Iľleſnec elȯżer el kel iȯni (11) Es ő feleluėn monda ő nekic Valobizoń Iľľes iȯuendȯ es meg ad mendeneket, (12) mondom || kedeg en tȗnektec, mert Iľľes immar eliȯt, es nem eſmertec- 46
meg ȯtet, de tȯttenec ő raita valamit akartac, es iǵ embernec fia ǵetrendȯ ő tȯllȯc, (13) Tahat megertec a' taneituańoc mert Ianos baptiſtarol bezellet uolna nekic (14) Es micor iȯt volna a' ǵȯlekezethez vepec ő hozia eǵ ember terden hompoľguan ő eleibe, es monduan Vram irgalmazih en fiamnac mert hauas, es gonożol ǵėtretic, mert ǵakorta tȗzbe eſic, es ǵakorta vizbe, (15) es hozam ȯtet te taneituańidnac, es nem vigażthatac meg ȯtet (16) Feleluen iç monda O hȗtȯtlen nemzet, es vižha viuo mig lezec tȗveletec es mig żenuedlec tȗtȯket, Hoziatoc ide azt en hoziam (17) es megporeita ażt ihc, es ki mene ő belȯllȯ az ȯrdȯg, es megvigazec a' ǵermec azon idȯben (18) Tahat vepenec içhoz a' tanėituańoc titkon es mondanac neki, Mȗ mire nem vethetȯc ki azt, (19) Monda azocnac iç, Tȗ hȗtȯtlenſegtekert, Valobizoń mondom tȗnektec Ha hȗtȯtȯc lend mikent muſtar mag, es mondandotoc e heǵnec meń el innen es

el meǵen, ẹs ſemmi ſem lẹzen lehetẹtlen tůnektẹc *(20)* E
nẹmzet kẹdẹg nẹm vettẹthetic ki, hanẹm imadſag miat
ẹs bo̊it miat *(21)* Ők kẹdẹg galiǁleaban ńaiaſkoduan monda
azocnac iç Embẹrnẹc fia elaroltatic embẹrẹcnẹc kezẹcbe *(22)* ẹs
mẹgo̊lic o̊tet ẹs harmad napon fẹlkel, ẹs igen mẹgżomorodanac
(23) Es mikor iuttac volna capharnaumba, vẹpẹnẹc Petẹrhez
kic a' didragmat vežicuala, ẹs mondanac neki, Tů meſtertẹc
nẹm fizeti mẹg a' didragmat, *(24)* ẹs o̊ monda, tat vǵ, Es micor
bemẹntuolna a' hazba, elo̊lkelẹ iç o̊tet monduan Mi tetic tẹneked
Simon, Fo̊ldnẹc kiraľi kito̊l vẹznẹc adot, O̊ fioctol auaǵ idegẹ-
nẹcto̊l, *(25)* ẹs a' monda [†] idegẹnecto̊l, Monda annac iç,
Azẹrt żabadoc a' fiac, *(26)* Hoǵ kẹdẹg mẹgnẹ gonozbẹhuc
o̊ket, męń a' tengẹrre, ẹs veſdmẹg a' horgot, ẹs a' halat ki
elo̊zer foganǵa fogiad, ẹs o̊ żaia mẹgńituan lẹlz o̊ bennẹ ẹǵ ſca-
tẹrt, ażt vẹued aǵǵad nekic en ẹrtem ẹs te ẹrted

xviij

AZ ido̊ben vẹpẹnẹc içhoz o̊ taneituańi monduan Kit alai-
taż hoǵ naǵob mẹnńecnẹc orzagaban, *(2)* Es hiuan iç ẹǵ
aprodot allaptata o̊tet o̊ ko̊zepẹttẹc, *(3)* ẹs monda Bizoń mon-
dom tů nektẹc Hanẹmha mẹgfordolandotoc ẹs lẹndẹtẹc mikẹnt
aprodoc nẹm mehettẹc be mẹńńecnẹc orzagaba *(4)* Azẹrt valaki
47 alazanǵa ǁ o̊ magat mikẹnt ez aprod a' naǵob mẹńńecnẹc
orzagaban *(5)* Es ki fogadand ẹǵ illetẹn aprodot en neuẹmbe
engẹmet fogad *(6)* Ki kẹdẹg mẹggonożbẹitand ẹǵǵet en mẹn-
to̊l kůſſebec ko̊zzo̊l kic en belẹm hiznec, Kẹllemetẹſb neki, hoǵ
malomko̊ ko̊tteſſẹc o̊ nakara, ẹs tengẹr fẹnekẹbe mero̊lteſſẹc
(7) Iay e vilagnac gonozbolattol, mẹrt uǵ kėl hoǵ gonozbolat
io̊yo̊n, de valobizoń iay az embẹrnẹc ki miat a' gonozbolat io̊
(8) Ha kẹdẹg tẹ kezẹd auaǵ tẹ labad tẹgẹd mẹg gonozbẹitand
med el o̊tẹt ẹs vẹſd el tẹ to̊lled, Iob tẹ nekẹd az o̊ro̊c ėletbe
mẹnned bẹnnaol *avaǵ* ſantaol, hoǵ nẹm ket kezẹd *avaǵ* kẹt
Labad valuan ereztẹtned az o̊ro̊c tůzbe, *(9)* Es ha tẹ żẹmed
mẹggonozbẹitand tẹgẹdẹt, vẹdki o̊tet ẹs veſd el tẹ to̊lled, Iob
tẹneked ẹǵ zẹmẹd valuan be mẹnnẹd az o̊ro̊c ẹletbe, hoǵnẹm
ket żẹmẹd valuad ereztetnẹd pokolnac tůzẹbe *(10)* Laſſatoc
hoǵ nẹ vtaľľatoc mẹg ẹǵǵet e kůſdedẹc ko̊zzo̊l, mẹrt en mon-

dom tűnectęc hoǵ o̊ anǵaloc męndęnha laťťac en aťaṃnac
orćaiat ki vaǵon męńnecben *(11)* Męrt io̊t embęrnęc fia v̊duo̊-
zęiteni ażt męľ eluezet vala *(12)* mi tetic tűnektęc, Ha lęnd |
valakinec zaz iuha, ẹṣ ėǵ o̊ko̊zzo̊llo̊c eltęuehędęndic, nęmde
męghaǵǵa ė a' kilęnć zaz kilenćęt a' kietlenben, ẹṣ męǵęn
męgkereſni ażt ki eltęuehedetuala, *(13)* Es ha to̊rtęnendic hoǵ
męglęlendi ażt bizoń mondom hoǵ inkab o̊ro̊l raita, hoǵnęṃ a'
kilęnć zaz kilenćęn kic ſonha elnęṃ tęuehettęc, *(14)* E kęppen
ninč tű aťatocnac akaraťťa ki vaǵon meńńecben, hoǵ čac ęǵ
ęs eluezien e kűſdedęc ko̊zzo̊l *(15)* Ha kędęg bűnhendic tę
benned tę aťadfia, męń ẹṣ fędmęg o̊tet tęko̊zo̊tted, ẹṣ čac
o̊uo̊n ko̊zo̊tto̊, Ha tęgędet halgaťand męgńertęd tę atadfiat,
(16) Ha kędęg tęgędet nęṃ halgataṇd vėǵ tę velę[n]d ęǵǵet auaǵ
kęttőt, hoǵ kętto̊nęc *avaǵ* haromnac żaiaban al męnden igę
(17) Hoǵ ha azocat ſęm halgataṇǵa mond ęǵhaznac, Ha kędęg
az ęǵhazat ſęm halgataṇǵa lęǵęn nekęd mikęnt ętnicuṣ, ẹṣ ielen
valo bűno̊s műuelkędetbeli *(18)* Bizoń moṇdom tűnectęc, vala-
kiket męg ko̊to̊zendętęc fo̊ldo̊n męg ko̊to̊zo̊ttec lęznęc meńńec-
ben ęs, ẹṣ valakiket męg odozandotoc fo̊ldo̊n męgodozottac
lęznęc męṇńecben ęs *(19)* Eſmęg mondom tűnectęc męrt ketto̊
tű ko̊zo̊llętęc kic ęǵ akaraton lendnec fo̊ldo̊n męṇdęnt valamit ||
kęręṇdnęc adatic o̊nekic en aťaṃtol ki vaǵoṇ meńńecben, 48
(20) Mert valahol ketten *avaǵ* harman ęǵbe ǵo̊lekęzendnęc en
neuęṃbe ot en o̊ ko̊zo̊tto̊c vaǵoc *(21)* Tahat vępęc pętęr o̊ hozia
ẹṣ moṇda, Vram ha bűnhendic en aťamfia en bennęṃ, hanzęr
bočaſſac neki, hetżęriglen ė *(22)* Monda annac iç Nęṃ mondoc
nekęd hetżęriglen dę hetuęṇ hętżęriglen *(23)* Azęrt meńńecnęc
orzaga haſonlatic hazi embęrhez, ki akart żamot vetni o̊ zol-
gaiual, *(24)* Es micor kęzdęt uolna zamot vetni, hozatęc neki
ęǵ ki tartozic uala tiz ezęr giraual, *(25)* Mikor kędęg nęṃ
volna mibo̊l męgadni, parančola o̊tet o̊ vra elaroltatni, ẹṣ o̊
feleſęgęt ẹṣ o̊ fiait, ẹṣ męndęnęt mię vala ẹṣ męgadni *(26)* Lę-
eſuęn kędęg a' żolga kęri uala o̊tet mouduaṇ Vaľ bekeſęget
en bennęm, ẹṣ męndęnęket męgadoc tęnekęd, *(27)* Ko̊ńo̊ro̊luėn
kędęg a' zolganac vra elereżtę o̊tet ẹṣ az adoſſagot męghaǵa
neki, *(28)* A' zolga kędęg ki menuęn, lęlę ėǵǵet o̊ fęlę zolgac
ko̊zzo̊l ki tartozic uala neki zaz pęnzel, Ki męgfoguan męg
foiťauala o̊tet monduan Ad męg miuel tartozol, *(29)* Es az o̊

fẹlẹ żolga lẹcſuẹn kẹriuala o̊tet monduan, Val' bẹkeſẹgẹt en bennẹm ẹṣ mẹndẹnẹkẹt mẹg adoc tẹnekẹd | *(30)* A' kẹdẹg nẹm akara de elmėne ẹṣ a' to̊mlo̊cbe erezte o̊tet mignẹm mẹgadna az adoſſagot *(31)* Latuan kẹdẹg o̊ fẹlẹ zolgac mẹlľẹc lẹznẹc uala igen mẹgżomorodanac, ẹṣ io̊uẹnẹc ẹṣ mẹgmondac o̊ vrocnac, mẹnd azokat mẹlľẹc lẹznẹc uala, *(32)* Tahat hiua ażt o̊ vra ẹṣ mọnda neki Alnoc zolga mẹndẹn adoſſagot mẹghaǵẹc tẹ nekẹd, mẹrt kerėl engẹmet, *(33)* Azẹrt nẹṃdẹ tẹnekẹd ẹs keǵelmeznẹd kẹluala ė tẹ fẹlẹd zolganac mikẹnt ẹs en keǵelmeztẹm tẹnekẹd, *(34)* Es mẹgharaguan o̊ vra ada o̊tet a' poroztocnac, mignẹm mẹg adna mẹnd az adoſſagot *(35)* Iǵen ẹs ẹn mẹnńei aťam tẹzen tű nectẹc, ha eǵmẹndẹntẹc mẹgnẹm bočatand o̊ aťťafianac o̊ żuuebo̊l

xix

Es uǵ lo̊n micor mẹguėgeztẹ uolna ic e bezẹdẹkẹt, elmẹnẹ galileabol ẹṣ iutanac Iudẹanac vidėkẹbe Iordan eluẹ *(2)* ẹṣ ko̊uetẹc o̊tet ſoc ǵo̊lekẹzetẹc, ẹṣ mẹg uigażta o̊ket ot *(3)* Es vẹpėnẹc o̊ hozia a' lẹualtac kėſẹrtuẹn o̊tet ẹṣ monduan, Ha illic embernẹc o̊ feleſẹget elhadni valami okert, *(4)* Ki feleluẹn monda nekic Nẹm oluaſtatoc ė, mẹrt ki to̊t embẹrekėt kezdẹtto̊l foguan, fẹrfiat ẹṣ nẹṃbẹriet to̊tto̊ azokat, ẹṣ mọnda nekic
49 *(5)* Ezẹrt mẹghaǵǵa embẹr aťťat ẹṣ aṇńat ẹṣ ẹǵǵeſo̊l || o̊ feleſẹgẹuel, ẹṣ lẹznẹc ketten ẹǵ teſtben *(6)* Es uǵ iṃmar nẹṃ mondatnac kẹtto̊nẹc dẹ ẹǵ teſtnẹc, Azẹrt kiket iſten ẹǵbe żerkẹtẹt embẹr mẹgnẹ valazia *(7)* Mondanac neki Azẹrt mit paranc̆olt moyſẹs haǵomannac leuelėt adni, ẹṣ elhaǵni, *(8)* Es monda azocnac ic, Mẹrt moyſes tű ionhotoc kemẹńſẹgẹre engette tűnektẹc tű feleſẹgtẹket elhaǵnotoc, Kezdetto̊l foguan kẹdẹg nẹṃ volt iǵ, *(9)* Mondom kẹdẹg tűnektẹc, mẹrt valaki elhaǵanǵa o̊ fẹlẹſẹgẹt hanẹṃc̆ac paraznaſagert, ẹṣ ẹǵẹbet vend a' belendẹzkẹdic, ẹṣ ki az elhaǵottat vendi belendẹzkẹdic *(10)* Mondanac neki o̊ tanẹituańi, Ha iǵ vaǵon embernẹc feleſẹgẹuel vǵ nẹṃ kėl hazaſkodni *(11)* Ki monda azocnac Nẹm mẹndẹnẹc fogiac az igėt de kicnẹc aduan vaǵon, *(12)* Mẹrt vadnac meddo̊c, kic o̊ṇmagocat mẹgherėitėc mẹńńecnẹc orzagaiert ki foghaťťa fogia *(13)* Tahat hozatanac neki aprodoc

hoǵ imadkoznẹc, ẹs vetnẹ o̊ kezẹt o̊ rẹiaioc, O̊ tanẹituani kẹdẹg mẹgporẹitácuala azokat, (14) De iç monda o̊ nekic, Haǵǵatoc az aprodokat en hoziam̧ io̊ni, ẹs nẹ akariatoc mẹgtiltanotoc mẹrt olĺatanokẹ mẹńńecnẹc orżaga, (15) ẹs mikor o̊ kezẹt rẹiaioc vette uolna elmẹnẹ in̦netẹn | (16) Es im ẹǵ embẹr vẹpuẹn o̊ hozia monda neki, Io meſtẹr mit tẹǵec hoǵ valĺam az o̊ro̊c ėletẹt (17) Ki monda Mit kerdez engẹmet a' iorol, Eǵ iſten io, Ha kẹdẹg akarż az o̊ro̊c ėletbe mẹnned tarčad az paran̦čolatocat (18) A' monda mẹlĺẹket Ihc kẹdẹg monda Ne tẹǵ embẹr o̊ldo̊kẹſt to̊ruẹnt ne to̊rih, ſẹ tėǵ vrſagot ſẹ monǵ hamiſtanoſagot, (19) Tiżtẹlĺed tẹ aťadat ẹs tẹ ańadat, Zerẹſſẹd tẹ feledẹt mẹnt tẹnmagadat (20) Monda neki a' ho̊s Mend ezẹket o̊riżtem [†] mẹnd en iſiudadſagomtol foguan̦ mi mẹg ennekẹm̧ foǵatkozatom̧ (21) Es monda neki iç, Ha akarż to̊kẹlletẹs lenned, Mẹń el ẹs ad el mẹnd mid vaǵon, ẹs aǵǵad zegẹnẹcnẹc, ẹs vallaż kẹnčet mẹńben, ẹs io̊y ko̊ues engẹmet (22) Mikor kẹdẹg a' ho̊s hallotta uolna e beżẹdẹket żomoran mẹne el, mẹrt valanac ſoc valali (23) Ihc kẹdẹg monda o̊ tanẹituańinac Bizoń mon̦dom tůnektẹc hoǵ kazdag nehezen mẹǵẹnbe mẹnúẹcnẹc orzagaba, (24) Es eſmẹg mon̦dom tůnektẹc Mẹrt ko̊ńueb a' teuẹnec a' tů foc altal mẹnni, hoǵ nẹm̧ a' kazdagnac bemẹnni mẹn̦ńecnec orżagaba, (25) Ėzẹc haluan̦ kẹdẹg a' tanẹituanoc igẹn̦ čudalkodanac mon̦duan Azẹrt ki vduo̊zo̊lhet, (26) Tekẹntuẹn̦ kẹdẹg iç monda nekic, Ėmbẹrẹcnel ez lehetẹtlen iſtẹn̦nel ‖ kẹdẹg mẹn̦dẹnẹc lehetőc (27) Tahat felel-uẹn̦ Petẹr monda neki Imẹ mů mendẹnẹket mẹg hattonc ẹs tẹged ko̊uetto̊nc Mi lėżen azẹrt můneko̊nc (28) Ihc kẹdẹg mon̦da azocnac Bizoń mondom tůnektẹc, hoǵ tů kic engẹmet ko̊uettẹc a' mẹg vyolatban mikor v̊lend embẹrnẹc fia o̊ naǵſaganac żekiben v̊lto̊c ẹs tů tizenket zekẹkẹn itėluẹn iſr̅lnẹc tizẹnket nẹmzẹtẹt, (29) Es mẹn̦den ki mẹg haǵanǵa hazat *avaǵ* aťťafiait auaǵ hugit auaǵ atťat auaǵ ańńat auaǵ feleſẹgėt *avaǵ* fiait auaǵ fo̊ldėt en neuemẹrt żaz annẹiat vẹzen, ẹs az o̊ro̊c ėletẹt valĺa, (30) ſokac lẹznẹc kẹdẹg elo̊lſo̊c vtolſoc ẹs vtolſoc elo̊lſo̊k,

Capitulum xx-*ad*

Mėńńecnẹc orżaga haſonlatic embẹrhez hazi aťahoz, Ki ki mẹnt elo̊żer rẹggel fogadni můueſẹket o̊ zo̊lciẹbe *(2)* Mẹgzẹgo̊dueņ kẹdẹg a' můueſẹckel ẹǵ eſti pẹnzbe ereztẹ o̊ket o̊ żo̊lo̊iẹbẹ, *(3)* Es ki mẹnueņ harmad ido̊ koron lata ẹǵebeket hyaba aluaņ a vaſart *(4)* Es azocnac moņda Mẹńńetẹc tu̇ ẹs az en zo̊lo̊mbe, Es mi igaz lẹnd mẹg adom tu̇nektẹc, *(5)* Azoc kẹdẹg el mẹnẹnec Eſmẹg kẹdẹg ki mẹne hatod ẹs kilenćẹd ido̊ koron ẹs to̊n mẹg vǵan *(6)* De tizen ẹǵǵed ido̊ koron ki mène ẹs lèlẹ ẹǵebẹket allattoc, ẹs moņda nekic Mit allotoc it hyan mẹņd e napot eſtẹg *(7)* Mondanac neki Mẹrt ſenki | můņket mẹgnẹm fogadot Moņda azocnac, mẹńńetẹc tu̇ ẹs az en zo̊lo̊mbe *(8)* Mikor kẹdẹg eſtue lo̊t uolna, moņda a' zo̊lo̊nẹc vra o̊ ſapharanac hyad a' můueſẹket, ẹs aǵǵad mẹg azocnac o̊ ẹrdemẹket, kezdueņ az vtolſocrol mẹņd az elo̊lſo̊kiglen, *(9)* Azẹrt micor io̊uẹnec kic tizen ẹǵǵed ido̊ koron io̊ttecuala o̊k ẹs ẹǵ ẹǵ pẹnzt vo̊nec, *(10)* Az elo̊lſo̊c kẹdẹg io̊ueņ azt aliťac uala hoǵ to̊bbet volnanac vendo̊c, Vo̊nec kẹdẹg o̊k ẹs ẹǵ ẹǵ pẹnżt, *(11)* ẹs vẹuẹiec morognac uala a' hazi aťa ellen *(12)* moņduan Ez vtolſoc ẹǵ ideiglen muueltec ẹs velo̊nc ẹǵenlo̊ckẹ to̊tted azokat, Kic viſeltu̇c napnac ẹs heuſẹgnẹc tẹrhėt, *(13)* Es a' feleluẹņ o̊ ko̊zzo̊llo̊c ẹǵnẹc monda, Baratom nẹm tẹżec tẹneked boż̇żoſagot, Nẹmde ẹǵ eſti pẹnzbe zego̊ttel velem ė, *(14)* Vẹd azẹrt a' meľ tiẹd ẹs meń el, Akaroc kẹdẹg az vtolſonac ẹs adnom, mikẹnt ẹs tẹneked, *(15)* Auaǵ nẹm illic ennekẹm tẹnnem mit akaroc auaǵ tẹ żẹmed alnoc mert en io vaǵoc, *(16)* Iǵ leznẹc [†] vtolſoc elo̊lſo̊c, ẹs elo̊lſo̊c vtolſoc, mẹrt ſokac vadnac hiuataloſoc de keueſẹc valaztottac *(17)* Es iç ihrlmbe fẹlmenuẹn, maganac veuẹ o̊ tizenket taneituańit titkon, ẹs moņda azocnac *(18)* Im fẹlmeǵo̊ņc ihrlmbẹ, ẹs embẹr-
51 nẹc fia || elaroltatic a' papifẹdelmẹcnẹc [to̊l] ẹs az iraſtudocnac, ẹs halalra itėlic o̊tet, *(19)* ẹs aǵǵac o̊tet a' poganocnac mẹgkarhoztatni ẹs mẹg oſtoroztatni ẹs mẹgfẹzeitetni ẹs harmad napon fẹlkel *(20)* Tahat vẹpẹc o̊ hozia zẹbẹdẹus fiainac ańńoc o̊ fiaiual o̊zuo̊ imaduan ẹs kẹrueņ valamit o̊ to̊llo̊ *(21)* Ki monda neki Mit akarz Az monda, Moṅǵad hoǵ e kẹt fiamnac ẹǵǵic

ṽlľo̊n te iog felo̊lled, ẹṣ a' maſic tẹ balfelo̊lled tẹ orżagodban (22) Feleluẹṇ kẹdẹg iç monda Nẹm tuǵǵatoc mit kẹrietẹc Ihaťťatoc ė a' keľhet kit en iando vaǵoc Mondanac neki ihaťťuc (23) Moṇda azocnac A kelhẹt valobizoń iziatoc, Vlno̊to̊c kẹdẹg en iog felo̊llem, auaǵ en balfelo̊llem nẹṃ en adhatom tůnectẹc, de kicnẹc alkottatot en aťamtol (24) Es haluaṇ a' tize mẹltatlankodanac a' ket aťaſiacrol (25) Ihc kẹdẹg o̊ hozia hiua o̊ket, ẹṣ monda Tuǵǵatoc ė, mẹrt a poganocnac fedelmi vralkodnac o̊ raitoc ẹṣ kic o̊regbec hatalmat valnac o̊ ko̊zo̊tto̊c, (26) Tů ko̊zo̊ttetẹc kẹdẹg nẹṃ uǵ lẹżen, dẹ valameľ tů ko̊zo̊ttetẹc akarand o̊rẹgb lẹnni, a' lẹǵen tů żolgatoc, (27) Es valameľ akarand | tů ko̊zo̊ttetẹc elo̊ lẹnni, a' lẹǵen tů żolgatoc, (28) mikẹnt embẹrnẹc fia nẹṃ io̊t żolgaltatni, de io̊t żolgalni, ẹṣ adni o̊ lelkėt ſokacnac valtſagaiẹrt (29) Es azoc iẹrichobol ki menuẹṇ ko̊uetẹc o̊tet ſoc go̊lekẹzetẹc, (30) ẹṣ ym ket vac ṽluẹn az vt felẹn hallac hoǵ iç menne, Es iuo̊ltẹnẹc monduan Vr dauidnac fia irgalmazih mů neko̊nc, (31) A' go̊lekẹzet kẹdẹg mėgfẹddi vala azocat hoǵ vefteglenẹnẹc, Es azoc attol inkab iuo̊ltnẹc vala monduaṇ, Vr dauidnac fia irgalmazih můneko̊nc (32) Es mẹgalla iç, Es hozia hiua o̊ket, Es monda Mit akartoc hoǵ tẹǵẹc tůnectẹc (33) Mondnac neki, Vr hoǵ mẹg ńilľanac mů zẹmeinc (34) Ko̊ńo̊ro̊luẹṇ kẹdẹg iç o̊ raitoc illetẹ o̊ zẹmẹket, ẹṣ lẹgottan latanac ẹṣ ko̊uetẹc o̊tet

xxj

Es micor ko̊zeleitetuolna iç ihrlmhez, ẹṣ iutotuolna Bẹthfagẹba oliuẹtnac heǵere, Tahat iç ereztẹ o̊ kẹt tanẹituańit (2) monduaṇ azocnac Mẹńńetẹc a' kaſtẹľba ki ellentẹcbe vaǵon, ẹṣ lẹgottan lẹltẹc eǵ mẹgko̊to̊zo̊t no̊ſtẹn zamart, ẹṣ o̊ vehmẹt o̊ velẹ oǵǵatocmẹg, ẹṣ hoziatoc ennekẹm, (3) ẹṣ ha valaki valamit moṇdand tůnectẹc, moṇǵatoc mẹrt vrnac dolga vaǵoṇ velẹc, ẹṣ lẹgottan elereztic o̊ket, (4) È || kẹdẹg mẹnd vǵ lo̊tuala hoǵ 52
betelľeſẹdnẹc meľ mondatot prophetamiat monduan (5) Moṇǵatoc ſion ľańanac ym te kiraľod io̊ tẹnckẹd ẹǵůǵo̊ ṽluẹṇ a' no̊ſtẹn żamaron ẹṣ o̊ alatta ualo vehmẹn (6) A' tanẹituańoc kẹdẹg elmẹnuėn to̊nec mikėnt parańcoltuala nekic iç, (7) ẹṣ oda hozac a' no̊ſtẹn zamart ẹṣ o̊ vehmėt ẹṣ vetẹc o̊ rẹiaioc o̊ ruhaiokat,

ẹs ȯtet felſȯl rẹia ṽltetẹc *(8)* A' ſoc ǵȯlekẹzet kẹdẹg terẹiti uala ȯ ruhaiat az vtban, ẹs ẹǵebi metẹlnẹc uala agakat a' facrol ẹs terẹiticuala az utban *(9)* A ǵȯlekẹzetẹc kẹdẹg kic elȯl kelicuala ẹs kic kȯueticuala, iuȯltnẹc vala monduan Oſanna dauidnac fia aldot ki iȯt vrnac neuėbe oſanna magaſſagocban *(10)* Es mikor bemẹnt volna ihrlmbe mẹgrendȯlt mẹnd a' varos monduan Ki ez *(11)* A' nẹpẹc kẹdẹg mondnac uala, Ez iς galilẹay nazaretbeli *propheta,* *(12)* Es bemẹnẹ iς iſtennẹc tẹmplomaba ẹs ki haṅa mẹnd az arolocat ẹs a' vẹuȯket a' tẹmplombol, A' pẹnz ualtocnac kẹdẹg aztalocat, ẹs a' galamb arolocnac zekẹket eldȯitẹ *(13)* Es monda nekic Iruan vaǵon mẹrt en hazam hiuattatic imadſagnac hazanac, tů kėdẹg tȯttẹtẹc azt toluaiocnac barlangaia *(14)* Es ȯ hozia vẹpẹnec vakoc ẹs ſantac | a' tẹmplomban, ẹs mẹgvigazta azocat *(15)* Latuan kẹdẹg a' papi fẹdelmẹc ẹs az iraſtudoc a' čudakat kiket tȯt ẹs a' ǵermėkėket iuȯltuėn a' tẹmplomban ẹs monduan, oſanna dauidnac fia mẹltatlankodanac, *(16)* ẹs mondanac neki Hallod ė mit mondnac ezẹc Ihc kẹdẹg monda nekic tat uǵ Nẹmde oluaſtatoc ė mẹrt ǵermẹcdedẹcnẹc ẹs ẹmȯcnẹc zaiocbol tȯttel dičėretẹt, *(17)* ẹs azoc mẹghaǵuan a' varoſbol el ki mẹne bẹtaniaba ẹs oth lakozẹc, ẹs tanẹitauala iſtennẹc orzagarol ȯket *(18)* Rẹggel kẹdẹg mẹgfordoluan a' varoſba mẹgehȯlȯ, *(19)* ẹs latuan ẹǵ figẹ fat az vt felẹn mẹnẹ ȯ hozia ẹs ſẹmmit ſẹm lėlc ȯ raita hanẹmčac leueleket ẹs monda annac, Ȯrȯckẹ ſonha ne zarmaziẹc tẹ belȯllẹd ǵimȯlč, ẹs a' figẹ fa lẹgottan mẹgaza, *(20)* Es latuan a' tanẹituaṅoc čudalkodanac monduan, Mikėppen mẹg aza oſ hamar, *(21)* Feleluẹn kẹdẹg iς monda azocnac Bizoṅ mondom tůnektẹc hoǵ ha hůtȯtȯc lend, ẹs nẹm ketẹlkẹdẹndetẹc, nẹm čac a' figẹ farol tẹzitec azt, dẹ ẹs ha a' hėǵnec mondandotoc, Vẹdfẹl tẹmagadat, ẹs veſd tẹmagadat a' tengẹrbe ẹs vǵ lẹzen, *(22)* ẹs mẹndenẹket valamelſẹkẹt hůuȯn kėrendẹtẹc imadſagtocba vẹzitec *(23)* Es micor iutot-

53 uolna a' tẹmplomba || vẹpẹnẹc ȯ hozia a' papi fẹdelmẹc, ẹs a' nėpecnẹc vẹni monduan Ki hatalmaual tẹzẹd ezẹket, ẹs ki atta tẹnekẹd e hatalmat, *(24)* Feleluẹn iς monda nekic Kerdlec en ẹs tůtȯket ẹǵ bezẹden Kit ha mẹgmondandotoc ennekẹm, en ẹs mẹgmondom tůnektẹc ki hatalmaual tėzem ezẹket *(25)* Ianos kereztſẹge honnan vala, mẹnbȯl, *avaǵ* embẹrẹctȯl ė, ẹs azoc gondolkodnac uala ȯn bennẹc, monduan *(26)* Ha mondandonc

ménbo̊l moṇd můneko̊nc Azẹrt mire nẹṃ hittetẹc annac, Ha
kẹdẹg moṇdangúc embẹrẹctől, félo̊nc a' go̊lẹkẹzettől mẹrt mẹṇd
vaľľac uala Ianoſt mẹṇt prophẹtat, *(27)* Es feleluẹṇ içnac moṇ-
danac nẹṃ tuǵǵuc Es o̊ monda azocnac En ẹs nẹṃ mondom
tůnektẹc ki hatalmaual tẹzem ezẹket *(28)* Mi teććic kẹdẹg tů-
nectẹc Eǵ nẹminemo̊ embẹrnẹc vala ket fia, ẹs vẹpuẹṇ monda
az elo̊lſo̊nẹc Fiam mẹń ma az en żo̊lo̊ṃbe munkalkodnod *(29)* A'
kẹdẹg feleluẹn monda Nẹṃ mẹǵec Annac utanna kẹdẹg pẹni-
*tenci*ara rezzeduẹṇ elmẹne, *(30)* Vẹpuẹṇ kẹdẹg a' maſodhoz,
moṇda azonkẹppen, ẹs a' feleluẹṇ monda El mẹǵẹc vraṃ ẹs nẹṃ
mẹne *(31)* meľľic to̊tto̊ e ketto̊ ko̊zzo̊l az aťanac akaratťat, moṇ-
danac neki Az elo̊lſo̊, Monda azocnac ihc Bizoń moṇdom | tůnec-
tẹc, mẹrt a' ielẹnualo bůno̊s můuelkẹdetbeliẹc ẹs a paraznac
elo̊l mulnac tůto̊ket iſtennẹc orżagaban, *(32)* mẹrt io̊t Ianos tů
hoziatoc igaſſagnac utaban ẹs nẹṃ hittetẹc neki, A' ielẹnualo
bůno̊s můuelkẹdẹtbeliec kẹdẹg ẹs a' paraznac hittenẹc neki, de
tů latuatoc inǵẹn pẹni*tenci*at ſẹm fogtatoc hoǵ ożtan hinnétec
neki *(33)* Mas pẹldabeżẹdet halgaſſatoc, Vala embẹr hazi aťa
ki plantalt żo̊lo̊t, ẹs ſo̊uėńńel mẹgko̊rnekẹżtẹ o̊tet, ẹs aſot ſaitot
o̊ bennẹ, ẹs tọrnot rakot, ẹs atta o̊tet a' vincẹlerẹcnẹc, ẹs o̊ṇmaga
żarandoclani erẹdẹt *(34)* Mikor kẹdẹg a' ǵimo̊lčo̊zetnẹc ideie el-
ko̊zelẹitẹtuolna, Ereztẹ o̊ żolgait a' vincẹlerẹchez, hoǵ vẹnnẹc a'
zo̊lo̊nẹc ǵimolčėt, *(35)* Es a' vincẹlerẹc o̊ żolgait mẹgfoguaṇ,
nẹmeľľet mẹgverẹnẹc nẹmeľľẹt mẹgo̊lẹnẹc, Nẹmeľľet kẹdẹg mẹg-
ko̊uezẹnẹc *(36)* Eſmẹg ereztẹ o̊ ẹǵeb żolgait, to̊bbẹkẹt az elo̊-
beliẹcnel, ẹs to̊nẹc azocnac azonkẹppen, *(37)* De mẹṇto̊l vtolb-
zer ereztẹ o̊ hoziaioc o̊no̊n fiat monduan, Nẹtalantal bo̊čo̊lic az
en fiamat, *(38)* A' vinćẹlerẹc kẹdẹg latuan o̊ fiat mondanac o̊n
ko̊zo̊tto̊c Ez a' magzat io̊uetẹc o̊ľľůcmẹg o̊tet, ẹs miẹnc lẹżen az
o̊ o̊ro̊ko̊, *(39)* ẹs mẹgfoguan o̊tet a' żo̊lo̊bo̊l ki uetẹc ẹs mẹgo̊lẹc
(40) Azẹrt mikor io̊uẹṇd a' żo̊lo̊nẹc vra || mit tẹżen a' vincẹle- 54
rẹcnec *(41)* Mondanac neki A' gonożocat gonożol eluėżti, ẹs o̊
żo̊lo̊iẹt aǵǵa ẹǵeb vincẹlererẹcnẹc kic ideiẹ koran mẹgaǵǵac o̊
ǵimo̊lčėt *(42)* Monda azocnac iç Mi nẹṃ oluaſtatoc ė iraſocban
A' ko̊uet kit a' rakoc mẹgutaltanac ez lo̊t a' żẹgeletnẹc feiezẹ-
tẹben, vrtol lo̊t ez ẹs čudalatos mi żẹmeincben *(43)* Azẹrt moṇdom
tůnectẹc mẹguẹtẹtic tů to̊lletẹc iſtennec orżaga, ẹs adatic poga-
nocnac o̊ ǵimo̊lčẹt tėuo̊knec, *(44)* Es ki eſendic a' ko̊re mẹgze-

getic, de kire a' ko̊ eſendic mẹgto̊ri o̊tet *(45)* Es micor hallottacuolna a' papifedelmec, ẹs a' lẹualtac o̊ pẹldabezẹdit mẹg eſmerẹc hoǵ o̊ rolloc mondana *(46)* ẹs kereſicuala o̊tet mẹgfognioc de fẹlẹc a' ǵo̊lekẹzetẹket mẹrt mikẹnt prophẹtat valľacuala o̊tet

xxij

Es feleluẹn iç mọnda eſmẹg nekic pẹldabezẹdẹcben *(2)* Mẹńńecnẹc orżaga haſonlatic kiraľi emberhez ki to̊t mẹńekẹzo̊t o̊ fianac, *(3)* ẹs ereztẹttẹ o̊ żolgait hiuni a' hiuataloſocat a' mẹńekẹzo̊be, ẹs nẹm akaranac io̊niec *(4)* Eſmẹg ereztẹ ẹgeb żolgait monduan, Monǵatoc a' hiuataloſocnac Im en ebedẹm kẹz En bikaim ẹs en hazi madarim mẹgo̊lettec, ẹs mẹndẹnec kẹzec io̊uetẹc a' mẹńekezo̊be, *(5)* Azoc kẹdẹg mẹgutalac ẹs elmẹnenec, nẹmelľic o̊ faluiaba de nẹmeľic o̊ kereſkẹdẹtẹre | *(6)* Az ẹǵebi kẹdẹg o̊ żolgait mẹgfogac, ẹs bożżoſaggal ǵetẹruẹn mẹgo̊lẹc, *(7)* De a' kiraľ micor hallottauolna mẹg haraguẹc, ẹs ereżtuẹn o̊ hadait elueżtẹ az embẹr o̊ldo̊ko̊ket, ẹs o̊ varoſocat mẹǵǵoita *(8)* Tahat mọnda o̊ żolgainac, A' mẹńekẹzo̊ valobizon keż de a' kic hiuataloſoc valanac nẹm lo̊nec meltoc *(9)* Mẹńńetẹc azẹrt az vt felecrẹ, ẹs valakiket lẹltẹc hyatoc a' mẹńekẹzo̊be, *(10)* Es ki menuẹn o̊ żolgai az vtacba, ẹǵbe ǵo̊itẹnẹc mẹndeneket kiket lelẹnẹc iokat ẹs gonozokat, ẹs betelľeſẹdẹnec a' mẹńekẹzo̊nẹc vendẹgi *(11)* Be mẹne kẹdẹg a' kiraľ hoǵ latna az euo̊ket, ẹs lata ot embẹrt nẹm ruhaztat mẹńekẹzo̊ ruhaual, *(12)* ẹs mọnda annac, baratom mire io̊ttel ide be nẹm valuad menekẹzo̊ ruhat ẹs a' mẹgnẹmola *(13)* Tahat mọnda a' kiraľ o̊ żolgainac Kezei labai mẹgko̊to̊ztuẹn ereziẹtec o̊tet a' ku̇lſo̊ ſetetſẹgẹcbe, ot lezen ſiralm ẹs fogacnac čikorgataſa, *(14)* Sokac vadnac kẹdẹg hiuataloſoc de kẹueſẹc valażtottac *(15)* Tahat elmẹnuẹn a' lẹualtac tanalčot tartanac, hoǵ içt mẹgfoghatnac o̊ bezẹdẹben, *(16)* ẹs ereżtic o̊ hozia o̊ tanẹituańokat az ẹrodianoſockal o̊żuo̊ mọnduan Meſtẹr tuǵǵuc mẹrt igaz vaǵ ẹs iſtẹnnẹc utara igaſſaggal tanei-
55 taż || ẹs nẹm gondolż tẹ valakickel mẹrt nẹm vezed embẹrecnẹc żemẹlẹket, *(17)* Azẹrt mọnǵadmẹg mu̇neko̊nc mi tẹççic tẹneked Illic e čazarnac adot adnọnc auaǵ nẹm *(18)* Mẹgeſmeruẹn kẹdẹg iç o̊ alnocſagocat mọnda Mit keſẹrtẹtẹc engemet kepmu-

taloc *(19)* mutaſſatocże ennekẹṃ az adopėnżt, ẹṣ azoc neki adac az ado pẹnżt, *(20)* Es iç mọnda azocnac Kiẹ e kėp, ẹṣ a' ko̊rńo̊lvalo iras, *(21)* Mondanac neki čażarẹ, Tahat mọnda azocnac Azẹrt aǵǵatocmẹg a' mẹľ čażarẹ čażarnac ẹṣ a' mẹľ iſtenẹ iſtennẹc, *(22)* Es e haluan čudalkodanac ẹṣ o̊tet mẹghaǵuan elmẹnėnec *(23)* A' napon vẹpẹnec o̊ hozia a' ſaduſcẹeſoc, kic uǵ mọndnac hoǵ inč fẹlkėlẹt, ẹṣ kerdẹc o̊tet *(24)* mọnduaṇ Meſtẹr moyſẹs vǵ mọndot Ha valaki mẹghaluan neṃ valland magzatot, tahat o̊ aťťafia vẹǵẹ annac felẹſẹget, ẹṣ fẹlko̊lčo̊ o̊ aťťafianac magzaťťat, *(25)* Valanac kẹdẹg mů nalonc hetẹn aťafiac, ẹṣ az elo̊ feleſẹget vẹuẹn mẹghala, ẹṣ neṃ valuaṇ magzatot, haǵa o̊ feleſẹget o̊ aťťafianac *(26)* [ẹṣ] Azonkẹppen a' maſic ẹṣ a' harmadic mẹnd a' hetẹdiglẹn, *(27)* Mento̊l vtolbżer kẹdẹg mẹndėnẹc utan a' nemberi ẹs mẹghala, *(28)* Azert fẹlke|letben e het ko̊zzo̊l kiė lẹżẹṇ a' feleſẹg mẹrt mẹnd hetẹn vallotac o̊tet *(29)* Feleluẹṇ kẹdẹg iç monda azocnac Tẹueľgẹtẹc neṃ tuduatoc iraſt, ẹṣ ſẹm iſtennẹc orżagat, *(30)* Mẹrt a' fẹlkeletben ſẹm hazaſkodnac ſẹm hazaſſagba neṃ vitetnẹc, de lẹżnẹc mikẹnt mẹńben iſtennẹc anǵali, *(31)* A' halottacnac kẹdẹg felkeletiro̊l neṃ oluaſtatoc ė, mi mọndatot vrtol monduan tůnectẹc *(32)* En vaǵoc abrachamnac iſtene ẹṣ Iſaacnac iſtene ẹṣ Iacobnac iſtene neṃ halottac iſtene de eleuenẹkẹ, *(33)* ẹṣ haluan a' ǵo̊lekẹzetẹc čudalkodanac o̊ tanoſogan *(34)* A lẹualtac kẹdẹg haluan mẹrt mẹg čendeżẹitẹttẹ volna a' ſaduceẹoſocat, ẹǵbe ǵo̊l[n]ėnẹc, *(35)* ẹṣ ẹǵ to̊ruẹṇ tudo o̊ ko̊zzo̊llo̊c kerdẹ o̊tet kėſẹrtuẹṇ o̊tet *(36)* Meſtẹr meľ a' naǵ paraṅčolat to̊ruẹńben, *(37)* Monda aṇnac iç Żereſſẹd tẹ vradat iſtenẹdet mẹnd te żůeddel ẹṣ mẹnd tẹ lelkẹddel, ẹṣ mẹnd tẹ elmẹddel *(38)* Ez az elo̊ paraṅčolat ẹṣ mėnto̊l naǵob *(39)* Maſod kẹdẹg ehhez haſonlo ez Żẹreſſed tẹ felẹdẹt mẹnt tẹnmagadat *(40)* Ė ket paraṅčolatban čůg mẹnden to̊ruẹń ẹṣ prophetac *(41)* A' lẹualtac kẹdẹg ẹǵbẹ ǵo̊ituẹn kẹrdẹ iç o̊ket *(42)* mọnduan Mi tẹččic tů nectẹc xṗrol ki fia, mọndnac neki Dauidẹ, *(43)* Monda azocnac Azẹrt mikėppen || hya lẹlẹcben da- 56
uid o̊tet vranac monduan *(44)* Monda[t] vr en vraṃnac vľ en iogom fẹlo̊l Mignẹṃ veſſem tẹ ellenſẹgidet tẹ labaiduac ſamoľa ala, *(45)* Azert ha dauid o̊tet vranac hya mikẹppen o̊ fia, *(46)* ẹṣ ſẹnki ſẹm felelhet uala neki čac ẹǵ iget ẹs, ẹṣ ſẹnki ſem merẹżic uala a naptol foguaṇ toabba o̊tet kerdẹni

xxiij

Tahat, iç bezẹllc a' ǵo̊lẹkẹzetẹcnẹc ẹṣ o̊ taneituańinac *(2)* mondnan Moyſeſnẹc żekin v̊ltẹc az iraſtudoc ẹṣ a' lẹualtac *(3)* Azẹrt mẹndẹnt valamit mondandnac tůnectẹc tarčatoc ẹṣ tẹǵẹtec, de o̊ můuelkẹdetéc żẹrẹnt nẹ tẹǵetẹc, Mẹrt monǵac de nẹm tẹżẹc, *(4)* ẹṣ ko̊to̊znẹc nehez terhẹkẹt ẹṣ viſelhetẹtlẹnẹket, ẹṣ vetic embẹrẹcnẹc kariocra, dẹ o̊k čac vyockal ſẹm akariac mozdẹitani azokat, *(5)* O̊ mẹnden můuelkẹdetẹket azẹrt tẹżẹc, hoǵ lattaſſanac embẹrẹcto̊l, O̊ filatẹriomokat kẹdẹg mẹgżéleſẹitic, ẹṣ o̊ peremẹket fẹl magażtaťťac *(6)* Es zeretic az elo̊ v̊lo̊ heľẹket vačorakon, ẹṣ az elo̊ żekẹket ſinagogacban, *(7)* ẹṣ ko̊zo̊netẹket vaſarheľt, ẹṣ hiuattatni embẹrẹcto̊l rabinac *(8)* Tů kẹdẹg nẹ akariatoc rabinac hiuattatnotoc mẹrt ẹǵ tů meſtẹrtẹc Tů kẹdẹg mẹnd aťafiac vattoc, | *(9)* Es aťat nẹakariatoc hiunotoc tů magatocnac fo̊ldo̊n mẹrt ẹǵ tů aťatoc ki vaǵon meńńecben, *(10)* ẹṣ nẹ hiuattaſſatoc meſtẹrẹcnec, mẹrt ẹǵ tů meſtẹrtẹc xç *(11)* ki naǵob [†] tů ko̊zo̊ttetẹc a' lẹǵẹn tů żolgatoc, *(12)* Ki kẹdẹg o̊ magat fẹl magażtatťa alaztatic, de ki o̊ magat alazanǵa felmagażtatic *(13)* Iay tůnectẹc iraſtudoc ẹṣ lẹualtac képmutaloc, kic berẹkeztitec embẹrẹc elo̊t meńńecnẹc orżagat, tů belẹ nẹm mẹntẹc, ẹṣ a' be mẹno̊ket be mẹnniec nẹm haǵǵatoc *(14)* Iay tůnectẹc iraſtudoc ẹṣ lẹualtac kẹpmutaloc, kic hoziu imadſag imatkozuatoc mẹgéżitẹc o̊zueǵẹcnẹc hazokat, azẹrt naǵob itéletẹt véżtẹc *(15)* Iay tůnectẹc iraſtudoc ẹṣ lẹualtac kẹp mutaloc kic mẹgkero̊litec tengẹrt, ẹṣ a' żarrazt hoǵ teheſſẹtẹc ẹǵ vy hůto̊uet, ẹṣ mikor lẹnd valaméľ, téżitẹc o̊tet keććẹr inkab pokolnac fiaia hoǵ nẹm tů vattoc *(16)* Iay tůnectẹc vakocnac vezeri, kic uǵ mondotoc hoǵ valaki eſkéżéc iſtẹnnẹc tẹmplomara a' ſẹmmi, Ki kẹdẹg eſkendic a' tẹmplomnac arańara a' tartozic, *(17)* Hẹitoc ẹṣ vakoc mi naǵob az arań é auaǵ a' tẹmplom ki mẹg ſcentẹľi az ara-
57 ńat, *(18)* Es valaki || eſkẹndic az oltarra a' ſẹmmi Ki kẹdẹg eſkendic a' ǵeńéro̊ſegre ki raita vaǵon a' tartozic, *(19)* Vakoc mẹrt mi naǵob a' ǵẹńéro̊ſẹg é auaǵ az oltar ki mẹgſcentẹli a' ǵéńéro̊ſẹget, *(20)* azẹrt ki az oltarra eſkẹzẹc arra eſkẹzic, ẹṣ mẹnd azocra meľľẹc o̊ raita vadnac, *(21)* Es ki a' tẹmplomra eſkẹzẹc arra eſkẹzẹc, ẹṣ arra ki lakozic o̊ bennẹ, *(22)* ẹṣ ki meńre eſ-

ke̱ze̱c az eſke̱ze̱c iſtenne̱c żekire, ẹṣ arra ki ůl o̊ raita *(23)* Iay tůnecte̱c iraſtudoc ẹṣ le̱ualtac ke̱pmutaloc, ki me̱gde̱zmaľľatoc a' me̱ntat a' kaprot ẹṣ a' ko̊mėnt, ẹṣ me̱g hattatoc azocat meľľe̱c o̊re̱gbec a' to̊rue̱ṇben, itėlete̱t irgalmaſſagot ẹṣ hůto̊t eze̱ke̱t ke̱l uala tennete̱c ẹṣ azokat ne̱ṃ me̱ghaǵnotoc, *(24)* Vac veze̱re̱c kic a' zuńogot ki żůritec a' teue̱t ke̱dẹg elńelitec *(25)* Iay tůnecte̱c iraſtudoc ẹṣ le̱ualtac ke̱pmutaloc, kic me̱gtiżte̱iťatoc ażt me̱ľ kůuo̊l vaǵoṇ a' keľhe̱n ẹṣ a' talon, belo̊l ke̱dẹg teľľe̱ſe̱c vattoc ragadozattal ẹṣ vndocſaggal, *(26)* Tiztohadme̱g elo̊ze̱r ażt me̱ľ belo̊l vaǵoṇ a' keľhe̱n ẹṣ a' talon, hoǵ e̱s a' tizta le̱ǵen a' me̱ľ kůuo̊l vaǵoṇ *(27)* Iay tůnekte̱c iraſtudoc ẹṣ | le̱ualtac ke̱pmutaloc kic e̱ǵenlo̊e̱c vattoc a' me̱g feie̱re̱itet koporſockal, kic embe̱re̱cne̱c kůuo̊l że̱pe̱cne̱c tetne̱c, de belo̊l te̱ľľe̱ſe̱c halottacnac tetemeckel, ẹṣ me̱ṇde̱ṇ fertezete̱ľſe̱guel, *(28)* Iǵen e̱s tů valobizoń embe̱re̱cne̱c kůuo̊l igazacnac tette̱tte̱c, de belo̊l teľľe̱ſe̱c vattoc ke̱pmutalattal ẹṣ hamiſſaggal *(29)* Iay tůnekte̱c iraſtudoc ẹṣ le̱ualtac kėpmutaloc, kic me̱grakiatoc a' prophetacnac ſe̱re̱ke̱t, ẹṣ me̱g ėkeſe̱itite̱c az igazacnac koporſoiocat, *(30)* ẹṣ uǵ mondotoc, Ha mů vo̱ltonc volna mů aťaincnac napiban ne̱ṃ voltonc uolna o̊ tarſoc a' prophe̱tacnac [†] ve̱re̱cben, *(31)* ẹṣ uǵ tunoṇmagatoc vattoc tȧnoc tůno̊ṇ magatocnac Me̱rt azocnac vattoc fiai kic a' prophe̱tacat me̱go̊lte̱c, *(32)* ẹṣ tů to̊lče̱te̱cbe tů aťatocnac me̱rte̱ke̱t, *(33)* Ke̱ǵoc kečke ke̱ǵonac ne̱ṃzeti, mikėnt tauoztaťťatoc el pokolnac itėletėt, *(34)* Aze̱rt im en ereztе̱c [†] tů hoziatoc prophe̱takat ẹṣ bo̊lčeket, ẹṣ iraſtudokat, ẹṣ azoc ko̊zzo̊l tů me̱go̊lto̊c ẹṣ me̱gfeżėite̱te̱c, ẹṣ azoc ko̊zzo̊l me̱gọſtoroźtoc tů ſinagogatocban, ẹṣ v̊ldo̊zto̊c varoſocrol varoſocra, *(35)* hoǵ io̊yo̊n tů reiatoc me̱ṇde̱ṇ igaz vėr ki elo̊tlete̱t fo̊ldo̊n, igaz Abe̱l ve̱re̱to̊l foguaṇ || Zachariaſnac ve̱rciglen Barachias fiae̱iglan, 58
kit me̱go̊lėtec a' templom ẹṣ az oltaṛ ko̊zo̊t, *(36)* Bizoń mondom tůnecte̱c hoǵ me̱nd ezec io̊ne̱c e ne̱mzetre *(37)* Ihr̄lm, ihr̄lm ki me̱go̊lo̊d a' prophetacat, ẹṣ me̱g ko̊uezėd azokat kic te̱ hoziad ereztе̱tte̱c, hańżer akartam te̱ fiaidat eǵbe ǵo̊ite̱ne̱m, mike̱nt a' tic ǵo̊iti e̱ǵbe o̊ piſlenit o̊ żarńai ala, ẹṣ ne̱ṃ akarad *(38)* im pużtan haǵatic tů hazatoc, *(39)* me̱rt en mondom tůnecte̱c, hoǵ ne̱ṃ lattoc enge̱met matolfoguan, migne̱ṃ monǵatoc aldot ki io̊t vrnac neue̱be

xxiiij

Es ki menuẹṇ iç a tẹmplombol meǵen vala ẹṣ vẹpẹnẹc o̊
hozia o̊ tanẹituańi, hoǵ mutatnac o̊ neki a' tẹmplomnac rakaſit
(2) O̊ kẹdẹg feleluẹṇ monda nekic laťťatoc ė mẹṇd ezẹkẹt, Bi-
zoń mondom tůnectẹc Nẹṃ marad it ko̊ ko̊uo̊n ki nẹṃ mẹgto̊-
rettetic *(3)* O̊ kẹdẹg oliuẹtnac hẹǵẹn v̄lette, vẹpẹnẹc o̊ hozia
titkon o̊ tanẹituańi monduan, Monǵad mẹg můneko̊nc micor
ezẹc lėznec, ẹṣ meľ lẹzen te io̊uetẹlẹdnẹc ẹṣ e vilag vẹgezetẹ-
nẹc ielenſẹge *(4)* Es feleluẹṇ iç monda azocnac, Laſſatoc hoǵ
valaki tůto̊kẹt elnẹ hiteſſẹn, *(5)* mẹrt ſokac io̊nẹc | en neuẹṃbe
moṇduan En vaǵoc xpc, ẹṣ ſokakat elhitetnec *(6)* Mẹrt hallan-
doc vattoc hadakat ẹṣ hadacnac hirėt, Laſſatoc hoǵ mẹg nẹ
zomoroǵǵatoc, mẹrt ezẹcnẹc lenniec kėl dẹ nẹṃ ottan vėgẹ,
(7) Mẹrt tamad nẹṃzet nẹṃzet ellen, ẹṣ orzag orżag ellen, ẹṣ
lẹznec halaloc ẹṣ ehſẹgec, ẹṣ fo̊ld indolaſoc heľẹkẹn, *(8)* Ėzẹc
kẹdẹg mẹnd a' ſirẹlmẹcnẹc kezdẹte *(9)* Tahat tůto̊ket ẹlarolnac
to̊ro̊delmbe ẹṣ mẹgo̊lnẹc tůto̊ket, ẹṣ lėztẹc mẹṇdẹṇ embẹrẹc-
nẹc ǵůlo̊ſẹgẹcben en neuemẹrt *(10)* Es tahat ſokac mẹggo-
nozbodnac, ẹṣ o̊n eǵmaſt elaroľľac, ẹṣ ǵůlo̊lic eǵ maſt,
(11) Es tamadnac ſoc hamis *prophetac*, ẹṣ elhitẹtnẹc ſo-
kakat *(12)* Es mẹrt mẹgbo̊uo̊dic hamiſſag, ſokacnac mẹghidego̊l
zerelmẹc, *(13)* Ki kẹdẹg mẹṇd vẹgiglen allapaṇdic az vduo̊zo̊l
(14) Es prẹdicaltatic az orzagnac ẹwaṇǵẹlioma mẹṇd ez vilag-
baṇ mẹṇdẹṇ nẹṃzetẹcnẹc tanoſagocra ẹṣ tahat io̊ a' vẹgezet
(15) Azẹrt micor lataṅǵatoc a' puztolatnac vndocſagat aluan a' ſcent
heľẹn ki mẹgmoṇdattatot daniẹl *prophetanac* miatta ki oluaſſa
59 erĉe *(16)* Tahat kic Iudẹabaṇ vadnac || fuſſanac a' hẹǵẹcre,
(17) ẹṣ kic a' haiazaton nẹ żaľľanacle valamit fẹluẹṇniec o̊ hazoc-
bol, *(18)* ẹṣ ki a' zanto fo̊ldo̊n nẹ fordoľľonmẹg o̊ ko̊nto̊ſo̊ fẹluenni
(19) Iay kẹdẹg terheſẹcnẹc ẹṣ zůlo̊cnẹc a' napocban *(20)* Imat-
koziatoc kẹdẹg hoǵ tů futaſtoc nẹ lẹǵen telbe auaǵ iṇnepẹn,
(21) mẹrt a' kor oľ naǵ to̊ro̊delm lẹzen mėľ ſonha nẹṃ volt
maiglan ẹṣ nẹṃ lẹzen *(22)* Es hanẹṃha a' napoc mẹgkurtabot-
tacuolna nẹṃ vduo̊zo̊lno̊ mẹṇden teſt, De a' valaztottakẹrt mẹg-
kurtabẹitattac a' napoc *(23)* Tahat ha ki moṇdand tůnectẹc im
it vaǵoṇ xç auaǵ amot ńẹ hiǵǵẹtec, *(24)* mẹrt tamadnac ha-

mis criſtoſoc ẹs hamis proph*etac*, ẹs adnac naǵ ielẹnſẹgẹket ẹs čudakat uǵ hoǵ ha lehetſeges volna a' valaztottac ẹs elhitẹttetnẹnẹc *(25)* Im mẹg moṇdottam tűnectẹc, *(26)* Azẹrt ha mondandnac tű nektẹc im a' kietlenben vaǵon nẹ meńńetẹcki, auaǵ a' rẹitẹcben nẹ hiǵǵẹtec, *(27)* Mẹrt mikẹnt a' villamat tamad nap keletẹn, ẹs tẹććic mẹṇd napńugatiglan, vǵan lẹzen embẹr fianac io̊uetẹle, *(28)* valahol ležen a' teſt oda ǵo̊lekẹznẹc a' keſelo̊c ẹs *(29)* Lẹgottan kẹdẹg a to̊ro̊delmnẹc | napi vtan a' nap mẹgſetėto̊ltetic ẹs hod nẹṃ aǵǵa o̊ vilagat, ẹs a' čillagoc lẹ hulnac mẹńro̊l, ẹs a' mẹṇńẹi iozagoc mẹgindoltatnac *(30)* Es tahat mẹg tetic mẹńńen embẹr fianac ielẹnſẹge, ẹs tahat ſirnac mẹndẹṇ fo̊ldi nėṃzetẹc, ẹs laťťac embėrnec fiat io̊uẹn mẹńnẹc ko̊diben naǵ tehetſẹguel ẹs naǵſaggal, *(31)* ẹs erezti o̊ anǵalit troṃbitaual ẹs naǵ żozattal ẹs ẹǵbe ǵo̊itic o̊ valaztottit mẹńnẹc nẹǵ żẹlito̊l foguaṇ ẹs mẹńnẹc magaſſagatol foguan mẹṇd o̊ hataraiglan *(32)* E figẹ farol kẹdẹg eſmẹriẹtẹc mẹg e pẹldabeżẹt, micor o̊ aga mẹg ǵermẹcdẹdo̊lẹṇd, ẹs mẹgleuelẹzẹṇdic tuǵǵatoc mẹrt ko̊zel vaǵoṇ a' ńar, *(33)* Vǵan ẹs tű micor lataṇǵatoc mẹṇd ezẹket lẹṇni, tuǵǵatoc mẹrt ko̊zel vaǵon ẹs aitocban *(34)* Bizoń mondom tűnektẹc mẹrt nẹṃ mulic el e nẹṃzet mignẹṃ mẹṇd ezẹc lẹǵenec, *(35)* mẹń ẹs fo̊ld elmulnac, de en iǵėim elnẹṃ mulnac *(36)* A napot kẹdẹg ẹs az ido̊t ſẹnki nẹṃ tuǵǵa ſẹm mẹṇnẹc anǵali, ſẹm fiu hanẹṃčac aťa *(37)* Mẹrt mikẹnt volt Noẹnac napiban, vǵan lẹżen embẹr fianac io̊uetele, *(38)* Mẹrt mikẹnt a' viz o̊zo̊n elo̊t || valo napocban, valanac ẹuo̊c ẹs iuoc, hazaſkodoc ẹs hazaſſagba adoc, mẹṇd a' napiglan mẹľľẹn Noẹ bemẹne a' barkaba, *(39)* ẹs nẹṃ eſmerẹcmẹg, mignẹṃ elio̊uo̊ a' viz o̊zo̊n, ẹs mẹṇdẹnẹkẹt el vo̊n, vǵan lẹżen ẹs embẹrfianac io̊uetelẹ, *(40)* Tahat kettẹn lẹżnẹc ẹǵ żanto fo̊ldo̊n, ẹǵǵic eluėtetic ẹs maſic mẹghaǵatic kettẹn lẹznẹc ẹǵ aǵban, ẹǵǵic el uẹtetic ẹs maſic mẹghaǵatic, *(41)* Kẹtten lẹznẹc o̊rlo̊c ẹǵ malomban, ẹǵǵic eluẹtetic ẹs maſic mẹghaǵatic, *(42)* Azẹrt viǵaziatoc mẹrt nẹṃ tuǵǵatoc meľ ido̊ben lẹǵen io̊uendo̊ tű vratoc *(43)* Azt kẹdẹg tuǵǵatoc, hoǵ ha tudna a' hazi aťa meľ ido̊bẹn az vr io̊uẹndo̊ uolna valobizoń viǵazna ẹs nẹṃ hadna mẹgaſni o̊ hazat *(44)* Vǵan tű ẹs lẹǵetẹc kẹżec, mẹrt mėľ ido̊n nẹṃ alaiťatoc io̊ embẹrnẹc fia *(45)* Kit alaitaż oľ hű zolganac ẹs oľ ildomoſnac, kit o̊ vra żerzẹt o̊ hazi embẹrin, hoǵ aǵǵon azoc-

nac ẹtket o̊ ideiẹ koran *(46)* bodog a' zolga, kit micor io̊uẹṇd o̊ vra uǵ lél tẹtte, *(47)* bizoń mondom tůnectẹc mẹrt mẹṇd o̊ iauin żẹrzi o̊tet | *(48)* Ha kẹdẹg a' gonoż żolga moṇdand o̊ żůuẹben, Kẹſic en vram io̊ni, *(49)* ẹs kezdendi az o̊ fele zolgakat verni, O̊ kẹdẹg eżẹc ẹs iżẹc a' reżegẹſẹckel, *(50)* io̊ a' żolganac vra a' napon meľľen nẹṃ remẹnli ẹs az ido̊n meľľen nẹṃ tuǵǵa, *(51)* ẹs mẹgualaztá o̊tet, ẹs o̊ rézét veti a' kẹpmutalockal ot lézen ſiralm ẹs fogacnac čikorgataſa

XXV

Tahat meńńecnẹc orżaga haſonlatic tiz żůzechẹz, kic véuén o̊ lampaſocat ki mẹnẹnẹc a' vo̊legẹnnec ẹs a' meń ażżonnac eleibe, *(2)* Ezẹc ko̊zzo̊l kẹdẹg o̊to̊n valanac [†] balgatagoc ẹs o̊to̊n ildomoſoc, *(3)* De az o̊t balgatagoc véuẹn o̊ lampaſocat nẹṃ vo̊nẹc olait o̊ velẹc, *(4)* de az ildomoſoc vo̊nec olait o̊ edẹńecbe o̊ lampaſockal o̊żuo̊, *(5)* Kéſuẹn kẹdẹg a' vo̊lẹgéń mẹṇd el żuńodozanac ẹs el alunac *(6)* Efel koron kẹdẹg lo̊n iuo̊ltẹs Im el io̊t a' vo̊lẹgéń keľľetẹc eleibe *(7)* Tahat fẹlkelẹnẹc mẹṇd a' żůzec ẹs mẹgkẹżẹitẹc o̊ lampaſocat *(8)* A' balgatagoc kẹdẹg mondanac az ildomoſocnac, Aǵǵatoc neko̊nc a' tů olaitocban mert a' mů lampaſinc mẹgalożnac *(9)* Fẹlẹlẹnẹc az ildomoſoc ||
61 monduaṇ Nẹtalantal nẹṃ lézen elẹg neko̊nc ẹs nektẹc, de inkab meńńetẹc az aroſochoz ẹs végetẹc magatocnac, *(10)* Mikor kẹdẹg elmẹnnẹnẹc venniec elio̊t a' vo̊legén, ẹs kic kẹżec valanac bẹmẹnẹnẹc o̊ velẹ a' méńckẹzo̊be, ẹs berekeztẹtẹt az aito, *(11)* Mẹnto̊l vtolbżer kẹdẹg az ẹǵeb żůzec ẹs elio̊uẹnec monduan, Vr ńiſd mẹg neko̊nc, *(12)* ẹs o̊ feleluẹṇ monda Bizoń mondom tůnectẹc nẹṃ tudlac tůto̊ket, *(13)* ẹs vǵ viǵaziatoc mert nẹṃ tuǵǵatoc a' napot ſẹm az ido̊t *(14)* Mert mikẹnt żarandoclani eredẹt embẹr hitta o̊ żolgait, ẹs atta azocnac o̊ iauit, *(15)* ẹs ẹǵnẹc adot o̊t girat, maſnac kẹdẹg kẹtto̊t de a' maſnac ẹǵǵet, ẹǵ mẹṇdẹnnẹc o̊ tehetſẹge zerẹnt, ẹs lẹgottan elerẹdẹt *(16)* Elmẹnẹ kẹdẹg ki az o̊t girat vo̊tto̊ vala, ẹs můuelkẹduẹn ńere a' fẹlẹt mas o̊to̊t, *(17)* Es azon kẹppen ki a' kẹtto̊t vo̊tto̊vala, ńere mas kẹtto̊t, *(18)* Ki kẹdẹg az ẹǵǵet vo̊tto̊ vala elmẹnuẹn fo̊ldbe aſa ẹs elrẹitẹ o̊ vranac pẹnzẹt *(19)* De ſoc ido̊ utan elio̊t a' żolgacnac vroc, ẹs żamot vetét o̊ velẹc, *(20)* Es o̊ hozia vẹpuẹṇ ki

az o̊t girat vo̊ttȯ vala mẹg mas o̊to̊t vu̇n neki | monduan, Vram
o̊t girat adal ennekẹm, im mas o̊to̊t ńertẹm a' fėlėt *(21)* Monda
annac o̊ vra, Öro̊ĺ en io hů zolgam mẹrt keveſben voltal hů
ſokakon zerezlẹc tẹgẹdet meń bẹ tẹ vradnac o̊ro̊mẹbe, *(22)* Hozia
vẹpẹc kẹdẹg ẹs ki a' kẹt girat vo̊tto̊ uala ẹs monda [†] Vram
kẹt girat attal ennekẹm, imẹ mas kẹtto̊t ńertẹm a' fẹlẹt *(23)* Monda
annac o̊ vra, Öro̊ĺ en io hů żolgam mẹrt keueſben voltal hů ſokakon zerezlec tẹgẹdet meń be tẹ vradnac o̊ro̊mẹbe
(24) Hozia vẹpuẹn kẹdẹg ẹs ki az ẹǵ gi[gi]rat vo̊ttȯ uala monda
Vram tudom mẹrt kemėn embẹr vaǵ, mẹrt aracͤ hol nẹm vettẹl,
ẹs ǵo̊iteż hol nẹm himtẹttel, *(25)* ẹs fẹluẹn elmẹnẹc ẹs elrẹitėm
a' te giradat a' fo̊ldbe, im mẹg vaǵon a' mėĺ tiẹd *(26)* Felel-
uẹn kẹdẹg o̊ vra monda neki, Gonoż reſt żolga tudod uala mẹrt
aratoc hol nẹm vettem, ẹs ǵo̊ito̊c hol nẹm himtẹttem, *(27)* azẹrt
kėllėt uolna az en pẹnzẹmet a' pẹnz valtocnac adnod, ẹs en
io̊uẹn valobizon vſorαual vo̊ttem volna mẹg azt a mẹĺ enėm
(28) Azẹrt vẹǵẹtẹcmẹg o̊ to̊llo̊ | a' girat ẹs aǵǵatoc annac kinec tiz 62
vaǵon, *(29)* mẹrt mẹndẹn vallonac adatic ẹs bo̊uo̊ltetic, de an-
nac a' kinẹc ninč az ẹs a' mėĺ tetic hoǵ vaǵon eluėtetic o̊ to̊llo̊,
(30) ẹs a' kėlletlen żolgat veſſẹtecki ẹs ereziẹtẹc a' kůlſo̊ ſetẹt-
ſẹgẹcbe, mẹrt ot lėzen ſiralm ẹs fogacnac čikorgataſa, *(31)* Mi-
kor kẹdẹg io̊ embẹrnẹc fia o̊ naǵſagaban ẹs mẹnd o̊ anǵali o̊
uelẹ, tahat v̊l o̊ naǵſaganac żekiben, *(32)* ẹs ǵo̊itetnẹc o̊ eleibe
mẹndẹn nẹmzetẹc, ẹs mẹgvalazťa o̊ket ẹǵmaſtol, mikẹnt a' paz-
tor valazťamẹg a' iuhokat a' kẹčkẹcto̊l, *(33)* ẹs valobizoń a'
iohocat allaťa o̊ iogfelo̊llo̊, a' kẹčkeket kẹdẹg o̊ balfelo̊llo̊,
(34) Tahat mond a' kiraĺ azocnac kic o̊ iogfelo̊llo̊ [†] lėznec
Io̊uetẹc en aťamnac aldotti, biriatoc a' vilag kezdetẹto̊lfoguan
valo nektẹc alkottatot orżagot, *(35)* mẹrt en ehezteṃ ẹs enne-
kẹm ennẹm attatoc, zomiuhozam ẹs ennekẹm innom adatoc, ven-
dẹg valẹc ẹs befogadatoc engẹmet, *(36)* mezẹitelẹn valẹc ẹs
mẹgruhazatoc engẹmet betẹg valẹc ẹs mẹglatatoc engemet To̊m-
lo̊čben valẹc ẹs | io̊ttetẹc en hoziam, *(37)* Tahat felelnẹc neki az
igazac monduan Vr micor lattonc tẹgẹdet ehezẹtted, ẹs ėtẹt-
to̊nc tẹgẹdet żomiaztad ẹs venčrẹket attonc teneked, *(38)* Auaǵ
lattuc tẹ vendẹg voltodat ẹs befogadtonc tẹgẹdet Auaǵ mezẹi-
telen voltodat, ẹs befẹdẹzto̊nc tẹgẹdet, *(39)* Auaǵ micor lattonc
tẹgẹdet betegẹn, auaǵ [†] to̊mlo̊čben ẹs io̊tto̊nc te hoziad, *(40)* Es

a' kiraľ feleluẹn moṇd azocnac, Bizoń mondom tűnektẹc, miglen
ez en mẹntoͦl kűſſeb aťamfiai koͦzzoͦl ėǵnẹc toͦttẹtec ennckẹm
toͦttėtec *(41)* Tahat moṇd a' kiraľ azocnac kic oͦ balfeloͦlloͦ lėz-
nẹc tauoziatoc el en toͦllem atkozottac az oͦroͦc tűzbe ki alkot-
tatot oͦrdoͦgnec ẹṣ oͦ anǵalinac, *(42)* mẹrt en ẹhezẹm, ẹṣ nẹm
adatoc ennckẹm ennem żomiuhozam ẹṣ nẹm adatoc ennekẹm iṇnom,
(43) vendẹg valẹc, ẹṣ engẹmet be nẹm fogadatoc, mezẹitelen
valẹc, ẹṣ engẹmet be nẹm fedezẹtec, betẹg valẹc ẹṣ toͦmloͦcbẹṇ
ẹṣ nẹm latatoc engėmet *(44)* Tahat felelẹnẹc ezẹc es oͦ neki
monduan Vr micor lattonc tẹgẹdet chėzẹtted, *avaǵ* żomiazattad
63 auaǵ vendẹg voltodat || auaǵ mezẹitelen voltodat, *avaǵ* betẹg-
lẹtted', *avaǵ* toͦmloͦcben ẹṣ nẹm żolgaltonc tẹ nekẹd *(45)* Tahat
felel azocnac moṇduaṇ, Bizoń mondom tűnectẹc, miglen nẹm
toͦttėtec ẹǵnec ekűſſebẹc koͦzzoͦl ennekẹm nẹm toͦttẹtec, *(46)* ẹṣ
iǵ mẹnnẹc ezẹc az oͦroͦc ǵẹtrelmbe, az igazac kẹdẹg oͦroͦc
ėletbe

xxvj

Es vǵ loͦn micor mẹguėgeżte uolna iç mẹṇd e beżẹdẹket
moṇda oͦ tanẹituańinac *(2)* Tuǵǵatoc ė mẹrt ket nap vtan huſ-
uėt lẹżen, ẹṣ embẹrnẹc fia claroltatic hoǵ mẹgfeżẹiteſſẹc *(3)* Tahat
ẹǵbe ǵoͦlckeztec a' papoc fedelmi ẹṣ a' nẹpẹcnec vėni a' papoc
fedelme pituaraban ki mondatic Cayfaſnac, *(4)* ẹṣ tanalčot tar-
tanac mikẹnt içt mẹgfoghatnac ẹṣ mẹgoͦlhetnẹc *(5)* Mondnac
uala kẹdẹg Nẹ ez innẹp napon, nẹ talantal haboro lenne a'
nepbẹṇ *(6)* Mikor kẹdẹg iç volna bẹtaniaban poklos ſimonnac
hazaban, *(7)* hozia vẹpẹc ẹǵ nembẹri, valuaṇ ẹǵ alabaſtrom
dragalatos kenetėt, ẹṣ oͦttẹ azt az v̄loͦnec feiẹre, *(8)* Latuan
kẹdẹg a' tanẹituańoc mėltatlaṇkodanac moṇduan, Hoǵ mi vezẹ-
delm ez, *(9)* mẹrt | ez eladathatic uala ſokon, ẹṣ adathaticuala
żegėnecnẹc *(10)* Tuduaṇ kẹdẹg iç moṇda azocnac Mit nehezel-
tẹc e nẹmberire, mẹrt io műuelkẹdetet műuelkẹdẹt en raitam,
(11) Żegẹneket kẹdẹg mẹndẹṇ ha vallotoc velẹtẹc de engẹmet
nẹm mẹndẹnha vallotoc, *(12)* mẹrt, ereztẹtte e kenetet en teſ-
tẹmre eltemetendoͦnec toͦt engẹmet, *(13)* bizoń mond*om* tű nec-
tẹc, valahol prẹdicaltatandic ez ẹwanǵẹliom mẹṇd e vilagban
mẹg moṇdatic oͦ mẹgemlekẹzetėrẹ hoǵ oͦ ezt toͦttoͦ *(14)* Tahat

a' tizenkettȯ̊ kȯ̊zzȯ̊l eǵ ki ſcariuti iudaſnac moṇdatic vala el-
mẹne a' papoc fedelmihez *(15)* ẹṣ moṇda azocnac Mit akartoc
ennekẹm adnotoc, ẹṣ en ȯ̊tet nektẹc adom, ẹṣ azoc żerzẹnẹc
neki harmić ezů̊ſt pėnzt, *(16)* ẹṣ ennẹc vtanna kereſi vala az
okat, mikẹnt ȯ̊ket nekic adhatna *(17)* A' pogača ẹtelnẹc kẹdẹg
elȯ̊ napian vėpẹnẹc a' tanẹituańoc iꞔhoz monduaṇ hol akarod
hoǵ alkoſſuc tẹneked mẹgẹnnẹd a' barant *(18)* Es iꞔ moṇda
Mėńnetẹc nẹkihez a' varoſba ẹṣ moṇǵatoc neki Meſtẹr monǵa,
En idem kȯ̊zel vaǵon, tẹ nalad tẹzem a' barań ẹtelt en tanẹit-
uaniṃmal || *(19)* Es uǵ tȯ̊nẹc ȯ̊ tanẹituańi mikẹnt iꞔ *par*ančolt- 64
uala azocnac, ẹṣ mẹgkẹżẹitẹc a' barant *(20)* Eſtuẹ lẹuẹn kẹdẹg
ẹǵbe ů̊l vala ȯ̊ tizẹnket tanẹituańiual, *(21)* ẹṣ micor ennẹnẹc
monda azocnac Bizoń moṇdom tů̊nektẹc mẹrt tů̊ ẹǵǵitec ẹl arol
engẹmet, *(22)* ẹṣ igẹṇ mẹgżomorodanac, ẹṣ kezdẹnẹc mẹṇd mon-
danioc Mi nẹṃ en vaǵoc vram *(23)* Es ȯ̊ feleluẹṇ moṇda nekic
Ki marťa en velẹm ȯ̊ kezẹt a' talba az arol el engẹmet,
(24) Valobizoń embẹrnẹc fia mẹǵen mikẹnt iruaṇ vaǵoṇ ȯ̊ rolla
De iay az embẹrnẹc ki miat embẹrnẹc fia claroltatic, iob volt
neki hanẹṃ żů̊letẹt volna az embẹr *(25)* Feleluẹṇ kẹdẹg Iudas
ki ȯ̊tet elarola monda, Minẹṃ en vaǵoc raby Monda annac Tẹ
moṇdad *(26)* Azockal kẹdẹg iꞔ vačoralatta, vẹuẹ a' kẹneret ẹṣ
mẹgalda ẹṣ mẹgżẹgẹ, ẹṣ ada ȯ̊ tanẹituańinac, ẹṣ moṇda, Veǵẹ-
tec ẹṣ eǵẹtẹc [†] ez en teſtẹm, *(27)* ẹṣ vẹuẹ a' kelhet ẹṣ hala-
latot tȯ̊n, ẹṣ ada azocnac moṇduaṇ Iǵatoc ebbȯ̊l mẹṇd, *(28)* mẹrt
ez en vėrẹṃ vy tȯ̊ruẹṇnec ki ſokakẹrt elȯ̊tletic bů̊nȯ̊cnec boča-
naťťara, *(29)* Moṇdoṃ kẹdẹg tů̊necktẹc, hoǵ nẹm iżom matol-
foguan e żȯ̊|lȯ̊ veżżȯ̊nẹc nẹmzẹſėbȯ̊l mẹnd a' napiglan, mikor
azt vyonnan iżom tů̊ veletẹc en aťamnac orżagaban *(30)* Es
dičėret moṇduan ki mẹnẹnẹc oliuẹtnac heǵẹre *(31)* Tahat moṇda
iꞔ azocnac, Mẹnd tů̊ mẹg gonożbottoc ez ẹyel en bennẹṃ mẹrt
iruaṇ vaǵon mẹgverẹm a' paztort ẹṣ elhimlẹtnẹc a' čordanac
iuhi, *(32)* de mi vtan fẹlkelendẹc elȯ̊lkellẹc tů̊tȯ̊ket galiliẹbaṇ
(33) Feleluẹṇ kẹdẹg Petẹr moṇda neki Sȯ̊t ha mẹṇd mẹggonoz-
bodandnac tẹ benned En ẹs ſonha ſẹṃ gonozbodoṃ mẹg tẹ
benned *(34)* Monda neki iꞔ, Bizoń mondom tẹnekẹd, mẹrt ez
ẹyel mi elȯ̊t kakas żol haromżer tagaćmeg engẹmet *(35)* Moṇda
neki Petẹr, Sȯ̊t ha mẹgkẹlletẹndic ennekẹṃ tẹuelẹd halnom ſem
tagadlacmẹg tẹgẹdet, Azoṇkẹppen [†] moṇdnac vala mẹnd a'

taneituańoc es *(36)* Tahat iuta iç azockal a' faluba ki mondatic getſemaninac, es monda ő taneituańinac Vl'ſetec itten miglen oda megec es imadkozom, *(37)* Es vele veuen Petert es Zebedeuſnac ket fiait kezde żomorodni es bankodni, *(38)* Tahat monda azocnac Żomoro en lelkem a' halaliglan, Maraggatoc
65 ith es vigaziatoc || en velem *(39)* Es keueſenne eleb menuen eſec ő orcaiara imadkozuan es monduan En atam ha lehetſeges tauoziec el e kel'eh en tőllem, de valobizoń nem mikent en akarom de mikent te, *(40)* Es iőuő ő taneituańihoz es lele őket alattoc, Es monda peternec Ig eg ideiglen ſem vigazhattal en velem, *(41)* Vigaziatoc es imadkoziatoc hog ne menńetec keſertetbe, valobizoń a' lelec kez de a' teſt beteg *(42)* Eſmeg maſodzer elmene es imatkozec monduan En at'am ha nem tauoztathatic el e kel'eh en tőllem hanemčac hog meg igam azt legen te akaratod *(43)* Es iőuő eſmeg es lele őket alattoc mert ő żemec megnehezedet vala, *(44)* es azoc meghaguan eſmeg elmene es imadkozec harmadżer azon beżedet monduan, *(45)* Tahat iőuő ő taneituańihoz es lele őket alattoc es monda azocnac Alogatoc immar es ńugoggatoc, im elkőzeleit az idő es embernec fia elaroltatic bűnőſőknec kezecbe *(46)* kel'l'etec ereggőnc im elkőzeleit ki engemet kezbe ad *(47)* Meg ő e bezellette im eliőuő Iudas a' tizenkettő kőzzől eg es ő vele ſoc gőlekezet tőrőckel es rudackal, ereztettec | a' papi fedelmectol, es a' nepecnec vénitől, *(48)* Ki kedeg őtet el aroltauala atta uala e ieget nekic monduan Valakit megapolandoc ő az fogiatoc őtet, *(49)* es zorgalmaſt vepuen içhoz monda Vduőz leg rabi, es megapola őtet *(50)* De iç monda neki Baratom mire iőttel, Tahat hozia vepenec es kezeket içra vetec, es meg fogac őtet *(51)* Es eg azoc kőzzől kic içſal valanac ki terieztuen ő kezet ki veue a' keſt, es čapuan a' papoc fedelme zolgaiahoz el vaga[c] ő fűlet *(52)* Tahat monda annac iç Fordehad te tőrődet ő hel'ere mert menden ki tőrt vend tőr miat vež *(53)* Auag ażt alotod hog nem kérhetnem en at'amat es ma adna ennekem tőbbet hognem tizen ket legio angalocat, *(54)* azert mikent tel'l'eſednenec be iraſoc mert ig kel lenni *(55)* Az időben monda iç a' gőlekezetecnec Vgan iőttetec mikent toluaihoz tőrőckel es rudackal meg fognotoc engemet, Menden napon tű nalatoc űltem a' templomban taneituan es nem fogtatocmeg engemet *(56)* Mend ez kedeg

iǵ lőn hoǵ beteľľeſẹdnẹnẹc prophẹtacnac iraſi Tahat mẹṇd a' tanẹituańoc ŏtet mẹg haǵuan elfutanac *(57)* Es azoc mẹgfoguaṇ iẓt viuẹc ŏtet Caiſaſhoz a' papoc ſedelmihez || hol az iraſtudoc ẹṣ 6 G a' lẹualtac ẹṣ a' nẹpécnẹc vẹni ẹǵbe ǵőlekẹztẹcuala, *(58)* Petẹr kẹdẹg mezżől kőueti uala ŏtet a' papoc fedelme pituaraiglan, ẹṣ bemẹṇuẹn v̊luala a' zolgackal hoǵ latna vẹgẹt *(59)* A' papoc ſedelmẹ kẹdẹg ẹṣ mẹṇd a' tanalč kereſnẹc vala hamiſtanoſagot iẓ ellen, hoǵ ŏtet halalra adnac *(60)* ẹṣ nẹṃ lẹlẹnẹc, iollehet ſoc hamiſtanoc iŏttecuolna Mẹntől vtolbzer kẹdẹg iőuẹnẹc ket hamiſtanoc *(61)* ẹṣ moṇdanac Ez vǵ moṇdot mẹgtŏrhetẹm iſtennẹc tẹmplomat ẹṣ harmad napon mẹgrakhatom aẑt *(62)* Es ſẹlkeluẹṇ a' papoc feiẹdelme moṇda neki Sẹṃmit ſẹṃ felelż mẹṇd ezẹcre melľeket ezẹc tẹ ellenẹd tanolnac *(63)* Ihc kẹdẹg veżtegluala Es a' papoc fedelmẹ moṇda neki Kerdlẹc tẹgẹd az ẹlő iſtenre hoǵ moṇǵadmẹg nekőnc ha tẹ vaǵ xẓ iſtennẹc ſia *(64)* Monda annac iẓ Tẹ mondad De valobizoń mondom tűnectec Matolfoguaṇ latnotoc kezditec embẹrnẹc ſiat v̊lette iſtẹṇnẹc iogia felől, ẹṣ iőuette mẹṇnẹc kődiben *(65)* Tahat a' papoc feiẹdelmẹ mẹgżakazta ŏnŏṇ ruhaiat monduaṇ Karomlot, mig zűkőſlőtőc mẹgẹs tanocnalkul im | moſt hallottatoc e karoṃlatot *(66)* mi teććic tű nectẹc Es azoc feleluẹṇ moṇdanac Mẹlto halalnac *(67)* Tahat pőkẹnẹc ŏ orćaiara, ẹṣ ńac čapaſockal vericuala ŏtet, Eǵebec kẹdẹg tenerẹket ŏ orćaiara attanac *(68)* moṇduaṇ Xpc prophetizaľ mű nekőṇc ki az ki tẹgẹdẹt čapot *(69)* Petẹr kẹdẹg v̊lvala kűuől a' pituarban, ẹṣ hozia vẹpẹc eǵ lẹań monduan, Te ẹs a' galilẹai iẓſal valal *(70)* Es ŏ mẹgtagada mẹṇdẹnẹc elŏt moṇduan Nẹṃ tudom mit moṇdaz, *(71)* Ő kẹdẹg az aiton [†] ki mẹnette lata ŏtet mas lẹań ẹṣ moṇda azocnac kic oth valanac Ez ẹs a' nazarẹti iẓſal vala *(72)* Eſmẹg eſẹuel mẹgtagada mert nẹṃ eſmertẹ uolna az embert *(73)* Es keueſſe vartatuan vépénẹc ŏhozia kic a' tűznel alnacuala Es moṇdanac Bizoń tẹ ẹs azoc kőzzől vaǵ mert tẹnẹṇ bezẹdẹt mẹg iclẹnt tẹgẹdẹt *(74)* Tahat kezde żidalmazni ẹṣ eſkẹṇni mert nẹṃ eſmertẹ volna az embẹrt ẹṣ lẹgottan kacas żola *(75)* Es mẹgemlekẹzẹc Pẹtẹr iẓnac beżẹdẹről kit moṇdotuala, Mi elŏt kakas żol haromżer tagaćmẹg engẹmet ẹṣ ki mẹṇuẹn ſira keſẹruen

xxvij

67 Holual lẹuẹn kẹdẹg tanalčot || tartanac mẹnd a' papifẹiẹ-
delmec, ẹṣ a' nẹpẹcnẹc vẹni iç ellen hoǵ o̊tet halalnac adnac
(2) Es mẹgko̊to̊zuẹn eluiuẹc ẹṣ adac o̊tet poncius pilatuṣ neuo̊
feiẹdelmnec *(3)* Tahat latuan Iudas ki o̊tet elaroltauala hoǵ
karhozotuolna pẹn*iten*ciara vitẹtuẹn mẹgviuẹ a harmić ezůſt pẹnzt
a' papoc feiẹdelminec ẹṣ a' nẹpẹcnẹc vẹninec *(4)* monduan
Bůnho̊ttem az artatlan vért elaroluan, Es azoc mondanac Mi
můnekȯ̊nc tẹ laſſad *(5)* Es az ezůſt pẹnzẹket a' tẹmplomban
lẹuetuẹn elmẹne ẹṣ elmẹnuẹn ko̊tellel o̊nmagat fẹlakažta *(6)* A'
papoc feiẹdelmi kẹdẹg véuẹn a' harmić ezůſt pẹnzẹket mondanac
Nẹm illic ezẹket ereženo̊nc a' corbanonba mẹrt a' vẹrnẹc arra,
(7) Tanalč tartuan kẹdẹg vẹuẹc azockal ẹǵ fazokaſnac fo̊ldét
žarandokocnac temetẹſẹcre, *(8)* Azẹrt e žanto fo̊ld hiuattatic
achẹldẹmachnac az az vẹrnec fo̊ldo̊ mẹnd e napiglan *(9)* Tahat betel'-
l'eſẹdẹt mél' mondatot Ierẹmias *propheta* miat monduan Es vẹuẹc a'
harmić ezůſt pẹnzt a' mẹgbẹrletnẹc béret kit bẹrlettec iſrl fiaitol,
(10) ẹṣ attac azocat a' fazokaſnac fo̊ldo̊iẹrt mikẹnt žerzette | ennekẹm
vr *(11)* Ihc kẹdẹg allapẹc a' feiẹdelm elo̊t, ẹṣ kẹrdẹ o̊tet a' feiẹdelm
monduan Tẹ vaǵ é ſidocnac kiral'a Monda neki iç Tẹ mondod *(12)* Es
micor vadoltatnẹc a' papoc fẹiẹdelmito̊l ẹṣ a' nẹpecnẹc vẹnito̊l
ſẹmmit ſẹm fẹlẹlẹ *(13)* Tahat monda neki pilatuṣ Nẹm hallod
é mẹnẹ tanoſagocat mondnac tẹ ellenẹd, *(14)* ẹṣ čac ẹǵ igẹre
ſẹm felẹle, uǵ hoǵ igen čudalkodnẹc a' feiẹdelm *(15)* Az ynnep
nap vtan kẹdẹg žoctauala a' fedelm hoǵ a' nẹpuẹc ẹǵ fogl'ot
mel'l'ẹt akarnanac elereztene, *(16)* vala kẹdẹg tahat ẹǵ iẹlẹs
fogl'a, ki embẹro̊ldo̊kéſẹrt, ereztẹtẹt vala a' to̊mlo̊čbe, *(17)* Azẹrt
azoc ẹǵbe ǵo̊lekẹzuẹiẹc monda azocnac pilatuṣ Kit akartoc hoǵ
el ereziẹc tůnectẹc, barrabaſt auaǵ içt ki mondatic xçnac, *(18)* mert
tuǵǵa uala hoǵ iréǵſẹgben aroltac uolna el o̊tet *(19)* O̊ az itẹlo̊
žecben ůlẹtte kedẹg, erežtẹ o̊ hozia o̊ feleſẹge monduan Sẹmmi
tẹnekẹd ẹṣ az igaznac, mẹrt ſokakat ǵẹttrettẹm ma latat miat
o̊ érte *(20)* A' papoc fẹiẹdelmẹ kẹdẹg ẹṣ a' vénec a' nẹpet
kizlelẹc hoǵ barrabaſt kẹrnẹc içt kẹdẹg elueztenẹc *(21)* Felelucn
68 azẹrt a' feiẹdelm monda azocnac Kit akartoc azẹrt || e ketto̊ ko̊z-
zo̊l hoǵ elereziẹc tůnectẹc, ẹṣ azoc mondanac Barrabaſt *(22)* Monda

azocnac pilatos, Azẹrt ṁit tẹǵec c içnac ki mondatic xçnac
(23) Mondanac mẹnd Mẹg fezẹiteſſẹc Monda azocnac a' feiedelm
Miẹrt mi gonozt to̊t Es azoc inkab iuo̊ltnẹc vala monduan Mẹg-
fežẹiteſſẹc *(24)* Latuan kẹdẹg pilatus hoǵ ſẹmmit ſẹm haznalna
de inkab zay lenne, viz vẹuẹn a' nèp elo̊t mẹgmoſa o̊ kezẹt
monduan Artatlan vaǵoc en ez igaznac vèrẹben tů laſſatoc
(25) Es feleluẹn mẹnd a' nẹp monda, O̊ vẹre mů raitonc ẹs
mẹnd mů fiainkon *(26)* Tahat elereztẹ azocnac barrabaſt içt
kẹdẹg mẹgoſtoroztatuan nekic ada hoǵ mẹgfežẹiteſſẹc *(27)* Tahat
a' [†] fẹdelm vitezi v[ẹ]iuẹc içt az itèlo̊ hazba, ẹs ẹǵbe ǵo̊itẹnẹc
o̊ hozia mẹnden ſerẹgẹt, *(28)* ẹs lẹ vetkẹžtetuẹn o̊tet verẹs
palaſtal ko̊rńẹkẹzẹc mẹg o̊tet, *(29)* ẹs tůuiſben font koronat
vetẹnẹc o̊ feiẹre ẹs nadat o̊ iogiaba, ẹs fẹl terdre terdẹpluẹn o̊
elo̊tto̊ karomlatot [†] tèžnẹc vala neki monduan V̊duo̊z lẹǵ
ſidocnac kiraľa, *(30)* ẹs o̊ rẹia haǵapuan vẹuẹc a' nadat, ẹs
vericuala o̊ aǵahoz *(31)* Es mi utan mẹgkaromlottacuolna o̊tet,
lẹ vetkẹztetẹc o̊tet a' palaſtbol, | ẹs o̊lto̊ztetẹc o̊tet o̊no̊n ruhaiaba,
ẹs elviuẹc o̊tet hoǵ mẹgfežẹitenẹc *(32)* Ki menuẹn kẹdẹg lẹlẹnẹc
ẹǵ cirenia beli embẹrt ſimon neuo̊t a' falubol io̊uo̊t Ezt kẹnže-
rẹitẹc hoǵ fel vẹnnẹ o̊ kerežtèt, *(33)* Es io̊uẹnẹc a' heľre ki
mondatic golgatanac az az koppattac heľẹnẹc, *(34)* Es adanac
neki ińńa epèuel elẹǵẹitet bort, Es mikor koſtolta uolna nẹm
akara ińńa *(35)* Mi vtan kẹdẹg mẹgfežẹitettẹc volna o̊tet mẹg
ožtac o̊ ruhaiat ńilat ereztuẹn, Hoǵ beteľľẹſẹdnẹc meľ mondat-
tatot Pro*pheta* miat monduan Mẹgožtottac o̊n magocnac en ruha-
mat ẹs en ruhamon erežtẹttec ńilat, *(36)* ẹs v̊luẹn o̊rizicuala
o̊tet, *(37)* ẹs o̊ v̊ǵèt mẹgiruan o̊ feie fẹlire vetẹc Ez az nazareti
iç ſidocnac kiraľa *(38)* Tahat mẹgfežẹitettec o̊ velẹ ket toluaioc
ẹǵǵik iog fẹlo̊i [†] ẹs maſic balfelo̊l *(39)* Azonnan muloc kẹdẹg
karomľacuala o̊tet o̊ feiẹket razuan *(40)* ẹs monduan Vachki
mẹgto̊ro̊d iſtennẹc tẹmplomat, ẹs harmad napon mẹgrakod ažt,
V̊duo̊zẹhed tẹnmagadat ha iſtennẹc fia vaǵ žal lẹ a' kereztro̊l
(41) Azon kẹppen ẹs a' papoc fedelmi karomľacuala o̊tet az
iraſtudockal ẹs a' vẹneckel monduan || *(42)* Eǵebeket v̊duo̊zẹitet 69
o̊nmagat kẹdẹg nẹm v̊duo̊zẹitheti ha iſr̄lnẹc kiraľa žaľľonželẹ a'
kerežtro̊l ẹs hižo̊nc neki *(43)* Rẹmenkẹdẹt iſtenbe žabadẹha
mẹg o̊tet ma ha akaria, mẹrt uǵ mondot vay iſtennẹc fia vaǵoc
en *(44)* Azonkẹppen kẹdẹg a' toluaioc ẹs kic mẹgfežẹitẹttẹcuala

o̊ vele karomlſacuala o̊tet *(45)* A' hatod ido̊to̊l foguaṇ kẹdẹg lo̊nẹc ſetétſẹgẹc mẹṇd a' ſo̊ldo̊n kilenćẹd ideiglen *(46)* Es kilenćẹd ido̊ koron iuo̊lto̊ iꞩ naǵ żoual moṇduan Ely Ely Lamazabatani az az En iſtenẹm en iſtenẹṃ hoǵ mire hattal meg engẹmet *(47)* Nẹmelſec kẹdẹg az ot alloc ko̊zzo̊l haluan moṇdnac vala, Ez ilſẹſt hya *(48)* Es lẹgottan azoc ko̊zzo̊l ẹǵ elſutuan, vo̊n ẹǵ żouaruaṇt ẹs beto̊ltẹ ażt ećẹttel, ẹs téuén a' nadra ẹs aduala ińńa neki, *(49)* De az ẹǵebi mondnacuala Zo̊nnel laſſuc ha io̊ ilſẹs o̊tet mẹgżabadẹitani, *(50)* Ihc kẹdẹg eſmẹg iuo̊ltuén naǵ żoual elerežtẹ o̊ lelkẹt, *(51)* Es im a' tẹmplomnac ſoporlaha kettẹn kettẹ żakada a' ſẹlſo̊ ſẹlẹto̊l foguaṇ mẹṇd az alſoiglaṇ ẹs a' ſo̊ld mẹgindola, ẹs a' ko̊żirtoc mẹgmeteltetẹnẹc *(52)* ẹs koporſoc mẹgńilanac, ẹs ſoc ſcentẹcnec | teſtẹc kic elaluttac vala ſẹlkelẹnẹc, *(53)* ẹs ki io̊uẹn a' koporſocbol o̊ ſẹlkelẹtẹnẹc utanna io̊uénẹc a' ſcẹnt varoſba, ẹs mẹgielẹnẹnẹc ſokacnac *(54)* A' cẹnturio kẹdẹg ẹs kic o̊ velẹ valanac o̊rizuẹn iꞩt latuaṇ a' ſo̊ld indolatot ẹs azokat melſẹc léznẹc vala igẹṇ mẹgſẹlẹmẹnẹc monduan Bizoń iſtennẹc fia vala ez, *(55)* Valanac kẹdẹg ẹs ot ſoc ażżon népec meżżo̊l, kic ko̊uettẹcuala o̊tet galilẹabol o̊ neki żolgaluaṇ *(56)* kic ko̊zo̊t vala Magdalnai maria, ẹs Iacab anna maria ẹs Ioſẹphẹ ẹs Zẹbẹdẹus fiainac aṇńoc, *(57)* Mikor kẹdẹg eſtue lo̊t uolna io̊uo̊ nẹminẹṃo̊ kazdag embẹr aromatiabol Ioſẹph neuo̊ ki ẹs o̊ iꞩ tanẹituana uala *(58)* Ez vẹpẹc Pilatoſhoz ẹs mẹgkẹrẹ iꞩnac teſtét Tahat Pilatoṣ parančola mẹgadatni iꞩnac teſtét *(59)* Es ioſẹph a' teſtẹt vẹuẹṇ betakara azt tiżta ǵolčba, *(60)* ẹs helſhẹtẹ ażt o̊ vy koporſoiaba kit ki faragtatotuala a' ko̊żirtbol, ẹs hengerẹitẹ naǵ ko̊uet a' koporſo aitara ẹs elmẹnẹ *(61)* Valanac kẹdẹg ot magdalnai maria ẹs a' mas maria v̊luẹṇ a' koporſo ellenẹbe *(62)* A' maſod napon kẹdẹg ki vaǵon a' kéżo̊lo̊ nap utan, ẹǵbe ǵo̊lẹnec a' papoc fédelmi ẹs a' lẹualtac

70 Pilatoſhoz *(63)* monduan Vronc mẹg || emlekẹzto̊nc mẹrt e hiteto̊ mẹgeleuentẹ vǵ moṇdot Harmad nap utan ſẹlkelẹc *(64)* Parančolſad azẹrt o̊riztetni a' koporſot harmad napiglan, nẹtalantal elio̊nẹc o̊ tanẹituańi, ẹs ẹlvroziac o̊tet ẹs moṇdnac a' nẹpnec ſelko̊lt halottaibol, ẹs lẹzẹṇ az vtolſo tẹuelgẹs gonozb az elo̊binel *(65)* Monda azocnac Pilatoṣ O̊rizo̊to̊c vaǵoṇ Mẹńńetẹc o̊riziẹtẹc mikẹnt tuǵǵatoc *(66)* Azoc kẹdẹg elmẹṇuẹn ẹs a' ko̊uet mẹgieǵẹzuẹṇ mẹg ko̊rńekẹzéc a' kaporſot az o̊rizo̊ckel

xxviij

Az yṇṇepnẹc ẹſtin kẹdẹg ki fẹnlic az ynnepnec elo̊ napian, Io̊uo̊ Magdalnai maria ẹs a' mas maria latnioc a' koporſot *(2)* Es im lo̊n nag̋ fo̊ld indolas Vrnac ang̋ala zalla lẹ mẹnbo̊l ẹs vẹpuẹn elhengerẹitẹ a' ko̊uet ẹs v̊luala feľľo̊l raita *(3)* Vala kẹdẹg o̊ zemẹlẹ mikẹnt villamat ẹs o̊ ruhaia feiẹr mikẹnt [†] ho, *(4)* o̊ fẹlemẹto̊l kẹdẹg megyettec az o̊rizo̊c ẹs lo̊ttenẹc mikẹnt holtac *(5)* Felelueṇ kẹdẹg az ang̋al monda a' nẹmberiecnẹc Tű nė akariatoc fẹlnetẹc, mẹrt tudoṃ hog̋ ięt kereſitec ki mẹgfezẹitetet *(6)* ninč it mẹrt fẹlko̊lt mikėṇt moṇdotta Io̊uetec ẹs laſſatoc a' heľt hol helheztetẹt vala vr, *(7)* Es meṅṅetẹc hamar ẹs moṇg̋atoc o̊ tanẹituaṅinac mert fẹlko̊lt ẹs im elo̊l kel tuto̊kẹt galilẹaban | ot o̊tet mẹglaťťatoc mikẹṇt mondotta tű nektẹc *(8)* Es Magdalnai maria ẹs a' mas maria ki mẹnẹnẹc hamar a' koporſobol fẹlelmel ẹs nag̋ o̊ro̊ṃmel futuaṇ mẹghirdetniec o̊ tanẹituaninac *(9)* Es im ię azocnac eleicbe kelẹ moṇduan, vdo̊zo̊c lẹg̋etẹc Azoc kẹdẹg vẹpẹnẹc o̊ hozia ẹs fogac o̊ labait ẹs imadac o̊tet, *(10)* Tahat moṇda azocnac ię Nẹ akariatoc fėlnetẹc, de meṅṅetẹc hirdẹſſẹtec az en aťaṃfiainac hog̋ mẹṅṅenẹc galilẹaba mẹrt ot engẹmet mẹglatnac *(11)* Kic micor elmẹṇtẹcuolna im nẹmeľľẹc io̊uenẹc az varoſba ẹs mẹghirdetec a' papifẹdelmẹcnẹc mẹnd meľľec lo̊ttec vala, *(12)* ẹs ẹg̋be g̋o̊lekezueṇ a' vẹneckel tanalčhoz foguaṇ ſoc pẹnzt adanac a' vitẹzecnẹc *(13)* moṇduaṇ moṇg̋atoc, mert elio̊ttec o̊ tanẹituaṅi ẹz ẹyel ẹs mű aluuanc el vroztac o̊tet, *(14)* ẹs ha ez mẹghallattatic a' fẹdelmto̊l mű ko̊ṅo̊rgo̊ṇc neki ẹs mẹgmento̊nc tűto̊kẹt *(15)* Es azoc a' pẹnżt veuėṇ ug̋ to̊nẹc mikẹṇt tanẹitattac uala ẹs mẹghirheuẹc e beżẹd a' ſidocnal mẹnd maiglan *(16)* A' tizen ẹg̋ tanẹituaṅoc kẹdẹg elmẹnẹnẹc galilẹaba a' hẹg̋re hol zerzettẹ uala azocnac ię, *(17)* ẹs latuaṇ imadac o̊tet nẹmeľľec kẹdẹg ketẹlkẹdẹnẹc *(18)* Es o̊ hoziaioc vẹpueṇ ię bezẹlle nekic moṇduaṇ Ennekẹm || adatot 71
mẹndẹṇ hatalm mẹṅṅen ẹs fo̊ldo̊n, *(19)* Meṅṅetẹc azẹrt ẹs tanohatoc mẹndẹṇ nẹmzetẹket, megkereżtẹluẹtẹc o̊ket aťanac ẹs fiunac ẹs ſcẹnt lẹlecnẹc neuėbe, *(20)* tanẹituan o̊ket tartanioc mẹndẹnẹket valameľľeket paraṇčoltam tűnectẹc, ẹs im en velẹtẹc lẹżec mẹndẹṇ napocban mẹnd vilagnac vėgezeteiglen

Marc.

It kęzdetic .ſ. Marc ęwangelista ko̊nụo̊

EZ a' ſcęnt Marc ęwanǵeliſta ki iſtento̊l valaztatot, ęs volt Scent pętęr apaſtalnac kerezt fia ęs iſteni bezędben tanęituańa, ki iollehet ęlęb iſr̄lben pap volt volna ęs tęſt zerent leůita, de micor xç hůtęrę fordolt volna oĺ igęn męgalaza o̊nmagat a' papſaghoz, hoǵ papſagra nę valaztatnęc o̊n hůuelkęt elvaga, de mert iſtento̊l valaztatot vala azert męgto̊kęllę o̊tet iſten [†] ęs tęuę allęxandriai pu̇ſpo̊ckę ęs iǵ iſtennęc ko̊uetęlmęs akaratá zerent o̊ maſód ira e' xçnac ęwanǵeliomat E .ſ. Marc kędęg pęldażtatot orozlan żabaſban, mert ęǵebęcto̊l ielęſbęn irt xçnac fęlkęletęro̊l,

Capitulum elo̊

IEſus criſtuş iſtenfia ęwanǵeliomanac kęzdete *(2)* mikėnt iruaņ vaǵoņ Iſaias prophętaban Im en ereżtęm en anǵalomat tę orcad elo̊t ki męg kėzęiti tę vtadat tę | elo̊tted *(3)* Iuo̊lto̊nęc żaua kietlenben kęzehętęc vrnac utat igazacka tęǵętec o̊ o̊ſuęńęt *(4)* Vala Ianoş a' kietlenben kereztęluęņ ęs prędicaluaņ pęnitentianac kereztſegėt bůno̊cnęc bočanaťťara, *(5)* ęs ki męnnęc vala o̊ hozia męnd ir̄lm beliec, ęs Iudęanac męndęņ vidėke ęs mėgkereztęlkędnęc vala o̊ to̊llo̊ Iordannac foĺoiaban męgǵunuan o̊ bůno̊ket *(6)* Es vala Ianoş ruhaźtatot tęuęcnęc żo̊rębo̊l, ęs ko̊dmęń ruha vala o̊ forčoka ko̊rńo̊l, ſaſkacat ęs vad mėzekęt ėzęcuala, Es prędical vala monduaņ *(7)* Io̊ ero̊ſb en to̊llęmto̊l en vtannam kinec nęm vaǵoc męlto lę haioluaņ męgodanom o̊ ſaruianac zyat *(8)* En kereżtęllec tůto̊ket vizben, de a' kereżtel tůto̊ket ſcęnt lęlecben

(9) Es uǵ lo̊n a napocban Io̊uo̊ iç galilẹabeli nazarẹtbo̊l, ẹṣ megkereżtẹlkẹdẹc Ianoſtol Iordanban *(10)* Es lẹgottan fẹlmẹṇuẹn a' vizbo̊l, lata mẹńńeket mẹgńituan ẹṣ ſcẹnt lẹlkẹt mikẹnt galambat lẹ żaluaṇ ẹṣ maraduaṇ o̊ raita, *(11)* Es zo lo̊n mẹńbo̊l, tẹ vaǵ en zereto̊ fiam tẹ benned iol kẹllẹttem en magaṃnac *(12)* Es lẹgottan a' żellet ki v̊zẹ o̊tet a' kietlenbe, *(13)* Es vala a' kietlenben nẹǵuẹṇ napocban ẹṣ neǵuẹṇ ẹyecben, ẹṣ kėſertetic uala a' ſatanaſtol || Es vala a' vadackal, ẹṣ az anǵaloc żolgalnac vala 72
o̊ neki *(14)* Mi vtan kẹdẹg Ianoṣ eladatotuolna, io̊uo̊ iç galilẹaba prẹdicaluan iſten orżaganac ẹwaṇǵẹliomat, *(15)* ẹṣ monduaṇ Mẹrt betelľeſẹdẹt az ido̊, ẹṣ ez ko̊zelẹit iſten orżaga Pẹni*tenciat* tarčatoc ẹṣ hiǵǵetẹc ẹwaṇǵẹlioṃnac *(16)* Es muluaṇ galilẹabeli tengẹrmello̊l, lata ſimont ẹṣ Andoriaſt o̊ atťafiat ereżtuẹiec haloiocat a' tengẹrbe mẹrt halażoc valanac, *(17)* Es moṇda nekic iç Io̊uetẹc en vtaṇnam, tẹǵelẹc tůto̊ket embẹrẹcnẹc halażia *(18)* ẹṣ lẹgottaṇ haloioc mẹghaǵuaṇ ko̊uetẹc o̊tet *(19)* Es innen keueſẹnnẹ elẹb mẹṇuėn, lata Zẹbẹdẹuſnac iacabat, ẹṣ Ianoſt o̊ atťafiat, ẹṣ azokat a' haioban, o̊ haioiokat mẹgżerezuėn, *(20)* ẹṣ lẹgottan hiua o̊ket, ẹṣ o̊ atťokat Zẹbẹdẹuſt mẹg haǵuan a' haioban a' bėreſẹckel ko̊uetẹc o̊tet *(21)* Es bemẹnnẹc vala Capharnaumba ẹṣ lẹgottan iṇnepẹkẹn bemẹṇuėn a' ſinagogaba taneiťauala o̊ket, *(22)* ẹṣ čudalkodnacuala o̊ tanoſagan, mẹrt vala o̊ket taneito mikẹnt hatalmas ẹṣ nẹṃ mikẹnt az iraſtudoc ẹṣ a' lẹualtac, *(23)* Vala o̊ ſinagogaiocban fertẹzetẹṣ żelleto̊ embẹr, ẹṣ iuo̊lto̊ *(24)* moṇduan, Mi můneko̊nc ẹṣ tẹnekẹd nazarẹti iç io̊ttel ido̊ elo̊t | eluczteṇẹd můṇket, tudoṃ hoǵ lẹǵ iſtennẹc ſcente *(25)* Es mẹgfeńẹituẹṇ o̊tet monda Mẹgnėmoľ ẹṣ ki mẹń az embẹrbo̊l *(26)* ẹṣ iaruan mẹgżaggatuaṇ o̊tet a' fertẹzetẹṣ żellet, ẹṣ iuo̊ltuẹṇ naǵ żoual ki mẹne o̊ belo̊llo̊, *(27)* ẹṣ čudalkottanac meṇd, uǵ hoǵ kẹrdezkẹdnẹnẹc monduan o̊n ko̊zo̊tto̊c, Mert mi ez, ẹṣ mẹrt meľ vy tanoſag ez hoǵ hatalmal ẹṣ tehetſẹggel parančol fẹrtẹzetẹṣ zelletẹcnẹc ẹṣ engednẹc neki, *(28)* Es lẹgottan ki hirhẹuẹc o̊ hire galilẹanac mẹndẹṇ vidėkiben *(29)* Es lẹgottan ki menuẹṇ a' ſinagogabol, io̊uẹnẹc Iacabbal ẹṣ Ianoſſal Simonnac ẹṣ Andoriaſnac hazaba *(30)* Simoṇnac kẹdẹg napa fẹkżen vala hideg lėletben, ẹṣ lẹgottan beżellẹnẹc o̊ neki rolla, *(31)* Es o̊ hozia vėpuėn o̊ keze ragaduaṇ fẹlemelẹ o̊tet, ẹṣ ottaṇ mẹghaǵa o̊tet a' hideg lẹlet, ẹṣ żolgaluala nekic *(32)* Eſtue lẹuėn

kẹdẹg micor nap elńugotuolna hoznac vala neki[c] ſoc gonozol
vallokat ẹs o̊rdo̊go̊ket vallokat, (33) ẹs mẹnd a' varos ǵo̊lekẹ-
zẹtuala az aitora (34) ẹs mẹgvigazta ſokakat kic ǵẹtretnẹc vala
73 kůlo̊mb kůlo̊mb lẹlẹtẹzẹtẹckel, ẹs ſoc o̊rdo̊go̊ket || ki vet uala
ẹs nẹm haǵǵavala azocat żolni, mert tuǵǵacuala o̊tet xc̨nac,
(35) ẹs igen holual fẹlkeluẹn elmẹne pużta heľre, ẹs ot imad-
kozicuala (36) ẹs ko̊uetẹ o̊tet ſimon ẹs kic o̊ velẹ valanac
(37) ẹs micor iuttanac volna o̊ hozia mondanac neki, mẹrt mẹn-
dẹnec kereſnẹc tẹgẹdet, (38) ẹs monda azocnac Mẹńńetẹc a'
rokon falucba, ẹs varoſocba hoǵ ot ẹs prẹdicaľľac mẹrt arra
io̊ttem (39) ẹs vala prẹdicálo o̊ ſinagogaiocban, ẹs mẹnd galilea-
ban, ẹs vala o̊rdo̊go̊kẹt ki veto̊ (40) Es io̊uo̊ o̊ hozia eǵ poclos,
ẹs onżoluan o̊tet tẹrdre tẹrdẹpluẹn monda Ha akarż mẹgvigażt-
hać engẹmet (41) Ihc kẹdẹg ko̊ńo̊ro̊luẹn o̊ raita ẹs ki ńoituaṇ
o̊ kezẹt, ẹs illetuẹn o̊tet monda neki, Akarlac mẹgtiżtẹitanom,
(42) ẹs hoǵ ezt mondotta uolna lẹgottan eltauozẹc o̊ to̊llo̊ a'
pocloſſag, ẹs mẹgtiżtoltatẹc (43) Es mẹgfẹńẹituẹn o̊tet lẹgottan
ki kůldẹ (44) ẹs monda neki Laſſad hoǵ ſenkinẹc ſẹ monǵad,
de męń el mutaſd tẹ magadat a' papoc fẹdelmẹnec, ẹs aiando-
koziad tẹ tiżtolatodẹrt meľľẹkẹt parančolt moyſẹs azocnac tano-
ſagocra, (45) ẹs az ki mẹnuẹn kezdẹ prẹdicalni, ẹs beżẹdẹuel
hirdẹtni uǵ hoǵ immar iclennẹn | a' varoſba be nẹm mehetnẹ,
de kůuo̊l a' pużta heľẹkẹn volna, ẹs ǵo̊lẹkẹznẹc vala o̊ hozia
mẹndeno̊nnen

Ca*p*itul*u*m ij

Es eſmẹg bemẹnẹ ńolćad nap vtan Cafarnaumba, (2) ẹs mẹg
hallottac hoǵ a' hazban volna, ẹs ſokan ǵo̊lẹkẹzẹnẹc ẹǵbe,
uǵ hoǵ ſẹm a' hazba ſẹm az aitohoz nẹm férnénẹc, ẹs beżél
uala o̊ nekic igét, (3) ẹs io̊uẹnẹc o̊ hozia hozuaṇ eǵ ko̊żuẹńeſt
ki nẹǵto̊l hozaticuala, (4) ẹs mikor a' ǵo̊lekezetto̊l azt o̊ neki
nẹm vihetnẹc mẹghańac a' haiazatot hol ic̨ vala ẹs mẹgielent-
uén ala ereżtẹc az aǵat kiben a' ko̊żueńes fẹkżẹn vala, (5) Mikor
kẹdẹg lattauolna ic̨ azocnac hůto̊ket monda a' ko̊żuénẹſnẹc Fiam
mẹgbočattatnac tẹnekẹd te bůnid (6) Valanac kẹdẹg nẹmeľľec
az iraſtudoc ko̊zzo̊l v̊luẹn, ẹs gondoluan o̊ zůuo̊cben (7) mit
bezél ez iǵ karomluaṇ Ki bočathat mẹg bůnt hanẹmčac iſten

o̊nmaga *(8)* Kit legottan iç o̊ ſcent żellete miat megeſmeruen
mert iǵ gondolnanac o̊n bennec monda o̊ nekic E mit gondoltoc
tů żůuetecben, *(9)* mit ko̊ńueb mondani [†] a' ko̊żueńeſnec
megbočattatnac tenc̈ked te bůnid Auaǵ mondani Keĺ fel || es 74
vėdfel te aǵadat es iarih, *(10)* Hoǵ kedeg tuǵǵatoc mert em-
bernec fia val hatalmat bůnt megbočatni fo̊ldo̊n monda a' ko̊ż-
ueńeſnec, *(11)* Te neked mondom Keĺ fel ved fel te aǵadat es
meń te hazadba *(12)* es a' legottan felkele es aǵa felueuen
elmene onnaton mendenec elo̊t uǵ hoǵ mendenec čudalkodnanac
es tizteſeitenec iſtent monduan, mert ſonha iǵ nem lattonc,
(13) es eſmeg ki menuen a' tengerre es menden ǵo̊lekezet io̊uo̊
o̊ hozia, es taneit́a vala azokat *(14)* Es micor eleb ment volna,
Lata Leuit alfeus fiat a' vamon v̊lette Es monda Ko̊ues enge-
met, es felkeluen ko̊uete o̊tet *(15)* Es uǵ lo̊t micor annac haza-
nal ennec, ſoc ieles bůno̊s můuelkedetbeliec es bůno̊ſo̊c, eǵenbe
ėznec uala içfal es o̊ taneituańiual mert ſokan ko̊uetic uala o̊tet,
(16) az iraſtudoc kedeg es a' leualtac latuan mert a' ieles bůno̊s
můuelkedetbelieckel es a' bůno̊ſo̊ckel ennec mondnac vala o̊
taneituaninac mire tů meſtertec ėżec es izėc a' ieles bůno̊s mů-
uelkedetbelieckel es a' bůno̊ſo̊ckel *(17)* Es haluan iç monda
nekic Nem kellemetes az egeżecnec az vruos de a' gonożol
vallocnac, | mert nem [†] io̊ttem hiunom igazacat de bůno̊ſo̊ket
(18) Es valanac Ianoſnac taneituańi, es a' leualtac bo̊ito̊lo̊c, Es
io̊uenec es mondanac o̊ neki Mire bo̊ito̊lnec Ianoſnac taneituańi
es o̊ leualti a' te taneituańid kedeg nem bo̊ito̊lnec, *(19)* Es
monda o̊ nekic iç Minem bo̊ito̊lhetnec a' meńckezetnec fiai mig-
len a' vo̊legeń velec vaǵon, mene ideiglen velec vaĺĺac a' vo̊le-
gent nem bo̊ito̊lhetnec, *(20)* io̊nec kedeg napoc micor o̊ to̊llo̊c
eluetetic a' vo̊legeń, es tahat a' napocban bo̊ito̊lnec *(21)* Senki
nem varia vy [t] otromba poztonac folt́at o ruhaba, mert uǵ el-
uėtetic az vy folt az otol, es naǵob rės lėżen *(22)* Es ſenki
nem erezt vy bort o to̊mlo̊cbe, mert vǵ a' bor megżaggat́t́a az
to̊mlo̊ket, a' bor elo̊tletic, es a' to̊mlo̊c elueżnec, de vy bort vy
to̊mlo̊cbe kel ereżteni *(23)* Es eſmeg vǵ lo̊t micor vr żombaton
vetemeń altal menne es o̊ taneituańi iarattoc keżdenec gabona
fo̊t żaggatnioc *(24)* A' leualtac kedeg mondnacuala o̊ neki, Ime
mit tėżnec te taneituańid kit nem illic żombatokon tenni, *(25)* Es
monda nekic Sonha nem oluaſtatoc ė mit to̊t dauid micor ne-

heſſęget vallot ęs ehezęt, o̊, ęs kic o̊ velę valanac, *(26)* mikęp-
75 pen bemęne iſtennęc hazaba abiatarnac || a' papoç fędelmę alat valonac, ęs az eleuę vetętnęc kẽnerẽt mẽgẽuę, kiket nęm illic vala mẽgenni hanęm čac papocnac ęs ada azocnac kic o̊ velę valanac, *(27)* ęs mond vala nekic, Żombat emberckęrt lo̊t, nęm az ember żombatęrt, *(28)* ęs uǵ embernęc fia [fia] żombatnac es vra

iij

Es eſmẽg bemėne a' ſinagogaba ęs ot vala eǵ kezę mẽg ażot ember, *(2)* ęs alnokol tarťacuala ażt hoǵ mẽgvadolnac o̊tet ha mẽgvigaztana żombatokon *(3)* ęs monda a' kezę ażot embeȓnec Kėl' fęl ko̊zępbe, *(4)* ęs monda o̊ nekic Illic żombatokon iol tenni ė auaǵ gonożol lelket v̊do̊zęiteni auaǵ elueżteni, ęs azoc veżtęglėnec *(5)* ęs ko̊rńo̊l tękentuęn iç azokat haragual mẽgżomorodęc o̊ zůuo̊cnęc vakſagan, Es monda az embernęc ńoydki tę kezędet ęs ki ńoita ęs mẽgadatęc o̊ neki [†] o̊ kezę, *(6)* Ki menuęn kędęg a' lęualtac lęgottan tanalčot tartanac [†] az hęrodianoſockal· o̊żuo̊ iç ellen mikęppen o̊tet elueżtenęc *(7)* Ieſus kędęg o̊ tanęituaniual elmęne a' galilęabeli tengęrre ęs ſoc ǵo̊lekęzet ko̊uetę o̊tet galilęabol ęs Iudęabol *(8)* ęs Ihr̄lmbol ęs Idumęabol ęs Iordan eluo̊l, ęs mẽndęn fo̊ld Tiruſhoz ęs ſidonhoz rokon ęs naǵ ſokaſſag | io̊uo̊ içhoz haluan mẽl'ľękęt tężen vala *(9)* Es monda iç o̊ tanęituańinac hoǵ a' haiočka o̊ neki żolgalna a' ǵo̊lekęzetęrt hoǵ mẽgnę żorėitanac o̊tet, *(10)* mert ſokacat vigażtvala mẽg, uǵ hoǵ o̊ rėia omlańanac hoǵ illethetnęc o̊tet, valamęnnen kędęg valnac vala čapaſokat *(11)* ęs ferteżetęs żelletękęt mikor o̊tet latťac vala lę eſnec vala o̊ elo̊tto̊, ęs iuo̊ltnęc vala monduan *(12)* tę vaǵ iſtennęc fia, ęs igen mẽgfęńęiti vala azokat hoǵ mẽgnę ielęntenęc o̊tet, *(13)* Es felmenuęn a' hęgre hiua o̊ hozia kiket o̊ akara ęs io̊uęnęc o̊ hozia, *(14)* ęs tęuę hoǵ volnanac o̊ vele tizęnketten, ęs hoǵ ereztenę azokat prędicalnioc, *(15)* ęs ada hatalmat o̊ nekic betegſęget mẽgvigażtanioc, ęs o̊rdo̊go̊ket ki vetniec, *(16)* ęs a' pętęr neuęt vetę ſimonra *(17)* Zębędęuſnac Iacabat ęs Ianoſt Iacabnac aťťafiat, ęs vetę o̊ rėiaioc neuęket, boanęrges ki mondatic go̊rdo̊lęt fianac *(18)* ęs Andoriaſt ęs Phůlo̊po̊t ęs Birthalamot ęs Matęt

Tamaſt ẹṣ Alphẹus Iacabat Tadẹuſt Cananẹabeli ſimont, *(19)* ẹṣ Scariuthi Iudaſt ki elarola o̊tet *(20)* Es io̊uėnẹc ahazba, ẹṣ ẹſmẹg a' ǵo̊lekẹzet ẹǵbe ǵo̊lekẹzėnec, uǵ hoǵ kẹńeret nẹṃ ehetnėnẹc ẹṣ inǵen nẹṃ ihatnanac *(21)* Es micor hallottac uolna o̊ tanẹituańi ‖ ki mẹnẹnẹc hoǵ mẹgtartanac o̊tet mẹg monǵacuala 76 hoǵ hirtelenkẹdẹtbe valaztatot *(22)* Es az iraſtudoc kic ihr̄lmbo̊l leżalottanac vala mọndnac vala mẹrt belzẹbupot val'l'a ẹṣ mẹrt az o̊rdo̊go̊c feiẹdelmėuel veti ki az o̊rdo̊go̊ket *(23)* Es ẹǵbe hiuan azocat pẹldabeżẹdben mọnduala nekic, mikẹppen vethetki ſathanas ſathanaſt, *(24)* ẹṣ ha o̊rdo̊g o̊ṇbennẹ mẹgożlatic nẹṃ alhat az orżag, *(25)* ẹṣ ha haz o̊no̊ṇ bẹnnẹ nẹṃ alhat mẹgozlatic a' haz, *(26)* ẹṣ ha ſatanas [†] tamadot o̊n ellene mẹg ożlatot ẹṣ nẹṃ alhat de vẹgezẹtẹt val *(27)* Senki ero̊ſnẹc hazaba be mẹnuẹṇ, o̊ edẹńit el nẹṃ ragadozhat't'a hanẹmhā elo̊zer az ero̊ſt mẹgko̊to̊zendi ẹṣ tahat o̊ hazat mẹgvėżi *(28)* Bizoń mondom tu̇̄nektẹc, mẹrt mẹndẹṇ bu̇̄no̊c ẹṣ karọmlatoc kikcel karomlandnac mẹg bočattatnac embẹr fiainac, *(29)* ki kẹdẹg karomland ſcent lẹlec ellen nẹṃ val bočanatot o̊ro̊ckẹ de mẹlto lẹżen az o̊ro̊c vẹtkẹzetnẹc *(30)* mẹrt monǵac fertezetẹs żellẹt vallatat *(31)* Es io̊uẹnẹc o̊ ańńa ẹṣ o̊ at't'afiai ẹṣ ku̇̊uo̊l aluan ereżtẹnẹc o̊ hoziaia hiuan o̊tẹt *(32)* ẹṣ a' ǵo̊lekẹzet v̊l vala o̊ nala ẹṣ mondnacuala neki ymẹ tẹ ańad ẹṣ tẹ at'adfiai ku̇̊uo̊l alnac ẹṣ kerẹſnec tẹgẹdet, *(33)* ẹṣ fẹlẹluẹṇ monda o̊ nekic mėl' | en ańam ẹṣ en at'amfiay, *(34)* ẹṣ ko̊rńo̊l tekentuẹṇ azocat kic o̊ ko̊rńo̊llo̊ v̊lnẹc vala monda Imẹ eu at'am ẹṣ en at'aṃfiay, *(35)* mẹrt ki tendi iſtennec akarat't'at az en at'aṃfia ẹṣ en hugoṃ ẹṣ en ańam

iiij

Es ẹſmẹg iç [†] kezdẹ ki menni a' tengẹrre ẹṣ o̊ tanẹituańi, ẹṣ ǵo̊lekẹzẹc o̊ hozia ſoc ǵo̊lekẹzet, uǵ hoǵ a' haioba fẹlhaguaṇ v̊lno̊ a' tẹngẹreṇ ẹṣ mẹnd a' ǵo̊lekẹzẹt vala a' fo̊ldo̊n a' tengẹrnel, *(2)* ẹṣ tanẹit'auala azokat ſoc pẹldabeżẹdẹcben, ẹṣ mọnduala o̊ nekic o̊ tanoſagaban *(3)* halgaſſatoc, Imẹ ki mẹnt a' veto̊ vetni, *(4)* ẹṣ mikor vetẹt ẹǵebi eſẹt az vt felẹn, ẹṣ io̊ttẹc a' mẹńuey repeſo̊c ẹṣ mẹgo̊ttėc ażt, *(5)* de ẹǵebi eſẹt a' ko̊ueſre hol nẹṃ vallot ſoc fo̊ldet, ẹṣ lẹgottan ki ko̊lt mẹrt nẹṃ val'l'a uala fo̊ldnẹc magaſſagat, *(6)* ẹṣ micor nap felko̊lt volna

mẹg heuoͦloͦ az, ẹs azẹrt hoǵ ǵoͦkeret nẹm vallana ki aza, (7) ẹs
ẹǵebi eſẹc a' tůuiſſecbe ẹs fẹlneuẹnẹc a' tuuiſſec ẹs mẹgfoitac
aẑt ẹs nẹm ǵimoͦlčoͦzoͦ, (8) ẹs ẹǵebi eſẹc a io foͦldbe ẹs ad vala
fẹlkeloͦ ẹs neuoͦ ǵimoͦlčoͦt, ẹs hoza ẹǵ zazat ẹs ẹǵ [†] hatuant
ẹs ẹǵ harmićat (9) ẹs monduala ic kinec hallo fůlei vadnac
halgaſſa (10) Es micor oͦnoͦnmaganac volna a' tizenkettoͦ kic oͦ
77 vele valanac kerdẹc a' ‖ pẹlda bezẹdet mẹgmaǵarazni (11) ẹs
monduala nekic tůnectẹc aduan vaǵon mẹgeſmernėtėc iſten or-
zaganac titkiat Azocnac kẹdẹg kic kůuoͦl vadnac mẹndẹnẹc
pelda beẑẹdecben leẑnẹc, (12) hoǵ latuan laſſanac ẹs nė laſſa-
nac, ẹs haluan hal'l'anac ẹs nẹ ercenẹc, hoǵ valaha mẹgnẹ for-
dol'l'anac ẹs mẹgbočattaſſanac oͦ bůnoͦc (13) ẹs monda oͦ nekic
E pẹldabezẹdet nẹm tuǵǵatoc, ẹs mikėppen ertetẹc mẹndẹn pẹl-
dabeẑẹdeket, (14) Ki vet igėt vet (15) Ezẹc kẹdẹg kic az vt
felen vadnac hol az ige vettetic, Kic micor hallanǵac, lẹgottan
ioͦ a' ſathanas ẹs eluėẑi az igėt ki vettetẹt oͦ zůuoͦćben, (16) Es ezẹc
azonkẹppen kic vettetnẹc a' koͦuesre, Kic micor hallanǵac az
igėt lẹgottan oͦroͦmmel vėẑic aẑt, (17) ẹs nẹm valnac ǵoͦkeret
oͦn bennec de ideſẹc, Ennẹc vtanna toͦroͦdelm ẹs vͦldoͦzet lėuėn
az igėiert, lẹgottan mẹggonozbodnac, (18) ẹs az ẹǵebic kic a'
tůuiſbe vettettenec, kic hal'l'ac az igẹt (19) ẹs [†] e vilagnac
naualaia ẹs kazdagſagnac čalardſaga, ẹs ẹǵebnemoͦ kẹuanſagoc-
hoz be mẹnuẹn mẹgfoit'ac az igẹt ẹs ǵimoͦlčnelkůl lẹẑen, (20) ẹs
ezẹc kic a' io foͦldbe vettettenẹc, kic hal'l'ac az igėt ẹs fogaǵǵac
aẑt ẹs ǵimoͦlčoͦznẹc ẹǵ harmićat ẹǵ hatuant | ẹs ẹǵ zazat (21) Es
mondvala nekic minẹm ioͦt a' zoͦuẹtnec hoǵ a' zapu ala vetteſſẹc
auaǵ az aǵ ala, nẹmde hoǵ a ǵert'a tartora vetteſſec ė (22) mẹrt
ninč valami ol' elreitetẹt ki nẹm mẹgielẹntetic ẹs ſẹm ol' titoc
ki nẹm vilagra ioͦ, (23) ha kinec vaǵon hallo fůioͦ halgaſſa,
(24) ẹs monduala azocnac laſſatoc mit halgattoc Mėl' mėrtẹckel
merendẹtẹc mẹgmėrtẹtic tůnectẹc ẹs ahhoz toldatic tůnectẹc,
(25) mẹrt kinẹc vaǵon annac adatic, ẹs kinẹc ninčen a' mẹl'l'ẹt
val eluėtetic oͦtoͦlloͦ (26) Es monduala Iſtennec orẑaga iǵen
vaǵon mikẹnt ha ember veſſẹn io magot a' foͦldbe (27) ẹs ela-
loǵẹc ẹs fẹlkel'l'ẹn [†] eyel ẹs nappal, ẹs a' mag teremčen ẹs
noͦyoͦn micor oͦ nẹm tuǵǵa, (28) mẹrt a' foͦld oͦnoͦn kẹyẹn ǵimoͦl-
čoͦz, eloͦzer fůuet annac utanna gabona foͦt, annac utanna
tel'l'ẹs ǵimoͦlčoͦt a' gabona foͦbe, (29) ẹs mikor oͦ beloͦlloͦ tel'l'ẹs ǵimoͦl-

čo̊t hozand lẹgottan ereżti a' ſarlot mẹrt rokon az aratat, *(30)* ẹṣ
moṇd uala kihez haſonlatic iſtennẹc orżaga, *avaǵ* minemo̊ pėlda
bezẹdhez haſonľuc ażt *(31)* mikẹppen a' muſtar mag, ki micor
vettẹtic a' fo̊ldbe kůſſeb || mẹndẹṇ magoctol meľľẹc vadnac fo̊ldo̊n, 78
(32) ẹṣ micor ki kelend fẹl no̊ naǵ faia, ẹṣ naǵob lėzen mẹn-
dẹṇ kapożtanal, ẹṣ oľ naǵ agakat terẹmt uǵ hoǵ a' meńńei
repeſo̊c lakozhaſſanac o̊ arńẹka alat, *(33)* ẹṣ iľľen ſoc pelda
bezẹdecben bezẹl vala o̊ nekic igėt mikẹnt halgathatťac uala.
(34) pẹlda bezẹdnelkůl kẹdẹg nẹṃ bezėl uala o̊ nekic, magoc-
nac kẹdẹg o̊ taneituańinac mẹgmaǵaraz uala mẹndẹnẹket *(35)* Es
a' napon micor eſtue lo̊tuolna moṇda o̊ nekic mėńńo̊ṇc tengẹr
felẹ, *(36)* ẹṣ a' ǵo̊lekẹzet mẹg haǵuan vẹuẹc o̊tet, uǵ hoǵ a'
haioban volna, ẹṣ ẹǵeb haioc volnanac oth o̊ vele, *(37)* ẹṣ lo̊n
żelnẹc naǵ fẹrgẹtẹgẹ, ẹṣ a' hab a' haioba ereztẹtic vala, uǵ hoǵ
betelnẹc a' haio, *(38)* ẹṣ o̊ alozon vala a' haionac vtoľľabaṇ ẹǵ
fo̊ alon, ẹṣ fẹlko̊ltẹc o̊tet ẹṣ moṇdanac o̊ neki, Mẹſtẹr nẹṃdẹ
nekẹd illic ė mert elveżo̊nc, *(39)* Es fẹlkeluẹn mẹg fẹneitẹ a'
zelẹt ẹṣ moṇduala a' tengẹrnec. veżtẹgih ẹṣ mẹgnẹmoľ. ẹṣ mẹg-
żo̊nẹc a' żel ẹṣ lo̊n naǵ laſſoſag *(40)* Es moṇda o̊ nekic, Mirẹ
vattoc fėlėkẹńẹc ẹṣ ſẹm hůto̊to̊c inčen, *(41)* ẹṣ fẹlemẹnec naǵ
fẹlelmel ẹṣ moṇdanac ẹǵmaſnac kinẹc alaiťatoc ezt mẹrt zelẹc
ẹṣ tengẹr engẹdnẹc neki |

V

Es iutanac tengẹr eluẹ gẹrazẹnoſocnac videkẹcbe, *(2)* ẹṣ o̊
A' haiobol ki menuẹn lẹgottan eleibe kele o̊ neki a' koporſobaṇ
fertẹzetẹs żelleto̊ ember *(3)* ki valuala lakodalmat a' koporſoc-
ban, ẹṣ ſẹm retẹzeckel valaki mẹgnem ko̊to̊zheti vala o̊tet,
(4) mẹrt ǵakorta bẹkockal, ẹṣ retezẹckel mẹgko̊to̊ztetuẹn a'
retezẹket mẹgżaggattauolna, ẹṣ ſenki o̊tẹt mẹg nẹṃ elńẹitheti
vala *(5)* ẹṣ mẹndẹṇ ha nappal ẹṣ ẹyel a' koporſocban ẹṣ a'
hẹǵẹcben vala iuo̊ltuẹṇ ẹṣ o̊nmagat a' ko̊uechez zaggatuan,
(6) Latuaṇ kẹdẹg ięt meżżo̊l eleibe futa, ẹṣ imada o̊tet *(7)* naǵ
żoual iuo̊ltuėn moṇda, Mi ennekẹm ẹṣ tenekẹd ic felſẹgẹs iſten-
nẹc fia Onżollac tẹgẹdet iſtenre hoǵ engẹmet ne ǵeterih, *(8)* mẹrt
uǵ moṇduala neki, meń ki fẹrtẹzetẹs żellet ez emberbo̊l *(9)* ẹṣ
kerdẹ o̊tet ki tenekẹd neued Es moṇda o̊ neki Lẹgio ennekẹṃ

nẹuẹm, mẹrt ſokan vaǵọnc *(10)* ẹṣ igen onżoľľacuala o̊tet hoǵ
ki nẹ v̊znẹ o̊ket a' vidẹcbo̊l, *(11)* Vala kẹdẹg oth a' heǵnel
diznocnac naǵ čordaia o̊riżtetuẹn *(12)* ẹṣ onżollacuala o̊tet a'
żelletẹc monduan, erezih můnket a' diznocba hoǵ mẹńńo̊nc o̊
79 belẹiẹc *(13)* ẹṣ lẹgottan ki menuẹn a' fer||tẹzetẹs żelletẹc bemẹ-
nẹuẹc a' diżnocba, ẹṣ naǵ hirtelẹnkẹdettel a' čorda mẹnẹ fo̊me-
rẹdẹc *a' tẹngẹrbe ket ezeriglen ẹṣ mẹg fulanac a' tẹngẹrbe,
(14) Kic kẹdẹg o̊rizic uala elſutanac ẹṣ mẹghirdetẹc a' varoſban
ẹṣ a' mezo̊ zerẹnt ẹṣ ki mẹnẹnẹc latnioc mi lo̊t volna, *(15)* ẹṣ
iutanac iẹhoz ẹṣ latac ażt ki az o̊rdo̊gto̊l ǵẹtretic uala v̊luėn
mẹgruhażtatuan ẹṣ egėz elmẹuel ẹṣ fėlemẹnec *(16)* ẹṣ mẹgmon-
dac o̊nekic kic lattacuala mikẹppen lo̊tuolna o̊neki ki az o̊rdo̊-
go̊t vallottauala ẹṣ a' diznocrol *(17)* ẹṣ kezdẹc kėrni hoǵ
eltauoznẹc o̊ videkẹcbo̊l *(18)* Es mikor felmẹnne a' haioba
kezdẹ o̊tet onżollani ki az o̊rdo̊gto̊l ǵẹtretẹt vala hoǵ lẹnne o̊
vele *(19)* Ihc kẹdẹg nẹm erėżtẹ o̊tet de monda o̊neki mẹnel tẹ
hazadba a' tẹnneidhez ẹṣ hirdeſſẹdmẹg o̊nekic mėńnet to̊t tẹne-
kẹd vr ẹṣ hoǵ ko̊ńo̊ro̊lt lẹǵen tẹ raitad, *(20)* ẹṣ elmẹne ẹṣ kezdẹ
prẹdicalni Dẹcapoliſban mẹńńeket o̊neki to̊t volna vr iẹ, ẹṣ mẹn-
dẹnẹc čudalkodnac vala *(21)* Es micor fẹl mẹnt volna iẹ a' haioba
mẹne eſmeg tenger elue ẹṣ ǵo̊lẹkẹzẹc o̊ hozia ſoc ǵo̊lekẹzẹt, ẹṣ
vala a' tẹrgẹrnel, *(22)* Es io̊uo̊ o̊ hozia nẹmeľ a' ſinagoga fe|iẹ-
delme ko̊zzo̊l Iayros neuo̊, ẹṣ latuan o̊tet eſẹc o̊ labaihoz, *(23)* ẹṣ
igen onżoľľauala o̊tet monduan mẹrt en ľańom halalan vaǵon
io̊y ẹṣ veſſed rẹia tẹ kezẹdet hoǵ mẹgv̊duo̊zo̊ľlo̊n ẹṣ ėľľen
(24) ẹṣ elmẹne o̊ vele, ẹṣ ko̊ueticuala o̊tẹt ſoc ǵo̊lekẹzetẹc ẹṣ
mẹgżorẹiťacuala o̊tet *(25)* Es Eǵ nẹmbẹri ki vala vėrfoľasban
tizenket eztendo̊to̊lfoguan *(26)* ẹṣ ſoc [†] vruoſoctol ſokacat żen-
uedẹt vala ẹṣ mẹnd o̊ iauat elko̊lto̊tto̊ vala, ẹṣ ſẹmmit nẹm
hażńalt vala dẹ inkab mẹgnehezẹdẹt vala, *(27)* mikor hallot
uolna iẹrol io̊uo̊ a' ǵo̊lekẹzet ko̊zibe hat mego̊l ẹṣ illetẹ o̊ ruha-
iat *(28)* mert o̊ vǵ monduala, hoǵ ha en o̊ ruhaiat illẹtendem
meg v̊duo̊zo̊lo̊c, *(29)* ẹṣ lẹgottan mẹg aża o̊ vẹrẹnẹc forraſa, ẹṣ
erżẹ o̊ teſtẹbo̊l mert mẹgvigażot a' čapaſtol, *(30)* Es lẹgottan
iẹ mẹgeſmeruẹn o̊n benne a' iożagot ki kiżarmazot vala o̊ be-
lo̊llo̊ mẹgfordoluan a' ǵo̊lekẹzethez monda Ki illetẹ en ruhaimat
(31) Es monduacuala o̊ neki o̊ tanẹituańi, latod ė a' ǵo̊lekẹzetẹt
tẹged mẹg zorẹituan, ẹṣ vǵ mondaz Ki illẹtẹt engemet *(32)* Es

koͦrńoͦl tekẹntuẹn nézi vala azt ki eżt toͦttoͦ vala, *(33)* Dẹ a'
nẹmbẹri fẹluẹn ẹs remoͦluén || tuduan meľ loͦtuolna oͦ bennẹ ioͦuoͦ 80
ẹs lẹ eſec oͦ eloͦttoͦ ẹs mẹgmonda oͦneki mẹndẹn igaſſagot,
(34) Ihc kẹdẹg monda oͦneki, lẹańom tẹgẹdẹt tẹ hůtoͦd mẹg-
v̈duoͦzẹitet mẹń bẹkeſſẹggel, ẹs lẹgottan mẹguigażot a' čapaſtol
(35) Mẹg oͦ e bežẹllẹtte ioͦuẹnẹc koͦuetẹc a' ſinagoga fẹiẹdelmẹ-
hez monduan mit buſcitod toabba a' meſtẹrt mẹrt mẹgholt tẹ
lẹańod *(36)* Ihc kẹdẹg e żo haluan méľ mondaticuala monda a'
ſinagoga fẹiẹdelmẹnec, nẹ akarih fẹlned de čac hiǵ, *(37)* ẹs nẹm
ereztẹ valakit oͦtet koͦuetni hanẹmčac Petẹrt Iacabot ẹs Ianoſt
Iacabnac at́t́afiat, *(38)* ẹs iutanac a' ſinagoga fẹdelmẹnẹc hazaba,
ẹs lata a' zait ẹs a' ſirokat, ẹs a' ſoc ordẹitocat *(39)* ẹs be
mẹnuẹn monda oͦ nekic mit haborgotoc ẹs mit ſirtoc, a' lẹań nẹm
holtmẹg dẹ alożon *(40)* ẹs mẹgmoͦueticuala oͦtet de oͦ mendẹnẹc
ki vetuén, vẹuẹ a' lẹańnac at́t́at ẹs ańńat, ẹs kic oͦ velẹ vala-
nac, ẹs be mẹnuẹn hol a' lẹań fekżẹn vala, *(41)* ẹs foguan a'
lẹańnac kezẹt, Es monda neki, Tabitagumi, ki maǵaraẑtatic,
lẹań mondom tẹneked keľ fėl, *(42)* ẹs lẹgottan | fẹlkelẹ a' ľan
ẹs iaruala, Vala kẹdẹg tizenkettoͦd eżtendẹi ẹs mẹgyedẹnẹc naǵ
yeztettel, *(43)* ẹs igen par*an*čola oͦnekic, hoǵ ſenki azt mẹgnẹ
tudna ẹs monda annac enni adnioc

vj

Es innen ki menuén mẹne oͦ hazaiaba ẹs koͦuetic uala
oͦtet oͦ tanẹituańi, *(2)* ẹs żombat lẹuẹn kezde iç a' ſinagogacban
tanẹitani, ẹs ſokac haluan čudalkodnac uala oͦ tanoſagan mond-
uan Honnan ennec mẹnd ezẹc, ẹs meľ e boͦlčeſeg méľ [†] adat-
tatot oͦ neki, ẹs ez iľľẹtẹn iozagoc, melľẹc oͦ kezẹi miat lẹżnẹc,
(3) Nẹmde ez az alč fia ė marianac fia Iacabnac ioſẹphnẹc
Iudaſnac ẹs ſimonnac at́t́ocfia Nẹmde oͦ hugi mit mů veloͦnc
vadnac ė, ẹs mẹg gonozbodnacuala oͦn bennẹ *(4)* ẹs monda oͦ nekic
iç, Mẹrt ninč proph*e*ta tizteſſẹg nelkůl hanẹmčac oͦ hazaia-
ban, *(5)* ẹs nẹm tehetẹ ot valami iożagot, hanẹmčac keuẹs
betẹgẹket keze rẹiaioc vetuẹn vigażta mẹg *(6)* ẹs čudalkodic-
uala oͦ hůtoͦtlenſẹgẹken, ẹs kerẹngi vala a' caſteľokat koͦrńoͦl
tanẹituan *(7)* Es hiua a' tizenkettoͦt, ẹs kezdẹ azocat erezteni
ketten ẹs kettẹn || ẹs aduala nekic hatal[u]mat ſertezetẹs żelle- 81

tẹkẹn, *(8)* ẹṣ parančola o̊nekic hoǵ valamit az vtban nẹ vẹn-
nẹnẹc, hanẹṃčac vežžo̊t nẹ taſſolt ſẹm kẹńeret ſẹm erćẹt maz-
zagon *(9)* de ſolľackal ſaruztaſſanac mẹg, ẹṣ hoǵ nẹ o̊ltőzteſſẹ-
nẹc kẹt żocńackal *(10)* ẹṣ mọnduala o̊ nekic, valahoua mẹľ
hazba be mẹnẹndẹtẹc ot lakoziatoc miglẹn onnan ki mẹntẹc,
(11) ẹṣ valakic nẹṃ fogadandnac tűto̊ket onnan ki menuẹn lẹ-
raziatoc a' port tů labatocrol o̊ nekic tanoſagocra, *(12)* ẹṣ ki
mẹnuẹn prẹdicalnacuala hoǵ pẹn*itenc*iat mủuelkẹdnẹnẹc *(13)* ẹṣ
ſoc o̊rdo̊go̊ket ki vetnec vala, ẹṣ ſoc betegẹkẹt olaẏual mẹg-
kenetnec vala ẹṣ mẹguigaztnac vala *(14)* Es halla hẹrodẹs kiraľ
mẹrt o̊ neue mẹg hirho̊tuala, ẹṣ monduala, mẹrt Ianoṣ baptiſta
ko̊lt fėl halottaibol, ẹṣ arra mủuelkẹdnẹc e iożagoc o̊ bennẹ
(15) Eǵebec kẹdẹg mọndnac uala, mẹrt Illẹs, de ẹǵẹbẹc mọnd-
nac uala mẹrt pr*o*ph*et*a Eǵẹbec kẹdẹg mọndnac uala, mẹrt ẹǵ
a' pr*o*phẹtac ko̊zzo̊l *(16)* Ki haluaṇ hẹrodẹs monda E Ianoṣ |
Ko̊lt fẹl halottaibol kit en ńakazẹcmẹg *(17)* Mẹrt ez Hẹrodẹs
erežtẹ ẹṣ mẹgfoga Ianoſt, ẹṣ mẹgko̊telẹzẹ o̊tẹt a' to̊mlo̊ćben
hẹrodiaſẹrt o̊ aťťafianac phủlo̊pnec felẹſẹgeiẹrt mẹrt vo̊tto̊ vala
o̊tet *(18)* mond uala kẹdẹg Ianoṣ hẹrodeſnẹc, nẹṃ illic tẹnekẹd
tẹ aťadfianac fẹlẹſẹgẹt vallanod, *(19)* Herodẹias kẹdẹg alnolko-
dic vala o̊neki ẹṣ akaria vala mẹgo̊lniẹ o̊tet ẹṣ nẹṃ teheti vala
(20) Erodẹs kẹdẹg fẹli vala Ianoſt tuduaṇ o̊tet igaz fẹrfiunac ẹṣ
ſcẹntnẹc ẹṣ o̊rizi vala o̊tet ẹṣ o̊tet halgatuan ſokakat tężen vala,
ẹṣ o̊ro̊luo̊ halgatťa vala o̊tet, *(21)* Es micor alkolmas nap to̊rtẹnt
volna, hẹrodẹs o̊ lẹtẹ napiaṇ to̊n naǵ vačorat a' fẹdelmecnec ẹṣ
a biracnac, ẹṣ galilẹabeli o̊rẹgbecnec, *(22)* Es micor be mẹnt
volna az hẹrodiadiſnac ľańa, ẹṣ żo̊ko̊t volna ẹṣ kẹllẹt volna
hẹrodẹſnẹc, ẹṣ velẹ o̊żuo̊ ẹǵembe ėuo̊knec, Monda a' kiraľ a'
ľannac Kẹrih en to̊llem, ẹṣ adom tẹnekẹd mit akarż, *(23)* Es
mẹgeſkẹuẹc o̊neki, hoǵ valamit kėrendeż adoṃ tẹnekẹd lehet
en orżagoṃnac felẹt *(24)* Ki micor ki mẹnt volna monda o̊
82 aṇńanac || Mit kẹriẹc Es a' monda Ianus baptiſtanac feiėt *(25)* Es
micor be mẹnt volna a' kiraľhoz fietelmel, lẹgottan kẹre mond-
uan Akarom hamaran aǵǵad nekẹm Ianoṣ baptiſtanac feiẹt ẹǵ
talńẹron *(26)* Es mẹgżomorodẹc a' kiraľ az eſẹrt, ẹṣ a' velẹ
o̊żuo̊ ẹǵembe ẹuo̊kert, nẹm akara ażt mẹgżomorẹitani, *(27)* de
ereztuẹn a' ńac vagot, paraṇčola oda hozatni Ianoṣ baptiſtanac
feiẹt ẹǵ talńẹron *(28)* ẹṣ ada ażt a' lẹannac, ẹṣ a' ľań ada o̊

aṅṅanac *(29)* Haluan o̊ taneituaṅi io̊uenec, ẹṣ veuec o̊ teſtet ẹṣ vetẹc a' koporſoba *(30)* Es ẹǵbe ǵo̊lekezuen az apoſtoloc ichoz megmondac o̊neki mendeneket melĺeket műuelkettec uala ẹṣ taneitottac uala *(31)* Es monda ic o̊ nekic Io̊uetec magatocnac pużta helre ẹṣ ńugoǵǵatocmeg keueſenne, mert ſokac valanac kic io̊nec vala ẹṣ mennec vala, ẹṣ inǵen enniec valo ido̊t ſem valnac vala, *(32)* Es felmenuen a' haioba elmenenec pużta helre magocnac *(33)* Es latac azokat elmènettec, ẹṣ ſokac megeſmerec, ẹṣ ǵalogon futanac oda menden varoſbol | ẹṣ elo̊l kelec azokat *(34)* Es ki menuen ic latá a' ǵo̊lekezeteket ẹṣ ko̊ṅo̊ro̊lo̊ o̊ raitoc, mert valanac mikent iuhoc pażtort nem valloc, ẹṣ kezde azocat taneitani ſokacra, *(35)* Es mikor immar ſoc ido̊ lèuen hozia vepenec o̊ taneituaṅi monduan A' helĺ it pużta, ẹṣ az ido̊ immar elmult *(36)* erezd el a' ǵo̊lekèzeteket, hoǵ menuen a' rokon falucba, veǵenec o̊nmagocnac etkeket, kiket eǵenec, *(37)* Es feleluen monda o̊nekic, Aǵǵatoc tű enniec Es mondanac o̊neki Menuen veǵo̊nc ket żaz penz arra keṅeret, ẹṣ aǵǵonc enniec o̊nekic *(38)* Es monda o̊ nekic Haṅ kèṅeret vallotoc meṅṅetec ẹṣ laſſatoc Es mikor meg eſmertec volna mondanac, O̊t kènereket ẹṣ ket halat, *(39)* Es paranćola o̊ nekic hoǵ le v̊ltetnenec mendeneket ſeregec żerent a' zo̊ld żenan, *(40)* ẹṣ reżecbe ożtac żazacba, ẹṣ o̊tuenecbe, *(41)* Es vèuèn az o̊t keṅereket, ẹṣ a' ket halakat meṅbe tekentuen megalda ẹṣ meg żege a' keṅereket ẹṣ a' ket halacat ẹṣ ada o̊ taneituaṅinac hoǵ vetnec o̊ eleicbe, ẹṣ a' ket hala||kat megożta mendenecnec, 83
(42) ẹṣ o̊nec mend ẹṣ meg elegèdenec, *(43)* ẹṣ fel veuec a' derebecnec maradecat tizenket fűles koſarocat telĺeſeket a' kenerecbo̊l ẹṣ a' halacbol, *(44)* valanac kedeg kic o̊ttenec vala o̊tżer ezer ferfiac *(45)* Es legottan kenżereite o̊ taneituaṅit felmenniec a haioba hoǵ elo̊l mulnac o̊tet bethſaidatol tenger elue miglen o̊ elerezte a' nepet *(46)* Es micor elereztette volna azocat, mene fel a' hegre imadkozni, *(47)* Es micor eſtue lo̊t volna, a' haio vala a' tenger ko̊zepet, ẹṣ o̊nmaga vala a' fo̊ldo̊n, *(48)* ẹṣ latuan azocat munkalkodattoc az euezettel mert vala o̊ ellenec żel, ẹṣ az eynec neǵed vigazatĺa koron, io̊uo̊ o̊ hoziaioc a' tengeren iaruan, ẹṣ akaria vala elo̊l mului azocat *(49)* Es o̊k hoǵ latac o̊tet a' tengeren iaratta, alaitac o̊tet tűnderletnec ẹṣ iuo̊ltènec *(50)* mert mend latĺac vala o̊tet, ẹṣ megżomoroda-

nac Es lẹgottan beżẹllẹ o̊ velẹc ẹṣ monda o̊ nekic Remẹnkẹǵ-
ǵetẹc mẹrt en vaǵoc nẹ akariatoc fẹlnẹtec, *(51)* Es fẹlmẹne o̊ |
o̊ hoziaioc a' haioba, ẹṣ mẹgzo̊nẹc a' żel, ẹṣ naǵǵal inkab
čudalkodnac vala o̊n bennẹc, *(52)* mẹrt nẹm ertẹttẹc vala a'
kẹńerecro̊l, mẹrt vala o̊ żuuo̊c mẹgauolt *(53)* Es micor tengẹren
altal mẹntenẹc volna, iutanac gẹnazarẹtnẹc fo̊ldėbe, ẹṣ mẹg
allatac a' haiot *(54)* Es mikor ki mẹnt volna a' haiobol, lẹgot-
tan mẹgeſmėrẹc o̊tet, *(55)* ẹṣ befutuan mẹnd a' vidėkẹt, kezdẹc
ẹǵbe hordani aǵacban kic gonożol valanac oda hol halľac o̊
voltat, *(56)* ẹṣ valahoua be mėǵėn vala żallaſocba falucba auaǵ
varoſocba, az vćacba vetic vala a' betẹgẹket, ẹṣ kėric vala o̊tet
hoǵ auaǵ illetnẹc o̊ ruhaiauac peremėt, ẹṣ valamẹńńen illetic
vala o̊tet mẹgvigaznac vala

vij

Es ẹǵbe ǵo̊lekẹzẹnẹc o̊ hozia a' lẹualtac ẹṣ az iraſtudoc
ko̊zzo̊l nẹmẹlľẹc io̊uėn ihrlmbo̊l, *(2)* Es micor lattacuolna o̊
tanẹituańi ko̊zzo̊l nėmẹlľẹc ko̊z kezẹckẹl azaz nẹm moſottackal
enni kẹńeret mẹgżidalmazac *(3)* mẹrt a' lẹualtac ẹṣ mẹndẹn
84 ſidoc nẹm ẹznec hanẹm ha ǵakorta mẹgmoſſac || o̊ kezẹket tart-
uan a' vẹnẹcnec żerzẹſẹket, *(4)* ẹṣ a' vaſarrol mẹgfordoluan
nẹm ėżnẹc hanẹm ha ǵakorta mẹg kerėżtẹlkẹdendnec, ẹṣ ẹǵẹ-
bẹc ſokac vadnac mẹlľẹc zẹrzettettenẹc o̊nekic tartanioc ẹṣ kẹľ-
hẹcnẹc ẹṣ rọčkacnac kẹrẹztſẹgẹkẹt erc nemo̊ueke ẹṣ ẹlẹctromokẹ,
(5) ẹṣ kerdic vala o̊tet a' lẹualtac ẹṣ az iraſtudoc mọnduan,
Mire nẹm iarnac a' tẹ tanẹituańid a' vėnẹcnẹc zerzẹſec [†] ze-
rẹnt, de a' ko̊z kezeckẹl ėznẹc kėńeret *(6)* Es o̊ feleluẹn mọn-
da o̊ nekic Iol *pro*phẹtalt Iſaias tů rollatoc kẹpmutalocrol mikėnt
iruan vaǵon E nėp aiakaual tiżtel engẹmet, o̊ żuuo̊c kẹdẹg
meżże en to̊llẹm, *(7)* hẹyaba bo̊čo̊lnẹc kẹdẹg engẹmet, tanẹituan
embėrẹcnẹc tanoſagit ẹṣ paranċolatit, *(8)* mert mẹghaǵuan
iſtennẹc paranċolatit tarťatoc embẹrẹcnẹc żerzẹſẹket rọčkacnac
ẹṣ keľhẹcnẹc kerėżtſẹgit, ẹṣ ẹǵẹbẹkẹt ezẹchez haſonlocat tėżtẹc
ſokacat *(9)* Es monda o̊ nekic Iol mẹg ſẹmmiẹitẹttẹtec iſtẹnnẹc
paranċolatit, hoǵ tů zerzẹlteket tarčatoc, *(10)* Mert Moyſes
mondot Tiżtẹľẹd tẹ aťadat ẹṣ tẹ ańadat, | ẹṣ ki mẹgżidanġa
aťťat auaǵ ańńat halallal halľon, *(11)* tů kẹdẹg mọndotoc Ha

embẹr moṇdand aťťanac auaǵ ańńanac korban ki moṇdatic aiandocnac, valamel en to̊llem vaǵoṇ tẹnekẹd haznas, (12) ẹs toabba nẹṃ haǵǵatoc o̊tet tenni valamit o̊ aťťanac auaǵ o̊ ańńanac (13) o̊ mẹgżaggatuaṇ iſtennẹc igėiẹt tů zerzẹſtẹkẹrt kikẹt żẹrzẹttetẹc, ẹs tėztẹc iľľetenẹket ezechez haſonlocat ſokakat (14) Es ẹſmẹg o̊ hozia hiuaṇ a' ǵo̊lekẹzetẹket moṇd vala o̊nekic, Halgaſſatoc engẹmet mẹnd ẹs ercėtẹc, (15) Sẹmmi ninč embėren kůuo̊l o̊ belẹ bemėno̊ ki o̊tet mẹgfertẹztethetnẹ, de meľľẹc emberbo̊l żarmaznac, azoc meľľẹc embẹrt mẹgfẹrtẹztetnẹc, (16) Ha kinec hallo fůlẹi vadnac halgaſſa (17) Es micor bemẹntẹc volna a' hazba a' ǵo̊lekẹzettől mẹg kerdẹc o̊tet o̊ taneituańi e pẹlda beżẹdẹcro̊l (18) ẹs moṇda o̊ nekic, Iǵ tů ẹs ildomotlanoc vattoc, ẹs nẹṃ ertitec hoǵ mẹndẹṇ kůuo̊l valo embẹrbe be mẹno̊, nẹṃ fertẹztetheti mẹg o̊tet, (19) meıt nẹṃ mẹǵẹnbe o̊ zůuėbẹ || de haſaba ẹs tiżtolatbaṇ ki mẹǵen mẹg-tiżtẹituaṇ mẹndẹn ẹtkekẹt (20) Mondvala, Mert meľľẹc kedẹg emberbo̊l ki io̊nẹc azoc ferteztẹtnẹc mẹg embert, (21) mẹrt embẹrnẹc belo̊l żůuẹbo̊l żarmaznac gonoż gondolatoc, to̊rueń to̊retẹc paraznaſagoc ǵolkoſſagoc (22) vrſagoc fo̊ſuėnſẹgẹc álnocſagoc, alnolkodatoc żemẹrmėtlenſẹg, gonoż żẹm karomlat keuẹlſẹg balgatagſag, (23) mẹnd e gonożoc belo̊l żarmaznac, ẹs mẹgferteztetnẹc embẹrt (24) Es fėlkeluẹṇ elmẹnẹ innetẹn, tiroſnac ẹs ſidonnac vidẹkibe, ẹs be mẹnuẹn a' hazba, ſenkinec ſẹm akaria vala mẹgtuttat, ẹs nẹṃ titkoltathatẹc, (25) mẹrt lẹgottan a' nembẹri kinec lẹańa valvala fertẹzetẹs żellẹtẹt, hoǵ halla o̊ rolla bemẹnẹ, ẹs eſẹc o̊ labainac elo̊tto̊, (26) Vala e nẹmbẹri pogan nẹmzettel ſerofẹniſſa, ẹs kẹri vala o̊tet hoǵ ki vetnẹ o̊ ľańabol az o̊rdo̊go̊t (27) Ki moṇda o̊ neki Haǵǵad elo̊żer a' fiakat mẹgelẹgẹdniec, mert nẹṃ io a' fiacnac kẹńerẹket | mẹg venni ẹs vetni az ėbẹcnẹc, (28) Es a' felelẹ ẹs monda o̊ neki Bizoń valo vram, de maga a' ko̊ľkẹc es ėznẹc a' derẹbecbo̊l, a' ǵermẹkẹcnẹc ażtaloc alat (29) Es monda o̊ neki Meń el e beżẹdert ki ment az o̊rdo̊g tẹ ľańodbol (30) Es micor haza mẹnt volna, lelẹ a' lẹant az aǵon v̊lẹtte ẹs az o̊rdo̊go̊t kimenuẹn (31) Es ẹſmẹg kimenuẹn Tiruſnac vidẹkibo̊l, io̊uo̊ Sidon altal, galilẹabeli tengẹrre, ki vaǵon dẹcapoliſnac vigei ko̊zo̊t, (32) Es hozanac o̊ neki ſiketẹt ẹs nẹmat, ẹs onżoľľacuala o̊tet hoǵ vetnẹ o̊ kezẹt o̊ rẹia, (33) Es veuẹṇ o̊tet a' ǵo̊lekẹzettől [†]

maganac, erezte o̊ vyat o̊ fůleibe, ẹṣ hag̉apuan illete o̊ ńeluet, *(34)* ẹṣ fel tekentuen meńbe fohazkoduan, ẹṣ monda Effeta ki mondatic megńilatni, *(35)* ẹṣ legottan megńilanac o̊ fůlei, ẹṣ megoldatec o̊ neluenec ko̊tele ẹṣ żol vala igazan, *(36)* ẹṣ parančola nekic hog̉ valakinec ne mondanac, Ment incab kedeg parančol vala o̊ nekic attol inkab predicalnac vala, *(37)* ẹṣ attol
86 inkab čudalkodnac vala monduan Iol to̊t mendeneket ‖ fiketeket to̊t halloua ẹṣ nemacat żoloua

viij

Anapocban micor efmeg foc g̉o̊lekezet volna iſfal, ẹṣ nem volna mit enniec, taneituańit eg̉be hiuan monda o̊ nekic, *(2)* Ko̊ńo̊ro̊lo̊c e g̉o̊lekezeteken, mert ime mar harmad naptol foguan żenuednec engemet, ẹṣ ninč mit eg̉enec, *(3)* ẹṣ ha el ereztendem azokat bo̊ito̊lo̊uo̊l o̊ hazocba megfog̉atkoznac az vtban, mert nemelľec o̊ ko̊zzo̊llo̊c meżżo̊l io̊ttenec, *(4)* ẹṣ felelenec o̊ neki o̊ tanėituańi, Honnan elegeitheti meg ezeket keńereckel valaki ith e kietlenben, *(5)* ẹṣ kerde azocat han keńeretec vag̉on, kic mondanac het, *(6)* ẹṣ parančola a' g̉o̊lekezetnec a' fo̊ldre le vlniec. Es veuen a' het keńeret halat aduan megzege, ẹṣ ada o̊ taneituańinac hog̉ a' g̉o̊lekezet eleibe vetnec, *(7)* Es vala keues halačkaioc, azocat es megalda ẹṣ parančola eleibe vetni, *(8)* ẹṣ o̊nec ẹṣ megelegedenec, ẹṣ fel véuec het kofarral a' derebecbo̊l, melľec megmarattanac vala, *(9)* valanac kedeg kic o̊ttenec vala, monnal neg̉zer ezer emberec, ẹṣ elereżte azokat, *(10)* ẹṣ legottan | felmene a' haioba o̊ taneituańiual ẹṣ iuta dalmanita videkibe, *(11)* ẹṣ ki io̊uenec a' leualtac, ẹṣ kezdenec o̊ uele kerdeżkednicc ko̊uetuen meńńi ielenfeget o̊ to̊llo̊ kefertuen o̊tet, *(12)* Es o̊ żelletéuel ohaituan monda, mi ielenfeget ko̊uet e nemżet, bizoń mondom tůnectec, nem adatic e nemzetnec ielenfeg, *(13)* ẹṣ el hag̉uan azocat felmene efmeg a' haioba, ẹṣ el mene tenger elue *(14)* ẹṣ elfeletkeztec kėneret velec venniec, ẹṣ čac eg̉ keńer vala o̊ velec a' haioban, *(15)* Es parančola o̊ nekic monduan, Laffatoc ẹṣ o̊rizkeg̉g̉etéc a' leualtacnac kouażitol, *(16)* ẹṣ gondolkodnac uala eg̉mafnac monduan, mert keneréket nem vallonc *(17)* Ki meg efmeruen monda o̊nekic iſ Mit gondoltoc mert kenereket nem vallotoc, meg fem efmeritec é ẹṣ

nęm ertitęc męg ęs, Vakon valľatoc tů żůueteket, *(18)* żęmęket
valuan nęm lattoc, ęs fůlęket valuan nęm hallotoc ęs nęm em-
lekęztęcmęg *(19)* micor az o̊t kęńęret żegdelęm, az o̊tżer ezęr
embęręc ko̊zibe, || ęs hań fůlęs koſarockal vo̊to̊c derębęket fėl, 87
Mondanac neki tizenkętto̊uel *(20)* Es micor a' [†] hęt kęńerę-
ket a' nėǵżęr ezęr embęrec ko̊zibe, han koſar derębęket vo̊to̊c
fęl ęs mondnac neki hetet, *(21)* Es mond vala nekic Mikęppen
nęm ertitec męgęs *(22)* Es iutanac bęthſaidaba, ęs hozanac o̊
neki ęǵ vakot ęs kėricuala o̊tet hoǵ illetnę ażt *(23)* ęs a'
vacnac kęzet foguan viuę o̊tet az vćan kůuo̊l Es o̊ żęmeibe
haǵapuan o̊ kezęit ręia vetuęn kerdę o̊tęt ha mit latna, *(24)* Es
tekęntuęn monda, Latoc embęręket monnal fakat iarnioc *(25)* En-
nęc utanna vetę o̊ kezęit o̊ żęmeirę ęs kezdę latni ęs męgada-
tęc uǵ hoǵ fęneſęn latna męndęnęket, *(26)* ęs erężtę o̊tet o̊
hazaba monduan Męń el tę hazadba ęs ha az vćacba be męnęn-
dez ſenkinęc ſę mońgad *(27)* Es bemenuęn iç ęs o̊ tanęituańi
Phůlo̊p cęſaręanac caſtęľaba, kerdęzi vala az vtban o̊ tanęitua-
ńit monduan o̊nekic Kinec mondnac embęręc engęmet, *(28)* kic
felelęnec monduan Eǵębec Ianoş baptiſtanac, Eǵębec Ilľeſnęc,
dę ęǵębec monnal a' prophetac ko̊zzo̊l ęǵnęc | *(29)* De monda o̊
nekic Tů kinec mondotoc engęmęt Feleluęn Pęter monda o̊ neki
Tę vaǵ xç, *(30)* Es męg fęńęitę azocat hoǵ valakinec nę beżęl-
lenęnęc o̊ rolla *(31)* Es kezdę tanęitani azokat, męrt kėl embęr
fianac ſocat żenuedni, ęs męgutaltatni a' papoc fędelmito̊l, ęs a'
fo̊ vęnęcto̊l ęs az iraſtudoctol ęs męg o̊letni ęs harmad napon
fęlkelni *(32)* Es ńiluan beżęlli vala az igėt, Es ragaduan o̊tet
pętęr kezdę o̊tet męg feddeni *(33)* Ki męgfordoluan ęs latuan
o̊ tanęituańit męg fęńęitę pętęrt monduan Męń en męgęm ſatha-
nas męrt nęm ertęd azocat męľlęc iſtenę de męľ embęrękę
(34) Es a' ǵo̊lekęzet hozia hiuan o̊ tanęituańiual o̊zuo̊ monda
nekic Ha ki akar engemet ko̊uetni męgtagaǵǵa o̊ magat ęs fęl-
ueǵę o̊ kereżtęt ęs ko̊ueſſęn engęmet, *(35)* męrt ki akarańǵa
o̊ lelkęt v̊duo̊zęiteni elueżti azt Ki kędęg elueztęndi o̊ lelkęt en
ęrtęm ęs az ęwańǵeliomęrt męg v̊duo̊zęiti azt *(36)* Mert mit
hażnal embęrnec ha męnd e uilagot ńeriẹ, o̊ lelkęnęc kędęg
neheſſęget tęǵęn, *(37)* Auaǵ mi valtſagot ad embęr o̊ lelkęiert, ||
(38) Męrt ki engęmet ęs en igęimet vallańǵa a' parazna ęs e 88
bůno̊s nęmzet ko̊zo̊t, valľa o̊tet embęrnęc fia micor iǒuend o̊

aſſanac dičo̊ſegeben o̊ angaliual (39) Es mond vala o̊ nekic Bizon mondom tűnectec mert vadnac nemeľľec az it alloc ko̊zzo̊l kic nem koſtolľac a' halalt mignem laſſac iſtennec orżagat tehetſegben io̊uendo̊et

i x

Es hatod nap utan veue iç Petert es Iacabot es Ianoſt, es viue azocat magocnac magas hégre Es el valtoztatec o̊ elo̊tto̊c, (2) es o̊ ruhai lo̊nec ſeneſec mikent ho, es meľ ſeneſecke e fo̊ldo̊n valo ſeſeto̊c nem tehetic, (3) Es ielenec o̊nekic Ilľes Moyſeſſel, es valanac beżello̊c içſal (4) Es feleluen peter monda içnac Rabi io neko̊nc it lenno̊nc alkoſſonc mű magoncnac it harom hailakocat, Teneked eǵǵet Moyſeſnec eǵǵet es Ilľeſnec eǵǵet, (5) mert nem tuǵǵauala mit mondana, mert valanac felelmel yettec, (6) es lo̊n naǵ ko̊d meg ko̊rńekezuen azokat, Es io̊uo̊ żo a' ko̊dbo̊l monduan ith vaǵon en dragalatos fiam o̊tet halgaſſatoc, (7) Es legottan ko̊rno̊llo̊c te|kentuen ſenkit ſem latanac toabba o̊ velec hanemčac içt (8) Es o̊k a' heǵro̊l leżallattocban, parančola o̊ nekic hoǵ valakinec ne mondanac meľľeket lattac volna, ha nem mikor embernec fia halottaibol felkelend (9) Es megtartac ez iget o̊nnaloc eǵmaſſal kerdezkeduen, hoǵ mi volna micor halottaibol felkelend (10) Es kerdic vala o̊tet monduan Azert mit mondnac a' leualtac es az iraſtudoc mert elo̊zer ilľeſnec el kel io̊ni (11) Ki feleluen o̊nekic Illeſt micor elo̊zer el io̊uend megad mendenecket, Es mikeppen iruan vaǵon embernec fiarol hoǵ ſokacat żenueǵǵen es megkarhoztaſſec, (12) de mondom tűnectec mert Ilľes elio̊t, es valameľľeket akartanac to̊ttenec o̊ raita mikent iruan vaǵon o̊ rolla (13) Es io̊uen o̊ taneituańihoz, lata naǵ ǵo̊lekezetet o̊ ko̊rńo̊llo̊c, es az iraſtudokat kerdezkeduen o̊ velec, (14) Es legottan mend a' nep iç latuan megyede es megreddene, es o̊ hozia futuan ko̊zo̊nnec vala o̊ neki (15) Es kerde azocat mit kerdezkettec tű ko̊zo̊ttetec (16) Es feleluen eǵ a' ǵo̊lekezet ||
89 ko̊zzo̊l monda Meſter hozam enfiamat nema żellet vallot te hoziad (17) ki valahol o̊tet ragadanǵa le eiti o̊tet es [†] taitekoztaſſa, es fogaiual čikorgattaſſa Es mondam te taneituańidnac hoǵ ki vetnec o̊tet es nem tehetec (18) Ki feleluen monda o̊ nekic,

o [1] gonoz hůto̊tlen nemzet migleņ leżec tůueletȩc, ẹṣ migleņ zenuedlȩc tůto̊ket, hoziatoc ide hoziam o̊tet, *(19)* ẹṣ o̊ hozia hozac azt, lȩgottaņ a' żellet meghaborȩita o̊tet, ẹṣ lȩ cituȩn a' fo̊ldre hompoľg uala taitȩkozuaņ *(20)* Es kerdȩ o̊ aťťat mȩnȩ ideie vaǵoņ hoǵ o̊ neki e to̊rtȩnt, Es a' monda Ǵermecdedſegeto̊l foguan *(21)* ẹṣ ǵakorta crežti o̊tet tůzbe ẹṣ vizbe hoǵ el veztenȩ o̊tet, dȩ ha mit tehec ſegeh můnket ko̊ńo̊ro̊luȩn mů raitonc *(22)* Ihc kȩdȩg moņda o̊ neki, Ha hiheted hiuo̊nȩc mȩņdȩnȩc lehetſȩgȩſec, *(23)* Ės lȩgottan iuo̊ltuȩņ a' ǵermȩcnȩc aťťa ko̊ńuczuȩņ, moņda Hižem vram, ſegelľed en hůto̊tlenſegemet *(24)* Es micor latta volna iç a' ǵo̊lȩkezetnȩc eǵbe futtat fenȩitȩ a' fȩrtȩzetȩs żelletet moņduan o̊ neki Sikȩt ẹṣ nȩma żellet en parančo|loc tȩ nekȩd io̊yki belo̊llo̊ ẹṣ toabba o̊ belȩ nȩ meń *(25)* Es iuo̊ltuȩņ ẹṣ igȩn megńo̊uȩn o̊tet ki mȩnȩ o̊ belo̊llo̊, Es lo̊t mikėnt mȩgholt uǵ hoǵ. ſokac mondananac mȩrt mȩg holt *(26)* Ihc kȩdȩg foguan o̊ kezȩt fȩlemelȩ o̊tet ẹṣ fȩlkelȩ *(27)* Es micor be mȩnt volna a' hazba, o̊ tanȩituańi titkon megkerdȩc o̊tet moņduan, Mire mů nȩm vethetȩc ki ażt *(28)* Es moņda o̊ nekic E faizat ſȩmmiuel ki nȩm vettethetic hanȩmčac bo̊itel ẹṣ imadſaggal *(29)* Es innet elereduȩņ mȩnnȩc vala galilȩaba, ẹṣ ſȩnkinȩc nȩm akariauala tuttat *(30)* Tanȩiťauala kȩdȩg o̊ tanȩituańit ẹṣ moņdvala nekic, mȩrt embȩrnȩc fia adatic embȩrȩcnȩc kezȩcbe ẹṣ mego̊lic o̊tet ẹṣ meg o̊letuȩņ harmadnapon fȩlkel, *(31)* ẹṣ o̊k nȩm ertic vala az igȩt ẹṣ ſelic vala mȩgkerdȩni o̊tet *(32)* Es iutanac Capharnaumba Kic micor hon volnanac kerdi vala azocat mit to̊rekȩttecuolna az vtban, *(33)* ẹṣ o̊k vežtȩglnȩc vala, valobizoņ o̊n ko̊zo̊tto̊c az vtban veto̊ko̊dtȩc vala hoǵ ki o̊ko̊zo̊tto̊c naǵob volna *(34)* Es lȩ v̊luȩņ hiua a' tizȩnkȩtto̊t ẹṣ moņda o̊ nekic Ha ki akaraņd elo̊ lȩnni, lȩżen moņnal mȩndȩnȩcto̊l vtolſob, ẹṣ mȩndȩnȩcnȩc żolga *(35)* Es vȩuȩņ eǵ ǵermekȩt allaptata ażt o̊ ko̊zȩpettȩc || Kit micor mego̊lȩlt 90
uolna moņda o̊nekic *(36)* Valaki vȩnd eǵǵet ezȩc ko̊zzo̊l engemet vȩzen, ẹṣ valaki engȩmet vend, nȩm čac engemet vėzen de azt ki ereztȩt engemet *(37)* Fȩlȩlȩ Ianoṣ o̊neki moņduan Meſter latanc nȩmelľet tȩ neuedbe o̊rdo̊go̊ket ki veto̊t ki nem ko̊uet můnket ẹṣ megtiltoc ażt *(38)* Ihc kȩdȩg moņda Nȩ akariatoc ażt mȩgtiltanotoc, mȩrt ſȩnki inč ki iot tȩǵeņ enneuȩmbe, ẹṣ hamar gonożt bezȩlheſſen en rollam *(39)* Ki niņč mů ellȩno̊ņc

mű ẹrtőnc vaǵoṇ *(40)* mẹrt valaki adand ẹǵ pohar hideg vizet tű nectẹc en neuẹmbẹ, miẹrt xᵹe vattoc, bizoṇ moṇdom tűnectẹc neṃ vezti el ėrdemẹt *(41)* Es valaki ẹǵǵẹt ez en bẹlẹṃ hűuőc kűſdedẹc kőzzől mẹggonozbẹitand inkab iob volna ő neki hoǵ ẹǵ żamar terch kő kőttetnẹc ő ńaka kőrńől, ẹṣ a' tengẹrbe ereztẹtnẹc, *(42)* Es ha tẹ kezẹd mẹggonozbeitand tẹgẹdẹt med el ażt, iob tẹnekẹd bennan be mẹnned az ẹletbe, hoǵ neṃ kẹt kezẹd valuaṇ ereztetnẹd po[c]kolnac alhatatlan tűzẹbe, *(43)* hol ő fẹrgẹc mẹgnẹṃ hal ẹṣ ő tűzőc mẹgnẹṃ alozẹc *(44)* Es | ha tẹ labad tẹged mẹg gonożbẹitaṇd, vagd el ażt iob tẹnekẹd ſantaol bemẹnned az őrőc ėletbe, hoǵ nẹṃ ket labad valuaṇ ereżtetnẹd pokolnac alhatatlan tűzẹbe, *(45)* hol ő fẹrgẹc mẹgnẹṃ hal ẹṣ ő tűzőc mẹgnẹm alożẹc *(46)* Hoǵ ha tẹ żemẹd mẹg gonożbẹitaṇd tẹgẹdẹt, veſd ki őtet mẹrt iob tẹnekẹd fẹl zẹṃmel be mẹṇnẹd iſtennẹc orżagaba hoǵ nẹṃ kẹt żẹmẹd valuaṇ ereztetnẹd pokolnac alhatatlan tűzẹbe, *(47)* hol ő fėrgẹc mẹgnẹṃ hal, ẹṣ ő tűzőc mẹgnẹṃ alozẹc, *(48)* mẹrt mẹṇdẹn adẹps tűzzel ſozatic ẹṣ mẹṇden aianlat ſoual ſozatic, *(49)* Io a' ſo, hoǵ ha a' ſo ſaitalan[d] lẹnd mibe ſoziatoc azt, Vaľľatoc ſot tű bẹṇnẹtẹc, ẹṣ bẹkeſẹgẹt vaľľatoc tű bennetẹc

Capitulum x

Es innen fẹlkeluẹn iőuő Iudẹanac vidẹkẹbe Iordan elue, ẹṣ eſmẹg ǵőlekẹzẹnẹc ő hozia ǵőlekẹzetẹc, Es mikẹppen zocta uala eſmẹg taneitauala azocat, *(2)* Es a' lẹualtac ő hozia vẹpuẹṇ kerdic vala őtet, ha illic fẹrfiunac feleſẹgẹt elhaǵni kẹſẹrtuẹn
91 őtet *(3)* Es ő feleluẹṇ monda Mit parančolt || tű nectẹc moyſẹs, *(4)* Kic moṇdanac Hatta műnekőnc haǵomannac leuelẹt adnonc ẹṣ elhaǵnonc *(5)* Kicnẹc feleluẹn monda iᵹ Tű żűuetẹcnẹc kemẹnſẹgeiert irta tűnectẹc moyſẹs e parančolatot, *(6)* Terẹmtetnẹc kedẹg kezdetẹtől ſoguaṇ ferfiat ẹṣ nẹmberiet tőttő azocat iſten ẹṣ moṇdot *(7)* Ezẹrt mẹghaǵǵa embẹr atťat ẹṣ ańńat ẹṣ ẹǵǵeſől ő feleſẹgẹuel, *(8)* ẹṣ lẹznẹc ketten ẹǵ teſtben, ẹṣ uǵ iṃmar neṃ vadnac ketten dẹ ẹǵ teſt *(9)* Mẹrt meľľẹt iſten ẹǵǵeſeitet embẹr meg nem valażťa, *(10)* Es eſmẹg a' hazban ő taneituańi kerdẹc őtet azonrol, *(11)* Es moṇda őnekic Valaki el haǵanǵa ő feleſẹgẹt ẹṣ maſt vend tőruẹnt tőr ő raita, *(12)* Es

ha feleſeg elhaǵanǵa o̊ feriet ẹs maſſal hazaſkodandic paraznal-
kodic *(13)* Es hoznac uala o̊ neki aprodocat hoǵ illetnẹ azocat
A' tanẹituańoc kẹdẹg elfeńẹitic vala a' hozokat *(14)* Kit mikor
latot volna iꞔ mẹltatlanol vėuẹ, ẹs monda azocnac, haǵǵatoc az
aprodokat io̊niec en hoziam ẹs ne tilčatocmẹg azocat mẹrt oľľa-
tanokẹ iſtennẹc | orżaga *(15)* Bizoń mondom tűnectẹc, Valaki
nẹm vendi iſtennẹc orżagat mikẹppen aprod nẹm mehet bẹ abba,
(16) ẹs mẹg o̊lcluẹn azocat o̊ kezẹit rẹiaioc vetuẹn mẹg alǵa uala
o̊ket *(17)* Es mikor ki mẹnt volna az vtba eleibe futa ẹǵ nẹ-
meľ, terdẹt haituan o̊ elo̊tto̊ kerdẹ o̊tet monduan Io meſtẹr mi
iot tẹǵẹc hoǵ az o̊ro̊c ėletẹt valľam, *(18)* Ihc kẹdẹg monda neki
Mit mondaż engẹmet ionac, ſẹnki io hanẹmčac iſtẹn o̊nmaga
(19) Eſmerted a parančolatocat ė To̊ruẹnt ne to̊rih Nẹ o̊ldo̊kih
Nẹ vrozih, hamiſtanoſagocat nẹ mǫnǵ, alſagot nẹ tẹǵ Tiżtẹľľed
tẹ aťadat ẹs tẹ ańadat, *(20)* Es o̊ felcluẹn monda o̊neki Meſtẹr
mẹnd ezẹket tartottam en ifiuſagomtol foguan *(21)* Ihc kẹdẹg
tekẹntuẹn o̊ rẹia żeretẹ o̊tet, ẹs monda o̊ neki Eǵ foǵatkozatod
tẹncked Meń el valamẹľľẹkẹt vallaż ad el, ẹs aǵǵad żegẹnẹcnẹc
ẹs vallaż kėnčet mẹńben ẹs io̊y ko̊ues engẹmet *(22)* Ki mẹg-
żomorodẹc ez igėben ẹs elmẹne, bankoduan mẹrt vala ſoc vala-
locat vallo *(23)* Es ko̊rńo̊l tekẹntuẹn iꞔ, monda o̊ tanẹituańinac,
Mẹľ nehẹzen || mennecbe iſtennẹc orżagaba azoc kic pẹnżt valnac 92
(24) A' tanẹituanoc kẹdẹg čudalkodnac uala iꞔnac igẹiben Es
ẹſmẹg fẹlcluẹn iꞔ monda o̊ nekic Fialim mẹľ nehez pẹnzbe bizocnac
be mẹnni iſtennẹc orzagaba *(25)* Ko̊ńueb a' tẹuẹnẹc a'to̊ſoc altal
mẹnni, hoǵ nẹm a' każdagnac iſtennẹc orżagaba menni *(26)* Kic
inkab čudalkoduan mondanac ẹǵmaſnac Es ki ṽduo̊zo̊lhet *(27)* Es
tekẹntuẹn iꞔ o̊ rẹiaioc monda nekic Embẹrẹcnel lehetetlẹn dẹ
nẹm iſtennel, mẹrt iſtennel mẹndẹnẹc lehetſẹgẹſẹc, *(28)* Es ẹn-
nẹc vtanna kezdẹ pẹtẹr o̊ neki mondani, Imẹ mű mẹg hattonc
mẹndẹnẹket ẹs ko̊uetto̊nc tẹgẹdẹt *(29)* Fẹlcluẹn kẹdẹg iꞔ monda
Bizon mondom tűnectẹc, Sẹnki ninċ ki mẹghaǵanǵa hazat auaǵ
aťťafiait auaǵ hugit, *avaǵ* aťťat *avaǵ* ańńat, *avaǵ* fiait auaǵ fo̊l-
dẹt en ertem, ẹs az ẹwanǵẹliomẹrt, *(30)* ki nẹm zaz ańńat vėzen
ez ido̊bẹn hazacat ẹs aťafiacat ẹs hugocat ẹs aťakat ẹs ańakat
ẹs fiacat ẹs fo̊ldẹkẹt, ẹs a' io̊uẹndo̊ vilagban az o̊ro̊c ėletėt,
(31) Sokac kẹdẹg elo̊uẹc lėżnẹc vtouac, ẹs vtolſoc elo̊lſo̊c, *(32)* Va-
lanac kẹdẹg a' tanẹituańoc az vtban ihrlmbẹ fẹl mẹno̊c, Es iꞔ

elo̊lkeli vala o̊ket ẹs čụ|dalkodnac vala, ẹs ko̊uetuẹn felmẹnnẹc
vala Es ẹfmẹg vẹuẹn iç a' tizẹnkettőt kẹzdẹ mondani azocnac mell'ec
io̊uẹndo̊c volnanac o̊ neki, *(33)* Mẹrt im fel mẹǵo̊nc ihr̄lmbẹ, ẹs em-
bẹrnẹc fia adatic a' papoc fẹdẹlminẹc, ẹs az iraftudocnac ẹs a'
vẹnẹcnẹc, ẹs mẹg karhoztatt'ac o̊tet halallal, ẹs aǵǵac o̊tet a' poga-
nocnac *(34)* ẹs mẹgkaroml'ac o̊tet, ẹs eǵembẹ mẹgpo̊kic o̊tet, ẹs
mẹgoftoroziac o̊tet, ẹs mẹgo̊lic o̊tet ẹs harmad napon fẹlkel *(35)* Es
vẹpnẹc o̊ hozia iacab ẹs Ianos Zẹbẹdẹufnac fiai monduan, Mef-
tẹr akariuc hoǵ valamit kẹrendo̊nc tẹǵed můneko̊nc *(36)* Es o̊
monda o̊nekic Mit akartoc hoǵ tẹǵẹc tů nectẹc *(37)* Kic mon-
danac Aǵǵad můneko̊nc hoǵ ẹǵǵinc tẹ iog fẹllo̊llẹd, ẹs mafinc
tẹ balod fẹlo̊l vl'o̊nc tẹ dičo̊fẹgẹdben *(38)* Ihc kẹdẹg monda o̊
nekic Nẹm tuǵǵatoc mit kẹrietẹc Ihatt'atoc ė a' kelhẹt kit en
yando vaǵoc, Auaǵ kereztẹlkẹdhettec a' kereztfẹggel ė kiuel en
kereztẹlkẹdendo̊ vaǵoc *(39)* Es o̊k mondanac o̊ neki Ihatt'uc
93 Ihc kẹdẹg monda o̊nekic A' kẹl'hẹt valobizoń iżiatoc kit || en
yando vaǵoc, ẹs a' kereżtfẹggel kereztẹlkẹttẹc kiuel en kereztẹl-
kẹdendo̊ vaǵoc, *(40)* v̊lno̊to̊c kẹdẹg en iogom fẹlo̊l, auaǵ balom
fẹlo̊l nẹm en adhatom tůnectẹc, Dẹ kicnẹc alkotuan vaǵon
(41) Haluan kẹdẹg a' tiz kezdẹnẹc mėltatlankodnioc Iacabrol
ẹs Ianofrol *(42)* Ihc kẹdẹg hiuan azocat monda o̊ nekic Tuǵǵa-
toc ė mẹrt azoc kic lattatnac fẹdelmkẹdniec poganokon vralkod-
nac o̊ raitoc ẹs o̊ fẹdẹlmẹc vall'ac o̊ hatalmocat *(43)* Tů ko̊zo̊t-
tetẹc kẹdẹg ninč vǵan dẹ valaki akarand naǵob lẹnni lẹżen
tů żolgatoc, *(44)* ẹs valaki akarand tů ko̊zo̊ttetẹc elo̊ lẹnni,
lẹżen mẹndẹntẹcnẹc żolga, *(45)* mẹrt embẹrnẹc fia fẹm io̊t hoǵ
żolgaltaffẹc dẹ hoǵ żolgalna, ẹs adna o̊ lelkẹt fokakẹrt valtfagba
(46) Es io̊uẹnẹc Iẹrichoba, ẹs o̊k Iẹrichobol ki ereduėn, ẹs o̊
tanẹituańi ẹs naǵ fokaffag o̊ uelẹ vac Bartimẹus timẹufnac fia,
v̊luala az vt fẹlẹn koldoluan *(47)* Ki micor hallottauolna hoǵ e
nazarẹti iç kezdẹ iuo̊lteni Ihc danidnac fia irgalmazih ennekẹm,
(48) Es [†] fokac fẹnẹitic vala o̊tẹt hoǵ vežtẹglẹnẹ | ẹs o̊ inkab
iuo̊lt uala Dauidnac fia irgalmazih ennekẹm, *(49)* Es mẹgaluan
iç parančola oda hiuatni o̊tẹt, ẹs hyac vala o̊tẹt monduan o̊
neki, Lẹǵ vig kẹl' fẹl hiu tẹgẹdẹt, *(50)* Ki el hańuan o̊ ruhaiat
fẹl żo̊cuėn io̊uo̊ o̊ hoziaia, *(51)* ẹs fẹlẹluẹn iç monda o̊neki, Mit
akarż hoǵ tẹǵẹc tẹnekẹd, A' vac kẹdẹg monda o̊neki Rabi hoǵ

laſſac *(52)* Ihc kẹdẹg moṇda o̊ neki Mẹń el tẹ hůto̊d tẹgẹdẹt
mẹgv̊duo̊zẹitet, ẹṣ lẹgottaṇ lata ẹṣ ko̊ueti vala o̊tet az vtbaṇ

x j

Es mikor ko̊zelẹitẹnẹ ir̄lmhez ẹṣ iutotuolna Bẹtphagẹba
oliuẹtnac hẹǵerẹ, ereżtẹ kẹtto̊t o̊ tanẹituańi ko̊zzo̊l *(2)* ẹṣ moṇda
o̊ nekic Mẹńńetẹc a' caſtẹlba ki tů ellẹntẹc vaǵon. Es lẹgottan
oda bemẹṇuẹṇ, lẹltẹc ẹǵ vehmẹt mẹg ko̊tuẹn kin mẹg ẹǵ embẹr
ſẹm v̊lt oǵǵatocmẹg, ẹṣ hoziatoc ide ażt, *(3)* Es ha valaki tů-
ṇẹctẹc valamit moṇdand, mit tẹztẹc, Moṇǵatoc mẹrt vrnac kel-
lemetẹs, ẹṣ lẹgottan ide ereżtic azt, *(4)* Es elmẹṇuẹṇ lẹlẹc a'
vehmét, mẹgko̊tuẹṇ kůuo̊l az aito elo̊t a' kẹtto̊s vtban ẹṣ mẹg-
odac azt *(5)* Es nẹmẹlľẹc az ot alloc ko̊zzo̊l moṇdanac o̊ nekic
Mit tẹztẹc mẹgoduan a vehmẹt ‖ *(6)* Kic mondanac azocnac mi- 94
kẹnt paranc̆oltuala o̊ nekic iç, ẹṣ elhaǵac, *(7)* ẹṣ viuẹc a' veh-
mẹt içhoz, ẹṣ vetẹc o̊ rẹiaia o̊ ruhaiocat, ẹṣ v̊lo̊ rẹiaia, *(8)* ſocak
kẹdẹg terẹitic vala o̊ ruhaiocat az vtbaṇ, Eǵẹbẹc kẹdẹg metẹlnẹc
vala agakat a ſacrol, ẹṣ terẹitic vala az vtban, *(9)* ẹṣ kic elo̊l mul-
nacvala ẹṣ kic ko̊ueſic uala o̊tet iuo̊ltnẹc vala moṇduan, Oſanna
aldot ki io̊t vrnac neuẹbe, *(10)* aldot ki io̊t dauidnac mů aťanc-
nac orżaga, Oſanna magaſſagocban, *(11)* Es beménẹ ihr̄lmbẹ a'
tẹmplomba, ẹṣ ko̊rńo̊l nẹzuẹṇ mẹṇdẹṇẹkẹt, micor iṃmar eſtue
ido̊ volna ki mẹnẹ bẹthaniaba a' tizẹnkẹtto̊uel *(12)* Es micor
maſod napon ki mẹnẹ bẹthaniabol elẹzẹc *(13)* Es mikor latot-
uolna meżżo̊l ẹǵ ſigẹ ſat leuelẹkẹt vallot io̊uo̊ ha talantal lẹlne
valamit o̊ raita Es micor iutot volna o̊ hozia a' leuelẹcto̊l mẹg
valuan ſẹmmit nẹṃ lèlẹ o̊ raita mert nẹṃ vala ſigẹnẹc idẹiẹ
(14) Es feleluẹṇ monda o̊ nẹki, Iṃmar toabba nẹ eǵẹc valaki
ǵimo̊lc̆o̊t tẹ belo̊llẹd o̊ro̊ckẹ ẹṣ haluaṇ o̊ tanẹituańi *(15)* io̊uẹnẹc
ihr̄lmbe Es micor bemẹnt volna | a tẹmplomba kezdẹ ki hanni
az arolocat ẹṣ a' veuo̊kẹt a' tẹmplombol, ẹṣ a' pẹnz valtocnac
ażtalocat, ẹṣ a galamb arolocnac zẹkẹkẹt eldo̊itẹ, *(16)* ẹṣ nẹṃ
haǵǵa vala hoǵ valaki edẹnt viṇnẹ a' tẹmplom altal, *(17)* ẹṣ ta-
nẹiťa vala azocat moṇduan Nẹmdẹ iruaṇ vaǵon è, mert en ha-
zam hiuatic imadſagnac hazanac mẹndẹṇ nẹmzetẹcnẹc, tů kẹdẹg
to̊ttẹtẹc azt toluaiocnac barlangia *(18)* Ki haluan a' papoc ſẹ-
delmi ẹṣ az iraſtudoc kereſic vala o̊tẹt mikẹppen el vezthetnẹc,

ſelic vala kędęg o̊tet, mert męndęn ǵo̊lekęzet čudalkodic uala o̊ tanoſagan *(19)* Es micor eſtue lo̊t volna ki męǵen vala a' varoſbol, *(20)* Es micor holual męnnęnec latac a' figę fat ǵo̊keręto̊l foguan męgażuan *(21)* Es męgemlekęzuen pętęr monda o̊neki Rabi ymę a' figę fa kit męgatkozal męg ażot *(22)* Es feleluęn iç monda o̊ nekic Valľatoc iſtennęc hůtèt, *(23)* Bizoń mondom tůnectęc męrt valakitęc mondand e hèǵnęc ſęl vętętni ęs a' tengęrbę ereztętni, ęs nęm kętęlkędendic o̊ żůuęben, de hiendi
95 valamit mondand lężen o̊neki || *(24)* Azęrt mondom tůnectęc Męndęnekèt valamęľľękęt imadkozuan kęrtęc hiǵǵetec męrt vęzitec ęs lęznęc tůnectec *(25)* Es micor allandotoc imadkoznotoc męg bočaſſatoc, ha valamit vallotoc valaki ellęn, Hoǵ ęs tů aťatoc ki vaǵon męńńecben męgbočaſſa tů bůnto̊kęt, *(26)* Hoǵ ha tů nęm bočatandotoc, tů aťatoc ki vaǵon męńńecben, nęm bočatťamęg nectęc bůnto̊ket *(27)* Es ęſmęg io̊uęnęc ihr̄lmbe, ęs micor iarna a' tęmplomban vępęnęc o̊ hozia a' papoc fędęlmi ęs az iraſtudoc ęs a' vęnec *(28)* ęs mondanac o̊ neki Męľ hatalmal tężed ezękęt ęs ki atta tęnekęd e hatalmat hoǵ ezękęt tezęd *(29)* Ihc kędęg monda o̊nekic Kęrdlęc en ęs ęǵ igęn tůto̊kęt, ęs feleľľętęc ennekęm ęs męg mondom tůnectęc, mèľ hatalmal tęzęm ezękęt *(30)* Ianoſnac kęreztſęgę męńbo̊l vala è auaǵ embęręc ko̊zzo̊l feleľľętęc ennekęm, *(31)* Es o̊k gondolkodnac vala o̊n ko̊zo̊tto̊c monduan, *(32)* Ha mondanǵuc męnbo̊l mond neko̊nc azęrt mire nęm hittetęc o̊neki, ha mondanǵuc embęrecto̊l feľľůc e nepet mert męndęnęc vaľľac | vala Ianoſt hoǵ bizoń *propheta* volna, *(33)* ęs feleluęn mondanac içnac nęm tuǵǵuc, Es feleluęn iç monda o̊nekic En ſęm mondom tů nektęc ki hatalmaual tężęm ezękęt

x i j

Es kezdę o̊ nekic peldabeżędbęn beżęllęni Żo̊lo̊t plantalt embęr ęs męgko̊rńękęzę ſo̊uèńuel, ęs aſot patakot, ęs rakot tornot, ęs aianlotta ażt a' vincęlerecnęc ęs ęrędęt żarandoclani, *(2)* ęs ideie koran ereżtęttę żolgaiat a' vincęlerechez hoǵ vęnnęnęc a' vinćęlerecto̊l a' żo̊lo̊nęc ǵimo̊lčęben *(3)* Kic męgfoguan męgvęręc, ęs elęreztęc o̊ket hiuan *(4)* Es eſmęg ereżtę o̊ ęǵeb zolgat ażt ęs męgſebhetec ſeien ęs bożżoſaggal ǵętręc, *(5)* ęs

eſmęg erezte ęǵebęt ażt ęs mẹgo̊lęc, ęs ęǵebęket to̊bbęket, nė-
melleket męgveruėn, de ęǵebęket męgo̊luęn, *(6)* Azęrt męglęn
valuan ęǵ dragalatos fiat ażt ęs erezte o̊ hoziaioc vtolżer mond-
uan, mert nė talantal altal'lac en fiamat *(7)* A' vincelerec kedęg
latuan mondanac ęǵmaſnac ez a' magzat Io̊uetec o̊l'lűcmęg o̊tet
ęs miẹnc lęzęn az o̊ro̊c, *(8)* ęs męg foguan o̊tet vetęc a' żo̊lo̊n ||
kűuo̊l ęs męgo̊lęc, *(9)* azęrt mit tėżen a żo̊lo̊nęc vra io̊ ęs el 96
vežti a' vincelereket ęs aǵǵa a' żo̊lo̊t ęǵebęcnęc *(10)* Es nęm
oluaſtatoc ė az iraſt A ko̊uet kit męgutaltanac a' rakoc ez lo̊t
a' zegeletnęc feiėben *(11)* vrtol lo̊t ez ęs čudalatos mű żemeinc-
ben, *(12)* ęs kereſicnala o̊tet męgfognioc, ęs fęlic uala a' ǵo̊le-
kęzetęt, mert męg eſmertęc uala hoǵ o̊ reiaioc mondana e pelda
bežedet, ęs o̊tet męg haǵuan elmęnęnęc *(13)* Es ereztnec o̊
hozia nęmel'l'eket a' leualtac ko̊zzo̊l ęs az ęrodianoſoc ko̊zzo̊l
hoǵ męgfognac o̊tet bežędeben *(14)* Kic io̊uęn mondanac o̊ neki
Meſtęr tuǵǵuc mert igaz vaǵ, ęs nęm gondolż valakiuel ęs mert
nęm nėż emberęcnęc orčaiara, dę taneitod iſtennęc utat igaſſag-
ban, Illic ė adot adni čażarnac auaǵ nę aǵǵonc *(15)* Ki tuduan
o̊ alnocſagocat monda nekic, Mit kėſęrtętęc engęmet, hoziatoc
ennekęm a' pęnzt hoǵ laſſam, *(16)* Es azoc hozac o̊ neki Es
monda o̊ nekic Kię e kęp ęs e ko̊rńo̊l irat, mondanac neki ča-
żarę *(17)* Feleluęn kędęg iç monda nekic, Aǵǵatocmęg azęrt
mel' čażarę čażarnac | ęs mel' iſtenę iſtennec, ęs męndenec čudal-
kodnac vala o̊ raita *(18)* Es io̊uęnęc o̊ hozia a' ſaduceoſoc kic
monǵac a' fęlkelętet nęm volni ęs kerdęc o̊tet monduan *(19)* meſ-
tęr Moyſes irt műneko̊nc hoǵ ha mel' aťa fiu męg haland ęs
męghaǵanǵa o̊ felęſęgęt ęs fiacat nęm haǵand atťafia vęǵę o̊
feleſęgęt ęs fęltamazia o̊ atťafianac magzatťat, *(20)* valanac az-
ęrt nalonc het aťafiac, az elo̊ feleſęgęt vo̊n ęs meghala magzat
nęm haǵuan, *(21)* ęs a' maſod vęuę ażt ęs męg hala ęs ſęm ez
nęm haǵa magzatot ęs a' harmad azon kęppen, *(22)* ęs vęuęc
azt azt azon kęppen męnd heten ęs nęm haǵanac magzatot
Mendenęcto̊l vtolban męghala a' nęmbęri es *(23)* A' fęlkeletben
azęrt micor fęlkelednęc kię lężen ezęc ko̊zzo̊l a' feleſęg, mert
heten vallottac ażt feleſęgo̊l *(24)* Feleluęn iç monda o̊ nekic
Nęmde azęrt tęuel'gętęc ė mert iraſt nęm tuttoc ſęm iſtennęc
tehetſęgęt *(25)* mert micor fęlkelnęc halottaibol ſęm hazaſkod-
nac ęs ſęm hazaſſagba nęm vitetnęc De lęznęc mikęnt iſtennęc

97 anǵali mẹńben *(26)* A' halottacrol kẹdẹg hoǵ || fẹlkelľenẹc nẹṃ
oluaſtatoc ė Moyſẹſnẹc koͦńueben a' bokor ſẹlẹt mikẹppen mon-
dot lẹǵen oͦ neki iſtẹṇ monduan En vaǵoc Abrachamnac iſtenẹ
ẹṣ Iſaacnac iſtene ẹṣ Iacobnac iſtenẹ *(27)* nẹm holtac iſtene de
eleuenẹkẹ, tů azẹrt igen tẹuelǵẹtẹc *(28)* Es hozia vėpẹc az iraſ-
tudoc koͦzzoͦl ẹǵ ki hallotta val[†]a azocat ẹǵbe [†] kerdẹzkẹ-
dẹttẹc, ẹṣ latuaṇ hoǵ oͦnekic iol fẹlelt volna, kerdẹ oͦtet meľ
mẹndẹnectoͦl eloͦ parančolat *(29)* Es ic monda, mẹṇdẹnẹctoͦl eloͦ
parančolat ez Halgas iſrl Tẹ vrad iſtenẹd ėǵ *(30)* ẹṣ żereſſẹd tẹ
vradat iſtenẹdet mẹṇd tẹ żůueddel ẹṣ mẹṇd tẹ lẹlkẹddẹl ẹṣ
mẹṇd tẹ elmẹddel ẹṣ mẹṇd tẹ tehetſẹgẹddel, Ez eloͦ *para*nčolat
(31) maſod kẹdẹg ehhẹz haſonlo, Zerẹſſẹd tẹ fẹlẹdẹt mẹṇt tẹn-
magadat, Eǵẹb parančolat ezẹctoͦl naǵob niṇčen *(32)* Es moṇda
neki az iraſtudo Meſtẹr igaſſagbaṇ iol moṇdad, mert ẹǵ iſten,
ẹṣ toͦllẹtoͦl megualua niṇč ẹǵeb, *(33)* Hoǵ kẹdẹg zeretteſſec
mẹṇdẹṇ żůuel ẹṣ mẹṇdẹṇ lẹlẹckel ẹṣ mẹṇdẹṇ elmėuel, ẹṣ mẹṇ-
dẹṇ ertelmel ẹṣ mẹṇdẹṇ eroͦuel, ẹṣ zerẹtnẹd tẹ fẹlẹdet mẹṇt | tẹn-
magadat naǵob mẹṇden aldozatocnal ẹṣ mẹṇdẹṇ aiaulatocnal
(34) Ihc kẹdẹg latuaṇ hoǵ boͦlčen feleltuolna monda oͦ neki
Nẹṃ meżżẹ vaǵ iſtennẹc orżagatol, ẹṣ immar ſẹṇki nẹṃ meri
vala oͦtet kerdeni *(35)* Es fẹlẹluẹṇ ic moṇduala a' tẹmplomban
tanẹituan, mikẹppen monǵac az iraſtudoc xc̄t dauidfianac, *(36)* ki-
nẹc dauid moṇd ſcẹnt [ſc] żellẹtben Monda vr en vramnac v̊l' en
iogom feloͦl miglẹṇ vẹſſẹm tẹ ellenſẹgidẹt tẹ labaidnac ſamoľa
ala, *(37)* Azẹrt e dauid monǵa oͦtet vranac ẹṣ honnan oͦ fia,
ẹṣ a' ſoc ǵoͦlekẹzet oͦroͦluoͦ halgatťa uala oͦtet, *(38)* ẹṣ moṇd vala
nekic oͦ tanoſagabaṇ Orizkẹǵǵẹtẹc az iraſtudoctol kic akarnac
iarnioc ſtolacbaṇ ẹṣ koͦzoͦntetniec vaſarhelt *(39)* ẹṣ vlniec eloͦ
żẹkẹkẹṇ ſinagogacban, ẹṣ eloͦ v̊loͦ helẹkẹn vačorakon, *(40)* kic
be ńelic oͦzueǵẹcnec hazocat hoziu imadſagnac okaual ezẹc hoż-
iaban vẹzẹc az itėlẹtėt *(41)* Es v̊luẹṇ ic a' gazofilancium ellen
nezi vala mikẹppẹṇ a' ǵoͦlekẹzẹt hanna erėẹt a' gazofilanciomba,
ẹṣ ſoc kazdagoc hannac uala ſokakat, *(42)* Mikor kẹdẹg ioͦtuolna
ẹǵ żẹgẹn oͦzueǵ erezte ket fẹl akčat ki moṇdatic nẹǵednẹc
98 *(43)* ẹṣ ẹǵbẹ hiuan oͦ tanẹituańit monda oͦnekic || Bizoń mondom
tůnectẹc mẹrt e żẹgẹn oͦzueǵ mẹndėnẹctoͦl kic ereztẹttẹc a'
gazofilanciomba toͦbbet ereżtet, *(44)* mert mẹṇdẹnẹc abbol

ereżtettec meľľel bo̊uo̊lko̊ttec, de mẹnd o̊ nauaľaiabol mẹndenẹkẹt mẹľľekẹt vallot ereżtẹtte mẹnd o̊ èlẹtẹt

x i i j

Es [1] micor ki mẹnnẹ a' tẹmplombol monda o̊ neki ẹǵ a' tanẹituanoc ko̊zzo̊l Meſtẹr te kenčed méľ ko̊uec ẹs meľ rakaſoc *(2)* Es feleluẹn iꞔ monda o̊neki Latod e naǵ rakaſocat ė nẹm marattatic ko̊ ko̊uo̊n ki nẹm mẹgto̊retic *(3)* Es micor v̊luo̊ oliuẹtnac heǵẹn a' tẹmplom ellen, Kerdic o̊ magocnac Peter ẹs Iacab ẹs Ianos ẹs Andorias, *(4)* Vram monǵadmẹg můneko̊nc micor ezẹc lẹznec, ẹs meľ ielenſẹg lẹzen micor mẹnd ezẹc kẹzdnec mẹgto̊kẹlletnięc *(5)* Es feleluẹn iꞔ kezde nekic mondani Laſſatoc hoǵ valaki tůto̊kẹt el nẹ hitẹſſẹn, *(6)* mẹrt ſokac io̊nẹc en neuẹmbẹ monduan mẹrt en vaǵoc ẹs elhitetnẹc ſokacat, *(7)* Mikor kẹdẹg hallandotoc hadacat ẹs hadacnac hirẹket, nẹ fẹľľetẹc mẹrt ezẹcnẹc kẹl lẹnniec dẹ nẹm lẹgottan vẹge, *(8)* mẹrt tamad nẹmzet nẹmzet ellen, ẹs orżag orżag ellen, ẹs lẹznẹc fo̊ld indolatoc heľẹc żerẹnt, ẹs elſẹgec ezẹc a' ſerelmẹcnẹc kẹzdẹti, *(9)* Laſſatoc kẹdẹg tů tůno̊nmagatocat, mẹrt tanalčocban el arolnac tůto̊ket, ẹs a' ſinagogacban mẹguernec | ẹs kiraľoc [†] elo̊t ẹs fẹdelmẹc elo̊t allaptattoc en ẹrtem o̊ nekic tanoſagocra, *(10)* ẹs mẹndẹn nẹmzetẹcben elo̊zẹr az ẹwanǵeliomnac mẹg kẹl prẹdicaltatni *(11)* Es micor viendnẹc tůto̊ket mẹgfoguan nẹ akariatoc gondolnotoc mit bẹżẹľľetẹc, de méľ lend adatuan tůnektẹc az ido̊ben ażt bẹżẹlletẹc, mẹrt nẹm tů vattoc a' bezẹllo̊c de a' ſcẹnt żellet *(12)* Elaroľľa kẹdẹg aťafiu aťťafiat halalra, ẹs aťa fiat, ẹs tamadnac fiac żůleięc ellen ẹs halallal ǵėtric azocat, *(13)* ẹs leżtẹc ǵůlo̊ſẹgbẹn mẹndẹn embẹrẹcnẹc en neuemẹrt, Ki kẹdẹg vẹgig allanǵa az v̊duo̊zo̊l *(14)* Mikor kẹdẹg latanǵatoc a' pużtolatnac vndocſagat allani hol nẹm illic ki oluaſſa erče Tahat kic iudẹaban vadnac fuſſanac a' heǵẹcre *(15)* ẹs ki a' haiozaton nẹ żaľľon lẹ ẹs be mẹnnen o̊ hazaba hoǵ eluẹǵen valamit o̊ hazabol, *(16)* ẹs ki lend a' mezo̊n mẹg nẹ fordoľľon hat megẹ o̊ ruhaiat fẹl venni, *(17)* yay kẹdẹg terheſẹcnẹc ẹs żůlo̊cnec a' napocban, *(18)* imadkoziatoc azert hoǵ tẹlbe nẹ lẹǵẹnẹc ezẹc, *(19)* Lẹżnec kẹdẹg azoc to̊ro̊dẹlmnec napi oľľac meľľec nẹm voltac terẹmtẹtnẹc kezdetẹto̊l foguan, kit żẹrzẹt

iſten maiglan ẹṣ neṃ lẹżnẹc, *(20)* Es ha neṃ vr a' napocat
99 megrůuidẹitẹttẹ volna || neṃ ẘduȯzȯlt uolna meṇdeṇ teſt, dẹ a' valaẑtottakẹrt kit valaẑtot megrůuidẹitẹttẹ a' napocat, *(21)* Es tahat ha ki mondand tůnectẹc im it vaǵoṇ xꝭ nẹ hiǵǵẹtec, *(22)* mẹrt tamadnac hamis xꝭſoc ẹṣ hamis *pro*phètac ẹṣ adnac fȯldi ielẹnſẹgẹket ẹṣ meṇńieket ẹṣ čudakat elhitẹtẹtre ha lehẹtſẹgẹs volna a' valaẑtottacat. es *(23)* Tů azẹrt laſſatoc yme eleue mẹg mondottam tůnectec meṇdẹnẹket *(24)* de a' napocban a' tȯrȯdẹlmẹc utan a' nap mẹgſetẹtȯl ẹṣ a' hod neṃ aǵǵa ȯ vilagat, *(25)* ẹṣ a' meńńi čillagoc lẹznẹc le hulloc ẹṣ a' ioẑagoc vadnac meńńecben, mẹg mozdoltatnac *(26)* Es tahat laťťac embernẹc fiat iȯni meńńecnẹc kȯdiben naǵ tehetſẹggel ẹṣ dičȯſẹggel, *(27)* ẹṣ tahat ereẑti ȯ anǵalit ẹṣ eǵbe ǵȯiti ȯ valaẑtottit, a' nẹǵ ẑelẹctȯl foguan fȯldnec vẹgẹtȯl foguan meńnec magaſſagaiglan, *(28)* A' figẹ farol kẹdẹg tanoľľatoc e pẹldabeẑẹdet, mikor iṃmar ȯ agai mẹg ǵermẹcdedȯlnẹc ẹṣ lẹueli lendnec eſmerietec mẹrt rokon vaǵon a' ńar, *(29)* Iǵen ẹs tů micor latanǵatoc ezẹket lennicc tuǵǵatoc mẹrt rokon lẹǵen ẹṣ aitocban, *(30)* Bizoń mondom tůnectẹc mẹrt nẹm mulic el | e nẹmzet mignẹṃ meṇdenẹc lẹǵenec *(31)* meń ẹṣ fȯld elmulnac en igẹim kẹdẹg el neṃ mulnac, *(32)* a' naprol kẹdẹg auaǵ az idȯrȯl ſenki ſẹm tud ſẹm anǵaloc mėńben ſẹm fiu hanẹṃ čac aťa *(33)* Laſſatoc viǵaziatoc ẹṣ imadkoziatoc mẹrt neṃ tuǵǵatoc micor az idȯ lẹǵen *(34)* mẹrt mikẹnt az embẹr ki ẑarandoclani eredẹt mẹghatta ȯ hazat, ẹṣ atta ȯ ẑolgainac meṇdẹn můuelkẹdetnec tẹhetſẹgẹt, ẹṣ az aito tartonac paranč olt hoǵ viǵazion *(35)* azẹrt viǵaziatoc mẹrt neṃ tuǵǵatoc mikor iȯ a' haznac vra eſtuc auaǵ ėſẹlkoron, *avaǵ* tikẑo koron auaǵ holual *(36)* hoǵ micor hirtelen iȯuẹnd nẹ leľľẹn tůtȯket aluan, *(37)* meľľẹt kẹdẹg tůnectẹc moṇdoc meṇdẹnẹcnẹc moṇdom viǵaziatoc

x i i i j

Uala kẹdẹg huſuėt ẹṣ pogača ėtel ket nap vtan, ẹṣ kẹreſicuala a' papoc fẹiẹdelmi, ẹṣ az iraſtudoc mikėppen ȯtet alnocſaggal mẹgſoghatnac ẹṣ mẹgȯlhetnẹc *(2)* Mondnac vala kẹdẹg nẹ ez yṇnep napon nẹtalantal zay lenne a' nėp kȯzȯt *(3)* Es micor volna iꝭ Betaniaban poclos ſimoṇnac hazaban ẹṣ ẘlnȯ

io̊uo̊ ẹǵ nẹmbẹri valuan dragalatoṣ nardipiſticos kenetnec ala-
baſtromat, ẹṣ az alabaſtrom mẹgżẹguėn o̊ttẹ o̊ feiẹre || *(4)* Valanac 100
kẹdẹg nẹmelľec mẹltatlanol viſẹluėn o̊no̊n bennẹc ẹṣ monduan
hoǵ mi lo̊n e kenetnẹc vežẹdelme *(5)* mẹrt eladathatic vala e
kenet to̊bbo̊n hoǵ nẹm harom żaz pẹnzen, ẹṣ adathatic vala
zẹgẹnẹcnec ẹṣ mẹltatlankodnac uala o̊ rẹiaia *(6)* Ihc kẹdẹg
monda nekic, Haǵǵatoc el azt mit nehezeltẹc o̊ hozia io můuel-
kẹdetẹt můuelkẹdẹt en bennẹm *(7)* mẹrt żẹgẹnẹkẹt mẹndẹn ha
vallotoc tů veletẹc, *(8)* meľľẹt vallot ażt to̊tto̊ eleue ko̊lte en
teſtẹmẹt mẹgkenetni eltemetẹtben, *(9)* Bizoń mondom tů nectẹc
Valahol prẹdicaltatic ẹz ẹwanǵẹliom mẹnd e vilagban mẹgmon-
datic o̊ mẹgemlẹkẹzetẹre hoǵ o̊ eżt to̊tto̊ *(10)* Es ſcariuti Iudas
a' tizenkẹtto̊ ko̊zzo̊l ẹǵ elmẹne a' papoc feiẹdelmihez hoǵ el-
arolna o̊tet o̊ nekic *(11)* Kic haluan o̊ro̊lẹnec, ẹṣ pẹnzt igẹrẹnec
neki adouol, ẹṣ kerefi vala mikeppen o̊tet okofon kezbe adhatna
(12) Es a' pogača ėtelnẹc elo̊napian micor a' baran aianlatic
uala mondanac a' tanẹituańoc o̊neki, Houa akarod hoǵ mẹńńo̊nc,
ẹṣ alkoſſuc tẹnekẹd a' barant ennẹd, *(13)* Es erežtẹ kẹtto̊t o̊
tanẹituańi ko̊zzo̊l ẹṣ | monda o̊nekic Mẹńńetẹc a' varoſba, ẹṣ tů
elo̊to̊cbe kel ẹǵ embẹr viuẹn ẹǵ vatalẹ vizet Ko̊ueſſẹtẹc o̊tet, *(14)* ẹṣ
valahoua bemėnẹnd monǵatoc Vrnac haz mert meſtẹr monǵa hol
vaǵon en hizodalmam [†] hol [†] ẹǵem en tanẹituańimmal a'
barant, *(15)* ẹṣ o̊ mutat tůnectẹc naǵ vačoralo helt vettettet, ẹṣ [†]
ot alkoſſatoc můneko̊nc, *(16)* ẹṣ elmẹnẹnec o̊ tanẹituańi, ẹṣ iutanac
a' varoſba, ẹṣ lẹlẹc mikẹppen mondotuala o̊nekic, ẹṣ mẹg alkotac
a' barant *(17)* Eſtuc lẹuẹn kẹdẹg io̊uo̊ a' tizẹnkẹtto̊uel, *(18)* ẹṣ
az ẹǵembe ẹuo̊cnẹc ẹṣ ẅlo̊cnẹc monda iç Bizoń mondom tů
nectẹc, mẹrt ẹǵ tů ko̊zzo̊lletẹc ki en velem ėzėc elarol engẹmet,
(19) Es azoc kezdẹnec żomorodnioc ẹṣ mondanioc o̊ neki,
ẹǵǵen ẹǵǵen, mi nẹm en vaǵoc *(20)* Ki monda o̊nekic ẹǵ a'
tizẹnkẹtto̊ ko̊zzo̊l Ki bemarťa o̊ kezẹt en velẹm a' ſalſas talba,
(21) ẹṣ embẹrnẹc fia vaǵon mikėppen iruań vaǵon o̊rolla iay
kẹdẹg az embẹrnec ki miat embẹrnẹc fia elaroltatic, iob vala
neki ha nẹm żůletẹt volna az embẹr *(22)* Es azoc ẹuėn vẹuė iç
a' kẹneret ẹṣ mẹgalda ẹṣ mẹgżẹgẹ ẹṣ ada o̊ nekic ẹṣ monda
Vẹǵetėc ez en teſtẹm, *(23)* Es a' kẹľeh vẹuẹn halat aduan ada
o̊ nekic, ẹṣ yunac || abbol mẹnd, *(24)* ẹṣ monda o̊ nekic Ez 101
en vẹrem vy to̊ruẹńẹ ki ſokakert el o̊tletic *(25)* Bizoń mondom

tů nectec, męrt immar nęm izom e żo̊lo̊ veżżo̊nęc venerękębo̊l a' napiglan micor ażt izom tů ueletec vyonnan iſtennęc orża-gaban, *(26)* ęs halat aduan ki męnęnęc az olaiocnac heǵęre *(27)* Es monda o̊nekic iç Mend tů męg gonożbottoc ez ęyel en bennem męrt iruan vaǵon męgverem a' paztort, ęs elhimlętnęc a' čordanac iohi, *(28)* de mi vtan fęlkęlendęc, elo̊l [†] kęllec tůto̊kęt galilęaban, *(29)* Pętęr kędęg monda o̊ neki, Es ha męnd męggonożbolandnac en bennem de en nęm *(30)* Es monda o̊neki iç Bizoń mondom tů nectęc męrt tę ma ez ęyel mi elo̊t kacas żauat kéćęr adanǵa, haromżęr vaǵ męgtagadando engęmet *(31)* Es o̊ toabba beżęl vala ęs ha kęllętendic ennekęm éǵęmbę męghalnom tę veled nęm tagadlac męg tęgędet Azon kęppen kędęg ęs męndęnęc mondnac uala, *(32)* Es iutanac a maiorba kinęc neuę gętſęmani, Es monda o̊ tanęituaúinac, Vl'l'etęc ith miglęn imadkoziam, *(33)* Es velę viuen pętęrt, ęs Iacabot ęs Ianoſt kezdę kisni ęs nehezędni *(34)* ęs monda o̊ | nekic Zomoro en lęlkęm a' halaliglan Tůrietęc ith ęs viǵaziatoc en velęm *(35)* Es micor keueſęnnę eleb męnt volna eſęc a' fo̊ldre ęs imadkozic uala hoǵ ha lehetſęgęs volna elmęnnę o̊ to̊llo̊ az ido̊ *(36)* ęs monda Abba aťa męndęnęc lehetſęgeſęc tęnęked ved el a' kęlhet en to̊llem de nęm męl'l'et en akaroc de męl'l'ęt tę, *(37)* Es io̊uo̊ ęs lęlę azocat alattoc ęs monda pętęrnęc Simon aloż nęm viǵazhattal en velem ęǵ ido̊t *(38)* Viǵaziatoc ęs imadkoziatoc hoǵ nę męńúetęc kéſęrtętbe, A żellęt valobizoń kéż dę a teſt beteg, *(39)* Es ęſmęg elmęnuęn imadkozęc azon bezędet monduan, *(40)* ęs męgfordola vyonnan, ęs lęlę azocat alattoc, męrt valanac o̊ żęmęc męgnehezęttec, ęs nęm tuǵǵac-uala mit fęlęlnęnęc o̊ neki, *(41)* Es io̊uo̊ harmadzęr ęs monda o̊ nekic Aloǵatoc immar ęs ńugoǵǵatoc, elęg elio̊t az ido̊ ymme[r] embęrnec fia adatic bůno̊ſo̊cnęc kezęcbe *(42)* kęl'l'ętęc fęl ereǵ-ǵo̊nc, ymę ko̊zel vaǵon ki engęmet kezbę ad *(43)* Męg o̊ e beżęllette, io̊uo̊ ſcáriuti iudas ęǵ a' tizenkęttő ko̊zzo̊l, ęs o̊ velę ſoc ǵo̊lekezet to̊ro̊ckel, ęs rudackal ereżtęttec a' papi fedel-
102 mecto̊l || ęs az iraſtudoctol ęs a' vęnęcto̊l, *(44)* męrt az arolo adotuala ielt nekic monduan Valakit męgapolandoc o̊ az fogiatoc ęs viǵétec okoſon *(45)* ęs micor iutotuolna lęgottan vępuęn o̊ hozia monda v̈duo̊z lęǵ rabi ęs męg apola o̊tet, *(46)* ęs o̊k kezęket reia vetęc ęs męgfogac o̊tet *(47)* Eǵ kędęg a' ko̊rúo̊l

alloc kôzzôl kẹſit vẹuẹn čapa a' papoc fẹdelme żolgaiat ẹs el vaga ô neki fůlèt [Es fẹleluẹn iç mọnda ô neki] *(48)* Es fẹleluẹn iç monda ô nekic Ki iôttetẹc mikẹnt toluaihoz tôrôckel ẹs rudackal ẹs facl'ackal mẹgfognotoc engẹmet *(49)* Lam mẹndẹn nap tů nalatoc uoltam a' tẹmplomban tanẹituan ẹs nẹm fogtatocmẹg engẹmet de hoǵ iraſoc betel'l'eſẹǵǵenẹc *(50)* Tahat ô tanẹituaṅi ôtet mẹghaǵuan mẹnd el futanac *(51)* Eǵ nẹminemô hôs kẹdẹg ǵolčal ô mezẹitelenẹn ruhaztatot kôueti vala ôtet ẹs mẹgfogac aźt *(52)* ẹs a' ǵolč mẹghaǵuan el futa ô tôllôc *(53)* ẹs el viuẹc içt a' papoc feiẹdelmẹhez, ẹs ẹǵbe ǵôlekẹzẹnẹc mẹnd a' papoc ẹs az iraſtudoc ẹs a' vẹnec *(54)* Pẹtẹr kẹdẹg meżżôl kôueti vala ôtet mẹnd el bẹ a' papoc feiẹdelme pituaraiglan, ẹs v̂luala a' żolgackal | ẹs fůiti vala ônmagat a' tůzhôz *(55)* de a' papoc fedelmi ẹs mẹnd a' tanalč kerẹſnẹc vala hamiſtanoſagocat iç ellen hoǵ ôtet halalra adhatnac ẹs nẹm lẹlnẹc vala, *(56)* iollehet ſokac mondananac hamiſtanoſagot ô ellene ẹs a' tanoſagoc alkolmaſoc nẹm valanac, *(57)* ẹs nẹmel'l'ec fẹlkeluẹn valnac vala hamiſtanoſagot ô ellene monduan *(58)* Mẹrt hallottuc ôtẹt mọndani En mẹgtôrhetẹm e kezzẹl alkotot tẹmplomot, ẹs [†] harmad nap maſt alkotoc nẹm kezzel alkotottat, *(59)* ẹs nẹm vala ô tanoſagoc alkolmas *(60)* Fẹlkeluẹn a' papoc fẹdelmẹ kôzẹpbe kerdẹ içt mọnduan nẹm fẹlelz azocra valamit mel'l'ec tẹ ellenẹd mọndatnac ezẹctôl *(61)* Ihc kẹdẹg veztẹgl vala, ẹs ſẹmmit nẹm fẹlele A' papoc feiẹdelmẹ kerdẹ ôtẹt ẹſmẹg ẹs mọnda neki Tẹ vaǵ è xç az aldot iſtennẹc fia *(62)* Ihc kẹdẹg monda neki En vaǵoc Es mẹglat'tatoc embẹrnẹc fiat v̂lette a' tehetſẹgnec iogia fẹlôl ẹs iôuẹtte mẹṅnẹc kôdiben *(63)* A' papoc fẹdelmẹ kẹdẹg mẹg metẹluẹn ô ruhaiat mọnda Mit aiẹitonc mẹgẹs tanocat, *(64)* hallottatoc e karomlatot mi teććic tů nẹctẹc, Kic mẹnd mẹg || karhoztatac ôtet, hoǵ mèlto 103
volna halalnac *(65)* Es nẹmel'l'ec kezdẹnec ô rẹia pôkni, ẹs ô orćaiat bẹ kôtni, ẹs ṅac čapaſockal verni ẹs mọndani ôneki Prophetizal' ẹs a' żolgac arćol čapaſockal vericuala ôtẹt *(66)* Es micor volna Pẹtẹr alat a' pituarban, iôuô ẹǵ a papoc feiẹdelmi l'ani kôzzôl, *(67)* Es micor latta volna petẹrt [†] ọnmagat fůitette tekẹntuẹn ô rẹia monda Tẹ es a' nazareti içſal valal, *(68)* Es ô mẹgtagada mọnduan Inǵẹn ſẹm tudom ſẹm ẹſmertẹm mit mondaż Es ki mẹne a' pituar eleibe, ẹs tik żola *(69)* Eſ-

mẹg kẹdẹg micor lattauolna o̊tet a' lẹań kezdẹ mondani a' ko̊rńo̊l allocnac, mẹrt ez azoc ko̊zzo̊l valo *(70)* ẹs o̊ eſmẹg tagada, ẹs kẹueſẹnnẹ vártatuan kic ot alnac uala mondanac eſmẹg petẹrnẹc Bizoń azoc ko̊zzo̊l valo vaǵ mẹrt tẹ ẹs galilẹai vaǵ *(71)* O̊ kẹdẹg kezde atkozodni ẹs ẹſkẹnni mẹrt nẹm eſmẹrẹm ez embẹrt kit mondotoc, *(72)* ẹs lẹgottan eſmẹg kacas żola Es mẹg emlekẹzẹc Petẹr az igéro̊l kit mondot vala neki iç, mi elo̊t kacas keććẹr żoland haromzẹr tagaćmẹg engẹmet ẹs kezdẹ ſirni |

XV

Es lẹgottan holual tanalč tartuan a' papoc fẹdẹlmi a' vẹneckel ẹs az iraſtudockal, ẹs mẹnd a' tanalč mẹgko̊to̊zuẹn içt viuẹc ẹs adac o̊tet pilatoſnac, *(2)* ẹs kerdẹ o̊tet pilatos Tẹ vaǵ é a' ſidocnac kiraľa Es o̊ fẹlẹluẹn monda o̊neki Tẹ mondod; *(3)* Es a' papoc fẹdelmi vadoľľac uala o̊tet ſokacban *(4)* Pilatos kẹdẹg eſmẹg kerdẹ o̊tet monduan Nẹm felelż valamit, Latod é mẹńńecben vadolnac tẹgẹdet *(5)* Ihc kẹdẹg inkab ſẹmmit ſẹm fẹlẹle uǵ hoǵ čudalkodnẹc pilatos *(6)* Az ynnẹp napon kẹdẹg żokotuala o̊ nekic a' fogľoc ko̊zzo̊l ẹǵǵet el erežtẹni valamẹľľẹt kértẹc uolna *(7)* Vala kẹdẹg ki mondatic uala barrabaſnac ki a' kéſaſockal fogattatot vala mẹg ki a' kẹſaban ǵilkoſſagot to̊tuala *(8)* Es micor fẹlmẹntuolna a' ǵo̊lekẹzet, kezdẹ kérni hoǵ tenne o̊ nekic mikẹnt, mẹndẹn ha tẹżen vala nekic *(9)* Pilatos kẹdẹg fẹlẹlẹ nekic ẹs monda Akariatoc é erežiem el tű nectẹc a' ſidocnac kiraľat, *(10)* mẹrt tuǵǵauala hoǵ irẹǵſẹgben aroltacuolna el o̊tet *(11)* A' papoc fẹdẹlmi kẹdẹg ẹs a pűſpo̊ko̊c, ||
104 rẹzzeztẹc a' ǵo̊lẹkẹzetẹt hoǵ inkab barrabaſt ereztenẹ el o̊nekic *(12)* Pilatos kẹdẹg fẹlẹluẹn ẹs eſmẹg monda o̊nekic, Azẹrt mit akartoc hoǵ tẹǵẹc a' ſidoc kiraľanac, *(13)* ẹs o̊k iuo̊ltẹnẹc, mẹgfezẹhed o̊tet *(14)* Pilatos kẹdẹg monduala nekic Miẹrt mi gonozt to̊t Es o̊k inkab iuo̊ltnẹc vala, fẹzẹid mẹg o̊tet, *(15)* Pilatos kẹdẹg akaruan elẹget tẹnni a' nẹpnẹc elereztẹ o̊ nekic barrabaſt Es içt oſtorual mẹgverẹtuẹn ada nekic hoǵ mẹgfežẹitẹnẹc *(16)* A' vitezẹc kẹdẹg viuẹc be o̊tet az itélo̊ haz[†]nac pituaraba, ẹs ẹǵbe hiuanac o̊ hozia mẹndẹn ſerẹgẹt, *(17)* ẹs o̊k o̊lto̊žtetẹc o̊tet barſońba, ẹs vetẹnẹc o̊ rẹia tűuiſben font koronat,

(18) ẹs kezdẹc v̊duo̊zlẹni o̊tet V̊duo̊zlẹǵ ſidoenac kiraľa *(19)* Es
verieuala o̊ feiẹt a' naddal ẹs haǵapiacuala o̊tet, ẹs terdẹc
haituaṇ imaǵǵac uala o̊tet, *(20)* Es mi vtan mẹgkaromlottac
uolna o̊tet, lẹ vetkẹżtetẹc o̊tet a' barſońbol, ẹs o̊lto̊żtetẹc, o̊tẹt
o̊no̊ṇ ruhaiaba, ẹs ki viuẹe o̊tet hoǵ mẹgfẹżẹitenẹc o̊tet *(21)* Es
kenżẹrẹitẹc eǵ nẹminemo̊ eirẹniai embẹrt ſimont a' falubalol
io̊uo̊t alẹxandornac ẹs ruſoſnac aťťat hoǵ fẹluennẹc o̊ kereżtẹt
(22) Es | viuėc o̊tet golgata neuo̊ heľre ki maǵarażtatie kopaż-
latnac heľẹ *(23)* ẹs adnac uala o̊neki mirralt bort iṇńa ẹs nẹṃ
vẹuẹ, *(24)* Es az o̊tet mẹgfeżėito̊e mẹgożtae o̊ ruhait ereżtuẹṇ
ńilat azokon ki mit venne *(25)* Vala kẹdẹg harmad ido̊ ẹs
mẹgfeżẹitẹc o̊tẹt *(26)* o̊ igẹiẹnec eimerlẹtẹ irtatuan ſidoenac
kiraľa, *(27)* ẹs ket toluait feżẹitẹnẹe meg o̊ vele ẹǵǵet iog fe-
lo̊llo̊ ẹs ẹǵǵet balfẹlo̊llo̊, *(28)* ẹs betelľeſẹdet az iras ki moṇd,
ẹs keǵẹtlenẹckel żamlaltatot, *(29)* Es az onnan muloe karomľac
uala o̊tet o̊ feiẹket razuan ẹs moṇduan, Vach-ki mẹgto̊ro̊d iſten-
nec templomat ẹs harom napocban meg rakod ażt, *(30)* V̊duo̊-
zẹhed tẹ magadat a' kereztro̊l lẹżaluan, *(31)* Azonkẹppen ẹs a'
papee fẹiẹdelme az iraſtudockal, eǵmaſſal mẹgkaromľacuala
moṇduaṇ Eǵebẹkẹt v̊duo̊zẹitet o̊ṇmagat nẹṃ v̊duo̊zẹitheti, *(32)* Ha
o̊ xc̄ iſr̄nẹc kiraľa, żalľon lẹ ma a' kereżtro̊l hoǵ laſſuc ẹs hiǵ-
ǵuc, Es kic o̊ velẹ mẹgfeżẹitettec vala bůntetic uala o̊tet,
(33) Es hatod ido̊ lẹuẹn lo̊nẹc ſẹtẹtẹc mẹṇd a' fo̊ldo̊n, kilencẹd
ideiglen, *(34)* ẹs kileneed ido̊ben iuo̊lto̊ ic nag żoual monduan
Hẹli Hẹli Lamazabatani, ez ki iǵ || maǵarażtatot En iſtenẹṃ 105
en iſtenẹm hoǵ mit hattal meg engẹmet, *(35)* Es nẹmeľľẹc a'
ko̊rńo̊l alloe ko̊zzo̊l haluan mondnacuala ymẹ Ilľeſt hya *(36)* Eǵ
kẹdẹg el ſutuan, beto̊ltẹ a' żouaruant eeẹttel, ẹs a' nadra tėuėn
ad uala o̊ neki venerẹkẹt monduan Żo̊ńńetẹc laſſuc ha io̊ Ilľẹs
o̊ lẹ vetelẹre *(37)* Ihc kẹdẹg naǵ żo ereztuẹṇ ki lehellẹ, *(38)* ẹs
a' tẹmplomnac ſoporlaha kettẹ żakada ſello̊l mẹṇd el alľaiglan,
(39) Latuaṇ kẹdẹg a' eenturio ki ellenbe aluala, mẹrt iǵ iuo̊lt-
uẹṇ meg holtuolna Bizoń ez embẹr iſtennẹe vala fia, *(40)* Va-
lanac kẹdẹg nembẹriec ẹs mezzo̊l nẹzuėn, kie ko̊zo̊t vala Mag-
dalnai maria, ẹs a' kůſſeb maria Iacab ańńa Ioseṗhẹ ẹs ſalomẹenac
ańńa, *(41)* Es micor volna galilẹaban ko̊uetie vala o̊tet, ẹs żolgalnac
vala o̊neki, ẹs ẹǵẹbee ſokac mėntenee vala fel Ihr̄lmbe o̊ velẹ
ẹǵembe *(42)* Es micor immar eſtuẹ lo̊t volna ṃert kėżo̊lẹt

vala ki vaǵoṇ a' żombat elo̊t *(43)* Io̊uo̊ ioſeph aromatiabol
nemes es vduari mert o̊ es vala varando iſtennec orżagat batron
bemene pilatoſhoz | es meg kere içnac teſtét *(44)* Pilatos kedeg
čudalkodicuala ha immar megholtuolna, Es micor megeſmerte
volna a' centuriotol a' centurio oda hiuan kerde o̊tet ha immar
megholtvolna, *(45)* Es micor megeſmerte uolna a' centuriotol
neki aianla içnac teſtét *(46)* Ioſeph kedeg ǵolč veuen, es o̊tet
le veuén a' ǵolčba takara, es vete o̊tet a' koporſoba ki a' ko̊-
żirtbol ki faragtatotuala es hengereite ko̊uet a' koporſonac aitara,
(47) Magdalnai maria kedeg es Ioſeph ańńa maria nezic uala
hol helheżtetnec

xvj

Es micor el multuolna a' żombat magdalnai maria, es
Iacab ańńa maria, es ſalomee vo̊nec aromatakat, hoǵ io̊uen
megkenetnec içt *(2)* Es a' żombatnac elo̊ napian igen holual
io̊uénec a' koporſohoz nap immar fel keluen *(3)* Es mondnac eǵ
maſnac Ki hengereiti el neko̊nc a' ko̊uet a' koporſo aitarol
(4) Es tekentuen latac a' ko̊uet elhengereituen, mert bizon igen
naǵ vala, *(5)* Es bemenuen a' koporſoba, latanac ifiat v̊lette
iob felo̊l, be fedeztetuen feier ſtolaual, es megreddenenec *(6)* Ki
106 monda o̊nekic Ne akariatoc yednetec a' megfeżolt || nazareti içt
kereſitec felko̊lt ninč it yme a' hel' hol vettec o̊tet, *(7)* de meń-
ńetec monǵatoc o̊ taneituańinac, es peternec, mert elo̊l kel
tůto̊ket galileaban ot meglatt́atoc o̊tet mikent mondotta tůnectec
(8) Es azoc ki menuen elfutanac a' koporſotol, mert meghatta-
uala azocat rémo̊let es félelm, es ſenkinec ſemmit ſem mon-
danac mert félnecuala *(9)* Felkeluen kedeg iç holual a' żombat
elo̊ napian, ielenec elo̊zer magdalnai marianac kibo̊l ki vetette
vala a' het o̊rdo̊go̊ket, *(10)* Az menuen monda azocnac kic
o̊uele valanac ǵażoloc es ſiroc, *(11)* es azoc haluan mert élne
es lattatot uolna o̊ to̊llo̊ nem hiuec *(12)* Ezec vtan kedeg ielen-
tetet eǵeb żallaſban o̊ ko̊zzo̊llo̊c ketto̊nec a' faluba meno̊cnec,
(13) es azoc menuen mondac az eǵebecnec, es ſem azocnac
nem hůnec, *(14)* Mento̊l vtolbzer kedeg a' tizen eǵnec eǵembe
ůlettec ielenec o̊ nekic iç es meg żidalmaza o̊ hůto̊tlenſegeket,
es o̊ żůuo̊cnec kemenſegeket mert ezecnec kic o̊tet lattac felke-

le̱tte ne̱m hittenẹc *(15)* Es monda o̊nekic Menue̱n me̱ṇd a' vilagba pṛẹdicalľatoc e̱waṇǵe̱liomot me̱nde̱n tere̱mtetnec | *(16)* Ki hiend ẹṣ me̱gkereżtelke̱de̱ṇdic v̊duo̊zo̊l Ki ke̱dẹg ne̱m hiend karhozic, *(17)* Azokat ke̱dẹg kic hiendnẹc e iele̱nſe̱ge̱c ko̊uetic En neuembe o̊rdo̊go̊ke̱t ki uetnẹc, ẹṣ vy ńelueckėl żolnac *(18)* ke̱ǵocat fe̱l vėznec, ẹṣ hamit halaloſt yandnac ne̱m art o̊nekic, betege̱cre vetic keze̱ket ẹṣ mẹg vanalnac, *(19)* Es valobizoń mi vtan vr iç beze̱lle̱t uolna o̊nekic elue̱tete̱c meńbe ẹṣ v̊l iſtennẹc iogia felo̊l, *(20)* Azoc ke̱dẹg elereduen pṛẹdicaltanac me̱ṇdeno̊t vr e̱ǵembe můuelke̱due̱n, ẹṣ beze̱de̱ke̱t mẹgto̊kėlue̱ṇ iele̱nſe̱ge̱t ko̊uetue̱n

---

L u k a č.

It kez*de*tic .ſ. Lukač ęwan*gelis*ta ko̊ńuo̊

Mert valobizoń ſokac akaranac żęrzeniec ez allatocnac mondękit męľlęc mů bennőnc beteľľeſęttec, *(2)* mikęnt attac můnekőnc azoc kic kezdettől foguan lattac, ęs e bezędnęc żolgai voltac, *(3)* tetęt ennekęm ęs ko̊uető̊nęc kezdettől foguan żęrelmeſt męndęnęket tęnekęd o igen io otheofilę zeręuel męgirnom *(4)* hoǵ męg eſmeried az igęcnęc igaſſagat kieről taneitattal ||

107 *(5)* JVdęabeli herodęs kiralnac napiban volt ęǵ nęminęmo̊ pap Zacharias neuo̊ pap Abiaſnac żerębeli ęs o̊ fęleſęgę Aaronnac ľańi ko̊zzo̊l ęs o̊ neuę Erſębet *(6)* Valanac kędęg monnoc igazac iſten elo̊t iaruan vrnac męndęn parančolatiban ęs igazolatiban męndęn nemo̊ żeplo̊nelkůl *(7)* ęs nęm vala o̊nekic fioc azert hoǵ elſębet meddo̊ volna ęs monnoc o̊ napocban męgelemęttec volna *(8)* Lo̊t kędęg micor zacharias a' papſaggal żolgalna iſten elo̊t, o̊ zerenec zerzetę zerent *(9)* a' papſagnac żokaſa żęrent, ńillal kęle hoǵ bemęnuęn vrnac templomaba gėriedętet vetnę, *(10)* ęs a' nepnęc męndęn ſokaſſaga vala kůuo̊l imadkozuan A geriedętnęc ideie koran, *(11)* ielęnęc o̊ neki Vrnac anǵala aluan a' geriedet oltaranac iog felo̊llo̊ *(12)* ęs Zacharias latuan męgżomorodęc, ęs ſelelm eſęc o̊ reiaia *(13)* Monda kędęg o̊neki az anǵal ne ſeľ Zacharias mert męghallattatot tę imadſagod, ęs Erſębet tę feleſęged żůlt tę nekęd fiat ęs hiuod o̊ neuet | Ianoſnac, *(14)* ęs lężen tęnekęd o̊ro̊m ęs vigaſag, ęs ſokac o̊ro̊lnęc o̊ żůletetębe, *(15)* mert naǵ lężen vr elo̊t, bort ęs ſęmmi venęreket nęm iżic ęs ſcent Żelettel be teľľęſędic męg ańńanac mę-

hébe, *(16)* ẹs ſokacat iſr̄l fiai ko̊zzo̊l ſordeit o̊ vrochoz iſtenec-
hez, *(17)* ẹs o̊ eleue kẹl az elo̊t Ilľeſnẹc zelletẹbẹn ẹs iożagaban,
hoǵ mẹg fordẹha az aťacnac żůuo̊kẹt fiacba, ẹs a' hůto̊tlenċket
igazacnac ildomoſſagara, kẹżẹiteni vrnac to̊kẹllẹtẹs népet, *(18)* Es
mondaZacharias az anǵalnac Honnan tuǵǵam ażt mẹrt en vẹn vaǵoc,
ẹs en fẹleſẹgem mẹgėlemẹt o̊ napiban, *(19)* Es feleluẹn az anǵal
monda neki, En vaǵoc gabriẹl ki alľoc iſten elo̊t, ẹs ereżtẹttem be-
żėllẹnẹm tẹ hoziad, ẹs ezẹkẹt ẹwanǵelizalnom tẹ nekẹd *(20)* Es
imẹ lėż veżteglo̊ ẹs nẹm żolhać a' napiglan mėllėn ezẹc lẹ-
ǵenẹc azėrt hoǵ nẹm hittel en igėimnẹc mẹlľec betelľeſẹdnec o̊
ideie koran, *(21)* ẹs vala a' nẹp varuan Zachariaſt ẹs čudalko-
dicuala hoǵ o̊ vǵ kėſnẹc a' tẹmplomban, *(22)* Ki menuẹn kẹ-
dẹg nẹm żolhatuala azochoz ẹs mẹgeſmerẹc hoǵ latatot latot
uolna a' tẹmplomban, || ẹs o̊ vala imto̊ o̊ nekic ẹs mẹgmarada 108
nẹmaol, *(23)* ẹs ez lo̊t hoǵ betelľeſẹttec uolna o̊ tiżtẹnẹc napi
elmėne o̊ hazaba *(24)* E napoc utan kẹdẹg Erſẹbẹt o̊ feleſẹgẹ
foga ẹs titkolľa uala o̊nmagat o̊t honapocban monduan *(25)* mert
iǵ to̊t ennekẹm vr ez napocban mẹlľecbẹn tekėntẹttẹ eluenni
en bożżoſagomat embẹrẹc ko̊zo̊t *(26)* A hatod honapban kẹdẹg
ereżtẹtẹc gabriẹl anǵal iſtento̊l galilẹanac varoſaba kinec neue
nazarẹt, *(27)* a' fẹrfiunac mẹńezẹt żůżho̊z, kinẹc neue vala
ioſẹph dauidnac hazabol ẹs a' zůznẹc neue maria *(28)* Es be-
mẹnuẹn o̊ hozia monda az anǵal V̊duoz leǵ maria vaǵ malażtal
telľẹs vr vaǵon te velẹd *(29)* Ki micor hallottauolna mẹghabo-
roltatẹc o̊ beżẹdẹben, ẹs gondolľauala minemo̊ volna e ko̊żo̊-
net *(30)* Es monda o̊ neki az anǵal Nẹ fėl maria, mẹrt lẹltel
malażtot vrnal *(31)* ymẹ fogż mẹhẹdben ẹs żůlż fiat ẹs hiuod
o̊ neuėt ięnac *(32)* Ez lẹżen naǵ ẹs fẹlſẹgẹs fianac hiuattatic,
ẹs aǵǵa vr iſten o̊ neki dauidnac o̊ aťťanac żekit, ẹs orżagl iacobnac
hazaban | o̊ro̊ckẹ *(33)* ẹs o̊ orżaganac nẹm lẹżen vẹge *(34)* Monda
kẹdẹg maria az anǵalnac, Mikẹppen lẹżen ez mẹrt fẹrfiat nẹm
eſmerẹc, *(35)* Es felẹluẹn az anǵal monda o̊neki Scẹnt żẹllet io̊
tẹ belẹd ẹs fẹlſẹgẹſnẹc iożaga meg hiedẹlmez tẹnekẹd, Azẹrt
ẹs mẹľ zůlẹtic tẹ belo̊llẹd ſcẹnt, hiuatic iſten fianac, *(36)* Es
imẹ Erſẹbẹt tẹ rokonod, ẹs a' fog fiat o̊ vėnſẹgẹben, ẹs ez ha-
tod ho nap o̊ neki ki hiuattatic meddo̊nẹc, *(37)* mert nẹm lẹ-
zen lẹhetetlen iſtennel mẹndẹn ige *(38)* Monda kẹdẹg maria
Imẹ vrnac żolgalo leańa lẹǵẹn ennekẹm tẹ beżẹdẹd zẹrẹnt, ẹs

elualẹc o̊ to̊llo̊ az anǵal *(39)* Fẹlkeluẹn kẹdẹg maria a' napoc-
ban elmẹne ſietẹlmel a' hẹǵecbe Iudanac varoſaba *(40)* Es be-
mẹnẹ zachariaſnac hazaba e̤s ko̊zo̊no̊ Erſẹbẹtnẹc, *(41)* Es uǵ
lo̊t hoǵ hallotta Erſẹbẹt marianac ko̊żo̊netit vigada a' ǵẹrmẹc o̊
méhẹben, e̤s ẹrſẹbẹt betelẹc ſcẹnt lẹlẹckel *(42)* e̤s monda, Al-
dot vaǵ tẹ nẹmbẹriec ko̊zo̊t e̤s aldot tẹ mẹhẹdnẹc ǵimo̊lčo̊,
(43) Es honnan ennekẹm az hoǵ io̊yo̊n en vramnac ańńa en
hoziam, *(44)* mẹrt imẹ hoǵ lo̊n tẹ ko̊żo̊netẹdnẹc żaua en fůlẹ-
109 imbe, vigada o̊ro̊mmel a' ǵẹrmẹc en mẹhẹmben || *(45)* Es bo-
dog vaǵ ki hitted mẹrt mẹgto̊kẹlletnec tẹ benned azoc mẹlĺẹc
mondattac tẹ nekẹd vrtol *(46)* Es monda maria En lelkẹm fẹl-
magażtat́t́a vrat, *(47)* e̤s en zellẹtẹm vigadot en v̊duo̊ſſẹgẹmnẹc
iſtenẹben *(48)* Mẹrt tekẹntẹttẹ o̊ żolgalo ĺańanac alazatoſſagat,
mẹrt imẹ ezẹrt mẹndẹn nẹmzetẹc mondnac engẹmet bodognac
(49) Mẹrt to̊t ennekẹm naǵocat ki hatalmas e̤s o̊ neue ſcẹnt
(50) Es o̊ irgalmaſſaga nẹmzetẹcbo̊l nẹmzetẹcbe o̊tet fẹlo̊cnẹc
(51) To̊t hatalmat o̊ kariaban elhimtet keuẹlẹket o̊ żůuo̊cnẹc elmẹie-
ben, *(52)* Lẹuetẹt hatalmaſocat żẹkbo̊l e̤s fẹlmagażtatot alazato-
ſokat *(53)* Ehẹzo̊kẹt be to̊lto̊t iozagockal e̤s kazdagocat ereztẹt
hiuan *(54)* Fogatta iſrlt o̊ ǵermẹkẹt mẹgemlẹkẹzẹt o̊ irgalmaſſa-
garol *(55)* Mikẹnt bezẹllẹt mů at́ainenac abrachamnac e̤s o̊ mag-
zat́t́anac o̊ro̊ckẹ *(56)* Lakozot kẹdẹg o̊ uelẹ maria monnal
harom honapocban' e̤s mẹg fordola o̊ hazaba *(57)* Elſẹbẹtnẹc
kẹdẹg betelẹc żůlẹſẹnẹc ideie e̤s żůlo̊ fiat *(58)* e̤s hallac żom-
zédi, e̤s o̊rokoni mẹrt fẹlmagażtatta vr o̊ irgalmaſſagat o̊ uele,
e̤s ẹǵembe o̊ruendẹznec vala o̊ neki *(59)* Es uǵ lo̊t a' ńolćad
napon io̊uénẹc | mẹgko̊rnẹkezni a' ǵermẹket, e̤s neuezicuala o̊tet
o̊ at́t́anac Zachariaſnac neuẹn, *(60)* e̤s fẹleluẹn o̊ ańńa monda
Sẹmmi okon, dẹ Ianoſnac hiuattatic, *(61)* Es mondanac o̊neki
Mẹrt ſẹnki ninčen tẹ rokonſagidban ki e neuuel hiuattaſſẹc
(62) Imtnẹc vala kẹdẹg o̊ at́t́anac kinec akarna o̊tet neuezni,
(63) e̤s tollat kẹruén, ira monduan Ianos o̊ neue Es mẹndẹnẹc
čudalkodanac, *(64)* Lẹgottan kẹdẹg mẹgńilẹc o̊ żaia e̤s o̊ ńelue
Es bezẹluala mẹgalduan vrat, *(65)* Es lo̊t naǵ fẹlelm mend
o̊ żomżẹdin, e̤s mẹg hirhẹznẹc uala mend ez igéc Iudanac mẹn-
dẹn hẹǵein *(66)* Es mẹndẹnẹc kic hallottacuala vetẹc o̊ żůuo̊cbe
monduan Mie alaitod hoǵ a' ǵermẹc lẹżen, e̤s mẹrt vrnac kezẹ
vala o̊ uele, *(67)* Es Zacharias o̊ at́t́a be telẹc .ſ. żellẹttel e̤s

prophetala monduan (68) Aldot iſr̄lnec vra iſtene, mert męglatta ęs to̊t żabadolatot o̊ nėpėnec (69) Es felemelę můneko̊nc ṽduo̊ſſęgnęc żaruat, dauidnac o̊ ǵermękęnęc hazabaṇ (70) Mikęppen beżęllet a' .ſ. prophetacnac żaioc miat kic voltac vilag kezdętito̊l fogua, (71) Ṽduo̊ſſęget mů ellenſęginc ko̊zzo̊l ęs męndenecnęc kezęcbo̊l kic || ǵůlo̊ltenęc můnket 110 (72) Hoǵ tenne irgalmaſſagot mů aťainckal, ęs hoǵ męg emlekęznęc o̊ ſcęnt tęſtamęntomarol, (73) Az eſro̊l kit eſko̊t mů aťanenac abrachamnac adandool o̊no̊ṇmagat můneko̊nc (74) Hoǵ fęlelmnelkůl żolgaľľonc o̊neki, mů ellenſęgo̊nenęc kezęcbo̊l męgżabadoltatuaṇ (75) Scęntſęgben ęs igaſſagbaṇ o̊ elo̊tto̊ mů męndęn napincban (76) Es tę ǵermęc hiuattatol fęlſęgęſnęc prophętaianac, męrt eleuę kelz vrnac orċaia elo̊t męg kęzęitenęd o̊ vtait (77) Ṽduo̊ſſęg tanoſaganac adatťara o̊ nępeinęc o̊ bůno̊cnęc boċanaťťara (78) Mů iſteno̊ṇc beli irgalmaſſagnac miatta, kicben męglatot můṇket keluęn magaſſagbol (79) Vilagoſęitani azocnac kic ṽlnec ſetętecben ęs halalnac arńękaban, mů labaincnac viſeletire bękeſſęgnec utaban (80) A' ǵermęc kędęg no̊ vala ęs żellettęl batoroltatic uala, ęs vala a' kietlenben o̊ męgielęnetęnęc napiaiglan iſrlhez

ij

Lo̊t kędęg a' napocban parančolat ko̊lt ki Auguſtuş čazartol hoǵ męgirattatnęc męnd ez vilag (2) E męgiratat elo̊zęr lo̊t Cirinuſtol, | ſiriabeli fedelmto̊l (3) ęs męndenec męnnecuala o̊ varoſocba hoǵ męgadnac o̊ adoiokat (4) Fęlmęne kędęg galilęabol ioſęph ęs nazaret neuo̊ varoſbol Iudęaba dauidnac varoſaba ki hiuatic bętlechęmnęc azęrt męrt dauidnac volna hazabol ęs nęmębo̊l (5) hoǵ męgadna o̊ adoiat mariaual o̊ neki męńezęt nehezkęs fęleſęgėuel (6) Vǵ lo̊t kędęg micor beto̊ltec volna a' napoc hoǵ żůlno̊ (7) ęs zůlę o̊ fiat elo̊lętęt, ęs ruhačkackal betakara o̊tet ęs fękętę o̊tet a' iazolba, męrt nęṃ uala o̊ neki hęl a' zallo helben (8) Es a' pażtoroc valanac azon [†] vidęcben viǵazuan ęs o̊rizuęn az eynec viǵazatit o̊ čordaioc fęlęt, (9) ęs imę vrnac anǵala allot rokon azoc mellęt ęs iſtennęc fęneſſęge męgko̊rńękeztę azocat ęs fęlemęnęc naǵ íėlelmel (10) ęs monda nękic az anǵal Nę akariatoc fęlnętec ymę ęwanǵelizaloc tůnectęc naǵ o̊ro̊met ki lęzen męṇden nępnęc, (11) męrt ma zůlętęt mů neko̊nc ṽduo̊-

zẹito̊ dauidnac varoſaban ki mondatic vr xc̨nac, *(12)* ẹṣ ez ie-
lẹnſẹg tŭnectẹc mẹrt mẹglẹlitec a' ǵermẹcdẹdẹt ruhačkacba ta-
111 karuan ẹṣ a' iazolba helhetuẹn *(13)* Es lẹgottan ‖ lo̊t az an-
ǵallal mẹńńey vitezi ſẹregẹcnẹc ſokaſſaga dičẹruẹn iſtent ẹṣ
monduan, *(14)* dičo̊ſẹg magaſſagocban iſtennec ẹṣ bekẹſẹg fo̊ldo̊n
io akaro nẹpecnec *(15)* Es lo̊t hoǵ mẹntẹc o̊ to̊llo̊c az anǵaloc
a' paztoroc bezẹlnẹc uala ẹǵ maſſal, Mẹnno̊nc bẹtlechemiglen ẹṣ
laſſuemẹg az igét mẹľ lo̊t mẹľľet to̊t vr ẹṣ ielẹntẹt mŭneko̊nc,
(16) Es io̊uẹnec ſiétuẹn, Es lẹlẹc mariat ẹṣ ioſephẹt, ẹṣ a' ǵer-
mẹcdẹdẹt a' iażolba vẹttetuẹn *(17)* Latuan kẹdẹg mẹgertekẹ-
zẹnẹc az igẹro̊l, mẹľ mondatotuala a' ǵermẹcro̊l o̊nekic [†] *(18)* Es
mẹndẹnẹc kic hallottac čudalkottanac ezẹcro̊l mẹllec mondattac
uala a' paztoroctol o̊nekic *(19)* Maria kẹdẹg mẹgtarťauala mẹnd
ez igẹket mẹg ǵo̊ituẹn o̊ żŭnẹbẹn *(20)* Es mẹgfordoltanac a'
paztoroc dičo̊uẹituẹn ẹṣ dičẹruẹn iſtent mẹndẹnẹcbẹn mẹľľekẹt
hallottacuala ẹṣ lattacvala mikẹppen mondattatotvala o̊nekic
(21) Es mi vtan betẹľľeſẹttecuolna a' nolć napoc hoǵ mẹgko̊r-
ńẹkẹztetnẹc a' ǵermẹc hiuattatẹc o̊ neuẹ iс̨nac, ki hiuattatot az
anǵal miat mi elo̊t fogattatnẹc mẹhẹben *(22)* Es mi vtan betẹľ-
ľeſẹttẹc | volna maria tiżtolatinac napi moyſẹſnẹc to̊ruẹńẹ żẹrẹnt
viuẹc o̊tet ihr̄lmbe hoǵ aianlanac o̊tet vrnac *(23)* mikẹppen ir-
uan vaǵon vrnac to̊ruẹńẹben mẹrt mẹndẹn ferfiu valag mẹgńito
ſcentnec hiuattatic vrnac *(24)* ẹṣ hoǵ aianlananac oſtyat a' żẹ-
rẹnt mẹnt mondattatot vrnac to̊ruẹuẹben ket ẹǵenlo̊ go̊rlicẹt
avaǵ ket ǵermẹcdẹd galambat *(25)* Es ymẹ ẹǵ embẹr vala
ihr̄lmben kinẹc neue vala ſimẹon, ẹṣ ez embẹr vala igaz ẹṣ fẹ-
lẹlmẹs varo iſr̄lnec uigaźtalaťťat, ẹṣ ſcẹnt żellet vala o̊ benne
(26) ẹṣ felẹlẹtẹt uo̊t uala ſcent żellẹtto̊l [l] hoǵ nẹm latna halalt,
hanẹm elo̊zer latna vrnac xc̨at *(27)* Es io̊uo̊ żellẹt miat a' tẹm-
plomba, Es micor be hoznac a' ǵermẹket iс̨t o̊ żŭley hoǵ tẹn-
nẹnẹc a' to̊ruẹnnẹc żokaſa żẹrẹnt o̊ ertẹ *(28)* Es o̊ uẹuẹ o̊tet o̊
kariara ẹṣ mẹgalda iſtent ẹṣ monda, *(29)* ymmar elereżtẹd tẹ
żolgadat vram te igẹd żẹrẹnt bekeſſẹgben, *(30)* mẹrt lattac en
żẹmẹym te v̄duo̊zẹito̊det *(31)* kit alkottal mẹndẹn nepnẹc orćaia
elo̊t *(32)* Vilagot poganocnac mẹgielẹnẹtere ẹṣ dičo̊ſẹget tẹ nẹ-
pẹdnẹc iſr̄lnec, *(33)* Es valanac o̊ aťťa ẹṣ o̊ ańńa čudalkodoc
azokon mẹllec mondatnac uala o̊rolla *(34)* ẹṣ iol monda o̊nekic
112 ſimẹon ẹṣ monda marianac o̊ ańńanac ‖ ymẹ ez uettetẹt iſr̄lben

ſokacnac romlatťocra ẹṣ ſokacnac fȩlkȩletȩcre ẹṣ ielȩnſȩgre, kinȩc ȩllȩne mondatic, *(35)* ẹṣ tȩ lȩlkȩdȩt tőr altal folľa hoǵ mȩgielȩnteſſȩnȩc ſoc zűuecbo̊l gondolatoc *(36)* Es vala Anna prophȩtiſſa ſamuȩl lȩańa aſſȩr nȩm̄zetȩbeli ẹṣ ez ȩlemȩtuala ſoc napocban ẹṣ éltuala o̊ ferieuel het eztendőcben o̊ żűzeſȩgȩtől foguan *(37)* ẹṣ ez o̊zuȩǵ uala nolé żaz néǵ eżtendeiglen ki nȩm tauozicuala el a' tȩmplomtol bőitőckel ẹṣ imadſagockal żolgaluan nappal ẹṣ ȩyel *(38)* Es ez azon időben oda iutuaṇ valuala vrnac, ẹṣ beżȩluala o̊ rolla mȩndȩnȩcnȩc kic variacuala iſr̄lnȩc żabadolaťťat *(39)* Es hoǵ mȩgtőkéllenȩnȩc mȩndȩueket vruac tőrueńȩ zȩrȩnt mȩgfordolanac galilȩaba nazaretbe o̊ varoſocba *(40)* A' ǵermȩc kȩdȩg no̊uala ẹṣ mȩgbataroltatic vala teľľes bőlčeſȩggel ẹṣ iſtennȩc malażta vala o̊ bennȩ *(41)* ẹṣ meunȩc vala o̊ zűlei mȩndȩṇ eztendo̊c zȩrȩnt ihr̄lmbe a' huſuȩt ynnepe napiara, *(42)* Es micor lőtuolna tizenkȩttőd eztendȩi fȩlmȩnuȩn ihr̄lmbe az yṇuep napnac żokaſa żȩrént *(43)* ẹṣ a' napoc mȩgtőkȩluȩn micor mȩgfordolnanac mȩgmarada a' ǵermȩc | iç ihr̄lmben, ẹṣ nȩm̄ eſmerȩcmȩg o̊ żűlei, *(44)* Alaituan kȩdȩg o̊nȩki a' tarſag ko̊zo̊t voltat io̊uȩnȩc ȩǵ napi mȩno̊ fo̊ldet ẹṣ mȩgkereſȩc o̊tet a' rokonſag ko̊zo̊t ẹṣ az eſmero̊c ko̊zo̊t, *(45)* ẹṣ mȩgnȩm̄ lȩluȩṇ mȩgfordolanac ihr̄lmbe mȩgkereſuȩṇ o̊tet *(46)* Es lo̊t harmad nap vtan mȩglȩlȩc o̊tȩt a' tȩmplombaṇ ꝟlȩtte a' doctorocnac ko̊zepéttȩc halgatuaṇ ẹṣ kerdȩzuȩṇ azocat, *(47)* čudalkodnacuala kȩdȩg mȩndȩnȩc o̊ ildomoſſagan kic halľacuala o̊tet, *(48)* ẹṣ latuan čudalkodanac Es moṇda o̊ ańńa o̊nȩki Fiam mit tőttel iǵ műnekőnc ymȩ tȩ atad ẹṣ en bankoduan kereſto̊nc tȩgȩdȩt, *(49)* Es moṇda o̊nekic Mi az hoǵ engȩmet kereſtȩc uala, nȩm tuǵǵatocuala é, mȩrt ennekȩm azocban kȩl lȩnnȩm̄ meľľec en aťamȩ, *(50)* ẹṣ o̊k nȩm̄ ertȩttȩc ez igéket meľľet beżȩllet o̊ nekic, *(51)* ẹṣ lȩżallot o̊ uelȩc ẹṣ io̊t nazaretbe, ẹṣ vala alażtatot o̊ nekic, Es o̊ ańńa mȩgtarťauala mȩnd ez igéket mȩgǵo̊ituén o̊ żűuȩben *(52)* Es iç o̊regȩdic vala bőlčeſȩggel ẹṣ ido̊uel ẹṣ malażtal iſtennel ẹṣ embȩrȩcnel

Capitulum iij

Tibȩrius [c] čażar čażarlaťťanac tizen o̊to̊d eżteudeiȩben, poncius pilatoṣ Iudȩaban birolkottanac ideiȩben, hȩrodeſnȩc ||

113 kedeg galileaban neǵedlő voltanac ideieben Phűlőp kedeg atťafia
Ituriaban es traconitidis videkeben neǵedlő voltanac ideieben,
es Liſanias abiliniaban neǵedlő voltanac ideieben *(2)* Annas
es Caifas neuő papi feiedelmecnec ideiecben, lőt vrnac igéic
ianoſhoz Zachariaſnac fiahoz a' kietlenben *(3)* Es iőt Iordannac
menden videkébe predicaluan peni*tenci*anac kereżtſeget bűnőcnec
bočanatťara *(4)* mikent iruan vaǵon iſaias *pro*ph*eta* bezedenec
kőńueben Iuőltőnec żaua kietlenben keżehetec vrnac utat iga-
zacka teǵetec ő őſueńit *(5)* Menden vőlǵ betőltetic es menden
heǵ es halom alaztatic es léznec gonożoc igazacka es daraboſoc
eǵenes vtacka *(6)* es meglatťa menden teſt ő v̊duőzeitőiet
(7) Monduala azert a' ǵőlekezetecnec kic ki mennec vala hoǵ
meg kereżtelkednenec ő tőllő Kečke keǵonac nemzeti ki mu-
tatot tűnectec elfutnotoc iſtennec iőuendő haragiatol, *(8)* teǵetec
azert peni*tenti*anac mélto ǵimőlčét, es ne kezǵetec mondanotoc
Abrachamot valľuc aťancnac, mert mondom tűnectec hoǵ hatal-
mas iſten e kőuecből felkőlteni abrachamnac fiait, *(9)* mert
immar a' feiże vettetet a' fanac | ǵőkerere, azert menden fa io
ǵimőlčőt nem teuő ki mettetic es a' tűzbe ereztetic *(10)* Es
kerdezicuala a' ǵőlekezetec monduan Mit teǵőnc azert *(11)* Fe-
leluen kedeg monda ő nekic Kinec ket żocńaia vaǵon aǵǵa
eǵǵiket nem vallonac, es kinec étke vaǵon azonkeppen teǵen
(12) Iőuénec kedeg es a' ieles bűnőſőc hoǵ megkereżtelkedne-
nec es mondanac őneki, Meſter mű mit teǵőnc *(13)* Es ő monda
azocnac, Semmit toabba ha nem meľ żerzettetet tű nectec ażt
teǵetec *(14)* Kerdicvala kedeg őtet a' uitezec es monduan Es
mű mit teǵőnc Es monda őnekic Senkit megne rončatoc es
patuart ne teǵetec, es megeleǵeǵǵetec tű iargalaſtokon *(15)* Anep
kedeg alaituan es medenec ő żűuőcben gondoluan, Ianoſrol hoǵ
ne talantal ő volna xc, *(16)* Felele Ianos mendenecnec mond-
uan Mert en vizben kereżtellec tűtőket Iő kedeg en vtannam
tőllemtől erőſb, kinec nem vaǵoc melto megodanom ő ſaruinac
żyait Ő ſcent żelletben kereztel meg tűtőket es tűzben *(17)* Kinec
żoro lapaťťa ő kezében es megtizteita ő żerőét, es eǵbe ǵőiti
114 ő buzaiat ő čűribe, a' poľuakat kedeg ‖ megégeti alhatatlan tűz-
ben, *(18)* es bizoń eǵebeket ſokacat onzoluan euanǵelizaluala
a' nepnec *(19)* A neǵedlő herodes kedeg micor megfeddetnec
ő tőllő herodiadiſert ő aťťafia feleſégeiert es menden gonożocrol

mėl'l'ekęt to̊t vala hęrodęs, (20) hoziaioc tolda ezt męndęnęcnęc
fęlęttę Ianoſt berekeżtę a' to̊mlo̊ćbe (21) Iǵ lo̊t kedęg micor
męndęn nėp męgkėrėżtęlkednęc, ęs iç męgkereztęlkęduęn ęs
imadkozuan męgńilec męń (22) ęs ſcent zellęt lęzalla o̊ ręiaia
tęſti zęmel'bęn mikęnt galamb, ęs lo̊t żo męńbo̊l te vaǵ en
żereto̊ fiam tę benned iol kęllętęt [†] ennekęm (23) Es iç
vala kezdendo̊ monnal harmić eżtendo̊t hoǵ alaitatic vala ioſeph
fianac, ki volt Elię, ki volt Matatęię, (24) ki volt Lęuię, ki volt
Męlchię ki v· Iannęię k· v· Ioſęphę (25) k· v· Matatięię k· v·
Amoſę, k· v· Nauęię k· v· Hellię k· v· Naggęię (26) k· v· Ma-
tatęię k· v· Matatięię k· v· Sęmmęię k· v· Ioſęphę k· v· Iudaię
(27) k· v· Iohannaę k· v· Reſaię k· v· Zorobabęlę k· v· Sala-
tięlę k· v· Nirię (28) k· v· Męlchię k· v· Addię k· v· Tęſanę,
k· v· Hęlmadanę k· v· Herę (29) ki v· Ięſuſę ki v· Hęliazarę
k· v· Ioramę k. v· | Matatęię ki volt Lęuię (30) k· v· Simęonę
k· v· Iudaię k· v· Ioſęphę ki v· Ionaię k· v· Eliachimę (31) k·
v· Malchaię k· v· Męnnaię k· v· Matatiaiaę k· v· Nathanę k· v·
Dauidę (32) k· v· Ięſſęię k· v· Obęthę k· v· Boozę k· v· Salmonę
k· v· Naaſſonę (33) k· v· Aminadabę k· v· Aramę k· v· Ezronę
k· v· Pharęſę k· v· Iudaſę (34) k· v· Iacobę k· v· Iſaakę, k· v·
Abrachamę k· v· Taręię k· v· Nachorę (35) k· v· Sęruttę, k· v·
Raganę k· v· Falagę k· v· Hębęrę, k· v· Salęię (36) k· v· Kay-
nanę k· v· Arphaxatę k· v· Sęmę, k· v· Nouęić, ki v· Lamętę
(37) k· v· Matuſabęlę k· v· Enochę k· v· Iarębę, k· v· Mala-
challę k· v· Kaynanę (38) k· v· Enoſę k· v· Settę ki v· Adamę
ki v· iſtenę

i i i j

Jhus kedęg tel'l'ęs ſcent lęlęckel męgfordoluan iordantol
viteticvala żellętto̊l a' kietlenbe (2) negúen napocban ęs kėſer-
tetic vala o̊rdo̊gto̊l, ęs ſęmmit nęm o̊t a' napocban ęs azocat
męgto̊kėluęn ehėzęc (3) Monda kedęg o̊neki az o̊rdo̊g Ha iſten-
nęc fia vaǵ monǵad e ko̊nęc hoǵ lęǵen keńęrre (4) Es fęlęlę
o̊neki iç Iruan vaǵon, mert nęm čac a' keńęrrel ėl embęr de
iſtennęc męndęn igėięuel (5) Es viuę o̊tet az o̊rdo̊g magas
hęǵre, ęs mutata o̊neki e fo̊ldi vilagnac męndęn || orżagit ęǵ 115
żem pillanatnac ideiębęn (6) ęs monda o̊ neki Tęneked adom

mẹṇd e hatalmat, ẹṣ mẹnd ezẹcnẹc dičo̊ſegit mẹrt mẹṇd ennekẹm adattac, ẹṣ kinẹc akarom adom azocat, *(7)* tẹ azẹrt ha le eſueṇ imadkozandol en elo̊ttem tiẹid lẹznẹc mẹṇdẹnẹc *(8)* Es fẹlele iç ẹṣ moṇda o̊neki Iruan vaǵon tẹ vradat iſtenẹdet imaǵǵad ẹṣ čac nẹki żolgaĺ *(9)* Es viue o̊tet ihr̄lmbẹ, ẹṣ allaptata o̊tet a' tẹmplom heǵẹre ẹṣ moṇda o̊neki Ha iſtennec fia vaǵ erezied ala tẹ magadat innetẹn, *(10)* mẹrt iruaṇ vaǵon hoǵ parančolt o̊ anǵalinac tẹ rollad hoǵ mẹgtarčanac tẹgẹdet, *(11)* ẹṣ mẹrt o̊ kezẹcbe vẹznec tẹgẹdet nẹtalantal mẹgſẹrtenẹd tẹ labaidat a' ko̊ho̊z *(12)* Es fẹleluẹṇ iç moṇda o̊neki Monduaṇ vaǵon nẹ keſerčed tẹ vradat iſtenẹdet, *(13)* Es az o̊rdo̊g mẹṇdẹṇ keſertet mẹgto̊keluẹn eltauozẹc o̊ to̊llo̊ ideiglen *(14)* Es mẹgfordolt iç żelletnẹc tehetſẹgẹuel galilẹaba, ẹṣ a' hir ki hirheuẹc o̊ rolla mẹṇd a' vidẹcbe, *(15)* ẹṣ o̊ tanẹituala o̊ ſinagogaiocban ẹṣ fẹlmagażtatic vala mẹṇdẹnẹctol *(16)* Es io̊uo̊ nazaretbẹ hol fel tartatotuala, ẹṣ o̊ żokaſa zerẹnt żombat napon bemẹne a' ſinagogaba ẹṣ fẹl|kelẹ oluaſni, *(17)* ẹṣ adatẹc o̊ neki Iſaias prophetanac ko̊ṇuo̊ Es hoǵ fordẹitotta uolna a' ko̊ńuet lẹlẹ a' helt, hol iruan vala *(18)* Vrnac żellete en rẹiam, mert mẹgkenetẹt engẹmet ẹwaṇǵelizalnom żegẹnẹcnec, ereżtẹt engẹmet mẹguigażtanoṃ to̊ro̊delmẹs żu̇uo̊ket, *(19)* ẹṣ prẹdicalnoṃ fogĺocnac żabadolatot ẹṣ vakocnac latatot elereżtem to̊ro̊ttẹket żabadolatba, prẹdicalni vrnac foganatos eżtendeiẹt ẹṣ mẹgforbatlatnac napiat *(20)* Es micor beto̊ltto̊uolna a' ko̊ńuet mẹgada a' żolgalonac ẹṣ le v̄lo̊, ẹṣ mẹṇdẹnẹcnec a' ſinagogacbaṇ valocnac żemẹc valanac o̊ rẹia v̄ǵekẹzo̊c, *(21)* Kezdẹ kedẹg moṇdani azocnac, mert ma betelĺeſẹdẹt az iras tu̇ fu̇leitẹcbeṇ *(22)* ẹṣ mẹṇdẹnẹc tanoſagot adnacuala o̊neki, ẹṣ čudalkodnacuala a' malażtnac igẹiben mẹĺĺẹc żarmaznac vala o̊ zaiabol ẹṣ mondnac vala Nẹmde ez Ioſẹph fia e *(23)* Es moṇda o̊nekic Valobizoń tu̇ monǵatoc ennekẹm e haſonlatot, Vruos vigaziad [mẹg] tẹmagadat mẹg Moṇdanac a' lẹualtac iǵnac Mẹnẹiẹkẹt hallottonc Capharnaumban lo̊tteket tẹǵẹd it ẹs tẹ hazadban *(24)* Monda kedẹg Bizoń moṇdom tu̇nectẹc ||

116 mert ſẹm eǵ *propheta* foganatos o̊ hazaiaban *(25)* Igaſſagban moṇdom tu̇nectẹc ſoc o̊zueǵẹc valanac iſr̄lben Iĺĺẹſnẹc napiban micor meń berekeżtẹtẹt har*om* eżtendo̊cben ẹṣ hat honapocban, micor a' naǵ ehſẹg lo̊t mẹṇdẹn fo̊ldo̊n, *(26)* ẹṣ Iĺĺẹs azocnac ſẹṃ ẹǵǵichez nẹṃ ereżtetẹt hanẹmčac az o̊zueǵ nemberihez

ſidoniai ſarẹptaba, *(27)* ẹṣ ſoc poclofoc valanac iſrlben hẹlizẹus
prophẹtanac ideiẹbẹṇ, ẹṣ azoc kő̊zzől ſenki mẹgnẹm tiżtoltatot,
hanẹmčac Siriabeli Naaman, *(28)* Es mẹndenẹc a' ſinagogabaṇ
valoc ezẹket haluan betelẹnẹc haraggal *(29)* ẹṣ ki vetẹc ő̊tet a'
varos kűuől, ẹṣ viuẹc ő̊tet a' hẹǵnẹc teteiglẹṇ kin ő̊ varoſoc
rakatot vala, hoǵ fő̊meredẹc vetuẹc le ő̊tet, *(30)* ő̊ kẹdẹg mẹ-
ǵẹnuala ő̊ kő̊zző̊llő̊c altal mẹnuẹn *(31)* Es lẹ żallot galilẹabeli
Capharnaum neuő̊ varoſba, ẹṣ ot tanẹita uala ő̊ket żombatokon
(32) ẹṣ čudalkodnac vala ő̊ tanoſagan, mẹrt ő̊ beżẹdẹ vala
hatalmbaṇ, *(33)* ẹṣ a' ſinagogaban vala ẹǵ embẹr ſẹrtẹzetẹs
ő̊rdő̊g vallo, ẹṣ iuő̊ltő̊ naǵ żoual *(34)* monduan Ző̊nnel, mi mű̊nekő̊nc
ẹṣ tẹnekẹd nazareti iç | iő̊ttel elueżtenẹd mű̊ṇket, tudlac tẹgẹdet,
mẹrt iſtennẹc ſcente vaǵ, *(35)* ẹṣ mẹg porẹita ő̊tet iç monduan
Mẹgnémol' ẹṣ ki meń ·ő̊ belő̊llő̊ Es micor az ő̊rdő̊g lẹ eitẹttẹ
volna ő̊tet kő̊zẹpbẹ ki mẹne ő̊ belő̊llő̊ ẹṣ ſẹṃmit nẹṃ arta
ő̊neki, *(36)* ẹṣ lő̊t naǵ rémő̊lẹt mẹndenekẹn, ẹṣ beżẹlnẹc vala
ẹǵ maſnac monduan, Mél' ez ige mẹrt hatalmban ẹṣ tehetſẹgben
parančol ſẹrtẹzetes żelletẹcnec ẹṣ ki mẹnnec, *(37)* ẹṣ mẹghir-
hezẹc vala e hir ő̊ rolla a' vidẹknẹc mẹnden heľén *(38)* Fẹl-
kẹluẹṇ kẹdẹg iç a' ſinagogabol bemẹnẹ ſimonnac hazaba, Si-
monnac kedẹg napa tartatic vala naǵ hideg léletẹckel, ẹṣ kẹrẹc
ő̊tet ő̊ érte, *(39)* ẹṣ aluan ő̊ félẹtte parančola a' hideg léletnẹc
ẹṣ mẹghaǵa ő̊tet, ẹṣ fẹlkeluẹn żolgaluala nekic *(40)* Mikor
kẹdẹg nap elńugotuolna mẹndenẹc kic valnacuala betegẹket
kű̊lő̊ṃb kű̊lő̊mb léletẹzetẹckel viżicuala azocat ő̊ hozia, ẹṣ ő̊
ẹǵmẹndenicre kezẹt vetuẹn mẹguigażťa vala azocat, *(41)* Ki
mẹnnec vala kẹdẹg az ő̊rdő̊gő̊c [†] ſokacbol iuő̊ltuẹṇ ẹṣ mond-
uan, mẹrt tẹ vaǵ iſtennẹc fia ẹṣ mẹgſeduén || nẹṃ haǵǵa uala 117
azocat żolnioc, mẹrt tuǵǵac uala ő̊ neki xç voltat *(42)* Nap
léuẹṇ kẹdẹg ki ereduẹṇ mẹǵen vala a' kietlen heľre ẹṣ a' ǵő̊-
lekẹzetẹc mẹgkereſicuala ő̊tet ẹṣ iő̊uẹnec mẹṇd el hoziaiglan,
ẹṣ mẹgtartac vala ő̊tet hoǵ elnẹ tauoznẹc ő̊ tő̊llő̊c *(43)* Kienẹc
ő̊ monda, Mẹrt ennekẹm kél ẹǵeb varoſocnac ẹs ẹwaṇǵelizalnom
iſtennẹc orżagat mẹrt arra erẹżtẹttem, *(44)* Es vala prẹdicalo
galilẹanac ſinagogaiaban

V

Iǵ lőt kẹdẹg micor a' ǵőlekẹzetẹc omlananac őrẹia hoǵ halgatnac iſtennẹc igėiėt, ẹṡ ő aluala gẹnazaretnẹc taua mellẹt, (2) ẹṡ lata ot kẹt haiocat a' to mellet allokat, A' halazoc kẹdẹg leżallottac uala ẹṡ moſſacuala ő haloiokat (3) Felmenuẹn kẹdẹg a' haio eǵǵicbe ki vala ſimonẹ kẹrẹ őtet hoǵ a' főldtől kẹueſennẹ eltauoztatna, ẹṡ ẘluẹn a' haiobol tanẹita uala a' ǵőlekẹzetẹket, (4) Hoǵ kedẹg mẹgżőnẹc beżẹlletẹtől monda ſimonnac, Viǵ a' meľere ẹṡ veſſetẹcmẹg tű halotocat a' fogadatra, (5) Es feleluẹn ſimon monda őneki Parančolo mẹnd ez ẹććaka | munkalkoduan ſẹmmit nẹm fogtonc Te igẹdben kedẹg mẹguetẹm a' halot (6) Es micor ezt tőttő volna ẹǵbe rekeżtẹ halacnac naǵ ſokaſſagat Mẹgżakad uala kẹdẹg ő haloioc, (7) ẹṡ imtẹnec ő tarſocnac kic valanac a' mas haioban hoǵ iőnẹnec ẹṡ ſegẹllenẹc őket, ẹṡ iőuẹnẹc ẹṡ be tőltẹc monno haiot uǵ hoǵ monnal elmerőlnėnẹc (8) Kit micor latotuolna ſimon Petẹr, eſẹc iꞇnac terdeihez monduan, meń ki en tőllem vram mẹrt bűnős embẹr vaǵoc, (9) mẹrt a' rẹmőlet mẹgkőrńẹkeżtẹ vala őtet, ẹṡ mẹnd azocat kic ő vele valanac a' halacnac fogaſaban kit fogtanac vala (10) Azonkẹppẹn kẹdẹg Iacabot ẹṡ Ianoſt Zẹbẹdẹuſnac fiait kic valanac ſimonnac tarſi Es monda iꞇ ſimonnac Nẹ akarih ſẹlned ettőlfogua immar lėż embẹrẹket fogando, (11) ẹṡ viuẹn a' haiot a' főldre mẹndẹnẹket mẹghaǵuan kőuetẹc őtet (12) Es iǵ lőt micor volna a' varoſoc ẹǵǵicben, ẹṡ imẹ ẹǵ fẹrfiu poclоſſaggal teľľes latuan iꞇt lẹ eſuẹn ő orćaiara kẹri vala őtet monduan Vram ha akarż mẹgtiżteithać engẹmet, (13) Es ki ńoituan iꞇ || 118 kezẹt illetẹ őtet monduan Akarlac mẹgtiżtẹitanom, ẹṡ lẹgottan eltauozẹc tőllő a' pocloſſag, (14) Es ő parančola ő neki hoǵ ſenkinẹc ſẹ mondana, de meń el ẹṡ mutaſſad tẹmagadat a' papocnac, ẹṡ aianľ tẹ tiżtolatodẹrt mikẹnt parančolt moyſẹs azocnac tanoſagocra, (15) Incab mẹghirhezẹc uala kẹdẹg e bezẹd őrolla, ẹṡ ẹǵbe ǵőlekẹznecuala ſoc ǵőlekẹzetẹc hoǵ halgatnac őtet ẹṡ hoǵ mẹguigaznanac ő betẹgſẹgẹctől (16) Ő kẹdẹg mẹǵẹn vala kietlen heľrẹ ẹs imadkozicuala (17) Es iǵ lőt a' napoc ẹǵǵicben, ẹṡ ő ẘluala tanẹituan, ẹṡ valanac a' lẹualtac ẘluẹn, ẹṡ a' tőruẹnnec doctori kic iőttenẹc vala gali-

leanac ẹṣ Iudẹanac mẹndẹn caſtẹl'ibol, ẹṣ ihrimbo̊l, ẹṣ vala
vrnac tehetſẹgẹ betegẹcnẹc vigaẑtaſocra *(18)* Es imẹ ſẹrfiac
hozuacuala ẹǵ embẹrt aǵban ki vala ko̊ẑuẹńes ẹṣ kereſicuala
o̊tet be vinni ẹṣ o̊ eleibe vetni, *(19)* ẹṣ nẹm lèluẹn mẹl' felo̊l
be vinn[i]ẹc a' ǵo̊lẹkẹzetto̊l ſẹlmẹuẹnẹc a' haiazatra, ẹṣ a'
leċèk altal ala ereẑtẹc azt aǵaual ko̊zepbe iċnac eleibe. *(20)* Kic-
nẹc hoǵ latta volna iċ | hűto̊ket mọnda az embẹrnẹc Mẹgbočat-
tatnac tẹneked tẹ bűnid *(21)* Es kezdẹnẹc gondolkodnioc az
iraſtudoc ẹṣ a' lẹualtac mọnduan Ki ez ki bezèl karomlatocat,
Ki bočathat bűno̊ket hanẹm čac iſten o̊nmaga *(22)* Hoǵ kedẹg
mẹgeſmertẹ iċ gondolat'ťocat fẹleluẹn mọndot o̊nekic, mit gọn-
doltoc gonoẑocat tű ẑűuetẹcben, *(23)* mi ko̊nueb mọndani mẹg-
bočattatnac tẹ neked tẹ bűnid, auaǵ mọndani keľ fẹl ẹṣ iarih,
(24) Hoǵ kẹdẹg tuǵǵatoc mẹrt embẹrfia val hatalmat fo̊ldo̊n
bűno̊ket mẹgbočatni, mọnda a' ko̊ẑuẹnẹſnẹc, Tẹ neked mondom
keľ fẹl vẹd fèl tẹ aǵadat, ẹṣ meń tẹ hazadba *(25)* Es lẹgottan
fẹlkeluèn azoc elo̊t felueuẹ o̊ aǵat kicben fẹkẑẹn vala, ẹṣ el-
mẹne o̊ hazaba fẹl magaẑtatuan iſtent, *(26)* Es fẹlelm foglala
mẹndẹnẹket ẹṣ fẹl magaẑtat'ťac vala iſtent, ẹṣ be to̊ltenẹc fẹlel-
mel mọnduan, mẹrt ma lattonc čudacat *(27)* Es ezẹc utan ki
mẹnẹ iċ, ẹṣ lata ẹǵ ielẹs bűno̊ſt lẹui neuo̊t a' vamon v̄lo̊t, ẹṣ
mọnda o̊neki Ko̊uẹs engemet, *(28)* Es fẹlkeluẹn mẹndẹnẹc mẹg-
haǵuan || ko̊uetẹ o̊tet, *(29)* Es alkota lẹui o̊neki naǵ vendèg- 119
ſẹget o̊ hazaban, ẹṣ vala a' ielẹs bűno̊ſo̊cnẹc ẹṣ ẹǵebcenẹc ſoc
ǵo̊lekẹzetẹ, kic valanac o̊ velẹc ẹǵembe euo̊c *(30)* Es morog-
nacuala a' lẹualtac, ẹṣ o̊ iraſtudoy mọnduan o̊ taneituańinac,
Mire ẹzèc ẹṣ iẑẹc a' ielẹs bűno̊ſo̊ckel ẹṣ a' bűno̊ſo̊ckel, *(31)* Es
fẹleluẹn iċ monda o̊nekic, Nẹm zűko̊ſo̊c az egèzẹc vruoſnalkűl
de kic gonoẑol vadnac, *(32)* mẹrt nẹm io̊ttem igazacat hiunom
de bűno̊ſo̊ket pẹni*tenci*ara *(33)* Es o̊k mọndanac o̊neki, mire
bo̊ito̊lnẹc Ianoſnac tanẹituańi, ẹṣ imadſagocat tèznẹc, azonkẹp-
pen a' lẹualtac, ẹṣ a' tieid kedẹg ẹznec ẹṣ iznac, *(34)* Kicnec
o̊ mọnda, Minẹm bo̊ito̊ltethetitec a' vo̊ legennẹc fiait miglen a'
vo̊ legẹn vaǵon o̊ velẹc, *(35)* io̊nẹc kẹdẹg napoc micor a' vo̊
legẹń eluètetic o̊ to̊llo̊c, ẹṣ tahat a' napocban bo̊ito̊lnẹc *(36)* Mọn-
ǵavala kẹdẹg ẹs e haſonlatot o̊ nekic Mẹrt ſenki, nem ereẑti
vy ruhanac toldalẹkat o ruhaba, mẹrt a' kẹnt az vy toldalẹc
ki ẑakad, ẹṣ az vy nẹm illic az onac, *(37)* ẹṣ ſẹnki nẹm erezt

vy bort o toͦmloͦcbe, mẹrt a' kẹnt az vy bor mẹgzakaz|ťa az o toͦmloͦket, ẹs oͦ eloͦtlėtic ẹs a' toͦmloͦc elueznec, (38) de az vy bor vy toͦmloͦcbe ereżtendoͦ ẹs monno mẹgtartatic, (39) ẹs ſenki iuan ót, lẹgottan akar vyot mẹrt uǵ mond az o iob

vj

JǴ loͦt kẹdẹg a' maſod żombaton, micor eloͦżẹr a' vetemēń altal mẹnnẹ, żaggatnacuala oͦ taneituańi gabona foͦkẹt ẹs mẹg ėżėc vala oͦ kezẹckel mẹgmaruan, (2) A' lẹualtac koͦzzoͦl kẹdẹg nẹmelľec mondnac vala oͦ nekic, Mit tẹżtec mẹlľet nẹm illic żombaton (3) Es fẹleluen iç monda azocnac Nẹm oluaſtatoc ezt mẹlľet toͦt dauid micor ehẹzet oͦ, ẹs kic oͦ velẹ valanac, (4) mikẹppen bemẹnt iſtennẹc hazaba, ẹs voͦttoͦ az eleue vetẹtnẹc kėńerit ẹs mẹgoͦttoͦ, ẹs atta azocnac kic oͦ velẹ valanac Kiket nẹm illic uala mẹgenni, hanẹm̄ćac a' papocnac oͦnmagocnac (5) Es monduala oͦnekic, mẹrt embėrnec fia a' zombatnac ẹs vra (6) Vǵ loͦt kẹdẹg hoǵ a' maſod żombaton be mẹnnẹ a' ſinagogaba ẹs taneitana, ẹs ot vala eǵ embẹr, ẹs iob kezẹ aziu
120 vala, (7) Tartac vala kẹdẹg az iraſtudoc ẹs a' lẹualtac || ha żombaton mẹguigażtana hoǵ lẹluẹc honnan mẹguadolni oͦtet, (8) De oͦ tuǵǵa uala oͦ gondolaťtocat ẹs monda az embẹrnec kinẹc vala ażiu keze Kelʹ fẹl ẹs alʹ koͦzepbe, ẹs fẹl keluẹn fel alla (9) Monda kẹdẹg oͦnekic iç Kerdlẹc tůtoͦket ha żombaton illic iol tenni *avaǵ* gonożol lẹlkẹt v̄duoͦzẹiteni *avaǵ* elueżteni, (10) ẹs koͦrńoͦl tekėntuẹn mẹndẹneket monda az embẹrnẹc Noyd ki tẹ kezẹdet, ẹs ki ńoita, ẹs oͦ keze megadatẹc egeſſegnec (11) Oͦk kẹdẹg betelẹnec heitſaggal ẹs mondanac eǵmaſnac mẹrt mar mit tennẹnẹc içrol (12) Vǵ loͦt kẹdẹg a' napocban ki mẹne ymatkozni, ẹs vala mẹnd ećżaka iſtennẹc imadſagaban, (13) Es micor nap loͦt uolna hiua oͦ taneituańit, ẹs valażta tizenkẹttoͦt oͦ koͦzzoͦloͦc kiket es ap*osto*locnac neueze (14) Simont kit neueze Pẹtẹrnẹc ẹs Andẹriaſt oͦ aťťafiat Iacabot ẹs Ianoſt Phůloͦpoͦt ẹs Birthalamot (15) Matẹt ẹs Thamaſt Alpheus Iacabat ẹs Simont ki hiuatic Zẹloteſnẹc (16) Iudaſt Iacabnac aťťafiat, ẹs Scariuthi Iudaſt ki vala az elarolo | (17) Es lẹzaluan iç azockal allapẹc mezoͦ heľen, ẹs oͦ taneituańinac ǵoͦlekẹzetẹ ẹs nẹpnẹc naǵ ſokaſſaga mẹnd Iudẹabol, ẹs Ihr̄lmboͦl Samariabol ẹs tengẹr melloͦl

Tirofiac ẹs Sidoniac *(18)* kic io̊ttecuala hoǵ halgatnac o̊tet ẹs
mẹguigaznanac o̊ lẹlẹtẹzẹtẹctȯl, ẹs kic fẹrtẹzẹtẹs zelletẹctȯl
ǵẹtretnẹc vala mẹguigaznac uala *(19)* ẹs mẹndẹn ǵo̊lekẹzet
kerefi vala illetni o̊tet, mẹrt iożag zarmazicuala o̊ belo̊llo̊, ẹs
vigazt vala mẹndẹnẹket, *(20)* Es o̊ fẹlemeluẹn żemeit o̊ taneit-
uańira mond[a] vala Bodogoc zegẹnẹc mẹrt tiẹtẹc iftennec orżaga
(21) Bodogoc kic ma eheztẹc mẹrt mẹgelẹgettẹc Bodogoc kić
ma firtoc mẹrt mo̊uettẹc *(22)* Bodogoc lẹztec mìcor embẹrẹc
tűto̊kẹt ǵulo̊lendnẹc, ẹs micor tűto̊kẹt mẹgżidalmaznac, ẹs ki
vetendic tű neuetẹkẹt monnal gonożt embẹrnẹc fiaiẹrt, *(23)* o̊ro̊ľ-
ľẹtẹc a' napon ẹs vigaǵǵatoc, mẹrt imẹ tű ėrdemtec foc meńń-
ben, mẹrt e żerẹnt tėznẹc vala *pro*phẹtacnac o̊ atťoc *(24)* Valo-
bizoń iay tűnectẹc kazdagocnac, kic vaľlatoc tű vigadalmatocat
(25) yay tűnectẹc kic mẹgelėgettetẹc mẹrt mẹgeheztẹc || Iay 121
tűnectẹc kic ma mo̊uettẹc mẹrt ǵażolkottoc ẹs firtoc *(26)* Iay
tű nectẹc mikor iol mondandnac [†] tűnectẹc mẹndẹn embẹrẹc,
Mẹnd ezẹc żerẹnt tėznẹc uala *pro*phẹtacnac o̊ atťoc, *(27)* De
tűnectẹc mondom kic eżt haľľatoc, Zereffẹtec tű ellenfẹgtẹkẹt,
iol tẹǵẹtẹc azocnac kic tűto̊ket ǵűlo̊ltec, *(28)* Iol monǵatoc
tűnectẹc gonożol mondocnac, imaǵǵatoc tűto̊kẹt patuarozokẹrt,
(29) ẹs ki čapanǵa eǵǵic tűǵo̊det tarčad neki a' maficat ẹs Es
ki el ueżi tẹneked żocnadat, nẹ akariad mẹgtiltanod *(30)* Mẹn-
dẹn kẹro̊nẹc kẹdẹg aǵǵad tẹmagadat, ẹs ki elvẹżi meľ tiẹd nẹ
kẹried mẹg, *(31)* Es mikẹnt akartoc hoǵ tẹǵenẹc embẹrẹc, tű
ẹs azonkẹppen tẹǵẹtẹc o̊ nekic, *(32)* Es ha żeretitec azocat kic
tűto̊ket zeretnẹc meľ tűnectẹc hala*la*t mẹrt a' bűno̊fo̊c ẹs żẹretic
o̊ket żereto̊ket, *(33)* Es ha iol tėztẹc azocnac kic tűnectẹc iol
tėznẹc mėľ tűnectẹc halalat, ha valobizoń a' bűno̊fo̊c ẹs tẹzẹc
ażt *(34)* Es ha ko̊lčo̊n adandotoc azocnac kicto̊l remẹnlitẹc
mẹguẹtettẹket mėľ halalat tűnectec, mẹrt a' bűno̊fo̊c ẹs vforal-
kodnac a' bűno̊fo̊cnec, hoǵ | vẹǵenẹc ẹǵenlo̊ckẹt, *(35)* de valo-
bizon zereffẹtec tű ellenfẹgtẹkẹt ẹs iol tẹǵetec ẹs ko̊lčo̊n aǵǵa-
toc, fẹmmit oṇnan nem remẹnluẹn, ẹs lẹzen tű ẹrdemtẹc naǵ,
ẹs lẹztec fẹlfẹgnec fiai mẹrt o̊ ko̊no̊ro̊letẹs halalatlanokon ẹs
gonożokon *(36)* Lẹǵẹtẹc azẹrt irgalmafoc mikẹnt irgalmas tű
aťatoc *(37)* Nẹ akariatoc itėlnẹtẹc ẹs nẹm itẹltẹttec, Nẹ akar-
iatoc karhoztatnotoc ẹs nẹm karhoztattoc, mẹgbočaffatoc ẹs
mẹgbočattattattoc, *(38)* aǵǵatoc ẹs adatic tűnectẹc, io mẹrtẹkẹt

ẹs bo̊uo̊t, ẹs ńomottat ẹs teteſt adnac tů kẹbelẹtecbe Bizoń azon
mẹrteckel mel'l'ẹl mẹrendẹtec mẹgmẹrtetic tůnectẹc, *(39)* Mońǵa-
nala kẹdẹg o̊ nekic e haſonlatot, Minẹm vezethẹt vac vakot,
nẹmde monnon a' verẹmbe eſnec ė, *(40)* ninč tanẹituań meſ-
tẹrẹ fẹlẹt, to̊kẹlletẹs lẹzẹn kẹdẹg mẹndẹn ha lẹnd mikẹnt o̊
meſtẹrẹ, *(41)* mit latod kẹdẹg a' kalaẑt tẹ át'adfia zẹmẹben, a'
gẹrẹndat kẹdẹg tẹ ẑẹmẹdben nẹm mẹrtẹcled *(42)* Auaǵ mikẹp-
pen mondhatod tẹ at'adfianac At'amfia ẑo̊nnel, veſſẹm ki a' ka-
laẑt tẹ ẑẹmẹdbo̊l, ẹs a' gẹrẹndat tẹ ẑẹmẹdben nẹm latod Kẹp-
122 mutalo veſd ki elo̊zẹr a' gẹrẹndat ‖ tẹ ẑẹmẹdbo̊l, ẹs oẑtan latod
a kalaẑt ki vetnẹd tẹ at'adfia zẹmẹbo̊l, *(43)* Mẹrt nẹm io fa ki
gonoẑ ǵimo̊lčo̊t tėẑen, ẹs mẹrt nẹm gonoẑ fa ki io ǵimo̊lčo̊t
tėzen, *(44)* mẹrt ẹǵ mẹndẹn fa o̊ ǵimo̊lčẹro̊l eſmẹrtẹticmẹg, ẹs
mẹrt tůuifro̊l nẹm ẑẹdnec figet, ẹs čipkẹ bokorrol nẹm ẑẹdnẹc
zo̊lo̊t *(45)* Io embẹr o̊ ẑůuẹnẹc io kẹnčẹbo̊l hoz iot, ẹs gonoẑ
embẹr, o̊ zuuẹnẹc gonoẑ kẹnčẹbo̊l hoz gonoẑt, mẹrt zůnẹc bo̊-
ſẹgẹbo̊l zol ẑa *(46)* Mit hiutoc kẹdẹg engẹmet vram vram, ẹs
nẹm teẑitec mellet mondoc, *(47)* Mẹndẹn ki io̊ en hoziam ẹs
halgat't'a en beẑẹdẹmet ẹs teẑi azocat, mẹgmutatom tůnectẹc
kiuel ẹǵenlo̊ lẹǵẹn, *(48)* ẹǵenlo̊ embẹrrel o̊ haza rakoual a ko̊-
zirton, ki mẹl'en aſſa, ẹs veti o̊ fondamẹntomat Arradat lẹuẹn
kẹdẹg a' fol'o omla a' hazra ẹs nẹm mozdẹithatamẹg aẑt, mẹrt
rakattatot ero̊s ko̊ ẑirton *(49)* Ki kẹdẹg hal'l'a ẹs nẹm teẑi ẹǵenlo̊
embẹrrel o̊ hazat fondamẹntomnalkul a' fo̊ldo̊n alkotoual kire
a' fol'o omoluan lẹgottan lẹ eſẹt ẹs volt o̊ romlaſa naǵ

Capitulum vij

MIkor kẹdẹg mẹguẹgẹẑte volna o̊ igẹit a' nẹpecnẹc fůlo̊cbe,
bemẹnẹ Capharnaumba, *(2)* nẹmel' Cẹnturionac kẹdẹg ẑolgaia | ki
annac dragalatos vala gonoẑol valuan vala mẹghalando, *(3)* ẹs
micor hallot volna iẹrol, ereẑtẹ o̊ hozia a' ſidocnac vėnit, Kẹr-
uėn o̊tet hoǵ io̊no̊ ẹs mẹguigaẑtana o̊ ẑolgaiat, *(4)* ẹs azoc mi-
cor io̊ttec uolna ičhoz, ẑorgalmaſt kẹricuala o̊tet monduan, mẹrt
mėlto hoǵ ezt tėǵed o̊ neki *(5)* mẹrt mů nẹmzeto̊nket ẑereti,
ẹs a' ſinagogat o̊ alkotta můneko̊nc *(6)* Ihc kẹdẹg mẹǵẹn vala
o̊ velẹc, ẹs micor immar nẹm mezze volna a' haẑtol, ereẑtẹ o̊
hozia a cẹntaurio [†] baratit monduan Vram nẹ akarih ǵetre-

nẹd, mẹrt nẹm vaǵoc mẹlto hoǵ ioͦy en haiazatom ala, *(7)* mẹrt ẹṣ en magamat nẹm vallottam mẹltonac hoǵ ioͦnẹc te hoziad, de monǵ igėddel ẹṣ mẹgvigażic en ǵermẹkẹm, *(8)* mẹrt ẹṣ en vaǵoc hatalm alat żẹrzetẹt embẹr, valuaṇ vitezẹket en alattam, ẹṣ ennec moṇdoc mẹń el ẹṣ elmẹǵen, ẹṣ maſnac ioͦy ẹṣ ioͦ, ẹṣ en żolgamnac tẹd eżt ẹṣ tėżi *(9)* Ki haluaṇ iç čudalkodẹc, ẹṣ mẹgfordoluaṇ moṇda a' ǵoͦlekẹzetoͦcnẹc oͦtet koͦuetoͦcnec Bizoń mondom tůnectẹc, hoǵ nẹm lẹltẹm ezẹnnẹ hůtoͦt iſr̄lben, *(10)* ẹṣ mẹgfordolanac || haza kic ereztettẹc vala, ẹṣ lẹlẹc a' żolgat ki 123 mẹglėletẹzẹt vala egeſſẹgben *(11)* Es iǵ loͦt ennec vtanna iç mẹǵẹn vala a' varoſba ki hiuatic Náimnac, ẹṣ mẹnnec vala oͦ taneituańi oͦ velẹ, ẹṣ ſoc ǵoͦlekẹzet, *(12)* micor kẹdẹg koͦzeleitetuolna a varoſnac kapuiahoz, ymẹ ẹǵ halot hozatic vala ki, oͦ aṅńanac ẹǵetlen ẹǵ fia, ẹṣ ez oͦzueǵ vala, ẹṣ a' varoſnac ſoc ǵoͦlekẹzetẹ oͦ velẹ *(13)* Kit micor latot volna vr, irgalmaſſaggal mozdoltatuaṇ oͦ raita moṇda oͦ neki, Nẹ akarih ſirnod, *(14)* ẹṣ vẹpẹc ẹṣ illetẹ a koporſot, Ezẹc kẹdẹg kic vizẹcuala mẹgallottac Hoͦs tẹneked mondom Keľ fẹl, *(15)* Es fẹl v̊ltẹpẹc ki mẹgholtuala ẹṣ kezde żolni ẹṣ mẹgada oͦtet oͦ ańńanac *(16)* Mẹg foglala kẹdẹg a' fẹlelm mẹndẹneket, ẹṣ fẹlmagażtaťťacuala iſtent monduan, mẹrt naǵ p*ro*ph*et*a tamadot mů koͦzoͦttoͦnc, ẹṣ mẹrt iſten mẹglatta oͦ nėpẹt *(17)* Es e bezẹd ki hirheuẹc oͦ rolla mẹnd Iudẹaba, ẹṣ Iordan mellet ualo mẹndẹn videcbe, *(18)* ẹṣ mẹg mondac Ianoſnac oͦ | taneituańi mẹnd ezẹket *(19)* Es hiua Ianus kẹttoͦt oͦ taneituańi koͦzzoͦl, ẹṣ ereżtẹ içhoz moṇduan Tẹ vaǵ ė ki ioͦuendoͦ vaǵ *avaǵ* ẹǵebet varonc *(20)* Mikor kẹdẹg iuttanac volna a' fẹrfiac oͦ hozia moṇdanac Ianos baptiſta ereżtẹt můṇket tẹ hoziad, monduan tẹ vaǵ ė ki ioͦuendoͦ vaǵ *auaǵ* ẹǵebet varonc, *(21)* Az idoͦbeṇ kẹdẹg ſokacat vigażta mẹg oͦ lėletẹzetẹctoͦl, ẹṣ čapaſoctol, ẹṣ fẹrtẹzetẹs żelletẹctoͦl, ẹṣ ſoc vakocnac ada latatot, *(22)* ẹṣ feleluẹṇ moṇda oͦ nekic Mẹńńetẹc el moṇǵatocmẹg Ianoſnac mẹllẹkẹt lattatoc ẹṣ meľľeket hallottatoc, mẹrt vakoc latnac ẹṣ ſantac iarnac, pocloſoc mẹgtiżtoltatnac, ſiketẹc halnac halottac fẹlkelnec, zegẹnec ẹwanǵẹlizaltatńac, *(23)* ẹṣ bodog ki mẹgnẹṃ gonożboltatic en beṇnẹm *(24)* Es micor elmẹntec volna Ianoſnac koͦueti, kezdẹ moṇdani Ianoſrol a' ǵoͦlẹkẹzetẹcnẹc Mit mẹntetẹcki a kietlenbe latnotoc żeltoͦl ingando nadat ė, *(25)* de mit mẹntetẹcki latnotoc laǵ ruhackal

ruhazot embert ė, yme kic dragalatos ruhacban vadnac es ǵe-
124 ńerkedetecben || kiraľi hazacban vadnac *(26)* De mit mentetec ki latnotoc prophetat ė, Valobizon mondom tūnectec naǵob hoǵ nem propheta *(27)* Ez az kiről iruan vaǵon Im en ereżtem en anǵalomat te orcád elől ki megalkotťa te vtadat te előtted, *(28)* mert mondom tūnectec Ianus baptiſtatol naǵob prropheta ninč nemberiecnec zūlőtti kőzőt, ki kedeg kūſſeb mennecnec orżagaban naǵob ő tőlletől *(29)* Es a' ieles būnőſőc haluan[l] megigazeitac iç, megkereżtelkeduen Ianoſnac kereżtſegéuel *(30)* Es a' leualtac es az iraſtudoc megutalac iſtennec tanalčat őnőn bennec nem kereztelkeduen meg ő tőllőc *(31)* Monda kedeg vr Azert kihez haſonľam e nemzetnec nepėt, es kihez haſonlandoc, *(32)* haſonlandoc a vaſart v̊lő ǵermekechez, es eǵ maſhoz beżellőchőz es mondochoz Enecletťőnc tū nectec ſipockal es nem zőctetec, ſiralmas eneket enecletťőnc es nem ſirtatoc, *(33)* mert iőt Ianos baptiſta nem éuén kéńeret es nem iuan bort es mondotoc őrdőgőt val *(34)* Iőt embernec fia euén es iuan, es mondotoc ime faldoclo ember es bornac iuoia, ielen valo būnőſőcnec | es būnőſőcnec baratťoc, *(35)* es megigazoltatot bőlčeſege mend ő fiaitol *(36)* Kéri vala kédeg őtet nemeľ a' leualtac kőzzől hoǵ ennec ő vele es bemenuen a' leualtnac hazaba, ezec vala, *(37)* es ime eǵ nemberi ki vala a' varoſbeli būnős, hoǵ megeſmerte mert iç a leualtnac hazaban ennec, veue alabaſtromnac kenetėt, *(38)* es allapuan hatmegől ő labainal, kezde kőńueiuel megmoſni ő labait, es ő hay ſonatiual megtőrli vala, es megapoľľauala ő labait, es a' kenettel megkenetiuala, *(39)* Latuan kedeg a' leualt ki őtet hiuttauala es monda őnőn benne Ha e propheta volna, tudna valobizoń meľ es minemő e nemberi ki illeti őtet mert būnős *(40)* Es feleluen iç monda ő neki Simon valami mondom vaǵon teneked Es ő monda Meſter monǵad, Es felele iç *(41)* Eǵ néminemő vſoraſnac valanac ket adoſi, eǵǵic tartozicuala őt żaz penzel, es maſic őtuenuel, *(42)* Azocnac kedeg hoǵ nem volna honnan megadnioc, meghaǵa monnaicnac, azert meľľic żereti őtet inkab *(43)* Felele ſimon es monda Alaitom hoǵ az kinec tőbbet ha-||
125 ǵotmeg, Es ő felele ő neki Igazan itéled *(44)* Es megfordoluan a' nemberihez monda Simonnac Latod ė e nemberiet Be iőuec te hazadba, vizet en labaimnac nem adal, ez kedeg kőńueiuel

en labaimat mẹgmoſta, ẹs hai fonatiual mẹgto̊rlo̊tto̊ *(45)* Apola-
tot ennekẹm nẹṃ adal, e kẹdẹg mioltol be io̊ttem nẹṃ zo̊nt
mẹgapolni en labaimat *(46)* Olayal en fẹmẹt mẹg nẹṃ ke-
netẹd, e kenettel kenetẹ mẹg en labaimat *(47)* Azẹrt moṇdom
tẹnekẹd megbočattatnac o̊neki ſoc bůni mẹrt żeretẹt ſokat Kinẹc
kẹdẹg keueſẹb bočattatic, keueſebẹt żeret *(48)* Monda kẹdẹg
annac Mẹgbočattatnac tẹnekẹd te bůnid, *(49)* ẹs kic ẹǵeṃbe
v̊lnẹc vala o̊ velẹ kezdẹnẹc moṇdanioc o̊no̊ṇ bennẹc, Ki ez ki
bůnt ẹs bočat, *(50)* Monda kẹdẹg a' nẹṃbẹrinẹc Te hůto̊d tẹgẹd
mẹgv̊duo̊zẹitet meń bẹkeſſẹggel

viij

Es iǵ lo̊t ennẹc vtaṇna, ẹs o̊ vtat tėżen vala varoſoc ẹs
kaſtẹl'oc żerẹnt, prẹdicaluan ẹs ẹwaṇǵelizaluan iſtennẹc orżagat
ẹs a' tizenketto̊ o̊ velẹc *(2)* ẹs ẹǵ nehań nẹṃbẹriẹc kic mẹg-
uigażtattacvala | gonoż żellẹtẹcto̊l ẹs betẹgſẹgẹcto̊l Maria ki hiua-
tic magdalnainac kibo̊l ki vetẹt vala het o̊rdo̊go̊t, *(3)* ẹs Iohanna
chuzẹnac hẹrodes ſapharanac feleſége ẹs ſuſanna ẹs ẹǵebec ſo-
kac, kic żolgalnac uala o̊neki o̊ vaǵocbol *(4)* Mikor kẹdẹg ſoc
ǵo̊lekẹzet ǵo̊lekẹznẹc ẹs a' varoſocbol ſietnẹnẹc ẹs o̊ hozia
moṇda haſonlat żerẹnt *(5)* Ki mẹnt ki vet eluetni o̊ maguat,
ẹs micor eluetette volna ẹǵebi eſẹt az ut felẹn ẹs mẹgńomot-
tatot, ẹs a' meńńi repeſo̊c mẹgo̊ttẹc ażt *(6)* Es ẹǵebi eſẹt a'
ko̊ueſre, ẹs ki keluẹn mẹgażot mẹrt nẹṃ vallot ſirt, *(7)* ẹs
ẹǵebi eſẹt a' tůuis ko̊zbe, ẹs ẹǵeṃbẹ felno̊ttec a' tůuiſſec ẹs
mẹgfoitottac ażt, *(8)* ẹs ẹǵebi eſẹt a' io fo̊ldbe ẹs ki keluẹn
ǵimo̊lčo̊zo̊t zaz azaṇnẹat ezẹkẹt moṇduan iuo̊lt uala kinẹc hallo
fůlo̊ vaǵoṇ halgaſſa *(9)* Kerdic uala kẹdẹg o̊tet o̊ taṇeituańi mél'
volna e pelda beżẹd, *(10)* Kicnec o̊ monda Tůnectẹc aduaṇ va-
ǵoṇ mẹgeſmernẹtẹc iſten orżaganac titkiat, ẹǵebecnẹc kẹdẹg
pẹldabeżẹdecben || hoǵ latuaṇ nẹ laſſanac ẹs haluan nẹ erčenec 126
(11) Ez kẹdẹg e pẹldabezẹd, a' mag az iſtennẹc igeie *(12)* Ki
kẹdẹg az vt fẹlre eſẹt ezẹc azoc kic hal'l'ac az igėt hoǵ nẹ
hiǵǵenẹc ẹs nẹ v̊duo̊zo̊l'l'enẹc *(13)* De kic a' ko̊uẹſre eſtenẹc,
ezẹc azoc kic micor hallaṇǵac az igėt o̊ro̊ṃmel fogaǵǵac ażt,
ẹs ezẹcnẹc ǵo̊kerẹc inč mẹrt ideiglen hiżic, ẹs kėſẹrtetnẹc ide-
iẹben el tauoznac *(14)* Mėl'l'ec kẹdẹg a' tůuiſbẹ eſtenẹc, ezẹc

azoc kic micor hallanǵac, żorgalmaſſagoctol ẹṣ kazdagſagoctol, ẹṣ ėlẹtnẹc ǵeńẹrkẹdetẹben v̈ǵekẹzuẹn mẹg foitatnac, ẹṣ nẹm ǵimo̊lčo̊znẹc *(15)* mėlľec kẹdẹg a' io fo̊ldbe, ezẹc azoc kic a' io żűben haluan az igėt mẹgtarťac ẹṣ ǵimo̊lčo̊znẹc bẹkeſėgben, *(16)* Senki kedẹg a' żo̊uẹtnec mẹgǵoituan, nẹm fẹdi be azt edẹńűel, auaǵ nẹm veti azt aǵ ala, de veti azt a ǵẹrťa tartora, hoǵ a' hazba bemẹno̊c laſſac a' vilagot, *(17)* mẹrt inč oľ titoc ki mẹgnẹm iẹlẹntetic, ẹṣ ninč oľ rẹitẹc ki mẹgnẹm eſmẹrtetic, ẹṣ ielenẹtre nẹ io̊yo̊n *(18)* Laſſatoc | azẹrt mikeppen hallotoc, mẹrt kinec vaǵon annac adatic, ẹṣ valakinec ninč, ẹṣ mẹlľẹt alait vallani eluẹtetic o̊ to̊llo̊ *(19)* lo̊uẹnẹc kẹdẹg o̊ hozia o̊ ańńa ẹṣ o̊ aťťafiai, ẹṣ nẹm ko̊zelẹithetẹnẹc o̊ hozia a' ǵo̊lekẹzetto̊l, *(20)* ẹṣ mẹg izenẹtet o̊ neki, Tẹ ańad ẹṣ tẹ aťadfiai kűuo̊l alnac, akaruan tẹgẹdet latnioc *(21)* Ki fẹleluẹn mọnda azocnac En ańam ẹṣ en aťamfiai, ezẹc kic halgaťťac iſtennẹc igėiėt ẹṣ tẹżic *(22)* Iǵ lo̊t kẹdẹg a' napoc ẹǵǵicben, ẹṣ o̊ felmėne a' haiočkaba ẹṣ o̊ tanẹituańi ẹṣ mọnda o̊ nekic Menno̊nc el a' to elue, ẹṣ fẹlmėnėnẹc, *(23)* azoc euezẹttec kẹdẹg o̊ elaluẹc, ẹṣ lezalla a' toba zelnec naǵ fuuataga, ẹṣ hańottatnac vala a' habockal, ẹṣ vezẹdelmeznẹc vala *(24)* Hozia vẹpuẹn fẹlko̊ltẹc o̊tet mọnduan, Parančolo eluezo̊nc, ẹṣ o̊ fẹl kẹluẹn mẹgporẹita a' żelet, ẹṣ a' viznẹc haboroiat, ẹṣ mẹgżo̊nẹc, ẹṣ lo̊n naǵ laſſoſag *(25)* Mọnda kẹdẹg o̊nekic Hol vaǵon tű hűto̊to̊c, Kic fėluẹn
127 čudalkodanac mọnduan || eǵ maſnac Kinẹc alaitod eżt, mẹrt żelnẹc ẹṣ tẹngẹrnec parančol ẹṣ engednẹc o̊neki, *(26)* Ki euezẹnec kẹdẹg gẹrazẹnoſocnac vidėkẹcbe ki vaǵon galilẹanac ellenẹbe *(27)* Es micor ki mẹntec volna a' fo̊ldrẹ eleibe kẹle o̊neki nẹminemo̊ fėrfiu, ki valuala o̊rdo̊go̊t iṃmar ſoc ido̊cben, ẹṣ ruhaual nẹm o̊lto̊zic vala, ẹṣ hazban nẹm lakozicuala, dẹ koporſocban *(28)* Ez hoǵ lata ict lẹ eſẹc o̊ elo̊tto̊ ẹṣ iuo̊lto̊ naǵ żoual mọnduan mi ennekẹm ẹṣ tẹneked iç felſẹgẹs iſtennẹc fia onżollac tẹgẹdet hoǵ nẹ ǵetẹrih engemet, *(29)* mẹrt parančoluala a' fertẹzetẹs żelletnec hoǵ ki mẹnnẹ az embẹrbo̊l, mẹrt ſoc ido̊cbẹn foglaltauala mẹg o̊tet, ẹṣ mẹgko̊to̊żtetic vala retezẹckel ẹṣ bẹkockal, o̊rizo̊ckel o̊riztetuėn, a' ko̊tẹlec mẹgżaggatuaṇ az o̊rdo̊gto̊l, vitetic vala a' kietlenbe, *(30)* Kerdẹ kẹdẹg o̊tet iç mọnduan, Ki tẹneked neued, ẹṣ o̊ mọnda Lẹgio mẹrt ſoc o̊rdo̊go̊c mẹntecuala o̊ bele | *(31)* Es kẹricuala o̊tet hoǵ nẹ

parančolna nekic a' mẹlſegbe mẹnniec, (32) Vala kẹdẹg ot ſoc
diżnocnac čordaia a' hėġėn o̊riżtetẹt, ẹṣ kẹric uala o̊tet hoġ
ereztenẹ o̊ket azocba, ẹṣ engedẹ o̊ nekic (33) Ki mẹnẹnẹc azẹrt
az o̊rdo̊go̊c az embẹrbo̊l, ẹṣ bemẹnẹnẹc a' diznocba, ẹṣ hirtelen
fo̊meredẹc mėne a' čorda a' toba, ẹṣ mẹg foitatẹc (34) Kic hoġ
lattac volna lenni a' kic o̊rizicvala elſutanac, ẹṣ mẹg moṇdac a'
varoſban, ẹṣ a' falucban (35) Ki mẹnẹnẹc kẹdẹg latnioc, meľ
lo̊tuala ẹṣ iouėnẹc iċhoz ẹṣ lẹlẹc az embẹrt kibo̊l az o̊rdo̊g ki
mẹntuala v̈lette o̊ labainal ẹṣ mẹgiuhażtatuaṇ ẹṣ egėz elmẹuel,
ẹṣ mẹg fėlemẹnec, (36) mẹgmoṇdac kẹdẹg o̊nekic ẹṣ ezẹc kic
lattacuala mikẹppen a' lẹgiotol mẹguigażotuala, (37) ẹṣ mẹṇd
gẹrazẹnoſoc vidėkinẹc ſokaſſaga kẹrẹc o̊tet hoġ elmẹnne o̊ to̊llo̊c
mẹrt naġ fėlelmel tartatnacuala, O̊ kẹdẹg fẹlmẹnuen a' haioba
mẹgfordola, (38) ẹṣ kėri vala o̊tet a' fėrfiu kibo̊l az o̊rdo̊go̊c
ki mẹntecuala || hoġ o̊ velẹ volna Elereżtẹ kẹdẹg iċ o̊tet moṇd- 128
uaṇ (39) Meń tẹ hazadba ẹṣ hirdeſſed, meṇeiẹket to̊t iſtẹṇ
tẹneked, ẹṣ elmẹnẹ mẹṇd a' vidẹc żerent prẹdicaluaṇ meṇeiẹ-
ket o̊neki to̊tuolna iċ (40) Lo̊t kẹdẹg micor mẹgfordoltuolna iċ
tengẹr eluẹ, a' ſoc ġo̊lekẹzet ki vẹuẹ o̊tet, mẹrt mẹṇdẹnec va-
lanac o̊tet varoc, (41) ẹṣ ymẹ iouo̊ ẹġ fėrfiu yayrus, ẹṣ e vala
a' ſinagoganac feiẹdẹlmẹ, ẹṣ eſẹc iċnac labaihoz, kẹruẹṇ o̊tet
hoġ be mẹnnẹ o̊ hazaba, (42) mẹrt o̊neki vala ẹġ ľańa, moṇ-
nal tizenketto̊d eżtendẹi, ẹṣ ez mẹghalvala ẹṣ uġ to̊rtẹnẹc mi-
cor elmẹnnẹ hoġ a' ġo̊lekẹzetecto̊l mẹgżorẹitatnẹc, (43) ẹṣ vala
nẹminẹmo̊ nẹmbẹri vẹr foľatban tizẹnket eżtendo̊to̊l foguan ki o̊
mẹṇdẹn iauat vruoſocra ko̊lto̊tto̊ vala, ẹṣ ſẹm ẹġto̊l mẹgnẹm
vigażtathatẹc, (44) hozia vẹpẹc hat mego̊l, ẹṣ illetẹ o̊ ruhaianac
peremėt, ẹṣ lẹgottan mẹgalla o̊ vėrẹnẹc foľaſa, (45) ẹṣ moṇda
iċ Ki az ki illetẹt engẹmet [†] mẹṇdẹnec kẹdẹg mẹgtagaduaṇ
moṇda Pẹtẹr ẹṣ kic o̊ vele valanac, parančolo e ġo̊lekẹzetẹc
mẹg żorẹitnac tẹgẹ*det*, ẹṣ ġetẹrnẹc, ẹṣ tẹ moṇdaz Ki az ki enge-
mẹt illetẹt (46) Es iċ moṇda, valaki vġ illetẹt engẹmet mẹrt
ẹṣ en tudoṃ | en belo̊llem iożagnac ki mẹntėt, (47) Latuan kẹ-
dẹg a' nẹmbẹri, mẹrt nẹm rẹitẹc o̊ neki, rėżkẹtuẹṇ iouo̊ ẹṣ eſẹc
o̊ labai elo̊t, ẹṣ miokẹrt illettė lėġẹṇ o̊tet mẹgielentẹ mẹṇdẹṇ
nẹp elo̊t ẹṣ mikẹppen oľ hamar mẹgvigażot lėġen, (48) Es o̊
moṇda o̊neki 'Lańom te hůto̊d tẹgẹdet v̈duo̊zẹitet, meń bekẹſ-
ſẹggel (49) Mẹg o̊ e bezẹllette iouẹnẹc nẹmeľľec a' ſinagoga

feie̱delme̱hez monduaṉ ȏneki Ne̱ akariad ǵe̱trene̱d e meſte̱rt me̱rt te̱ ľanod me̱gholt *(50)* Ihc ke̱dẹg ez ige̱ haluan fele̱le̱ a' ľań aťťanac Ne̱ akarih fe̱lned de̱ čac hiǵ ẹs̱ me̱gv̄duȏzȏl, *(51)* Es micor iutotuolna a' hazhoz ne̱m̱ ereżte valakit be me̱nni ȏ vele̱ hane̱mčac Pete̱rt ẹs̱ Iacabot ẹs̱ Ianoſt, ẹs̱ a' ľannac aťťat ẹs̱ ańńat, *(52)* Siraťťac vala ke̱dẹg azt me̱ṉd ẹs̱ ǵażoľľacuala, ẹs̱ ȏ moṉda Ne̱ akariatoc ſirnotoc, me̱rt ne̱m̱ holtme̱g a' ľań de̱ alożon, *(53)* ẹs̱ me̱gmȏuetic vala ȏtet tuduan me̱rt me̱gholtuolna *(54)* Ȏ ke̱dẹg foguan ȏ ke̱zet iuȏltȏ monduan 'Lań ke̱l fe̱l,
129 *(55)* ẹs̱ me̱gfordola ȏ że̱lle̱te̱, ẹs̱ le̱gottaṉ fe̱lkele || ẹs̱ paraṉčola ȏneki enni adnioc, *(56)* ẹs̱ me̱gre̱me̱mȏle̱nẹc ȏ żȗlei, kicnec ȏ paranc̆ola hoǵ valakinec ne̱ moṉdanac meľ lȏt vala

i x

Eǵbe hiuaṉ ke̱dẹg ic a' tize̱nket ap*osto*lokat ada ȏnekic tehetſe̱get ẹs̱ hatalmat me̱ṉde̱ṉ ȏrdȏgȏkȏn, ẹs̱ hoǵ a' lėle̱tezete̱ket me̱guigażtanac, *(2)* ẹs̱ ereżte̱ azocat pre̱dicalnioc iſtenne̱c orżagat ẹs̱ me̱gvigażtani bete̱ge̱ket, *(3)* ẹs̱ monda azocnac Se̱m̱mit az vtban fe̱lnė ve̱ǵete̱c ſe̱m veżżȏt ſe̱m̱ taſſolt ſe̱m kėńeret ſe̱m pe̱nżt, ẹs̱ ke̱t żocńacat ne̱ valľatoc, *(4)* ẹs̱ valameľ hazba beme̱nende̱te̱c oth lakoziatoc, ẹs̱ onnan ki ne̱ iȏyete̱c *(5)* Es valakic ne̱m vendne̱c tȗtȏket, ki menue̱n a' varoſbol labatocnac porat e̱s leraziatoc azocra valo tanoſagba *(6)* Ki menue̱ṉ ke̱dẹg kere̱ngne̱c vala kaſte̱ľoc żere̱nt e̱wanǵe̱lizaluan, ẹs̱ vigażtuan me̱ṉdenȏt *(7)* Halla ke̱dẹg ne̱ǵedlȏ he̱rode̱s me̱ṉdene̱ket melľe̱c le̱zne̱c vala ȏtȏllȏ ẹs̱ kete̱lke̱dicuala, aze̱rt me̱rt ne̱mellectȏl moṉdatne̱c *(8)* hoǵ Ianos̱ kȏlt fe̱l halottaibol, de̱ nėmeľľectȏl | me̱rt Ilľe̱s tete̱t, e̱ǵe̱bectȏl ke̱dẹg me̱rt a' re̱gi p*ro*ph*et*ac kȏzzȏl kȏlt fėl e̱ǵ, *(9)* Es moṉda he̱rode̱s Ianoſt en ńakazam me̱g, Ki ke̱dẹg ez kirȏl en illete̱ne̱ket halloc ẹs̱ kere̱ſi vala latni ȏtet *(10)* Es me̱gfordoluan az ap*osto*loc me̱gmondac ȏneki, vala melľeke̱t tȏttec vala, Es azoc ve̱ue̱n me̱ne̱ magocnac kietlen helre ki mondatic be̱thſaidae̱nac *(11)* Kit micor me̱ge̱ſmertec volna a' ǵȏleke̱zete̱c kȏuete̱c ȏtet, ẹs̱ fogada azokat, ẹs̱ beże̱l vala ȏnekic iſte̱nne̱c orżagarol ẹs̱ azokat kic ege̱ſſėgnelkȗl żȗkȏſſȏc valanac, me̱guigażťa vala, *(12)* a' nap ke̱dẹg kezde̱t vala lehailani, ẹs̱ hozia vėpue̱ṉ a' tizenkettȏ moṉdanac ȏneki, erezd

el a' ǵo̊lekẹzetẹket hoǵ menuẹn fordoľľanac a' caſtẹľocba, ẹs a'
ſalucba mẹľľec rọkon vaduac, ẹs lėľľenec ẹtkeket mẹrt it puẑta
heľẹn vaǵonc *(13)* Monda kedẹg azocnac, Tů aǵǵatoc o̊ nekic
enniec Es o̊k mọndanac Inčen mů nekȯ̊ṇc to̊b hanẹmčac o̊t kẹ-
ńero̊nc ẹs ket halonc, hanẹmha talantal mů mẹńńo̊ṇc el ẹs vẹ-
ǵo̊ṇc ẹnniec mẹnd e' nẹpnẹc ‖ *(14)* Valanac kedẹg mọnnal o̊tẑėr 130
ezẹr fẹrfian, ẹs mọnda a' tanẹituanocnac, V̊lteſſẹtẹc lẹ [†] azo-
kat feregẹc ẑẹrẹnt o̊tuenẹuel, *(15)* ẹs uǵ to̊nec ẹs mẹndenẹket
le ůltetẹnẹc, *(16)* Vėuėṇ kẹdẹg az o̊t keńereket ẹs a' ket hala-
kat tekẹnte mẹńbe ẹs mẹg alda azokat ẹs megẑẹgẹ ẹs oẑta o̊
tanẹituańinac hoǵ vetnẹc a' ǵo̊lekẹzetẹc eleibe, *(17)* ẹs mẹndẹ-
nẹc o̊nec ẹs mẹgelẹgedẹnẹc, ẹs fẹl vėtetẹc mẹl mẹgmaradot vala
azoctol a' derẹbẹcbo̊l tizėnket fůles koſarral *(18)* Es iǵ lo̊t mi-
cor o̊ṇmaga volna imadkozuan, valanac a' tanẹituańoc o̊ vele
ẹs kerdẹ azocat mọnduan kinec mọndnac engẹmet [†] a' ǵo̊lẹ-
kẹzetẹc, *(19)* Es o̊k felelẹnec ẹs mondanac Eǵebec Ianoṣ bap-
tiſtanac ẹǵebec iľľeſnẹc ẹǵebec kẹdẹg, mẹrt az elẹbi *prophetac*
kȯ̊zzo̊l ko̊lt fẹl ẹǵ *(20)* Monda kẹdẹg o̊nekic Tů kẹdẹg kinẹc
mọndotoc engẹmet Fẹleluẹn Simon Pẹtẹr mọnda Iſtẹnnẹc xc̣anac
(21) Es o̊ mẹgfẹduẹṇ azokat parančola hoǵ valakinec ne mọn-
danac ezẹket *(22)* mọnduan mẹrt embẹr fianac fokat kėl zen-
uedni, ẹs mẹgutaltatni a' vėnecto̊l, ẹs a' papoc fẹiedelmito̊l, ẹs
az | iraſtudoctol ẹs mẹgo̊letni ẹs harmadnapon fėl kelni, *(23)* Mọnd
uala kẹdẹg mẹndenẹcnẹc, Ha ki akar io̊ni en vtannam mẹgta-
gaǵǵa o̊ magat ẹs fẹl vẹǵe o̊ kereẑtẹt mẹndẹṇ napon ẹs ko̊ueſ-
ſẹn engẹmet *(24)* Mẹrt ki akaranǵa o̊ lelkẹt v̊duo̊zẹiteni elueẑti
azt, de ki elueẑtendi o̊ lelkẹt en ėrẹttem v̊duo̊zẹiti azt, *(25)* mẹrt
mit haẑnal embẹrnẹc ha mẹnd e uilagot ńerie, o̊ṇmagat kẹdẹg
eluezeſſe, ẹs o̊no̊ṇ maganac veẑẹdelmet, *(26)* Mẹrt ki engẹmet
ẹs en bezẹdẹmet mẹgutalanǵa, azt embẹrnẹc fia mẹgvtaľľa mi-
cor io̊uend o̊ naǵſagaban, ẹs o̊ aťťaẹban, ẹs a' ſcent anǵalokẹ-
ban *(27)* mọndom kẹdẹg tů nectẹc Bizoń vadnac az it alloc
kȯ̊zzo̊l nėmẹľľec kic nẹṃ koſtoľľac a' halalt mignẹm laſſac iſ-
tennẹc orẑagat, *(28)* Lo̊t kẹdẹg ez igėc vtaṇ mọnnal ńolė nap,
ẹs velẹ veuẹ Pẹtẹrt ẹs Iacabot ẹs Ianoſt ẹs fẹl mẹnẹ a' hẹǵre
hoǵ imadkoznẹc *(29)* ẹs uǵ lo̊t, micor imadkoznẹc mẹgvaltozẹc
o̊ orćaianac zemėľe, ẹs o̊ ruhazaťťa feiẹr mẹgfẹneſẹduẹn, *(30)* ẹs
imẹ kẹt fẹrfiac beẑėlnẹc uala o̊ ‖ vele, *(31)* Lattattac vala kėdẹg 131

moyſẹs ẹṣ Illes a' naǵſagban beżẹlnẹc vala o̊ halalarol kit
mẹgto̊kẹllendo̊ volna ihrlmbẹn, *(32)* de petẹr ẹṣ kic o̊ velẹ va-
lanac mẹgnehezẹttec vala alom̄al, ẹṣ fẹlẹbreduẹn latac o̊ naǵ-
ſagat ẹṣ a ket fẹrfiat kic alnac vala o̊ velẹ, *(33)* ẹṣ vǵ lo̊t mi-
cor eltauoznanac o̊ to̊llo̊ mondа petẹr iꞔnac Parančolo io ne-
ko̊nc it lenno̊nc alkoſſonc it harom hailakot ẹǵǵet tẹnekẹd, ẹṣ
ẹǵǵet moyſẹſnẹc, ẹṣ ẹǵǵet illeſnec nẹm tuduan mit mondana
(34) O̊ kẹdẹg ezẹket beżẹllẹttẹ lo̊n naǵ ko̊d ẹṣ mẹg ko̊rńẹkẹzẹ
azocat, ẹṣ fẹl mẹnėnẹc azoc a' ko̊dbe be mẹnettẹc, *(35)* Es lo̊n
żo a' ko̊dbo̊l monduan Ez en zereto̊ fiam o̊tet halgaſſatoc, *(36)* ẹṣ
micor e żo lennẹ lẹletẹc iꞔo̊no̊n̄maga ẹṣ o̊c fẹlemẹnẹc ẹṣ fenki-
nec ſẹm̄mit ſẹm mondanac anapocban ezẹcbo̊l mellẹket lattac-
uala *(37)* Vǵ lo̊n kẹdẹg maſod napon o̊k a' hẹǵro̊l lẹżallattoc
eleicbe kele o̊ nekic soc go̊lekẹzet *(38)* ẹṣ imẹ ẹǵ fẹrfiu a' ǵo̊-
lekẹzet ko̊zzo̊l ki iuo̊lto̊ monduan, Meſtẹr | onżollac tẹgẹdet te-
kėnč en fiamra, mẹrt ẹǵǵetlen ẹǵ ennekẹm, *(39)* ẹṣ imẹ a'
żellet mẹgfoglalta o̊tet ẹṣ hirtelẹn iuo̊lt ẹṣ lẹ eiti, ẹṣ a' taitec-
kal mẹgvndokėita o̊tet, ẹṣ čac alig tauozic el mẹǵńo̊uėn o̊tet,
(40) ẹṣ kėrėm̄ tẹ tanẹituańidat hoǵ ki vetnẹc ażt ẹṣ nẹm̄ te-
hetẹc *(41)* Feleluẹn kẹdẹg iꞔ mondа O hu̇to̊tlen nẹm̄zet, ẹṣ
vizza viuo miglen lėżec tu̇ velẹtẹc ẹṣ miglen żenuedlec tu̇to̊ket
hoziad ide tẹ fiadat, *(42)* Es micor hozia ko̊zelẹitet uolna lẹ
eitẹ o̊tet az o̊rdo̊g ẹṣ mẹǵńo̊uẹ,*(43)* ẹṣ mẹgporẹita iꞔ a' fėrtėzetẹs żel-
letẹt ẹṣ mẹguigażta a' ǵermẹket ẹṣ mẹg ada *) o̊tẹt o̊ attanac,
(44) čodalcodnacuala kẹdẹg mẹndẹnẹc iſtẹnnẹc naǵſagan ẹṣ mẹndẹ-
nẹc mẹndẹnẹcbẹn čodalcoduan, mellẹkẹt tezẹnuala mondа o̊
tanẹituaninac veſſẹtẹc e bezėdẹkẹt ti zuuẹtẹcbẹ, mẹrt io̊-
uẹndo hoǵ embẹrnẹc fia ẹlaroltaſſẹc embẹrẹcnec kezẹcben, *(45)* ẹṣ
o̊c nẹm ẹrticuala ẹz igẹt ẹṣ vala bẹfẹdẹzet o̊ [tollẹ] ẹlo̊tto̊c: ẹṣ
fẹlicuala mẹgkẹrdẹni o̊tẹt ẹz igẹro̊l *(46)* Bẹmẹnẹ kẹdẹg o̊ bẹ-
132 lẹiẹc ẹ gondolat, Ky, || o̊ ko̊zo̊llo̊c naǵob volna *(47)* ẹṣ iꞔ latuan
o̊ zu̇uo̊cnẹc gondolatit, foga ẹǵ ǵẹrmẹket ẹṣ allaptata o̊tẹt o̊
mẹllẹttẹ *(48)* ẹṣ mondа o̊nẹkic valaki vẹndi ẹ ǵẹrmẹket ẹn
nẹuẹm̄bẹ ẹngẹm̄ẹt vẹzẹn ẹṣ valaki vend ẹngẹm̄ẹt vezy o̊tẹt ky
ẹreztẹt ẹngẹm̄ẹt mẹrt ky ku̇ſſeb mend ticozottẹtẹc az naǵob:

*) *Itt kezdődik a második kéz írása.*

(49) Fẹlẹluẹn kẹdẹg monda Ianos paranĉolo latanc nẹmẹľlet tẹ nẹuẹdbẹn o̊rdo̊got kiueto̊t ẹs mẹgtiltoc o̊tẹt mẹrt nẹm ko̊uet tẹgẹdẹt miuelo̊nc (50) ẹs monda azocnac iç Nẹ acariatoc mẹg-tiltanatoc o̊tẹt, mẹrt ky ninč miẹllẹno̊nc miẹrto̊nc vaǵon (51) Vǵ lo̊t kẹdẹg micor bẹtẹllẹſẹdnẹnẹc o̊ ẹluẹtẹlẹnẹc napi, ẹs o̊ ero̊-ſẹyte o̊ orcaiat hoǵ mẹnnẹ Iẹruſalẹbẹ (52) ẹs ẹreztẹ couẹtẹ-kẹt o̊ zẹmẹlẹ ẹlo̊t Hoǵ ẹreduẹn bẹmẹnnẹnẹc Samaritanoſocnac varoſocba ẹs kẹzẹlẹtẹt tẹnnẹnẹc o̊ nẹki (53) ẹs nẹm fogadac o̊tẹt mẹrt o̊ orcaia vala Ihrlmbẹ meneuol (54) Micor kẹdẹg lattacuolna o̊ tanẹituami Iacab ẹs Ianos mondanac vram aka-rodė | monǵuc hoǵ tuz zaľľonľe mẹnbol ẹs mẹgėmėzzė azocat mikẹppẹn to̊t Illes (55) ẹs mẹgfordoluan mẹg porẹyta o̊kẹt monduan, Nẹm tuǵǵatoc ky zẹllẹti vattoc, (56) Mẹrt nẹm io̊t ẹmbẹrnẹc fia lẹlkẹkẹt ẹluẹztẹni dẹ v̊duczẹitẹni ẹs ẹlmẹnẹnẹc maſ caſtẹlba: (57) Vǵ lo̊t kẹdẹg o̊c az utban yarattoc monda ẹǵnẹmẹl o̊nẹki ko̊uetlẹc tẹgẹdẹt valahoua mėnẹndez. (58) Es iç monda o̊nẹky rauazocnac licoc vaǵon ẹs mẹnni rẹpoſo̊cnẹc fẹz-kẹc. ẹmbẹrfianac kẹdẹg ninč houa fẹiẹt haytani: (59) Monda kẹ-dẹg a maſicnac ko̊ues ẹngẹmẹt ẹs az monda vram ẹrẹz ẹl ẹlo̊-zẹr ẹngẹmẹt mẹnnẹm ẹs ẹltẹmẹtnẹm ẹn atťamat (60) ẹs monda o̊nẹki iç hadẹl hoǵ a halottac tẹmẹſſẹcẹl o̊ halotto̊cat tẹ kẹdẹg meńel ẹs hirdẹſſẹd iſtẹnnẹc orzagat. (61) ẹs az mas monda ko̊-uetlẹc tẹgẹdet vram. dc ẹlo̊zẹr ẹrẹzẹl ẹngẹmẹt mẹnnẹm ẹs mẹg-mondanom azocnac kic othon vadnac (62) monda || onẹki iç 133
ſẹnki nẹmkẹz iſtẹnnẹc orzagaba mẹnni ky ẹrẹzty o̊ kẹzẹt az ẹkẹrẹ ẹs hatmẹgẹ nez:

X

Ezẹc vtan: kẹdẹg valazta vr ẹs mas hẹtuẹnkettot ẹs ẹrẹ-zẹttẹ azocat kẹttẹn ẹs kẹttẹn o̊ orcaia ẹlo̊t mẹndẹn varaſba ẹs hẹlre, houa o̊uala mẹnẹndo̊. (2) ẹs monduala [o̊] o̊ nẹkic: Valobi-zon az aratat [kẹz] ſoc a mŭncaſoc kẹdẹg kẹuẹſẹc kẹriẹtẹc azẹrt az aratatnac vrat hoǵ ẹrẹziẹ a muncaſocat o̊ arataſaba: (3) Ereǵ-ǵẹtẹc ym ẹn ẹrẹztlẹc titẹkẹt mikẹppẹn baranocat farcaſocnac coziẹbẹ (4) nẹ acariatoc viſẹlnẹtẹc ſakocat ẹs ſẹ taſolt ſẹ ſaru-cat ẹs ſẹnkinẹc az vtban nẹ ko̊zo̊nnetẹc (5) valamẹl hazba bẹmẹnẹndẹtẹc ẹlo̊zẹr monǵatoc Bẹkẹſẹg e haznac (6) ẹs ha ot

lend bẹkẹſẹgnẹc fia mẹgńugozẹc tibẹkẹſẹgtẹc o̊rayta, Ha kẹdẹg nẹṃ ti bẹkẹſẹgtẹc mẹgtihoziatoc fordol *(7)* azon hazbaṇ lakoziatoc kẹdẹg ẹuẹṇ ẹṣ yuan. mellec azocnal vadnac mẹrt mẹlto muṇkas o̊ ẹrdẹmẹnẹc : Nẹ acariatoc mẹṇnẹtẹc hazbol hazba : *(8)* Es | valamẹl varaſba bẹmẹnẹṇdẹtẹc ẹṣ fogadandnac titẹket ẹǵẹtẹc mellec tinẹctẹc ẹlotocbẹ vẹttẹtnẹc *(9)* ẹṣ vigaziatoc bẹtẹgẹket kic abban vadnac ẹṣ moṇǵatoc o̊nekic ẹlco̊zẹlẹyt tico̊zitẹcbẹ iſtẹṇnẹc orzaga *(10)* valamẹl varaſba bẹmẹnẹṇdẹtẹc ẹṣ nẹṃ fogadandnac titẹket kymẹṇuẹn o̊ véaiba moṇǵatoc *(11)* labaincnac porat ẹṣ ky mirẹaṇc ragadot tiuaroſtocbol lẹto̊rlűc ty rẹatoc azt dẹ maga tuǵǵatoc mẹrt ẹlco̊zẹlẹyt iſtẹṇnẹc orzaga : *(12)* Moṇdom tinẹctẹc mẹrt co̊nueb lẹzẹn annapon Sodomanac hoǵnẹṃ a varoſnac *(13)* yay tẹnẹkẹd Corozaim yay tẹnẹ*kẹ*d Bẹthſayda mẹrt ha Tyruſbaṇ ẹṣ Sydoṇbaṇ lo̊ttẹcuolna e yozagoc mẹllec ty bẹṇnẹtẹc lo̊ttẹc rẹgẹṇtẹn ciliciuṃban ẹṣ hamubaṇ vluẹṇ pẹni*tenti*at tartottacuolna *(14)* dẹ valobizon Tyruſnac ẹṣ Sydonnac ko̊nueb lẹzẹn itẹlẹtbẹn hoǵnẹṃ tinẹctẹc *(15)* ẹṣ tẹ Capharnaom mẹnniglẹn*) fẹlmagaztatol pokliglan elmẹrẹitẹtél *(16)* Ki tűto̊ket halgat engẹmet halgat, ẹṣ ki tűto̊ket vtal, vtalĺa o̊tet ki ereżtẹt engẹmet *(17)* Mẹgfordolanac kẹdẹg a' hetuenkẹtto̊ o̊ro̊ṃmel moṇduaṇ Vram o̊rdo̊go̊c ẹs engẹdnẹc műneko̊nc tẹ neuedbe *(18)* Es moṇda o̊nekic, Latom vala ſathant mikẹnt villamatot meńbo̊l le hullatta *(19)* Es imẹ attam tűnectẹc hatalmat kẹǵocra ẹṣ ſcorpiocra ńomotnotoc, ẹṣ ellẹṇ-
134 ſẹgnẹc mẹṇdẹn tẹhetſẹgere ẹṣ ſẹṃmi nẹṃ art tű nectẹc || *(20)* De valobizoń ebben nċ o̊ro̊lĺetẹc mẹrt żelletẹc engednẹc tűnectẹc, o̊ro̊lĺetẹc kẹdẹg mẹrt tű neuetẹc iruan uaǵon meńńecben *(21)* Azon ido̊ben vigada ſcẹnt żelletben ẹṣ monda Valloc tẹneked meńnẹc ẹṣ fo̊ldnec vra, mẹrt elrẹitẹtted ezẹket a' bo̊lc̆ecto̊l ẹṣ az ildomoſoctol ẹṣ mẹgielẹntẹtted azocat aprodocnac Vǵ aťa mẹrt uǵ kẹllẹtẹt tẹ elo̊tted *(22)* Mẹndẹnẹc adattac ennekẹm en atamtol, ẹṣ ſẹnki nẹṃ eſmẹrtẹ ki légẹṇ fiu hanẹmc̆ac aťa, ẹṣ ki lẹǵẹn aťa hanẹmc̆ac fiu ẹs kinec akaraṇǵa fiu mẹgielẹṇteni *(23)* Es mẹgfordoluaṇ o̊ taṇeituańihoz moṇda, Bodog żẹmẹc kic laťťac mẹlĺeket tű lattoc, *(24)* mẹrt moṇdom tűnectẹc mẹrt ſoc prọ-

---

*) *Vége a 2-ik kéz írásának.*

ph*etac* ẹs kiraľoc akartacuolna latnioc mẹľľeket tů lattoc ẹs nẹṃ lathattac, ẹs hallanioc mẹľľeket hallotoc ẹs nẹṃ hallottac *(25)* Es imẹ nẹmeľ a' tőrueṇ tudoc kőzzől fẹlkẹle kėſẹrtueṇ őtet ẹs monduan Meſtẹr mi tẹuėn hatom az őrőc ẹletẹt *(26)* ẹs ő moṇda ő neki A' tőrueńben mi vaǵon iruan mikẹppen oluaſod, *(27)* Ő feleluẹṇ moṇda, Zerẹſſẹd tẹ vradat iſtenẹdet meṇd te | zůueddel ẹs meṇd tẹ lẹlkẹddel ẹs meṇd tẹ erőddel ẹs meṇd tẹ elmẹddel ẹs tẹ felẹdẹt mikẹnt tẹnmagadat, *(28)* Es ő moṇda Igazan itėlẹd [†] Ezt tẹǵed ẹs ėľz *(29)* A kẹdẹg akaruan mẹgigazẹitani őṇmagat monda içnac Es ki en felem *(30)* Fėl tekẹntueṇ iç monda Nėminemő ember żaluala lẹ ihr̄lmből iẹrichoba, ẹs efẹc toluaioc kőzibe kic ẹs mẹg fożtac őtet, ẹs čapaſoc rẹia vetueṇ elmẹnẹnẹc fel eleuenẹn haǵuan, *(31)* Tőrtẹnec kẹdẹg hoǵ nẹmẹľ pap żallana lẹ azon vton ẹs latuaṇ őtet elmula, *(32)* Azonkẹppẹṇ ẹs a lẹuita, micor volna az ut mellet ẹs latuaṇ őtet elmula *(33)* Nẹminemő Samaritanuṣ kẹdẹg utat utaluaṇ iuta ő hozia, ẹs latuan őtet irgalmaſſagra rẹżżeztetẹc, *(34)* ẹs mẹgkőzelẹituẹṇ mẹgkőtőzẹ ő ſebeit, belẹ őtueṇ olait ẹs bort ẹs vetueṇ ażt ő barmara moṇda a' ſtallo tartonac hoǵ ő żorgalmaſſagat viſelnẹ, *(35)* ẹs maſod napon vőn ket pẹnżt ẹs ada a ſtallo tartonac ẹs moṇda, vaľľad ő żorgalmazatoſſagat, ẹs valamit kőltendeż ő rẹia en micor mẹgfordolandoc mẹg adom tẹneked *(36)* E har*om* kőzzől ki teććic tẹnekẹd || 135 hoǵ rokonb volt annac ki a' toluaioc kőzibe eſẹt *(37)* Es az moṇda Ki az irgalmaſſagot tőttő ő neki Es monda annac iç Męń el tẹ ẹs azonkẹppen tėǵ *(38)* Vǵ lőt kẹdẹg micor [l] mẹnne Es ő bemẹnẹ ẹǵ nėminemő kaſtẹľba, ẹs nẹminemő nẹmberi marta neuő beſogada őtet ő hazaba, *(39)* ẹs ennẹc vala huga maria neuő Ki bizon v̈lueṇ vrnac lábainal halgaťťa vala ő igėit *(40)* Marta kẹdẹg żorgalmazicuala a' ǵakorta valo żolgalathoz Ki mẹgalla ẹs monda Vram niṇč tẹnekẹd żorgalmazatod, hoǵ en hugom enmagamat haǵot żolgalnom Moṇǵad azẹrt őneki hoǵ ſẹgẹlien engẹmẹt *(41)* Es feleluen monda őneki vr Marta marta żorgalmazatos vaǵ ẹs ſokacbaṇ haboroltatol mẹg *(42)* Bizoń ẹǵ kẹllemetẹs Maria iob rẹżt valażtot őṇmaganac ki nẹṃ vetetic el őtőllő

xj

Es uǵ lo̊t micor volna eǵ neminemo̊ heľben imadkozuan hoǵ megżo̊ntuolna monda ėǵ o̊ tanẹituańi ko̊zzo̊l Vram tanėh mụ̊nkẹt imadkoznonc, mikẹppen ẹs Ianoṣ tanẹitotta o̊ tanẹituańit (2) Es monda o̊ | nekic Mikor imadkoztoc monǵatoc, Mů aťanc ki vaǵ meńńecben, Sceṇtėlteſſẹc tẹ neued Io̊yo̊n tẹ orża-god Lėǵen tẹ akaratod mikẹnt meńben ẹṣ azoṇ kẹnt fo̊ldo̊n (3) Mů mẹndẹn napi keńero̊nket aǵǵad můnekȯnc ma (4) Es bočaſſad mů nekȯnc bůno̊nket, mẹrt bizoń ẹs mů mẹndẹn můnekȯnc vėtendo̊nẹc Es ne viǵ mụ̊nkẹt kẹſẹrtetbe (5) Es monda azocnac [†] Kinẹc tů ko̊zzo̊lletẹc vaǵon barаťťa, ẹṣ mẹǵen o̊ hozia ėfelkoron ẹṣ monḍ o̊ neki Baratom ko̊lčo̊no̊zih ennekẹm harom keńeret (6) mẹrt en baratom io̊t az vtbol en hoziam, ẹṣ niṇč mit veſſec o̊ eleibe, (7) ẹṣ o̊ belo̊l feleluẹn moṇǵon, Nẹ nehezeľ en hoziam mẹrt iṃmar aitomat be rekeztėttem, ẹṣ en ǵermekim en velem hailakomban nẹm kelhetẹc fėl, ẹṣ neṃ adhatom tẹnekẹd, (8) ẹṣ ha az hoǵ megnẹṃ zo̊nenḍic koltaguan moṇdom tůnectẹc mẹrt ẹs ha nẹṃ aǵǵa o̊neki fẹlkeluẹn azẹrt hoǵ o̊ baraťťa lẹǵeṇ, de maga fẹlkel o̊ iambortalanſagaiẹrt, ẹṣ aǵǵa o̊neki valamẹnẹiec kẹllemetẹſẹc, (9) Es en moṇdom tůnectẹc Kerịetẹc ẹṣ || adatic tůnectẹc kereſſetẹc ẹṣ lėltec koltagiatoc ẹṣ mẹg ńittatic tůnectẹc (10) Mẹrt mẹnden ki kėr vẹzen ẹṣ ki keres lėl, ẹṣ koltagonac megńittatic (11) Ki kėr azẹrt tů ko̊zzo̊lletẹc kẹneret aťťatol, mi nẹṃ ko̊uet ńoit neki, auaǵ halat minẹṃ kẹǵot ad neki a halẹrt, (12) auaǵ ha kẹrend tikmońat, minem noit neki ſcorpiot, (13) Ha azẹrt tů iollehẹt gonożoc lėǵetẹc tuttoc io adomańocat adnotoc tů fiaitocnac, meṇt inkab tů meńńci aťatoc ad io żelletẹt o̊tet kẹro̊cnec (14) Es vala iç o̊rdo̊go̊t ki veto̊ ẹṣ a' vala nẹma, ẹṣ micor ki vette uolna az o̊rdo̊go̊t megżolala a' nẹma, ẹṣ čudalkottac a' ǵo̊lekẹzetẹc, (15) nẹmeľľec kẹdẹg o̊ko̊zzo̊llo̊c moṇdottac Belzẹbuppal o̊rdo̊go̊c feiẹdelmėuel vetiki az o̊rdo̊go̊ket, (16) ẹṣ ẹǵebec kẹſẹrtuẹṇ meṇńi ielẹnſẹget ko̊uetnẹc vala o̊ to̊llo̊ (17) O̊ kẹdẹg hoǵ lata o̊ gondolaťťocat moṇda o̊nekic Menden orżag o̊no̊ṇ bennẹ mẹg ożlatot megpużtoltatic ẹṣ haz hazra omol, (18) Es ha kẹdẹg ſathanas o̊no̊ṇ bennẹ megożlatot mikẹnt allapic | o̊ orżaga, mert

136

mondotoc engemet bẹlzẹbuppal ki vetnẹm o̊rdo̊go̊ket, *(19)* Ha
kẹdẹg en belzẹbuppal vetic ki o̊rdo̊go̊ket, [k] tű ſiaitoc kiuel
veticki, Azẹrt o̊c lèznec tű biraitoc *(20)* Bizoń ha en iſtennẹc
vyaual vetẹcki o̊rdo̊go̊ket, ketẹlkẹdetlen tű ko̊zitẹcbe iutot
iſtennẹc orżaga *(21)* Mikor ero̊s feǵueres o̊rizi o̊ gadorat, bẹ-
keſſegben vadnac mẹndenẹc mẹlľekẹt bir, *(22)* Ha kẹdẹg attol
ero̊ſb io̊uend, ẹṣ mẹggo̊zendi eluèżi mẹnd o̊ feǵuerit kicbẹn
bizic vala, ẹṣ o̊ fozlatit elo̊żťa *(23)* Ki ninċ en velem en elle-
nẹm vaǵon, ẹṣ ki nẹm ǵo̊it enuelẹm a' himt *(24)* Mikor a'
ferlẹzetẹs żellẹt ki mẹnẹnd emberbo̊l iar vizetlen heľẹkẹn,
kereſuẹn ńugolmat ẹṣ nẹm leluẹn mond, mẹgfordoloc en ha-
zamba, honnan ki io̊ttẹm, *(25)* ẹṣ micor io̊uẹnd, lẹli ażt ſẹp-
ro̊ckel mẹgtiżtẹituan ẹṣ mẹg èkẹſeituẹn, *(26)* ẹṣ tahat elmẹǵen
ẹṣ vèżen mas hẹt żelletẹket to̊llèto̊l alnocbakat, ẹṣ bemẹnuẹn
lakoznac ot, ẹṣ lèznẹc az embernẹc vtoľi gonozbac az elo̊beliẹc-
nel *(27)* Vǵ lo̊t kẹdẹg micor ezẹket mondana eǵ neminemo̊ ||
nẹmberi a' ǵo̊lekẹzet ko̊zzo̊l fẹlemeluẹn o̊ żauat monda o̊ neki 137
Bodog has ki tẹgẹdẹt viſelt, ẹṣ az emlo̊c kiket em[b]tel, *(28)* Es
o̊ monda Valobizoń Bodogoc kic halgaťťac iſtennẹc igẹiẹt ẹṣ
o̊rizic ażt, *(29)* A' ǵo̊lekẹzet kẹdẹg eǵbe futuan kezdẹ mondani
E nẹmżet alnoc nẹmzet ielẹnſeget ko̊uet ẹṣ ielẹnſeg nẹm adatic
o̊neki, hanẹmċac Ionas prop*het*anac ielẹnſege *(30)* Mẹrt mikẹp-
pen volt Ionas a' niniuiabelieknec ielẹnſẹg vǵan lèżen embernẹc
fia e nẹmzetnẹc, *(31)* Dẹlżegi kiralnẹ fẹlkel itèletben e nẹm-
zetnẹc ferſiaiual ẹṣ mẹg karhoztaťťa o̊ket mẹrt io̊t fo̊ldnec vẹgẹ-
ro̊l halgatni ſalamonnac bo̊lċeſẹgèt ẹṣ imẹ ez naǵob hoǵ nẹm
ſalamon *(32)* Niniviabeli ſerſiac fẹlkelnec itèletben e nẹmzettel
ẹṣ mẹgkarhoztaťťac o̊tet mẹrt můuelkẹttec pẹni*tencia*t Ionaſnac
prẹdicacioiara ẹṣ imẹ e naǵob Ionaſnal *(33)* Senki nẹm ǵoit
żo̊uẹtneket ẹṣ veti reitẹcbe ſẹm a' żapu ala dẹ a' ǵerťa tartora
hoǵ kic bemẹnnec laſſanac vilagot *(34)* Tẹ teſtẹdnẹc żo̊uẹtnekẹ
tẹ żẹmed, ha tẹ żẹmed eǵ | vǵo̊ lend mẹnd tẹ teſtẹd vilagos
lèżen, ha kẹdẹg alnoc lend, tẹ teſtẹd ẹs ſetet lèżen, *(35)* Laſſa-
toc azẹrt hoǵ a' vilag ki tű bennetẹc vaǵon ſetẹt nẹ leǵẹn
(36) ha azẹrt tẹ teſtẹd vilagos lend nẹm valuan ſetetſẹgnec
valami rèżẹt mẹndẹneſto̊l vilagos leżen, ẹṣ mikẹppen villamat-
nac żo̊uètneke mẹguilagoſeit tẹgẹdet *(37)* Es micor bezellene
kẹrè o̊tet a' leualtacnac eǵ neminemo̊ fedelme hoǵ ebẹllenẹc o̊

uele ẹṣ bẹmẹnuén le v̊lo̊ *(38)* A' leualt kẹdẹg kẹzdẹ o̊nno̊n
bennẹ ǵanakoduaṇ moṇdani, mire nẹṃ moſdot volnamẹg az
ebẹd elo̊t *(39)* Es moṇda vr o̊neki Ma tů lẹualtac mẹgtiżtẹitátoc
mẹĺ kůuo̊l vaǵon a' kẹĺhẹn ẹṣ a' katinomon, méĺ kẹdẹg [†] tů
bennetẹc tẹlles ragadozaſſal ẹṣ hamiſſaggal *(40)* Hẹitoc Nẹmde
az ė ki to̊tto̊ mẹĺ kůuo̊l vaǵoṇ to̊tto̊ ażt ẹṣ méĺ belo̊l vaǵoṇ,
(41) De valobizoń mẹĺ fẹlẹttẹ vaǵon aǵǵatoc alamiſnat, ẹṣ imẹ
mẹndẹnẹc tiżtac léznẹc tůnectẹc, *(42)* De iay tůnectẹc lẹualtac
138 kic mẹgdẹzmaĺĺatoc a' mẹntat || ẹṣ a' rutat ẹṣ mẹndẹn kapożtat,
ẹṣ elmuĺĺatoc iſtennẹc mẹndẹn itéletẹt ẹṣ a' żerelmet, ezẹkẹt
kẹdẹg kẹllẹt tẹnnetẹc ẹṣ azokat nẹṃ mẹghaǵnotoc *(43)* Iay
tůnectẹc lẹualtac kic zeretitec a' fo̊ zekẹkẹt a' ſinagogacban ẹṣ
ko̊żo̊netẹket vaſarhelt *(44)* Iay tůnectẹc kic vattoc mikẹnt a'
koporſoc kic nẹm tetnẹc ẹṣ embẹrẹc fẹlẹttec iaruan nẹm tuǵǵac
(45) Feleluẹṇ kẹdẹg ẹǵ némeĺ a' to̊rueń tudoc ko̊zzo̊l moṇda
o̊neki Meſtẹr ezẹkẹt moṇduan bożżoſagot téż můneko̊nc *(46)* Es
o̊ moṇda Es tůnectẹc to̊ruẹṇtudocnac iay kic terhẹckel mẹgter-
heltẹc embẹrẹket, mẹĺĺec nẹṃ viſeltethetnec ẹṣ tů ẹǵ vyotockal
ſẹm illetitec a' terheket *(47)* Iay tůnẹctẹc kic mẹgrakiatoc a'
p*ro*ph*et*acnac koporſoiocat, tů atáitoc kẹdẹg mẹgo̊ltẹc azocat
(48) Bizońaba tanoĺĺatoc, mẹrt kẹduelitec tů atáitocnac můuel-
kẹdetẹkẹt, mẹrt bizońaba o̊k mẹgo̊ltẹc azocat, tů kẹdẹg mẹgrak-
iatoc o̊ koporſoiocat, *(49)* ẹṣ azẹrt iſtennẹc bo̊lčeſẹge moṇda,
Ereżtẹc azochoz p*ro*ph*et*acat ẹṣ ap*osto*locat, ẹṣ azoc ko̊zzo̊l mẹg-
o̊lnec ẹṣ v̊ldo̊znec, *(50)* hoǵ mẹgko̊|uetteſſẹc mẹndẹṇ p*ro*ph*et*ac-
nac vérec e nẹṃzetto̊l ki elo̊tlẹtẹt vilag kezdetito̊l foguan,
(51) igaz abelnec vẹréto̊l foguan Zachariaſnac vẹreiglen ki el-
uezẹt az ẹǵhaz ko̊zo̊t ẹṣ az oltar ko̊zo̊t, vǵ moṇdoc tůnectẹc
hoǵ mẹgko̊uettetic e nẹmzetto̊l *(52)* Iay tůnectẹc to̊ruẹń tudoc
kic vo̊ttẹtec tudomannac kulčat, tů benẹṃ mẹntetẹc ẹṣ azocat
kic bemẹnnẹc vala mẹgtiltottatoc *(53)* Mikor kẹdẹg ezẹkẹt
moṇdana o̊nekic kezdẹnẹc a' lẹualtac ẹṣ a' to̊ruẹń tudoc nehe-
zén o̊ ellene allanioc ẹṣ o̊ żaiat berekeżteniec ſokacrol *(54)* alnol-
koduan o̊neki, ẹṣ kẹreſuẹṇ valamit fognioc o̊ żaiabol hoǵ mẹg
vadolnac o̊tet

xij - ẹd

Soc ǵo̊lekẹzet kẹdẹg ko̊rűo̊l aluan, uǵ hoǵ o̊n ẹǵmaſt
mẹgnomodnac kezdẹ mondani o̊ taneituaűinac Fiǵelmezietẹc a'
lẹualtacnac kouażitol ki mondatic kẹpmutalatnac, *(2)* Sẹmmi
kẹdẹg oľ fėdėzet ki nẹm mẹgielẹntetic, ẹṣ ſẹṃmi oľ reitėc ki
nẹṃ mẹgtudatic, *(3)* mẹrt mẹľľẹt ſetẹtecbẹṇ moṇdottatoc vilag-
ban mondatnac, ẹṣ mėľľẹkẹt || fůlecben bezėllẹttetẹc ẹṣ hayla- 139
kocban prẹdicaltatnac haiazatokon *(4)* Moṇdom kẹdẹg tůnectẹc
en baratimnac, hoǵ nẹ yeǵǵetẹcmẹg azoctol kic teſtėtėkẹt mẹg-
o̊lic ẹṣ niṇč annac utama toabba mit tẹǵenẹc, *(5)* Mẹgmutatom
kẹdẹg tůnectẹc kit fėlletẹc, fėľlėtẹc kẹdẹg o̊tet ki mi vtan
mẹgo̊lend hatalmat val erẻżteni pokolba, uǵ moṇdoc tůnectẹc
eżt fẹľľėtec *(6)* Nẹmde o̊t verebec adatnac ẹǵ fel pėnzen ė, ẹṣ
ẹǵ azoc ko̊zzo̊l ninč feledetben iſten elo̊t, *(7)* de ẹs tů fẹtẹcnẹc
mẹndẹṇ fůrti mẹgżamlaltattac, nė akariatoc azẹrt fẹlnetec mẹrt
ſoc verebecto̊l iobbac vattoc tů, *(8)* Mondom kẹdẹg tůnectẹc,
Mẹndẹn valaki valland engẹmet embẹrẹc elo̊t, embẹrnẹc fia ẹṣ
valľa o̊tet iſtennẹc anǵali elo̊t *(9)* Ki kẹdẹg mẹgtagadand em-
bẹrẹc elo̊t mẹgtagattatic iſtennẹc anǵali elo̊t *(10)* Es mẹṇdẹṇ
ki moṇd igėt embẹr fia ellen mẹgbočattatic o̊ neki Annac kẹdẹg
ki karoṃland ſcent żellẹt ellen nẹṃ bočattaticmẹg *(11)* Mikor
kẹdẹg viżnẹc tůto̊ket ſinago|gacba ẹṣ a' meſtẹrẹchez nẹ akariatoc
żorgalmaznotoc mikėppen auaǵ mit feleľľetẹc, auaǵ mit moṇǵa-
toc, *(12)* mẹrt .ſ. żellet tanẹit tůto̊ket az v̊do̊ben mit kẹllẹſſẹc
mondanotoc *(13)* Monda kẹdẹg o̊neki nẹmėľ a' ǵo̊lekėzet ko̊zzo̊l
Meſtẹr monǵad en aťamfianac, hoǵ ozia mẹg en velẹm az
o̊ro̊ko̊t *(14)* Es o̊ monda annac Embẹr ki żerzet engẹmet biroua
auaǵ ożtoua tů raitatoc *(15)* Es monda azocnac Laſſatoc ẹṣ
o̊rizkẹǵǵetẹc mẹṇdẹṇ fo̊ſuẹnſegto̊l, mẹrt niṇč valakinec o̊ ėlete
a' bo̊ſẹgben, ezẹc ko̊zzo̊l mẹllekẹt bir *(16)* Monda kẹdẹg ezẹcnẹc
e haſoṇlatot moṇduan Eǵ nėminemo̊ kazdag embẹrnẹc fo̊ldo̊
hozo̊t bo̊ ǵimo̊lčo̊ket, *(17)* ẹṣ gondolľauala o̊n bennẹ moṇduan,
mẹǵǵec hoǵ niṇčen houa takariam en ǵimo̊lčimet, *(18)* Es
moṇda Eżt tẹzem mẹg to̊ro̊m en čůro̊met ẹṣ naǵobban alkotom,
ẹṣ oda ǵo̊ito̊c mẹṇdẹnẹkẹt mẹľľec lo̊ttec ennekẹm ẹṣ en iauimat
(19) ẹṣ moṇdoc en lẹlkẹmnẹc Lẹlkẹm ſoc iauid vadnac ſoc

140 eżtendo̊cbeṇ zẹrzettettẹc, ńugoǵǵal || eǵel iǵal ẹṣ ǵeńerkeǵǵel
(20) Monda kẹdẹg annac iſten Hėit ez ẹyel tė lėlkẹdet mėgkėric,
ẹṣ a' kikẹt alkottal kiẹi lėznẹc, *(21)* iǵen vaǵon ki o̊maganac
kėnčez ẹṣ neṃ kazdag iſtenbeṇ *(22)* Es moṇda o̊ tanẹituańinac
Azẹrt moṇdom tůnectẹc Nẹ akariatoc żorgalmazoc lẹnnẹtẹc tů
lėlkėtėcnẹc mit ẹǵetẹc ſẹ tů teſtẹtẹcnec miuel ruhaziatoc *(23)* Mẹrt
a' lėlec naǵob hoǵ nẹm az ẹtec ẹṣ a' teſt naǵob hoǵneṃ a'
ruhazat *(24)* Laſſatoc a hollocat, mẹrt neṃ vetnẹc ſẹm aratnac
kienẹc niṇč pinceiẹc ſẹm čůro̊c ẹṣ iſten ėlteti azocat mẹnt inkab
tů o̊regbec vattoc azoctol *(25)* Ki kẹdẹg tů ko̊zzo̊lletẹc gondol-
uan toldhat ẹǵ ko̊ńo̊cnẹiet o̊ allaťťahoz, *(26)* azẹrt ha meľ
kůſſeb ſẹm tehetitec az ẹǵebiro̊l mit żorgalmaztoc *(27)* Laſſatoc
a' mezo̊nec liliomit mikėppen no̊nẹc, neṃ muṇkalkodnac ſem
fonnac, Mondom kẹdẹg tůnectẹc, mẹrt ſalamon mẹṇd o̊ dičo̊ſė-
gėbeṇ nẹm ruhażtaticuala mikėppen ezẹc ko̊zzo̊l eǵ *(28)* Ha
azẹrt a żẹnat ki ma a' mezo̊n vaǵon, ẹṣ hol|nap a' kalonǵaba
erežtẹtic iſten iǵ ruhazia mẹnt inkab tůto̊ket keuẹs hůto̊uec,
(29) ẹṣ tů nė akariatoc kereſnẹtẹc mit ẹǵetẹc auaǵ mit iǵatoc,
ẹṣ nẹ akariatoc magaſon emelkėdnėtec, *(30)* mẹrt mẹṇd ezẹket
kereſic e uilagnac pogani, tuǵǵa kẹdẹg tů aťatoc mẹrt ezẹc-
nelkůl zůko̊ſlo̊to̊c, *(31)* De valobizoń elo̊żer kereſſẹtec iſtennẹc
orżagat ẹṣ o̊ igaſſagat ẹṣ mẹṇd ezẹc adatnac tů nectẹc *(32)* Nẹ
akariatoc fėlnetec kůſded čorda, mẹrt kėllẹtėt tů aťatocnac
orżagot adni tůnectẹc, *(33)* aǵǵatoc el mėľľẹket birtoc, ẹṣ aǵ-
ǵatoc alamiſnat, alkoſſatoc tů magatocnac ſakocat kic mẹgneṃ
auolnac foǵatkozatlan kẹṇčet, meńben houa vr neṃ ko̊zelẹithet,
ẹṣ moľ mẹg nẹm ſẹṃmiẹiti, *(34)* mert hol vaǵon te kẹṇčed
oth vaǵon te żůued ẹs, *(35)* Lẹǵenec tů farčoktoc mẹgżorẹituan,
ẹṣ ẹgo̊ zo̊uẹtnekẹc tů kezetẹcben, *(36)* ẹṣ tů ẹǵenlo̊c embereckẹl
o̊ vrokat varockal, mikoron mẹg fordoľľon a' meńekezo̊bo̊l ||
141 hoǵ micor mẹgio̊uend ẹṣ koltagand ſietelmel mẹgńiſſanac o̊neki
(37) Bodogoc a' żolgac kikẹt micor io̊uend az vr lėlend viǵa-
zattoc Bizoń moṇd*om* tůnectec hoǵ mẹgżorẹiťa o̊ṇmagat ẹṣ le
ůlteti azocat ẹṣ menuėn żolgal o̊nekic, *(38)* ẹṣ ha io̊uend az
ėynẹc maſod viǵazaťťa koron, ẹṣ ha harmad viǵazaťťa koron
io̊uend ẹṣ uǵ lėlendi bodogoc a' żolgac, *(39)* Ežt kẹdẹg tuǵǵatoc
mẹrt ha tudna a' hazi aťa meľ v̊do̊n az vr io̊no̊ viǵazna valo-
bizoṇ ẹṣ neṃ hadna mẹgaſni o̊ hazat, *(40)* ẹṣ tů lẹǵetẹc kẹżec,

mert mel ido̊n nem alaiťatoc io̊ embernec fia *(41)* Monda kedeg
o̊neki peter Vram mů hozianc mondod ė e pelda beżedet *avaǵ*
mendenechez, *(42)* Monda kedeg vr Kit alaitaż hů ſafarnac es
ildomoſnac kit żerzet vr o̊ hazabeliekėn hoǵ aǵǵa o̊ neki ideiėn
a' buzanac mėrtekėt *(43)* Bodog a' żolga kit micor io̊uend az
vr, lėlendi o̊neki uǵ tėtėt *(44)* Bizon mondom tůnectec, mert
mendenecken melľeket bir żerzi o̊tet, *(45)* Hoǵ ha | mondand a'
żolga o̊ zůuėben, Kėſedelmet teżen en vram io̊ni, es kezdendi
megverni a ǵermekeket, es a lańocat, es enni es ińńa [es meg-
uerni a' ǵermėkėket es a' ľańocat, es enni, es ińńa,] es megrė-
żegedni, *(46)* io̊ a' żolganac vra a' napon kin nem remėnli, es
az ido̊n kin nem tuǵǵa, es megożťa o̊tet, es o̊ rėżėt veti a'
hitleneckel *(47)* A' żolga kedeg ki meg eſmerte vranac akaraťťat
es nem tėżen o̊ akaraťťa żerent verettetic ſoc čapaſockal
(48) Mendenec kinec ſoc adatot ſoc ko̊uettetic o̊to̊llo̊, es kinec
ſokat ko̊lčo̊no̊żtenec to̊bbet kėrnec o̊to̊llo̊, *(49)* Tůzet io̊ttem
ereżtenem fo̊ldre, es mit akaroc hanemčac hoǵ meggerieǵǵen,
(50) Kereztſeggel kel kedeg megkereżteltetnem, es mikėppen
kenżereitetem mignem megto̊kėlleſſec, *(51)* Alaiťatoc ė, mert
bėkeſeget io̊ttem ereżtenem fo̊ldre Nem mondom tůnectec, de
valażtaſt, *(52)* mert ľeżnec o̊to̊n etto̊lfoguan eǵ hazban, harman
megożlattac ketto̊ ellen, es ketto̊ harom ellen *(53)* megoż-
latnac Aťa fiu ellen, es fiu aťa ellen, ańa ľańa ellen, meń o̊
napa ellen, || es nap o̊ mėnė ellen *(54)* Mond uala kedeg a ǵo̊- 142
lekėzetecnec, micor latanǵatoc a' ko̊dnec napnugat felo̊l ko̊ltėt,
legottan mondotoc Es io̊, es uǵ leżen, *(55)* Es micor latanǵatoc
auſtert ſuatta mondotoc hoǵ hew lėżen, uǵ lėżen *(56)* Kepmu-
taloc meńnec es fo̊ldnec żemėľėt eſmertetec megbizońeitanotoc,
[ez ido̊t kedeg mikėppen nem bizońeitanotoc,] ez ido̊t kedeg
mikeppen nem bizoneiťatocmeg, *(57)* Es mit kedeg tůno̊n to̊l-
letec nem itėlitec mel' igaz *(58)* Mikor kedeg mėǵ te ellenſė-
geddel a' fedelmhez az utban, ero̊ko̊ǵǵel meg żabadolnod o̊
to̊llo̊, nėtalantal kezbe ad tegedet a' bironac, es a' biro ad
tegedet a' ǵėtro̊nec, es a' ǵėtro̊ ereżt tegedet a' to̊mlo̊čbe,
(59) Mondom teneked Nem ioż ki onnaton, mignem megadod
a' mento̊l vtolſob akčat ės

xiij

Ualanac kẹdẹg nẹmeľľec azon idő̊ben bėżẹluėn ő̊neki a' galilẹabeliecrő̊l, kienẹc pilatoṣ ő̊ vėrẹket elẹǵeitẹttẹ ő̊ aldozatockal, *(2)* Es feleluẹn mọnda ő̊nekic Alaiťatoc ė hoǵ azoc mẹndẹn galilẹabeliecnel bűnő̊ſbec voltanac, mẹrt iľľetẹnẹkẹt żenuettec | *(3)* Nẹm Mondom tűnectẹc de hanẹmha pẹni*tenti*at műuelkẹdendẹtẹc mẹnd azonkėppen elueżtec, *(4)* ẹṣ mikėppẹn a' tizẹnńolć kierc a' toron eſẹt ſiloueban ẹṣ megő̊ltő̊ azocat Alaiťatoc ė mẹrt ẹs azoc bűnő̊ſbec voltak mẹndẹn embẹrẹcnel ihr̄lmben lakocnal, *(5)* Nẹm, De mondom tűnectec, ha pẹni*tenti*at nẹṃ tartandotoc mẹnd azonkẹppen elueżtẹc *(6)* Monǵa vala kẹdẹg e haſonlatot Eǵ nėki valvala fige fat plantaltattat ő̊ ző̊leiėben, ẹṣ iő̊uő̊ kereſuėn ǵimő̊lćő̊t azon ẹṣ nẹṃ lėle *(7)* Monda kẹdẹg a' ző̊lő̊műueſnẹc, yme har*om* eżtendeiẹ vaǵon, mitő̊l foguaṇ iő̊uő̊c, kereſuėn ǵimő̊lćő̊t e figẹ fan ẹṣ nẹṃ lėlec, Medki azẹrt ażt, ẹṣ hoǵ mit foglal fő̊ldet *(8)* Es ez fẹleluẹn mọnda ő̊ neki Vram had el ażt ez eżtendő̊ben, ẹṣ mignẹṃ kő̊rńẹkėt mẹgaſſam, ẹṣ ereżiec ganẹit kő̊rńő̊llő̊ *(9)* Es ha bizoń ǵimő̊lćő̊zẹnd, hanem kẹdẹg iő̊uendő̊uő̊l ki vagiad ażt *(10)* Vala kẹdẹg tanẹito ő̊ ſinagogaiocbaṇ żombatokon, *(11)* ẹṣ imẹ eǵ nemberi,
143 ki valľa vala betegſẹgnẹc żelletėt || tizen ńolć eżtendő̊tő̊lfoguan ẹṣ mẹggő̊rbedẹt vala, ẹṣ mẹndeneſtő̊lfoguaṇ fėlnẹm nėżhet vala, *(12)* kit latotuolna iç hiua ő̊tet ő̊ hozia ẹṣ mọnda ő̊neki, nẹṃbėri mẹgżabadoltal e betegſẹgẹdtő̊l, *(13)* ẹṣ vetẹ ő̊ rẹia kezẹt, ẹṣ żorgalmazatoſt fėligazoltatec ẹṣ dićő̊ueiti uala iſtent, *(14)* Feleluėn kẹdẹg a' ſinagoga fedelme mėltatlankoduaṇ, mẹrt żombaton vigażtotuolna embẹrt Ihc monduala a' ǵő̊lekẹzetnẹc, hat napoc vadnac kicben kėl műuelkẹdni, ezẹcben azẹrt iő̊uetẹc ẹṣ mẹg vigaziatoc, *(15)* Feleluėn kẹdẹg vr, ő̊neki monda Kėp mutalo tű ẹǵmẹndentec żombaton nẹṃ mẹgoǵǵa ė ő̊ tehenėt auaǵ żamarat a' iażoltol, ẹṣ viżi mẹgitatnia, *(16)* Ez Abrachamnac ľańat kẹdẹg, kit en tizen ńolć eżtendő̊tő̊l foguan mẹgkő̊tő̊ző̊t ſathanas, nẹm mẹg kėllėt ė odani e kő̊teltő̊l e żombatnac napian, *(17)* ẹṣ micor ezt mọndottauolna altalkodnacuala mẹnd ő̊ ellenſẹgi, ẹṣ mẹndẹn nėp ő̊rő̊lvala mẹnd azokon, mėľľec dićő̊uő̊l lėznẹc uala | ő̊ tő̊llő̊ *(18)* Monduala azẹrt kiuel ẹǵenlő̊ iſtennẹc

orżaga, ẹṣ kiuel alaitom ażt ẹǵenlo̊nẹc, *(19)* ẹǵenlo̊ muſtar
maggal, kit embẹr vėuẹṇ vet o̊ kertėbe no̊t ẹṣ lo̊t naǵ faia ẹṣ
a' mėńńei rėpėſo̊c mẹgńugottanac o̊ agai alat, *(20)* ẹṣ eſmẹg
monda, Kiuel alaitom ẹǵenlo̊nẹc iſtennẹc orżagat *(21)* Eǵenlo̊
kouażzal kit vẹuẹṇ nẹmbẹri elrẹit harom mẹrćẹ liżtbe, mignẹṃ
mẹṇd mẹg kẹlľen mẹṇdẹneſto̊l *(22)* ẹṣ mẹǵenuala varoſoc żerėnt,
ẹṣ kaſtẹľoczerẹṇt tanẹituan, ẹṣ vtat vtaluaṇ ir̄lmbe *(23)* Monda
kẹdẹg ẹǵ nėmeľ o̊neki Vram ha kẹuėſẹn vadnac kic v̊duo̊zo̊lnẹc
O̊ kẹdẹg moṇda azocnac *(24)* Ero̊ko̊ǵǵetẹc bemẹnnetẹc a' żoros
kapun mẹrt moṇdom tůnectẹc, hoǵ ſokac kereſnẹc bemẹnniec
ẹṣ nẹṃ mehetnẹc *(25)* Es micoron bemẹnẹṇd a' hazi aťa, ẹṣ
berekeżtendi az aitot kezdẹtẹc kůuo̊l allanotoc ẹṣ koltagnotoc
az aiton moṇduan, Vram vram ńiſdmẹg můneko̊ṇc Es fẹleluẹṇ
moṇd tůnectec Nẹm tudlac tůto̊ket honnan valoc lẹǵetẹc, *(27)* Ta-
uoziatoc el en to̊llem hamiſſagnac můuelkẹdo̊i, *(28)* ot lėżen
ſiralm ẹṣ fogacnac || čikorgataſa Mikor lataṇǵatoc abrachamot ẹṣ 144
Iſaakot ẹṣ Iacobot ẹṣ mẹṇdẹn p*ro*phẹtacat iſtennẹc orżagaban
[†] Tů kėdẹg ki v̊zettẹc *(29)* ẹṣ io̊nec napkẹlet felo̊l ẹṣ nap-
ńugat felo̊i ẹṣ mẹgńugożnac iſtẹṇnẹc orżagaban, ẹṣ imẹ vadnac
utolſoc kic valanac elo̊lſo̊c, *(30)* ẹṣ vadnac elo̊lſo̊c kic valanac
utolſoc *(31)* Azon napon vėpėnẹc o̊ hozia a' leualtac ko̊zzo̊l
nẹmẹlľec moṇduaṇ o̊neki Mẹńki ẹṣ mẹń ẹl innetẹn mẹrt hẹrodes
mẹgakar tẹgẹdet o̊lni *(32)* Es moṇda azocnac Mẹńńetẹc ẹṣ
moṇǵatoc a' rauażnac, im o̊rdo̊go̊ket vetẹcki ẹṣ egėſſẹgeket
tėżec ma ẹṣ holnapon ẹṣ harmadnapon mẹgto̊kėlletẹm, *(33)* de
valobizoń ennekẹm kėl iạrnom ma ẹṣ holnapon ẹṣ az vtan
valo napon, mẹrt nẹṃ foglal veżẹdelm p*ro*ph*et*at Ihr̄lm kůuo̊l
(34) Ihr̄lm ihr̄lm ki mẹgo̊lż p*ro*ph*et*akat, ẹṣ mẹgko̊uezẹd azokat
kic te hoziad ereżtẹttec, Meneżẹr akartam te fiaidat ẹǵbe ǵo̊i-
tenẹm mikẹnt a' madar o̊ fėżkėt o̊ żarńai ala ẹṣ nẹṃ akarad,
(35) imẹ mẹg | haǵatic tůnektec tů hazatoc pużtan Moṇdom
kẹdẹg tůnectẹc mẹrt nẹṃ lattoc engẹmet mignẹṃ io̊yo̊n az ido̊
micor moṇǵatoc aldot ki io̊t vrnac neuėbe

x i i i j

Es uǵ lo̊t micor mẹṇnẹ a' leualtacnac ẹǵ nẹminemo̊ fẹ-
delmėnec hazaba żombaton kėneret enni, ẹṣ o̊k alnokol tarťac

uala o̊tet, *(2)* ẹṣ imẹ ẹǵnẹminemo̊ bel poclos embẹr o̊ elo̊tto̊, *(3)* Es fẹleluẹṇ iç a' to̊ruẹṇ tudocnac ẹṣ a' leualtacnac moṇda, Ha illic żombatokon vigażtani *(4)* Es o̊k vežteglẹnẹc O̊ kẹdẹg ragaduan mẹguigażta ażt ẹṣ elereżtẹ *(5)* Es feleluẹn moṇda azocnac Tű kitẹcnẹc żamara auaǵ tehenẹ a' kutba eſendic, ẹṣ nẹṃ lẹgottan ki vonżia ė ażt żombatnac napian *(6)* Es nẹṃ felelhetẹnec erre o̊neki *(7)* Monǵauala kẹdẹg a' hiuataloſocnac e pėlda beżėdet nėzuėn elo̊ űlo̊ heľẹket valażtananac monduaṇ azocnac *(8)* Mikor hiuattatol a' mėńckẹzo̊be nẹ v̊l' a' fo̊ heľre, nẹtalantal to̊lledto̊l tiżtẹlendo̊b hiuattatot attol, *(9)* ẹṣ tahat
145 io̊uẹn az ki tẹgẹdet ẹṣ amażt || hiutta monǵoṇ[d] tẹnekẹd ad ennẹc a' heľt, ẹṣ tahat [†] pirongaſſal kezdẹd az vtolſo heľt tartanod, *(10)* de micor hiuattatol a' mẹńckẹzo̊be, meń ẹṣ v̊l' az vtolſo heľen, hoǵ micor io̊uend ki tẹgẹdet hiut monǵon tėnekẹd, baratom meń fėl, tahat lẹżen tẹnekẹd dičo̊ſẹg az ẹǵbe ėuo̊c elo̊t, *(11)* mẹrt mẹndẹṇ ki o̊magat fẹlmagażtaťťa alażtatic ẹṣ mẹndẹṇ ki o̊magat alazanǵa fėlmagażtatic *(12)* Monduala kẹdẹg annac ẹs ki o̊tet hiuttauala, Mikor ebẹdet *avaǵ* vačorat tėż, nẹ akariad hiunod tẹ baratidat ſẹm rokonidat, ſem żomżẹdidat ſẹm aťadfiait, ſẹm kazdagokat, nėtalantal o̊k ẹs eſmẹg mẹg vendẹgľenẹc tẹgẹdet, ẹṣ leǵen tẹnekẹd mẹgforbatlat, *(13)* De micor vendėgſẹget tėz hiuy zegẹnẹket ẹṣ bẹnnakat ẹṣ ſantacat ẹṣ vakocat *(14)* ẹṣ bodog lėż mẹrt niṇč honnan megforbatlhaſſac tẹnekėd, mẹrt tẹnekẹd mẹgforbatlatic az igazacnac fẹlkelẹtẹcben *(15)* Ezẹket micor hallottauolna ẹǵnėmeľ az ẹǵembe ẹuo̊c | ko̊zzo̊l moṇda Bodog ki ẹżic kėńeret iſtennẹc orżagaban *(16)* Es o̊ moṇda annac Eǵ nẹmeľ embẹr alkotot naǵ vačorat ẹṣ hiut ſokakat, *(17)* ẹṣ ereżtẹtte o̊ żolgaiat a' vačoranac ideie koran moṇdani a' hiuataloſocnac hoǵ elio̊yenec mẹrt iṃmar mẹgkėżẹitettec mẹndenẹc, *(18)* ẹṣ kezdẹc mẹṇd ẹǵembe maǵocat mẹṇteni Az elo̊ monda, falut vo̊ttẹṃ ẹṣ ki kėl mẹnnem ẹṣ mẹǵlatnom ażt kẹrlec tẹgẹdet mẹnčmẹg engẹmet, *(19)* Es a' maſic monda O̊t iga barmot vo̊ttem, ẹṣ elmėǵec mẹgbizońėitanom azokat, kẹrlec tẹgẹdet menčmẹg engẹmet *(20)* Es a' harmad monda Feleſẹget vo̊ttem ẹṣ azẹrt nẹṃ mehetẹc,*(21)* ẹṣ mẹgfordoluan a' żolga mẹgmoṇda ezẹket o̊ vranac, Tahat mẹgharaguaṇ a' hazi aťa moṇda o̊ żolgaianac Meńki hamar az vċacba, ẹṣ a' varoſnac żẹgẹbe, żẹgẹnẹket ẹṣ bẹnnakat ẹṣ vakocat ẹṣ ſantakat hozih be ide, *(22)* Es moṇda

a' żolga Vǵ lo̊t vram ment parančoltal ẹs meg heľ vaǵon *(23)* Es
monda az vr o̊ żolgaianac Meńki a' żo̊lo̊ ko̊zbe ẹs a' ſůuéńec
ko̊zbe, || ẹs ero̊lteſſed be iůnicc hoǵ teľľécbe en hazam. *(24)* Mon- 146
dom kedeg tůnectec hoǵ e férfiac ko̊zzo̊l kic hiuatalosoc voltac
eǵ ſem koſtolľa en vačoramat *(25)* Mennec vala kedeg ſoc ǵo̊-
lekezetec ůuele ẹs meg fordoluan monda o̊nekic *(26)* Ha ki io̊
en hoziam ẹs nem ǵůlo̊li o̊ aťťat ẹs o̊ ańńat ẹs feléſeget ẹs
fiait, ẹs aťťafiait ẹs hugit Meglen kedeg es o̊ lelket nem lehet
en taneituańom *(27)* Es ki nem viſelendi o̊ kereżtét ẹs iůuend en
vtannam nem lehet en taneituańom *(28)* Mert ki tů ko̊zzo̊lletec
akaruan tornot rakni, nemde elo̊żer vluén megżamlaľľa é o̊
ko̊ltſégét meľľec kéllemeteſec ha vadnac a' megto̊kelletere,
(29) hoǵ mi vtan o̊ fondamentomat megvetendi, ẹs megnem-
végezhetendi mendenec kic laťťac ne kezǵec meg karomlani
o̊tet *(30)* monduan, mert ez ember kezdet rakni tornot ẹs nem
vegeżhettemeg. *(31)* Auaǵ meľ kiraľ menendo̊ hadat tenni mas
kiraľ ellen, nem de elo̊żer vluén meggondoľľa é ha tiżżer ezer-
rel kelhetne o̊ eleibe, ki hużżer ezerrel io̊ o̊ hozzá, *(32)* eǵeb
ként meg meżżo̊l valuan | ko̊uetſeget ereztuén, kéri azocat meľľec
bekeſege, *(33)* igen azert menden tů ko̊zzo̊lletec ki nem megůze-
nendi mendeneket meľľekét bir nem lehet en taneituańom *(34)* Io
a' ſo, ha kedeg a' ſo eleńezendic mibe ſozatic *(35)* ſem kellemetes
ſo̊ldre ſem kamora zekbe de ki vettetic, kinec kedeg vadnac hal-
lando fůlei halgaſſa

X V

Ualanac kedeg o̊ hozia ko̊zeleito̊c a' ieles bůno̊s můuelke-
detbelice, ẹs a' bůno̊ſo̊c hoǵ halgatnac o̊tet, *(2)* ẹs morognac-
uala a' leualtac ẹs az iraſtudoc monduan, mert e bůno̊ſo̊ket
fogad ẹs éżec ůuelec *(3)* Es monda azoenac e példabeżedet
monduan *(4)* Ki tů ko̊zzo̊lletec az ember, kinec vaǵon zaz iuha,
ẹs ha elueztend eǵǵet ezec ko̊zzo̊l nemde meghaǵǵa é a' kilenc
żaz kilencét a' kietlenben, ẹs elmeǵen ahhoz ki el veżet vala,
mignem meg leľľe aźt, *(5)* ẹs micor meg lelendi aźt veti o̊ kar-
iara o̊ro̊luén *(6)* ẹs haza iůuén eǵbe hya o̊ baratit ẹs o̊ żom-
żedit monduan azoenac eǵembe o̊ro̊ľľetec en velem mert meg
leltem en iuhomat || ki el vezetuala, *(7)* Mondom kedeg tůnec- 147

tẹc hoǵ uǵan o̊ro̊m lėżen mẹńben ẹǵ bűno̊ſo̊n pẹni*tenci*at mű-uelkẹdo̊n inkab hoǵ nẹṃ kilenć żaz kilenćẹn kic nẹṃ żűko̊ſo̊c pẹni*tenci*analkűl *(8)* Auaǵ meľ nẹṃbẹri valuan didragmat, ẹṣ ha elueżtendi az ẹǵǵic dragmat, nẹṃde żo̊uėtnekẹt ǵoit ė, ẹṣ mẹg-forgaťťa ė a' hazat, ẹṣ żerelmeſt mẹg kereſi mignẹṃ mẹg leľľe *(9)* ẹṣ micor lėlendi ẹǵbẹ hya o̊ ażżoń baratit, ẹṣ, żomżėdit monduan, ẹǵembe o̊ro̊ľletẹc en velẹm, mẹrt mẹg leltem a' drag-mat kit el veżtẹttem vala, *(10)* uǵ moṇdoc tűnectec o̊ro̊m lėzen iſtennẹc anǵali elo̊t, ẹǵ bűno̊ſo̊n pẹni*tenci*at tarton *(11)* Moṇda kẹdẹg ẹǵnẹminemo̊ embẹrnẹc valanac kẹt fiai, *(12)* ẹṣ moṇda azoc ko̊zzo̊l az ifiab [†] aťťanac, aťa aǵǵadmẹg ennekẹm a' iobol rėzemet meľ engẹmet illet ẹṣ mẹg ożta o̊ neki a' vaǵot, *(13)* ẹṣ nẹṃ ſoc napoc utan mẹṇdẹnėket ẹǵbe ǵo̊ituėn, az ifiab fiu eleredẹt żarandoclani meżże valo orżagba, ẹṣ ot eltẹkozlotta o̊ iauat ėluẹn belendeſo̊l *(14)* ẹṣ mi utan mẹṇdẹnẹket mẹg | ẹmėż-tetuolna lo̊t naǵ ehſẹg azorżagban, Es o̊ kezdẹ ńauaľgania *(15)* ẹṣ el mėne, ẹṣ az orzagbeli polgar ẹǵǵichez ẹǵǵeſo̊lo̊, ẹṣ erėżtẹ o̊tet o̊ faluiaba hoǵ o̊riznẹ diznocat, *(16)* ẹṣ kẹuaṇńa vala o̊ haſat be to̊lteni a' malatacbol kiket a' diznoc ėżnẹc vala, ẹṣ ſenki ſẹm aǵǵauala o̊ neki *(17)* O̊ kẹdẹg o̊no̊nbelẹ fordoluan moṇda, mẹne berẹſẹc bo̊uo̊lko̊dnẹc keńereckel en aťam hazaban En kẹdẹg ith ehhel eluezẹc, *(18)* fẹlkelec ẹṣ elmẹǵec en aťamhoz ẹṣ moṇdoc o̊ neki, Aťa bűnho̊ttem mẹńben ẹṣ tẹ elo̊tted *(19)* iṃmar nẹṃ vaǵoc mėlto hiuattatnoṃ te fiadnac, tėǵ engẹmet mikẹnt a' te berẹſẹd ko̊zzo̊l ẹǵǵet, *(20)* Es fėl keluẹṇ io̊uo̊ o̊ aťťahoz, Mikor kẹdẹg mẹg meżże volna lata o̊tet o̊ aťťa, ẹṣ irgalmaſſaggal mozdoltatẹc, ẹṣ eleibe futuan eſẹc o̊ ńakara mẹgapoluan o̊tet *(21)* ẹṣ moṇda o̊ neki a' fiu, Aťa bűn-ho̊ttem mẹńben ẹṣ tẹ elo̊tted iṃmar nẹṃ vaǵoc mėlto hiuattatnoṃ tẹ fiadnac *(22)* Moṇda kẹdẹg az aťa o̊ żolgainac Hamar hozia-toc az elo̊ ſtolat, ẹṣ o̊lto̊zteſſẹtec mẹg o̊tet, ẹṣ aǵǵatoc o̊ neki ǵűro̊t o̊ kezẹbe, ẹṣ ſarut o̊ labaiba, *(23)* ẹṣ hoziatoc ko̊uer ||
148 boriut ẹṣ o̊ľľẹtẹcmẹg, ẹṣ ẹǵo̊nc ẹṣ ǵėńerkẹǵǵo̊nc *(24)* mẹrt ez en fiam mẹgholt vala ẹṣ mẹgeleuenẹdẹt, el uezėtuala ẹṣ mẹg-lėlettetẹt, ẹṣ kezdẹnẹc mẹṇd ǵeńerkẹdniec *(25)* Vala kẹdẹg az o̊ ideſb fia a' mezo̊n, ẹṣ micor haza io̊uo̊ ẹṣ a' hazhoz ko̊zelei-tene halla a' hangoſlatot ẹṣ a' kart, *(26)* ẹṣ hiua ẹǵǵet a' żolgac ko̊zzo̊l ẹṣ kerdẹ mik volnanac ezẹc, *(27)* Es o̊ moṇda

oͦneki Te̱ at́adfia ioͦuoͦ haza ẹṣ te̱ at́ad oͦloͦme̱g koͦuer boriut me̱rt ege̱ſſe̱gben voͦttoͦ ażt *(28)* Mėltatlankodec ke̱de̱g ẹṣ nem akara beme̱nni, Oͦ at́t́a aze̱rt [ke̱de̱g] ki ioͦue̱n ke̱zde̱ kėrni oͦtet, *(29)* Es ez fe̱lelue̱n mo̱nda oͦ at́t́anac Ime ez enne eżtendoͦcben żolgaloc te̱neke̱d, ẹṣ fonha te̱ parančolatodat elne̱m mulattam, ẹṣ fonha ne̱m attal ennekem keček ollot hoǵ en baratimmal ǵėńe̱rke̱dnėm, *(30)* de mi utan e te̱ fiad ki be ńelte̱ oͦ iauat ioͦt koͦuer boriut oͦltel me̱g oͦ neki *(31)* Es mo̱nda annac Fiam te̱ me̱ndenha vele̱m vaǵ, ẹṣ me̱nd az ene̱im tieid *(32)* Ke̱l vala ke̱de̱g ǵėńėrke̱dnoͦnc ẹṣ oͦroͦlnoͦnc, me̱rt a' te̱ at́adfia me̱gholtuala ẹṣ me̱g eleuene̱det elneże̱t vala ẹṣ me̱gle̱lettetėt

xvj |

Monduala ke̱de̱g oͦ tane̱ituańinac, Vala ̄eǵ ne̱minemoͦ kazdag ember kine̱c vala folnaǵa, ẹṣ ez me̱golčarlatot oͦ nala monnal elte̱kozlottauolna oͦ iauit *(2)* Es hiua oͦtet ẹṣ mo̱nda oͦneki E mit halloc te̱ fe̱loͦlled aǵǵad żamat te̱ folnaǵkodatodnac me̱rt immar ne̱m folnaǵkodhatol toabba *(3)* Monda ke̱de̱g a' folnaǵ oͦn benne̱ Mit tėǵec, me̱rt en vram eluezi entoͦllem e folnaǵſagot, nem aſhatoc, koldoltomat altallom, *(4)* tudom meććek, hoǵ micor eltauożtatandom e folnaǵſagtol fogaǵǵanac enge̱met oͦ hazocba *(5)* Es uǵ e̱ǵbe hiuan oͦ vranac me̱nden adoſit, mo̱nduala az eloͦne̱c Mene̱uel tartozol en vramnac, *(6)* Es az monda oͦ neki Żaz kados olayal Es monda annac Vėǵed te̱ okodat v̊l' ẹṣ irih hamar oͦtuent *(7)* Enne̱c utanna mo̱nda a' maſicnac De te̱ mėne̱uel tartozol, Ki mo̱nda żaz girla buzaual Es oͦ mo̱nda annac Ve̱ǵed te̱ leuele̱det ẹṣ irih nolćzazat, *(8)* Es dičere̱ vr e hamiſſagnac folnaǵat me̱rt ildomoſon toͦtuolna, me̱rt e uilagnac fiai ildomoſbac fe̱neſſe̱gne̱c || fiainal oͦ ne̱mzete̱cben, *(9)* Es en 149
mo̱ndom tůnecte̱c alkoſſatoc tů magatocnac baratocat e hamiſſagnac vaǵabol, hoǵ micor me̱gfoǵatkozandotoc fogaǵǵanac tůtoͦket az oͦroͦc hailakocba *(10)* Ki hů a' kůſſebben az a' naǵobban e̱s hů, Es ki a' keueſben hitlen az a' naǵobban e̱s hamis, *(11)* ha aze̱rt a' hamis vaǵban hůuoͦc ne̱m voltatoc me̱l' tiėte̱c ki hiżen tůnecte̱c, *(12)* ẹṣ ha az e̱ǵebe̱ben hůuoͦc ne̱m voltatoc me̱l' tiete̱c ki aǵǵa tůnecte̱c *(13)* Se̱m e̱ǵ żolga ne̱m żolgalhat ket vrat, me̱rt anaǵ e̱ǵǵiket że̱reti ẹṣ a' maſicat ǵůloͦli auaǵ e̱ǵǵickel

ẹǵǵeſo̊l ẹs a' maſicat utalľa nẹm żolgalhattoc iſtennẹc ẹs mamonnac *(14)* Halľacuala kẹdẹg mẹnd ezẹket a' lẹualtac kic fo̊ſueńec valanac ẹs mẹg mo̊uetic vala o̊tet *(15)* Es monda azoenac Tv̄ vattoc kic igazẹiťatoc tů magatocat embẹrẹc elo̊t, iſten kẹdẹg tutta tů żůucteket, mẹrt mẹľ embẹrẹcnel magaſb vndoc iſtennel *(16)* To̊ruẹń ẹs *prophe*tac Ianoſiglan attolſoguan ẹwanǵẹlizaltatot iſtẹnnẹc orżaga ẹs mẹndẹn hatalmat tẹżen abban *(17)* Konucb mẹnnẹc ẹs fo̊ldnẹc elmulni, hoǵ nẹm a' to̊ruẹnbo̊l ẹǵ apẹxnẹc elmulni, *(18)* Mẹnden ki el | haǵǵa o̊ feleſẹgẹt ẹs maſt vend belendẹzkẹdic ẹs ki a' fèrto̊l elhaǵottat vendi belendẹzkẹdic *(19)* Vala ẹǵ nẹminemo̊ kazdag embẹr ki o̊lto̊zicuala barſonba ẹs biborba, ẹs ǵẹnẹrkẹdicuala mẹndẹn napon fèneſen, *(20)* ẹs vala ẹǵ nèminemo̊ koldos Lazar neuo̊, ki fekżẹn vala o̊ aitara telľẹs varackal, *(21)* kẹuanuan mẹgelẹgedni a' derẹbecbo̊l, mẹľľec hulnac uala le a' kazdagnac ażtalarol, ẹs fenki o̊ neki nẹm aǵǵauala, de io̊nẹc uala az ẹbec, ẹs mẹgúalľacuala o̊ varait, *(22)* Vǵ lo̊t kẹdẹg hoǵ mẹghalna a' koldos, ẹs vitetnẹc az anǵaloctol abrachamnac o̊lèbe, Mẹghala kẹdẹg a' kazdag es ẹs temettẹc pokolba *(23)* Fẹlemeluẹn kẹdẹg o̊ żẹmeit micor volna a' ǵẹtrelmecben, lata meżżo̊l Abrachamot ẹs lazart o̊ o̊lèben, *(24)* ẹs iuo̊ltuẹn monda Aťam abrachạm, irgalmazih ennekẹm, ẹs erezied lazart hoǵ marča o̊ vyanac utolľat a' vizbe ẹs hyedelmeziemẹg en ńeluemet, mẹrt ǵẹtretẹm e langban *(25)* ẹs monda o̊neki Abrachạm Fiam emlekẹzielmẹg, mẹrt foc iokat vo̊ttẹl tẹ èletẹdben ẹs lazar azonkẹppen gonozocat, de ma
150 ez vigażtaltatic || tẹ kẹdẹg ǵẹtretẹl, *(26)* ẹs mẹnd ezẹcben naǵ ko̊zlẹt ero̊ſſeitẹtẹt mů ko̊zo̊tto̊nc ẹs tů ko̊zo̊ttetẹc hoǵ ezẹc kic akarnanac inẹnen tů hoziatoc mẹnni nẹm mehetnẹc, ſẹm io̊hetnẹc ide onnaton *(27)* Es monda Kẹrlec tẹgedẹt azẹrt aťam ereżied o̊tet en aťamnac hazaba *(28)* mẹrt vadnac o̊t aťamfiai hoǵ tanoľľon azoenac ẹs o̊k nẹ io̊yenẹc ide e ǵẹtrelmnẹc heľere *(29)* Es monda o̊neki Abracham Moyſẹſt ẹs *prophe*tacat valnac halgaſſac azocat, *(30)* Es o̊ monda Nẹm aťam Abracham, de, ha ki halottaibol mẹnnẹ o̊ hoziaioc pẹni*tencia*t můuelkẹdnẹnẹc, *(31)* Monda kẹdẹg o̊neki Ha Moyſeſt ẹs a' *prophe*takat nẹm halgaťťac, ẹs ha ki halottaibol fẹlkelend nem hiznec o̊neki

xvij

Es o̊ taṇeituańinac moṇda Lehẹtetlen hoǵ nẹ io̊yenẹc gonozbolatoc Iay kẹdẹg aṇnac ki miat io̊nec *(2)* Iob annac ha malomko̊ vetteſſẹc o̊ ńaka ko̊rńo̊l ẹs vetteſſẹc a' tengẹrbe, hoǵ nẹṃ hoǵ mẹggonozbẹhon ẹǵǵet ez aproc ko̊zzo̊l *(3)* Fiǵelmezietẹc tů magatocnac Ha bůnhendic tẹ benned tẹ atadfia feǵǵedmẹg o̊tet, ẹs ha pẹni*tenti*at můuelkẹdendic bočasmẹg o̊neki, *(4)* ẹs ha heććẹr napiaban | bůnhendic tẹbenned, ẹs ha heććẹr napiaban mẹg fordoland tẹ hoziad moṇduan banom tétẹmet bočas mẹg o̊ neki *(5)* Es moṇdanac az ap*asta*loc vrnac To̊bbihẹdmẹg můneko̊nc hůto̊nket *(6)* Monda kẹdẹg vr Ha vallandotoc hůto̊t mikẹnt muſtar mag moṇdandotoc e žẹdẹrih ſanac ki irtatni, ẹs tengẹrbe plantaltatni, ẹs enged tůnectẹc *(7)* Ki kẹdẹg tů ko̊zzo̊lletẹc val žanto žolgat auaǵ tehen o̊rizo̊t, Kinec a' mežo̊ro̊l mẹgfordoluaṇ moṇǵon lẹgottan o̊neki, Męń el ẹs ůlle, *(8)* ẹs nẹ monǵon o̊ neki kẹzẹh hoǵ vačoraľľaṃ, ẹs žorẹhadmẹg tẹ magadat ẹs žolgaľ ennekẹm, miglẹṇ ẹǵem ẹs iǵam, ẹs ezẹc utan tẹ ẹs ẹǵel ẹs iǵal, *(9)* Minẹṃ val halalatot a' žolganac, mẹrt to̊tto̊ mẹľľekẹt paranč̇olt o̊neki *(10)* Nẹm alaitoṃ Iǵen ẹs tů micor tenditec mẹndeneket mẹľľec paranč̇oltattac tůnectẹc moṇǵatoc kẹlletlen žolgac vaǵonc, mẹľľet kẹllet tenno̊nc to̊tto̊nc *(11)* Es uǵ lo̊t micor mennẹ ic ihrlmbe mẹǵen uala ſamarianac ẹs galilẹanac altalla *(12)* Es micor be mẹnne ẹǵ nẹminemo̊ caſtẹľba, eleibe kẹlẹnẹc || o̊neki tiz poclos fẹrfiac kic mẹgalla- 151
panac mežžo̊l *(13)* fẹlemelẹc žauocat moṇduan Ihc paraṇčolo irgalmazih můneko̊nc, *(14)* Kiket hoǵ lata moṇda Mẹńńetẹc mutaſſatoc magatocat a' papocnac, ẹs uǵ lo̊t micor elmẹnnẹnẹc mẹg tižtoltattac *(15)* Eǵ kẹdẹg azoc ko̊zzo̊l hoǵ lata mẹrt mẹg tižtoltatot mẹgfordolt naǵ žoual felmagažtatuan iſtent, *(16)* ẹs eſẹc o̊ oréaiara o̊ labai elo̊t halalatot aduan, ẹs ez vala ſamaritanus *(17)* Feleluẹṇ kẹdẹg ic moṇda Nẹmde tizen tižtoltattac ė mẹg ẹs az kilenći hol vadnac *(18)* Nẹm lẹlettẹtet ki mẹgfordolna ẹs halalatot adna iſtennec hanẹṃčac ez idegėn nẹṃzet *(19)* Es moṇda o̊neki Kẹľ fẹl ẹs męń el mẹrt tẹ hůto̊d mẹguigažtot tẹgẹdet, *(20)* Kerdẹžtẹtẹc kẹdẹg a' lẹualtactol ha micor io̊ iſtennẹc oržaga Felelẹ o̊nekic ẹs moṇda Nẹṃ io̊ iſtennẹc

orżaga tartattal, *(21)* ẹṣ nẹṃ monǵac, mẹrt auaǵ imẹ amot, mẹrt imẹ iſtennẹc orżaga tů ko̊zo̊ttetẹc vaǵon *(22)* Es moṇda o̊ tanẹituańinac io̊nẹc napoc micor akarnatoc latnotoc embẹr fianac ẹǵ napiat ẹṣ nẹṃ latťatoc *(23)* ẹṣ moṇdnac tůnectẹc imẹ | it ẹṣ imẹ amot, nẹ akariatoc mẹnnetẹc ẹṣ nẹ ko̊ueſſẹtec, *(24)* mẹrt mikẹppen a' villamat villamuan ſẹnlic mẹń alat, azocban mẹlľec vadnac mẹń alat, vǵaṇ lẹżen embẹrnẹc fia o̊ napiaban *(25)* Elo̊żer kẹdẹg o̊neki ẹs kẹl ſokacat żenuedni ẹṣ mẹgutaltatni nẹmzetto̊l, *(26)* ẹṣ mikėppeṇ lo̊t Noẹnac napiban, uǵaṇ lẹżen embẹr fianac napibaṇ, *(27)* ėżnẹc vala, ẹṣ iznac uala, feleſẹget vėżnẹc vala, ẹṣ mėńekėzetbe adatnacuala a' napiglan, mẹlľen bemėne Noẹ a' barkaba, ẹṣ io̊uo̊ a' viz o̊zo̊n ẹṣ elueżte mẹṇdẹnẹket, *(28)* azonkėppen mikẹnt lo̊t Lotnac napiban, ėżnẹc vala ẹṣ iżnacuala, vėznẹc uala ẹṣ arolnac vala plantalnacuala ẹṣ iarnacuala, *(29)* Mẹl' napoṇ kẹdẹg ki mėne lot ſodomabol eſe tůzet ẹṣ bůdo̊s kėneſo̊t mėńbo̊l ẹṣ elueżte mẹṇdẹnẹket, *(30)* e żẹrẹṇt lẹzen mẹl' napoṇ embẹrnẹc fia mẹgielẹntetic *(31)* A' napon ki lẹṇd a' haiazaton, ẹṣ o̊ edẹńe a' hazban, nė żalľon le feluenni azocat, ẹṣ ki a' mezo̊n, azonkėppen nẹ fordolľon hatmegẹ, *(32)* mẹg emlekẹzietẹc Lotnac feleſẹgė-
152 ro̊l, *(33)* Valaki kẹreſendi o̊ lelkẹt v̊duo̊zẹiteni || elueżti ażt, ẹṣ valaki ażt elueżtendi mẹgeleuenėiti azt *(34)* Mondom tůnectec Eyel ketten lėżnẹc ẹǵ aǵban ẹǵǵic eluėtetic ẹṣ maſic mẹghaǵatic *(35)* Ketten lėznẹc o̊rlo̊c ẹgembe, ẹǵǵic eluẹtetic ẹṣ maſic mẹghaǵatic Ketten lẹznẹc a' żanto fo̊ldo̊n, ẹǵǵic eluėtetic, ẹṣ a' maſic mẹghaǵatic *(36)* Feleluẹṇ moṇdanac, Hol vram *(37)* Ki moṇda o̊nekic, Valahol lend a' teſt oda ǵo̊lekėznẹc a' keſeľo̊c ẹs

xviij

Monǵauala kẹdẹg e pẹlda beżẹdet azocnac, mẹrt mẹṇdẹnha kėl imadkozni, ẹṣ ſonha mẹg nẹṃ kėl foǵatkozni, *(2)* Moṇduan Vala ẹǵ nẹminemo̊ biro ẹǵ nẹmel' varoſban ki iſtent nẹṃ fẹliuala ẹṣ embẹrẹket nẹṃ altaluala *(3)* Vala kẹdẹg ẹǵ nẹminemo̊ o̊zueǵ a' varoſban, ẹṣ io̊ vala o̊ hozia moṇduan, Ǵo̊zo̊delmezih mẹg engẹmet en ellenſẹgẹmto̊l, *(4)* ẹṣ ſoc ideiglen nẹṃ akariauala Ezẹc utan kẹdẹg moṇda o̊no̊ṇ bennẹ Es ha iſtent nẹṃ fẹlem ẹṣ embẹrẹket nẹṃ altalloc, *(5)* dẹ maga mert

nehezel en hoziam ez o̊zueǵ mẹǵǵo̊zo̊delmezẹm o̊tet hoǵ vẹge-
zeto̊l io̊uẹn nė żorongaſſon engẹmet [†] *(6)* Monda kẹdẹg vr
Halgaſſatoc mit monḍ e hamiſſagnac biraia, *(7)* Iſten kẹdẹg
neṃ tẹżen | ė ǵo̊zo̊delmet o̊ valaztottinac ẹyel ẹṣ nappal o̊ hozia
kaialtocnac, ẹṣ bẹkeſėget val azocban, *(8)* monḍom kẹdẹg tů-
nectẹc mẹrt hamar mẹgtẹżi o̊ ǵo̊zo̊delmẹket, de valobizoń em-
bẹrnẹc fia io̊uẹn alaitod ė lẹl hůto̊t fo̊ldo̊n *(9)* Monda ẹs nẹmeľ-
ľecnẹc kic o̊n bennẹc biznacuala moṇnal igazac ẹṣ vtalnac uala
ẹǵebeket e pẹlda bezẹdet monduan, *(10)* Ket embẹrẹc mẹnẹnẹc
fel a' tẹmplomba hoǵ imadkoznanac, ẹǵǵic leualt ẹṣ maſic
ieleṣ bůno̊s *(11)* A' lẹualt kẹdẹg aluan ezẹkẹt imaǵǵauala o̊n
bennẹ monḍuan Iſten halat adoc tẹ nekẹd, mẹrt neṃ vaǵoc
mikẹppen ẹǵẹb embẹrec, ragadozoc hamiſſac, to̊ruẹn to̊ro̊c ẹṣ
mikẹppen eieleṣ bůno̊s, *(12)* kẹććėr bo̊ito̊lo̊c hetẹben, dẹzmat
adoc mẹndẹnẹcbo̊l meľľekẹt biroc *(13)* Es a' ieleṣ bůno̊s meż-
zo̊l aluan neṃ akariauala żėmeit fẹlelmelni mẹńbe, De veri uala
o̊ meľľėt monḍuan Iſten kẹǵelmezih ennekẹm bůno̊ſnẹc, *(14)* Bi-
zoń monḍom tů nectec, lẹżallott ez attol mẹgigazoltatuan o̊
hazaba, mẹrt mẹnden ki o̊ magat fẹlmagażtatťa alażtatic, ẹṣ ki
o̊magat alazia fẹlmagażtatic, *(15)* Hoznacuala kėdẹg o̊ hozia
ǵermẹcdedẹkẹt hoǵ illetnẹ || azocat Kit micor latnanac a' tanẹit- 153
uańoc mẹgporẹiťacuala azocat *(16)* Ihc kẹdẹg ẹǵbe hiuaṇ azocat,
monḍa Haǵǵatoc az aprodocat io̊niec en hoziam, ẹṣ nẹ akar-
iatoc mẹg tiltanotoc azocat mẹrt oľľatanokẹ iſtennẹc orżaga,
(17) bizoń monḍom tůnectẹc, valaki neṃ vendi iſtennẹc orżagat
mikẹppen ǵermẹc neṃ mẹǵẹn o̊ belẹ *(18)* Es kerdẹ o̊tet ẹǵ
nėminemo̊ feiẹdelm monduaṇ Io meſtẹr mit tẹuėn biroṃ az o̊ro̊c
ėletẹt *(19)* Monda o̊ neki iç Mit monḍaż engẹmet ionac, ſenki
io banẹmčac iſten o̊ṇmaga, *(20)* Eſmertẹd ė a' parančolatocat
Nẹ o̊ldo̊kih Nẹ belẹndẹzkẹǵǵel, hamistanoſagot nẹ monǵ, orſa-
got nẹ tẹǵ, tiztẹľľẹd tẹ aťadat ẹṣ tẹ ańadat, *(21)* Ki monḍa
Mẹnḍ ezẹkẹt o̊riżtem en iſiuſagomtolfoguan *(22)* Ki haluaṇ iç
monḍa o̊ neki, Mẹg ẹǵ foǵatkozic tẹnekẹd, Mẹndẹnẹket vala-
meľľekẹt vallaż ad el, ẹṣ ad żẹgẹnẹcnẹc, ẹṣ vallaż kenčet mẹń-
ben, ẹṣ io̊y ko̊ues engẹmet, *(23)* Es ezẹc haluaṇ mẹgżomorodẹc
mẹrt igen kazdag vala *(24)* Latuan kẹdẹg iç ennec żomoro
lėtėt monda Mẹľ nehez kic pẹṇżt valnac iſtennẹc orżagaba
be mẹnniec, *(25)* mert ko̊nueb a' teuẹnẹc a' to̊fokon altal mẹṇni

hoǵ nẹṃ a' každagnac iſtennẹc orżagaba be mẹnni, | *(26)* Es mọndanac kic ezẹkẹt halľacuala Es ki v̊duo̊zo̊lhẹt *(27)* Monda o̊nekic, Mẹlľec lehetetlenẹc embẹrnel, lehetőc iſtennel *(28)* Monda kẹdẹg petẹr Imẹ mů mẹghattonc mẹndenẹkẹt ẹṣ ko̊uẹtto̊nc tẹgẹdet *(29)* Ki mọnda o̊nekic Bizon mọndom tůnectec, Senki niṇč ki mẹghaǵaṇǵa hazat, auaǵ żůleit, auaǵ atťafiait, *avaǵ* feleſẹgẹt auaǵ fiait auaǵ żantofo̊ldėt iſtennẹc orzagaiẹrt, *(30)* ẹṣ nẹṃ vẹżen ſockal to̊bbet ez ido̊ben, ẹṣ a' io̊uẹndo̊ vilagban az o̊ro̊c ėletẹt *(31)* Vẹuẹ kẹdẹg iç a' tizẹnket tanẹituańocat ẹṣ mọnda o̊ nekic Imẹ fẹl mėǵo̊ṇc ihr̄lmbe, ẹṣ be teľleſẹdnec mẹndẹnẹc, mẹlľec irua vadnac *propheta*c miat embẹrnẹc fiarol, *(32)* mẹrt adatic poganocnac, ẹṣ mẹgkaromlattatic ẹṣ mẹgoſtorlattatic, *(33)* ẹṣ mi utan mẹg oſtorozanǵac mẹgo̊lic o̊tet ẹṣ harmad napon fẹlkẹl *(34)* Es o̊k ezẹcben ſẹṃmit ſẹm ertėttẹnẹc, Vala kẹdẹg ez igẹ elrẹitẹtẹt o̊to̊llo̊c, ẹṣ nẹm ertic vala mẹlľec mọndatnac vala *(35)* Vǵ lo̊t kẹdẹg micor ko̊zelẹitene Ihẹrichohoz, v̊luala ẹǵ nẹminemo̊ vac az ut fėlẹn koldoluaṇ, *(36)* Es micor hallana a' ǵo̊lẹkẹzetnẹc eleue [†] multat kẹrdi vala mi volna az, *(37)* mọndanac kẹdẹg o̊ neki hoǵ nazarẹthi iç mẹnnẹ *(38)* Es iuo̊lto̊
154 mọnduaṇ || Ihc dauidnac fia irgalmazih ennekẹm, *(39)* ẹṣ kic eleue mulnac vala mẹgporẹiťacuala o̊tet hoǵ vẹżtẹglene, de o̊ naǵǵal inkab kaialtana, dauidnac fia irgalmazih ennekẹṃ *(40)* Mẹgaluan kẹdẹg iç parančola o̊tet o̊ hozia vezettetni, Es micor o̊ hozia ko̊zelẹitẹt volna, kẹrdẹ o̊tet mọnduan *(41)* Mit akarż hoǵ tẹǵec tẹnekẹd, ẹṣ az mọnda, Vram hoǵ laſſac, *(42)* Es iç mọnda o̊ neki Tekẹnč te hůto̊d mẹgv̊duo̊zẹitet tẹgẹdet, *(43)* ẹṣ lẹgottaṇ lata ẹṣ ko̊ueti vala o̊tet fẹlmagaźtatuaṇ iſtent ẹṣ mẹndẹṇ nėp hoǵ lata ada dičėretẹt iſtennec

xix

Es elereduẹṇ iç mẹgiaria vala iẹrichot, *(2)* ẹṣ imẹ ẹǵ fėrfiu Zachẹus neuo̊ ẹṣ ez vala a' ielẹs bůno̊s můuelkẹdetbeliecnẹc fẹdelmẹc ẹṣ o̊ kazdag, *(3)* ẹṣ kereſi vala içt latni ki volna ẹṣ nẹṃ lathaťťa vala a' ǵo̊lekẹzetto̊l mẹrt termettẹl kůſdẹd vala, *(4)* ẹṣ elẹue futuan ſẹlhaga, ẹǵ żėdẹrih fara, hoǵ lathatna o̊tet mẹrt onnan vala mẹnendo̊, *(5)* Es micor a' helre iutotuolna iç fẹltekẹntueṇ lata o̊tet ẹṣ mọnda o̊neki Zachẹ żal le ſietuẹṇ,

mert ma te hazadban kėl ennekem lakoznom, *(6)* es le żalla ſietuen es bėfogada o̊tet o̊ro̊luėn, *(7)* Es micor mendenec latnac morognac | vala monduan mert bůno̊s emberhez żallotuolna *(8)* Aluan kedeg Zacheus monda vrnac Ime vram en iauimnac haſonfelėt żegenecnec adom, es ha valakit valamiben meg čaltam megazonneiat adoc Meg *(9)* monda iç o̊neki mert ma v̊duo̊ſſeg lo̊t e haznac, azert hoǵ o̊ es lėǵen abrachamnac fia, *(10)* (†) meg kereſni es v̊duo̊zeiteni mėl' eluežetuala *(11)* Ezeket azoc haluan, hozia tolduan e pelda bežet monda, Azert hoǵ ko̊zeluolna ihr̄lmhez, mert alaitanac hoǵ ſietelmeſt megielentetnec iſtennec orżaga *(12)* Monda azert Eǵ neminemo̊ nėmes ember mene mežže valo orżagba meguenni o̊nmaganac az orżagot es megfordolni, *(13)* hiuan kedeg o̊ tiz żolgait ada nekic tiz penżt, es monda azocnac, kereſkeǵǵetec, miglen meg io̊uo̊c, *(14)* O̊ polgari kedeg ǵůlo̊ltec uala o̊tet, es ereżtettenec ko̊uetſeget o̊ vtanna monduan, Nem akariuc ennec orżaglat't'at mů raitonc *(15)* Es uǵ *lo̊t* hoǵ az orżag meg veuen megfordolna, es parančola hiuatni a' żolgacat, kicnec a' penżt atta, vala, hoǵ tudna meńńet eǵ mendenic kereſkedet volna *(16)* Io̊uo̊ kedeg az elo̊ monduan Vram te penzed, tiz || pėnżt ńert *(17)* es a' monda neki O̊ro̊l' en io żol- 155
gam es hů mert keueſben voltal hů lėż hatalmat vallo tiz varoſokon, *(18)* Es a' maſic io̊uo̊ monduan Vram te penzed o̊t pėnżt ńert, *(19)* es ennec monda, te es o̊t varoſokon lėǵ, *(20)* Es a' harmad io̊uo̊ monduan Vram ime te penzed kit tartottam katrinćaba takaruan, *(21)* fėltem to̊lled mėrt fene ember vaǵ, vėżed mellet nem vettel es aratod mel'l'et nem vettel *(22)* Monda o̊ neki te zadbol itėllec tėgedet alnoc żolga, tudod uala ė hoǵ fene ember vaǵoc, vėzem mel'l'et nem vettem, es aratom mel'l'et nem vettem, *(23)* es mire nem attad en pėnzemet az ażtalra, es en io̊uėn valobizon vſoraual vo̊ttem volna meg ażt, *(24)* Es az ot allocnac monda Veǵetecmeg o̊ to̊llo̊ a' penżt es aǵǵatoc a' kinec tiz penze vaǵon *(25)* Es mondanac o̊neki Vram tiz penze vaǵon *(26)* Mondom kedeg tůnectec Mert menden vallonac adatic es bo̊uo̊ltetic, attol kedeg ki nem val es az mel'l'et val el uėtetic o̊to̊llo̊, *(27)* de valobizoń az en ellenſegimet kic nem akartac en orżaglatomat o̊ raitoc hoziatoc ide es o̊l'l'ėtecmeg en elo̊ttem *(28)* Es ezec monduan | eleue meǵen vala fėlmenuen ihr̄lmbe *(29)* Es uǵ lo̊t micor ko̊zeleitet volna iç

betphagẹba ẹṣ bẹtaniaba a’ hẹǵre ki hiuatic oliuẹtnac erẹżte kett́o̊t o̊ tanẹituańi ko̊zzo̊l *(30)* mondnan Mẹńńetẹc a’ kaſtẹľba ki tů ellentẹc vaǵon kibe mẹnuẹn lėltėc ẹǵ żamar vehmėt mẹgko̊tuẹn, kin ſonha ſẹm ẹǵ embẹr nẹm v̊lt, oǵǵatocmẹg o̊tet ẹṣ hoziatoc ide, *(31)* ẹṣ ha ki tůto̊kẹt kerdend iǵ monǵatoc o̊neki, mẹrt vr aiẹiťa o̊ żolgalaťťat *(32)* El mẹnẹnec kẹdẹg kic ereżtettecuala ẹṣ mẹg lėlẹc a’ uehmėt allatta mikẹnt mondottauala o̊ nekic *(33)* Azocnac kẹdẹg mẹgodattoc a’ vehmẹt mondanac o̊ vrai o̊nekic mit oǵǵatoc mẹg a’ uehmėt, *(34)* ẹṣ o̊c mon[d]danac mẹrt vr vaľľa o̊ kėllemetẹſſẹgėt, *(35)* Es viuẹc ażt iꞓhoz, Es o̊ ruhaiokat a’ vehẹmre hańuan iꞓt fẹlire v̊ltetẹc, *(36)* O̊ elmẹnuẹn kẹdẹg terẹiticuala o̊ ruhaiocat az vtba, *(37)* Es mꞇcor ko̊zelẹitenẹ oliuẹt heǵẹnẹc lẹito̊iẹre kezdẹnẹc mẹnd a’ lẹżallocnac ǵo̊lekẹzeti, o̊ro̊luẹn dičėrniec iſtent naǵ żoual mẹnd a’ iożagokẹrt kiket lattacuala *(38)* monduan Aldot a’ kiraľ ki io̊t vrnac neuėbe, bėkẹſẹg mẹnben ẹṣ dičo̊ſẹg magaſſagocban [Es a’
156 lẹualtac] ‖ *(39)* Es a’ leualtac ko̊zzo̊l nėmẹľľec mondanac o̊neki Meſtẹr fedmẹg tẹ tanẹituańidat *(40)* Kicnẹc o̊ monda Mondom tůnectẹc mẹrt ha ezẹc vezteglendnẹc a’ ko̊uec kaialtnac *(41)* Es hoǵ ko̊zelẹitetuolna latuan a’ uaroſt ſira o̊raita monduan *(42)* Mẹrt ẹs ha tẹ mẹgeſmertẹduolna, ẹs valobizoń e tẹ napodban mėľ tẹnekẹd bėkeſẹgėdre Ma kẹdẹg elrẹitettec tẹ żẹmeidto̊l *(43)* mẹrt io̊nẹc napoc tẹ belẹd, ẹṣ mẹg ko̊rńẹkẹznẹc tẹgẹd tẹ ellenſẹgid plancal ẹṣ mẹgko̊rńėkẹznẹc tẹgẹdet ẹṣ ẹǵbe żorẹitnac tẹgẹdet mendeno̊nnen *(44)* ẹṣ a’ fo̊ldre terieżtnẹc tėgėdet, ẹṣ tẹ fiaidat kic tẹ benned vadnac, azẹrt hoǵ nẹm eſmertedmẹg tẹ mẹglatatodnac ideiėt *(45)* Es be mẹnuẹn a’ tẹmplomba kezdẹ ki hanni az arolocat ẹṣ a’ vėuo̊ket o̊ bennẹ *(46)* monduan azocnac Iruan vaǵon mert en hazam imadſagnac haza, tů kẹdẹg to̊ttẹtẹc azt toluaiocnac barlangaia, *(47)* Es vala mẹndẹn napon a’ tẹmplomban tanẹituan A’ papoc fẹiẹdelmi kẹdẹg ẹṣ az iraſtudoc ẹṣ a’ nẹpecnẹc ſeiẹdelmi kẹreſicuala o̊tẹt elueztẹniec *(48)* ẹṣ nẹm lėlicuala mit tennẹnẹc o̊neki, mert mẹndẹn nėp v̊ǵeho̊t uala halgatuan o̊tet

X X

Es uǵ lo̊t a' napoc ẹǵǵicben o̊ az nẹpet tanẹitatta, ẹṣ a' tẹmplomban ẹuanǵẹlizalatta, ẹǵbe ǵo̊lekẹzẹnẹc a' papocnac feiẹdelmẹ ẹṣ az iraſtudoc a' uẹnẹckel, *(2)* ẹṣ mọndanac o̊neki Mondmẹg můnekŏnc meľ hatalmal tėzed ezẹket, auaǵ ki atta tẹnekẹd e hatalmat *(3)* Feleluẹn kẹdẹg monda azocnac Kerdlec en ẹs tůto̊kẹt ez igėro̊l feleľ'etẹc ennekẹṃ *(4)* Ianoſnac kerėżtſẹge mẹṇbo̊l vala ė auaǵ embẹrẹcto̊l *(5)* ẹṣ o̊k gondolnac uala o̊no̊ṇ bennec mọnduan mẹrt ha mọndanǵuc mėńbo̊l mọnd azẹrt mire nẹṃ hittetẹc o̊nẹki, *(6)* Ha kẹdẹg mọndanǵuc embẹrẹcto̊l mẹṇd a' nėp mẹgko̊uez můṇket, mẹrt bizońoſoc valanac Ianoſnac igaz *propheta* voltaban, *(7)* ẹṣ felelẹnẹc o̊ nẹṃ tuttokat honnan volna *(8)* Es monda o̊nekic iç En ſẹṃ mọndom tů nectẹc meľ hatalmal tėżem ezẹket *(9)* Kezdẹ kẹdẹg a' nẹpnẹc mọndani pẹlda bėżẹdben Eǵ nėminemo̊ embẹr plantala żo̊lo̊t, ẹṣ ada ażt a' vincẹlerẹcnẹc, ẹṣ o̊ żarandocla ſoc ido̊cben *(10)* Es ideie koran erėżtẹ o̊ żolgaiat a' vincẹlerẹchez, hoǵ adnanac o̊ neki a' żo̊lo̊nec || ǵimo̊lcėben, Kic mẹgueruėn elerėżtẹc o̊tet hyan 157
(11) ẹṣ hozia tolda mas żolgaiat elerėżteni Azoc kẹdẹg ezt ẹs mẹgueruẹṇ ẹṣ bożżoſagockal ǵėtẹruėṇ elerėżtẹc hyan, *(12)* ẹṣ tolda harmadot erėżteni, Kic ażt ẹs mẹg ſẹphėtuėṇ kiuetẹc *(13)* Mọnda kẹdẹg a' żolganac ura, Mit tẹǵec Ereztẹm en żereto̊ fiamat, nėtalantal eżt altaľ'ac micor latanǵac *(14)* Kit micor lattac uolna a' vincẹlerẹc gondolanac o̊no̊ṇ bennẹc mọnduaṇ Ez a' magżat O̊ľ'ůc mẹg o̊tet hoǵ lẹǵẹn miẹnc ez o̊ro̊c *(15)* Es a' żo̊lo̊n kůuo̊l vetuẹṇ mẹgo̊lẹc o̊tet mit tẹzen azẹrt azocnac a' żo̊lo̊nẹc vra *(16)* Io̊ ẹṣ eluėżti a' vincẹlerẹket, ẹṣ aǵǵa a' żo̊lo̊t ẹǵebecnẹc, Ki haluaṇ mọndanac neki Az nẹm lėżen *(17)* O̊ kẹdẹg nėzuẹṇ azocat mọnda, Mi azẹrt a' mėľ iruaṇ vaǵoṇ A' ko̊uet kit mẹgutaltac a' rakoc ez lo̊t a' żẹgeletnẹc feiẹben, *(18)* mẹṇdẹṇ ki eſẹndic a' ko̊re mẹgrazottatic, kire kẹdẹg a' ko̊ eſẹndic mẹgto̊ri ażt *(19)* Es kereſicuala a' papocnac feiẹdelmi, ẹṣ az iraſtudoc az ido̊ben kezẹket rẹia erėżteni, ẹṣ fėlẹc a' nẹpet, mẹrt mẹgeſmertẹc hoǵ hoziaioc mondotta e haſonlatot *(20)* Es alnolkoduan erėżtėnẹc | alnolkodatokat, kic o̊ṇmagocat igazacnac haſonlanac hoǵ mẹgfognac [†] o̊tet o̊ bėżẹdėben, ẹṣ adnac o̊tet

a' feiędelmſęgnec ẹs a' feięldelm hatalmanac, *(21)* ẹs kerdęc
o̊tet moṇduan Meſtęr tuǵǵuc, męrt igazan tanęitaż, ẹs nęm vèzed
embèręcnęc żemęl'ęket, de iſtennęc utat igaſſaggal tanęitod
(22) Illic è můnekòn̊c adot adnonc čażarnac auaǵ nęm *(23)* Męg-
eſmeruęn kędęg o̊ alnolkodatt'okat moṇda azocnac Mit kèſertę-
tęc engęmęt *(24)* mutaſſatoc ennekęm a' pęnżt ki kèpęt val'l'a
ẹs ko̊rn̊o̊l irat't'at Fęleluęn moṇdanac neki čażarẹt, *(25)* Es
moṇda azocnac Aǵǵatocmęg azęrt mèl' čażarę čażarnac, ẹs a'
męl' iſtenę iſtennęc *(26)* ẹs nęm foghatacmęg o̊ igęieèrt a' nę-
pec elo̊t, ẹs čudalkoduaṇ o̊ feleletin veżteglènęc *(27)* Hozia
vępènęc kędęg a' ſaducęoſoc ko̊zzo̊l nęmęl'l'ęc kic męg tagaǵǵac
a' fèlkeletèt ẹs kerdęc o̊tet *(28)* moṇduan Moyſęs irt můneko̊nc,
Ha valakinęc at't'afia męghaland, ẹs ez feleſęget vallot lend, ẹs
ez magzatnalkůl lend, hoǵ vèǵe ażt o̊ at't'afia feleſęggę ẹs fęl
tamażia a' magzatot o̊ at't'afianac, *(29)* Valanac azęrt heten
158 at'afiac, ẹs az elo̊ vo̊n feleſęget || ẹs o̊ męghala magzatnalkůl,
(30) ẹs a' maſod uęuę ażt az ęs męghala fiunalkůl *(31)* azon-
kèppen męṇd heten ẹs nęm haǵanac magzatot ẹs męghalanac,
(32) ẹs mento̊l vtolb a' nęmbęri ęs męghala, *(33)* a' fęlkelet-
ben azęrt kię a' feleſęg ezęc ko̊zzo̊l męrt bizoń męṇd heten
vallottac o̊tet feleſęgo̊l, *(34)* ẹs moṇda o̊ nekic iꝫ E uilagnac
fiai hazaſkodnac ẹs męńekęzetbe adatnac, *(35)* de azoc kic
mèltoc lèznęc a' mas uilagnac ẹs a halottaibol fęlkeletnęc utanna
nęm hazaſkodnac ſęm feleſęgeket nęm vèznęc *(36)* męrt toabba
męg ſęm halhatnac, męrt ęǵenlo̊c vadnac az anǵalockal ẹs
iſtennęc fiai, mèrt lęǵenęc ſcentèletnęc fiai, *(37)* de hoǵ fęlkel'-
l'ęnęc a' halottac Moiſęs mutatta a' bokornal mikęppęn moṇǵa
vrat Abracham iſtenęnęc Iſaac iſtenęnęc ẹs Iacob iſtenęnęc
(38) Iſten kędęg nęm halottakę, de eleuenekę męrt męṇdenęc
èlnęc o̊neki *(39)* Feleluęn kędęg az iraſtudoc ko̊zzo̊l nèmęl'l'ęc
moṇdanac Meſtęr iol moṇdad, *(40)* ẹs toabba ſenki nęm meri-
uala o̊tet kerdeni *(41)* Monda kędęg azocnac Mikèppen moṇǵac
xꝫnac dauid | fia voltat, *(42)* ẹs o̊ dauid moṇd a' pſalmoſocnac
ko̊ńuębeṇ Monda vr en vramuac v̊l' en iogom felo̊l, *(43)* Miglen
veſſęm tę ellenſęgidet tę labaidnac ſamol'a ala, *(44)* dauid azęrt
vranac hya ażt, ẹs mikèppen o̊ fia *(45)* Męṇd a' nępec hallat-
tara kędęg moṇda o̊ tanęituańinac *(46)* Fiǵelmezietęc az iraſ-
tudoctol kic akarnac iarnioc ſtolacban, ẹs żeretnęc ko̊żo̊netęket

vaſarban, ẹs elő żekẹket ſinagogacban, ẹs elő v̊lő heléket vendẹgſẹgẹcben, *(47)* kic beńelic o̊zueǵẹcnẹc hazocat, hoziu imadſagot haſonluaṇ, ezẹc véżnec naǵob karhozatot

xxj [j]

Tekẹntuéṇ kẹdẹg lata a' kazdagocat, kic ereżtic vala o̊ aiandokocat a' gazofilanciumba, *(2)* lata kẹdẹg ẹǵ nẹminemo̊ żegén o̊zueǵẹt kẹt fẹl akča ereżtetẹt *(3)* ẹs moṇda Bizoń moṇdom tűnectẹc mẹrt e żegén o̊zueǵ mẹṇdenẹcnel tőbbet ereżtét, *(4)* mẹrt mẹṇd ezẹc o̊ bo̊uo̊lko̊dẹtẹcből ereżtẹttẹc iſten aiandokit e kẹdẹg abbol meľ o̊ neki foǵatkozatos, ereztẹtte mẹṇd o̊ életẹt meľľet vallot *(5)* Es nẹmeľľecnec a' templomrol beżéllettẹc hoǵ io ko̊ueckẹl ẹs aiandokockal ékeſẹitetét volna moṇda *(6)* ezẹket meľleket || lattoc io̊nẹc a' napoc kicbeṇ nẹṃ haǵatic kő ko̊uo̊n 159 ki nẹṃ mẹg to̊retteſſẹc *(7)* Kerdẹc kẹdẹg o̊tet moṇduan Parančolo micor léżnẹc ezẹc, ẹs méľ ielẹnſẹgec micor kezdnec leṇniec *(8)* Ki moṇda Laſſatoc hoǵ elnẹ hitetteſſẹtẹc mẹrt ſokac io̊nẹc en neuembe moṇduan mẹrt en vaǵoc ẹs az idő elko̊zelẹit, nẹ akariatoc azẹrt mẹnnẹtẹc azoc utan, *(9)* Mikor azẹrt latandotoc hadakat ẹs [†] hitetẹſẹket nẹ akariatoc mẹgyednẹtẹc, ezẹcnẹc kẹdẹg elo̊zer lenniec kél de nẹṃ lẹgottan végezeti *(10)* Tahat monduala nekic Tamad nẹmzet nẹṃzet ellen ẹs orżag orżag ellen *(11)* ẹs léznẹc naǵ fo̊ld indolatoc heľéc żerẹnt ẹs do̊go̊c ẹs ehſẹgec ẹs mẹńúi félelmec, ẹs léżnẹc naǵ ielẹnſẹgec, *(12)* de mẹṇd ezẹc elo̊t vetic tű rẹiatoc o̊ kẹzẹket, ẹs v̊ldo̊żnẹc o̊ ſinagogaiocban elaroluan, ẹs o̊rizetẹcbe vonuaṇ kiraľoc eleibe, ẹs feiẹdelmec eleibe vitettẹc en neuemert *(13)* To̊rtẹnnec kẹdẹg tűnectẹc tanoſagba, *(14)* veſſẹtec azẹrt tű zűuetẹcbe nẹ gondoľľatoc mẹg mit feleľľetẹc, *(15)* mẹrt en adoc żat ẹs bo̊lčeſẹget kinẹc ellene nẹṃ alhatnac, ẹs ellene nẹṃ moṇdhatnac mẹṇd tű ellenſẹgtec *(16)* Elaroltattoc kẹdẹg zűleitẹctől ẹs aťatocfiaitol ẹs rokonitoctol ẹs | baratitoctol, ẹs halallal mẹgǵétérnẹc tű ko̊zzo̊lletẹc, *(17)* ẹs lẹztec ǵűlo̊ſẹgẹcben mẹṇden embẹrẹcnẹc en neuemert, *(18)* ẹs fűrt tű fetẹcről elnẹṃ veż, *(19)* bẹkeſẹgben biriatoc tű lélkẹtẹket *(20)* Mikor kẹdẹg lataṅǵatoc ihr̄lẹmét a' hadtol mẹgko̊rnékeztetni, tahat tuǵǵatoc mert elko̊zelẹit o̊ pużtolaťťa, *(21)* Tahat kic iudéaban vadnac fuſſanac a' heǵẹcre,

ẹs kic o̊ ko̊zepẹtte eltauozianac, ẹs kic a' vidėkẹcben o̊ belẹ nẹ mẹńńenẹc, *(22)* mẹrt ezẹc ǵo̊zo̊delmnẹc napi, hoǵ be teľľėſẹǵǵenẹc mẹndẹnec meľľec iruaṇ vadnac *(23)* Iay kẹdẹg terhefẹcnẹc ẹs żůlo̊knec a' napocban, mẹrt lėzen naǵ żorongatas fo̊ldo̊n, ẹs harag e nẹpnec *(24)* ẹs eſnẹc to̊rnẹc żaiaba, ẹs mẹgfogattatuan vitetnẹc mẹndẹn nẹmzetẹcnẹc ko̊zicbe, ẹs ih̄rlm mẹgńomottatic poganoctol, miglẹṇ beteľľėſẹǵǵenẹc nẹmzetẹcnẹc ideiẹc *(25)* Es lėżnẹc ielẹnſẹgec napban ẹs hodban ẹs čillagocban, ẹs fo̊ldekẹn nẹmzetẹcnẹc żoroṇgataſoc, tengẹr haborolatťanac ẹs habainac żozaťťatol, *(26)* embẹrẹc mẹg ażuan a' fẹlelmto̊l, ẹs a' varodalmtol meľľẹc io̊nẹc mẹnd e uilagra, mẹrt mẹṇńi iożagoc mẹg indoltatnac, *(27)* ẹs tahat latťac embẹrnẹc fiat io̊ni ko̊dbẹṇ naǵ hatalmal ẹs naǵſaggal, *(28)* Ezẹcnẹc kẹdẹg kezd-160 uėn || lenniec tekẹnčetẹc ẹs emeľľetẹcfẹl tů fetẹket mẹrt elko̊zeleit tů żabadſagtoc *(29)* ẹs monda o̊ nekic e haſonlatot Laſſatoc a' figẹ fat ẹs mẹndẹṇ facat *(30)* micor iṃmar o̊ belo̊llo̊c ǵimo̊lčo̊t terẹmtẹndnẹc, mẹrt ko̊zel uaǵon a' ńar, *(31)* uǵan ẹs tů micor latanǵatoc ezẹket lẹnniec tuǵǵatoc mẹrt ko̊zel uaǵoṇ iſtennẹc orżaga *(32)* Bizoń moṇdom tůnectẹc mẹrt nẹṃ mulic el e nẹmzet mignẹṃ mẹndẹnẹc lẹǵenẹc *(33)* Męń ẹs fo̊ld elmulic en ịgėim kẹdẹg el nẹṃ mulnac *(34)* Fiǵelmezietẹc kẹdẹg magatocnac, nẹtalantal mẹgnehczẹǵǵenẹc tů żůuetẹc torkoſſaggal ẹs rėżcgſẹggel, ẹs e uilagnac żorgalmazatoſſagaual, ẹs io̊yo̊n tů ko̊zitẹcbe a' hirtelẹṇ nap, *(35)* mẹrt moṇnal to̊r io̊ mẹndẹnẹcnẹc ko̊zicbe, kic v̊lnẹc mẹndẹn fo̊ldnẹc zẹmeľẹn, *(36)* ẹs uǵ viǵaziatoc mẹndẹn ido̊ben imadkozuan, hoǵ mėltac lẹǵetẹc eltauożtatnotoc mẹnd ezẹkẹt meľľec io̊uendo̊c, ẹs allanotoc embẹr fianac elo̊tto̊ *(37)* Vala kẹdẹg nappal tanẹituaṇ a' tẹmplomban de ẹyel ki menuẹṇ lakozicuala a' hẹǵẹn ki hiuatic oliuẹtnac, *(38)* ẹs mẹndẹṇ nėp żorgalmazicuala o̊ hozia a' tẹm| ploṃba io̊ni halgatni o̊tet

x x i j

El ko̊zelẹit vala kẹdẹg a' pogačacnac iṇnepẹc napia ki moṇdatic huſuẹtnẹc, *(2)* ẹs kereſicuala a' papocnac feiẹdelmi ẹs az iraſtudoc mikėppen ịct mẹgo̊lhetnẹc, de fẹlicvala a' nėpet, *(3)* Bemẹnẹ kẹdẹg ſathanas Iudaſba, ki neuẹżtetic ſcariuthnac

a' tizenkettő kőzzől eǵ *(4)* ẹṣ elmenę ẹṣ bežellę a' papocnac feiėdelmiuel ẹṣ a' mefterẹckel, mikẹppen ōtet elarolna ō nekic, *(5)* ẹṣ ōrōlėnẹc ẹṣ fogadanac ōneki pẹnžt adnioc, *(6)* ẹṣ fogada ẹṣ kerefi vala azokat hoǵ kezbe adna ōtet ǵōlekẹzetnelkůlōn *(7)* Iōuō kẹdẹg a' pogača ėtelnẹc napia kin a' barant kėl vala meg ōlni, *(8)* ẹṣ erežtẹ Pẹtẹrt ẹṣ Ianoft mọnduan, Męńńetẹc kėzehẹtẹcmẹg mūnekōṇc a' barant hoǵ ėǵōnc, *(9)* ẹṣ ōk mọndanac, Hol akarod alkotnonc, *(10)* ẹṣ mọnda azocnac, tů a varofba bemẹnẹttetẹc, elōtōcbe kẹl tůnectẹc eǵ nẹminemō embẹr korfoual vizet viuėn, Kōueffėtec ōtet a' hazba kibe bemẹǵen, *(11)* ẹṣ monǵatoc a' haznac hazi atťanac Meftẹr mọnǵa tẹnekẹd hol vaǵon a' žallas, hol a' barant ėǵem en tanẹituanimmal, *(12)* ẹṣ ō mutat || tůnectẹc naǵ vačoralo helť vettettet ẹṣ ot kẹžehėtec, 161 *(13)* Mẹnuẹn kẹdẹg lėlec mikẹnt mọndot ō nekic iç ẹṣ mẹgkẹzẹitẹc a' barant *(14)* Es micor ideie lōtuolna ẹuẹc ẹs a' tizẹnkettō ō uele *(15)* ẹṣ mọnda ōnẹkic Kẹuanattal kẹuantam a' barant ennẹm tů uelẹtẹc mi elōt žẹnueǵǵec *(16)* Mondom kẹdẹg tůnẹctẹc Mẹrt nẹm ėžem ezt ettōlfoguan, mignẹm beteľľeſẹǵǵec iftennẹc oržaga *(17)* Es vėuẹn a' keľhẹt halalatot ada ẹṣ mọnda Veǵėtec ẹṣ ižiatocmẹg ažt tů kōzōttetẹc *(18)* mẹrt mọndom tůnectẹc, hoǵ nẹm ižom e žōlō vežžōnec nẹmzẹfẹbōl, mignẹm iōyōn iftennẹc oržaga *(19)* Es vėuẹn a' kẹńeret halalatot ada ẹṣ mẹg žẹgẹ ẹṣ ada ōnekic mọnduạn Ez en teftẹm ki tů ėrtetẹc elaroltatic, ežt tẹǵẹtec en emlekẹzetẹmre *(20)* Azonkėppen ẹs a' keľhėt mi vtan vačoraltuolna mọnduan Ez a' keľẹh vy tōrueń en vėrembe ki fokakẹrt elōtletic, *(21)* De valobizoń az engem elarolonac keze en velẹm vaǵọn az ažtalon, *(22)* ẹṣ bizoń embẹrnẹc fia mėǵen mi žerẹnt mẹgvėgežtetėt, De valobizoń iay az embẹrnẹc ki miat | elaroltatic, *(23)* ẹṣ ōk kezdẹnẹc kerđẹzkẹdniec, ọnōṇkōzōttōc, ki volna ō kōzzōllōc ki ōtet elarolando uolna *(24)* lōt vetōkōdet ōnōn kōzōttōc, ki ō kōzzōllōc tẹtnẹc naǵobnac *(25)* Monda kẹdẹg ō nekic Poganocnac kiraľi vralkodnac ō raitoc, ẹṣ kic hatalmat valnac ō raitoc tižt tartocnac hiuatnac, *(26)* tů kẹdẹg nẹm iǵ de tů kōzōttetẹc naǵob lėǵėn mikẹppen a' kůffeb ẹṣ ki fellōl mulo mikẹppẹn a' žolgalo, *(27)* mẹrt ki naǵob, auaǵ ki žolgal, nẹm de ki ůl ė En kẹdẹg vaǵoc tů kōzōttetẹc mikėppen ki žolgal *(28)* Tů kẹdẹg vattoc kic mẹgmarattatoc en velẹm en kėfėrtetimben,

(29) ẹṣ en zẹrzẹc tűnectẹc orżagot mikẹppen en at́am żerzėt
ennekẹm, *(30)* hoǵ ėǵetẹc ẹṣ iǵatoc en velẹm en orżagomban,
ẹṣ v̊ltőc a' zekẹkẹn itėluẹn iſr̄lnec tizẹnket nẹm̄zetẹt *(31)* Mondа
kẹdẹg vr ſimon̄nac Simon ymẹ ſathanas kőuetẹt tűtőket, hoǵ
mẹgroſtalna mikẹppen buzat *(32)* en kẹdẹg kėrtem tẹ ẹrted,
hoǵ mẹgnẹ foǵatkoziẹc te hűtőd, ẹṣ tẹ valamicoron mẹgfordol-
uan̄ mẹgtőkẹll'ed tẹ at́adfiait *(33)* Ki mon̄da őneki Vram kėż
162 vaǵoc tẹ ueled mẹnnẹm ‖ halalra ẹṣ tőmlőćbe, *(34)* Es ő mon̄da
Mondom tẹnekẹd petẹr nẹm̄ żol ma kakas, mig nẹm̄ haromżer
tagaćmẹg engẹmet eſmertẹdet Es monda őnekic *(35)* Mikor
ereżtettẹlec tűtőket 'ſacnalkul ẹṣ taſſol'nalkűl, ẹṣ ſarucnalkűl mi
de nẹm̄ valami foǵatkozot uolt ė mẹg tűnectẹc *(36)* ẹṣ ők mon̄da-
nac, ſẹm̄mi Mon̄da azẹrt őnekic, de ma kinec 'ſakia vaǵon̄
ſẹluėǵe, azonkėppen ẹṣ taſſolt, ẹṣ kinec nin̄ć elaǵǵa ő żoćńaiat
ẹṣ vėǵẹn tőrt őn̄maganac *(37)* Mẹrt mon̄dom tűnectẹc hoǵ mẹg
ennẹc mėl' iruan̄ vaǵon bekėl tẹll'eſẹdni en bennẹm̄, ẹṣ hamiſ-
ſackal żamlaltatot Eṣ mẹrt azoc mėll'ec vadnac en rollam vẹgẹ-
zetẹt valnac *(38)* Es ők mon̄danac Vram im it ket tőr Es ő
mon̄da ő nekic Elẹg *(39)* Es ki menuẹn̄ mẹǵenuala żokaſa
zerẹnt az olaiocnac heǵėre, Kőuetẹc kẹdẹg őtet ő tanẹituańoc
(40) Es micor iutotuolna a' hel're mon̄da őnekic, Imadkoziatoc
hoǵ kėſėrtetbe nẹ mẹn̄ńetẹc, *(41)* ẹṣ ő el tauozẹc ő tőllőc ẹǵ
kő haǵẹitaſnẹ, ẹṣ terdeit lehaituan imadkozicuala *(42)* mon̄duan
At́a ha akarod vẹd el e kẹlhẹt en tőllem, de valobizoń nẹ
lẹǵẹn en akaratom, de tiẹd, *(43)* ielẹnẹc | kẹdẹg őneki anǵal
mẹńből batorẹituan őtet ẹṣ hożia lẹuẹn̄ a' viadalban imad-
kozicuala, *(44)* ẹṣ lőt ő vereie mikẹppen, vėrnẹc ćẹppenete le ćorog-
uan̄ a' főldre, *(45)* ẹṣ micor fẹlkőlt uolna az imadſagbol, ẹṣ
iőt uolna ő tanẹituańihoz, lẹlẹ azocat żomoroſag miat el aluuan,
(46) Es mon̄da őnekic Mit alożtoc kell'etẹc fel imatkoziatoc
hoǵ kėſẹrtetbe be nẹ mẹńńetẹc *(47)* Mẹg ő beżẹllettẹ ymẹ a'
ǵőlekẹzẹt, ẹṣ a' tizenkẹttő kőzzől ėǵ ki mon̄datic Iudaſnac eleue
mull'a vala azocat ẹṣ mẹgkőzelẹitẹ ićt hoǵ mẹgapolna őtet
(48) Ihc kẹdẹg mon̄da őneki Iudas apolattal arolod el embẹr-
nẹc fiat *(49)* Latuan̄ kẹdẹg ezẹc kic ő uelẹc valanac mėl' iőuen̄dő
vala, Mondanac ő neki Vram ha vagionc a' keſſel, *(50)* ẹṣ azoc
kőzzől eǵ ćapa a' papoc feiedelmėnec żolgaiat, ẹṣ el vaga ő
iog fűlėt *(51)* Feleluẹn kẹdẹg ić mon̄da Haǵǵatoc el ẹǵ eddẹg-

len, Es micor illette uolna o̊ fu̇lėt mẹg vigażta o̊tet *(52)* Monda kẹdẹg iꝫ azocnac kic o̊ hozia io̊ttenẹc vala a' papoc feiẹdelminẹc, ẹs az ẹǵhaz meſtẹrinẹc ẹs a' vėnẹcnẹc Ki io̊ttetẹc en hoziam moṇnal toluaihoz to̊ro̊ckel ẹs rudackal, ‖ mẹgfognotoc 163 engẹmet, *(53)* Iollehẹt mẹndẹṇ napon veletẹc voltaṃ volna a' templomban, nẹṃ ńoitottatoc tů kezetẹket en rẹiam, de ez tů idetẹc ẹs ſetẹtſẹgnẹc homal'a, *(54)* Mẹgfoguan kẹdẹg o̊tet viuẹc a' papoc feiẹdelminẹc hazahoz, dẹ petẹr mezzo̊l ko̊ueti vala o̊tet, *(55)* Tůz ǵoituaṇ kẹdẹg a' pituar ko̊zepẹt, ẹs azoc ko̊rńo̊l v̊luėn Petẹr vala o̊ ko̊zepẹttẹc, *(56)* Kit micor latot uolna nẹminemo̊ lẹań a' vilagnal u̇lettẹ ẹs o̊ rẹia tekẹntetuolna, monda Ez ẹs o̊uelẹ vala, *(57)* ẹs mẹg tagada o̊tet moṇduaṇ Nẹmbẹri nẹṃ eſmertem o̊tẹt, *(58)* ẹs keueſennẹ vartatuan mas latuaṇ o̊tet moṇda, Tẹ ẹs azoc ko̊zzo̊l vaǵ, De Petẹr moṇda O embẹr nẹṃ vaǵoc *(59)* Es moṇnal ẹǵ ido̊ ko̊zbe muluan, mas bizoṇ val'l'a vala moṇduan Ez ẹs o̊ velẹ vala, ẹs mẹrt galilẹabeli *(60)* Es moṇda Petẹr Embẹr nẹṃ tudom mit moṇdaż, ẹs lẹgottaṇ mẹg o̊ e beżẹlette kakaṣ żola. *(61)* ẹs mẹgfordoluaṇ vr tekẹntẹ Petẹrt, ẹs mẹgemlekezẹc Petẹr vrnac igẹiẹro̊l mikėppen moṇdot, Mẹrt mi elo̊t kakas żol haromżer tagaćmẹg engẹmet, *(62)* ẹs ki mẹṇuẹn kẹſeruẹṇ ſira | *(63)* Es a' fẹrfiac kic o̊tet tarťacvala karomlatot tėżnec vala o̊neki veruẹṇ o̊tet *(64)* be fẹdẹc o̊ orćaiat, ẹs čapdoſſacuala o̊tet, ẹs kerdicuala o̊tet moṇduan *pro*phẹtizal' můneko̊nc xꝫ ki tẹgẹdet čapot, *(65)* ẹs ẹǵebẹket ſokakat moṇdnacuala karomluan o̊tet, *(66)* ẹs hoǵ nap lo̊t volna ẹǵbe ǵo̊lekẹzẹnẹc a' nėpecnẹc vėni, ẹs a' papocnac feiėdelmi ẹs az iraſtudoc viuẹc o̊tet o̊ tanalčocba, moṇduaṇ Monǵad můnẹko̊nc ha tẹ vaǵ xꝫ *(67)* Es moṇda o̊nekic Ha moṇdandoṃ tů nectec nẹṃ hiżtec ennekẹm *(68)* Ha kẹdẹg kerdendlẹc nẹṃ feleltẹc ennekẹm *(69)* Etto̊l foguaṇ kẹdẹg lẹzen embẹrnẹc fia iſten tehetſẹgėnẹc iogia felo̊l *(70)* Moṇdanac kẹdẹg mẹndẹnẹc Azẹrt tẹ vaǵ iſtennẹc fia Ki moṇda Tů moṇǵatoc mẹrt en vaǵoc *(71)* Es o̊k moṇdanac, Mi tanoſagot kẹuanoṇc mẹgẹs, mẹrt mů magonc hallottuc o̊ żaiabol

x x i i j

Es fẹlkeluẹṇ mẹṇd o̊ ſokaſſagoc, viuẹc o̊tet Pilatoſhoz,
(2) Kezdẹc kẹdẹg o̊tet vadolni monduan Eżt lẹlo̊c, mů nẹpo̊n-
ket elfordẹitatta ẹṣ moṇduan o̊ magat kiralnac, (3) Pilatoṣ
kẹdẹg kerdẹ o̊tet moṇduan Tẹ vaǵ ė ſidocnac kiraľa Es o̊ felel-
164 uẹṇ moṇda Tẹ moṇdod, || (4) Monda kẹdẹg Pilatoṣ a' papoc
feiedelminec ẹṣ a' ǵo̊lekėzetẹcnẹc Sẹm ẹǵ ůǵet nẹṃ lẹlec ez
embẹrben, (5) Es o̊k hatalmaznacuala moṇduaṇ Mẹghaborẹitotta
a' nẹpet mẹṇd iudẹan żėrte, tanẹituan ẹṣ kezduẹṇ galilẹatol-
foguan mẹṇd eddẹglen (6) Pilatoṣ kẹdẹg haluaṇ galilẹat, Kerdẹ
ha galilẹai embẹr volna (7) ẹṣ hoǵ mẹgeſmertẹ, mẹrt hẹrodẹs
hatalma alol volna, ereżtẹ o̊tẹt hẹrodeſhẹz, ki ẹs o̊ Ihr̄lmben
vala e napocban (8) Hẹrodẹs kẹdẹg latuaṇ iċt igen o̊ro̊lo̊, kẹ-
uaṇńa uala kẹdẹg ſoc ido̊to̊lfoguaṇ latni o̊tet, azẹrt mẹrt ſokacat
hallotuala o̊ rolla, ẹṣ remẹnliuala valami ielẹnſẹgẹt o̊ to̊llo̊ latni
(9) Kerdi vala kẹdẹg ſoc beżẹdẹckel o̊tet, ẹṣ o̊ ſẹṃmit ſẹm
felele o̊neki (10) Alnacuala kẹdẹg a' papoc feiẹdelmi ẹṣ az
iraſtudoc alhatatoſt vadoluaṇ o̊tet (11) Mẹgutala kẹdẹg hẹrodẹs
o̊tet, o̊ ſeregẹuel, ẹṣ mẹgkaromla o̊lto̊żtetuẹṇ feiẹr ruhaba ẹṣ
eſmėg ereżtẹ Pilatoſhoz (12) ẹṣ lo̊nẹc a' napon Hẹrodẹs ẹṣ
Pilatos baratoſoc mẹrt annac elo̊tto̊ ellenſẹgeſẹc valanac ẹǵmaſſal,
(13) Pilatos kẹdẹg ẹǵbe hiuan a' papocnac feiẹdelmit, ẹṣ a'
nėpecnẹc meſtẹrit, (14) moṇda o̊ nekic Hożtatoc ennekẹṃ | ẹz
embẹrt, moṇnal a' nėpet elfordẹitatta, ẹṣ čażar adoia mẹgadať-
ťat mẹgtiltatta, ẹṣ imẹ en tů elo̊ttetẹc mẹgkerduẹṇ ſẹṃmi v̊ǵet
nẹṃ lẹlẹc ez embẹrben, ezẹc ko̊zzo̊l melľecben o̊tet vadolľatoc,
(15) de ſẹm hẹrodẹs mẹrt mẹgereżtẹttẹ o̊tẹt mů hoziaṇc, ẹṣ imẹ
ſẹṃmi halalnac mėlto nẹṃ lo̊t o̊ neki (16) Elereżtẹṃ azẹrt mẹg-
feǵuẹn o̊tet, (17) Kėluala kẹdẹg ẹǵǵet elereżteni o̊neki ez ynnep
napon (18) Iuo̊lto̊ kẹdẹg ẹǵẹmbe mẹṇd a' ǵo̊lekẹzet moṇduaṇ
Vẹd el eżt, ẹṣ erezd el můneko̊nc barrabaſt, (19) Ki a' varoſ-
baṇ nėminemo̊ kėſaſag ẹṣ ǵilkoſſag tẹteiẹrt ereżtẹtėt vala a'
to̊mlo̊cbe (20) Eſmẹg azẹrt pilatoṣ, beżẹllẹ o̊ nekic akaruaṇ
elereżteni iċt (21) Es o̊k fẹl iuo̊ltẹnẹc moṇduan Feżẹhedmẹg
feżẹhedmẹg o̊tet (22) O̊ kẹdẹg harmadzer moṇda o̊nekic Miẹrt
mi gonożt to̊t ez embẹr, halalnac ſẹṃmi v̊ǵėt nẹṃ lẹlem o̊

bẹnnẹ, mẹg feddẹm azẹrt ẹṣ elereżtẹṃ o̊tet *(23)* Es o̊c iuo̊ltnẹc
vala o̊ żauockal, *(24)* ẹṣ Pilatos rẹia itėlẹ o̊ kėrėſẹket, *(25)* El-
ereżtẹ o̊ nekic kẹdẹg azt ki az embẹro̊ldo̊kẹſẹrt ẹṣ a' kẹſaſa-
gẹrt ereżtetẹt uala a' to̊mlo̊ćbe, de iꞔt ada o̊ akarat́t́ocnac
(26) Es micor || ki vinnẹc o̊tet foganac mẹg ẹǵ nẹmineṃo̊ 165
Cirẹniai ſimont a' falubol io̊uo̊t Es vetẹc o̊ rẹia a' kereżtėt
viſelni iꞔ utan *(27)* Ko̊ueti uala kẹdẹg o̊tet a' nėpnec ſoc ǵo̊le-
kẹzete, ẹṣ a' nẹṃbẹriẹk kic ſirat́t́acuala o̊tet ẹṣ ǵażol'l'acuala
o̊tet *(28)* Mẹgfordoluaṇ kẹdẹg iꞔ azochoz moṇda Ihr̄lmnẹc l'ańi,
nẹ akariatoc ſirnotoc en raitaz, de ſiriatoc tůno̊ṇmagatokon, ẹṣ
tů fiaitokon, *(29)* mẹrt io̊nẹc napoc kicben moṇdnac Bodogoc
meddo̊c ẹṣ haſac kic nẹṃ żůltenẹc, ẹṣ emlo̊c kic nẹṃ emtetnẹc
(30) Tahat kezdnẹc moṇdani hẹǵẹcnẹc eſſẹtẹc mů rẹianc, ẹṣ
halmocnac fẹdezietẹcbe můṇkẹt, *(31)* mẹrt ha a' ńẹrs faban
ezẹkẹt teżėc az aziuban mi lėzẹṇ *(32)* Vitẹtnẹc uala kẹdẹg mas
ket alnokoc o̊ uelẹ hoǵ mẹgfeżẹitetnẹnẹc *(33)* Es mi utaṇ iuta-
nac a' hel're ki hiuatic kopażlatnac hol mẹgfeżẹitẹc Es a' tol-
uaiokat ẹǵǵikẹt iog fẹlo̊l ẹṣ maſikat balfelo̊l *(34)* Ihc kẹdẹg
moṇduala At́a[s] bočas mẹg o̊nekic mẹrt nẹṃ tuǵǵac mit tėżnẹc,
de mẹgożtuaṇ o̊ ruhaiat ereżtėnẹc ńilakat, *(35)* ẹṣ aluala a'
nėp čudaluaṇ ẹṣ mẹg meueticuala o̊tet a' feiẹdelmẹc moṇduan
ẹǵmaſnac Eǵebet mẹgv̊duo̊zẹitet | o̊ṇmagat v̊duo̊zėhe, Ha ez xpc
iſtennẹc valażtotta, *(36)* Karomlatot tėżnẹc vala kẹdẹg o̊ neki
a' vitezẹc ẹs hozia vẹpuėṇ, ẹṣ ećẹtẹt aduan o̊neki *(37)* moṇd-
uaṇ, Ha tẹ vaǵ ſidocnac kiral'a, v̊duo̊zẹhed tẹṇmagadat, *(38)* Vala
kẹdẹg a' fẹl'l'o̊l irt irat iratuaṇ o̊ fẹlette ẹbẹr bo̊to̊ckel go̊ro̊go̊ckel
ẹṣ dẹiakockal, Ez iꞔ ſidocnac kiral'a *(39)* A toluaioc ko̊zzo̊l
kẹdẹg ẹǵǵic kic čůgnecuala karoml'a[c]uala o̊tet moṇduan Ha tẹ
vaǵ xꞔ v̊duo̊zẹhed tẹṇmagadat ẹṣ můṇkẹt *(40)* Feleluẹṇ kẹdẹg
a' maſic mẹg porẹit́a uala o̊tet moṇduaṇ Sẹm tẹ nẹṃ fėled
iſtent, ki azon karhozatbaṇ vaǵ, *(41)* ẹṣ mẹrt mů bizoń igaz
mẹltakat vėżo̊nc mů můuelkėdeto̊nc żerẹṇt, de ẹz ſẹṃmi gonożt
nẹm to̊t *(42)* Es moṇd vala iꞔnac Vram emlekẹzielmẹg en
rollam micor iutaṇdaz tẹ orżagodba, *(43)* Es moṇda o̊nẹki iꞔ
Bizoń moṇdom tẹnekẹd, ma en uelẹm lėż paradičomban *(44)* Vala
kẹdẹg monnal hatod ido̊, ẹṣ lo̊ttenẹc ſetėtſẹgec kilenćẹd ideig-
len mẹṇd a' fo̊ldo̊n, *(45)* ẹṣ mẹgſetẹto̊lo̊ a' nap, ẹṣ a' tẹm-
plomnac ſoporlaha ko̊zepẹt kettẹ żakaztatẹc *(46)* Es iuo̊ltuẹṇ iꞔ

naǵ żoual moṇda Aťa te kezeidbe aianlom en żellẹtẹmet, ẹs
166 eżt moṇduaṇ || ki lẹhelle *(47)* Latuaṇ kẹdẹg a' Cẹnturio meľ lőt vala dičőuéiti uala iſtent moṇduan Bizoń ez igaz embẹr vala, *(48)* ẹs mẹnd a' ǵőlekėzetẹc kic ẹǵembe valanac e čudaual, ẹs laťťac vala meľľẹc lėżnẹc vala veruẹṇ ő meľľẹket mẹgfordolnac vala *(49)* Alnacuala meżże mẹnd ő eſmerői, ẹs a' nẹmbẹriec kic kőuettẹcuala őtet galilẹabol latuaṇ ezẹket *(50)* Es imẹ ẹǵ Ioſẹph neuő férfiu, ki vala io hirẹs embẹr ẹs igaz, *(51)* Ez nẹm engedẹt uala ő tanalčocnac, ẹs műuelkẹdẹtẹcnẹc Iudẹaban Aromatiabeli varoſbeli, ki ẹs ő varia vala iſtennẹc orżagat *(52)* Ez vẹpẹc Pilatoſhoz, ẹs mẹgkérẹ içnac teſtẹt, *(53)* ẹs eluẹuẹṇ takara ǵolčba, ẹs helhẹtẹ őtet a' ki vait koporſoba, kibe mẹg ſonha ſenki nẹm vettetẹtuala, *(54)* ẹs vala kėżőletnẹc napia, ẹs a' żombat féltetic vala, *(55)* Kőuetuẹṇ kẹdẹg a' nẹmbẹriec kic ő uelẹ iőttenẹc vala, galilẹabol latac a' koporſot, ẹs mikẹppen helhettẹtẹt vala ő teſtẹ, *(56)* ẹs mẹgfordoluan kėżẹitẹnẹc aromatakat, ẹs kenetẹket ẹs bizoń a' paraṇčolat żerẹnt vezteglẹnẹc a' żombaton

x x i i i j

A Zombatnac elő napian, igen holual iőuẹnẹc a' koporſohoz, | velẹc hozuaṇ aromatacat meľľeket alkottacuala, *(2)* ẹs lėlẹc a' kőuet elhengẹreituẹṇ a' koporſorol, *(3)* ẹs be mẹnuẹṇ nẹm lẹlėc vr içnac teſtėt, *(4)* ẹs uǵ lőt micor mẹgfoǵatkożtacuolna, ymẹ ket ſẹrfiac allapanac azoc mellet fėńes ruhaban *(5)* mẹrt kẹdẹg félėnẹc, ẹs ő żemeľeckel a főldre hailananac moṇdanac azocnac [†] mit kereſtẹc ėlőt halottackal *(6)* niṇč it de fẹlkőlt, emlekẹzietẹcmẹg mikẹppen beżẹllet tűnectẹc, micor mẹg galileabaṇ uolna *(7)* moṇduan, mẹrt embẹr fianac elkėl aroltatni bűnős embẹrẹcnec kẹzẹcbe ẹs mẹgfeżẹitetni ẹs harmad napon fẹlkelni *(8)* ẹs mẹgemlekẹżtenẹc ő igėiẹről, *(9)* Es mẹgfordoluaṇ a' koporſotol hirdetẹc a' tizenẹǵnẹc, ẹs mẹnd az ẹǵebicnẹc *(10)* Vala kẹdẹg magdalnai maria ẹs Iohanna ẹs Iacabnac mariaia ẹs ẹǵebec kic ő velẹ valanac meľľec monǵacuala a' tanẹituańocnac, *(11)* ẹs tettetẹc ő előttőc mikẹppen tẹuelgẹnẹnẹc ez igẹc ẹs nẹm hiznẹc vala azocnac *(12)* Petẹr kẹdẹg futa a' koporſohoz, ẹs lehaioluaṇ lata a' lẹllahocat ő magocnac vetuėn, ẹs elmẹnẹ

čudalkoduan o̊no̊ṇ bennẹ hoǵ || mi lo̊t uolna *(13)* Es ketto̊ azoc 167
ko̊zzo̊l, azon napoṇ mẹnnẹc vala az Emaus neuo̊ [†] caſtėĺba,
ki vala hatuaṇ lab fo̊ldnẹ Ihr̄lmto̊l, *(14)* Es o̊k beżẹlnẹc uala
ẹǵmaſnac mẹṇd ezẹcro̊l mẹĺĺec lo̊ttecuala *(15)* ẹṣ vǵ lo̊t, micor
beżẹllenẹnec o̊no̊ṇ ko̊zo̊ttöc, ẹṣ kerdėzkėdnėnẹc, Ihc kẹzelẹituėn
mẹǵenuala o̊ velẹc *(16)* Tartatnacuala kẹdẹg hoǵ nẹ eſmernẹc-
mẹg o̊tet *(17)* Es moṇda o̊nekic Kiẹ e beżẹdec, kiket beżẹllẹ-
tẹc iaruaṇ ẹṣ żomorouac vattoc *(18)* Es feleluẹṇ ẹǵǵic kinẹc
neue Clẹophas moṇda o̊ neki Tẹnmagad ihr̄lmbeli żarandoc
vaǵ, ẹṣ nẹṃ eſmertedmẹg meĺĺec lo̊ttẹc o̊ bennẹ ez napocban
(19) Kicnẹc o̊ moṇda, mẹĺĺec Es moṇdanac neki Nazarẹti ic̨rol
ki volt propheta o̊ můuelkẹdetẹben, ẹṣ bezẹdẹben ẹṣ hatalmas
fẹrfiu iſten elo̊t ẹṣ mẹṇdẹṇ nėp elo̊t, *(20)* Es mikėppen attac
o̊tet a' papoc fẹiẹdelmi, ẹṣ mů fẹiẹdelminc halalnac karhozaťťara
ẹṣ mẹgfezẹitettẹc o̊tet, *(21)* Mů kẹdẹg remẹnĺu̇cuala hoǵ mẹg-
żabadẹitando volna iſr̄lt, ẹṣ ma mẹṇd ezẹc fėlẹt harmad napia
vaǵon iṃmar mi vtan ezẹc lo̊ttec, *(22)* de ẹs nẹmeĺ nembẹriec
mů ko̊zzo̊llo̊nc | valoc mẹgyeżtẹttec ma můnket, Kic vilamodat
elo̊t voltanac a' koporſonal, *(23)* ẹṣ nẹṃ lẹluẹṇ mẹg o̊ teſtẹt
io̊uẹnẹc moṇduaṇ ẹs o̊ṇmagocat anǵali latatot lattocat Kic mon-
ǵac o̊tet ėlni, *(24)* ẹṣ elmẹnẹnẹc nẹmeĺĺec mů ko̊zzo̊llo̊nc a kopor-
ſohoz, ẹṣ uǵan lėlẹc mikẹppen a' nembẹriec moṇdottac, de o̊tet
mẹgnẹṃ lẹltẹc. *(25)* Es o̊ moṇda azocnac O hẹitoc ẹṣ kėſo̊
zu̇uo̊uec hinni mẹṇd azocat mẹĺĺeket beżẹllẹttec prophetac,
(26) nẹṃde ezẹket kẹllẹt ẹ xc̨nac żenuedni, ẹṣ uǵ bemẹṇni o̊
dičo̊ſẹgėbe, *(27)* Es kezduẹn Moyſeſro̊l ẹṣ mẹṇd a' prophẹtacrol
[†] maǵaraz vala o̊nekic mẹṇdẹṇ iraſocbol mẹĺĺec o̊rolla vala-
nac, *(28)* ẹṣ ko̊zelẹitėnẹc a' kaſtẹĺhoz houa mẹnnẹc uala, ẹṣ o̊
tettetẹ o̊ṇmagat meżżeb mẹntėt, *(29)* ẹṣ kenżerẹitẹc o̊tet moṇd-
uan Maraǵ můuelo̊nc vram mẹrt mẹgeſtuehẹżic, ẹṣ iṃmar a'
nap lehailot Es bemẹnẹ o̊ velẹc, *(30)* ẹṣ uǵ *lo̊t* micor ennẹc o̊
velẹc, vẹuẹ a' keńeret ẹṣ mẹg alda ẹṣ mẹgżegẹ, ẹṣ ńoiťa vala
o̊ nekic, *(31)* ẹṣ mẹgniltac o̊ żẹṃėc ẹṣ mẹgeſmerẹc o̊tet, ẹṣ o̊
elenẹżẹc o̊ zẹmẹc elo̊l, *(32)* Es moṇdanac ẹǵmaſnac Nẹmde mů
zu̇uo̊nc ėgo̊do̊z vala ė mů benno̊nc micor az vtbaṇ beżẹllẹne
můneko̊nc || ẹṣ az iraſocat mẹǵńitna můneko̊nc *(33)* Es fẹlkeluėn 168
azoṇ ido̊ben mẹgfordolanac ir̄lmbe, mẹglẹlẹc a' tizen ẹǵǵet ẹǵbe
ǵo̊lekẹzuẹṇ ẹṣ azokat kic o̊ velẹ valanac *(34)* moṇduan mẹrt

bizoń ſelkȯlt vr ẹṣ mẹgielẹnt ſimoṇnac, *(35)* ẹṣ ȯk mẹgmoṇdac mėl̓l̓ec lȯttec vala az vtban, ẹṣ mikėppeṇ mẹgeſmertẹc ȯtet a' kẹńẹrnec żegẹſẹben *(36)* Mikor kedẹg ezẹket beżẹllenẹc iç allapẹc ȯ kȯzepettẹc, ẹṣ moṇda ȯnekic Bẹkeſėg tůnectẹc en vaǵoc nẹ akariatoc fėlnẹtec *(37)* De mẹg haborottac ẹṣ mẹgyettec alaituaṇ ȯ magocat żėllet lattocat *(38)* Es monda ȯnekic Mit haboroltatocmẹg, ẹṣ gondolatoc żalnac tů zůuetẹcbe, *(39)* Laſſatoc en kezeimet ẹṣ en labaimat mẹrt enmagaṃ vaǵoc Tapaziatoc ẹṣ laſſatoc, mẹrt żellẹtnẹc teſte ẹṣ tetemẹ niṇčen mikẹppen engẹmet lattoc vallanom *(40)* Es micor ezẹkẹt moṇdotta volna mutata ȯ nekic kẹzeit ẹṣ labait *(41)* Mẹg ẹs kẹdẹg azocnac nẹṃ hiuėn ẹṣ ȯrȯmȯcben čudalkoduan moṇda Vaǵoṇ ė it valami enni valo, *(42)* Es ȯk hozanac neki ẹǵ ſűlt hal rẹżet ẹṣ mẹzżint *(43)* Es micor ȯt volna ȯ elȯttȯc vėuėn a' maradẹkocat ada ȯnekic *(44)* Es moṇda azocnac Ezẹc az igėc mẹl̓l̓eket beżėllėttem tůnectẹc, micor mẹg | volnẹc tů uelẹtẹc, mẹrt kėllemetėſẹc mẹndẹnẹcnẹc betẹl̓l̓eſẹdniec mẹl̓l̓ẹc iruaṇ vadnac moyſeſnẹc tȯruėńėben ẹṣ p*ro*ph*eta*cban ẹṣ pſalmoſocban en rollam, *(45)* Tahat mẹgńita ȯnekic ertelmẹket hoǵ ertenẹnẹc iraſocat *(46)* ẹṣ moṇda ȯnekic mẹrt iǵ vaǵon irua ẹṣ iǵ kẹluala xçnac żenuedni, ẹṣ harmad napon halottaibol ſẹlkelni *(47)* ẹṣ pẹni*ten*-*ti*at prẹdicaltatni ȯ neuėbe bůnȯcnẹc bočanatťara mẹnden nẹṃzetẹc kȯzȯt Ih̄rlmtȯl kezduẹn, *(48)* Tů kẹdẹg vattoc ezẹcnẹc tanoi, *(49)* ẹṣ en ereżtẹm en aťaṃnac igẹretėt tů belẹtec, tů kẹdẹg v̄l̓l̓etẹc e varoſbaṇ miglen ȯltȯzteſſẹtẹc iozagba magaſſagba, *(50)* Ki vẹuẹ kẹdẹg azocat bẹtaniaba, ẹṣ ȯ kezeit felemeluẹṇ megalda azocat *(51)* Es uǵ lȯt micor mẹgaldottauolna azocat elmẹne ȯ tȯllȯc ẹṣ viteticvala mẹnbe, *(52)* ẹṣ ȯc imadkozuaṇ naǵ ȯrȯṃmel mẹgfordolanac ir̄lmbe, *(53)* ẹṣ valanac mẹndẹnha a' tẹmplombaṇ dičẹruẹṇ ẹṣ mẹg alduan iſtent ||

J a n o s.

KEzdetben vala ige̱ ẹṣ ige̱ vala iſteṉnel ẹṣ iſten vala ige 169
(2) Ez vala kezdetben iſteṉnel (3) Mendenec o̊ miatta lo̊ttenẹc ẹṣ o̊ ualanalkůl ſe̱mmi nẹm lo̊t Mel' lo̊t (4) ȏ benne̱ életuala ẹṣ az élet vala [†] embérẹcnẹc fe̱neſſe̱ge̱, (5) ẹṣ a' fe̱neſſe̱g ſetéte̱cben fénlic ẹṣ a' ſete̱tec o̊tet me̱gnẹṃ foglaltac (6) Volt iſtento̊l ereżte̱te̱t embe̱r kinẹc neue vala Ianoṣ (7) Ez io̊t tanoſagba hoǵ tanoſagot uallana a' vilagrol (9) Igaz vilag vala ki me̱guilagoſe̱it menden embe̱rt e vilagba io̊uo̊t (10) E vilagbaṉ vala ẹṣ e vilag o̊ miatta lo̊t ẹṣ e vilag o̊te̱t me̱gnẹṃ eſmerte̱ (11) Tulaidon o̊nne̱be io̊t ẹṣ o̊nnei o̊tet nẹṃ fogattac (12) Valame̱ńńen ke̱de̱g fogattac o̊tet adot o̊nekic hatalmat iſtenfiaia le̱nniẹc (13) Kic nẹṃ vérẹcbo̊l, ſe̱m teſtnec akarat'ťabol, ſẹṃ fe̱rfiunac akarat'ťabol, de żůlettec iſtento̊l, (14) ẹṣ az ige̱ lo̊t te̱ſte̱ | ẹṣ lakozic mů benno̊nc, ẹṣ lattuc ȏ dičo̊ſe̱gét monnal at'atol e̱ǵǵetle̱n e̱ǵ zůle̱tetnec dičo̊ſe̱ge̱t telľeſt malaźtal ẹṣ igaſſaggal (15) Ianos tanoſagot vallot o̊ rolla ẹṣ kaialtot monduan Ez az kit moṉdẹc ki en utannam io̊ue̱ndo̊ ẹṣ en elo̊ttem lo̊t, mert en elo̊ttem valo vala, (16) ẹṣ o̊ telľe̱ſſe̱ge̱bo̊l me̱ṉd mů vo̊tto̊ṉc malaźtot malaźte̱rt, (17) me̱rt a' to̊rue̱ń moyſe̱s miat adatot, a' malaźt ke̱de̱g ẹṣ az igaſſag iς xς miat lo̊t (18) Iſtent ſonha ſenki nẹṃ latta, haneṃ čac e̱ǵǵetle̱n e̱ǵ żůletet fiu ki vaǵon at'anac o̊lébe̱n o̊ me̱ghirdette, (19) Es ez Ianoſnac tanoſaga micor ereżte̱ttec ir̄lmbo̊l a' ſidoc papocat ẹṣ le̱uitacat o̊ hozia, hoǵ me̱gkerde̱zne̱c o̊tet Te̱ ki vaǵ (20) Es me̱gvalla ẹṣ nẹṃ tagadameg me̱rt en nẹṃ vaǵoc xς (21) Es kerde̱c o̊tet Mi aze̱rt Illʼe̱s vaǵ é te, Es monda, Nẹṃ vaǵoc, *propheta* vaǵ é te̱, Es felele̱ Nem

(22) Mọndanac azẹrt o̊neki, Ki vaǵ hoǵ felelẹtẹt aǵǵonc azoc-
nac kic ereżtẹttenẹc můṇket Mit mọndaż tẹnẹṇ rollad *(23)* Monda,
En vaǵoc kietlẹṇben iuo̊ltetnẹc żaua, Kẹzehẹtec vrnac utat mi-
kẹṇt mọndot ifaias *propheta* *(24)* Es kic ereżtettec vala valanac
170 a' lẹualtac kozzo̊l *(25)* Es kerdẹc o̊tet ẹṣ mọndanac neki || Azẹrt
te mit kereztelż ha te nẹṃ vaǵ xc̨ ẹṣ fem Illes fẹm *propheta*
(26) Felelẹ o̊nekic Ianos monduan En kereżtẹllec vizben, tů
ko̊zo̊ttetẹc kẹdẹg allot kit tů nẹm tuttoc, *(27)* o̊ az ki en vtan-
nam io̊uẹndo̊ ki en elo̊ttem lo̊t, Kinec nẹṃ vaǵoc mêlto hoǵ
mẹg oǵǵam o̊ faruianac żyat *(28)* Ezẹc bẹtaniaban lo̊ttec Iordan
eluo̊l hol uala Ianoṣ kereżteluên, *(29)* Mafod napọṇ kẹdẹg lata
Ianoṣ ic̨t o̊ hozia io̊uette, ẹṣ mọnda Imẹ iftennẹc barana, imẹ
ki eluêżi e uilagnac bůnêt *(30)* Ez az kiro̊l mondẹc en vtannam
io̊ fẹllo̊l ki en elo̊ttem lo̊t ki en elo̊ttem valo vala, *(31)* ẹṣ en
nẹṃ tudom vala o̊tet, de hoǵ mẹgielẹntetnẹc ifrlben, azẹrt io̊uẹc
en kereżtelnẹṃ a' vizben, *(32)* ẹṣ tanofagot vallot Ianoṣ mond-
uan, mẹrt latam a' żelletêt le żallatta meńbo̊l moṇnal galambat
ẹṣ o̊ raita maradot, *(33)* ẹṣ en nẹṃ tudom vala o̊tet, de ki
ereżtẹt engẹmet kereżtelnẹṃ a' vizben az mọnda ennekẹm kire
latandod a' żẹllẹtẹt lẹżallani ẹṣ o̊ raita maradni, Es az ki
kereżtel fcent żelletben, *(34)* ẹṣ en lataṃ ẹṣ tanofagot vallẹc
mẹrt o̊ iftennec fia *(35)* Mafod napon ẹfmẹg aluala Ianoṣ ẹṣ o̊
tanẹituańi ko̊zzo̊l ketto̊, *(36)* ẹṣ tekẹntuẹṇ ic̨t iaratta mọnda
Imẹ iftennẹc barana | *(37)* Es hallac a' ket tanẹituaṇ o̊tet beżẹl-
lette ẹṣ ko̊uetẹc ic̨t *(38)* Mẹgfordoluan kẹdẹg ic̨ ẹṣ latuan azo-
cat o̊tet ko̊uettẹc mọnda Mit kereftẹc Kic mọndanac o̊ neki
Rabi ki maǵaraztatic meftẹrnẹc hol lakozol, *(39)* Mọnda o̊nekic
ic̨ Io̊uetẹc ẹṣ laffatoc Io̊uênec azẹrt ẹṣ latac hol lakoznẹc, ẹṣ
lakozanac ot a' napọṇ, az ido̊ kẹdẹg vala moṇnal tized *(40)* Vala
kẹdẹg Andorias Simon pẹtẹrnẹc atta̍fia, eǵ a' ketto̊ ko̊zzo̊l kic
hallottacuala Ianoftol, ẹṣ ko̊uettẹcuala o̊tet *(41)* Ez lẹlẹ elo̊zer
o̊ atta̍ fiat Simont, ẹṣ mọnda o̊ neki Mẹgleltůc meffiaft ki ma-
ǵaraztatic xc̨nac *(42)* ẹṣ viuẹ o̊tet xc̨hoz Tekẹntuêṇ kẹdẹg ic̨
o̊tet ẹṣ mọnda o̊neki Tẹ vaǵ Simon Iohanna fia, te hiuatol Ce-
fafnac ki maǵaraztatic Pẹtẹrnẹc *(43)* Holda kẹluẹṇ kẹdẹg akara
ki menni galilẹaba, ẹṣ lêlẹ Phůlo̊po̊t ẹṣ mọnda o̊neki ic̨ Ko̊ues
engẹmet, *(44)* Vala kẹdẹg phůlo̊p Bẹtfaidabol Andoriafnac ẹṣ
Pẹtẹrnẹc varofabol *(45)* Lêlẹ Phůlo̊p Natanaelt ẹṣ mọnda o̊ neki

Kit Moyſẹs irt a to̊ruenben ẹṣ a' p*rophet*acban mẹglẹltůc Naza-
rẹti içt Nazarẹthbeli Ioſẹphnẹc fiat, *(46)* Es moṇda o̊nekí natha-
nael Nazarẹtbo̊l valami io lehet Monda o̊neki phůlo̊p Io̊y ẹṣ
laſſad *(47)* Lata kẹdẹg iç || Nathanaelt o̊ hozia io̊uette ẹṣ 171
moṇda o̊ rolla Jmẹ igaz Iſr̄lita kiben alnocſag inčẹṇ *(48)* Monda
o̊neki Nathanael honnan eſmertẹl engẹṃẹt Felẹlẹ iç ẹṣ moṇda
o̊neki Mielo̊t tẹgẹd Phůlo̊p hiuna micor volna a' fige fa alat
latalac tẹgẹdet *(49)* Felelẹ o̊ neki natanael ẹṣ monda, Rabi tẹ
vaǵ élo̊ iſtennẹc fia te vaǵ iſr̄lnec kiraľa *(50)* Felelẹ o̊neki iç
ẹṣ moṇda, mẹrt moṇdam tẹnekẹd latalac tẹgẹdet a' fige fa, alat,
hiżed ė ezẹcto̊l naǵobbakat laċ, *(51)* Es moṇda o̊ nekic Bizoń
bizoń moṇdom tů nectẹc mẹglaťťatoc mẹṇnet niluaṇ, ẹṣ iſtennẹc
anǵalit fẹlmẹno̊ket ẹṣ leżallocat embẹrnẹc fiara

Cap*itulu*m ij

Es harmadnapon lo̊nẹc mẹńekezo̊c galilẹabeli Canaaban,
Es oth vala içnac ańńa, *(2)* Hiuattatẹc kẹdẹg iç ẹṣ o̊ tanẹit-
uańi a' mẹnekẹzo̊be *(3)* Es a' bor mẹgfoǵatkozuaṇ moṇda içnac
ańńa o̊neki Bort nẹṃ valnac *(4)* Es moṇda o̊neki iç Mi tẹnekẹd
ẹṣ ennekẹm nẹmberi, nẹṃ io̊t mẹg en idem *(5)* Moṇda o̊ ańńa
a' szolgacnac Valamit moṇdand tůnektẹc teǵétec *(6)* Valanac
kẹdẹg ot vettetuẹn hat ko̊ vẹdrẹc a' ſidocnac tiżtolaťťoc żerẹṇt,
mẹṇdenic foglaluaṇ ket ko̊blo̊t auaǵ harmat *(7)* Moṇda o̊nekic
iç To̊lčẹtec be a' | vẹdrẹket vizzel, ẹṣ be to̊ltẹc mẹṇd teteiglen
(8) Es moṇda o̊nekic iç Merẹhetẹc iṃmar ẹṣ viǵétec a' naznaǵ-
nac, Es viuẹc, *(9)* Hoǵ kẹdẹg koſtolta volna a' [†] nażnaǵ a'
borra lo̊t vizet ẹṣ nẹṃ tudna honnaṇ volna, a' żolgac kẹdẹg
kic a' vizet mẹrẹitettẹcuala tuǵǵacuala, Hiua a' nażnaǵ a vo̊le-
gént *(10)* ẹṣ monda o̊neki, Menden embẹr elo̊zer a' io bort veti
eleue, ẹṣ micor mẹgrẹżego̊lendnẹc tahat ażt a' mẹľ alab valo,
tẹ kẹdẹg tartottad a' io bort eddẹgleṇ *(11)* Ezt tẹuẹ iç a' ielen-
ſẹgẹcnẹc kezdetẹben galilẹabeli canaaban, ẹṣ mẹgielẹntẹ o̊ dičo̊-
ſégét ẹṣ hůnec o̊ belẹ o̊ tanẹituańi *(12)* Ennẹc utaṇna lẹ żalla
Capharnaumba o̊ ẹṣ o̊ ańńa ẹṣ o̊ aťťafiai, ẹṣ o̊ tanẹituańi Es
lakozanac ot nẹṃ ſoc napocban, *(13)* ẹṣ rokon vala a' ſidocnac
huſuẹtec, ẹṣ fẹlmẹne iç ihr̄lmbe, *(14)* ẹṣ lélẹ a' tẹmplomban
arolocat Iuhocat ẹṣ tehenẹket ẹṣ galambacat, ẹṣ a' pénz valtocat

v̊lettẹc, (15) ẹs micor alkototuolna moṇnal oſtort a' ko̊telẹčkecbo̊l ki vetẹ mẹnd a' tẹmplombol a' iuhokat ẹs a tehenèket, ẹs a' pẹnzualtocnac erćẹket elhimtẹ, ẹs ażtalocat eldo̊itẹ, (16) ẹs azocnac kic a' galambakat aroľľacuala moṇda, viǵètec ki ezẹket
172 iṇnen || ẹs nè akariatoc tennetẹc en aťamnac hazat komplarſagnac hazaia, (17) de mẹgemlekẹzẹnẹc o̊ tanẹituańi mẹrt iruan vaǵoṇ te hazadnac żerelme mẹgo̊t engẹmet (18) Felelẹnẹc azẹrt a' ſidoc ẹs moṇdanac neki, mi ielẹnſẹget mutać můneko̊nc mẹrt eżt tẹzed (19) Felelẹ iς ẹs monda o̊ nekic Fehètẹc mẹg e tẹmplomot, ẹs harmadnapocban fẹlko̊lto̊ṃ ażt (20) Mondanac azẹrt o̊neki a' ſidoc Neǵuen hat eżtendo̊cben alkottatot e tẹmploṃ ẹs te har*om* napocban ko̊lto̊d fẹl ażt, (21) o̊ kẹdẹg monǵauala o̊ teſtènẹc tẹmplomarol, (22) Mikor azẹrt felko̊ltuolna halottaibol mẹgemlẹkẹzẹnec o̊ tanẹituańi mẹrt ezẹket moṇdotta o̊ teſtẹro̊l ẹs hůnec az iraſocnac ẹs a' bẹżẹdẹcnẹc meľľeket moṇdot iς (23) Mikor kẹdẹg volna ihr̄lmben a' huſuẹtben az yṇnep napon ſokac hůnec o̊ neuẹbe, latuaṇ o̊ ielẹnſẹgit meľľeket tẹżenuala (24) O̊ kẹdẹg iς nẹṃ hiżiuala o̊magat o̊nekic, azẹrt hoǵ o̊ eſmerne mẹndẹneket, (25) ẹs mẹrt nẹṃ volna kẹllemetẹs o̊neki[c] hoǵ valaki tanoſagot vallana embẹrro̊l, mẹrt o̊ tuǵǵa vala mi volna embẹrben

iij

Uala kẹdẹg a' leualtac ko̊zzo̊l embẹr Nicodẹmuṣ neuo̊ a' ſidocnac fẹdelmẹc | (2) Ez io̊uo̊ iςhoz ẹyel ẹs moṇda o̊neki Rabi tuǵǵuc mẹrt iſtento̊l io̊ttẹl meſtẹr mẹrt ſenki nẹm teheti e ielẹnſẹgeket meľľeket tẹ tèz, ha nẹmha lend iſten o̊ uelẹ (3) Felelẹ iς ẹs monda o̊neki Bizoń bizoń moṇdom tẹneked, mẹrt hanẹmha ki vyonnan żůletendic nẹṃ lathaťťa iſtennẹc orżagat (4) Monda o̊ neki Nicodemuṣ mikẹppen żůlethetic embẹr micor vèn lẹżen, minem mehet eſmẹg be o̊ ańnanac haſaba ẹs hoǵ ẹſmẹg żůletheſſec (5) Felelẹ iς ẹs moṇda Bizoń bizoń moṇdoṃ tẹneked, hanẹṃ ha ki eſmẹg żůletendic vizbo̊l ẹs ſcent lèlecbo̊l, nẹm mehet be iſtennẹc orżagaba (6) Mẹľ teſto̊l żůletẹt a' teſt, ẹs meľ zellettő̊l żůletẹt a' żellet, (7) nẹ čudalkoǵǵal mẹrt mondam tẹneked, kẹl nectẹc vyonnaṇ żůletnẹtẹc, (8) żellẹt hol akar ot lehel ẹs o̊ żauat hallod de nẹṃ tudod honnan io̊yo̊n auaǵ houa

me̱ńńen Iǵen vaǵon me̱ṇde̱ṇ ki żůlete̱t żelletto̊l *(9)* Felele̱ Nicode̱mus ẹṣ monda o̊neki Mike̱ppen lehetne̱c eze̱c *(10)* Felele̱ iç ẹṣ monda o̊neki Te̱ vaǵ meſte̱r iſr̄lben ẹṣ eze̱ket ne̱m tudod *(11)* Bizoń bizoń moṇd*om* te̱neke̱d, me̱rt mů beże̱ľľůc me̱ľľet tudonc ẹṣ tanolonc me̱ľľet lattonc ẹṣ mů tanoſagonkat be ne̱ṃ ve̱żitec, *(12)* ha fo̊ldieke̱t || moṇdottam tůnecte̱c ẹṣ ne̱ṃ hiżitec, 173 mike̱ppen hiżitec ha me̱ńńie̱ket moṇdandoc tůnecte̱c, *(13)* ẹṣ ſenki fel ne̱ṃ me̱ǵe̱n mėnbe, hane̱m ki le̱żallot me̱ńbo̊l embe̱rne̱c fia ki vaǵon me̱ńben *(14)* Es mike̱ppen moyſe̱s felmagażtatta a' ke̱ǵot a' kietleṇben, uǵan ke̱l fe̱l magażtatni embe̱r fianac, *(15)* hoǵ menden ki hiżen o̊ bele̱ elne̱ veżie̱n de vaľľa az o̊ro̊c ėlete̱t *(16)* Me̱rt iǵ żerette iſte̱ṇ e uilagot, hoǵ o̊ fiat e̱ǵǵetlen e̱ǵ żůlo̊tte̱t adna hoǵ me̱ṇde̱ṇ ki hiżen o̊ bele̱ el ne̱ vezie̱n de vaľľa az o̊ro̊c ėlete̱t, *(17)* me̱rt ne̱ṃ ereżte̱tte iſten o̊ fiat hoǵ itėľľe e uilagot de hoǵ v̊duo̊zo̊ľľo̊n e uilag o̊ miatta *(18)* Ki hiżen o̊ bele̱ ne̱m itėltetic, Ki ke̱de̱g ne̱m hizen iṃmar me̱gitėltete̱t, me̱rt ne̱ṃ hizen iſtenne̱c e̱ǵǵetlen e̱ǵ żůlete̱t fianac neue̱be *(19)* Ez ke̱de̱g az itėlet me̱rt fe̱neſſe̱g io̊t e uilagba, ẹṣ inkab zerette̱c embe̱re̱c a' ſete̱tſe̱get hoǵ ne̱ṃ a' fe̱neſſe̱get, me̱rt valanac o̊ můuelke̱dete̱c gonożoc, *(20)* me̱rt me̱ṇde̱ṇ ki gonożol můuelke̱dic ǵůlo̊li a' fėneſſėget, ẹṣ ne̱m io̊ a' fe̱neſſe̱gre, hoǵ me̱gne̱ fe̱dde̱ſſene̱c o̊ můuelkėde̱ti *(21)* Ki ke̱de̱g te̱żen igaſſagot io̊ a' fe̱neſſėgre, hoǵ me̱g iele̱nteſſene̱c o̊ můuelke̱deti | me̱rt iſtenben lo̊ttec *(22)* Eze̱c utan io̊uo̊ iç ẹṣ o̊ tane̱ituańi Iude̱anac fo̊lde̱be ẹṣ ot lakozic uala o̊ uele̱c ẹṣ oth kereżtel vala, *(23)* Vala ke̱de̱g Ianoṣ kereżtelo̊ Enonbaṇ rokon Salmihoz, me̱rt ſoc vizec valanac oth ẹṣ io̊ne̱c vala ẹṣ me̱gkėrėżte̱lke̱dne̱c vala *(24)* me̱rt me̱g Ianoṣ ne̱m ereżtete̱t vala a' to̊mlo̊cbe, *(25)* Lo̊t azert kerdėzet Ianoṣ tane̱ituańi ko̊zzo̊l a' ſidockal a' tiżtolatrol *(26)* Io̊ue̱ne̱c Ianoſhoz ẹṣ moṇdanac neki Rabi ki te̱uele̱d vala Iordan eluo̊l kinec tanoſagot vallal, ime̱ ez ke̱re̱żte̱l ẹṣ me̱ṇde̱ne̱c io̊nec o̊ hozia *(27)* Felele̱ Ianoṣ ẹṣ moṇda Ne̱m vehet embe̱r valamit hane̱ṃha lend o̊ neki aduaṇ me̱ńbo̊l *(28)* tůnmagatoc vallotoc enneke̱ṃ tanoſagot me̱rt moṇdottam le̱ǵe̱c ne̱ṃ vaǵoc en xç de me̱rt [†] ereżtetem o̊ to̊llo̊, *(29)* Ki vaľľa a' me̱nażżont az a' vo̊legėń, A' vo̊ lege̱nne̱c ke̱de̱g baraťťa ki al ẹṣ halgaťťa o̊tet o̊ro̊ṃmel o̊ro̊l a' vo̊lege̱nne̱c żauaėrt Ebben azert en o̊ro̊mem be to̊lt *(30)* Annac ke̱l fe̱l no̊ni enneke̱m ke̱de̱g me̱g kůſſebe̱dne̱m

(31) Ki fẹlľo̊l io̊t mẹndẹnẹcnẹc fẹlẹtte vaǵon, Ki fo̊ldbo̊l vaǵon̥ fo̊ldbo̊l bežẹľ Ki meńbo̊l io̊t mẹndẹnẹcnẹc fẹlẹtte vaǵon̥ *(32)* Ki ||
174 ẹṣ mẹľľẹt latot ẹṣ hallot ażt tanoľľa ẹṣ o̊ tanoſagat ſenki nem̥ vėżi, *(33)* Ki kẹdẹg vendi o̊ tanoſagat mẹg ieǵzẹttẹ mẹrt iſten igaż [†] *(34)* mẹrt kit iſten ereżtẹt iſtennẹc igẹiẹt bežẹlli, mẹrt nem̥ mẹrtẹc żerẹnt atta iſten a' zelletẹt, *(35)* Ata żereti fiat ẹṣ mẹndẹnẹket adot o̊ kezẹbe *(36)* Ki hiżen fiuba vaľľa az o̊ro̊c ėletẹt, Ki kẹdẹg hů̊to̊tlen fiunac nẹm̥ laťťa az o̊ro̊c ėletẹt, de iſtennẹc haragia marad o̊ raita

iiij

Hoǵ kẹdẹg mẹg eſmerẹ iç, mẹrt a' lẹualtac mẹghallottac hoǵ iç to̊b tanẹituańokat tẹżen ẹṣ kereżtẹl hoǵ nẹm̥ Ianos, *(2)* iollehet iç ſẹnkit nẹm̥ kẹreżtẹlnẹ de o̊ tanẹituańi *(3)* mẹghaǵa Iudẹat ẹṣ elmẹnẹ eſmẹg galilẹaba *(4)* Kėl vala kẹdẹg o̊ neki Samaria ko̊zẹpi altal elmẹnni *(5)* Iuta azẹrt iç ſamarianac varoſaba ki mondatic ſicharnac rokon a' maiorhoz kit adot Iacob Ioſẹphnẹc o̊ fianac *(6)* Vala kẹdẹg ot Iacob kuta Ihc kẹdẹg mẹgfarraduan az utban, v̊lo̊ ot a' kut fėlėt Vala kẹdẹg az ido̊ monnal hatod *(7)* Io̊uo̊ eǵ nẹmbẹri ſamariabol viz mereiteni, monda o̊neki | iç Aǵ ennekẹm̥ innom *(8)* mẹrt o̊ tanẹituańi el mẹntenẹc vala hoǵ ẹtkẹt vennẹnẹc, *(9)* Monda azẹrt o̊ neki a' ſamariai nembẹri, mikėppen te ſido valuad kėrż en to̊llem innod ki vaǵoc ſamariabeli nembẹri, mẹrt a' ſidoc nẹm̥ ko̊zo̊ſo̊lnẹc vala a' ſamariabelieckel *(10)* Felele iç ẹṣ monda o̊neki, Ha tudnad iſtennẹc aiandokat, ẹṣ ki az ki monǵa tẹnekẹd aǵ ennekẹm̥ innom, nẹtalantal tẹ kẹrtel volna o̊ to̊llo̊ ẹṣ adot volna tẹnekẹd eleuen vizet, *(11)* Monda o̊ neki a' nembẹri, Vram inǵen ninčen miuel merėh, ẹṣ a' kut magas azẹrt honnan̥ vallod az eleuẹn vizet, *(12)* minẹm̥ vaǵ te naǵob mů̃ aťanctol Iacobtol ki atta mů̊neko̊nc e kutot, ẹṣ o̊ belo̊llo̊ iut ẹṣ o̊ fiai ẹṣ o̊ barmi *(13)* Felelẹ iç ẹṣ monda o̊ neki Mẹnden ki iżic e vizbo̊l ẹſmẹg mẹgzomiuhozic, Ki kẹdẹg iżėc a' vizbo̊l kit en adoc nẹm̥ żomiuhozic o̊ro̊ckẹ, *(14)* de a' viz kit en adoc lėżen o̊ bennẹ viznec forraſa boito az o̊ro̊c ėletbe *(15)* Monda o̊neki a' nembẹri Vram̥ aǵǵad ennekẹm a' vizet hoǵ nẹ żomiuhoziam, ẹṣ nẹ io̊yec ide merẹitenẹm̥ *(16)* Monda o̊ neki iç Meń el hyad ide tẹ fẹriedet ẹṣ

io̊y ide ‖ *(17)* Felelẹ a' nemberi ẹṣ moṇda Ninčen fẹriem, Moṇda 175
o̊ neki iç Iol felelẹl mẹrt inčen fẹriem, *(18)* mẹrt o̊t fẹriekẹt
vallottal, ẹṣ ez kit vallaż nẹṃ tẹ fẹried ezẹket igazakat [†]
moṇdad *(19)* Monda o̊ neki a' nẹṃbẹri Latom mẹrt *propheta*
vaǵ tẹ, *(20)* mű aťainc e hėǵẹn imadkoztac ẹṣ tű uǵ moṇdotoc,
mẹrt ihr̄lmbẹṇ vaǵoṇ a' heľ hol kẹl imadkozni *(21)* Monda
o̊neki iç Nembẹri hiǵ ennekẹm, (†) micor fẹm e hẹǵẹn fẹṃ ihr̄lm-
ben nẹṃ imaǵǵatoc aťat, *(22)* tű imattoc mẹľet nẹṃ tuttoc mű
imadonc mẹľet tudonc Mẹrt az v̈duo̊ffėg a' fidoc ko̊zzo̊l ko̊lt ki,
(23) de io̊ az ido̊ ẹṣ ma vaǵon, micor igaz imadoc imaǵǵac
aťat lėlẹcben ẹṣ igaffagban, mẹrt aťa ẹs iľetenẹket keres kic
imaǵǵac o̊tet *(24)* Iften żellet, ẹṣ azokat kic o̊tet imaǵǵac zel-
letben ẹṣ igaffagban kėl imadnioc *(25)* Moṇda o̊neki a' nembẹri
Tudom mẹrt Mẹffias elio̊ ki moṇdatic xçnac Mikor azẹrt elio̊uend
az műneko̊nc mẹghirdet mẹṇdẹnẹket, *(26)* en vaǵoc ki bezẹllẹc
tẹnekẹd, *(27)* ẹṣ lẹgottan elio̊uẹnẹc o̊ tanẹituańi ẹṣ čudalkodnac-
uala mẹrt a' nẹṃbẹriuel bežẹllene De maga fenki nẹṃ monda
mit kẹreż, *auaǵ* mit bežẹlleż | o̊ uele, *(28)* mẹghaǵa azẹrt a'
nembẹri o̊ vẹdrėt, ẹṣ elmẹnẹ a' varofba ẹṣ moṇda az embẹrẹc-
nẹc *(29)* Io̊yetẹc ẹṣ laffatoc az embẹrt ki mẹgmonda ennekẹm
mẹṇdẹnẹket valamẹľekẹt to̊ttem, midenẹṃ o̊· ė xç *(30)* Es a'
varofbol ki mėnėnẹc fokan ẹṣ iutanac o̊ hozia *(31)* Azon ko̊zbe
kẹricuala o̊tet o̊ tanẹituańi monduan Rabi ẹǵel, *(32)* O̊ kẹdẹg
moṇda o̊nekic Ennekẹm vaǵon eiendo̊ ėtkem, kit tű nẹm tuttoc
(33) Mondnacuala azẹrt a' tanẹituańoc ẹǵmafnac Midenẹṃ valaki
enni hozot ė o̊neki *(34)* Moṇda o̊nekic iç En ėtkẹm az hoǵ
tẹǵem o̊ akaraťťat ki erežtẹt engẹmet, hoǵ mẹg to̊kėľľẹṃ o̊
dolgat *(35)* Nẹm de tű monǵatoc ė hoǵ mėg nẹǵ honapoc vad-
nac ẹṣ az aratat elio̊, imẹ en moṇdom tű nectẹc Emeľľẹtẹc fẹl
tű żẹmeitẹket, ẹṣ laffatoc a' videkẹket mẹrt feiėrec iṃmar az
aratatra, *(36)* ẹṣ ki arat ėrdemẹt vėżi, ẹṣ ki ǵo̊it ǵimo̊lčo̊t az
o̊ro̊c ėletbe, hoǵ ki ẹs vet ẹǵembe o̊ro̊llo̊n ẹṣ ki arat, *(37)* mẹrt
ebben vaǵon az igaz ige, mẹrt ẹǵeb ki vet ẹṣ ẹǵẹb ki arat
(38) en erežtẹttelẹc tűto̊ket aratnotoc, mẹľet tű nẹṃ munkal-
kottatoc, ẹǵebec muṇkalkottac ẹṣ tű o̊ muṇkaiocba be mẹṇtetẹc
(39) A' varofbol kẹdẹg a' famaritanofoc ‖ ko̊zzo̊l fokac hűnẹc o̊ 176
belẹ a' nembẹrinẹc żauaėrt tanofag vallaťťaėrt, mẹrt mẹgmondot
ennekẹm mẹṇdẹnẹket valamẹľeket to̊ttem, *(40)* micor azẹrt

iuttanac uolna o̊ hozia a' ſamaritanoſoc kẹricuala o̊tet hoǵ ot maradna ẹṣ marada ot ket napocban *(41)* ẹṣ naǵǵal to̊bbec hůnẹc o̊ bezẹdẹiẹrt *(42)* ẹṣ a' nembẹrinẹc [†] mondnacuala, mẹrt ịmmar nẹm tẹ bežẹdẹdẹrt hižo̊nc mẹrt můno̊nmagonc halľuc ẹṣ tuǵǵuc, mert ez evilagnac igaz v̊duo̊zẹito̊ io̊ *(43)* Ket nap utan kẹdẹg ki mène innen ẹṣ elmènc galilẹaba, *(44)* mẹrt o̊ tanoſagot valla, mẹrt prophẹtanac o̊ hońúaban ninč tižtẹſſègẹ, *(45)* Micor azẹrt iutot uolna galilẹaba fogadac o̊tet a' galilẹabeliec, mẹrt mẹndenẹket lattacuolna meľľẹket to̊tuala ihr̄lmben az innep napon, mẹrt o̊k ẹs az ynnep napra io̊ttecuala, *(46)* Io̊uo̊ azẹrt eſmẹg galilẹabeli Canaaba, hol a' vizet to̊tto̊ uala borra Es vala nẹminemo̊ kiralča kinẹc fia betẹgluala Capharnaumban, *(47)* Ez mikor hallotta uolna mẹrt iç io̊tuolna Iudẹabol galilẹaba mẹne o̊ hozia, ẹṣ kẹriuala o̊tet hoǵ lẹžallana ẹṣ mẹgvigažtana o̊ fiat mert | kezdẹtuala mẹghalni *(48)* Monda azẹrt iç o̊neki Hanẹṃha fo̊ldi ielẹnſẹgẹket ẹṣ mẹńńi ielẹnſẹgẹket latandotoc nẹm hižtec *(49)* Monda o̊neki a' kiralča Vram žalle mi elo̊t mẹg halľon en fiam, *(50)* Monda o̊ neki Mẹń el tẹ fiad ẹl Hůn az embẹr a' bèžẹdnẹc meľľet mondotuala iç, ẹṣ elmẹǵen vala, *(51)* Immar kẹdẹg o̊ lẹžallatta o̊ žolgai kẹlẹnẹc eleibe, ẹṣ mẹghirdetẹc o̊neki monduan mẹrt o̊ fia èlne *(52)* Kerdi uala azẹrt az v̊do̊t o̊to̊llo̊c kiben mẹgiobbolt uolna, ẹṣ mondanac o̊neki mert tẹgnapon hatod ido̊ben haǵamẹg o̊tet a' hideg lèlet, *(53)* Mẹgeſmerẹ azẹrt az aťa, mẹrt az ido̊ vala kiben monda iç o̊ neki, tẹ fiad èl ẹṣ Hůn az embẹr ẹṣ mẹnd o̊ haza *(54)* E maſod ielẹnſẹgẹt tẹuẹ ẹſmẹg iç, micor io̊tuolna Iudẹabol galilẹaba

V

EZẹc utan vala a' ſidocnac ynnepẹc napia ẹṣ fẹlmẹne iç ihr̄lmbe *(2)* Vala kẹdẹg Ihr̄lmben probatica neuo̊ halas to, ki neuežtetic hẹbẹro̊l bẹthſaidanac, valuan o̊t porticoſt, *(3)* ezẹcben fẹkžẹn uala lèletèzetẹſẹcnẹc naǵ ſokaſſaga, vakocnac, ſantacnac, ažottacnac, varuan a' viznẹc mozdolaťťat *(4)* Vrnac kẹdẹg an-
177 ǵala ido̊ || zẹrẹnt ležaluala a' halaſtoba ẹṣ mẹgmozdoltaticuala a' viz, ẹṣ ki elo̊zer ležallotuolna a' halaſtoba a' viznẹc mozdolaťťa utan mẹguigazicuala valami betegſẹgto̊l foglaltaticuala *(5)* Vala kẹdẹg ot nèminemo̊ embẹr valuan o̊ betegſẹgẹben har-

mić ńolć eżtendo̊t *(6)* Eżt micor lattauolna iç fekette ẹṣ mẹgeſ-
mertẹuolna mẹrt iṃmar ſoc ideie volna monda o̊ neki Akarż
mẹgvigażnod ė *(7)* Felele o̊neki a' lẹlẹtẹzetẹs, Vraṃ ninč embė-
rẹm hoǵ mikor mẹghaboroland a' viz ereżiẹn engẹmet a' toba,
miglen kẹdẹg en eliutoc ẹǵeb żal le en elo̊ttem *(8)* Monda
o̊neki iç Keľ fẹl vẹd fėl tẹ aǵadat ẹṣ iarih *(9)* ẹṣ lẹgottaṇ mẹg-
uigazẹc az embẹr, ẹṣ fẹlkelẹ ẹṣ vėuẹ o̊ aǵat ẹṣ iaruala Vala
kẹdẹg żomb̄at a' napoṇ *(10)* Mondnacuala azẹrt o̊neki ki mẹg-
uigażotuala, Zombat vaǵon, Nẹṃ illic tẹnekẹd feluenned tẹ
aǵadat *(11)* Felele o̊nekic Ki mẹguigażta engẹmet az monda
ennekẹm Keľ fėl vẹd fėl tẹ aǵadat ẹṣ iarih, *(12)* Kerdẹc azẹrt
o̊tet ki az embẹr ki mondotta tẹnekẹd, vẹd fẹl tẹ aǵadat ẹṣ
iarih *(13)* Ez kẹdẹg ki mẹguigażotuala | nẹṃ tuǵǵauala ki volna
Ihc kẹdẹg elhaila a' helẹn żẹrzet ǵo̊lekėzetto̊l *(14)* Annac utanna
lėlẹ o̊tet iç a' tẹmplomban, ẹṣ monda o̊neki Imẹ mẹguigażtal
iṃmar nẹ akarih bůnho̊nno̊d hoǵ valami gonożb nẹ to̊rtẹnnėc
tẹnekẹd *(15)* Elmẹnẹ az embẹr ẹṣ mẹgmonda a' ſidocnac, mẹrt
iç volna ki mẹg vigażtottauolna o̊tet *(16)* Azẹrt ůldo̊zicuala a'
ſidoc iẹt, mẹrt ezẹket tẹżiuala żombaton *(17)* Ihc kẹdẹg felelẹ
o̊ nekic En aťam maiglaṇ můuelkẹdic ẹṣ en můuelkẹdẹm,
(18) Azẹrt inkab kereſic vala a' ſidoc o̊tet mẹgo̊lni mẹrt nẹm
čac a' żombatot feiti uala mẹg, de ẹs o̊ṇmagat monǵauala iſten-
nẹc tẹuėn o̊ṇmagat ẹǵenlo̊uẹ iſtenuel Felelẹ ẹs uǵ iç ẹṣ
moṇda o̊nekic *(19)* Bizoń bizoń moṇdom tůnectẹc Nẹm tehet ſiu va-
lamit o̊ ṫo̊llo̊, hanẹmha meľľet latand aťat tenni, mẹrt valameľ-
ľeket az tend ezẹket ẹs ſiu azonkẹppen tẹżi, *(20)* mẹrt aťa
żereti ſiat ẹṣ mẹndẹneket meľľeket tẹżen mẹgielẹnti o̊neki, ẹṣ
ezẹcto̊l naǵob můuelkẹdetẹket mutat o̊neki, hoǵ tů čudalkoǵǵa-
toc *(21)* mẹrt mikẹṇt aťa fẹlko̊lt halottacat ẹṣ ėltet, iǵen || ẹs ſiu 178
kiket akar ėltet, *(22)* Es mẹrt aťa nẹm itėl valakit, de mẹndẹṇ
itėletėt adot ſiunac, *(23)* hoǵ mẹndẹnẹc tiżtẹlľẹc ſiat, mikent ẹs
tiżtẹlic aťat Ki nẹṃ tiżtẹli ſiat nẹṃ tiżtẹli aťat ki ereżtẹtte o̊tet
(24) Bizoń bizoń moṇdom tůnectẹc, mẹrt ki halgaťťa en igėimet
ẹṣ hiżen o̊neki ki ereżtẹt engẹmet vaľľa az o̊ro̊c ėletẹt, ẹṣ itė-
letbe nẹm io̊ dẹ mẹǵen halalbol ėletbe *(25)* Bizoń bizoń mon-
dom tůnẹctẹc, mẹrt io̊ az ido̊ ẹṣ ma vaǵon, micor a' halottac
halľac iſtenſianac żauat ẹṣ kic halľac elnẹc, *(26)* mẹrt mikẹppen
aťa val ėletẹt o̊ṇ bennẹ, (†) *(27)* ẹṣ hatalmạt adot o̊neki itėletẹt

tẹnni mẹrt embernẹc fia *(28)* Nẹ akariatoc eżt čudalkodnotoc,
mẹrt io̊t az ido̊, kibẹn mẹndenẹc kic a' ſerecben vadnac, hall'ac
iſtenfianac żauat *(29)* ẹṣ [†] eleue io̊nẹc, kic iokat to̊ttenec
ėletnẹc fẹlkeletẹben, de kic gonożokat můuelkẹttec itėletnẹc fẹl-
keletẹben *(30)* Nẹm tehetẹc en to̊llem valamit de mikėppen
halloc itẹlec, ẹṣ en itėletẹm igaz, mẹrt nẹm kereſem en itėletẹ-
met de [†] akarat'ťat ki ereżtẹt engẹmet aťaẹt *(31)* Ha | en tano-
ſagot valloc en rollam en tanoſagom nẹm igaz, *(32)* ẹǵeb vaǵon
ki tanoſagot val en rollam, ẹṣ tudom mẹrt igaz o̊ tanoſaga kit
val en rollam, *(33)* tů ereżtẹtec Ianoſhoz, ẹṣ tanoſagot valla [†]
igaſſagnac, *(34)* en kẹdẹg nẹm vėzec embẹrto̊l tanoſagot, de ẹs
ezẹket mondom hoǵ tů v̊duo̊zo̊l'l'etẹc, *(35)* o̊ vala az ẹgo̊ żo̊uẹt-
nẹc, ẹṣ a' feńlo̊ tů kẹdẹg nẹm akaratoc ẹǵ ideig vigadnotoc o̊
fẹneſſẹgẹben *(36)* En kẹdẹg valloc Ianoſtol naǵob tanoſagot,
mẹrt a' můuelkẹdet mẹlleket adot ennekẹm aťa hoǵ tẹǵem azo-
kat, a' můuelkẹdetẹc mel'l'eket en tẹzec tanoſagot valnac en
rollam mẹrt aťa ereżtẹt engẹmet *(37)* ẹṣ ki ereżtẹt engẹmet aťa,
a' tanoſagot val en rollam, ẹṣ mẹrt nẹm hoǵ valaha o̊ żauat
hallottatoc, de ſẹm lattatoc o̊ żemel'ẹt, *(38)* ẹṣ o̊ igėiẹt nẹm
val'l'atoc tů bennetẹc lakozouol, mẹrt kit az ereżtẹt annac tů
nẹm hiżtec *(39)* Forgaſſatoc iraſocat kicben alaiťatoc vallanotoc
az o̊ro̊c ėletẹt ẹṣ azoc mel'l'ec tanoſagot valnac en rollam, *(40)* ẹṣ
179 nẹm akaratoc io̊no̊to̊c en || hoziam hoǵ ėletẹt val'latoc *(41)* Fẹneſ-
ſẹgẹt embėrẹcto̊l nẹm vẹzec *(42)* de en eſmertẹlec tůto̊ket mẹrt
iſtennẹc zerelmẹt nẹm val'l'atoc tů bennetẹc *(43)* En io̊ttem en
aťamnac neuėbe ẹṣ nẹm vėżtec engẹmẹt ha ẹǵeb io̊uend o̊ neuėbe
ażt be vėżitec *(44)* mikẹppen hihettẹc tů kic dičo̊ſẹget ẹǵmaſtol
vėżtec ẹṣ a' dičo̊ſẹget ki iſtento̊l o̊nmagatol vaǵon nẹm kereſitec
(45) Nẹ akariatoc alẹitanotoc hoǵ en lẹǵec tůto̊ket vadolando
aťanal, vaǵon ki vadol tůto̊ket Moyſẹs kibe tů remẹnkẹttec
(46) Mẹrt ha hinnẹtec moyſeſnẹc hinnẹtec nẹtalantal ennekẹm
ẹs, mẹrt az en rollam irt, *(47)* Ha kẹdẹg az iraſinac nẹm hiż-
tec, mikėppen hihettẹc en igẹimnẹc

vj

Ezẹc utan elmẹne iſ galilẹabeli tenger altal ki mondatic
tibẹriadiſnac *(2)* ẹṣ ko̊ueti uala' o̊tet naǵ ſokaſſag mẹrt laťťac-

vala a' iẹlenſẹgẹket meľleket tėżen vala ezẹkẹn kic betẹglnẹc
vala, *(3)* Elmėne azẹrt iç a' hėǵre ẹṣ ot v̊luala o̊ tanẹituańiual
(4) Vala kẹdẹg rokon huſuẹt a' ſidocnac yṇnepẹc napia *(5)* Mikor
azẹrt fẹlemeltẹuolna iç o̊ żėmeit ẹṣ lattauolna | mẹrt naǵ ſokaſſag
io̊t o̊ hozia monda phůlo̊pnẹc Honnan vẹǵo̊ṇc kẹńereket hoǵ
ẹǵenẹc ezẹc *(6)* Eżt kẹdẹg monǵauala kėſẹrtuẹn o̊tet mẹrt o̊
tuǵǵauala mit volna teiendo̊ *(7)* Felelẹ Phůlo̊p, Ket żaz pẹnz
arra kẹńerec nẹṃ ẹlẹgec ezẹcnẹc, hoǵ ẹǵ mẹnden keuẹſet mit
vėǵẹṇ bennẹ *(8)* Monda o̊neki ẹǵ o̊ tanẹituańi ko̊zzo̊l Andorias
ſimon petẹrnẹc atťafia, *(9)* Eǵ ǵermẹc vaǵoṇ it, kinẹc vadnac
o̊t arpa kėńeri ẹṣ ket hali, de ezẹc mik ezennẹiec ko̊zo̊t *(10)* Moṇda
azẹrt o̊ nekic iç, V̊lteſſẹtecle a' nẹpeket, Vala kẹdẹg ſoc żẹna
ot a' heľẹn, le v̊lẹnẹc azẹrt a' fẹrfiac żammal moṇnal o̊tżẹr ezẹ-
ren, *(11)* Vẹuẹ azẹrt iç a' kẹńereket, ẹṣ micor halalatot to̊tuolna
elożta az v̊lo̊cnẹc, azonkẹppen ẹs a' halacban mẹnnet akarnac-
uala, *(12)* Hoǵ kẹdẹg beto̊ltec vala monda o̊ tanẹituańinac,
Ǵo̊hẹtec fẹl a' derẹbẹket, meľľec mẹg marattacuala, hoǵ elnẹ veż-
ienẹc, *(13)* Fẹl ǵo̊itẹc azẹrt, ẹṣ beto̊ltẹnẹc a' derẹbecbo̊l tizẹn-
kẹt fůles koſarocat, az o̊t arpa kẹńerecbo̊l ẹṣ a' kẹt halacbol,
meľľec mẹg marattanac azocbol kic || o̊ttec vala *(14)* Az embẹrec 180
azẹrt micor lattacuolna a' ielẹnſẹget meľľet to̊tuala mondnac-
uala, mẹrt ez az igaz *propheta* ki io̊uendo̊ ez uilagba *(15)* Ihc
kẹdẹg micor mẹgeſmerteuolna mẹrt io̊uendo̊c valanac hoǵ o̊tet
mẹgfognac, ẹṣ o̊tet kiraľľa tennẹc, elfuta a' hẹǵre eſmẹg o̊no̊ṇ
maga *(16)* hoǵ kẹdẹg eſtue lo̊tuolna leżallanac o̊ tanẹituańi a'
tẹngẹrre, *(17)* Es micor fėl mẹṇtecuolna a' haioba io̊uẹnẹc ten-
gẹr eluẹ Kafarnaumba, ẹṣ immar ſetẹt lo̊t vala, ẹṣ nẹṃ io̊tuala
o̊ hoziaioc iç *(18)* A' tengẹr kẹdẹg tamadoz uala naǵ żellel
futatuan, *(19)* Mikor azẹrt euezteç volna huzon o̊t auaǵ harmić
lab fo̊ldet, latac içt a' tengẹrẹn iaratta ẹṣ a' haiohoz ko̊zelẹiteni
ẹṣ fėlemẹnẹc *(20)* o̊ kẹdẹg moṇda o̊ nekic En vaǵoc nẹ akar-
iatoc fėlnetec *(21)* Akariac vala azẹrt o̊tet a' haioba venni, ẹṣ
lẹgottan a' haio futa a' fo̊ldrẹ kire mẹnnẹc vala *(22)* Maſod-
napon kẹdẹg a' ǵo̊lekẹzet ki alvala tenger eluo̊l, lata mẹrt
ẹǵeb haio nẹṃ volna ot hanẹṃčac az ėǵ, ẹṣ mẹrt nẹṃ mẹnt-
uolna iç be a' haioba o̊ tanẹituańiual, dẹ čac o̊ tanẹituańi mẹn-
tecuolna be *(23)* de | ẹǵeb haioc iutanac thibẹriadiſbol rokon a'
heľhez hol o̊ttẹcuala a' kẹńeret iſtennẹc halat aduan, *(24)* Mikor

azẹrt latta uolna a' ǵôlckẹzet mẹrt iç nẹm volna ot, ẹṣ ſẹm ô taneituańi Fẹlmẹnẹnẹc a' haiocba, ẹṣ iôuẹnẹc Capharnaumba kereſuẹn içt (25) Es micor mẹglẹltẹc uolna ôtet tenger eluôl mondanac ô neki Rabi micor iôttel ide (26) Felelẹ nekic iç ẹṣ monda Bizoń bizon mondom tûnectẹc kereſtẹc engẹmet, nẹm mẹrt a' ielẹnſẹgẹket lattatoc, de mẹrt a' kẹńerecbôl ôttetẹc ẹṣ mẹgelẹgẹttetẹc (27) Mûuelkẹǵǵetẹc ẹtkeket nẹm ki eluež de ki mẹgmarad az ôrôc ėletbe kit embẹrnẹc fia ad tûnectẹc, mẹrt ežt aťa iſten mẹg ieǵzẹttẹ (28) mondanac azẹrt ô neki mit teǵônc hoǵ mûuelkẹǵǵûc iſtennẹc io mûuelkẹdetit (29) Felelẹ iç ẹṣ monda ônekic Ez iſtennẹc mûuelkẹdetit hoǵ hiǵǵetẹc ô belẹ kit ô erežtẹt (30) Mondanac azẹrt ô neki Mẹľ iclẹnſẹget tėz ezẹrt tẹ hoǵ laſſuc ẹṣ hiǵǵônc tẹneked, mit mûuelkẹdel, (31) mû aťainc mẹnnat ôttenẹc a' kietlẹnben, mikẹnt iruan
181 vaǵon || Mẹńbôl kẹńeret adot ônekic enniec (32) Monda azẹrt ônekic iç Bizoń bizoń mondom [†] tûnẹctẹc, nẹm adot moyſes tûnectẹc kėneret mẹńbôl, de en aťam ad tûnẹctẹc igaz kẹńeret mẹńbôl (33) Mẹrt ez az igaz kẹńẹr ki mẹńbôl ležallot ẹṣ ad ėletet euilagnac (34) Mondanac kẹdẹg ôneki Vram mẹndẹnha aǵǵad mûnekônc e kẹńeret (35) Monda azẹrt ônekic iç En vaǵoc ėletnẹc kẹńerẹ Ki iôuend en hoziam nẹm ehezic, ẹṣ ki hiend en belẹm nẹm žomiuhozic ôrôckẹ (36) De mondom tûnectẹc, mẹrt lattatoc engẹmẹt ẹṣ nẹm hittetẹc, (37) mẹndẹnt mẹľľẹt ad ennekẹm aťa en hoziam iô, ẹṣ az ki iôt en hoziam nẹm vetẹmki, (38) mẹrt ležallottam mẹnbôl nẹm hoǵ tẹǵem en akaratomat, de ô akaraťťat ki erežtẹt engẹmet aťaet, (39) mẹrt ez ô akaraťťa ki erežtẹt engẹmẹt aťaẹ hoǵ mẹndẹnt mẹľľet adot ennekẹm, nẹ vežeſſẹc el abban, dẹ fẹlkôlčem ažt az vtolſo napon (40) Ez kẹdẹg en aťamnac akaraťťa ki erežtẹt engẹmẹt hoǵ mẹndẹn ki laťťa fiat ẹṣ hižen ô belẹ valla az ôrôc ėletẹt ẹṣ en fẹlkôltôm | ôtet az vtolſo napon (41) Morognacuala azẹrt a' ſidoc arrol mẹrt mondottauolna En vaǵoc a' kẹńẹr ki ležallottam mẹńbôl (42) ẹṣ mondnacuala Nẹmde ez ė Ioſẹphnẹc fia, kinẹc mû eſmertûc aťťat ẹṣ ańńat mikėppen monǵa azẹrt ez mẹrt mẹńbôl žallottam le (43) Felelẹ azẹrt iç ẹṣ monda ônekic Nẹ akariatoc morganotoc ẹǵmaſſal (44) Senki nẹm iôhet en hoziam hanẹmha aťa ki erežtẹt engẹmet vonanǵa ôtet ẹṣ en fẹlkôltôm ôtet az vtolſo napon, (45) mẹrt iruan vaǵon prophetac-

ban Es le̱żne̱c me̱nde̱ne̱c tane̱itattac iſtento̊l, Me̱nde̱n ki hallot aťatol e̤s tanolt io̊ en hoziam *(46)* ne̱m hoǵ aťat latta valaki, hane̱m čac az ki iſtento̊l vaǵo̱n latta aťat, *(47)* bizoń bizoń mondom tůnecte̱c ki hiże̱n en bele̱m valľa az o̊ro̊c ėlete̱t *(48)* En vaǵoc ėletne̱c keńere, *(49)* tů aťaitoc o̊ttene̱c me̱nnat a' kietlenben e̤s me̱gholtanac, *(50)* Ez az ėletne̱c keńere meńbo̊l le̱żallo, hoǵ ha ki o̊ belo̊llo̊ eiendic me̱gne̱ halľon *(51)* En vaǵoc ėlo̊ keńe̱r ki me̱nbo̊l le̱żallottam, *(52)* ha ki || eiendic e kenėrbo̊l ėl 182 o̊ro̊cke̱ Es e keńe̱r kit en adoc en teſte̱m ėlet e uilage̱rt *(53)* Fonalgnacuala aze̱rt a' ſidoc e̱ǵmaſſal mo̱nduan Mike̱ppen adhaťťa o̊ teſtėt můneko̊nc me̱gennȯnc *(54)* Monda aze̱rt o̊nekic ihc Bizoń bizoń mo̱ndom tůne̱cte̱c, hane̱mha eienditec embe̱r fianac o̊ teſte̱t e̤s yanǵatoc o̊ vėre̱t ne̱m vallatoc az ėlete̱t tůn bennete̱c *(55)* Ki e̱żi en teſte̱met e̤s iżia en ve̱re̱met valľa az o̊ro̊c ėlete̱t e̤s en fe̱l ko̊lto̊m o̊tet az vtolſo napon *(56)* Me̱rt en teſte̱m bizoń e̱tec e̤s en ve̱rem bizoń venere̱c *(57)* Ki eżi en teſte̱met e̤s iżia en ve̱re̱met en benne̱m lakozic e̤s en o̊ benne̱, *(58)* Mike̱ppen ereztėt e̱nge̱met ėlo̊ aťa e̤s en ėlec ataе̱rt, e̤s ki ezic enge̱met e̤s o̊ ėl en e̱re̱ttem *(59)* Ez a' kene̱r ki lezallot meńbo̊l, Ne̱m mike̱ppen tů aťaitoc o̊ttene̱c me̱nnat e̤s me̱g holtanac, ki ėżi e keńeret ėl o̊ro̊cke̱ *(60)* Eze̱ket mo̱nda a' ſinagogaba̱n tane̱ituan kaphornau̱mban, *(61)* Sokac aze̱rt o̊ tane̱ituańi ko̊zzo̊l haluan mo̱ndanac Ke̱me̱ń e beże̱d ki halgathaťťa ażt *(62)* Tuduan ke̱de̱g iç o̊no̱n nala me̱rt erro̊l morgananac o̊ tane̱ituańi monda o̊nekic E gonożbe̱it tůto̊ket, *(63)* Ha aze̱rt | latanǵatoc embe̱rne̱c fiat fel me̱nni hol uala elo̊zer, *(64)* żellet ki eleue̱ne̱it teſt ne̱m hażnal valamit, Az ige̱c melľeket beze̱lle̱ttem tůnecte̱c żellet e̤s igaſſag *(65)* De vadnac neme̱lľec tů ko̊zzo̊llete̱c kic ne̱m hize̱c, me̱rt tuǵǵa vala ke̱zdetto̊l foguan iç kic volnanac hiendo̊c, e̤s ki elarolando volna o̊tet *(66)* e̤s mo̱nduala Aze̱rt mondam tůnecte̱c, me̱rt ſenki ne̱m io̊het en hoziam hane̱m ha lend o̊neki aduan en aťamtol *(67)* Etto̊l fogua̱n o̊ tane̱ituańi ko̊zzo̊l ſokac me̱ne̱nec me̱ge̱ e̤s im̱mar ne̱m iarnacuala [†] o̊ vele̱ *(68)* Monda aze̱rt iç a' tize̱nketto̊ne̱c Mine̱mde tů e̱s elakartoc me̱nne̱te̱c ė *(69)* Felele̱ aze̱rt o̊neki Simon Pete̱r Vram kihez me̱ǵo̊nc, o̊ro̊c ėletne̱c igėie̱t vallod, *(70)* e̤s mů hiżiůc e̤s me̱gesmertůc, me̱rt te̱ vaǵ xç iſtenne̱c fia *(71)* Felele̱ aze̱rt o̊nekic iç, Ne̱mde en tůto̊ket tizenkette̱n valażtottalac ė, e̤s tů ko̊zzo̊l-

letẹc eǵ o̊rdo̊g *(72)* Moṇǵavala kẹdẹg ſcariuthi ſimon iudaſarol, mẹrt ez vala elarolando o̊tet, iollehet a' tizẹnketto̊ ko̊zzo̊l volna ẹǵ

vij

EZẹc vtan kẹdẹg iꞔ iaruala galilẹaban mẹrt nẹṃ akaruala
183 iarni iudẹaban mẹrt || a' ſidoc kereſicuala o̊tet mẹgo̊lniec *(2)* Vala kẹdẹg rokon ſcẹnoſẹgia a' ſidocnac iṇnepẹc napia, *(3)* Mondanac azẹrt o̊ neki o̊ aťťafiai Erẹǵel innen ẹṣ meń Iudẹaba, hoǵ te tanẹituanid ẹs laſſac te můuelkẹdetidet mẹlleket tẹ tėż *(4)* mẹrt ſẹnki nẹṃ tẹżen vala mit rẹitẹcben ẹṣ kereſi ielẹn voltat, Ha ezẹket tẹzed ielẹnčedmẹg tẹmagadat e uilagnac *(5)* mẹrt inǵen o̊ aťťafiai ſẹm hiznecuala o̊ belẹ *(6)* Monda azẹrt o̊nekic iꞔ En idem mẹgnẹṃ iutot el tů idetẹc kẹdẹg mẹndẹṇ ha kėż *(7)* E uilag nẹṃ ǵůlo̊lhet tůto̊ket engẹmẹt kẹdẹg ǵůlo̊l, mẹrt en tanoſagot valloc o̊ rolla mẹrt o̊ můuelkẹdeti gonozoc, *(8)* tů meńůctẹc fẹl az ynnep napra En kẹdẹg nẹṃ meǵec fẹl az yṇnep napra, mẹrt mẹg en idem nẹṃ to̊ltbe *(9)* Ezt micor o̊ mondottauolna marada galilẹaban, *(10)* Hoǵ kẹdẹg fẹlmẹntec uolna o̊ aťťafiai, tahat o̊ ẹs felmẹne az yṇnep napra nẹṃ ielẹnnẹṇ de monnal titkon *(11)* A' ſidoc azẹrt kereſicuala o̊tet az yṇnep napon, ẹṣ moṇdnac uala hol vaǵon az *(12)* ẹṣ ſoc morgas vala o̊ rolla a' ǵo̊lekẹzet ko̊zo̊t mẹrt nėmẹlľec mondnacuala hoǵ io, ẹǵebẹc moṇdnac | uala nem̃, de elhitẹti a' ǵo̊lekẹzetẹt, *(13)* de maga ſẹnki nẹṃ meruala ielẹnnen beżẹlleni o̊rolla a' ſidocnac fėlelmẹkẹrt *(14)* Immar kẹdẹg az yṇnep nap ko̊zẹlẹituẹṇ fẹlmẹne iꞔ a' templomba ẹṣ tanẹituala *(15)* ẹṣ čudalkodnacuala a' ſidoc moṇduan Mikėppen tud ez iraſt ha nẹṃ tanolta *(16)* Felelẹ o̊nekic iꞔ En tanoſagom nẹm enem de azẹ ki ereżtẹt engẹmet *(17)* Ha ki akaranǵa o̊ akaraťtat tenni, mẹgeſmeri a' tanoſagbol ha iſtento̊l lẹǵẹn auaǵ enẹṇmagaṃtol beżẹllec, *(18)* Ki o̊no̊n to̊llo̊ bezẹl o̊n dičo̊ſẹget kereſi Ki kẹdẹg kereſi o̊ dičo̊ſẹgėt ki ereżtẹttẹ o̊tet az igaz ẹṣ hamiſſag o̊ bennẹ inč *(19)* Nẹmde Moyſẹs atta ė a' to̊ruẹnt tůnectẹc, ẹṣ ſẹnki tů ko̊zzo̊lletẹc a' to̊ruẹnt nẹṃ tẹżi *(20)* mit kereſtẹc engẹmet mẹg o̊lno̊to̊c Felelẹ a' ǵo̊lekẹzet, ẹṣ moṇda O̊rdo̊go̊t vallaż ki kerẹs tẹgẹdẹt mẹgo̊lni *(21)* Felelẹ iꞔ ẹṣ moṇda o̊ nekic Eǵ io můuelkẹdetẹt to̊ttem, ẹṣ mẹṇd čudal-

kottatoc, *(22)* Azẹrt atta tůnectẹc moyſẹs a' ko̊rńẹkẹzetẹt, nẹṃ mẹrt moyſeſto̊l volna, de az aťactol ẹs żombaton mẹgko̊rńẹkẹztẹc embẹrt, *(23)* ha embẹr a' ko̊rńẹkẹzetẹt vėżi ‖ żombaton hoǵ 184
nẹ fẹſẹlteſſecmẹg moyſeſnẹc to̊ruẹńe, ennekẹm mėltatlaṇkottoc mẹrt embẹrt mẹṇdeneſto̊l mẹguigażtottaṃ żombaton *(24)* Nẹ akariatoc itėlnetẹc orċara de igaz itėletẹt itẹľľetẹc *(25)* Mondnacuala azẹrt nẹmẹľľẹc a' ihr̄lmbeliec ko̊zzo̊l Nẹṃ de ez ė kit a' ſidoc kereſnẹc mẹgo̊lniec, *(26)* ẹs imẹ ńiluaṇ beżẹl ẹs ſẹṃmit nẹṃ moṇdnac o̊neki, midenẹṃ bizońaba mẹgeſmẹrtẹc ė a' fẹiẹdelmec, mẹrt ez xç *(27)* de ezt tuǵǵuc honnaṇ vaǵoṇ, xçt kẹdẹg micor io̊uẹṇd ſenki nẹṃ tuǵǵa honnan lẹǵen *(28)* Iuo̊ltuala azẹrt iç a' templomban tanẹituan ẹs monduan Es engẹmet tuttoc, ẹs honnan lẹǵec tuttoc, ẹs enẹn to̊llẹṃ nẹṃ io̊ttem, de az igaz ki ereztẹt engẹmet, kit tů nẹṃ tuttoc en tudom o̊tet, ẹs ha moṇdandom mẹrt nẹṃ tudoṃ o̊tet lẹzec ẹǵenlo̊ hazug tůueletẹc, *(29)* ẹs en tudom o̊tet mẹrt o̊ to̊llo̊ vaǵoc, ẹs o̊ ereżtẹt engẹmet *(30)* Kereſicuala azẹrt o̊tet mẹgfogni, ẹs ſenki kezet nẹṃ ereżtẹ o̊ rẹia mẹrt mẹg nẹṃ io̊tuala el o̊ ideie *(31)* A' ǵo̊lekẹzetẹc ko̊zzo̊l kẹdẹg ſokac hůnec o̊ belẹ Es moṇdnacuala, mikor xç io̊uend, mi nẹṃ to̊b ielẹnſẹgẹket tėzen, hoǵ nẹṃ | mẹlleket e tėzen, *(32)* Hallac a' lẹualtac a' ǵo̊lekẹzetẹket morgattoc o̊rolla ezẹket Es ereżtẹnẹc a' feiẹdelmẹc ẹs a' lẹualtac żolgakat hoǵ mẹg fognac o̊tet *(33)* Monda azẹrt o̊nekic iç Mẹglen keueſẹnnẹ ideiglen vaǵoc tů ueletẹc ẹs elmẹǵec aťamhoz ki ereżtẹt engẹmẹt *(34)* Kereſtẹc engẹṃẹt ẹs nem lẹltẹcmẹg, ẹs houa en mẹǵec tů nẹm io̊hettẹc *(35)* Mondanac azẹrt a' ſidoc Houa mẹnendo̊ ez, mẹrt nẹṃ leľľůcmẹg o̊tẹt minẹṃ poganocnac himlẹtibe mẹnendo̊, ẹs tanẹitaṇdo poganocat, *(36)* minemo̊ e bezẹd, ez kit moṇdot Kereſtẹc engẹmet ẹs nẹṃ lėltẹc mẹg, ẹs hol en vaǵoc tů nẹm io̊hettẹc *(37)* Az naǵ ynnepnẹc kẹdẹg utolſo napiaṇ aluala iç ẹs iuo̊ltuala moṇduan, Ha ki żomiuhozic io̊yo̊n en hoziam ẹs iǵẹc, *(38)* Ki hiend en belẹṃ mikẹnt iras moṇǵa eleuen viznẹc foľoi folnac o̊ haſabol, *(39)* ezt kẹdẹg moṇǵa vala a' ſcent żelletro̊l kit vendo̊c valanac hieṇdo̊c o̊ belẹ, mẹrt mẹg żellet nẹṃ adatotuala, mẹrt mẹg iç mẹgnẹṃ diċo̊uo̊ltetẹtuala, *(40)* A' ǵo̊lekẹzetẹc kẹdẹg [†] micor hallottacuolna ez o̊ beżẹdit moṇdnacuala ez bizoṇ *propheta*, ‖ *(41)* ẹǵebẹc kẹdẹg moṇdnacuala ez 185
xç, nẹmẹľľec kẹdẹg moṇdnacuala mi nẹṃ galilẹabol io̊ xç,

(42) nẹm̃de iras monǵa ė mẹrt dauid magzatťabol bethlẹchẹmnẹc caſtẹlabol hol dauid vala, iő xç, *(43)* ẹṣ uǵ o̊ ẹrte ożlat lőt a' ǵo̊lekẹzet kǫzőt, *(44)* nẹmẹlľẹc kẹdẹg o̊ ko̊zzo̊llo̊c akariac uala mẹgfogni o̊tet, de ſenki kezẹt nẹm̃ erežtẹ o̊ rẹia, *(45)* Io̊uẹnẹc azẹrt a' żolgac a' Půſpo̊ko̊cho̊z ẹṣ a' leualtachoz, ẹṣ azoc mọndanac o̊nekic, mire nẹm̃ hożtatoc el ažt *(46)* Felelẹnẹc a' żolgac Sonha iǵen embẹr nẹm̃ bežẹllet mikẹnt ez embẹr bežėl *(47)* Felelẹnẹc azẹrt a' leualtac o̊nekic Minem tů ẹs elhitleno̊ltetẹc ė, *(48)* mi nẹm̃ hit valaki a' feiẹdelmec ko̊zzo̊l auaǵ a' lẹualtac ko̊zzo̊l, [de] o̊ belẹ, *(49)* de e ǵo̊lekẹzet ki to̊ruẹnt nẹm eſmẹrt atkozot *(50)* Monda Nicodẹmuṣ o̊ nekic az a' ki ẹyel io̊tuala o̊ hozia ki ẹǵuala o̊ ko̊zzo̊llo̊c, *(51)* Mide nẹm̃ mů to̊ruẹno̊nc itẹl ė embẹrt hanẹm̃ha elożer halland o̊to̊llo̊, ẹṣ mẹgeſmẹrẹndi mit tẹǵen *(52)* Felelẹnec ẹṣ mọndanac o̊neki, Midenẹm tẹ ẹs galilẹabeli vaǵ ė, forgas iraſocat ẹṣ laſſad, mẹrt *propheta* | galilẹabol nẹm̃ tamad *(53)* ẹṣ mẹgfordola ẹǵ mẹndẹn o̊ hazaba

viij

Iesus kẹdẹg fẹlmenẹ oliuẹtnac heǵere, *(2)* ẹṣ vilamoduan eſmẹg io̊uo̊ a' templọmba, ẹṣ mẹnd a' nép io̊t o̊ hozia, ẹṣ v̊luẹn tanẹiťauala azokat, *(3)* hozanac kẹdẹg az iraſtudoc ẹṣ a' leualtac ẹǵ nembẹriet to̊ruẹnto̊retben fogattat, ẹṣ allaptatac ažt ko̊zepbe *(4)* ẹṣ mọndanac o̊ neki Meſtẹr e nembẹri ma to̊ruẹń to̊retben fogattatott, *(5)* a' to̊ruẹnben kẹdẹg moyſẹs parančolt ilľetẹn nemo̊uet můneko̊nc mẹgko̊ueznőnc, tẹ azẹrt mit mọndaž, *(6)* ezẹket kẹdẹg mọnǵacuala o̊tet kéſẹrtuẹn hoǵ mẹguadolhatnac o̊tet Ihc kẹdẹg ala [†] haituan o̊nmagat vyaual ir uala a' fo̊ldo̊n, *(7)* mikor kẹdẹg mẹgallapnanac o̊tet kẹrdezuẹn feligazẹituan o̊magat ẹṣ monda o̊nekic, Ki tů ko̊zzo̊lletẹc bůnnelkůl vaǵon, az erežie elożer a' ko̊uet o̊ rẹiaia, *(8)* ẹṣ eſmẹg lehaituan o̊nmagat iruala a' fo̊ldo̊n, *(9)* Haluan kẹdẹg ežt a' venẹcto̊l kezduẹn, ẹǵ mas vtan ki mẹnẹnẹc, ẹṣ maradamẹg iç [†] o̊nmaga ẹṣ a nẹm̃beri ko̊zepẹt aluan, *(10)* Fẹligazẹituan kẹdẹg iç o̊nmagat
186 monda o̊ neki nẹmberi || hol vadnac kic tẹgẹdet vadolnac, ſenki tẹgẹdet mẹgnẹm̃ karhoztatot ė *(11)* Ki mọnda Senki vram Monda kẹdẹg iç En ſem karhożtatlac tẹgẹdet, meń el ẹṣ toabba

nẹ akarih bŭnhŏnnŏd *(12)* Efmẹǵ azẹrt bezẹlle ŏ nekic iç mondṇuan En vaǵoc e vilagnac vilaga, Ki kŏuet engẹmet, nẹṃ iar fetétẹcbẹṇ de valľa életnẹc vilagat *(13)* Mondanac azẹrt a' leualtac Tẹ tẹṇmagadrol vallaż tanofagot ẹṣ tẹ tanofagod nẹṃ igaz, *(14)* Felele iç ẹṣ moṇda ŏ nekic, Es ha en tanofagot valloc en rollaṃ en tanofagom igaz, mẹrt tudom honnaṇ iŏttem ẹṣ houa mẹǵẹc, Tŭ kẹdẹg nẹṃ tuǵǵatoc, honnan iŏuŏc *auaǵ* houa mẹǵec *(15)* Tŭ kẹdẹg teft żerẹnt itéltec en nẹṃ itélec valakit, *(16)* ẹṣ ha itẹlec en itéletẹm igaz mẹrt enẹn magam nẹṃ vaǵoc, de en ẹṣ ki ereżtẹt engẹmet aťa, *(17)* ẹṣ tŭ tŏruẹntẹcben iruan vaǵon, mẹrt kẹt embẹrnẹc tanofaga igaz, *(18)* En vaǵoc ki tanofagot valloc en rollam, ẹṣ aťa ki tanofagot val en rollam ki ereżtẹt engẹmet, *(19)* Mondnacuala azẹrt a' fidoc ŏneki, Hol vaǵon tẹ aťad Felelẹ iç Sẹm engẹmet nẹṃ tuttoc, fẹm tuǵǵatoc en aťamat Ha engẹmet tudnatoc talantal en aťamat ẹs tud|natoc, *(20)* ez igẹket bezéllẹ iç a' gazofilanciumon tanẹituan a' tẹmplombaṇ, ẹṣ fenki mẹgnẹṃ foga ŏtet, mẹrt mẹg nẹṃ iŏtualael ŏ ideie *(21)* Monda azẹrt efmẹg ŏnekiẹc iç, ymẹ elmẹǵẹc, ẹṣ kereftẹc engẹmet, ẹṣ tŭ bŭntŏcben mẹghaltoc, houa en mẹǵec tŭ nẹṃ iŏhettẹc *(22)* Mondnacuala a' fidoc mi nẹṃ mẹgŏli ŏ magat, mẹrt uǵ moṇd, houa en mẹǵẹc tŭ nẹṃ iŏhettẹc, *(23)* ẹṣ monduala ŏ nekic, tŭ alol valoc vattoc, en fẹlľŏl valo vaǵoc, tŭ e vilagbol vattoc en nẹṃ vaǵoc e uilagbol *(24)* Moṇdam azẹrt tŭnectẹc, mẹrt mẹghaltoc tŭ bŭṇtŏcben, mẹrt ha nẹm hienditec hoǵ en vaǵoc mẹghaltoc tŭ bŭntŏcbẹṇ *(25)* Mondnacuala azẹrt ŏ neki, te ki vaǵ Moṇda ŏ nekic Ihc kezdet ki es beżẹllec tŭnectẹc, *(26)* fokat valloc tŭrollatoc beżéllenem ẹṣ itélnẹṃ de ki ereżtẹt engẹmet az igaz ẹṣ en mẹľľekẹt hallottaṃ ŏ tŏllŏ, azokat beżẹllẹṃ e uilagban, *(27)* ẹṣ nẹṃ efmerẹcmẹg mẹrt iftent moṇǵauala ŏ aťťanac *(28)* Monda azẹrt ŏ nekic iç Mikor fẹlmagaż-tatanǵatoc embẹrnẹc fiat, tahat mẹgefmeritec mert || en vaǵoc 187 ẹṣ enẹn tŏllem fẹmmit nẹṃ tẹżec, de mikeppen tanẹitot engẹmet aťa azokat beżẹllem, *(29)* ẹṣ ki ereżtẹt engẹmet en velẹm vaǵon, ẹṣ nẹṃ haǵot mẹg engẹmet magaṃnac, mẹrt mẹndẹṇ ha tẹzẹm mẹľľec kéllemetẹfẹc ŏ neki, *(30)* ezẹket ŏ beżẹllette fokac hŭnẹc ŏbelẹ *(31)* Moṇduala azẹrt iç azocnac kic a' fidoc kŏzzŏl hittenẹc vala ŏneki, ha tŭ maradandotoc en beżẹdimben, bizoṇ en tanẹituańim léżtec *(32)* ẹṣ tŭ mẹgefmeritec az igaffagot ẹṣ az

igaſſag mẹg żabadẹit tűtőket, (33) Felelẹnec azẹrt a' ſidoc Abraham magzati vaǵonc ẹs ſonha ſenkinec nẹm żolgaltonc, mikẹppen mondod te mẹrt żabadoc lėżtec (34) Felele őnekic iç Bizoń bizoń moṇdom tűnectẹc, mẹrt mẹṇdẹṇ ki bűnt tėżen bűnnẹc żolgaia, (35) żolga kẹdẹg nẹṃ lakozic a' hazban őrőckẹ, a' fiu kẹdẹg lakozic őrőckẹ, (36) ha azẹrt a' fiu mẹgżabadẹit tűtőkẹt bizoń żabadoc lẹżtec, (37) tudom mẹrt abracham fiai vattoc, de kẹreſtẹc engẹmet mẹgőlnőtőc, mẹrt en beżẹdem nẹṃ fog tűbennetẹc, (38) En mẹlľet lattaṃ en aťam|nal ażt beżẹllem, ẹs tű tėżitec mẹlľet lattatoc tű aťatocnal, (39) Felelẹnẹc ẹs moṇdanac őneki, Mű aťaṇc abracham, moṇda őnekic iç ha abracham fiai vattoc, abracham műuelkėdetit teǵẹtẹc, (40) ma kẹrẹſtẹc engemet mẹgőlnőtőc embẹrt ki igaſſagot beżẹllettem tűnectẹc mẹlľet hallottaṃ iſtentől, eżt abracham nẹṃ tőttő, (41) tű tėżitec tű aťatocnac műuelkẹdetit Mondnacuala ẹs uǵ őneki Mű paraznaſagtol nẹṃ żűlettőnc, ẹǵ aťat vallonc iſtent, (42) Monda azẹrt őnekic iç, Ha iſten tű aťatoc volna valobizoń zeretnėtec engẹmet, mẹrt en iſtentől żarmażtam ẹs iőttẹm, ẹs mẹrt enẹn tőllem nẹm iőttem, de ő ereżtẹt engẹmet (43) mire nẹṃ eſmeritẹc mẹg en beżẹdẹmet, mẹrt nem halgathaťťatoc mẹg en beżẹdimet (44) Tű ördőg atatol vattoc, ẹs tű aťatocnac akariatoc aiẹitatit tennetẹc Az embẹr öldőkő volt kezdettőlfoguaṇ, ẹs igaſſagban nẹṃ allot, mẹrt igaſſag niṇč ő beṇnẹ, mikor beżẹl hazugſagot őn tulaidonibol beżėl, mẹrt hazug ẹs ő aťťa (45) En
188 kẹdẹg ha igaſſagot moṇdoc || nẹṃ hiżtec ennekẹm (46) Ki fėǵ mẹg engẹmet tűkőzzőlletẹc bűnről, ha igaſſagot moṇdoc tűnectẹc mire nẹṃ hiżtec ennekẹm, (47) Ki iſtentől vaǵoṇ iſten igėiẹt halgaťťa, azẹrt tű nẹṃ halľatoc mẹrt iſtentől nẹṃ vattoc (48) Felelẹnẹc azẹrt a' ſidoc ẹs mondanac Nẹmde iol monǵuc ė mű, mẹrt ſamaritanos vaǵ tẹ ẹs ördőgőt vallaż (49) Felelẹ iç ẹs moṇda En ördőgőt nẹm valloc, de tiżteſẹitem en aťamat, tű kẹdẹg mẹgtiżtetlenẹitetẹc engẹmet, (50) en kẹdẹg nẹm kereſem en dičőſẹgẹmet, vaǵon ki kereſſe ẹs itėľľẹ (51) Bizoń bizoń moṇdom tűnectẹc, Ha ki en beżẹdimet tartanǵa halalt nẹṃ lat őrőckẹ (52) Moṇdanac azẹrt a' ſidoc mẹgeſmertűc mẹrt ördőgőt vallaż Abracham mẹg holt ẹs p*ro*phetac mẹg holtanac, ẹs tẹ moṇdaz, ha ki en beżẹdimet tartanǵa halalt nẹṃ koſtol őrőckẹ, (53) Minẹm naǵob vaǵ tẹ mű aťanctol abrachaṃtol ki mẹgholt

ẹs p*ro*ph*et*ac mẹgholtac, kiẹ tẹżẹd tẹ magadat *(54)* Felelẹ iç Ha en dičo̊ueitẹm enmagamat en dičo̊ſẹgem ſẹṃmi, vaǵon aťam ki dičo̊ueit engẹmet kit tů | moṇdotoc mẹrt tů iſtentẹc, *(55)* ẹs nẹṃ eſmertẹtẹc o̊tet En kẹdẹg eſmertẹṃ o̊tet, ẹs ha moṇdandom mẹrt nẹṃ tudoṃ [†] o̊tet lẹzẹc ẹǵenlo̊ hazug tů ueletẹc, de tudom o̊tet, ẹs o̊ beżẹdėt tartom *(56)* Abrachaṃ tů aťatoc vigadot hoǵ latna en napomat latta ẹs o̊ro̊lt, *(57)* Mondanac azẹrt a' ſidoc o̊neki, o̊tuẹṇ eżtendo̊t mẹg nẹṃ vallaż ẹs abrachamot lattad *(58)* Monda azẹrt o̊nekic ihc Bizoń bizoń moṇdom tůnectẹc, mi elo̊t abrachaṃ lẹnnẹ en vaǵoc, *(59)* Vo̊nẹc azẹrt a' ſidoc ko̊ucket hoǵ haǵẹitanac o̊ rẹia Ihc kẹdẹg elrẹitẹ o̊magat ẹs ki mẹne a' templombol

i x

Es elẹb menuẹn ihc lata ẹǵ vak embẹrt o̊ zůletẹto̊l foguan,
(2) ẹs kerdẹc o̊tet o̊ tanẹituańi Rabi ki bůnho̊t ez ė auaǵ o̊
żůlei hoǵ vakon żůlettetnẹc *(3)* Felelẹ iç Sẹm ez nẹṃ bůnho̊t
ſẹm o̊ żůlei, de hoǵ megielẹnteſſenẹc iſtennẹc můuelkẹdeti o̊
bennẹ *(4)* Ennekẹm kėl o̊ můuelkẹdetit můuelkẹdnẹm ki ereż-
tẹt engẹmet miglẹn nap vaǵon, Io̊ az ẹy micor ſenki nẹṃ můuel-
kẹdhetic, *(5)* mẹne ideiglen e || vilagban vaǵok, e vilagnac 189
vaǵok vilaga *(6)* Ezẹket micor moṇdotta volna haǵapa a' fo̊ldre
ẹs alkota ſart a' haǵapaſbol, ẹs kenẹ a' ſart o̊ żẹmeire, ẹs
moṇda o̊ neki *(7)* Mẹń ẹs moſǵalmẹg a' ſiloẹnac tauan ki ma-
ǵaraztatic ereżtetnẹc Elmẹnẹ azẹrt ẹs mẹgmoſdẹc, ẹs lata
(8) Latuan ẹs uǵ o̊tet o̊ żomżẹdi ẹs kic lattacuala elo̊zer o̊tet
mẹrt koldos volna moṇdnacuala Nẹmde ez ė ki v̊luala ẹs koldol
uala, ẹǵebec moṇdnacuala mẹrt ez, *(9)* ẹǵebec ſẹṃmi okon dẹ
ẹǵenlo̊ auual, o̊ kẹdẹg moṇd vala mẹrt en vaǵoc, *(10)* Mond-
nacuala azẹrt o̊ neki Mikẹppen ńiltanac mẹg tẹ żẹmeid *(11)* O̊
felelẹ Az embẹr ki mondatic içnac ſart alkota, ẹs mẹgkenẹ en
żẹmeimet, ẹs monda ennekẹm Mẹń el a' ſiloẹnac tauara ẹs
mẹgmoſǵal, ẹs elmẹnẹc ẹs mẹgmoſdaṃ ẹs latẹc *(12)* Es moṇ-
danac neki Hol vaǵon az Monda nẹṃ tudom *(13)* El viuẹc o̊tet
ki vac voltuala a' lẹualtachoz, *(14)* Vala kẹdẹg żombat micor a'
ſart alkotta ẹs żẹmeit mẹgńitta, *(15)* ẹs mẹg kerdẹc o̊tet a'
lẹualtac mikẹppen latotuolna ẹs moṇda o̊ nekic Sart vete enne-

kẹm en żẹmeimre ẹs mẹgmoſam ẹs latoc | *(16)* Mondnacuala
azẹrt a' lẹualtac kŏzzŏl nẹmelĺec Ez embẹr nẹm iſtentŏl vaǵon
ki żombatot nẹm ŏriz Eǵebec mondnacuala Bůnŏs embẹr nẹm
teheti e ielẹnſẹgẹket, ẹs ożlatuala ŏ kŏzŏttŏc *(17)* Mondanac
azẹrt ẹſmẹg a' vaknac Te mit mondaz ŏ rolla ki mẹg ńita tẹ
żẹmeidet ŏ kẹdẹg monda, Mẹrt *propheta*, *(18)* Nẹm hůnẹc azẹrt
a' ſidoc ŏ rolla hoǵ vakon żůletẹt uolna, ẹs latotuolna, mignẹm
hiuac ŏ żůleit kic lattacuala *(19)* ẹs mẹg kerdẹc azocat mond-
uan Ez ė tů fiatoc kit mondotoc hoǵ vakon żůletẹt azẹrt ma
mikẹppen lat *(20)* Felelẹnẹc ŏnekic ŏ żůlei ẹs mondanac Tuǵ-
ǵuc hoǵ mů fionc, ẹs hoǵ vakon żůletẹt *(21)* mikẹppen kẹdẹg
ma laſſon nẹm tuǵǵuc, auaǵ ki ńitta lẹǵẹn mẹg żẹmeit mů nẹm
tuǵǵuc ŏtet kerǵetẹc ideiẹ vaǵon ŏnmaga ŏnŏntŏllŏ beżelĺen,
(22) Ezẹket mondac ŏ żůlẹi mẹrt fėlnẹc vala a' ſidoctol, mẹrt
immar a' ſidoc ẹǵbe tanakottac vala, hoǵ valaki ŏtet xc̣nac
vallana a' ſinagoga kůuŏl lennẹ, *(23)* azẹrt mondac ŏ żůlei, ŏtet
kẹrǵẹtec mẹrt ideie vaǵon, *(24)* Hiuac azẹrt ẹſmẹg aż embẹrt
190 ki vac volt || vala ẹs mondanac neki, Aǵ dičėretẹt iſtennẹc mů
tuǵǵuc mẹrt bůnŏs az embẹr, *(25)* Monda azẹrt ŏ, ha bůnŏs
nẹm tudom ẹǵǵet tudoc mẹrt iollehet vac voltam volna ma latoc
(26) Mondanac azẹrt ŏ neki, Mit tŏt tẹneked, mikẹppen ńitta-
mẹg tẹneked tẹ żẹmeidet, *(27)* Felelẹ ŏ, Mondam tůnectẹc ẹs
immar hallottatoc, mit akartoc ẹſmẹg hallanotoc, minẹm tů ẹs
ŏ tanẹituańi akartoc lennẹtẹc ė *(28)* Mẹgatkozac azẹrt ŏtet ẹs
mondanac neki Te leǵ ŏ tanẹituańa, mů kẹdẹg moyſẹs tanẹit-
uańi vaǵonc, *(29)* mů tuǵǵuc hoǵ moyſeſnẹc beżẹllet iſten, ezt
kẹdẹg nẹm tuǵǵuc honnan lẹǵen *(30)* Felelẹ az embẹr ẹs monda
ŏnekic Mẹrt e čudalatos hoǵ tů nẹm tuǵǵatoc honnan lẹǵẹn, ẹs
mẹgńitta en żẹmeimet [†] *(31)* Tuǵǵuc kẹdẹg mẹrt iſtẹn bůnŏ-
ſŏket mẹgnẹm halgat, de ha ki iſtent żolgalĺa ẹs ŏ akaratťat
tėzi ezt halgatťa mẹg *(32)* Vilag kezdetitŏl foguan nẹm hallatot
hoǵ valaki mẹgńittauolna | vakon lŏtnẹc ŏ żẹmeit *(33)* ha ez
iſtentŏl *nem* volna ſẹmmit ſẹm tehetnẹ *(34)* Felelẹnec ẹs mondanac
ŏ neki Mẹndenẹſtŏl bůnben żůlettel ẹs tẹ tanẹitaż můnket, ẹs
ki vetẹc ŏtet, *(35)* Halla iç hoǵ ki vettẹcuolna ŏtet, Es micor
meglėltẹ uolna ŏtet monda ŏ neki Te hiż ė iſtennẹc fiaba
(36) Felelẹ ŏ ẹs monda Ki az vram hoǵ hiǵǵec ŏ belẹ *(37)* Es
monda ŏ neki iç, Es lattad ŏtet ẹs ki beżẹl tẹ ueled, ŏ az

(38) Es ö monda Hiżem vram Es le eſuen imada ötet *(39)* Monda ö neki iç Itèletbe iöttem en e uilagba hoǵ kic nem latnac laſſanac ẹs kic latnac vakóc lèǵenẹc *(40)* Es hallac a' leualtac ko̊zzo̊l kic ö uele valanac ẹs mondanac o̊neki Mi nem mů ẹs vakoc vaǵonc *(41)* Monda o̊nekic iç Ha vakoc volnatoc bůnto̊c nem volna, de ma mondotoc mẹrt latonc tů bůnto̊c mẹgmarad

X

BIzoń bizoń mondom tůnectẹc ki nẹm mẹǵen be az aiton a iuhocnac aklaba de ẹǵebo̊nnen hag az or ẹs toluay, *(2)* Ki kẹdẹg bemèǵen az aiton az a' iuhocnac pażtora, *(3)* Ennẹc az aito tarto mẹgńiťťa, Es a' iuhoc halľac ö żauat, ẹs a' tulaidon iuhocat hya neuẹc żerẹnt ẹs ki viżi || azócat *(4)* Es micor a' 191
tulaidon iuhocat ki ereżtendi azoc elo̊t ki mẹǵen ẹs a' iuhoc ko̊uetic ötet mẹrt ö żauat tuǵǵac, *(5)* az idegẹnt kẹdẹg nẹm ko̊uetic de elfutnac ö to̊llo̊, mẹrt nẹm eſmertẹc az idegẹnẹcnẹc żauocat *(6)* Ez pèlda bezẹdet monda ö nekic iç, O̊k kẹdẹg nẹm eſmertècmẹg mit beżẹllene ö nekic ẹs fèlemènẹc *(7)* Monda azẹrt eſmẹg ö nekic iç [†] Bizoń bizoń mondom tůnectẹc, mẹrt en vaǵoc a' iuhocnac aitaia *(8)* Mẹndẹnec valamẹńńen iöttenẹc ẹǵebo̊nnen orroc ẹs toluaioc de nẹm hallottac azocat a' iuhoc *(9)* En vaǵoc az aito En altallam ha ki be mẹnend v̊duo̊zo̊l, ẹs ki mẹǵen ẹs be mẹǵen ẹs eledelẹket lèl, *(10)* az or kẹdẹg nẹm iö hanẹmčac hoǵ orozion ẹs vagion ẹs elueżeſſẹn Io̊ttẹm hoǵ èletẹt valľanac, ẹs bo̊uo̊ben valľanac *(11)* En vaǵoc a' io pażtor, io pażtor aǵǵa o̊ lelkèt ö iohyẹrt *(12)* A' bères kẹdẹg ẹs ki nẹm paſtor, kinec a' iuhoc nẹm tulaidon o̊nnẹ latťa a' farkaſt iöni ẹs el haǵǵa a' iuhocat ẹs el fut, ẹs a' farkas elragaǵǵa ẹs el himti a' iuhocat *(13)* A' bères kẹdẹg elfut mẹrt bẹres ẹs nẹm tartoznac | ö hozia a' iuhoc ko̊zzo̊l *(14)* En vaǵoc a' io pażtor, ẹs mẹgeſmerẹm en iuhimat ẹs mẹgeſmernec engẹmet en iohim, *(15)* mikeppen mẹgeſmẹrt engẹmẹt aťa, ẹs en mẹgeſmerẹm en aťamat, ẹs en lẹlkẹmet vetẹm en iohimẹrt, *(16)* ẹs èǵeb iuhokat valloc kic ninčenec ez akolbol, ẹs azokat kèl ennekẹm ide hoznom, ẹs en żomat halľac, ẹs lèżen eǵ akol ẹs eǵ pażtor *(17)* Azẹrt żeret engemet aťa mẹrt en vetẹm en lelkẹmet ẹs eſmẹg hoziam vèzem ażt, *(18)* ſenki nẹm veżi azt

el en to̊llem, de en vetẹm ażt enẹn to̊llem, ẹṣ hatalmat valloc eſmẹg hoziam vẹnnẹm ażt, e parančolatot vo̊ttem en aťamtol *(19)* Es uǵ ożlatuala a’ ſidoc ko̊zo̊t e beżẹdẹkẹrt *(20)* Moṇdnac uala kẹdẹg ſokac o̊ ko̊zzo̊llo̊c, o̊rdo̊go̊t val ẹṣ balgatagoſſic mit halgaťťatoc o̊tet *(21)* Eǵebẹc kẹdẹg moṇdnacuala Ez igẹ nẹm o̊rdo̊go̊t vallọẹ, mi nẹṃ ńithattamẹg az o̊rdo̊g vakocnac żẹmėket *(22)* Lo̊ttec kẹdẹg ẹncẹniac ihr̄lmben, ẹṣ tẹl uala, *(23)* ẹṣ iaruala iς a’ tẹmploṃban ſalamonnac porticoſaban *(24)* Mẹgko̊r-
192 ńẹkėzẹc azẹrt || o̊tet a’ ſidoc ẹṣ moṇd̈nac uala neki, miglen vẹżed el mů lelko̊nket ha tẹ vaǵ xς monǵadmẹg mů neko̊nc ielennen *(25)* Felelẹ o̊ nekic iς, beżẹllec tůnẹctẹc ẹṣ nẹṃ hiżtec ennekẹm a’ můuelkẹdetẹket mẹľľeket en tėżec en aťamnac neuẹbe ezẹc valnac tanoſagot en rollam, *(26)* de tů nẹm hiżitec mẹrt nẹṃ vattoc en iohim ko̊zzo̊l *(27)* en iohim en żomat halgaťťac ẹṣ en mẹgeſmerẹṃ azocat ẹṣ ko̊uetnec engẹmet, *(28)* ẹṣ en az o̊ro̊c ėletẹt adom o̊ nekic, ẹṣ nẹṃ veżnẹc el o̊ro̊ckẹ, ẹṣ nẹṃ [†] ragaǵǵa ki azocat valaki en kezembo̊l, *(29)* en aťam mẹľľeket adot ennekẹm mẹndenecto̊l naǵob, azẹrt ſenki nẹṃ ragadhaťťaki en aťaṃnac kezẹbo̊l, *(30)* en ẹs aťa ẹǵǵec vaǵonc, *(31)* ragadanac a’ ſidoc ko̊ueket hoǵ mẹgko̊ueznẹc o̊tet *(32)* Felelẹ nekic iς, Soc io můuelkẹdetẹket mutattam tůnectẹc en aťamtol azoc ko̊zzo̊l mėľ můuelkẹdetẹrt ko̊ueżtẹcmẹg engẹmet *(33)* Felelẹnẹc o̊neki a’ ſidoc, A’ io můuelkẹdetẹrt nẹṃ ko̊uezo̊ncmẹg tẹgẹdet de a’ karomlatẹrt, ẹṣ mẹrt tẹ iollehet embẹr lẹǵ tẹżed tẹ magadat iſtennẹ *(34)* Felele | o̊nekic iς Nẹmde iruaṇ vaǵoṇ ė a’ tů to̊ruẹntẹcben mẹrt en mondottaṃ iſtenẹc vattoc, *(35)* ha azocat iſtenẹcnẹc moṇǵa kichez iſtennẹc beżėdẹ lo̊t ẹṣ nẹṃ feſlethetic-mẹg az iras *(36)* kit aťa mẹgżentėlt ẹṣ ereżtėt e uilagba ẹṣ tů mondotoc ennekẹm mẹrt karomlo mẹrt mondottam iſtennẹc fia vaǵoc *(37)* ha nẹṃ tėżem en aťamnac můuelkėdetit nẹ akariatoc hinnetẹc ennekẹm *(38)* Ha kẹdẹg tėżem, ẹṣ ha nẹm akartoc hinnetẹc ennekẹṃ hiǵǵetẹc a’ můuelkẹdetẹcnẹc hoǵ mẹgeſmeriẹtec, ẹṣ hiǵǵẹtec, mẹrt aťa en bennẹm ẹṣ en aťaban, *(39)* Kereſicuala azẹrt o̊tet mẹgfognioc ẹṣ ki mẹnt o̊ ko̊zzo̊llo̊c *(40)* ẹṣ el mẹṇt eſmẹg iordan eluẹ, azon heľre hol elo̊żẹr volt Ianos kėrėżtẹlo̊ ẹṣ ot lakozot *(41)* ẹṣ ſokac io̊ttenẹc o̊ hozia ẹṣ mondnac vala, mẹrt Ianos bizoú ſẹm ẹǵ ielẹnſẹgẹkẹt nẹm to̊t *(42)* mẹṇ-

dẹnẹket kẹdẹg valamẹľľeket moṇdot Ianoṣ oͦ rolla igazac valanac
ẹṣ ſokac hűnec oͦ bele̱

xj

Uala kẹdẹg nėmeľ lėletẹzoͦ Lazar neuoͦ bẹtaniaban marianac
ẹṣ martanac oͦ huginac || caſtẹľocbol *(2)* Maria kẹdẹg vala ki 193
vrat kenettel kenẹttẹ vala, ẹṣ oͦ labait hay fonatiual mẹgtoͦr-
loͦttoͦ vala, Kinẹc atťafia lazar betẹgl vala *(3)* Erežtẹnẹc azẹrt
oͦ hugi oͦ hozia moṇduan Vram ymẹ kit žereć betẹgl, *(4)* Haluan
kẹdẹg iç moṇda oͦnekic, E betẹgſẹg ninč halalra de iſtẹṇnec
dičoͦſėgẹre hoǵ dičoͦuoͦlteſſẹc iſtennẹc fia oͦ miatta *(5)* žereti
vala kẹdẹg iç martat ẹṣ oͦ hugat mariat ẹṣ lazart, *(6)* azẹrt hoǵ
hallotta mẹrt betẹgluala bizoń lakozẹc azon heľbẹṇ ket napon
(7) Ezẹc utan moṇda oͦ tanẹituańinac Mẹńńoͦnc el ẹſmẹg Iudẹaba
(8) (†) Rabi iṃmar kereſnec vala tẹgẹdẹt a' ſidoc mẹgkoͦuezni ẹṣ
ẹſmẹg oda mėǵ *(9)* Felele iç Nẹmde tizẹnket ydoͦ vaǵon ė
napiaban Ha ki nappal iar nẹṃ ſeržicmẹg mẹrt laťťa e vilagnac
vilagat *(10)* Ha kẹdẹg ẹyel iarand mẹgſẹržic mẹrt ninč vilag oͦ
bennẹ *(11)* Ezẹket moṇda, Es ezẹc utaṇ moṇdot oͦ nekic, Lazar
mű baratonc aložon de ẹs elmẹǵec hoǵ az alombol fẹlkoͦlčem
oͦtet, *(12)* Mondanac azẹrt oͦ tanẹituańi Vram ha aložon vͦduoͦzoͦl
(13) Mondotta uala kẹdẹg iç oͦ halalarol, de oͦk alaitottac | hoǵ
az alomnac alaſarol mondana, *(14)* tahat azẹrt mondotta iç oͦ
nekic ielẹṇnen Lazar mẹgholt, *(15)* ẹṣ oͦroͦloͦc tű ėrtetẹc hoǵ
hiǵǵėtec mẹrt nẹṃ valẹc ot, de mẹńńoͦnc oͦ hozia *(16)* Monda
azẹrt tamas ki mondatic didimoſnac oͦ felẹ tanẹituańocnac Mẹń-
ńoͦnc mű ẹs el hoǵ haľľonc mẹg oͦ uele *(17)* Ioͦt ẹs uǵ iç, ẹṣ
lėltẹ oͦtet iṃmar nẹǵ napoṇ a' koporſoban valuaṇ *(18)* Vala
kẹdẹg bẹtania rokon ihr̄lmhẹz, moṇnal tizẹn oͦt lab foͦldoͦn
(19) Sokac kẹdẹg a' ſidoc koͦzzoͦl ioͦttec vala mariahoz ẹṣ mar-
tahoz hoǵ mẹguigažtalnac azocat oͦ atťoc fiarol *(20)* Marta azẹrt
hoǵ hallotta hoǵ iç elioͦt eieibe futa oͦ neki Maria kẹdẹg hon
vͦluala *(21)* Monda azẹrt marta içnac Vraṃ ha it voltal volna
en aťamfia nẹṃ holtuolna mėg, *(22)* de ma es tudom mẹrt
valamẹľľeket kėrendež iſtentoͦl aǵǵa tẹnekẹd iſten *(23)* Monda
oͦ neki iç Fẹlkel tẹ aťad fia *(24)* Moṇda neki martha Tudom
mẹrt fẹlkel a' fẹlkẹlẹtben az vtolſo napon *(25)* Monda oͦ neki

iç En vaǵoc fẹlkelet ẹs ėlet *(26)* Ki hiżen en belẹm ėl ha mẹg
haland ẹs, ẹs mẹndẹn ki ėl ẹs hiżen en belẹm nẹm hal mẹg
194 o̊ro̊ckẹ, Hizẹd ė eżt || *(27)* Monda neki Valobizoń vram En hittẹm,
mẹrt tẹ vaǵ xç elo̊ iſtennẹc fia ki io̊ttẹl e uilagba *(28)* Es mi-
cor eżt mondotta uolna elmẹne ẹs hiua čendeżbẹn o̊ hugat
mariat monduan Meſtẹr ielẹn vaǵon ẹs hiu tẹgẹdet *(29)* A'
kẹdẹg hoǵ hallotta fẹlko̊lt hamar ẹs io̊t o̊ hozia, *(30)* mẹrt
mẹg nẹm io̊tuala el iç a' caſtẹlba de mẹg azon helben vala hol
eleibe ko̊lt uala o̊ neki marta *(31)* A' ſidoc azẹrt kic valanac
o̊ uele a' hazban ẹs vigażtaľľac vala o̊tet micor lattacuolna
mariat mẹrt hamar fẹlko̊lt ẹs ki mẹnt ko̊uetẹc o̊tet monduan
mẹrt a' koporſohoz mėgẹn hoǵ ot ſirion, *(32)* azẹrt maria mi-
cor iutot oda hol iç vala Latuan o̊tet eſẹc o̊ labaihoz, ẹs monda
o̊ neki Vram ha it voltaluolna en aťamfia nẹm holtuolna mėg
(33) Ihc azẹrt hoǵ lata o̊tet ſiratta ẹs a' ſidokat kic io̊ttecuala
o̊uelẹc ſirattoc mẹgforradozot żẹllẹtėben ẹs mẹghaborẹita o̊
magat *(34)* ẹs monda Hol vettėtec o̊tet Mondanac neki Vram
io̊y ẹs laſſad *(35)* Es mẹgko̊ńuezẹ iç *(36)* Mondanac azẹrt a'
ſidoc Imẹ mikėppen żeretiuala o̊tet *(37)* Nẹmeľľec kẹdẹg o̊
ko̊zzo̊llo̊c mondnacuala Nẹm tehetẹ | ez ki mẹgńitta a' vakon
lo̊tnẹc żẹmeit hoǵ ẹz mẹgnẹ halna, *(38)* Ihc azẹrt ẹſmẹg for-
radozuan o̊no̊n bennẹ io̊t a' koporſohoz Vala kẹdẹg a' barlang,
ẹs ko̊ vettẹtẹt uala o̊ rẹia *(39)* Monda iç Veǵetec el a' ko̊uet
Monda o̊ neki marta o̊ huga ki mẹgholt uala Vram immar bůdo̊s
mẹrt harmadnapi *(40)* Monda o̊ neki iç Nẹmde mondam ė tẹne-
kẹd, mẹrt ha hiendẹd latod iſtennẹc dičo̊ſẹgėt *(41)* Eluẹuẹc
azẹrt a' ko̊uet Ihc kẹdẹg fẹlemeluẹn o̊ żẹmeit monda Aťa halat
adoc tẹnekẹd mẹrt mẹghalgattal engemet *(42)* En kẹdẹg tudom
vala mẹrt mẹndẹnkor mẹghalgać engẹmẹt de ennėpẹrt ki ko̊růo̊l
al mondottam hoǵ hiǵǵẹc mẹrt tẹ ereżtėttẹl engẹmẹt *(43)* Ezẹ-
ket micor mondottauolna iuo̊lto̊ naǵ żoual Lazar io̊yki *(44)* Es
lẹgottan ki io̊uo̊ ki mẹg holtuala kezei ẹs labai mẹgko̊to̊zuėn
mazzagockal, ẹs o̊ orćaia żẹm fẹdellel vala mẹgko̊to̊zuėn Monda
o̊ nekic iç, Oǵǵatocmẹg o̊tet ẹs haǵǵatoc elmẹnni *(45)* Sokac
azẹrt a' ſidoc ko̊zzo̊l kic io̊ttenẹc vala mariahoz ẹs martahoz ||
195 ẹs latac meľľeket to̊t hittenẹc o̊ belẹ, *(46)* Nẹmeľľec kẹdẹg o̊
ko̊zzo̊llo̊c elmẹntenẹc a' lẹualtachoz mẹgmondottac o̊ nekic mẹl-
ľekẹt to̊t iç *(47)* Ǵo̊ito̊ttec azẹrt a' půſpo̊ko̊c ẹs a' lẹualtac tanal-

čot iç ellen ęs mondnacuala mit tėżōnc mert ez ember ſoc ielenſegeket tėżen, *(48)* Ha igen elhaǵanǵuc ȫtet mend ȫ belę hiżnec, ęs iȫnec a' romaiac eluężic mű helȳȫnket ęs nėpȫnket *(49)* Eǵ kedęg ȫ kȫzzȫllȫc Caifas neuȫ mert az [†] eżtendei pűſpȫc volt volna mondot ȫ nekic Tű ſemmit nem tuttoc *(50)* ęs nem gondolȳatoc mert kellemetęs tűnectęc, hoǵ eǵ ember meghalȳon e nėpert ęs mend e nemzet elnę veżien *(51)* Eżt kedęg ȫnȫn tȫllȫ nem monda de mert uoltuolna az eżtendei pűſpȫc prophetalt, mert iç vala męg halando e nemzetert *(52)* ęs nem čac a' nemzetert, de hoǵ az iſtennęc fiait kic elhimlettecuala eǵbe ǵȫitenę *(53)* A' napſagtol fogua azert gondoltac hoǵ megȫlnęc ȫtet *(54)* Ihc kedęg nem iaruala ielennen a' ſidocnal, de elment a' vidėcbe rokon a' kietlenhez | a' varoſba ki mondatic Effrennec, ęs ot lakozic vala ȫ taneituaniual, *(55)* rokon vala a' ſidocnac huſuetec, ſokac menėnęc fel a' videkecbȫl a' huſuet elȫt ihrlmben hoǵ megſcentelnęc ȫ magokat *(56)* Kereſicuala azert içt, ęs eǵembe beżelnec vala eǵmaſnac a' templomban aluan Mit alaitotoc, mert nem iȫt az ynnep napra, mert a' pűſpȫkȫc ęs a' leualtac parančolatot attacuala, hoǵ ha ki megeſmerendi hol leǵen megmutaſſa hoǵ meg fogiac ȫtet

x i j

JEſus azert hat nappal a' huſuet elȫt iȫuȫ betaniaba hol lazar męg holtuala, kit iç fel kȫltȫtuala, *(2)* Alkotanac kedęg ȫ neki vačorat ęs marta żolgaluala Lazar kedęg vala ėǵ az ȫ uelę eǵembe ėuȫc kȫzzȫl *(3)* Maria azert vęuę a' dragalatos nardipiſticos kenetenęc fontat ęs megkenetę içnac labait ęs megtȫrlę ȫ fűrtiuel ȫ labait, ęs ȫ haza be telec a' kenetnec illatȳaual *(4)* Monda azert ȫ taneituani kȫzzȫl eǵ ſcariothi Iudas || ki vala ȫtet el arolo *(5)* Mire nem adatot el e kenet harom 196
zaz pėnzen ęs adatotuolna a' nauaȳaſocnac *(6)* nem monda kedęg ażt hoǵ a' nauaȳaſocrol żorgalmaznęc, de mert or vala ęs erżeni valanac ęs azocat melȳec adatnacuala viſeli vala *(7)* Monda azert iç Haǵǵatoc el ȫtet hoǵ tarča ażt en eltemetetėmnec napiara *(8)* mert żegėneket mendenha vallotoc tű veletec engemet kedęg nem mendenha vallotoc *(9)* Męg eſmerę azert ſoc ǵȫlekezet a' ſidoc kȫzzȫl mert ot volna, ęs iȫuenęc nem čac ieſuſert,

de hoǵ latnac lazart, kit fẹlko̊lto̊t vala halottaibol, *(10)* Gondolac kẹdẹg a' papoc fẹiẹdelmi hoǵ lazart ẹs mẹg o̊lnẹc, *(11)* mẹrt a' ſidoc ko̊zzo̊l ſokac mẹnnẹc vala el ŏ ẹrtẹ ẹs hiżnẹc vala içba *(12)* Holda kẹlue kẹdẹǵ ſoc ǵo̊lekẹzet, Ki ǵo̊lekẹzẹt vala az ynnep napra, micor hallottauolna mẹrt iç io̊t ihr̄lmbe *(13)* vẹuẹc a' palmacnac agait, ẹs mėnėnẹc neki ŏ eleibe, ẹs iuo̊ltnẹc vala oſanna aldot iſr̄lnẹc kiral'a, aldot ki io̊t vrnac neuẹbe *(14)* Es lẹlẹ iç żamaročkat ẹs v̊lo̊ ŏ rẹia, mikẹnt iruan vaǵon | *(15)* Nẹ akarih fẹlned ſionnac l'an̍a Imẹ tẹ kiral'od io̊t tẹneked v̊luėn a' żamarnac vehmėn *(16)* ẹs elo̊żer nẹm eſmerẹcmẹg ŏ tanẹituani, de micor mẹgdičo̊uo̊ltetẹt iç tahat mẹgemlekẹzẹnẹc, mẹrt ez iras ŏ rolla valo vala ẹs ezẹket to̊ttẹc ŏ neki, *(17)* Tanoſagot valla azẹrt a' ǵo̊lẹkėzet ki volt vala ŏ vele, micor lazart ki hittauala a' koporſobol ẹs fẹlko̊lto̊tto̊ o̊tet halottaibol, *(18)* ẹs erre io̊t o̊neki a' ǵo̊lekẹzet ŏ eleibe mẹrt hallottac o̊neki e ielenſẹg tėtėt *(19)* A' leualtac kẹdẹg moṇdanac o̊n ko̊zo̊tto̊c ẹǵ maſnac Latt'atoc ė mẹrt ſẹmmit nẹm hażnalonc imẹ mẹnd e uilag vtanna eredẹt *(20)* Valanac kẹdẹg nẹmel'l'ec poganoc ezẹc ko̊zzo̊l kic fẹlmẹntec vala hoǵ imatkoznanac az ynnep napra *(21)* Ezẹc azẹrt vėpẹnẹc Phůlo̊phǒz ki vala galilẹabeli betſaidabol, ẹs kėricuala o̊tet moṇduan Vram akariuc içt latni *(22)* Io̊uǒ Phůlo̊p ẹs monda Andoriaſnac Andorias ẹs ẹſmẹg Phůlo̊p mondac içnac *(23)* Ihc kẹdẹg felelẹ o̊nekic moṇduaṇ Io̊t az ůdo̊ hoǵ
197 mẹgſėneſẹǵǵẹc ẹmbẹrnẹc ‖ ńa *(24)* bizoń moṇdom tůnẹctẹc, Hanẹmha a' buzanac magua a' fo̊ldbe eſuėn meg haland *(25)* o̊no̊ṇmaga marad, ha kẹdẹg mẹghalaṇd ſoc ǵimo̊lčo̊t tẹremt, Ki żereti ŏ lelkẹt eluežti ażt, ẹs ki ǵůlo̊li ŏ lelkẹt e uilagban, az o̊ro̊c vilagbaṇ o̊rizi o̊tet [†] *(26)* Ha ki ennekẹm żolgal engẹmẹt ko̊ueſſen, ẹs hol en vaǵoc ot lėżen en żolgam, ẹs ha ki ennekẹṃ żolgal, tiżteſẹiti o̊tet en at'aṃ *(27)* Ma en lelkẹm mẹghaborodot ẹs mit moṇǵac *(28)* At'a v̊duo̊zẹh engẹmet ez v̊do̊bo̊l, de arra io̊ttem az v̊do̊be at'a fẹneſehed tẹ neuẹdẹt Io̊uǒ azẹrt żozat mẹṇbo̊l moṇduan Mẹgfẹneſẹitẹttẹṃ ẹs meglẹn megfẹneſẹitem *(29)* A' ǵo̊lekẹzet azẹrt ki aluala ẹs hal'l'a vala monǵauala go̊rdo̊let lẹtėt Eǵebec monǵac vala az anǵal neki żoltat *(30)* Felelẹ o̊nekic iç ẹs moṇda Nẹm en ėrtem io̊t e żo de tů ẹrtetẹc *(31)* ma vaǵoṇ e uilagnac itėlete Ma e uilagnac fẹiẹdelmẹ ki vẹttetic, *(32)* ẹs ha en fėlmagażtatandom fo̊ldto̊l mẹndẹnẹket

vonżoc en hoziam, *(33)* Ezt kędęg monǵa vala ieǵęzuęn męľ halallal uolna męghalando | *(34)* Felelę a' ǵoͦlekėzet Mů hallottuc a' toͦruėnboͦl męrt xç oͦroͦckę marad, ęs mikęppen mondaż tę kel embęr fianac fęl magaztatni ki ez embęrnęc fia *(35)* Monda azęrt oͦ nekic iç Męg keueſęnnę vilag vaǵon tů bennetęc Iariatoc miglen vilagot vallotoc hoǵ a' ſętętſęgęc męgnę foglaľľanac tůtoͦket ęs ki iar ſetėtben nęm tuǵǵa houa męǵen, *(36)* miglen vilagot vallotoc hiǵǵetęc a' vilagba hoǵ lęǵetęc vilagoſſagnac fiai Ezęket beżęllę iç ęs elmėne ęs elrejtę oͦ magat oͦ toͦlloͦc *(37)* Mikor kędęg ezęnnę ielęnſęgęket toͦt uolna oͦ eloͦttoͦc nęm hůnęc oͦ belę *(38)* hoǵ betelľeſędnęc iſaias pr*o*ph*et*anac oͦ beżęde kit mondot Vram ki hizen mů hallatonenac ęs vrnac karia kinęc ielęntetęt męg, *(39)* azęrt nęm hihettęc męrt ęſmęg iſaias mondot *(40)* Gonoſſag męgvakęitotta oͦ żęmęket ęs męgkęmęńęitętte oͦ zůuoͦket, hoǵ nę laſſanac żęmęckel ęs nę ercenęc żůuoͦckel, ęs męgfordolľanac ęs męgvigażiam azokat *(41)* Ezęket mondotta yſaias micor latta oͦ || dicoͦſęgęt ęs beżęllęt oͦrolla, *(42)* Valobizoń 198
a' fędelmęc koͦzzoͦl ęs ſokac hittenęc oͦ belę, de a' lęualtakęrt nęm valľacuala hoǵ a' ſinagogabol ki nę vettetnęnęc, *(43)* męrt inkab zerettęc embęręcnęc dicoͦſęgęket hoǵ nęm iſtennęc dicoͦſėgėt *(44)* Ihc kędęg iuoͦltoͦ ęs monda Ki hiżen en belęm, nęm en belęm hiżen, de oͦ belę ki ereżtęt engęmet *(46)* En fęneſſėg ioͦttem e uilagba, hoǵ męndęn ki hiżen en belęm nę maraǵǵon ſętętſęgęcben *(47)* Es ha ki hallanǵa en igęimet ęs nęm oͦrizendi en nęm itėlem oͦtet, męrt nęm ioͦttęm hoǵ itėlľem e uilagot de hoǵ v̊duoͦzėhęm e uilagot *(48)* Ki vtal engęmet ęs nęm vendi en igėimet, vaǵon ki itėlľe oͦtet a' beżęd kit en beżęllęttem tůnęctęc az itėli oͦtet az vtolſo napon, *(49)* męrt en enen toͦllem nęm beżęllęttem, de aťa ki ereżtęt engęmet oͦ adot ennekęm parancolatot, Mit monǵac ęs mit beżęľľec *(50)* ęs tudom męrt oͦ parancolatťa oͦroͦc ėlet, męlleket azęrt en bezęllec mikęppen mondot ennekęm aťa iǵęn bezęllec

xiij

A husuętnęc kędęg ynnepe napia eloͦt tuduan iç męrt | ioͦt oͦ ideie hoǵ elmęnne e uilagbol aťťahoz micor żerette volna oͦueit kic valanac e uilagban vęgiglen żerette azokat *(2)* Es a' vacora

mẹgléuẹn, micor o̊rdo̊g im̄ar ereżtẹttẹ volna o̊ magat Iudaſnac żűuėbe hoǵ elarolna o̊tet ſcariuthi ſimon Iudaſa *(3)* tuduan mẹrt mẹndẹnẹket adot o̊ neki aſa kezẹbe ẹs mẹrt iſtento̊l io̊t ẹs o̊ hozia mẹǵẹn *(4)* fẹlkel a' vačoratol ẹs veti o̊ ruhaiat Es micor vo̊tto̊uolna a' lẹllahot ẹs mẹgżorẹitotta uolna o̊ magat *(5)* annac utanna ereżtẹt vizet a' medẹncẹbe ẹs kezdẹ mẹgmoſni o̊ tanẹituańinac labait ẹs mẹg to̊rleni a' lẹllahhal kiuel mẹgżorẹitatot uala *(6)* Iuta azẹrt ſimon petẹrhez ẹs mọnda o̊ neki Petẹr Vram tẹ moſod ė ennekẹm en labaimat *(7)* Felelẹ ıç ẹs mọnda o̊ neki Meľľet en tẹżec tẹ ma nẹm tudod mẹgtudod kẹdẹg annac utanna *(8)* Monda o̊ neki Petẹr Nẹm moſod en labaimat o̊ro̊ckẹ Felelẹ o̊ neki ıç ha nẹm moſandlac tẹgẹdet nẹm vallaż réżt en velẹm *(9)* Monda ſimon pẹtẹr Vram nẹm čac labaimat, dẹ ẹs kẹzẹimet ||
199 ẹs feiemet *(10)* Monda o̊neki ıç Ki mẹgmoſatot nẹm żűko̊ſlic hanẹmčac hoǵ labait moſſa ẹs mẹndẹneſto̊l tiżta, ẹs tű tiżtac vattoc de nẹm mẹnd *(11)* mẹrt tuǵǵa vala hoǵ ki el arolna o̊tet, azẹrt mọnda Nẹm vattoc tiżtac mẹnd *(12)* Mi utan azẹrt mẹgmoſta uolna o̊ labocat vẹuẹ o̊ ruhaiat ẹs micor le űltuolna mọnda ẹſmẹg o̊nekic Tuǵǵatoc ė mit to̊ttem tűnectẹc *(13)* Tű hiutoc engẹmet meſtẹrnẹc ẹs vrnac, ẹs iol monǵatoc ẹs mẹrt vaǵoc, *(14)* Ha azẹrt en mẹgmoſtam tű labaitocat vr ẹs meſtẹr, ẹs tű tartożtoc ẹǵmas labat mẹgmoſnotoc *(15)* mẹrt peldat attam tűnẹctẹc hoǵ mikẹnt en to̊ttẹm tű nectẹc tű ẹs vǵan tẹǵetẹc *(16)* Bizoń bizoń mondom tűnectẹc Nẹm naǵob żolga o̊ vratol, ẹs az apaſtal nẹm naǵob attol ki ereżtẹttẹ o̊tet, *(17)* ha ezẹket tuǵǵatoc bodogoc léżtec ha téżitec ezẹket *(18)* Nẹm mọndom mẹnd tű rollatoc En tudom kiket valażtottam, dẹ hoǵ betelľeſẹǵǵẹc az iras Ki ẹżic keńeret en uelẹm, emeli o̊ ſarkat en ellenẹm *(19)* Matol foguan mọndom tűnectẹc | hoǵ mi elo̊t lẹǵẹn, hoǵ micor lend hiǵǵetec mẹrt en vaǵoc *(20)* Bizoń bizoń mọndom tűnectẹc Ki vendi ha kit en ereżtendẹc engẹmet véżen Ki kẹdẹg engẹmet véżen véżi o̊tet ki ereżtẹt engẹmet *(21)* Mikor ezẹket mondottauolna ıç mẹg haborodẹc żelletẹben ẹs valla ẹs monda Bizọn bizoń mọndom tűnectẹc mẹrt ẹǵ tű ko̊zzo̊lletẹc el arol engẹmet *(22)* Néznec vala kẹdẹg a' tanẹituańoc ẹǵmaſra ketẹlkẹduẹn kiro̊l mọndana *(23)* Vala kẹdẹg ẹǵ a' tanẹituańoc ko̊zzo̊l fekuẹn ıçnac o̊lébẹn kit żeretuala ıç, *(24)* imte azẹrt ennẹc ſimon Pẹtẹr ẹs mọnda o̊ neki Ki ez kiro̊l monǵa, *(25)* Es

micor ez fekőt uolna içnac ő meľľere monda ő neki, Vraṃ ki az (26) Felelẹ ő neki iç Ez az kinec a' martot kėńeret ńoitom Es micor be martotta uolna a' kėńeret ada ſcariuthbeli Iudaſnac (27) ẹṣ a' falat vtan tahat bemẹnẹ ő belẹ ſathanas ẹṣ moṇda ő neki iç Mit tėż tẹd hamar, (28) Eżt kẹdẹg az ẹuőc kőzzől ſenki nẹṃ tuda mire mondottauolna ő neki (29) Nẹmẹľľec kẹdẹg alaiťacuala mẹrt erżẹńi valanac Iudaſnac || hoǵ mondottauolna 200
neki iç, vẹǵed azocat mẹľľec kẹllemetẹſẹc műnekőnc az yṇnep napra, auaǵ hoǵ nauaľaſocnac valamit adna (30) Micor azẹrt ő vőttőuolna a' falatot lẹgottan ki mėnẹ, Vala kẹdẹg ẹy (31) micor azẹrt ki mẹntuolna monda iç Ma mẹg ſẹneſeitetẹt embẹrnec fia ẹṣ iſteṇ mẹgſẹneſẹitetẹt ő bennẹ, (32) Ha iſten mẹgſẹneſeitetẹt ő bẹṇnẹ ẹṣ iſten mẹgſẹneſẹiti őtet őṇ bennẹ ẹṣ lẹgottan mẹg ſẹneſẹiti őtet (33) Fialim mẹglen keueſẹnneiglẹṇ tű ueletẹc vaǵoc kereſtẹc engẹmet ẹṣ mikẹppen mondottaṃ a' ſidocnac houa en mẹǵec tű nẹm iőhettẹc Es tűnectẹc moṇdom ma (34) vy paranċolatot adoc tűnectẹc hoǵ żereſſẹtec ẹǵmaſt mikėppen en żerettelẹc tűtőket hoǵ tű ẹs żereſſẹtec ẹǵmaſt (35) mẹrt ebben eſmernẹc mẹndẹnẹc mẹrt en tanẹituańim vattoc, ha żeretetẹt vallotoc ẹǵmaſhoz (36) Moṇda ő neki ſimon Petẹr Vraṃ houa mėǵ Felẹlẹ iç Houa en mėǵẹc te nẹṃ kőuetheć engẹmet, Kőueć kẹdẹg annac utanna (37) Monda | petẹr őneki, mire nẹṃ kőuethetlẹc tẹgẹdet ma en lẹlkẹmet tẹ ėrted uetẹm (38) Felẹlẹ iç Tẹ lẹlkẹdet en ẹrtem vetẹd Bizoń bizoṇ [b] mondom tẹneked nẹm ėnekẹl kakas mignẹm haromżẹr tagaćmẹg engẹṃẹt

xiiij

Es moṇda ő tanẹituańinac Nẹ haboroǵǵec tű żűuetẹc ſẹ feľľen, hiżtec ė iſtenben en bẹṇnem ẹs hiǵǵetẹc, (2) en aťamnac hazaban ſoc lakodalmac vadnac, ha rokomban moṇdottaṃ uolna tű nectẹc mẹrt el mẹǵec heľt alkotnom, (3) ẹṣ ha el mẹnendẹc ẹṣ mẹgalkotandom tűnectẹc a' heľt ẹſmẹg mẹgiőuőc ẹṣ vėżlẹc tűtőket en hoziam hol en vaǵoc tű ẹs lẹǵetẹc (5) Monda őneki tamas Vram nẹṃ tuǵǵuc houa mėǵ, ẹṣ azẹrt az vtat mikẹppen tudhaťťuc (6) Monda őneki iç En vaǵoc vt igaſſag ẹṣ ėlet Senki nẹṃ iő aťahoz ha nẹṃ en miattam, (7) Ha mẹg eſmertetẹc uolna engẹmet, valobizoń mẹg eſmertẹtec uolna en

atamat ẹs, ẹs matol foguaṇ mẹgeſmeritec o̊tet ẹs mẹglaťťatoc
201 o̊tet *(8)* Monda o̊neki phůlo̊p, Mutaſſad můnekȯ̊ṇc || aťadat ẹs
elẹg můnekȯ̊ṇc *(9)* Monda o̊ neki iç Ennẹ ideiglen veletẹc vaǵoc
ẹs nẹm eſmertetẹcmẹg engẹmet Phůlo̊p ki lat engẹmet latta en
aťamat ẹs, Es mikẹppen moṇdod tẹ mutaſſad můneko̊nc aťat
(10) Nẹm hiżed ė mẹrt en vaǵoc aťabaṇ ẹs aťa en bennẹm Az
igėket mẹlľeket en beżẹllẹttem tůnectẹc enẹn to̊llem nẹm beżẹl-
lẹtteṃ aťa kẹdẹg eͤn bennẹṃ lakozuaṇ o̊ tėżi a’ můuelkẹdetẹket
(11) Nẹm hiżitec ė mẹrt en aťaban, ẹs aťa en bennẹṃ *(12)* ẹǵebkẹnt
a’ můuelkẹdetẹkẹrt hiǵǵetẹc Bizoṇ bizoń mondom tůnectẹc
Ki hiżen en belẹm a’ můuelkẹdetẹket mẹlľeket en tėżec, o̊ ẹs
tėżi ẹs azoctol naǵobbakat tėżẹn mẹrt en mẹǵec aťahoz, *(13)* ẹs
valamẹlleket kẹrendẹtẹc aťamtol en neuẹmbe ȧǵǵa tůnectẹc hoǵ
dičo̊uo̊lteſſẹc aťa fiubaṇ, *(14)* ha mit kẹrendẹtẹc aťatol en ne-
uẹmbe ażt tėzem, *(15)* ha zerettẹc engẹmet en parančolatimat
tarčatoc, *(16)* ẹs en kẹrem en aťamat, ẹs ẹǵeb vigażtalando
ſcẹnt żelletẹt ad tůnectẹc hoǵ lakoziẹc tůueletẹc o̊ro̊ckẹ *(17)* igaſ-
ſagnac żelletet | kit e vilag nẹṃ vehet mert nẹṃ latťa o̊tet mẹrt
ſẹm tuǵǵa o̊tet, Tů kẹdẹg mẹgeſmeritec o̊tet mẹrt tů nalatoc
lakozic ẹs tů bennetẹc lẹżen *(18)* nẹm haǵlac el tůto̊ket aruac
Io̊uo̊c tů hoziatoc *(19)* mẹg keueſẹnneiglen, ẹs e uilag engẹmet
nẹm lat Tů kẹdẹg mẹglattoc engẹṃẹt mẹrt en ẹlec ẹs tů ėltec
(20) a’ napon, tů mẹgeſmeritec mẹrt en vaǵoc aťaṃban, ẹs tů
en bennẹm, ẹs en tů bennetẹc, *(21)* Ki valľa en parančolatimat
ẹs tarťa azokat az az ki żeret engẹmet, Ki kẹdẹg żeret engẹmet
żerettetic en aťamtol ẹs en żeretẹṃ o̊tet, ẹs mẹgielẹntẹm enma-
gamat o̊ neki, *(22)* Moṇda o̊ neki Iudas nẹṃ a’ ſcariuthbeli,
Vram mi lo̊t mẹrt mẹgielẹntendo̊ vaǵ tẹ magadat můneko̊nc ẹs
nẹṃ e uilagnac *(23)* Felelẹ iç ẹs moṇda o̊nekic Ha ki żeret
engẹmet en beżẹdimet tarča ẹs en aťam żereti o̊tet, ẹs o̊ hozia
io̊uo̊ṇc ẹs lakodalmat o̊ nala tėżo̊nc *(24)* Ki nẹṃ żeret engẹmet
en beżẹdimet nẹṃ tarťa, ẹs a’ beżẹd kit hallottatoc nẹṃ enẹm
de o̊uẹ ki ereżtẹt engẹmet aťaẹ, *(25)* Ezẹket beżẹllẹttem tůńec-
202 tẹc tů nalatoc lakozuan, || *(26)* a’ vigażtalando ſcent żellet kẹdẹg
kit ereżt aťa en nėuembe az̭ taneit tůto̊ket mẹndẹnẹcre ẹs v̄ǵe-
het tůnectẹc mẹndẹnẹket valamẹlleket moṇdoc *(27)* En bėkeſẹ-
gẹmet adom tůnectẹc en bẹkeſẹgẹmet haǵom tůnectec nẹm
mikẹppen e uilag aǵǵa en adom tůnectẹc Nẹ żomoroǵǵec tů

żůuctẹc ẹṣ nẹ feľľen, *(28)* hallottatoc mẹrt ėn mondottam tůnėc-
tẹc Elmẹǵec ẹṣ io̊uo̊c tů hoziatoc Ha żeretnėtec engẹmet valo-
bizoń o̊ro̊lnėtec mẹrt mẹǵec aťahoz mẹrt ata naǵob to̊llẹmto̊l
(29) ẹṣ ma mondottam tůnectẹc mi elo̊t lẹǵẹn hoǵ micor lend
hiǵǵėtec *(30)* ịmmar nẹṃ ſokat beżẹllėc tů uelctẹc mẹrt io̊t e
uilágnac feiẹdelme ẹṣ nẹṃ val valamit en bẹnnẹm, *(31)* de hoǵ
mẹgeſmeric e uilag mẹrt ėn żeretẹm aťat ẹṣ mikėppėn paran-
čolatot adot ennekẹm aťa iǵėn tėzec kẹľletẹc ereǵǵo̊nc ịnnet

XV

EN vaǵoc a' bizoń żo̊ o̊ to̊, ẹṣ ėn aťam a' żo̊lo̊ můuės
(2) Mendẹn żo̊lo̊ vežžo̊t nẹṃ ǵimo̊lčo̊zo̊t en bennem elueżi o̊tet,
ẹṣ mẹndent ki | ǵimo̊lčo̊z mẹgtiżtẹiťa ażt, hoǵ to̊bbet ǵimo̊lčo̊zio̊n
(3) Immar tiżtac vattoc az en beżẹdimẹrt mẹľľeket bezẹllẹttem
tůnectec, *(4)* lakoziatoc en bennẹm ẹṣ en tů bennetẹc, mikẹnt
a' żo̊lo̊ vežžo̊ nẹṃ ǵimo̊lčo̊zhet o̊no̊n to̊llo̊, hanẹmha maradand
a' żo̊lo̊ to̊n, iǵen ẹs tů hanẹṃha maradandotoc en bennẹm,
(5) En vaǵoc a bizoń żo̊lo̊ to̊ tů a' żo̊lo̊ vežžo̊c, ki en bennẹṃ
lakozic ẹṣ en o̊ bennẹ Ez hoǵ ſoc ǵimo̊lčo̊t, mẹrt en nalamnal-
kůl ſẹmmit ſẹm tehettėc *(6)* Ha ki nẹṃ lakozandic ėn bennem
ki vettetic, mikẹnt a' żo̊lo̊ vežžo̊, ẹṣ mẹg aż, ẹṣ fẹl ǵo̊itic o̊tet,
ẹṣ a' tůzbė ereżtetic ẹṣ mẹg ėg *(7)* Ha lakożandotoc en ben-
nẹm, ẹṣ en igėim lakozandnac tů bennetẹc valamẹľľeket akaran-
dotoc kėriėtec ẹṣ lẹżen tůnectec, *(8)* Ebben fẹneſẹitetẹt en aťam
hoǵ to̊b ǵimo̊lčo̊t hoziatoc ẹṣ lẹǵetẹc en tanẹituańim, *(9)* mikėp-
pen żeretẹt engẹmet aťa ẹṣ en żerėtlec tůto̊ket, lakoziatoc en
żeretetẹmben, *(10)* Ha en parančolatimat tartanǵatoc, lakożtoc
en zeretẹtẹmben, mikėppen ẹs en tartottam en || aťamnac paraṇ- 203
čolatit ẹṣ lakozom o̊ żerelmėben *(11)* ezẹket beżẹllẹttem tůnẹc-
tẹc, hoǵ en o̊ro̊mem lėǵẹn tů bennetẹc, ẹṣ tů o̊ro̊mto̊c teľľes
lẹǵen *(12)* Ez en paraṇčolatom hoǵ żereſſẹtec ẹǵmaſt, mikẹppen
żerettelec tůto̊ket, *(13)* etto̊l naǵob żeretete ſenkinẹc niṇčen,
hanẹṃ hoǵ valaki veſſẹ o̊ lelkėt o̊ baraťťaert *(14)* Tů en bara-
tim vattoc, ha teienditec mẹľľeket paraṇčoloc tůnectẹc, *(15)* iṃ-
mar nẹṃ mondlac tůto̊ket żolgaiṃnac, mẹrt żolga nẹṃ tuǵǵa
mit o̊ vra tẹǵen Tůto̊ket kẹdẹg mondlac baratiṃnac, mẹrt mẹṇ-
dẹneket valamẹlleket hallottam en aťamtol· mẹgielẹntẹttem

tűnectẹc *(16)* Nẹm tű valaẑtottatoc engẹmet, de en valaẑtottalac tűtȏket, ẹṣ vettelẹc tűtȏket hoǵ meńńetẹc ẹṣ ǵimȏlcȏzietẹc, ẹṣ tű ǵimȏlcȏtȏc mẹgmaraǵǵon, hoǵ valamelľeket kérendẹtẹc aťatol en neuembe aǵǵa tűnectec, *(17)* ezẹkẹt parancolom tűnectẹc hoǵ ẑereſſẹtẹc ẹǵmaſt, *(18)* ha e uilag tűtȏket ǵűlȏl, tuǵǵatoc mẹrt engẹmet [†] ǵűlȏlt elẹb tű tȏlletẹcnel, *(19)* Ha e uilagbol voltatoc volna e uilag | meľ ȏuẹ vala ẑeretnẹ de mẹrt e vilagbol nẹṃ vattoc, de en valaẑtottalac tűtȏket e vilagbol, azẹrt ǵűlȏl tűtȏket e uilag *(20)* Emlekẹzietẹc az en beẑẹdimrȏl, kit en mondoc vala tűnectẹc, Żolga nẹṃ naǵob ȏ vranal, Ha engẹmet ṽldȏztec, tűtȏket ẹs ṽldȏznẹc, Ha en beẑẹdẹmet tartottac, tiẹtẹket ẹs tarťac, *(21)* De mẹnd ezẹket téẑẹc tűnectẹc en neuemẹrt, mẹrt nẹṃ tuǵǵac ȏtet ki ereẑtẹt engẹmẹt, *(22)* ha nẹṃ iȏttẹṃ volna ẹṣ nekic nẹṃ bezẹllẹttem volna bűnȏc nẹṃ volna, ma kẹdẹg ȏ bűnȏcrȏl mẹnekẹdetẹt nẹṃ valnac *(23)* Ki ǵűlȏl engẹmet ẹṣ en aťamat ǵűlȏli, *(24)* Ha a' műuelkẹdetẹket nẹṃ tȏttem volna ȏ bennẹc meľľeket ẹǵeb ſenki nẹṃ tȏt bűnȏc nem volna ma kẹdẹg lattac ẹṣ ǵűlȏltec engẹmet, ẹṣ en aťamat, *(25)* de hoǵ be teľľeſẹǵǵẹc a' beẑẹd ki ȏ tȏrueńecben irattatot mẹrt ingen ǵűlȏltenẹc engẹmet *(26)* Mikor kẹdẹg iȏuend a' vigaẑtalando ſcent ẑellet kit en ereẑtẹc tűnectec en aťamtol igaſſagnac ẑelletẹt ki aťatol ẑarmazic, a' tanoſagot val en rollam *(27)* ẹṣ tű tanoſagot vallotoc mẹrt kezdettȏl foguaṇ en velẹṃ vattoc ||

204 x v j

EZẹket beẑẹllẹttem tűnectẹc hoǵ mẹgnẹ haboroǵǵatoc *(2)* ſinagogacnalkűl téznẹc tűtȏket, de iȏt az ṽdȏ hoǵ mẹnden ki mẹgȏl tűtȏket, vaľľa ȏ ẑolgalat tétẹt iſtennẹc, *(3)* ẹṣ ezẹket téẑẹc tűnectẹc, mẹrt nẹṃ eſmertẹc en aťamat ſẹm engẹmet, *(4)* de ezẹket beẑẹllẹttem tűnectẹc hoǵ micor iȏuend ȏ ideiẹc, mẹgemlekẹzietẹc mẹrt en mondottaṃ tűnectẹc, *(5)* Ezẹket kezdettȏl foguan nẹṃ mondottaṃ tűnectẹc mẹrt tű ueletẹc voltaṃ ẹṣ ma elmẹǵẹc ȏ hozia ki ereẑtẹt engẹmet ẹṣ ſenki tű kȏzzȏlletẹc nẹṃ kerdéz engẹmet houa mẹǵ, *(6)* de mẹrt ezẹket beẑẹllẹttem tűnectẹc ẑomoroſag betȏltȏ tű ẑűuetẹket, *(7)* de en igaſſagot mondoc tűnectẹc, Kéllemetẹs hoǵ ẹs en el meńńẹc, mẹrt ha en el nẹṃ mẹnendẹc, a' vigaẑtalando ſcent ẑellét nem iȏ tű hozia-

toc, ha kẹdẹg el mẹnẹndẹc, ereżtẹṃ o̊tet tů hoziatoc, *(8)* ẹṣ micor a' iȯuend mẹgfẹddi e uilagot bůnro̊l ẹṣ igaſſagrol ẹṣ itéletro̊l, *(9)* Valobizoń bůnro̊l, mẹrt nẹṃ hittenẹc en belẹm *(10)* de igaſſagrol mẹrt | mẹǵec aťahoz, ẹṣ iṃmar nẹṃ lattoc engẹmet *(11)* itéletro̊l kẹdẹg, mẹrt e uilagnac feiẹdelmẹ iṃmar mẹgitéltetẹt, *(12)* mẹg ſoc mondom vaǵoṇ tůnectẹc, de ma nẹṃ viſelhétitec *(13)* Mikor kẹdẹg iȯuend az igaſſagnac żellete, taneit tůto̊két mẹndẹṇ igaſſagra, mẹrt nẹṃ beżel o̊no̊ṇ to̊llo̊, dẹ vala mẹlleket halland beżél, ẹṣ mẹľľec iȯuendo̊c mẹghirdẹti[c] tůnectẹc, *(14)* o̊ engẹmet mẹgfẹneſẹit mẹrt enẹmbo̊l vézen ẹṣ hirdeti tůnectẹc, *(15)* mẹndẹnẹket valamẹľľeket val aťam enẹim, azẹrt moṇdom tůnectẹc mẹrt enẹṃbo̊l vézen ẹṣ hirdeti tůnectẹc, *(16)* Kéueſẹnnẹiglẹṇ ẹṣ nẹṃ lattoc engẹmet ẹṣ ẹſmẹg keueſẹnnẹiglen ẹṣ mẹglattoc engẹmet mẹrt mẹǵec aťaṃhoz, *(17)* moṇdanac azẹrt o̊ tanẹituańi ko̊zzo̊l ẹǵmaſnac, mi ez hoǵ mond můneko̊nc keueſẹnnẹiglen ẹṣ nẹṃ lattoc engẹmet ẹṣ ẹſmẹg keueſẹnnẹiglen ẹṣ lattoc engẹṃet mẹrt mẹǵec aťaṃhoz *(18)* Moṇdnac vala azẹrt mi ez hoǵ moṇd můneko̊nc keueſẹnnẹiglen nẹṃ tuǵǵuc mit beżẹl *(19)* Mẹgeſmẹrẹ kẹdẹg iç mẹrt mẹgakariac vala o̊tet kérdeni ẹṣ moṇda o̊ nekic Erro̊l kerdéżkẹttẹc tůno̊n ko̊zo̊ttetẹc || mẹrt mondottaṃ Keueſẹnnẹiglen ẹṣ nẹṃ lattoc engẹmet ẹṣ ẹſmẹg 205
keueſẹnnẹiglen ẹṣ mẹg lattoc engẹmet *(20)* Bizoń bizoṇ moṇdom tůnectẹc mẹrt ko̊ńueżtẹc tů ẹṣ ſirtoc E vilag kẹdẹg o̊ro̊l tů kẹdẹg mẹg żomorottoc, de tů żomoroſagtoc fordol o̊ro̊mre *(21)* Nẹmbẹri kẹdẹg micor zůl żomoroſagot val mẹrt io̊t o̊ ideie, micor kẹdẹg zůlto̊ a' ǵermẹket iṃmar nẹṃ emlékẹzic mẹg a' ǵẹtrelmro̊l az o̊remẹrt mẹrt żůletẹt embẹr e vilagba, *(22)* ẹṣ tů azẹrt ma żomoroſagot vallotoc ẹſmẹg kẹdẹg mẹglatlac tůto̊ket ẹṣ mẹgo̊ro̊l tů żůuetẹc, ẹṣ tů o̊ro̊mto̊ket ſenki nẹṃ véżimẹg tů to̊lletẹc *(23)* Bizoń bizoṇ moṇdom tůnectẹc ha mit kẹrendẹtẹc en aťamtol en neuẹmbé, aǵǵa tůnectẹc, *(24)* maiglan nẹṃ kértetẹc valamit en neuẹmbe, kẹrietẹc ẹṣ véżitẹc hoǵ tů o̊ro̊mto̊c teľľes leǵẹṇ *(25)* Ezẹket pẹlda beżẹdẹcbẹṇ beżẹllẹttem tůnectẹc io̊t az ido̊, micor iṃmar nẹṃ beżẹllẹc tůnectẹc pẹlda beżẹdẹcben, de ńiluan hirdetẹc tůnẹctẹc en aťamrol, *(26)* A' napon kértẹc en aťamtol en neuẹmbe, ẹṣ ma moṇdom tůnectẹc hoǵ en | kẹrem en aťamat tů ẹrtetẹc *(27)* mẹrt aťa o̊ żẹret tůto̊ket, mẹrt żẹrettetẹc engẹmet ẹṣ hittétec mẹrt en iſtento̊l io̊ttem ki, *(28)* ki

iőttem en aťamtol e̩s iőttem e vilagba eſme̱g me̱ghaǵom e uilagot e̩s me̱ǵec aťamhoz, *(29)* Mondanac ő neki ő tane̱ituaúi ime̱ ma ńiluan bežȩllež, e̩s pe̱lda bežȩdet ſe̱m e̱ǵǵet nem mondaž *(30)* ma tuǵǵuc me̱rt tuć me̱nde̱neket, e̩s ninč ke̱llemetéſſe̱g te̱ neke̱d hoǵ valaki kerde̱zién te̱ge̱det, ebben hižiűc me̱rt iſtentől iőttelki *(31)* Felele̱ iç őnekic, Ma hižitec *(32)* ime̱ iő az idő e̩s immar iőt, hoǵ e̱ǵ me̱nde̱ntec elhimleſſe̱te̱c tűn tulaidonitocba, e̩s me̱g hattoc enge̱met ene̱n magamnac e̩s nem vaǵoc ene̱nmagam me̱rt aťa en uele̱m vaǵon *(33)* eze̱ket bežȩlle̱ttem tűnectec hoǵ en benne̱m be̱keſe̱get vaľľatoc e uilagban ǵe̱trelmet vaľľatoc, de̱ bizodalmaziatoc me̱rt en me̱g ǵőžtem e uilagot

xvij

EZe̱ket bežȩlle̱tte iç e̩s ő že̱meit meńbe emelue̱n monda
206 Aťa iőt az idő fe̱neſe̱hed te̱ fiadat, ‖ hoǵ te̱ fiad fe̱neſe̱hen te̱ge̱det, *(2)* mike̱ppen attad ő neki aǵǵa azocnac az őrőc élete̱t *(3)* Ez ke̱de̱g az őrőc élet hoǵ [†] te̱nmagadat eſmerienec az igaz iſtenne̱c, e̩s kit ereźte̱ttel iç xçnac *(4)* En te̱ge̱det me̱gfe̱ńeſe̱itette̱lec főldőn, a' műuelke̱detet me̱gtőke̱lle̱ttem kit attal ennekem hoǵ te̱ǵec *(5)* e̩s te̱ aťa fe̱neſeh me̱g enge̱met te̱ne̱nnalad, mi előt e uilag le̱nne̱ *(6)* me̱gicle̱nte̱ttem te̱ neue̱de̱t embe̱re̱cne̱c kiket attal enneke̱m, e uilagon tie̱id valanac, e̩s enneke̱m attad azocat e̩s en bežȩdimet tartottac *(7)* e̩s ma me̱geſmerte̱c, me̱rt me̱nde̱neket meľľeket attal ennekem te̱ tőlled vadnac, *(8)* me̱rt az igéket meľľeket attal enneke̱m attam ő nekic e̩s ők vőttéc e̩s bizoń me̱geſmerte̱c me̱rt te tőlled iőttem ki, e̩s hitte̱c me̱rt te̱ ereźte̱ttel e̱nge̱met, *(9)* e̩s en ő e̱rtec ke̱rec e̩s ne̱m e uilage̱rt, de̱ azoke̱rt kiket attal enneke̱m, me̱rt tie̱id *(10)* e̩s me̱nde̱ne̱c ene̱im (†) e̩s me̱gfe̱neſőltettem ő bennec, *(11)* e̩s immar ne̱m vaǵoc e uilagban, e̩s eze̱c | e uilagban vadnac, e̩s en te̱ hoziad iőuőc Sce̱nt aťa tarčad azokat te̱ neuedbe kiket attal enneke̱m, hoǵ le̱ǵene̱c e̱ǵǵec miképpen e̩s mű, *(12)* micor ő velec volne̱c en tartom vale̱c azocat te̱ neuedbe kiket attal enneke̱m en őriźtem e̩s ſe̱m e̱ǵ ő kőzzőlőc el ne̱m vežet hane̱mčac a' vežédelmne̱c fia hoǵ iras beteľľe̱ſe̱ǵǵe̱c, *(13)* ma ke̱de̱g te hoziad iőuőc e̩s ezeket bežȩllem e uilagban hoǵ vaľľac en őrőmemet betelűén, *(14)* en attam őnekic te̱ bežȩdidet, e̩s e

vilaǵ ǵűlo̊ltő o̊ket mẹrt ninčenẹc e vilagbol, *(15)* nẹm kẹ́rlec hoǵ elueǵẹd ezẹket e uilagbol, de hoǵ mẹg tarčad o̊ket gonoż-tol *(16)* mẹrt ninčenẹc e uilagbol mikẹppen ẹs en nẹm vaǵoc e uilagbol, *(17)* mẹgſcentẹlľed o̊ket igaſſagban, tẹ bežẹdẹt igaſ-ſag, *(18)* mikẹ́ppen tẹ erežtẹttel engẹmẹt e uilagba, ẹs en ereztẹttem o̊ket e uilagba, *(19)* ẹs en o̊ ẹrtec mẹgſcẹntẹlẹm enmagamat, ẹs lẹǵenẹc o̊k ẹs mẹgſcentẹltec igaſſagban, *(20)* nẹm-čac o̊ ẹ́rtec kẹrec kẹdẹg de azokẹrt ẹs kic hiendo̊c o̊ igẹ́iec miat || en belẹm ẹs en tẹ bennẹd, *(21)* hoǵ o̊k ẹs ẹǵǵec lẹǵe- 207
nẹc mű benno̊nc, hoǵ e uilag hiǵǵe mẹrt tẹ erežtẹttel engẹmet *(22)* ẹs en a' fẹ́neſſẹget kit tẹ attal en nekẹm attam o̊nekic hoǵ ẹǵǵec lẹ́ǵenẹc mikẹppen ẹs mű ẹǵǵẹc vaǵonc *(23)* en o̊ bennẹc ẹs tẹ en bẹnnẹm hoǵ lẹǵenẹc mẹgto̊kẹ́llettec ẹǵembe ẹs mẹgeſmerie e uilag mẹrt tẹ erežtẹttel engẹmet, ẹs żerettem azocat, ẹs mikẹppẹn ẹs engẹmet żerettel, *(24)* aťa kiket attal ennekẹm akarom, hoǵ hol en vaǵoc o̊k ẹs en velẹm lẹǵenẹc hoǵ laſſac en fẹ́neſſẹ́gẹmet kit attal ennekẹm, ẹs mẹrt żerẹttel engẹmẹt e uilagnac żerzẹſẹ elo̊t, *(25)* igaz aťa e uilag mẹg nem eſmert tẹgẹdet, en kẹdẹg mẹgeſmertelẹc ẹs ezẹc mẹgeſmertec, mẹrt te erežtẹttel engẹmet *(26)* ẹs mẹgielẹntẹttem o̊nekic tẹ neuedet ẹs mẹgielẹntẹm, hoǵ a' żeretẹt kiuel żerettel engẹmet o̊ bẹnnẹc lẹǵẹn ẹs en o̊ bennẹc

xviij

MIkor ezẹket mondottauolna ki mẹne o̊ tanẹituańiual Cẹd-ronnac arradaťťa elue, hol uala a' kert kibe bemẹnẹ o̊ ẹs o̊ tanẹituańi | *(2)* Tuǵǵauala kẹdẹg Iudas ẹs ki o̊tet elaroľľauala a' helť, mẹrt iç ǵacorta ǵo̊lekẹzicuala oda o̊ tanẹituańiual *(3)* Iudas azẹrt micor vo̊tto̊uolna a' ſereget a' pűſpo̊ko̊cto̊l ẹs a' leualtactol a' żolgacat, io̊uo̊ oda lampaſockal ẹs facľackal ẹs ſẹ́guereckel, *(4)* Es uǵ iç tuduan mẹndẹneket meľľec io̊uendo̊c volnanac o̊ rẹia eleue mẹ́ne ẹs monda azocnac Kit kereſtẹc *(5)* Felelẹnẹc o̊neki Nazareti iẹt Monda o̊nekic iç En vaǵoc Aluala kẹdẹg Iudas ẹs o̊uelẹc ki elarolta o̊tet, *(6)* Hoǵ azẹrt mondotta o̊nekic en vaǵoc elmẹ́nẹnẹc hatmegẹ ẹs eſẹnẹc a' fo̊ldre, *(7)* Es eſmẹg azẹrt kerdẹ azocat Kit Kẹreſtẹc O̊k kẹdẹg mondanac Nazareti iẹt *(8)* Felelẹ o̊ Mondam tűnectẹc mẹrt en

vaǵoc Ha azẹrt engẹmet kereſtẹc haǵǵatoc el mẹnnicc azocat, *(9)* hoǵ beteľľeſẹǵǵẹc a' beżẹd kit mondot, mẹrt kiket attal ennekẹm ſẹm ẹǵǵet nẹm veżtẹttem el o̊ ko̊zzo̊lo̊c *(10)* Simon petẹrnẹc azẹrt keſi valuan ki vẹuẹ ażt ẹs čapuan a' půſpo̊knẹc żolgaiat ẹs elmetuẹ o̊ iog fůlẹt, Vala kẹdẹg a' żolganac neue
208 Malchus || *(11)* Monda kẹdẹg iç petẹrnẹc Ereżied tẹ keſẹdet hůueľẹbe a' keľhẹt kit adot ennekẹm aťa, nẹm akarod ė hoǵ iǵam ażt *(12)* A ſereg azẹrt ẹs a' biro a' ſidocnac żolgaiual mẹgfogac içt ẹs mẹgko̊telezẹc o̊tet *(13)* Es viuẹc o̊tet elo̊żẹr Annaſhoz, mẹrt vala Caifaſnac ypa, *(14)* ki tanalčot adot vala a' ſidocnac hoǵ kẹllemetẹſb ẹǵ embẹrnẹc mẹghalni e nẹpẹrt *(15)* Ko̊uetiuala kẹdẹg içt Simon petẹr ẹs a' mas tanẹituań, A' tanẹituaṇ kẹdẹg eſmeretẹs vala a' půſpo̊ckel, ẹs be mẹne içſal a' půſpo̊knẹc pituaraba *(16)* Petẹr kẹdẹg kůuo̊l alvala az aito elo̊t Ki mẹnẹ azẹrt a' mas tanẹituań ki vala eſmeretẹs a' půſpo̊knel, ẹs mẹgmoṇda az aito tarto lẹannac ẹs be uiuẹ petẹrt *(17)* Moṇda azẹrt petẹrnẹc az aito tarto lẹań Nẹṃde tẹ ẹs ez embẹr tanẹituańi ko̊zzo̊l valo vaǵ ė Monda o̊ neki petẹr (†) *(18)* Alnacuala kẹdẹg a' bẹreſec ẹs a' żolgac a' żennel mẹrt hideg vala ẹs fůitic vala magocat Vala kẹdẹg petẹr aluan ẹs fůituẹṇ o̊nmagat *(19)* A' půſpo̊c azẹrt kerdẹ içt o̊ tanẹituańirol ẹs o̊ tanoſagarol *(20)* Felelẹ | o̊ neki iç En ńiluaṇ beżėllẹttem e uilagnac en mẹndẹnha a' ſinagogabaṇ ẹs a' tẹmplomban tanėitottam houa mẹnden ſidoc ẹǵbe ǵo̊lekėznẹc ẹs reitẹcben ſẹṃmit ſẹm beżẹllẹttem, *(21)* mit kerdeż engẹṃẹt kerǵed azocat kic hallottac mit beżẹllẹttem lẹǵec o̊ nekic, yme ezẹc tuǵǵac mit moṇdottam lẹǵec en, *(22)* Ezẹket kẹdẹǵ micor moṇdottauolna az ot allo żolgac ko̊zzo̊l ada arcolčapaſt içnac moṇduan, Iǵ feleľż ė půſpo̊knẹc *(23)* Monda o̊neki iç Ha gonożol beżẹllẹttem vaľ tanoſagot gonożrol, ha kẹdẹg iol mire čapż engẹmet, *(24)* Es ereżtẹ o̊tet Annaṣ Caiphas půſpo̊cho̊z ko̊to̊zueṇ *(25)* Vala kẹdẹg Simon petẹr aluan, ẹs fůtueṇ o̊ṇmagat Moṇdanac azẹrt o̊ neki Nẹmde tẹ ẹs o̊ tanẹituańi ko̊zzo̊l valo vaǵ ė, Mẹgtagada azẹrt o̊ ẹs moṇda Nẹṃ vaǵoc *(26)* Moṇda ẹǵ a' půſpo̊c żolgai ko̊zzo̊l, annac rokona kinẹc Petẹr fůlẹt elmeto̊tto̊ Nẹmde latalac ė en tẹgẹdet a' kertben o̊ velẹ, *(27)* Eſmẹg azẹrt mẹg tagada Petẹr,
209 ẹs lẹgottaṇ kakas żola *(28)* Viżẹc azẹrt || içt Caiphaſtol az itėlo̊ hazba, Vala kẹdẹg holual Es o̊k bemẹnėnec az itėlo̊ hazba

hoǵ megnẹ fertéztetnẹnẹc de hoǵ mẹg ennẹc a' pogačat *(29)* Ki méne azẹrt pilatos o̊ hoziaioc ẹṣ monda o̊ nekic Mi vy vadolatot mọndotoc ez embẹr ellen *(30)* Felelẹnẹc ẹṣ mọndanac o̊ neki Ha ez gonożol tẹuo̊ nẹṃ volna tẹ nekẹd o̊tet nẹṃ attuc uolna *(31)* Monda azẹrt o̊nekic pilatos, Vẹǵẹtẹc tů o̊tet ẹṣ tů tŏruẹntec żẹrẹṇt itẹlľẹtec o̊tet Mondanac azẹrt o̊neki a' ſidoc, Mŭnekŏnc nẹṃ illic valakit mẹgo̊lno̊ṇc *(32)* hoǵ be telľeſẹdnẹc içnac beżẹde kit mondot, icǵézuẹn méľ halallal uolna mẹghalando *(33)* Bemẹnẹ azẹrt eſmẹg Pilatos a' pituarba ẹṣ hiua içt ẹṣ mọnda neki Tẹ vaǵ é a' ſidocnac kiraľa *(34)* Felele iç Téntŏlled mọndod é ezt, auaǵ ẹǵebec mọndottac tẹnekẹd en rollam *(35)* Felelẹ pilatoṣ Minẹṃ ſido vaǵoc en, Tẹ nẹṃzetid ẹṣ te pŭſpo̊kid attanac ennekẹm, mit tŏttel *(36)* Felele iç En orżagom niṇč e uilagbol, valobizoṇ ha en orżagom e uilagbol volna, en żolgaim mẹg vinanac en ẹrtem, hoǵ nẹ adatnaṃ a' ſidocnac | ma kedẹg en orżagom ninčẹṇ iṇnen *(37)* Monda ẹs o̊neki pilatoṣ, Kiraľ vaǵ é azẹrt te Felelẹ iç Tẹ mondod mẹrt kiraľ vaǵoc en, En ẹbben żůlettem ẹṣ io̊ttem e vilagba hoǵ tanoſagot valľac igaſſagrol, mẹrt mẹndẹṇ ki igaſſagbol vaǵoṇ halgatťa en żomat *(38)* Mọnda o̊ neki Pilatoṣ, Mi az igaſſag Es micor ezt mondottauolna eſmẹg ki ménẹ a' ſidochoz ẹṣ mọnda o̊ nekic En ſẹṃmi v̊get nẹṃ lẹlẹc o̊ bennẹ, *(39)* Vaǵoṇ kedẹg tůnectẹc żokaſtoc hoǵ ẹǵǵet elereżiec tůnectẹc a' huſuẹtbe, Akariatoc é ereżiẹm el tůnectẹc a' ſidocnac kiraľat *(40)* Iuo̊ltenẹc azẹrt ẹſmẹg mẹṇd ẹṣ mọndanac Nem ezt dẹ barrabaſt, Vala kedẹg barrabas toluay

Cap*itulu*m xix

Tahat azẹrt mẹg foga içt ẹṣ mẹgoſtoroza, *(2)* ẹṣ a' vitezẹc tůuiſben font koronat vetẹnẹc o̊ feiẹre, ẹṣ barſoń ruhaual mẹgkŏrńẹkẹzẹc o̊tet, *(3)* ẹṣ io̊nẹc vala o̊ hozia ẹṣ mondnacuala neki V̊duo̊z leǵ ſidocnac kiraľa, ẹṣ adnacuala neki arcol čapaſocat *(4)* Ki mẹnẹ ẹſmẹg pilatoṣ ẹṣ mọnda o̊nekic Imẹ ki hozoṃ o̊tet tůnectẹc hoǵ mẹgeſmeriẹtẹc || mẹrt ſem eǵ ůget nem lẹlẹc o̊ 210 bennẹ *(5)* Ki mẹnẹ azẹrt iç viſeluẹṇ a' coronat ẹṣ a' barſoń ruhat ẹṣ mọnda o̊ nekic ymẹ az embẹr *(6)* Mikor azẹrt lattacuolna o̊tet a' pŭſpo̊ko̊c ẹṣ a' żolgac iuo̊ltnẹc vala monduan

Fezẹid mẹg fežẹidmẹg o̊tet Monda o̊ nekic pilatos Vėǵẹtec tů
o̊tet ẹṣ fẹžẹhẹtẹcmẹg o̊tet, mẹrt en ſẹm ẹǵ ůǵet nẹm lẹlec o̊
bennẹ *(7)* Felelẹnẹc o̊neki a' ſidoc Můnekȯnc to̊ruẹno̊nc vaǵon
ẹṣ a' to̊ruẹń zerẹnt kėl mẹghalni, mẹrt iſten fiaia to̊tto̊ o̊magat
(8) Mikor azẹrt hallottauolna Pilatoṣ e bežẹdet inkab fẹlemẹc
(9) ẹṣ ẹſmẹg bemẹne az itėlo̊ hazba Moṇda iç̣nac Honnan valo
vaǵ tẹ Ihc kẹdẹg feleletẹt nẹṃ ada neki *(10)* Monda azẹrt
pilatoṣ Tẹ ennekẹm nẹṃ žolaž, nẹṃ tud mẹrt hatalmam vaǵoṇ
tẹged mẹg fežẹitenẹṃ ẹṣ hatalmam vaǵon tẹged elerẹžtenẹṃ
(11) Felelẹ iç Sẹm ẹǵ hatalmat nẹṃ vallanal en ellenem, ha
felľo̊l adatuaṇ nẹṃ volna tẹneked, Azẹrt naǵob bůṇt val ki
engẹmet tẹnekẹd adot *(12)* Ennẹc utaṇna kereſi vala Pilatoṣ
elerežteni | o̊tet A' ſidoc kẹdẹg iuo̊ltnẹc vala moṇduan Ha ežt
elerẹžtẹd nẹṃ vaǵ čažarnac baraťťa, mẹrt mẹndẹn ki kiraľľa
tẹži magat ellene moṇd čazarnac *(13)* Pilatoṣ azẹrt micor hal-
lotta uolna e bežẹdẹket ki hoza iç̣t ẹṣ ůlo̊ az itėlo̊ žecbe a'
heľẹn ki moṇdatic licuſtratuſnac, Hẹbẹro̊l kẹdẹg galgatanac
(14) Vala kẹdẹg a' huſuẹt kėžo̊lo̊ napianac hatod ideie, Es
moṇda a' ſidocnac Imẹ tů kiraltoc *(15)* Azoc kẹdẹg iuo̊ltnẹc vala
moṇduan, Vėd el vẹd el fežẹidmẹg o̊tet Monda o̊ neki pilatoṣ
Tů kiraltokat mẹgfežẹhem ė Felelẹnẹc a' půſpȯkȯc Ninč kiraľonc
hanẹmčac čažaroṇc *(16)* Tahat azẹrt ada o̊nekic o̊tet hoǵ mẹg-
fežẹitenẹc Fogac kẹdẹg iç̣t ẹṣ ki uiuẹc, *(17)* Es vẹuẹṇ o̊ṇmaga-
nac kereǯtėt, ki mẹne a' heľre ki moṇdatic kopažlatnac heľẹ,
hẹbero̊l kẹdẹg galgatanac *(18)* oth mẹgfežẹitẹc iç̣t, ẹṣ o̊ uele
mas kettȯt iṇnen ẹṣ onnan, kȯzẹpbo̊l kẹdẹg iç̣t, *(19)* Ira kẹdẹg
es ćymẹrt pilatoṣ, ẹṣ vetẹ a' kereǯtre vala kẹdẹg iruaṇ Nazarẹti
iç ſidocnac kiraľa *(20)* E cymẹrt azẹrt a' ſidoc kȯzzo̊l ſokac oluaſ-
211 ſacuala mẹrt kȯzel vala a' varoſhoz || a' heľ hol mẹgfežẹitẹtẹt
vala iç Es irattatot hėbero̊l, go̊ro̊go̊l, ẹṣ dẹiakol *(21)* Mondnac-
uala azẹrt a' ſidoc půſpȯki pilatoſnac Nẹ akard irnod ſidocnac
kiraľa, de mẹrt o̊ moṇdotta ſidocnac vaǵoc kiraľa *(22)* Felele
pilatoṣ, Mẹľľet irtam irtam *(23)* A' vitezẹc azẹrt micor mẹgfe-
žẹitettẹcuolna o̊tet, vẹuẹc o̊ ruhaiat ẹṣ alkotanac nėǵ rėžeket
ẹǵ mẹndẹṇ viteznec rėžt ẹṣ a' žocńat, vala kẹdẹg a' žocńa
varratlan mẹṇdeneſto̊l žo̊tetėt *(24)* Mondanac azẹrt ẹǵmaſnac,
nẹ meǵǵůc mẹg ažt, de ńilazionc o̊ rolla kiẹ lẹǵen hoǵ iras be
to̊lteſſec moṇduan Mẹg ožtottac en ruhaimat ẹṣ en ruhamon

ereżtẹttec ńilat, ẹs bizoń a' vitezẹc to̊ttẹc ezẹket (25) Alnacuala kẹdẹg rokon iꞔnac kereżtehez ẹs o̊ ańńa ẹs o̊ ańńanac huga clẹofaſnac mariaia, ẹs magdalnai maria (26) Micor lattauolna azẹrt iꞔ o̊ ańńat ẹs a' tanẹituaṇt allatta kit żeretuala moṇda o̊ ańńanac Nẹmbẹri ymẹ tẹ fiad (27) Annac utanna monda a' tanẹituannac imẹ tẹ ańad, ẹs az ido̊to̊lfoguan vėuẹ a' tanẹituań ażt o̊uẹiẹ (28) Es ezẹc utan tuduaṇ iꞔ | hoǵ mẹndẹnec mẹgto̊kėl-lettec az utaṇ moṇda Żomiuhozom (29) Vala kẹdẹg ot edẹń ecẹttel telľes helľhetuẹṇ Azoc kẹdẹg żouaruant ecẹttel telľeſt iſoppal ko̊rńo̊l himtuėṇ viuẹc o̊ żaiahoz, (30) mikor azẹrt vo̊tto̊ uolna iꞔ ezẹket moṇda Mẹgto̊kẹlletẹt, ẹs feiẹ lẹhaituaṇ elereżtẹ o̊ lelkėt (31) A' ſidoc azẹrt mẹrt kėżo̊let uala hoǵ nẹ marad-nanac żombaton a' teſtẹc a' kėrẹżtėn, mẹrt ez vala a' żombatnac naǵ napia kẹrẹc pilatoſt hoǵ mẹgżegdeltetnẹnẹc o̊ żaroc, ẹs eluẹ-tetnẹnẹc a' kereżtro̊l (32) Io̊uėnẹc azẹrt a' vitezẹc, ẹs valobizoń az elo̊nẹc mẹgżegdelẹc żarait ẹs a' maſicnac ki mẹgfeżẹitetẹt o̊ vele (33) Ihchoz kẹdẹg micor iuttacuolna hoǵ latac o̊tet iṃmar mẹghaluaṇ nẹṃ żegdelẹcmẹg o̊ żarait, (34) de a' vitezẹc ẹǵǵic lanĉaual o̊ oldalat mẹgńituaṇ, ẹs lẹgottan vėr ẹs viz kifoľa ki, (35) ẹs ki latta tanoſagot vallot ẹs igaz o̊ tanoſaga ẹs o̊ tuǵǵa mẹrt igazacat mond, hoǵ tů ẹs hiǵǵėtec (36) mẹrt lo̊ttec ezẹc hoǵ iras betelľeſẹdnẹc Tetemet o̊ belo̊llo̊ mẹgnẹṃ to̊rtẹc, (37) Es ẹſmẹg mas moṇd Laťťac kit altal ǵakdoſtac || (38) Ezẹc utan 212
kẹdẹg kerẹ Aroṃmatiabeli ioſẹph Pilatoſt azẹrt hoǵ o̊ ẹs volna iꞔnac tanẹituańa, titkoltatot kẹdẹg a' ſidocnac fẹlelmẹkẹrt hoǵ eluẹnnẹ iꞔnac teſtėt ẹs engedẹ pilatoṣ Io̊uo̊ azẹrt ẹs eluẹuẹ iꞔnac teſtėt (39) Io̊uo̊ kẹdẹg Nicodẹmoṣ ẹs ki elo̊żẹr ẹyel io̊tuala iꞔhoz hozuaṇ mirranac ẹs aloeſnec eleǵo̊letẹt, moṇnal żaz fontal, (40) Vẹuẹc azẹrt iꞔnac teſtėt ẹs ko̊tẹc ażt lellahocba aromatac-kal mikėppen a' ſidocnac żokaſoc eltemetniec (41) Vala kẹdẹg a' helẹn hol mẹgfeżẹitetẹt kert ẹs a' kertbẹṇ vy koporſo kibe mẹg ſoṇha ſẹnki nẹṃ helľhettetẹt vala (42) A' ſidocnac azẹrt kėżo̊letẹkẹrt mẹrt rokon vala a' koporſo ot helľhetẹc iꞔt

XX

A Żombatnac kẹdẹg elo̊ napian Io̊uo̊ magdalnai maria a' koporſohoz holual micor mẹg ſetẹtuolna, ẹs lata a' ko̊uet elhẹṇ-

gẹrẹituẹn a' koporſorol, *(2)* Elſuta azẹrt ẹs iuta ſimon pẹtẹrhez ẹs a' mas tanẹituaṅhoz kit żeretuala iç, ẹs monda o̊nekic En vramat eluo̊ttẹc a' koporſobol, ẹs nẹm tudom hol vettẹc o̊tet *(3)* Ki mẹnẹ | azẹrt pẹtẹr ẹs a' mas tanẹituaṅ, ẹs iutanac a' koporſohoz, *(4)* Futnacuala kẹdẹg ketten ẹǵembe, ẹs a mas tanẹituaṇ hamarab eleue futa Petẹrnel ẹs elẹb iuta a' koporſohoz, *(5)* ẹs micor lehaitottauolna o̊ magat lata a' lẹllahocat vetuen, de maga nẹm mẹnẹ be a' koporſoba *(6)* Io̊uo̊ azẹrt Simon pẹtẹr ko̊uetuẹn o̊tet, ẹs bemẹnẹ a' koporſoba, ẹs lata a' lellahocat vetuen, *(7)* ẹs a' żẹmſẹdẹlẹket ki uoltuala o̊ feien, nẹm a' lẹllahockal vetuẹn de o̊nmaganac go̊ngo̊rẹituen ẹǵ heľen *(8)* Tahat azẹrt bemene ẹs a' tanẹituaṇ ki elo̊żẹr iutotuala a' koporſohoz lata ẹs hiuẹ, *(9)* mẹrt mẹg nẹm tuǵǵauala az iraſt hoǵ kẹllene o̊neki halottaibol felkelni, *(10)* Elmẹnẹnẹc azẹrt eſmẹg a' tanẹituaṅoc o̊n ẹǵmaſhoz *(11)* Maria kẹdẹg aluala kůuo̊l a' koporſonal ſiruaṇ Micor azẹrt ſirna lẹhaita o̊ magat ẹs tekẹntuẹn a' koporſoba, *(12)* lata ket anǵalt albacban v̊luẹn ẹǵǵic feienel ẹs maſic labanal hol vettetẹt vala içnac
213 teſtẹ *(13)* Mondanac o̊neki Nẹmberi mit || ſirż kit kereſż Moṇda o̊ nekic Mẹrt eluo̊ttẹc en vramat ẹs nẹm tudom hol vettẹc o̊tet *(14)* Eżt micor moṇdottauolna elfordola hatmẹgẹ ẹs lata içt allatta ẹs nẹm tuǵǵauala hoǵ iç uolna *(15)* Monda o̊ neki iç Nẹmbẹri mit ſirż kit kereſż, Az alaituaṇ hoǵ a' kertẹż volna moṇda o̊neki Vraṃ ha tẹ vo̊tted el o̊tet moṇǵadmẹg ennekẹm hol vetted o̊tet ẹs en elueżẹm o̊tet *(16)* Monda o̊neki iç Maria Mẹgforduluaṇ az moṇda neki Rabi ki moṇdatic meſtẹrnẹc *(17)* Monda o̊ neki iç Nẹ akarih engẹmet illetnẹd, mẹrt mẹg nẹṃ mentẹm fẹl en aťamhoz Meń el kẹdẹg en aťamſiaihoz ẹs moṇǵad o̊nekic Fẹlmẹǵec en aťamhoz ẹs tů aťatochoz en iſtenẹmhez ẹs tů iſtẹntẹchez *(18)* Io̊uo̊ magdalnai maria mẹghirdetuen a' tanẹituaṅocnac, mẹrt latam vrat ẹs ezẹket moṇda ennekẹm *(19)* Micor kẹdẹg eſtuc lo̊tuolna a' napon a' żombatnac elo̊ napiaṇ ẹs az aitoc be tẹuẹ volnanac hol valanac a' tanẹituaṅoc ẹǵbe ǵo̊lekẹzuẹn a' ſidocnac fẹlelmẹkẹrt Io̊uo̊ iç ẹs allapec a' tanẹituaṅocnac ko̊zo̊tto̊c ẹs moṇda o̊nekic | Bẹkeſeg tůnectẹc, *(20)* ẹs micor eżt moṇdottauolna mutata o̊ nekic o̊ kezeit ẹs oldalat O̊ro̊lenec azẹrt a' tanẹituaṅoc vr latuaṇ *(21)* Monda azẹrt eſmẹg o̊nekic bẹkeſẹg tůnectẹc, mikent ereżtẹt engẹmet aťa ẹs en ereżtlẹc tůto̊ket *(22)* Ezẹket micor moṇdottauolna fualla o̊ reiaioc,

ẹṣ moṇda oͦ nekic Veǵetẹc ſcent żelletét, *(23)* Kicnẹc megbo-
čataṇǵatoc bŭnoͦket megbočattatnac oͦnekic, ẹṣ kicnẹc megtar-
taṇǵatoc meg tartattac léżnẹc *(24)* Tamas kẹdẹg ẹṣ a' tizenkettoͤ
kŏzzoͦl eǵ ki moṇdatic didimoſnac, neṃ vala oͦuelẹc micor ioͦt iç
(25) Moṇdanac azert oͦncki az eǵeb taneituańoc Latoc vrat Oͦ
kẹdẹg moṇda oͦnekic, Haneṃ ha latandom oͦ kezeiben a' żegec-
nẹc ǵakaſit, ẹṣ ereżtendẹm en vyaimat a' żegecnẹc heľere, ẹṣ
ereżtendẹm en kezeimet oͦ oldalaba neṃ hiżẹm *(26)* Es ńolćad
nap utan valanac eǵbe oͦ tizenket taneituańi ẹṣ tamas oͦ uelẹc
Ioͦuoͦ iç aitoc betéueṇ ẹṣ ablakoc berekeżtuén ẹṣ allapẹc oͦ kŏzoͦt-
tŏc ẹṣ moṇda Bẹkẹſẹg tŭnectẹc, *(27)* aṇnac || vtanna moṇda tamaſ- 214
nac hoziad ide te vyaidat ẹṣ laſſad en kezéimet, ẹṣ tẹ kezeidet
erezied en oldalamba, ẹṣ nẹ akarih hŭtŏtlen lẹnnẹd de hŭ
(28) Felelẹ Thamas ẹṣ moṇda neki En vraṃ ẹṣ en iſtenẹm
(29) Moṇda oͦneki iç Mẹrt lattal engẹmet tamas ẹṣ hittel, Bodo-
goc kic neṃ lattac ẹṣ hittec *(30)* Eǵeb ſoc ielẹnſẹgẹket tŏt iç
oͦ taneituańinac żẹmẹc eloͦt, mẹllec ninčenec iruaṇ e kŏńoͦben,
(31) Ezẹc kẹdẹg iruaṇ vadnac hoǵ hiǵǵétẹc mert iç xç iſtennẹc
fia, ẹṣ hoǵ hiuén ẹletẹt vallatoc oͦ neuẹbe

x x j

EZẹc utan eſmẹg mẹgielentẹ oͦnmagat Thibẹriadiſnac ten-
gerẹnel, Mẹgielẹntẹ kẹdẹg oͦnmagat iǵ, *(2)* Valanac eǵembe
ſimon petẹr ẹṣ tamas ki moṇdatic Didimoſnac ẹṣ Natanaẹl ki
vala Cana galilẹabol ẹṣ Zẹbẹdẹuſnac fiai ẹṣ eǵebẹc oͦ taneituańi
kŏzzoͦl kettŏc *(3)* Moṇda nekic Simoṇ petẹr Elmeǵec halażnom
Mondanac oͦneki Mŭ es elmeǵoͦnc tẹ velẹd, Ki mẹnẹnẹc ẹṣ fẹl-
ménẹnẹc a' haiočkaba, ẹṣ az ẹyel ſẹmmit neṃ foganac *(4)* Immar
kẹdẹg holual léueṇ | allapẹc iç a' marton Demaga neṃ eſmerẹc-
mẹg a' taneituańoc mert iç *(5)* Monda azert nẹkic iç Germẹkẹc,
midenẹṃ vaǵon e valami ennetẹc valo Felelẹnẹc oͦneki niṇč
(6) Moṇda oͦ nekic, Ereżiẹtẹc a' halot a' haionac iog fẹlére ẹṣ
lẹltẹc Ereżtẹc azert a' halot, ẹṣ iṃmar neṃ vonhaťťacuala ażt
a' halnac ſocſagaért *(7)* Moṇda azert a' taneituaṇ kit żeretuala
iç Petẹrnẹc, Ez vr Simoṇ petẹr azert micor hallottauolna mert
vr żocńaiaual żorẹita oͦ magat mert mezẹitelẹṇ uala ẹṣ ereżtẹ oͦ

magat a' tengerbe *(8)* Eǵeb tanẹituańoc kẹdẹg euezettel iutanac el, mẹrt nẹm mežže valanac a' fo̊ldto̊l, de mọnnal ket žaz ko̊ńo̊cletnẹ vonuan a' halacnac haloiat, *(9)* hoǵ azẹrt lẹžallottanac a' fo̊ldre, latanac ženeket vetuẹn, ẹs halat fẹl'l'o̊l rẹia tẹuėn ẹs kẹńeret *(10)* Mọnda o̊nekic iç Hoziatoc ide a' halacban kiket moſtan fogtatoc *(11)* Felmẹnẹ ſimon pẹtẹr, ẹs ki uona a' halot a' fo̊ldre tel'l'eſt zaz o̊tuẹn har*om* naǵ halackal, Mikor ez ennẹn volnanac nẹm žakadozotmẹg a' halo *(12)* Monda o̊ nekic iç 215 Io̊uetẹc || ebẹl'l'etẹc Es az ẹuo̊c ko̊zzo̊l ſenki nẹm merẹ o̊tet kerdeni te ki vaǵ tuduan mẹrt vr *(13)* Es io̊uo̊ iç ẹs vėuẹ a' kẹńeret, ẹs aǵǵauala o̊ nekic, ẹs a' halat azonkẹppen *(14)* Ez immar harmadžẹr ielẹntetẹtmẹg iç o̊ tanẹituańinac, micor fẹlko̊ltuolna halottaibol *(15)* Micor ẹbellẹttecuolna Mọnda iç Simon peternẹc Ianoſnac ſimona žereć ė engẹmet ezẹcto̊l inkab Monda o̊ neki, Bizoń vram, tẹ tudod mẹrt žeretlec tẹgẹdet Monda o̊ neki O̊rizied en baranimat *(16)* Monda ẹſmẹg o̊ neki Ianoſnac ſimona žereć ė engẹmet Mọnda o̊ neki Bizoń vram te tud mẹrt žeretlec tẹgẹdet Mọnda o̊neki o̊rizied en baranimat *(17)* Monda o̊ neki harmadzẹr Ianoſnac ſimona žereć ė engemet Mẹgžomorodẹc petẹr, mẹrt harmadzẹr mọnda o̊neki žereć ė engẹmet ẹs mọnda Vrạm te tuć mẹndẹnẹket, te tud mẹrt žeretlẹc tẹgẹdet Mọnda O̊rizied en iuhimat *(18)* Bizon bizọn mọndom tẹneked Micor ifiab valal, mẹgžorẹitod vala tẹmagadat ẹs iarž vala hol tẹ akarod vala Mikor kẹdẹg mẹgvẹnhẹzel, ki teriežtẹd tẹ kẹzẹ|det ẹs mas žoreitmẹg tẹgẹdet, ẹs vižen houa tẹ nẹm akarod *(19)* Ežt kẹdẹg mọnda ieǵezuẹn mėl' halallal volna mẹg fẹneſẹitendo̊ iſtent, Es micor ežt mọndottauolna mọnda o̊ neki Ko̊ues engẹmẹt *(20)* Mẹg fordoluan petẹr, lata a' tanẹituant ko̊uetuẹn kit žeretuala iç ẹs ki fẹko̊tuala a' vaćoran o̊ mel'l'ere, ẹs mọnda o̊ neki Vram ki az ki tẹgẹdet elarol *(21)* Ežt azẹrt micor lattauolna petẹr mọnda içnac Ežt kẹdẹg mit *(22)* Mọnda o̊neki iç Iǵen akarom o̊neki marattat miglẹn io̊uo̊c mi tẹneked tẹ ko̊ues engẹmet *(23)* Ki kele azẹrt e bežẹd az aťafiac ko̊zo̊t, mẹrt a' tanẹituan nẹm halna mẹg Es nẹm mọndotta o̊neki iç, de iǵen akarom o̊neki marattat mi tẹneked *(24)* Ez a' tanẹituan ki tanoſagot val ezẹcro̊l ẹs irta ezẹket ẹs tuǵǵuc mẹrt igaz o̊ tanoſaga, *(25)* Vadnac kẹdẹg ẹs ſocak eǵẹbec mel'l'ẹket to̊t iç, mel'l'ec ha mẹndẹn kent mẹg-

irattatnanac ne̱ṃ vallom hoǵ me̱ṇd e vilag foglalna azocat kic a' kő̊ṇueket iraṇdoc volnac

---

E kő̊ńő̊ me̱ǵue̱gcżtete̱t, Ne̱me̱ti ǵő̊rǵne̱ċ hen'ſe̱l e̱mre fianac keze̱ miat, Moldouabaṇ Tathros varoſaban Vr żů̊letete̱ne̱ċ Ezȩ̱r ne̱ǵżaz, hatuaṇ hatod eżtendeie̱be̱ṇ. —

TARTALOM.

BÉCSI CODEX.

Ó szövetségi könyvek.

MÜNCHENI CODEX.

Új szövetségi könyvek.

